BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
27

Volume de 181 feuillets

30 avril 1884.

Incipit tractatus beati augustini epi. super. L. psalmos.

Quia sunt genera ppbie. & proinde cuius hec uox ut in qua psona sit pprie dictum: aut cur titulum non hāt requiramus. Centum tria& & quinquaginta psalmos ee nulla dubitatio e: & qui psalmus quotus sit. ut aquo recitatus sit: titulorum inscriptione ostenditur. Non enim omīs psalmus a dauid editus sunt. Ipse enim dauid ex omī pplo quatuor principes spū sancto mundatos elegit. quorum nomina sunt: asaph. emanechan. & idithum. ut quotiencumq; diuīa spes intrasset hymnum dō caneret Dauid g solus nouem psalmos ore ppo cecinit: reliq autem ab illi quatuor principib; ut ita tituloꝝ inscriptiones sunt dicta. hic autem quia titulum ut iam dixi non hīt. requirendum nob e. qua ratione intī ceteros solus non hāt tituli inscriptionem: ut aquo sint recitatus. Nam si psalmographus secūm & tertium & quartum. & ōs ut in numero redigere. ut causas singulorum ostendere potuit. cur non & huic titulum ipposuit. et utrum primus esset ostendit. S; quia hic psalmus ppam uocem dī loquentis inducit. ideo titulum non hīt: ne quod diuino eloquio aliquo pponeretur. aut primus dicētur: qui non primus si; unus e appellatus. & ideo pticulationem habe nec potuit nec debuit: & ne si habuisset ut primus eet. melior tantum in ordine numeri. ñ auctoritate iudicaretur: aut ne ut iam relatum e aliquid pponeret diuino eloquio psalmographus pticulatione ppposita. Nam & pceps potuisset intelligi si primus dictus fuisset. & ideo solus titulum non hīt: ut spicuum eet quantum intī ceteros eminēret. Vñ iam adūtere debet prudentia ura quanta uis. quanta auctoritas. quanta ratio in hoc psalmo ūsetur: cui nec titulum ausus e seba pponere. nec numerum inducere: ut solum cum & unum populus quam primum ostenderet. Igitur quia fauente deo & uocis auctoritas iam ostensa est. & tituli ratio demonstrata: sup est ut de ipso psalmo tractemus. Explicit prologus.

qui non abiit in consilio impiorum: & in uia peccatorum non steterit. de domino nostro ihu xpo. to homine dominico accipiendum e. beatus uir qui non abiit in consilio impiorum: sicut homo terrenus qui uxori consensit decepte a serpente. ut dei pceptum preteriret. Et in uia peccatorum ñ steterit. quia uenit quidem in uia peccatorum nascendo sicut peccatores: s; non steterit. quia ñ eum tenuit illecebra secularis. Et in cathedra pestilentie non sedit. Noluit regnum terrenum cum superbia que cathedra pestilentie ideo recte intelligitur. quia non fere quisquam e qui careat amore dominandi: & humanam non appetat gram. Pestilentia enim est morb; late puagatus. & omīs aut pene omīs inuoluens: quamquam accommodatus accipiatur cathedra pestilentie pernitiosa doctrina. cuius sermo ut cancer serpit. Deinde considerandus est ordo uerborum: abiit. steterit: sedit. Abiit enim ille: cum recessit a deo. Steterit: cum delectatus e peccato. Sedit: cum in sua superbia confirmatus redire non potuit. nisi

191 c 2
Rés. 1, 29
Rés. 13.
BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ DE FRANCE

Peum libatus qui neq; abiit in consilio impiorum. nec in uia peccatorum stetit: nec in cathedra pestilentie sedit. S; in lege dñi fuit uoluntas eius: & in lege eius meditatus ē die ac nocte. Iusto lex non ē posita. ut dicit apls: s; aliud est ēē in lege. aliud sub lege. Qui est in lege: scdm legem agit. Qui est sub lege: scdm legem agitur. Ille g̊ lib ē: iste seruus. Proinde aliud ē lex que scribitur & imponitur seruienti. aliud ē lex que mente conspicitur ab eo qui non indiget litteris. Meditabitur die ac nocte: aut sine intermissione intelligendum est. aut die in leticia: nocte in tribulationibus. Dicitur enim de abraham diem meum uidit. & gauisus ē: & de tribulatione dr. insup & usq; ad noctem increpuerunt me renes mei. Et erit tanqm lignum quod plantatum ē. secus decursus aquarum: id ē aut scdm ipsam sapientiam que dignata ē hominem suscipe ad salutem nostram. ut ipse homo sit lignum plantatum secus decursus aquarum: potest enim hoc intellectu accipi. quod in alio psalmo dr. fluuius dei repletus ē aqua: aut scdm spm sanctum. scdm quem dr ipse uos baptizabit in spu sancto: & illud. qui sitit ueniat & bibat: et illud si scires donum di. & quis ē qui ate aquam petit petisses ab eo & daret t aquam uiuam: unde qui bibit non sitiet in etnum. s; efficietur in eo fons aque salientis in uitam etnam: aut secus decursus aquarum secus pplorum peccata. quia & aque ppli intrptantur in apocalypsi: & decursus non absurde intelligitur lapsus. qd ptinet ad delictum. Lignum g̊ illud id ē dominus nr de aquis decurrentib. id ē pplis peccatorib; trahens eos in radices disciplinę sue fructum dabit. hoc ē constituet ecclas: in tempore suo. hoc est postquam clarificatus ē in resurrectione & ascensione in celum. Tunc enim spu scō misso aplis. & eis in fiducia sua confirmatis et directis: in pplos fructificauit ecclas: Et folium eius non defluet. id ē uerbum eius non erit irritum: quia omnis caro fenum. et claritas hominis ut flos feni. Fenum aruit. & flos decidit: uerbum autem domini manet in etnum. Et oma quecumq; fecit psperabuntur: id ē quecumq; illud lignum attulit. Que oma uidel accipienda sunt fructus & folia: id ē facta & dicta. Non sic impij non sic: s; tanquam puluis quem pricit uentus a facie tre. Terra hic accipienda ē ipsa stabilitas in do. scdm qm dr dominus pars hereditatis mee: & enim hereditas mea pclara ē mi. Scdm hanc dicitur sustine dñm. & obserua uias eius: & exaltabte ut possideas tram. Scdm hanc dicitur beati mites. qm ipsi possidebunt tram. Similitudo autem hinc ducta ē quia sicut h tra uisibil. exteriorem hominem nutrit & continet: ita illa tra inuisibil interiorem hominem. A cuius tre facie pricit uentus impium. id ē supbia: que inflat. Quam cauens ille qui inebriatur ab ubtate domus di. & torrente uoluptatis eius potatur: dicit. Non ueniat mi pes supbie. Ab hac tra pricit supbia eum qui dixit. ponam sedem meam ad aquilonem: & ero simil altissimo. Ab huius tre facie pricit etiam eum qui cum consensisset & gustasset de ligno phibito. ut esset sicut deus: abscondit se a facie di. Hanc tram ad interiorem hominem ptinere. & inde supbia hominem pici maxime intelligi potest in eo qd scriptum ē. quid supbit terra & cinis? qm in uita sua pricit intima sua. Unde enim priectus ē: non absurde se dr pricisse. Ido non resurgunt impij: in iuditio. Ideo scil. quia tanquam puluis priciunt a facie tre. & bene hoc dixit eis auferri qd supbi ambiunt. id ē ut iudicent: ut hoc ipsum planius dictum intelligat sequenti sententia. Neq; peccores in consilio iustorum. Solet enim hoc m repeti planius quod supius dr. ut peccatores intelligant impij:

et quod supra dictum est in iudicio. hic dic
tum sit in consilio iustorum. Aut certe si aliud
sunt impii aliud peccatores. & quamquam omnis
impius peccator sit. non tamen omnis peccator sit
impius: impii non resurgunt in iudicio. id est re
surgent quidem. sed non ut iudicentur: quia iam
penis certissimis destinati sunt. Peccatores autem
non resurgent in consilio iustorum. id est ut
iudicent sed forte ut iudicentur: ut de his
dictum sit. unius cuiusque opus quale sit:
ignis probabit. Si cuius opus manserit: mer
cedem accipiet. Si cuius autem opus arserit:
detrimentum patietur. Ipse autem saluus
erit: sic tamen quasi per ignem. Quoniam nouit dominus
uiam iustorum. Quemadmodum dicitur nouit
salutem medicina morbos autem non nouit.
et tamen etiam morbi arte medicine agnos
cuntur: sic dici potest nosse dominum uiam ius
torum. uiam uero impiorum non nosse: non quia
aliquid ignoret dominus. & tamen dicit
peccatoribus non noui uos. Iter autem impiorum
peribit. Pro eo positum est. ac si diceretur: iter
autem impiorum non nouit dominus. Sed pla
nius dictum est ut hoc sit nesciri a domino
quod est perire. & hoc sciri a domino quod est ma
nere: ut ad scientiam dei pertineat esse. ad
ignorantiam uero non esse: quia dominus dicit.
Ego sum qui sum: & qui est misit me.

Psalmus dauid.

Ut quid
fremuerunt gentes. & populi medi
tati sunt inania? Astiterunt reges terre. &
principes conuerunt in unum: aduersus
dominum & aduersus xpm eius. Pro eo dictum est
ut quid: ac si diceretur frustra. Non enim
impleuerunt quod uoluerunt: ut xpc ex
tinguerentur. Dicitur ergo hoc de persecutoribus domini
xpi: qui & in actibus apostolorum commemo
rantur. Dirumpamus uincula eorum: &
proiciamus a nobis iugum ipsorum. Quamquam
possit & aliter intelligi. tamen apertius ex
eorum persona accipitur quos dixit inania
meditatos: ut hoc sit. dirumpamus uincula
eorum. & proiciamus a nobis iugum ipsorum:
operam demus ut non nos alliget. neque impo
natur nobis xpiana religio. Qui habitat in
celis irridebit eos. & dominus susannabit eos.
Repetita est sententia. Nam pro eo quod est
qui habitat in celis. subsequenter positum est
dominus: & pro eo quod est irridebit. subsequenter
positum est susannabit. Nichil horum tamen
sapere oportet carnaliter. quasi aut buccis
dominus irrideat aut naso subsannet: sed ea uis
accipienda est quam dat sanctis suis ut
futura cernentes id est nomen xpi. & dominatio
nem peruagaturam in posteros & uniuersas
gentes obtenturam: illos inania meditatos
esse intelligant. Hec enim uis qua ista pre
scita sunt: irrisio dei est & subsannatio. Qui
habitat in celis irridebit eos. Celos si animas
sanctas accipiamus. per has eos utique presciens
quid futurum sit deridebit deus & subsannabit
Tunc loquetur ad eos in ira sua: & in furo
re suo conturbabit eos. & hic non absurde ac
cipitur repetita sententia. ut loquatur
ad eos: hoc sit conturbabit eos. Planius
enim ostendens quomodo ad eos loquetur.
dixit conturbabit eos: ut in ira sua hoc sit
in furore suo. Iram autem & furorem domini
dei non perturbationem mentis oportet intel
ligi: sed uim qua iustissime uendicat subiec
tam sibi ad ministerium uniuersam creaturam.
Precipue namque preuidendum est & timen
dum illud quod scriptum est in salomone. tu
autem domine uirtutum cum tranquillitate
iudicas: & cum magna reuerentia dispo
nis nos. Ira ergo dei motus est qui fit in anima
que legem dei nouit: cum eandem legem
uideat a peccatore preteriri. Per hunc enim
motum iustarum animarum multa iudi
cantur. quamquam possit ira dei recte in
telligi etiam ipsa mentis obscuratio: que
consequitur eos qui legem dei transgre
diuntur. Ego autem constitutus sum rex
ab eo super syon montem sanctum eius: pre
dicans preceptum eius. Ex persona ipsius
domini nostri ihesu xpi: ista manifesta sunt.
Syon autem si speculationem ut quidam
interpretantur significat. nichil magis quam

ecclam debemus accipe: ubi cotidie intentio
erigitur. speculande claritatis dei: sicut apls
dicit. Nos autem reuelata facie. glam di spe
culantes. Ergo iste sensus ē. Ego autem
constitutus sum rex ab eo. sup ecclam sanc
tam eius: quam montem appellat ppter
eminentiam & firmitatem. Ego autem
constitutus sum rex ab eo. Ego scil. cuius
uincula illi dirrumpe: & iugum medita
bantur abicē. Predicans pceptum eius. Quis
hoc n̄ sentiat. cum cotidie factitetur?
Dominus dixit ad me filius meus estu: ego
hodie genui te. Quamquam possit etiā
ille dies in pphia dictus uidi. quo dn̄s
ihc xpc scdm hominem natus ē: tam̄ ho
die quia psentia significat. atq; in etnita
te nec pteritum quicquam ē quasi esse
desierit: nec futurum quasi nondum sit.
s; psens tantum: quia quicquid etnum ē.
semp ē: diuinitus accipitur scdm hoc dic
tum hodie genuite. quo sempitnam ge
nationem uirtutis & sapientie dei qui est
unigenit filius: fidē sincerissima & catho
lica pdicat. Postula a me: & dabo t gentes
hereditatem tuam. Hoc iam temporaliter
scdm susceptum hominem intelligendum ē:
qui sacrificium sese obtulit p omnib; sacrificiis.
qui etiam intpellat p nob: ut ad totam
ipsam dispensationem tempalem. que p
genē humano facta ē. referatur qd dictum ē
postula a me: ut scil gentes homini xpia
no copulentur. atq; ita a morte redimant:
& a xpo possideantur. Dabo t gentes heredi
tatem tuam quas possideas ad earum salutem.
& que t fructificent spualia. & possessionem
tuam tminos tre. Idem repetitum ē. Terre
tminos pro positum qd dictum ē dabo tibi
gentes. s; hoc planius dictum ē ut omnes
gentes intelligamus: possessionem tuam
pro qd dictum ē hereditatem tuam. Re
ges eos in uirga ferrea in inflexibili iusticia.
& tanquam uas figuli confringes eos. Id ē
conteres in eis cupiditates trenas. & uetis
hominis luculenta negotia: & quicquid
de peccorum limo contractum atq; inolitū
est. Et nunc reges intelligite. & nunc: id ē
iam innouati. iam contritis luteis in tegu
mentis: id ē carnalib; uasis erroris que ad
ptitam uitam ptinent. nunc intelligite
iam reges: id ē iam ualentes regere qc
quid in uob seruile atq; bestiale ē. iam
ualentes pugnare n̄ quasi aerem cedentes.
s; castigantes iam corpa. & in seruitutē
subicientes: & erudimini qui iudicatis
tram. Hoc idem repetitum ē: erudimini
pro qd dictum ē intelligite. Qui iudi
catis autem tram: pro quod dictum ē
reges. Spuales enim significat: qui iu
dicant tram. Inferius enim nobis est:
quicquid iudicam. Quicquid autem
infra spualem hominem ē mito tra no
minatur: quia trena labe sauciatum ē.
Seruite domino in timore: ne in supbiā
uitatur quod dictum ē reges qui iudicatis
tram. & exultate ei cum tremore. Op
time subiunctum ē exultate: ne ad miseriam
ualere uidetur qd dictum ē. seruite dn̄o in
timore. S; rursus ne id ipsum pgēt in effu
sionem temitatis: additum ē cum tremore.
ut ad cautiorem ualēt circumspectamq;
sanctificationis custodiam: & sic pot accipi.
Et nunc reges intelligite. id ē etiam nunc
me rege constituto: nolite tristes ēē reges
tre. quasi bonum uestrum uob ablatum
sit: s; intelligite potius & erudimini. Id
enim uob expedit. ut sub illo sitis: a quo
intellectus & eruditio uob datur. Et hoc
uob expedit ut n̄ temere dominemini. s; do
mino omnium cum timore seruiatis: &
exultetis in beatitudine ctissima & since
rissima caute circumspicientes: ne ab ea
p supbiam decidatis. Apphendite discipli
nam. ne qndo irascatur dn̄s: & peatis de
uia iusta. Hoc ē qd ait intelligite: et
erudimini. Nam intelligē & erudiri: hoc
ē apphende disciplinam. Veruntam̄ in eo
quod dr apphendite. satis significatur pre
sidium quoddam atq; munimentum esse

adūlus oīa que obesse possent: nisi tanta cu-
ra appēdetur. Ne quando autem uastet
dominus. cum dubitatione positum ē: nō se-
cundum unionem appē cui ēt cum ē. sed dm
eos ipsos qui monentur: qua cum dubitatio
ne solent cogitare nam dī quib; nō apte re-
uelatur. Hoc g̃ sibi ipsi debent dicē. Appēn
damus disciplinam. ne q̃ndo uastet dñs:
et peamus de ua iusta. Jam ū uastet dñs
quoī accipiendum sit: supᵃ dictum ē. &
peatus de ua iusta. Hec magna pena ē.
que ab his formidatur: qui aliquid dulce
dinis iusticie pcepunt. Qui enim pt
de ua iusticie: cum magna miseria puat
iniquitatis erat. Cum exarsit in breui
ra eius: beati oīs qui confi dunt in eo.
id ē cum uindicta uenit: que impios &
peccatoūb; ꝑparatur. nō solum eos nō attingē
qui confidunt in domino: sed etiam ad reg
num ilt instruendum & sublimandū pfi
ciet. Non enim ait cum exarsit in breui
ra eius securi oīs qui confidunt in eo.
tanquam hoc solum inde bēant quod nō
punamur: sed beati dicē ubi ē bonorum
omnium summa & cumulus. Qd autem
positum ē in breui. hoc significare arbi
tror qua repentinum aliquid erit. dū
hoc remotum & longe futurum pecca
tores existimabant;

Psalm⁹ dd cū fugeret a facie absalon filij sui.

Psalmus dauid cum fugit a facie absalon filij sui.
Hunc psalmum exp̃sona domini
nostri ihu xpi accipiendum pluadet: qd
dicitur. Ego dormiui & somnum cepi. &
exurrexi: quia dominus suscepit me. Ma
gis enim hoc ad passionem & resurrectio
nem domini congruenter sonat: quam ad
illam hystoriam in qua dauid scribitur
fugisse a facie bellantis adūlum se filij sui.
Et quia septimus ē de discipulis xpi. quandiu
cum eis sponsus ē non ieiunauit filij sponsi:
non mirum si filius eius impius. significat
discipulus impius: qui eum tradidit. Ad
eius facie fugisse quamquam hystorice
possit accipi. quando illo discedente
secessit cum ceteris in montem. tamen
spūaliter q̃ndo mentem inde filius dī. id ē
uirtus & sapientia dī desciuit. cum eum
uulnerasset diabolus in eo penitus qd septimus
ē. & interauit diabolus in eo eius: bene
accipitur a facie eius xp̃m fugisse. nō qu
xp̃o diabolo cessit: sed quia ꝑ discedente.
diabolus possedit. Quem discessum fugā
esse in hoc psalmo appellatum. celeritatis
causa arbitror: quod ubo etiam domini
significatur dicentis. qd facis fac citius.
Loquimur etiam sic in consuetudine
ut dicamus. fugit me qd in mentem nō
uenit: & de homine doctissimo dicim⁹.
ueh eum fugit. Propria uitia fugit mentē
tudę: cum eum illustrare destruit. Absalon
autem sicut quidam interpretantur: in lati
na lingua dr pacis pax. Quod mirum in
deri potē. siue in hystoria regnorum cum
bellum aduersus patrem absalon gesserit:
siue in hystoria noui testamti. cum traditor
dominus iudas fuit: quemadmodum pax
patris possit intelligi. Sed & ibi qui diligent
legunt uident in illo bello dauid pacia
tum ēē filio. qui etiam cum doloze mag
no planxit exitum dicens. absalon
fili mi. quis dabit mihi mortē: &
in hystoria noui testamti ipsa dominī
nri tam mira & tanta patientia. quod
eum tandiu pertulit tanquam bonum eum
cogitationes eius nō ignoraret. qd adhibuit
ad conuictum: in quo corpis & sanguis
sui figuram discipulis commendauit &
tradidit. qd denique in ipsa traditione ei⁹
osculum accepit: bene intelligitur pacē
xp̃m exhibuisse traditori suo: quamuis
ille tam sceleste cogitationis interno bello
uastaretur. Et ideo absalon patris pax
dr: quia pater habuit pacem quam ille
non habuit.

Psalmus .111.

Omine quid multiplicati sunt
qui tribulant me? Tam scilicet
multiplicati sunt: ut etiam

de numero discipulorum non defuit: qui numero accessit persequentium. Multi insurgunt adversum me: multi dicunt animae meae. non est salus illi in deo eius. Manifestum est quod non desperarent resurrecturum: non utique occident. Ad hoc valent illae voces. descendat de cruce: si filius dei est. Et alios saluos fecit: se ipsum non potest saluum facere. Ergo nec iudas eum tradidisset. nisi esset ex eorum numero qui xpm contempnerent. dicentes: non est salus illi in deo eius. Tu autem domine susceptor meus es. Secundum hominem dicitur de eo: quia hominis susceptio est verbum caro factum est. Gloria mea. et exaltans caput meum. Gloriam suam dominum dicit. etiam illae quem sic suscepit dei verbum: ut simul cum illo deus fieret. Discant hoc superbi: qui non libenter audiunt cum eis dicitur. Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti. quid gloriaris quasi non acceperis? Et exaltans caput meum. Mentem ipsam humanam hic accipiendum puto. quod caput animae non absurde appellatur: quae ita inhesit. et quodammodo coaluit excellenti super eminentiae verbi hominem suscipientis. ut tanta passionis humilitate non deponeretur. Voce mea ad dominum clamaui. Id est non corporis voce quae cum strepitu verberati aeris promitur. sed voce cordis quae hominibus silet: deo autem sicut clamor sonat. Qua voce susanna exaudita est: et de qua voce ipse dominus praecepit. ut in cubilibus clausis id est in secretis cordis: sine strepitu oretur. Nec facile quisquam dixerit hac voce minus orari. si nullus verborum sonus reddatur ex corpore: quoniam et silentes cum in cordibus oramus. si aliene ab affectu orantis cogitationes intercurrant: nondum dici potest voce mea ad dominum clamaui. neque hoc recte dicitur: nisi cum sola anima nichil carnis nichilque carnalium intentionum in oratione attrahens. loquitur domino ubi solus audit. Clamor etiam iste dicitur. propter vim ipsius intentionis. Et exaudiuit me de monte sancto suo. Montem quidem ipsum dominum per prophetam dictum habemus ut scriptum est: lapidem praecisum sine manibus creuisse in magnitudinem montis. Sed hoc ab ipsius persona non potest accipi. nisi forte ita dicere voluit: de me ipso tanquam de monte sancto suo. me exaudiuit cum habitaret in me: id est in ipso monte. Planius autem est. et expeditius: si accipiamus exaudisse dominum de iusticia sua. Iustum enim erat ut innocentem occisum. et cui retributa sunt mala pro bonis resuscitaret a mortuis: et digna persequentibus retribueret. Legimus enim: iusticia tua sicut montes dei. Ego dormiui: et somnum cepi. Non inconuenienter animaduerti potest quod positum est ego. ad significandum quod sua voluntate mortem sustinuit secundum illud. propterea me pater diligit: quoniam ego pono animam meam. ut iterum sumam eam: nemo eam tollet a me ipso. Potestatem habeo ponendi animam meam. et potestatem habeo iterum assumendi eam. Non ergo inquit uos tanquam inuitum me cepistis et occidistis. sed ego dormiui et somnum cepi et exsurrexi: quoniam dominus suscepit me. Somnum autem pro morte positum innumerabiliter scripturae continent: sicut apostolus dicit. Nolo uos ignorare fratres. de his qui dormitionem acceperunt. Nec querendum est cur additum sit somnum cepi: cum iam dictum esset dormiui. Vsitatas enim habent hiecmodi scripturae repeticiones. sicut in psalmo secundo multas ostendimus. Non nulli autem codices habent dormiui et soporatus sum. et alii aliter quomodo interpretari voluerunt: quod graece positum est. ἐκνιαμήν. κηνιμήν. ωεα. nisi forte dormitio morientis. somnus autem mortui accipi potest ut dormitio sit qua transitur ad somnum: veluti est expergefactio qua transitur ad vigilationem. ne pro manibus sermonum ornamentis: repetitiones istas in libris diuinis esse arbitremur. Bene ergo accipitur ego dormiui et somnum cepi. ego me passioni permisi: et mors consequuta est. Et exurrexi: quoniam dominus suscepit me. Hoc magis animaui-

tendum est. quoniam in una sententia et pre
teriti temporis verbum posuit: et futuri. Ex
surrexi enim dixit quod est de preterito. suscipiet
quod est de futuro: cum resurgere utique nisi
illa susceptione non posset. Sed in prophetia bene
miscentur futura preteritis quo utrumque signifi
cetur. quia ea que ventura prophetantur.
secundum tempus futura sunt: secundum vero scientiam
prophetantium iam pro factis habenda. Miscentur
quoque preteritis. presentis temporis verba: que suo
loco cum occurrerint tractabuntur. Non time
bo milia populi circumdantis me. Scriptum
est in euangelio. quanta eum multitudo
pacientem et crucifixum circumsteterit.
Exurge domine saluum me fac deus meus.
Non dormienti aut iacenti deo dicitur exurge.
sed moris est diuinarum scripturarum persone
dei tribuere quod in nobis facit: non quidem
ubique. sed ubi congruenter dici potest: veluti
cum ipse loqui dicitur quando eius dono lo
quuntur apostoli. ut prophete: ut quique nuntii
veritatis. Unde est illud. An vultis experimentum
eius accipere. qui in me loquitur xpc? Non
enim ait eius quo illuminante aut iubente
loquor. sed prorsus ipsam locutionem illi
tribuit: cuius munere loquebatur. Quoniam
tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa.
Non ita distinguendum est quasi una sen
tentia sit. exurge domine saluum me fac
deus meus: quoniam tu percussisti omnes aduersantes
mihi sine causa. Non enim propterea eum saluum
fecit. quia percussit inimicos eius: sed potius
ipso saluo facto. illos percussit. Ergo ad id
quod sequitur pertinet: ut sit iste sensus. Quoniam
tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa:
dentes peccatorum contriuisti. Idem inde con
triuisti dentes peccatores: quoniam tu percus
sisti omnes aduersantes mihi. Pene quippe aduer
santium dentes contriti sunt. idem in irritum
quasi in puluerem perducta verba peccatorum
dilacerantium maledictis filium dei: ut
sic accipiamus dentes verba maledica. Quibus
dentibus dicit apostolus. Si autem mordetis inui
cem: uidete ne consumamini ab inuicem.

Possunt et dentes peccatores accipi principes
peccatorum: quorum auctoritate quisque
de societate recte uincentium predicitur:
et quasi incorporatur male uiuentibus. His
dentibus contrarii sunt dentes ecclesie: quorum
auctoritate ab errore gentilium uariorumque
dogmatum preciduntur credentes. et in
eam que xpi corpus est transferuntur.
His dentibus dictum est petro. ut mandu
caret mactata animalia: idem occidendo
in gentibus quod erant. et transmutando
in id quod ipse erat. Et de his dentibus: ecclesie
dicitur. Dentes tui sicut grex tonsarum ascen
dentium de lauachro: que omnes geminos
pariunt. et sterilis non est in illis. Hii sunt qui recte
precipiunt. et quemadmodum precipiunt
ita uiuunt: qui faciunt quod dictum est. Luce
ant opera vestra coram hominibus: ut benedicant
patrem vestrum qui in celis est. Horum autem
auctoritate commoti. deo per illos loquenti
et operanti homines credunt: et separati a
seculo cui conformati erant. in ecclesie men
bra transeunt. Et ideo recte isti per quos hec
fiunt. dentes sunt dicti de tonsis ouibus si
miles. quia curarum terrenarum onera de
posuerunt: ascendentes de lauachro. de sor
dium seculi ablutione per sacramentum baptis
matis. Omnes geminos pariunt. operantur
enim duo precepta de quibus dictum est in his
duobus preceptis tota lex pendet et prophete:
diligentes dominum ex toto corde et ex tota
anima. et ex tota mente: et proximum tanquam
se ipsos. In quibus sterilis non est: quoniam tales fructus
reddunt deo. Secundum ergo istum intellectum
sic accipiendum est dentes peccatorum contriuisti.
idem in irritum adduxisti principes peccatorum:
percutiendo omnes aduersantes mihi sine causa.
Principes enim eum secundum euangelicam
[illegible] loqu[illegible] hystoriam persecuti sunt.
[illegible] corde dila[illegible] cum multitudo inferior
[illegible]sum d[illegible] honoraret. Domini est salus:
et super populum tuum benedictio tua. In una sen
tentia et precepit hominibus quid credent:
et pro credentibus orauit. Nam domini est salus

cum dr̄: ad homines sermo dirigit̄. Nec ita
sequitur. & sup ꝓplm̄ suum bn̄dictio eius.
ut totum hominib; dictum sit: sed ad ipsum
dn̄m oratio conuertitur ꝑ ipso ꝓplo cui dictum
ē. domini ē salus. Quid ḡ ait n̄ hoc nemo
de se p̄sumat. qm̄ domini ē saluos facere
de morte peccati? Nam infelix ego homo.
quis me libabit de corpe mortis huius?
Gr̄a di: ꝑ ihm xp̄m dn̄m nr̄m. Tu autem
domine bn̄dic ꝓplm̄ tuum: de te salutem
sp̄antem;

Psalm⁹ dd. Cū fugeret a facie absalon filij sui.

Potest iste psalmus accipi
ad ꝑsonam xi alio m̄. id ē ut totus
loquatur. Totus dico cum corpe
suo cui caput ē scdm̄ aplm̄: qui dicit. Vos
estis corpus xi & m̄bra. Ergo ille ē caput
huius corpis: ꝓꝑ q̄d alio loco dicit. Veritatem autem facientes in caritate augeamur
in illo ꝑ om̄a qui ē caput xp̄c: ex quo
totum corpus conexum & compactum ē.
Loquant̄ ḡ apud ꝓpham simul ecc̄la &
caput eius. int̄ ꝓcellas ꝑsecutionum cōs
tituta ꝑ uniu̅sum orbem t̄rarum: q̄d iam
contigisse scimus;

Domine quid multiplicati sunt qui
t̄bulant me? Multi insurgunt
adu̅sum me: xp̄ianum nomen
extr̄minare cupientes. Multi dicunt animę
meę: n̄ ē salus ipsi in dō eius. Non enim
alit̄ sperarent posse se ꝑdē ecc̄lam latis
sime pullulantem: n̄ ad di curam ꝑtinē
n̄ credent. Tu autem domine susceptor
meus es. In xi utiq; . nam in illo homine
ecc̄la suscepta ē a uerbo q̄d caro factum ē.
& habitauit in nob̄: quia & in celestib;
nos sedē fecit una cum illo. P̄cedente enim
capite: m̄bra cet̄a consequent̄. Quis enim
nos sep̄abit a caritate xp̄i? Recte ḡ dicit
etiam ecc̄la: susceptor meus es [illegible] hoc i
gl̄a mea. Non enim sibi tri[illegible]ich carnis
buit q̄d excellit: cum intelli[illegible]m in e[illegible]git
cuius gr̄a & misc̄dia tal ē. & exaltans cap̄
meum. Ipsum scil: qui p̄mogenitus amor
tuus amortuus ascendit in celum. Voce m̄a
ad dn̄m clamaui: & exauduit me de mon
te sancto suo. Hec oratio ē omnium sc̄orum.
ordo suauitatis: qui ascendit in conspectu
domini. Jam enim exaudit̄ ecc̄la de ipso mō
te. q̄d etiam caput eius ē: ut de illa iusticia
di. qua & libantur eius electi: & ꝑsecutores
eorum puniunt̄. Dicat ꝓpls di etiam illud.
ego dormiui & somnum cepi & exurrexi.
qm̄ dominus suscep̄ me ut adiungat̄ & co
hereat capiti suo. Huic enim ꝓplo dictum
ē. surge qui dormis & exurge a mortuis: &
continget te xp̄c. quoniam de peccatoribus
assumpt⁹ ē: de quib; generalit̄ dictum est.
Qui autem dormiunt: nocte dormiunt.
Dicat etiam. Non timebo milia ꝓpli circum
dantis me: circumuallantium scil gentium
ad extinguendum nom̄ si possent ubicumq;
xp̄ianum. S; q̄m timēntur. cum tanq̄m
oleo sanguine martyrum in xp̄o ardor ca
ritatis inflammaretur? Exurge domine
saluum me fac d̄s m̄s. Potest hoc ipsi capiti
suo corpus dicē. Illo enim exurgente saluū
factum ē qui ascendit in altum. captiuam
egit captiuitatem: dedit dona hominib⁹.
Hoc enim in p̄destinatione a ꝓpha dr̄. quo
usq; ad t̄ras domini salus adueniret: ubi
incarnatione concessa. n̄ illa de qua in euuan
gl̄io dr̄. messis matura deposuit: cuius
salus ē in resurrectione eius. qui dignat⁹ ē
mori ꝓnob̄. Qm̄ tu ꝑcussisti om̄s adu̅santes
m̄ sine causa: dentes peccorum contriuisti.
Jam regnante ecc̄la inimici nominis xi ani
confusione ꝑcussi sunt: & siue maledica u̅
ba eorum. siue p̄ncipat⁹ in irritum ducti.
Credite ḡ homines: quia domini ē salus.
Et tua domine sit sup ꝓplm̄ tuum bene
dictio;

Item de eodem

Potest etiam hoc unus quisq; nr̄m
dicere: cum uiciorum & cupidita
tum multitudo resistentem men
tem in lege peccati ducit;

Domine quid multiplicati sunt qui
t̄bulant me? Multi insurgunt
adu̅sum me. Et qm̄ plerumq; coa

cernatione uictorum surripit desperatio sa-
lutaris tanquam ipsis uictis insultantibus am-
me. ut etiam diabolo & angelis eius pugnas
suggestiones ut desperent opantibus uerissime
dr. multa dicunt anime mee: non e salus
ipsi in do eius. Tu autem domine susceptor
meus es. Hec enim spes e qd naturam hu-
manam in xpo suscipe dignat e. Beata mea.
Ex illa regula ne quis sibi aliquid tribuat.
Et exaltans caput meum. Siue ipsum qui
omnium nr e: siue unusquisq nr
spus. qui caput e anime & carnis. Caput
enim mulieris uir: & caput uiri xps. Exal-
tatur enim mens cum dei iam potest. me
te seruo tuo di: ut cet hominis peccata sub-
dantur. cum iam carnis resurrectione ab-
sorbetur mors in uictoriam. Voce mea ad
dm clamaui. uoce illa intima & interio-
rissima. Et exaudiuit me: de monte sancto
suo. De ipso p quem nob subuenit: & quo
mediatore nos exaudit. Ego dormiui et
somnum cepi. & exurrexi: qm dns suscepit
me. Quis hoc si por dicet fidelium recolens
mortem peccorum suorum. & donum rege
nationis? Non timebo milia ppli circum-
dantis me. Excepta his que unitas salubri
ecta sustinuit & sustinet: ut etiam unus
quisq temptationes quib; circumuallatus
h dicat. Exurge domine saluum me fac ds
meus: hoc e fac me exurgere. Qm tu percussisti
omes adulantes in sine causa. Recte in pre-
destinatione dr de diabolo & angelis eius.
qui n solum in totum corp x: sed etiam in
singulos quosq electos puatam seuiunt.
Dentes peccorum contriuisti. habet unus
quisq maledicentes sibi. ut etiam uituper-
atores conantes eum a xpo p deiste corpore:
sed domini e salus. Cauenda superbia e & di-
cendum: adhesit anima mea post te. Et sup
ppm tuum bndictio tua. Hec & sup unu
quemq nrm am. In finem psalm cant
n finem psalmus cantici dauid. ci dauid.
finis legis xps. ad iustitiam omni credenti.
Hic enim finis perfectionem significat: non
consummationem. Vtrum autem omne
canticum psalmus sit. an potius omnis
psalmus canticum. an sit quedam can-
tica que non possint dici psalmi & qui-
dam psalmi qui n possint dici cantica:
queri potest. Sed animadtende sunt sep-
tuae: ne forte canticum leticiam indicet.
Psalm autem dicunt qui cantantur
ad psalterium: quo usum e dauid pro-
pham in magno mysterio p dit hystoria.
De quare non e hic differendi locus: qo
diuturnam inquisitionem. & longam
disputationem desiderat. Nunc interim aut
uba dominici hominis p resurrectionem
expectare debemus: aut hominis in ec-
clesia credentis & sperantis in eum.

Cum inuocarem exau- Ps. iiij.
diuit me deus iustitie meae.
Cum inuocarem exaudiuit
me inquit: deus a quo e iustitia mea.
In tribulatione dilatasti mi. Ab angustijs
tribus: in latitudinem gaudiorum. me du-
xisti. Tribulatio enim & angustia: in omne
animam hominis operantis malum. Qui autem
dicit in tribulationib; gaudem. scientes qd
tribulatio patientiam operatur: usq ad illud
ubi ait. qm caritas dei diffusa e in cordib;
nris: p spm scm qui datus e nob: non ut
cordis angustias: quamuis extrinsecus a
psequentib; ingerantur. Mutatio autem
psone qd aliena ubi ait exaudiuit me.
statim transiuit ad secdam. ubi ait dilatasti
mi: si non uarietatis ac suauitatis causa facta
e. murum cur primum tanquam indicare
uoluit hominib; exaudituum se ee: & pea
compellare exaudituum suum. nisi forte
cum indicasset quemadmodum exaudit
sit in ipsa dilatatione cordis. maluit cum
do loqui: ut etiam hoc n ostenderet quod
sit corde dilatari. id e iam corde habere
infusum dm. cum quo mentescus collo-
catur: qd in psona eius qui credens in
xpm illuminat e recte accipitur. In ipsi
autem dominici hominis psona quem

suscepit dei sapientia: non uideo quemad
modum hec possint congruere. Non enim
aliquando ab ea desertus est. Sed quemadmodum
ipsa deprecatio nostre potius infirmitatis indi
cium est: sic etiam de ista repentina dilatati
one cordis. potest idem dominus pro fidelibus
suis loqui: quorum personam sibi imposuit
etiam cum ait. esuriui enim et non cibastis
me. sitiui et non potum dedistis mihi: et cetera.
Quare hic quoque potest dicere dilatasti mihi. pro
uno ex minimis suis colloquente cum deo:
cuius caritatem habet diffusam in corde per
spiritum sanctum qui datus est nobis. Miserere
mei et exaudi orationem meam. Cur iterum
rogat. cum iam se exauditum et dilatatum
indicauit? An propter nos de quibus dicitur. si autem
quod non uidemus speramus. per pacientiam ex
pectamus. ut in illo qui credidit perficiatur
quod inchoatum est? Filii hominum usque quo
graui corde? Saltem usque in aduentum fi
lii dei inquit. uter error durauit. Quid ergo ultra
graues corde estis? Quando habituri finem fal
laciarum. si ueritatis presentiam non habetis?
Ut quid diligitis uanitatem. et queritis men
datium? Ut quid uultis esse beati de infimis?
Sola ueritas facit beatos: ex qua uera sunt omnia.
Nam uanitas est uanitatum: et omnia uanitas.
Que abundantia hominis in omni labore
suo. quo ipse laborat sub sole? Ut quid ergo
temporalium rerum amore detinemini? Ut
quid tanquam prima extrema sectamini.
quod est uanitas et mendatium? Cupitis enim
ista permanere uobiscum: que omnia transeunt tan
quam umbra. Et scitote quoniam mirificauit do
minus sanctum suum. Quem nisi eum quem
suscitauit a mortuis? Nec hoc solum: uerum
etiam in celo ad dexteram collocauit. Increpatur
ergo genus humanum. ut ad eum se tandem
ab huius mundi amore conuertat. Sed si quem
mouet coniunctio super addita quod ait et scito
te: facile ut est in scripturis animaduertat huius
locutionis genus familiare esse illi lingue. qua
prophete locuti sunt. Nam sepe inuenis ita cep
tum. Et dixit dominus ad illum. Et factum est uerbum

domini ad illum. Que coniunctionis iunctura
cum sententia non precessit. cui subsequens annec
tatur: mirabiliter fortassis insinuat prolationem
ueritatis in uoce. cum ea uisione que sit in corde
esse coniunctam: quamquam hic dici possit quod
superior sententia ut quid diligitis uanitatem et
queritis mendatium. ita posita est: ac si diceretur.
Nolite diligere uanitatem: et querere mendatium.
Qua ita posita: rectissima locutione sequitur.
Et scitote: quoniam ammirabilem fecit dominus
sanctum suum. Sed interpositum dia psalma: uetat
istam cum superiore coniungi. Siue enim hebre
um uerbum sit sicut quidam uolunt quod significatur
interuallum psallendi. ut psalma sit quod psallitur:
diapsalma uero interpositum in psallendo silentium.
ut quemadmodum symsalma dicitur uocum co
pulatio in cantando: ita diapsalma disiunc
tio earum. ubi quedam requies distincte
continuationis ostenditur: siue ergo illud. siue
hoc aliud aliquid sit certe illud probabile est non recte
continuari et coniungi sensum: ubi diapsal
ma interponitur. Dominus exaudiet me: cum cla
mauero ad eum. Hic nos ammoneri credo. ut
magna intentione cordis. id est interno et incorpo
reo clamore auxilium imploremus dei: quoniam
sicut gratulandum est de illuminatione in hac
uita. ita orandum pro requie post hanc uitam.
Quapropter autem ex persona fidelis euuangelizantis.
aut ex ipsius domini sic accipiendum est: ac sic
dictum sit. Dominus exaudiet uos: dum cla
mauerit ad eum. Irascimini: et nolite peccare.
Occurrebat enim. Quis est dignus exaudiri.
aut quomodo non frustra clamat peccator ad dominum?
Ergo irascimini inquit: et nolite peccare.
Quod duobus modis intelligi potest. Aut etiam
si irascimini nolite peccare: id est etiam si sur
git iam motus animi qui iam propter peccati penam
non est in potestate. saltem moneat nos consci
entia: ut non ei consentiat ratio et mens. que
intus regenerata est secundum deum. ut mente seruiamus
legi dei: si adhuc carne seruimus legis peccati.
aut agite penitentiam id est irascimini uobismet
ipsis de preteritis peccatis. et ulterius peccare de
sinite. Que dicitis in cordibus uestris subauditur

dicere: ut sit plena sententia. Que dicenda in cordibus uestris dicere: uobis nolite esse ppts. de quo dictum est Labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. In cubilibus uestris compungimini. Hoc est ergo iam dictum est in cordibus. Hec enim sunt cubilia. de quibus dominus monet: ut intus oremus clausis ostiis. Compungimini autem. aut ad penitentie dolorem referatur: ut se ipsam anima pudens compungat. ne in dei iudicio damnata torqueatur: aut ad exercitationem ut exercitemus ad uidendam lucem xpi. tanquam thimiamata adhibentes. Nonnulli autem compungimini q; a punctum dicunt metuisse legi: cum in greco psalterio sit. κατανύγητε. quod referatur ad illam dilatationem cordis: ut excipiatur diffusio carnalis pudoris;

Sacrificate sacrificium Diapsalma.
iustitie: & sperate in domino. Idem dicit in alio psalmo. Sacrificium deo spūs contribulatus. Quare non absurde hic accipitur ipsum esse sacrificium iustitie: quo penitentiam fit. Quid enim iustius quam ut suis quisq; peccatis quam alienis irascatur. seq; ipsum puniens macret deo? An sacrificium iustitie. opera iusta sunt penitentiam? Nam & impositum diapsalma. non absurde fortassis insinuat etiam transitum de uetere ad uetam nouam: ut exanimato ut infirmato penitentiam ueteris hominis sacrificium iustitie secundum regenerationem noui hominis offeratur deo. cum se offeret ipsa anima ablata: & imponit in altare fidei. cum no igne dei spūs sancto comprehendenda: ut iste sit sensus. Sacrificate sacrificium iustitie & sperate in domino. deo recte iuuate. & sperate donum spūs sancti: ut uos uitas cum erectibus illustrem. Si; tam sperate in deo: clause adhuc dictum est. Sperate autem quid ubona? Si; q; unusquisq; ad bonum uult acto impetre quod diligit. nec facile inuenimus qui diligant bona interiora. idest ad interiorem hominem pertinentia: que sola diligenda sunt. ceteris autem ad necessitatem utendum non ad gaudium perfruendum: restat admirabiliter cum dixisset sperate in deo subiecit. Multi dicunt quis ostendet nobis bona? Qui sermo & que interrogatio communiter est omnium stultorum & iniquorum siue pacem & tranquillitatem uite secularis desiderantium: & per diuisitatem generis humani in incrementum. qui etiam ceteri accusare audent ordinem rerum. cum inundationis fluuii minus putent tempestates esse pericula. quam pacata fuerunt. siue de ipsa fertilitate uitia que nobis promittentur dubitantium ut desperantium quod sepe dicunt. Quis nouit si uera sunt. aut quis uenit ab inferis ut illa nuntiaret? Magnifice ergo & breuiter si; intrinsecus ut ceteris; ostendit. que bona querenda sint: respondens illorum interrogationi qui dicunt. quis ostendit nobis bona. Signatum est inquit super nos: lumen
uultus tui dne. Hoc lumen est totum bonum & uerum bonum: quod in oculis simplicium conspicitur. Signatum est autem in nobis dicit. tanquam denarius signatus regis imagine. Homo enim factus est ad imaginem & similitudinem dei: quam peccando corrupit. Bonum ergo quod est. uerum atq; genuinum: sine nascendo signetur. Et ad hoc credo pertinere quod quidam prudenter intelligunt: illud quod in so dominus celarius nummo aut. Reddite celari quod celarii sunt: & deo quod dei est. Tanquam si diceret. Quemadmodum celar a uobis exigit impressionem imaginis sue. sic & deus: ut quemadmodum illi redditur nummus. sic deo anima lumine uultus eius illustrata: atq; signata. Delectasti letitiam in corde meo. Non ergo foris querenda est letitia. ab his qui adhuc grauiter corde diligunt uanitatem & querunt mendacium: si; intus ubi signatum est lumen uultus dei. Si; uti enim homine habitat xpc: ut ait apls. Ad ipsum enim pertinet unde uitatem: cum ille dixit ego sum uitas. Et cum loquebatur in apto dicente an uultus eius experimentum accipe qui in me loquitur xpc? non ei foris utiq; si; in ipso fidelissimo corde. deo in illo cubili ubi orandum est loquebatur. Si; homines temporalia sectantes qui ete multi sunt. nichil aliud nouerunt dicere. nisi quis ostendet nobis bona: cum uera bona eterna mentes ipsos unde non possint. Itaq;

de his consequenter rectissime dr: qđ aduum
git. A tempe fruũm. uum. & olei sui multa
plicati sunt. Non enim uacat qđ additum ẽ
sui. Est enim & fruũtum dñi: siquidem est
panis uiuus qui de celo descendit. Ꝯ ẽ uiuũ
dñi. Nam uiuebrabunt inquit ab ubertate do
mus tue. Et oleum dr: de quo dictum ẽ. Impi
gatu in oleo caput meum. Sti autem multi
qui dicunt quis ostendet nob bona. & reg
num celorum uita se non uident ee: atem
pore fruũm uum & olei sui multiplicati
sunt. Non enim multiplicatio semp ubtatẽ
significat. ꝫ plerumq; exiguitatem: cum
debita temporalib; uoluptatib; anima semp ex
ardescit cupiditate. nec saciari pot: & mul
tiplici atq; erumpnosa cogitatione distenta.
simplex bonum unde non sentitur: qualis illa ẽ
de qua dr. Corpus qđ corrumpitur aggrauat
animam. & deprimit terrena inhabitatio sen
sum multa cogitantem. Tal enim anima a
temporalium bonorum decessione & successio
ne. ido ẽ a tempe fruũm uum & olei sui innu
merabilib; completa phantasiis: sic multa
plicata ẽ ut ñ possit agere qđ preceptum ẽ. Sen
tite de domino in bonitate. & in simplicita
te cordis querite illum. Ista enim multa
plicitas. illi simplicitati uehemẽter adusa ẽ.
Et ido ihs relictis qui multa sunt multipli
cati. sicut temporalium cupiditate: & dicunt
quis ostendit nob bona. que ñ ocult sensꝰ
ẽ; unitas cordis simplicitate querenda sunt:
unde fidet exultat & dicit. In pace in id ip
sum: dormiam & requiescam. Aiũt. In pace
in id ipsum: obdormiam & somnum capiã.
Recte enim spatura talib; omnimoda menꝭ
abalienatio. amentalib; reb; & miseriarum
sclꝰ huius obliuio: que nomine obdormitio
nis & somni decenter & apte significat. ubi summa pax nullo tumultu inter
polari pot. S; hoc ñ iam tenetur in hac
uita: s; p hanc uitam spandum ẽ. Hoc etiã
ipsa uba ostendunt: que futuri sunt tem
poris. Non enim ẽ dictum aut obdormiui
& somnum cepi. aut obdormio & somnum
capio: sed dormiam & somnum capiam. Tunc
mortale hoc induetur immortalitate. & cor
rupabile hoc induetur incorruptione: tunc
absorbebit mors in uictoriam. Hoc ẽ unde dr.
Si autem qđ ñ uidemus spamus: p patien
tiam expectam. Quapp congruenter ultimum annectit dicens. Cum tu domine sin
gulariter in spe: constituisti me. Hic ñ dr
facies: sed fecisti. In quo g iam ista spes ẽ: erit
profecto etiam qđ speratur. Et bene ait singula
riter. Pot enim referri ad usum illos multos.
qui multiplicata a tempe fruũtu uini & olei
sui dicunt: quis ostendit nob bona. Periit h
enim multiplicitas. & singularitas tenetur
in sanctis: de quib; dr in actib; apl̃orum.
Multitudinis autem credentium: erat
anima una & cor unum. Singularis g et
simplex. ido ẽ secreta multitudine & turba
rum nascentium atq; mouentium amato
res ciuitatis & unitatis ee debemus: si um
bo & dño nro cupimus inherere.

In fine p ipsum. Psalmus ipsi David. Cantici ea que hereditate accepit.

Psalmi ẽ p ea que hereditate acceꝑ.
Intelligitur g ecclia. que accepit
hereditatem unitatis ciuitatem p dñm nostrum
ihm xpm: ut possideat ipsum dñm. cui adhe
rens beata sit: secdm illud. Beati mites: qm
ipsi hereditate possidebunt terram. Quam ter
ram ñ de qua dr. Spes mea es tu: portio mea
in tra uiuentium? Et illud manifestius. Dñs
pars hereditatis mee: & calicis mei. Dicitur
& hereditas dñi uicissim ecclia: secdm illud. Postula a me & dabo t gentes hereditatem tuam
Ergo hereditas nra dñs dr. quia ipse pascit nos: &
continet. Et hereditas di dicimur. quia ipse
nos administrat & regit. Quapp uox ecclie ẽ.
in hoc psalmo uocare ad hereditatem: ut & ipsa
fiat hereditas domini.

Psalmus quintus.

Verba mea exaudi dne. Vocata inuo
cat dñm. ut eodem opitulante
pranseat nequitiam sclꝰ huius:
& ad eum pueniat. Intellige clamorem meũ.
Bene ostendit quis iste sit clamor: qui uitio
de cordis cubili sine strepitu corpis puenit

ad deum · quando q̄ dē nox corpat audītur
sp̄ualis autem intelligitur · quanquam hoc
sit etiam exaudire di. ñ aute carnali: ſ; ma
nifestatis p̄sentia. Intende uoci orationis meae:
id ē illi uoci qua ut dñs intelligat petit. Que
qualis sit iam insinuauit: cum dix̄. Intelligе
clamorem meum: intende uoci obsecrationis
meę. rex meus & dñs meus. Quamuis filius dñs
& pat̄ dñs. & simul pat̄ & filius unus dñs: & si in
trogemur de sp̄u sancto · nichil aliud respon
dendum ē ñ q̄d dñs ē: & cum simul dicuntur
pat̄ & filius & sp̄s sanctus · nichil aliud intelli
gendum ē quam unus dñs: tam regem filiū
solent appellare sępiuę. Scdm g̈ illud quod
dictum ē · p me tur ad patrem · recte p̄mo rex
meus: & deinde dns meus. Nec tam dixit in
tendite: ſ; intende. Non enim duos aut tres
dñs fides catholica p̄dicat · ſ; ipsam t̄nitatem
unum dñm: non ut eadem t̄nitas simul pos
sit aliq̄ndo pat̄. aliq̄ndo filius. aliq̄ndo sp̄s
sanctus dica · sicut sabellius dicit: ſ; ut pater
ipse pat̄ & filius ipse filius: & sp̄s sanctus. ipse
sanctus. Et hęc t̄nitas ipse unus dns · quia
& cum dixisset apls · ex quo oīa p̄ quem
oīa in quo oīa: t̄nitatem ipsam insinuasse
creditur · nec tam subiecit ipse gīa ſ; ipsi gīa.
Quīm ad te orabo domine · mane exaudies uo
cem meam. Quid sibi uult q̄d sup̄ius dixit
exaudi · quasi exaudiri se in p̄senti cupiet · nec
ū dicit mane exaudies ñ exaudi · & ad te ora
bo ñ ad te oro · & deinceps mane astabo t̄ & vi
debo · non asto & uideo · ñ forte sup̄ior ei
oratio ipsam uocationem ostendit. Caligās
autem int̄ p̄cellas huius seli · senat se non
uidē quod cupit · & tam spare ñ desinit.
Spes enim quę uidetur non ē spes: intelligit
tam quare non uideat · quia ñdum pacta
ē nox id ē tenebrę · quas peccata meruerūt.
Dicit g̈ · quīm ad te orabo dñe · id ē quīm tam
ei. ad quem orabo dñe. Mane exaudies
uocem meam · Non ille ei inquit · qui pos
sis uidi ab eis · q̄um ab oculi nox peccā
ñdum recessit. Pacta g̈ errouis mei nocte
& discedentib; tenebris · quas in peccatis
meis feci: exaudies uocem meam. Cur g̈
sup̄ius non ait exaudies ſ; exaudi? An post
quam clamauit exaudi · & non exaudita
est: sensit quid oporteat transire · ut possit
exaudiri? An sup̄ius exaudita ē. ſ; ñdum
se intelligit exaudiam: quia nondum
uidet a quo exaudita ē · & quod nunc aut
mane exaudies: hoc intelligi uoluit mane
intelligam me ēē exaudiam · quat illa lo
cutio ē exurge domine · id ē fac me exurgē.
S; hoc de resurrectione xp̄i accipitur.
Illud ēte non pot̄ alit̄ recte accipi: temp
tat uos dominus dñs deus ūr ut sciat si dili
gitis eum · ñ ut uos p illum sciat: & uob
met ipsis manifestetur quantum in eius
amore p̄fecitis. Mane astabo t̄ & uidebo.
Astabo quid ē · ñ non tacebo? Quid ē autem
aliud tacere ñ in tra quiescere. q̄d ē in ter
renis uoluptatib; beatitudinem querere.
Astabo inquit & uidebo. Non g̈ ē inhieren
dum terrenis si uolumus dñm conspicere:
qui mundo corde uidetur. Quīm non deus
uolens iniquitatem tu es. Non habitabit
uxta te malignus: neq; p̄manebunt iniusti
ante oculos tuos. Odisti dñe oīs qui operā
iniquitatem: p̄des eos qui locuntur men
dacium. Virum sanguinum & dolosum:
abhominabit dñs. Iniquitas. malignitas. ñ
dacium · homicidium. dolus. & quicquid
huiusmodi ē ipsa nox ē · qua transeunte sit
mane · ut uideatur dñs. Causam g̈ exposuit
quare mane adstabit & uidebit: quoniam
ñ dns uolens iniquitatē iq̄t tu es. Si enim dns
esset qui uellet iniquitatem · posset etiam
ab iniquis uidi. ut non mane uideretur:
id ē cum iniquitas nox transit. Non habi
tabit uxta te malignus: id ē non sic vi
debit ut bereat · Ideo sequitur · neq; p̄ma
nebunt iniusti ante oculos tuos · quia octi
eorum id ē mens eorum reūbatur luce ui
tatis · p̄ tenebras peccōrum · q̄um con
suetudine fulgorem recte intelligentię
sustinere ñ possunt. Ergo & q̄ uident
aliq̄ndo de dō · id ē qui uerum intelligunt ·

tam̄ adhuc iniusti sunt. n̄ ibi p̄manent aman
do ea: que aūtunt auero. Gerunt enim se
cum suam noctem. id ē suam consuetudinē:
insup̄ etiam amorem peccandi. Que nox si
transierit. id ē si peccare destiterint: & ipse
amor atq; consuetudo fugata fuerit fit ma
ne. ita ut n̄ solum intelligant: s; etiam inhe
reant uitati. Odisti domine om̄s qui opantur
iniquitatem. Odium dī ex illa locutione in
telligendum ē: qua odit peccator quisq;
uitatem. Videtur enim q̄d & illos odit.
quos in se manē n̄ sinit. Non autem ma
nent: qui eam sustinē n̄ ualent. Pdes om̄s
qui locuntur m̄datium. Hoc ē enim uitati
contrariū. S; ne q̄s putet aliq̄ subam t̄ naturam ui
tati ēē contrariā: ad id intelligat q̄d n̄ ē ptinē
m̄datiū: n̄ ad id q̄d ē. Si enī hoc dr̄ q̄d ē uerū dr̄.
Si aūt hoc dicitur q̄d non ē: m̄datiū ē. Ido inq̄t
pdes om̄s qui locuntur m̄datium. quia rece
dentes ab eo q̄d ē: ad id q̄d n̄ ē declinantur.
Multa quidem uidentur geri falsa p salute
aut commodo alicuius n̄ malitia s; benigni
tate: quale illarum ostetricum in exodo que
pharaoni falsum renuntiauerunt. ut infan
tes filiorum isrl: non necarentur. S; etiam ista
n̄ ire. s; in dolo laudantur: q̄m qui tantum hoc
m̄ m̄tiuntur. mēbuntur aliq̄ndo ab omni m̄
datio libari. Nam in his qui pfecti sunt. nec
m̄datia ista inueniuntur: quib; dictum ē. Sit
in ore uro: est est. non non. Quicquid amplius
ē: a malo ē. Nec in mito alio loco scriptum ē. Os
q̄d m̄titur occidit animam. ne q̄s arbitretur
pfectum & spūalem uirum p ista tempali ui
ta in cuius morte n̄ occiditur anima siue
sua: siue alterius debe morte m̄tiri. S; q̄m
aliud ē m̄tiri. aliud ē uerum occultare: siq̄
dem aliud ē falsum dicē. aliud ē uerum
tacere: si quis forte ut ad istam uisibilem
mortem non uult pcte hominem. paratus esse
debet uerum occultare n̄ falsum dicē: ut
neq; pdat. neq; m̄tiatur: ne occidat animā
suam p corpe alterius. Si autem hoc n̄dum pot̄
ut sola huius necessitatis hāt m̄datia: ut etiam
ab istis si sola remanserint libari mereatur.

& spc̄ sancti robur accipe: quo quicquid ppe
ciendum ē p uitate contempnat. Duo sunt
omnino genā m̄datiorum. in quib; n̄ magna
culpa ē. s; tam̄ non sunt sine culpa: cum aut
iocamur. aut ut p̄simus m̄timur. Illud p̄imum
ido n̄ ē pnitiosum. quia n̄ fallit. nouit enim
ille cui dr̄. ioci ēē causa dictum. Secundum
autem ido mitius ē. quia retinet n̄ nullam
beniuolentiam. Illud u̅ q̄d n̄ hāt duplex cor.
nec m̄datium quidem dicendum ē: tanq̄m
ubi grā si alicui gladius comm̄detur. & pmittat
se redditurum: cum ille qui comm̄dauit po
poscit. si forte gladium suum repetat furens.
manifestum ē tunc n̄ ēē reddendum. ne ut
se occidat ut alios: donec ei sanitas restituatur.
Hoc ido n̄ hāt duplex cor: quia ille cui comm̄
datus ē gladius cum pmittebat se redditūm
poscenti. n̄ cogitabat furentem posse repetē.
Verum autem occultauit & dn̄s. cum disci
pul suis nondum idoneis dixit: multa habeo
uob dicē. s; nunc n̄ potestis portare illa. Et
apls paulus. Non potui loqui uob quasi spā
libus: s; quasi carnalib. Vnde manifestum ē.
n̄ ēē culpandum aliq̄ndo uerum tacē: falsum
autem dicē n̄ inuenitur ēē concessum pfectis.
Virum sanguinum & dolosum: abhominabitur
dominus. Pot̄ hic recte uidi repetitum q̄d ait
supius. odisti domine om̄s qui opantur ini
quitatem. pdes om̄s qui locuntur m̄datium:
ut uirum sanguinum ad opantem iniquitatē
referas. dolosum autem ad m̄datium. Dolus
ē enim cum aliud agitur: aliud simulatur;
Et apto ubo usus ē quo ait abhominabitur.
Solent enim abhominati dici: exeredati. hic
autem psalmus p ea ē que hereditatem accep̄:
que subicit exultationem spei sue dicens.
Ego autem in multitudine miserationis tue:
introibo in domum tuam. In multitudine
miserationis. fortasse in multitudine homi
num pfectorum & beatorum dicit: quib; ci
uitas illa constabit. quam nunc parturit:
& paulatim parit eccla. Homines autem
multos regeneratos atq; pfectos. recte dici
multitudinem miserationis dī quis negat.

cū uerissime dictum sit. quid ē homo q̄a memor
es eius aut filius hominis quia uisitas eum? Intro
ibo in domum tuam tanquam lapis credo in
edificium dictum ē. Quid enim aliud domus
dī quam templum dī ē de quo dictum ē. tem
plum enim dī sanctum ē. q̄d estis uos? Cuius
edificij lapis angularis ē ille. quem suscepit co
eterna patris uirtus & sapientia dī. Adorabo ad
templum sanctum tuum in timore tuo. Ad
templum sup̄ in templum intelligimus. non
enim ait adorabo in templo sancto tuo. s; ad
orabo ad templum sanctum tuum: intelli
gendum ē etiam n̄ de p̄fectione. s; de p̄gressu
ad p̄fectionem dictū ēē: ut illud p̄fectionē
significet intro ibo in domum tuam. s; ut
p̄ueniat hoc: p̄ius adorabo inquit ad tem
plum sanctum tuum. & fortasse ob hoc ad
didit in timore tuo: q̄d magnum p̄sidium
ē p̄cedentib; ad salutem. Cum autem p̄ue
nerit quisq; fiet in eo q̄d scriptum ē: con
summata dilectio foras mittit timorem.
Non enim timent iam amici quib; dictum ē.
iam non dicam uos seruos s; amicos: tum
ad id q̄d rep̄missum ē p̄ducti fuīnt. Dn̄e
deduc me in iusticia tua p̄p inimicos meos.
Satis hic declarauit in p̄fectione se ēē. id ē
in p̄uectu ad p̄fectionem. n̄dum in ipsa
p̄fectione: quando ut deducat̄ exoptat. In tua
iusticia autem. n̄ in ea que uidetur ab homi
nib̄. Nam & malum p̄ malo redde iusticia
uidetur. s; non ē eius de quo dictum ē qui
solem suum facit oriri sup̄ bonos & malos:
quia & cum punit d̄s peccōres. non malum
suum eis infert: s; malis eorum eos dimittit.
Ecce inquit parturit iniusticiam concep̄
dolorem. & pep̄it iniquitatem: lacum
ap̄uit & effodit eum. & incidit in foueam
quam op̄atus ē: conuertetur dolor eius in ca
put eius: & in uerticem ipsius iniquitas ei⁹
descendet. Cum g̊ punit d̄s. ut iudex pu
nit eos qui legem p̄teriunt: n̄ eis inferens de
se ipso malum. s; in id q̄d elegerunt eos ex
pellens: ad complendam summam mise
riarum. Homo autem cum malum p̄ malo
reddit. malo uoto id facit: & ob hoc
p̄ior ipse malus ē dum punire uult ma
lum. Dirige in conspectu tuo uiam meam.
Nich manifestius. quam id tempus eam
commēdare quo p̄ficit. Hoc ē enim iter
q̄d non terrarum locis p̄agitur: s; affectib;
animorum. In conspectu inquit tuo diri
ge iter meum. id ē ubi nullus hominum
uidet: quib; credendum n̄ ē laudantib;
aut uituperantib;. Non enim ullomodo
possunt de aliena conscientia iudicare.
in qua it̄ dirigit̄ ad dn̄m. Idō subiecit. Qm̄
non ē in ore eorum uerit̄as. quib; utiq; iudi
cantib; non ē credendum: & ideo uitus ad
conscientiam. & ad dī conspectum confu
giendum ē. Cor eorum uanum ē. Quom̄ g̊
pot̄ ēē in ore ipsorum uerit̄as. q̄rum cor fal
litur de peccō & pena peccati? Unde re
uocantur homines illa uoce. ut quid dili
gitis uanitatem & queritis mēdatium. Se
pulchrum patens ē guttur eorum. Ad
uoracitatis significationem referri potest: p̄p
quam plerumq; homines adulatione men
tiuntur. Et mirabilit̄ patens dix̄ sepul
chrum. qm̄ semp̄ inhiat illa uoracitas:
ut n̄ sepulchra que receptis cadauerib;
p̄petuo muniunt̄. Pot̄ & illud intelligi q̄d
mendatio & blanda adulatione trahunt.
in se quos ad peccata illectant: & eos tanq̄
deuorant: cum in suam uitam conuertunt.
Quod quib; contingit qm̄ peccō suo mo
riuntur. consummato. recte illi a quib; in
ducuntur sepulchra patentia dicti sunt:
quia & ipsi q̄dammō examines sunt. uitā
non h̄ndo uerit̄atis. & mortuos in se reci
piunt: quos uerbis mēdacib; & uano corde
interemptos in se conuertunt. Linguis suis do
lose agebant: id ē linguis mal. Nam hoc
significare uidetur: cum dicit suis. Mali
enim malas h̄nt linguas. id ē male locunt̄:
cum locuntur dolum. Quib; dn̄s dicit.
Quom̄ potestis bona loqui. cum sitis mali?
Iudica illos d̄s. Decidant a cogitationib̄ suis.
Prophia ē: n̄ maledictio. Non enī optat

ut ueniat: sed cernit quod euenturum sit.
Contingit autem illud non quia uidetur
optasse: sed quia tales sunt ut merito con
tingat. Sic enim et quod postea dicit. leten
tur omnes qui sperant in te: per prophetiam dicit.
quoniam cernit esse letaturos. Sic per prophetiam dictum
est: excita potentiam tuam et ueni. quoniam ui
debat esse uenturum: quamquam possit
etiam hoc modo accipi quod dictum est. decidant
a cogitationibus suis: ut magis bene ab eo op
tatum credatur. dum cadunt a cogitatio
nibus suis malis: id est ut iam non cogitent
mala. Sed uetat sic intelligi quod sequitur ex
pelle eos. Nullo enim modo potest in bonam par
tem accipi: cum quisque expellitur a deo.
Quapropter per prophetiam dictum non per maliuo
lentiam intelligitur. cum hoc dictum sit quod
necessario talibus euenturum est: qui in pec
catis que commemorata sunt perseuerare
uoluerint. Decidant ergo a cogitationibus suis
dictum est. decidant accusantibus se cogitatio
nibus suis. testimonium perhibente conscientia
sua sicut dicit apostolus: et cogitationum accu
santium seu defendentium. in reuelatione
iusti iudicii dei. Secundum multitudinem impi
etatum eorum expelle eos: id est longe eos ex
pelle. Hoc est enim secundum multitudinem impi
etatum eorum: ut multum expellantur. Ex
pelluntur ergo impii ab illa hereditate que intel
ligendo et uidendo deum possidetur: sicut ex
pelluntur morbidi oculi fulgore lucis. cum
illis ea pena est: que aliis leticia est. Non ergo ipsi
mane astabunt et uidebunt. Et tam magna
pena est ista expulsio. quam magnum premium
est illud quod dictum est. Michi autem adhe
rere deo bonum est. Huic pene contrarium est.
intra in gaudium domini tui: quia huic
expulsioni simile est. proicite illum in tenebras
exteriores. Quoniam amaricauerunt te domine.
Ego sum inquit panis uiuus qui de celo des
cendi. et operamini escam que non corrum
pitur: et gustate et uidete quoniam suauis est
dominus. Peccatoribus autem panis ueritatis amarus est:
unde os uera dicentis odiunt. Ipsi uero ama
ricauerunt. dominum: qui peccando in eam egritu
dinem deuenerunt. ut cibum ueritatis quo sa
ne anime gaudent. tanquam felleum sustinere
non possint. Et letentur omnes qui sperant in
te. Utique illi quibus gustantibus suauis est dominus. In
eternum exultabunt: et habitabis in eis. Ipsa ergo
erit eterna exultatio cum templum domini fi
ent iusti: et erit gaudium ipsorum ipse in
colatus eorum. Et gloriabuntur in te omnes qui
diligunt nomen tuum. tanquam cum adest
eis ad fruendum quod diligunt. Et bene in
te tanquam possidentes hereditatem. de qua ti
tulus psalmi est: cum et ipsi eius hereditas
sint quod significat inhabitabis in eis. A quo
bono prohibentur. quos secundum multitudinem
impietatum eorum expellit deus. Quoniam
tu domine benedices iusto. Hec est benedic
tio gloriari in deo: et inhabitari a deo. Ista sancti
ficatio conceditur iustis. Sed ut sanctificentur
precedit uocatio que non est meriti eorum: sed gratie dei.
Omnes enim peccauerunt: et egent gratia dei.
Quos enim uocauit: hos et iustificauit. Quia
ergo uocatio non meritorum nostrorum. sed beniuo
lentie et misericordie dei est: subiecit dicens. Domine
ut scuto bone uoluntatis tue coronasti nos.
Bona enim uoluntas dei precedit bonam uo
luntatem nostram: ut peccatores uocet in pe
nitentiam. Et ipsa sunt arma quibus expug
natur inimicus: contra quem dicitur. Quis accusa
bit aduersus electos dei? Et si deus pro nobis. quis
contra nos? Qui unico filio suo non pepercit: sed
pro nobis omnibus tradidit illum. Si enim cum
adhuc inimici essemus. xpc pro nobis mortuus
est: multo magis reconciliati salui erimus ab
ira per ipsum. Hoc est autem inuictissimum scu
tum quo repellitur inimicus: desperationem
salutis suggerens multitudine tribulationum
et temptationum. Totus ergo textus psalmi est.
oratio ut exaudiatur: ab eo quod scriptum est. uerba
mea exaudi domine: usque ad rex meus et deus
meus. Deinde intellectus eorum que impe
diunt ad uidendum deum. id est ut se exau
ditam esse cognoscat: ab eo quod scriptum est.
quoniam ad te orabo domine mane exaudies uocem

meam. usq; ad uirum sanguinum & dolosum abho
minabitur dominus. Tercio sperat se domum dei futuram
& nunc ei appropinquare in timore ante consum
mationem que expellit timorem: ab eo quod
scriptum est ego autem in multitudinem misericordie tue.
usq; adorabo ad templum sanctum tuum: in timore
tuo. Quarto proficientem se atq; promouentem. inter
ipsa quibus se impediri sentit orat ut adiuuetur
intrinsecus: ubi nemo hominum uidet ne auertatur
mal linguis. ab eo quod scriptum domine deduc me
in iusticia tua propter inimicos meos: usq; ad linguis
suis dolose agebant. Quinto prophetia est que pena
impiis maneat. quando iustus uix saluus erit:
& quod premium iusti adepturi sint qui uocati ue
nerunt. & donec perducerentur uiriliter omnia susti
nuerunt: ab eo quod scriptum est. iudica illos
deus: usq; in finem psalmi; In finem in hymnis de
n finem in hymnis de octauo psalmus dauid. De octauo. hoc uidetur
obscurum. Nam cetera in hoc titulo: manifes
tiora sunt. Visum est autem non nullis diem iu
dicii significare. id est tempus aduentus domini
nostri: quo uenturus est iudicare uiuos & mortuos.
Qui aduentus computatis annis ab adam post
septem milia annorum futurus creditur. ut
septem annorum milia tanquam septem dies
transeant: deinde illud tempus tanquam dies
octauus adueniat. Sed quoniam dictum est a domino.
non est uestrum nosse tempora que pater posuit in sua
potestate: & de die uero & hora illa nemo scit. neq;
angeli. neq; uirtutes. neq; filius nisi solus pater.
& illud quod scriptum est tanquam furem uenire
diem domini: satis aperte ostendit neminem sibi
oportere arrogare scientiam illius temporis
computatione annorum aliqua. Si enim post septem
annorum milia ille dies uenturus est: omnis om
nino homo potest annis computatis aduentum
eius addiscere. Ubi ergo erit. quod nec filius hoc no
uit? Quod utique ideo dictum est. quia per filium
homines hoc non discunt: non quod apud se
ipse non nouit. sed secundum illam locutionem dictum
est temptat uos dominus deus uester ut sciat. id est
scire uos faciat: & exurge domine. id est fac nos
exurgere. Cum ergo ita dicatur nescire filius hunc
diem. non quod nesciat sed quod nescire faciat

eos quibus hoc non expedit scire. id est non eis hoc os
tendat. quid sibi uult nescio que presumptio
que annis computatis certissimum sperat post
septem annorum milia diem domini? Nos ergo
quod scire nos dominus noluit libenter nesci
amus. & queramus quid sibi titulus iste uelit:
qui scribitur de octauo. Potest quidem etiam nulla
annorum computatione temeraria dies iudicii
octauus intelligi. quod iam post finem huius seculi
accepta eterna uita: tunc non erunt anime ius
torum obnoxie temporibus. Et quoniam omnia tempora
septem istorum dierum repeticione uoluuntur.
octauus forte ille dictus est: qui uarietatem istam
non habebit. Est aliud quod non absurde hic ac
cipi potest. cur octauum dicatur iudicium quod
post duas generationes futurum est: unam que
ad corpus. alteram que ad animam pertinet.
Ab adam enim usq; ad moysen genus huma
num uixit ex corpore. id est secundum carnem: qui
etiam exterior & uetus homo dicitur. & cui uetus
testamentum datum est: & quamuis religio
sis tamen carnalibus adhuc operationibus futura spiritualia
presignaret. Hoc toto tempore quo secundum carnem
uiuebatur: regnauit mors sicut ait apostolus
etiam in eos qui non peccauerunt. Regnauit
autem ex similitudine preuaricationis ade.
sicut idem dicit: quoniam usq; ad moysen accipien
dum est. quo usq; legis opera id est carnaliter obser
uata illa sacramenta: illos etiam obstrictos
tenuerunt certi misterii gratia. qui uni deo subditi
erant. Ab aduentu autem domini ex quo ad cir
cumcisionem cordis a carnis circumcisione tran
situm est: facta uocatio est ut secundum animam ui
uerentur. id est secundum interiorem hominem: qui etiam
nouus homo propter regenerationem dicitur morumque
spiritualium innouationem. Manifestum est autem
ad corpus quaternarium numerum pertinere.
propter notissima elementa quatuor quibus constat:
& quatuor qualitates siccam. humidam. cali
dam. frigidam. Unde etiam .iiii. temporibus
amministrantur uerno. estate. autumno. hyeme.
Hec sunt notissima. Nam de quaternario numero
temporis. tractatur etiam subtilius sed obscurius.
quod in hoc sermone uitandum est. quem etiam
minus eruditis: accommodatum esse uolumus.

ad animum ꝺ̄ cū tactum numꝰ ꝑuenē potest
intelligi. ex eo ꝙ ꝯplectens dñm diligē iubemur
ex toto corde. ex tota anima. ex tota mente.
ex quib; singlis non in psalmo ſ; in euangelio
disputandum ē. Nunc ad testimonium ter
narij numeri ad animum ꝑtinentis: facil ēē
puto ꝙ dictum ē. Facil ꝯ mundū corpis ad
ueterem hominem & ad uetus testamentum ꝑ
tinentē. facil etiam muneribꝫ animꝰ ad nouum
hominem & ad nouum testamentum relatus.
sic septenario numo tractato. qua unum ꝙ
tempalē agitur. quātario in corp̄ cōtrario
in animum distributo uenit octauus iudicij
dies. qui mitis ꝓbuens quod debetur. tam non
ad opa temporalia ſ; ad uitam ētnam sanctos
transferet: impios ꝺ̄ damnabit in ēternum.
Quam damnationem metuens: orat ecclia
in hoc psalmo dicens. Ps vi.
Domine ne in ira tua arguas me. Dicit
etiam apli tram iudicij. Thesaurizas
inquit tibi iram in die ire iusti iudicij
dei. in qua se non uult argui: quisquis in
hac uita desidat sanari. Nec in furore tuo cor
ripias me. Corripias mihi uidetur. Ad em̄
dationem enim ualet. Nam qui arguitur ꝺ̄
accusatur: metuendum ē ne finem hāt
damnationem. ſ; qm̄ furor plus ēē uidet quam
ira. potest mouere cur illud quod ē mihi ꝺ̄
correptio. cum eo positum ē quod ē diuisi: ꝺ̄
cum furore. ſ; ego puto unam rem duob; ubis
significatā. Nam in gr̄o τυπτω ꝙ ē in primo ubi
si: hoc significat quod optim ꝙ in secto ubi ē.
ſ; cum iram uellent etiam ipsā duo ubā ponē.
quesitum ē quod esset uicinius ire: & positus ē
furor. Ido uarie coduces bñt. Nam in alijs
pus inuenitur ira. deinde furor: in alijs pus
furor deinde ira. in alijs ꝑ furore indignatio
ponitur: aut bilis. ſ; quecunq ē illud mor
est animi puocans ad penam inferendam.
qui tam motus si tam ꝺ̄ quam animo tribu
endus ē: de quo dictum ē. Tu autem dñe iu
dicium: cum tranquillitate iudicas. Quod
autem tranquillum ē: non ē ꝑturbatum. Non
g̈ cadit in dm̄ iudicem ꝑturbatio: ſ; quod
in eius ministris fit. quia ꝑ eius legem fit: ira ei
dr. In qua ira non solum arguī se non uult ani
ma que nunc orat: nec corripi. id ē emendari
ut erudiri. Nam in gr̄o ſ; hoc dr̄ē hoc positum est.
id ē erudias. Arguunt autem in die iudicij oēs
qui non bñt fundamentum quod ē xp̄s. emen
dantur autem id ē purgantur: qui huic fun
dam̄to superedificant ligna. fenum. stipulam.
Dē mentum ū patientur: ſ; salui erunt tam̄
ꝑ ignem. Quid g̈ ille orat qui non uult in ira
domini ut arguī. ut emendari? Quid n̄ ut fu
rentur? Ubi enim sanitas est. nec mors metuenda ē.
nec uulnus aut secamus medici manus. Sequitur
tra & dicit. Miserere mei domine qm̄ infir
mus sum. sana me domine qm̄ conturbata sū
ossa mea: id ē firmamentum animę mee ut fort
tudo. Hoc enim ossa significant. Dicit g̈ anima
fortitudinem suam ēē conturbatam: cum ossa
nominantur. Nec enim credendum ē quod
hāt ossa: que uidemus in corpe. Quapp ad ex
positionem ꝑtinet quod subiecitur. & anima mea
turbata ē ualde: ne quod ossa appellauit corpis
intelligēntur. Et tu domine usquequo? Quis
non intelligat significari uicinam animam
cum morbis suis. dum autem dilatam ā medico
medicinam. ut ei ꝓsua detur in quę mala
peccando se ꝓcipitauit? Quod enim facile
sanatur: n̄ multum cauetur. Ex difficultate
autem sanationis: erit diligentior custodia
recepte sanitatis. Non g̈ tanquam crudelis
ds existimandus ē cui dr̄. & tu domine usque
quo: ſ; tanquam bonus ꝓsuasor animę quid
mali sibi ipsa ꝓpit: n̄ dum enim tam
ꝑfecte orat h̄ anima ut ei dici possit. Adhuc
loquente te dicam: ecce assum. Simul ut
etiam illud cognoscat quanta pena impios
ꝓparet. qui nolunt se conuerti ad dm̄: si tan
tam difficultatem conuertentes patiuntur.
sicut alio loco scptum ē. Si iustus uix salua
bitur. peccor & impius ubi patebunt? Conuer
tere domine & eripe animam meam. Conuer
tens se orat. ut ad eam conuertatur & deus:
sicut dictum ē. conuertimini ad me. & conuer
tar ad uos dicit dominus. An ex illa locutione
intelligendum ē conuertere domine. id ē fac
me conuerti. cum in ipsa sua conuersione diffi

cultatem laboremq; sentiret. Nam pfecta nra
conuersio patum inuenit dm: sicut ppha dicit.
Tanquam diluculum inuenimus illum patum.
qm ut eum amittemus n eius absentia q ubiq;
ade: s; nra fecit auersio. In hoc mundo erat inqt.
& mundus p ipsum factus e: & mundus eum n
cognouit. Si g in hoc mundo erat. & mundus
eum n cognouit: nra immunditia n fert eius
aspectum. Dum autem nos conuertimur. id est
mutatione salubri ueteris uite uitia uitare cupi
mus: spm nrm durum sentimus. & laborio
sum ad serenitatem & tranquillitatem diuine
lucis. a terrenarum cupiditatum caligine retor
queri: & in tali difficultate dicimus. conuertere
domine ide adiuua nos: ut pficiatur in nobis
conuersio que te patum inuenit & ad fruendum
te pbentem dilectoribus tuis. Et ido postquam
dixit conuerte domine addidit & erue animam
meam. tanqm inherentem p plexitatibus huius
scli. & spinas quasda dilacerantium desideriorum
in ipsa conuersione pacientem. Saluum me fac
inquit. pp misericordiam tuam. Intelligit n suorum
meritorum ee qd sanatur. quandoquidem peccanti
& datum pceptum pterevunt: iusta dampna
tio debebatur. Sana me g inquit: non pp ter
meritum meum. s; pp misericordiam tuam. Qm non e
in morte qui memor sit tui. Intelligit quoq; nc
ee tempus conuersionis. quia cum ista uita tran
sierit: non restat n retributio meritorum. In infer
no autem quis confitebitur tibi? Confessus est in
inferno ille diues de quo dominus dicit: quia
lazarum uidit in requie. se autem in tormentis
dolebat: usq; adeo confessus. ut etiam moneri
suos uellet ut se a peccatis cohibent: pp penas
quas apud inferos ee n credebant. Quamuis g
frustra confessus e: tam merito sibi illa accidisse
tormenta: quando etiam suos ne in h incident do
ceri cupiebat. Quid g e in inferno autem qs
confitebitur tibi? An infernum uult intelligi.
quo post iudicium pcipitabuntur impii.
ubi pp pfundiores tenebras nullam iam di lu
cem uidebunt. cui aliquid confiteantur?
Nam iste adhuc eleuatis oculis quamuis immani
pfundo interposito. potuit tam uide lazarum
in requie constitutum: ex cuius comparatione ad
confessionem coactus est meritorum suorum. Potest
etiam illud intelligi ut mortem uocet peccatum.
quod contempta diuina lege committitur: ut
acculeum mortis mortem appellemus. quod
mortem comparet. Acculeus enim mortis: est
peccatum. In qua morte. hoc e ee immemorem
di: legem eius & pcepta contempne. ut infernum
dixit animi cecitatem: que peccantem ide mo
rientem excipit & inuoluit. Sicut n pbauerunt
inquit habe dm in noticia. dedit illos deus in
repbum sensum. Ab ista morte. & ab isto infer
no tutam se preberi anima depcatur: dum
molitur conuersionem ad dnm & sentit diffi
cultates. Quapp contexuit dicens. Laboraui
in gemitu meo. Et tanquam parum pfuit.
addidit & dicit. Lauabo p singulas noctes
lectum meum. Lectus e hoc loco appellatus.
ubi requiescit animus eger & infirmus: id est
in uoluptate corpis. & in omni delectatione
sclari. Quam delectationem lacrimis lauat. qui
sese ab illa conatur extrahere. Videt enim se
iam dampnare concupiscentias carnales. &
tam delectatione tenetur infirmitas: & in
ea libent iacet. unde surge n sanatus animus
non pot. Quod autem ait p singulas noctes.
hoc fortasse accipi uoluit: quod ille qui spu
promptus sentit aliquam lucem uitatis. et
tamen in delectatione huius seculi p carnis
infirmitatem aliqndo requiescit: tanquam
dies & noctes altno affectu cogitur pati. ut
cum dicit mente seruio legi di tanquam die
sentiat: rursus cum dicit carne autem legi
peccati inclinetur in uocem. donec omnis noctem.
nox transeat: & ueniat unus dies de quo
dr. mane astabo tibi: & uidebo. Tunc enim asta
bit: nunc autem iacet quando in lecto est
quem lauabit p singulas noctes. ut tantis
impetret lacrimis efficacissimam de dei miscda
medicinam. In lacrimis stratum meum rigabo.
Repeticio e. Cum enim dicit in lacrimis.
ostendit quemadmodum supius lauabo di
xerit. Hoc autem accipimus stratum qd
supius lectum: quanquam rigabo amplius
sit aliquid quam lauabo. qm pot aliquid
in supficie lauari: rigatio u ad interiora

ponet. quod significat flectum: usq; ad cordis
intima. Temporum autem varietas quod pte
ritum posuit cum dicet laborauj in gemitu
meo. & futurum cum dicet lauabo p̄singlas
noctes lectum meum. rursus futurum in la-
crimis stratum meum rigabo: illud ostendit
quid sibi dicē debeat. cum quisq; in ge
mitu frustra laborauit: tanquam dicet.
Non p̄fui cum hoc feci: g̃ illud faciam. Tur-
batus ē ab ira oculus meus. Verum sua an
dī. in qua peccat ne arguēt aut corripe
retur? Vs; si illa diem iudicij significat. q̄n
nunc pot intelligi? An inchoatio eius ē q̄d
hic homines dolores & tormēta patiuntur.
& maxime dampnum intelligentie uitatis.
sicut iam commemorauj q̄o dicti ē dedit illo
os in reprobum sensum? Nam ea est cecitas
ignis. In eam quisquis datus fuit. ab inferio
di luce secludit: s; rudum penitus cum in
hac uita ē. Sunt enim tenebre exteriores. que
magis ad diem iudicij p̄nere intelliguntur.
ut penitus extra dī sit: ut quisquis dum
tempus ē corrigi noluit. Penitus autem ēē
extra dī quid ē nisi esse in summa cecitate?
Siquidem dī habitat lucem inaccessibilem:
quo ingrediuntur quibus dr. Intra in gaudium
domini tui. Huius g̃ ire inchoatio ē: quam
in hac uita patitur quisq; peccāt. Immensitaq;
diem iudicij laborat & plangit ne ad illud
p̄ducatur: cuius initium tam p̄niciosum nō
expītur. Et ideo non dr̃ extinctus ē: s; turbat
ē ab ira oculus meus. Si autem sua ira dicet
oculum suum esse turbatum: neq; hoc mi
rum ē. Nam hinc fortasse dictum ē sol non
occidat sup̄ iracundiam uestram: quod interi
orem solem id ē sapientiam dī. tanquam oc
casum in se pati arbitratur mens: que sua
p̄turbatione illum unde non fulget. In uetera
ui in omnibus inimicis meis. De ira tantum
dicāt: si tam de sua ira dicāt. Considerantes
autem reliquos uicios: inuenit se omnibus esse
uallatum. Que uicia q̄a uetera sunt &
uetat hominis quo exuendi sumus. ut indu
amur nouo: recte dictum ē inueteraui. In
omnibus autem inimicis meis ut inter ipsa
uicia dicit. ut inter homines qui nolunt ad
dīm conuerti. Nam hi etiam si nescuntur etiā
si parcunt. etiam si hisdem conuiuijs & do
mibus & cuncta nulla ire interposita. & cre
bris colloquijs quasi concordēr utuntur: nichil
omnino tamen intermone contra. inimici sunt
eis qui se ad dīm conuertunt. Nam cum alij amāt
et appetunt istum mundum. alij se optant
ab isto mundo libari. quis nō uideat illos inimi
cos esse usus? Nam si possunt eos secum
ad penas trahunt. Et magnum donum est
inter eorum uba usari caute. & non excede de
tanter p̄ceptorum dī. Sepe enim mens in dīm
pgere intens: concussa in ipso tremēt trepidat.
& plerumq; ppter non implet bonum ppo
situm: ne offendat eos cum quibus uiuit. alia
bona p̄tera & transeuntia diligentes atq;
sectantes. Ab his separatus ē omnis sanus: non
loci s; animo. Nam locis continentur corpora.
animo autem locus est affectio sua. Quapp
post laborem & gemitum. & ymbres creber
rimos lacrimarum. quia mane non pot esse
q̄o tam uehementer rogat eum qui fons est
omnium misericordiarum. uerissimeq; dictum ē
ppe ē dominus contritis corde. post tantas
difficultates exaudiram se pia anima sig
nificans. quam licet etiam ecclam intelli
gere: unde quid adiungat. Discedite a me
omnes qui operamini iniquitatem. q̄n exau
diuit dñs uocem fletus mei. Vt in ppheta est
dictum q̄n discessuri sunt. tūc separabuntur
a iustis impij. cum iudicij dies aduenit: ut
nunc quia etiam si pariter atq; hisdem con
uenticulis continentur. tamen in area nuda
tam grana separata sunt a paleis: quamuis int
paleas lateant. Simul tracte uentilari possunt:
s; simul auferri uento nō possunt. Q̄n exau
diuit dominus uocem fletus mei. Exaudiuit
dominus deprecationem meam: dominus
orationem meam suscep̄. Crebra eiusdē
sententie repetitio. nō narrantis necessitatē:
s; affectum exultantis ostendit. Sic enim
loqui gaudentes solent. ut nō eis sufficiat
semel enuntiare q̄o gaudēt. Iste fructus ē
illius gemitus in quo laborauit. & illarū

lacrimarum quib; lauatur lectus & stratus rigatur: qñ ſi ſeminant in lacrimis in gaudio metent. & beati qui nunc lugent: qñ ipſi conſolabuntur. Erubescant & conturbentur uehementer: omnes inimici mei. Diſcedite a me omnes dixit ſuprius: qđ etiam in hac uita ſicut expoſtulatum fieri potest. Quod autem dixit erubescant & conturbentur: non uideo quemadmodum euenire poſſit. in illa die cum manifeſta fuerint premia iuſtorum: & ſupplicia peccatorum. Nam nunc uſq; adeo non erubescunt impij: ut nobis inſultare non deſinant. Et plerumq; tantum ualent in irriſionib; ſuis: ut infirmos hominum de xpi nomine erubescere faciant. Vnde dictum est. Quiſquis me erubuerit coram hominib: erubescam eum coram patre meo. Iam uero quiſquis ſublimia illa precepta implere noluit. ut diſpergat pauperib; quo iuſticia eius maneat in ſeculum omnib; ſuis terrenis rebus uenditis & indigentib; erogatis. xpm ſequi noluerit dicens. nichil intulimus in hunc mundum. uerum nec auferre quid poſſumus uictum & tegumentum hinc nos his contenti ſimus: in ea uero in iſtorum ſacrilegam dicacitatem. & ab eis qui ſanari nolunt uocetur inſanus: & ſepe ne hoc uocetur a deſperatis; hominib; trepidat facere & differt qđ omnium fideliſſimus & potentiſſimus medicus impauit. Non g nec iſti poſſunt erubescere. quib; ne nos erubescamus optandum ut a propoſito tanto ut reuocemur ut impediamur ut retardemur: ſi; uenerit tempus ut illi erubescant dicentes. ut ſepium e. Hi ſunt quos habuimus aliquando in deriſum: & in ſimilitudinem improperij. Nos inſenſati uitam illorum eſtimabamus inſanam: & finem illorum ſine honore. Quomodo computati ſunt inter filios dei: & inter ſanctos ſors illorum est? Ergo erraumus a uia ueritatis: & iuſticie lumen non luxit nob: & ſol non ortus eſt nob. Repleti ſumus iniquitatis uia & perditionis. & ambulauimus ſolitudines difficiles: uiam autem domini ignoramus. Quid nob profuit ſuperbia. aut quid diuitiarum iactantia contulit nob? Tranſierunt omnia illa: tanquam umbra. Quod autem ait conturbentur & confundantur quaſi non uideat iuſtiſſimam penam eſſe. ut confuſionem ad confuſionem habeant qui ſalutem habere noluerunt. Deinde addidit. Valde uelociter. Cum enim tam deſperari cepit iudicij dies. cum dixerint pax: tunc eis repentinus ueniet interitus. Quando cumq; autem uenit celerrime ueniet qđ deſperatur esse uenturum. & longitudinem uite huius non facit ſentiri: in ſpe inueniendi. Nam nichil esse uidetur celerius: quam quicquid in ea iam preteritum e. Cum g iudicij dies uenit. tunc ſentient peccatores quam non ſit longa omnis uita q; tranſiit. Nec omnino eis poterit iudicii tarde uenisse. quod non delectantib; ſi; potius non credentib; uenit. quanquam & illud hic accipi potest ut quam gentem & tam ſepe diuq; flentem deus exaudierit. intelligatur ubera a peccatis. & omnis pusillanimis carnalis affectionis domuiſſe: ſicut dictum. Diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatem. qñ audiunt dominum uocem ſicut mei. Quod cum ei peruenit. non murum e ſiam ita preceps e. ut oret p inimicis ſuis. nec g ad hoc paratus e. qđ dixit erubescant & conturbentur omnes inimici mei. ut de peccatis ſuis agant penitentiam. qđ ſine confuſione & conturbatione fieri non potest. Nichil tamen impedit ſic accipere & illud qđ ſequitur. conuertantur & erubescant: id conuertantur ad deum. & erubescant ſe in priorib; tenebris peccatorum aliquando gratos: ſicut apoſtolus dicit. Quam enim gratiam habuiſtis aliquando in his. in quib; nunc erubeſcitis? Quod autem addidit ualde uelociter. aut adoptantis affectum. aut ad xpi potentiam referendum e: qui gentes que p idola ſuis preparabantur eccliam. aut euangelij fidem: tanta temporum celeritate conuertit.

Ps dd ad dnm

Psalmus ipſi dauid p uerbis chuſi.

quem cantauit domino p ubis chuſi filij geminum. Hyſtoriam quidem unde occaſionem iſtam pphia ſumpſit: & regnorum ſecundo libro cognoſcere facile e. Ibi enim chuſi amicus regis dauid tranſitum fecit in partes abſalon filij eius qui aduſus patrem gerebat bellum ad explorãda

consilia & renuntianda que adūlūl patrem
ille moliebatur auctore achitofel · qui defe
cerat ab amicicia dauid · & filium eius adūlūl
patrem consiliis quibꝫ posset instruebat. Sꝫ
sm̄ non ipsā hystoria in hoc psalmo conside
randa ē · de qua ꝓpha mistiorum assumpsit
uelam̄ · si transitum ad xp̄m fecimus auferā
uelam̄ · & ꝓmo ipsorum nominum significa
tionem m̄rogemus quid sibi uelit. Sion em̄
defuerunt m̄ꝓtes · qui h ipsā n̄ carnaliter
ad litteram hꝫ spūaliter inuestigantes ederēt
nob · ꝙd chusi int̄pretatur silentium · gemmi
autem dexter · achitofel frīs ruina · Quibꝫ int̄
pretationib; rursum nob tractor ille iudas
occurrit · ut absālon eius imaginem gestet ·
secm̄ quod patris pax int̄pretatur · quia
pacatus erga illum exstat pat̄ · quamuis ipse
dolus suus bellum habeat in corde · sicut in psal
mo ētio tractatum ē Quemadmodū autem in
uenitur in euangelio filios domus n̄ri ibu x̄
dictos ēē discipulos · sicut in eodem euangelio
inueniatur etiam frīs ēē appellatos · Resur
gens enim dominus ait · Vade · & dic frīb; meis ·
Et apls eum dicit ꝓmogenitum · in multis
fribus · Discipuli enim eius ruina qui eum tra
didit recte intelligatur frīs ruina · ꝙd achito
fel int̄prari diximus · Chusi autem ꝙd inter
pretatur silentium · recte accipitur adūlūs illius
dolos dūm n̄m ihm xp̄m silentio damnasse ·
id ē altissimo secreto · quo cecitas ex parte in
isr̄l facta ē cum dūm psequebantur · ut plen
itudo gentium subintraret · & sic omnis isr̄l sal
uus fieret. Ad hoc ꝓfundum secretum altumq;
silentium cum uenisset apls · exclamauit quasi
quodam ipsius altitudinis horrore pressus ·
O altitudo diuitiarum sapientie & scientie dei ·
quam incomp̄hensibilia sunt iudicia eius · &
inuestigabiles uie eius. Quis enim cognouit
sensum dñi · aut quis consiliarius eius fuit. ·
Ista magnum silentium illud n̄ expositione ma
gis aperit · quam amminiatione commendat. Hoc
silentio dominus cūr sacramentum uenabilis passio
nis occultans · uoluntariam frīs ruinam id ē ne
fariam scelus ēitrorum sua in sua nequicie atq; p
tinacie ordinem uerit · ut quod ille ad pnīem
unius hominis pūa mente faciebat · iste ad sa
lutem omnium hominum ꝓuida gubernatione cō
ferret. Cantat & psalmum an con. domino ani
ma ꝓfecta que iam digna ē nosse secretum
dī · cantat pūblice chusi · quia meruit nosse uerba
illius silentii. Apud infideles enim & psecutores ·
silentium ē illud atq; secretum. Apud suos autem
quibꝫ dictum ē iam non dicam uos seruos · qua
seruus nescit quid faciat dñs eius · uos autem di
xi amicos · quia omnia quecumq; audiui a pa
tre meo nota feci uob · apud amicos & eius n̄
ē silentium · ubi silentii · id ē ratio exposita &
manifestata illius secreti. Qd silentium id ē chu
si dr̄ filius gemmi · id ē dexter. Non enim absconden
dum erat sanctis qd ꝓfectum ē · & cū
nesciat unquit sinistra quid faciat dextra · Ca
uit & anima ꝓfecta in ꝓpria · cui secretum il
lud innotuit pūblice chusi · id ē p cognitionem ei
dem secreti · quod secretum dexter deus · id ē fa
uens atq; ꝓpitius ei opatus est. Quare silen
tium hoc filius dextri appellat? · ꝙd ē chusi fi
lii gemmi.

Psalmus sepimus.

Omine deus meus in te speraui.
saluum me fac ex omnibꝫ psequen
tibꝫ me · & erue me. Tanquam cui
non resistat iam psecutio · nisi mundus diabolus ·
Itaq; superato omni bello · atq; aduersitate uici
orum · dicit. Saluum me fac ex omnibꝫ psequen
tibꝫ me · & erue me. Ne quando rapiat ut leo
animā meam. Dicit apls. Aduersarius uester
tanquam leo rugiens circuit querens quem
deuoret. Itaq; cum dicēt p plurales nume
rum saluum me fac ex omnibꝫ psequentib;
me · singularem p̄ea intulit dicens · ne q̄ndo
rapiat ut leo animam meam. Non enim aut
ne quando rapiāt · sciens quis resistere nūm
eius · & ꝓfecte anime ueheīter aduersū dūm ē
q̄rsimat · neq; q̄ saluū faciat · dē ne ille rapiat · dū tuīte
dumq; saluū facit. Sciens dī n̄ redimat · ne q̄ sal
uum faciat · ille rapiat. Et ut manifestum sit
iam ꝓfectam animam hoc dicē · cui solus dia
boli fraudulentissime insidie cauende sunt ·
unde quid sequatur. Domine deus meus si fe
cisti hoc · Quid ē hoc quod uocat istud · ·
An quia non dicit nomen peccati · unius ale

peccatum intelligendum ē? Qui intellectus si displicet: illud accipiam⁹ dici ꝺ̄o sequitur. Tam quam si interrogassemus. quid ē hoc ꝺ̄o dicit illud? Respondet. Si ē iniquitas in manib; meis. Jam ꝙ manifestum ē. de omni peccato dici. Si reddidi inquit rēbuentib; ĩ mala. Cōs non potest dicē uere: ĩ pfectus. Ait quippe dominus. Estote pfecti sicut pat̄ ūr qui in cēl ē: qui solem suum ifr̄ oriri facit sup bonos & malos. & pluit sup iustos & iniustos. Qui ... ꝙ non reddidit rēt buentib; mala: pfectus ē. Cum itaq; oret anima pfecta p̄ub chuli filii gemitu. id ē. p cognitione illius secreti atq; silentii. quod p̄ salute nīa optatus ē ꝑ patrē nob & misericors dominus. ut toleraret & pacientissime sustinēt dolos traditoris sui: tanquam huic pfecte anime dicat. exponens rationem ipsius secreti. ego pro impio & peccatore ut tuę iniquitates mei sanguinis effusione lauarentur. magno silentio & magna pacientia traditorem meum pauli: nonne me intrabis. ut & tu ĩ reddat mala p mal? anima intens ꝙ & intelligens quid p illo fecit dominus. & eius exemplo ad pfectionem proficiens: dicit. Si reddidi rēbuentib; ĩ mala. id ē si non feci ꝺ̄o tu faciendo docuisti: decidam merito ab humeris meis. manus. Et bene non ait. si reddidi rētribuentib; ĩ mala: si rēbuentib. Qui enim rēbuit. tam aliquid accepit. Maioris autem pacientie ē nec ei mala rependere qui accepta bñficia reddidit mala p bona: quam si nullo ante accepto bñficio nocē voluisset. Si ꝙ reddidi inquit rēbuentib; ĩ mala. id ē si non te intactus sum in illo silentio. hoc ē pacientia tua quam p me optas: decidam ab humeris meis manus. manifeste cum se tractat: qui cum & ipse homo sit cupit se de homine iustificare. & cum superare hominem palam queat: occulte a diabolo superatur. manus effectus iuana & superba leticia: quod quasi uinci non potuit. Intelligit ꝙ ille ubi maior fiat victoria: & ubi pat̄ reddat qui uidet in abscondito. Ne itaq; reddat rēbuentib; mala. iram potius quam hominem uincit. illis etiam litis eruditus in quib; scriptum est. Melior ē qui uincit iram: quam qui capit ciuitatem. Si reddidi rēbuentib; ĩ mala: decidam merito ab humeris meis manus. Iurare uidet̄ p execrationem ꝺ̄o ē grauissimum iurandi genus: cum homo dicit. Si illud feci: illud patiar. S; aliud ē iuratio in ore iurantis: aliud in significatione pphetar. Hic enim dicit. ꝺ̄o uere contingat hominib; qui reddunt rēbuentib; mala: ñ quid sibi aut alicui quasi iureiurando imp̄etur. & sequat humeris ꝙ animam meam: & comp̄hendat. Jam humerum singulari numero nominauit. illum magis magisq; manifestat: quem supius uelut leonem appellauit. Ipse enim animam sequitur. & si decepit comp̄hendit. Nam homines usq; ad interfectionem corpus sciunt: animam ū p̄ stā ui sibilem mortem in potestatem habe ñ possunt. Diabolus autem quasi animas pfectus comp̄ hendit: possidebit. Et conculcet in terra uitam meam. Jo ē conculcando: iram faciat uitam meam. scit cibum suum. Non enim tantum leo s; etiam serpens appellatus ē. cui dictum est. terram manducabis. & peccatori hominis dictum est. ūa es: & in ūam ibis. Et gloriam meam in puluerem deducat. hic ē ille puluis quem prius uentus a facie ūe. superborum scit uana & ineptas tantias & inflata & non solida: tanquam uento elatus puluis glob. Recte itaq; hic posuit gloriam: quam non uult in puluerem deduci. Vult enim eam solidam habe in conscientia: ubi nulla ē coram ꝺ̄o iactantia. Qui gloriatur inquit: in domino glorietur. Ista solidata in puluerem deducitur. si p superbiam contemptus quisq; secreta conscientie ubi solus deus hominem plac: uelit apud homines glorari. hinc ē ꝺ̄o alibi dicit. Deus conteret ossa eorum: qui hominib; placent. Qui enim bene dicit ut exercitus ē uitiorum superandorum gradus. intelligit hoc uitium manus ꝙ ut solum ut maxime cauendum ēē pfectis. Quo ꝑ primo uitio lapsa ē anima: hoc ultimum uincit. Intactū autem omnis peccati superbia. & inuium superbie hominis apostatare ꝺ̄o. Exurge dñe in ira tua. Quid adhuc iste quem pfectum dicimus. ad iram prouocat dñm? Nonne uidendum ē ne potius ille pfectus sit qui cum lapidaretur dixit. dñe ne statuas illi hoc

peccatum. ⁊ An & iste non adiutus homunc hec
ꝑcatur. ⁊ adiutus diabolum & angelos eius. quo
rum possessio peccões atq impij hoīes sunt.
Non g̃ seuens ⁊ misericors adiutus cum orat.
quisquis orat: ut ei auferatur ista possessio ab
illo domino qui iustificat impium. Cum enim
iustificat impiu. ex impio fit iustus: & ex pos
sessione diaboli migrat in templum dei. Et
q̃m pena ẽ ut cuiq; auferatur possessio in q̃
dominari delectat. hanc penam dicit iam
di adiutis diabolum. ut desinat possidẽ quos
possidet. Exurge domine in ira tua. Exurge
hic appare dixit. humanis indet & latenab;
ubis: quasi deus dormiat. cum in secretis
suis incognitus latet. Exaltare in finib; in
micorum meorum. fines dixit ipsam possessionẽ
ubi uult dñs exaltari potius id ẽ honorari &
glificari quam diabolum: dum impij iustifi
cantur & laudant dñm. Exurge domine deus mis
in ꝑcepto q̃d mandasti. scilt qua humilitatẽ
ꝑcepisti: humit appare. Et tu por imple q̃d
ꝑcepisti: ut exemplo tuo uincentes superbiam
non possideantur a diabolo. qui adiutis tua
ꝑcepta superbiam pluasit dicens. Manducate
& apientur uob oculi. & eritis sicut dii. Et
cõgregatio pplorum circumdabit te. Dup
lex intellectus ẽ. Congregatio enim pplorum
siue credentium siue psequentium pot accipi:
quorum utrumq; eadem dominu nostri
humilitate facium ẽ. Quam contempnens
psequentium multitudo circumdedit eum:
de qua dictum ẽ. Quare fremuerunt gen
tes. & pplī meditata sunt inania? Creden
tium autem p eius humilitatem multitudo
ita eum circumdedit. ut uerissime diceretur:
cecitas ex parte in isrl. ut plenitudo gen
tium intraret. & illud. Postula ame & dabo t
gentes hereditatem tuam: & possessionẽ tuã
finnos tre. Et ppẽ hanc in altum regrede.
id ẽ & pp hanc congregationem regredere in
altum: q̃d resurgendo & in glium ascenden
do fecisse intelligitur. Sta enim glificatus
dedit spm scm. qui ante glificationem eius
dari non posset: sicut in euuangelio posi
tum ẽ. Spc autem ñdum erat datus: quia
ihc ñdum erat glificatus. Regressus g̃ in celum.
pp congregationem pplorum misit spm scm.
quo impleti ꝓdicatores euuangelij orbem ter
rarum ecclis impleuerunt. Potest & sic iste
sensus intelligi. Exurge domine in ira tua.
& exaltare in finib; inimicorum meorum. id ẽ
exurge in ira tua & non te intelligant inimici
mei: ut hoc sit exaltare id ẽ ataus effice ne in
telligaris q̃d refertur ad illud silentium.
Sic enim de hac .q. exaltatione. in
alio psalmo dr. Et ascendit sup cherubin &
uolauit: & posuit tenebras latibulum suum.
Quia exaltatione id ẽ occultatione cum te me
rito peccõum suorum non intellexint qui
te crucifigent: congregatio credentium cir
cumdabit te. Ipsa enim humilitate exaltat ẽ.
id ẽ non ẽ intellectus: ut ad hoc referatur
exurge domine deus meus in ꝑcepto quod
mandasti. id ẽ cum apparet humit altus esto.
ut non te intelligant inimici mei. Iusto autẽ
sunt peccões inimici: & pio impij. Et cong
gatio pplorum circumdabit te: id ẽ p hoc ip
sum quod ñ te intelligunt qui te crucifigũt.
credent in te gentes: atq; ita congregatio po
pulorum circumdabit te. S; q̃d sequitur. si
uere hoc significat. plus dolous hẽt qui inci
pit iam sentire: quam letcie q̃ intelligẽt.
Sequitur enim. & pp hanc in altum regre
dere. id ẽ & pp hanc congregationem gen
humanam qua recte referre sunt. in altum
regredere: id ẽ rursus desine intelligi. Quod ẽ g
& pp hanc nisi quã, ista te offensura ẽ ita ut
uerissime prenunties dicens. putas cum ue
nit filius hominis inueniet fidem sup tam?
Item dicit de pseudo ppbis q̃ intelligunt
hẽtici: pp eorum iniquitatem refrigescet
caritas multorum. Cum g̃ in ecclis hoc ẽ
in illa congregatione pplorum atq gentiliũ
ubi nomen xpianum latissime pnagatum est
tanta erit abundantia peccõrum. que iam
ex magna parte sentitur. nonne illa hic p
dicitur que paulum quoq; ppham denun
tiata ẽ fames ubi? Nonne & pp hanc cong
gationem peccatis suis ase lumen ueritatis abalu
enantem ds in altum regreditur. id ẽ ut aut

a nullis aut a p paucis de quib; dictum e. beat⁹
qui pseuerauit usq; in finem hic saluus erit. te
neatur pietas & sincera fides. & ab omnium
pruarum opinionum labe purgata. Non g
immito dr & pp hanc congregationem in altum
regde. id e secede rursus in altitudinem secre
torum tuorum. etiam pp hanc congregationem
pplorum que ht nomen tuum: & facta tua n
ht. S; siue supior. siue ista sit congruentior
huius loci expositio: siue p iudicio altius
melioris alicuius aut paris conuenientissime
sequitur. Dominus iudicat pplos. Siue enim
in altum regressus e cum p resurrectionem as
cendit in celum. bn sequitur dns iudicat
pplos: quia inde uenturus e iudicare ui
uos & mortuos. siue in altum regdiatur:
cum peccores xianos deserit intelligentia uita
tis. quia de ipso aduentu dictum e. putas
filius hominis ueniens inueniet fidem sup ter
ram: dominus g iudicat pplos. Quis dns. n
ihc xpc. Pater enim non iudicat quequam:
s; omne iudicium dedit filio. Quapp hec ani
ma que pfecte orat. uide quemadmodum
n timeat iudicii diem: & uere securo desidio
dicat in oratione adueniat regnum tuum.
Iudica me inquit domine: scdm iusticiam
meam. In supiori psalmo infirmus depca
batur. misediam potius implorans di quam
commemorans illum mitum suum: qm fi
lius di peccores uenit uocare in peniten
tiam. Itaq; ibi dixerat saluum me fac dne
pp misediam tuam. id e non pp mitum: nunc
autem qm uocatus tenuit & seruauit pre
cepta que accepit. audet dice. Iudica me dne
scdm iusticiam: & scdm innocentiam meam
sup me. Illa e uera innocentia: que nec ini
mico nocet. Itaq; bene se iudicari postulat.
scdm innocentiam suam: qui uere dice po
tuit. si reddidi retribuentib; m mala. Quod
autem addidit sup me. n ad innocentiam
tantum s; ad iusticiam quoq; subauditi pot.
ut iste sit sensus. Iudica me dne scdm iusti
ciam meam. & scdm innocentiam meam sup
me. que iusticia & innocentia mea sup me e.
quo additamto demonstrat id ipsum quod

anima iusta e & innocens. non p se habe pot:
s; p illustrantem & illuminantem dm. De hac
enim dicit: in alio psalmo. Tu illuminabis
lucnam meam dne. & de iohanne dicitur.
quia non erat ille lumen: s; testimonium
phibebat de lumine. Ille erat lucna ar
dens & lucens. Lum g illud unde animae
tanquam lucne accenduntur. non alieno s;
pp splendore pfulget: qd e ipsa uitas. Ita
g dr scdm iusticiam meam & scdm innocentiam
meam meam sup me: tanquam si lucna ar
dens & lucens dicet. Iudica me secundum
flammam que sup me e: id e non que sum
ego s; qua fulgeo accensa de te. Consummetur u
nequitia peccorum. Consummet inquit pfici
atur. scdm illud qd e in apocalipsi: iustus
iustior fiat. & sordidus sordescat adhuc. Videt
enim consummata nequitia hominum.
qui crucifixerunt filium di. S; eorum est
maior qui nolunt recte uiue. & oderunt
pcepta uitatis: p quib; crucifixus e filius
di. Consummet g inquit nequitia peccorum.
id e pueniatur ad summam nequitiam: ut
possit iam iustum uenire iudicium. S; qm n
solum dictum e sordib; sordescat adhuc. s;
etiam dictum e iustus iustior fiat: annectit
& dicit. & dirige iustum: scrutans corda
& renes ds. Quom g iustus dirigi potest n
in occulto. qndo etiam illa que in initio
temporum xianorum cum adhuc psecutio
ne sclarium hominum sci premerentur.
miranda uidebatur hominib; nc postqm
in tanto culmine nom cepit xianum esse.
creuit hypocrisis id e simulatio. eorum scit
qui nomine xiano malunt hominib; place
quam do. Quom g dirigitur iustus in
tanta simulationis confusione. n dum scru
tatur corda & renes ds uidens omnium co
gitationes que nomine cordis significate
sunt. & delectationes que nomine renum
intelliguntur. Recte quippe tempalium
& trenarum rerum delectatio renibus
tribuitur: quia & ipsa pars e inferior ho
minis. & ea regio e ubi carnal genationis
uoluptas habitat: p qua in hanc erump

nosā & fallaces lectiones utā p̄ successionē p̄l̄ natā humana transfudit. Scrutat̄ g̃ cor nr̄m dr̄ & p̄spiciens ibi ē ubi ē thesaur⁹ nr̄. io ē in cel⁹ scrutans etiam renes & p̄spiciens non nos adquiescere carni & sanguini. ſ; delectatio in domino dirigit iustum in p̄sā conscientia coram se ubi nullus hominum videt. ſ; solus ille qui p̄spicit quid quisq; cogitet. & quid quemq; delectet. finis g̃ curę delectatio ē: quia eo ꝗsq; curis & cogitationib; vrgetur: ut ad suam delectationem p̄ueniat. Videt g̃ curas nr̄as qui scrutatur cor. videt autem fines curarum. io ē delectationes qui scrutatur: ut cum in uenit non ad concupiscentiam carnis. neq; ad concupiscentiam oculorum. neq; ad ambitionē seculi. quę omnia transeunt tanquam umbra melius curas nr̄as. ſ; ad gaudia rerum ēternarum sustolli. quę nulla commutatione uiolantur: dirigit iustum scrutans corda & renes ds. Opa enim nra quę facim⁹ & dicim⁹ opamur possunt ēe nota hominib;: ſ; quo animo fiant. & quo p̄ illa p̄uenire cupiamus solus ille nouit qui scrutat̄ corda & renes deus. Iustum auxilium meum a domino. qui saluos facit rectos corde. Duo sunt officia medicine. Vnum quo sanatur infirmitas: alterum quo sanitas custoditur. Iuxta illud p̄mum dictum ē in supiore psalmo: miserere mei dn̄e qm̄ infirmus sum. Iuxta hoc altum in hoc psalmo dr̄. si ē inquitas in manib; meis si reddidi retribuentib; mihi mala: decidam merito ab inimicis meis manus. Sbi enim infirmus ut liberetur: hic tam sanus ne corrumpatur orat. Iuxta illud ibi dr̄. saluum me fac p̄p misericordiam tuam: iuxta illud hic dr̄. iudica me domine secm iustitiam meam. Sbi enim ut morbum euadat remedium: hic autem ne in morbum recidat tanquam penā petit. Iuxta illud dicitur. saluum me domine secm misericordiam tuam. Iuxta hoc dr̄ iustum auxilium meū a dn̄o qui saluos facit rectos corde. Et illa enim & ista saluos facit. ſ; illa ex ęgritudine ad salutē transfert: hęc in ipsa salute conseruat. Itaq; ibi misericors auxilium ē quia nullum habet meritum peccatoris qui adhuc iustificari desiderat. credens in eum q̄ iustificat impiū: hic autem iustum auxilium est. quia tam iusto tribuitur. Dicat g̃ peccatōr ibi qui dixit infirmus sum. saluum me fac domine secm misericordiam tuam: & dicat hic iustus qui dixit. si reddidi retribuentib; mihi mala iustum auxilium meum a domino: qui saluos facit rectos corde. Si enim medicinā exhibet qua sanemur infirmi. quanto magis eam qua custodiamur sani? Qm̄ si cum adhuc peccatores essemus xp̄s p impios mortuus ē. q̄ tanto magis nūc iustificati salui erim⁹ ab ira p̄ ipsū? Iustum auxilium meū a dn̄o: q̄ saluos facit rectos corde. Vrget iustū scrutat̄ corda & renes dr̄. iusto autem auxilio saluos facit rectos corde. Il ā sic scrutat̄ corda & renes: ita saluos facit rectos corde & renib; cogitationes male ē in reprobo — — — corde. & bone in recto corde. Delectationes autem n̄ bone ad renes p̄nent. quia inferiores sunt atq; ērene: bone ū non ad renes. ſ; ad ipsum cor. Propt̄a non ita dici possunt renib; recti. sicut dicuntur recti corde: cum tam ubi cogitatio. ibi delectatio ē: quod fieri non potest n̄ cum diuina atq; ēna cogitant̄. Oedisti inquit lucernam in corde meo: cum dixisset signatum ē sup nos lumen uultus tui dn̄e. Iam fantasmata rerum temporalium que uane sibi animus fingit cum spe uana mortalitq; tractatur. quamuis mentib; imaginationibus afferant sepe delectam insanamq; letitiam n̄ tamen cordi hec delectatio ſ; rentib; tribuenda ē: quia ille omnis imagines de inferioribus; hoc ē ērenis carnalib⁹q; reb; attracte sunt. Ita sit ut scrutans corda & renes deus. & p̄spiciens in corde recta cogitationes in rentib; nullas delectationes. iustum auxilium p̄beat rectis corde: ubi mundis cogitationib; supne delectationes sociantur. Cui in alto psalmo cum dixisset insup & usq; ad noctem increpuerunt me renes mei. subiecit de auxilio dicens. prouidebam dn̄m in conspectu meo semp: qm̄ a dextris ē mihi ne commouear. ubi ostendit suggestiones tantum se aremb; passum n̄ etiam delectationes: quas si paterētur utiq; commouerētur. Dixit autem a dextris ē mihi dn̄s ne commoueat. deinde subiungit p̄p hoc delectatum ē cor meum ut renes eum increpare potuerunt n̄ delectari. Non itaq; in rentib; ſ; ibi fac

ta est delectatio. ubi adustus rerum increpatio
nem pullus ē. ōs a dextris ē: id ē in corde. Deus iu
dex iustus. fortis & longanimis. Quis ds iudex. ñ
dominus qui iudicat ppios? Ipse iustus. qui red
det unicuiq; secdm opa sua. Ipse fortis: qui etiam
psecutores impios cum potentissimus sit p̃ua ta
lute toleravit. Ipse longanimis: qui etiam ipsos
qui psecuti sunt non statim post resurrectionem
ad supplicium rapuit. ꝛ sustinuit: ut se aliq̃o
ab illa impietate conuerterent. Et adhuc sustinet.
seruans ultimo iudicio ultimam penam:
& nunc usq; inuitans peccores ad penitentiam.
non iram adducens p singulos dies. Significan
tius fortasse dr adducens iram quam nascens. &
in exemplaribꝫ; ḡcis ita inuenimus ut non sit
in ipso ira qua punit: sed in animis eorum in
iustorum qui p̃cepta ultoris obtemperant. p
quos iubetur etiam inferioribꝫ; ministris qui no
centur angelis iracundię ad punienda peccata:
quos iam non pp ultionem qua non gaudent ꝛ
pp malitiam pena humana delectat. sed ḡ ira ds
adducit p singlos dies. id ē ñ p singlos dies adūcta
cōgat ministros suos. Nunc enim patientia dei
ad penitentiam inuitat: ultimo ū tempe cum
homines pp duritiam suam & cor impenitens
thesaurizauerint sibi iram in die ire. & reuelatio
nis iusti iudicij dei: gladium suum ultrabit.
Nisi contra unum inquit: gladium suum ultra
bit. Nō ipse homo dominicus dr gladius intel
ligi bis acutus id ē framea: quam non ultrabuit
p̃mo aduentu. sed tanquam in uagina humili
tatis abscondit. Ultrabit autem cum secundo
aduentu aduenerit iudicare uiuos & mortuos.
in manifesto splendore suę claritatis iustus sine
lumen. & rores impios exhorrescabit. Nam in alijs
exemplaribꝫ; pro eo q̃d ē gladium suum ultrabit.
framea suam splendificabit positum ē. Quo ubi
conuenientissime significari arbitror ultimum
dominice claritatis aduentum. Quodo quidem
ex ipsius psona intelligitur q̃d alius psalmus
dr. Vita ab impijs domine animam meam. fra
meam tuam ab inimicis manus tuę. Arcum suū
tetendit: & paruit illum. Non passim ubiorum
tempora p̃tereunda sunt. q̃d gladium de fu
turo dixit ultrabit. arcum de preterito
tetendit: deinde p̃cepit consecutū ibi: & impio
patuit uasa mortis. sagittas suas ardentib⁹ effēc. Nā i ḡcis
exemplaribꝫ; ita inuenit: sagittas suas ardentib⁹ operat ē. dr ḡ
istius septas sedes libenter accepimus: ubi fortitu
dine noui testamenti quasi neruo quodam du
rata uetus fibra & edomita ē. Hinc tanquam
sagittę emittuntur apti. ut diuina p̃cepta in
culcentur. Quas sagittas ardentib⁹ operatus ē.
id ē qui p̃cussit diuino amore flagrarent. Qua
enim alia sagitta p̃cussa ē quę dicit. reducte
me in domum uini. constituite me inter un
guenta. constipate me inter mella. quoniam
uulnerata caritate ego sum? Quib⁹ alijs sagit
tis accenditur qui redire ad dm cupiens. &
ab ista p̃egrinatione remeare adhuc linguas
dolosas pertimuit alienum. & ei dr. q̃o decur
tē aut quod adiectatur t adhuc linguas dolo
sas? Sagittę potentes acutę cum carbonib⁹;
uastatoribus. id ē quib⁹; percussus atq; inflam
matus tanto amore ardeas regni celorum?
ut omnium resistentium & a proposito reuo
care uolentium linguas contemnas. et
psecutiones eorum derideas dicens. Quis
me separabit a caritate x̄i? Tribulatio. an
angustia. an psecutio. an fames. an nuditas.
an periculum an gladius? Certus sum enī
inquit: quia neq; mors. neq; uita. neq; angli.
neq; principatus. neq; psentia. neq; futura. neq;
uirtutes. neq; altitudo. neq; profundum. neq;
creatura aliqua potit nos separare a caritate
xp̄i: quę ē in xp̄o ihu domino nr̄o. Sic sagit
tas suas ardentib⁹ operatus ē. Nam in grecis
exemplaribꝫ; ita inuenitur? sagittas suas
ardentib⁹ operatus est. latina autem pleraq;
ardentes hñt. S; sive ipse sagittę ardeant.
sive ardē faciant? quod utiq; non possunt
ñ & ipse ardeant. utriger sensus ē. S; qua
non sagittas tantum? sed etiam uasa mortis
dixit in arcu dñm passe. queri potest quę
sint uasa mortis. An forte berenices? Nam &
ipse ex eodem arcu. id ē ex eisdem sēpturis
in animas ñ caritate inflammandas. ꝛ ueneno
p̃uendas insiluunt: quod non contingit ñ
p̃ uitia. Propter diuinę prudentię etiam ista
dispositio ēbuenda ē: non quia ipsa

peccões facit? ſ; quia ordinat ipſa cum peccauit. Malo enim uoco p peccatum legimus male coguntur intelligẽ: ut ipſa ſit pena peccati: quorum tam̃ morte filij catholice eccle tanquam quibuſdam ſpiritu ſomno excitantur: & ad intelligentiam diuinarũ ſcripturarum pficiunt. Oportet enim & hereſes eſſe: ut pbati inquit manifeſti fiant inter uos hoc ẽ int̃ homines: cum manifeſti ſint dõ. An forte eaſdem ſagittas & uaſa mortis diſpoſuit ad pnitiem infideliũ? & ardentes utardentib; opatus ẽ ad excitationem fidelium? Non ẽ enim falſum quod apls dicit? alijs ſumus odor uite in uitam: alijs ſumus odor mortis in mortem. & ad h quis idoneus? Non ẽ g mirum ſi idem apls & uaſa mortis ſiunt. eis a quib; pſecutionem paſſi ſunt. & igneę ſagittę ad inflammanda corda credentiũ. Poſt hanc autem diſpenſationem: iuſtum ue uenit iudicium. De quo ita dicit? ut intelligamus unicuiq; hominũ ſupplicium fieri de peccõ ſuo: & eius iniquitatem in penam conũ. Nec putemus illam tranquillitatem & ineffabile lumen de ſe pferre unde peccata puniantur? ſi; ſcit ipſa peccata ſic ordinari: ut quę fuerunt delectatiua hominũ peccatis inſtrumenta domino puniente. Sece uidit parturiunt inquit iniquitatem. Quid enim concepit? ut iniquitatem parturiret? Concepit inquit laborem. Hinc ẽ enim illud. In laboribus manducabis panem tuum. Hinc etiam illud: uenite ad me oẽs qui laboratis. Iugũ enim meum ſuaue ẽ: & onus meum leue. Non enim potũt labor finiri: in hoc quiſq; diligat: quod inuito non poſſit auferri. Nam cum ea diliguntur que poſſimus contra uoluntatem amittere: neceſſe ẽ ut p his miſerrime laboremus? & ut hec adipiſcamur in angustijs trenarum erumpnarum. cum ſibi quiſq; illa rapere aut puenire alterum. aut exconquere alteri cupit: iniuſticias machinemur. Recte g & pfuſe exordine parturiunt iniuſticiam: qui concepit laborem. Parit autem. Quid uiſi ꝺo parturiunt? quamuis non hoc parturiunt quod concepit? Non enim hoc naſcitur ꝺo concipitur? ſi; concipitur ſemen: naſcitur ꝺo formatur ex femine. Labor ẽ g ſemen iniquitatis? peccatum autem conceptio laboris. Ideo illud primum peccatum apoſtatare a deo. Parturiunt g iniuſticiam? qui concepit dolorẽ & peperit iniquitatem. Iniquitas hoc ꝺo ẽ iniuſticia. Hoc g parturiunt: ꝺo peperit. Quid deinde ſequit? Lacum aperuit & effodit eum. Lacum aperire ẽ. in terrenis rebus ideo ẽ tanquam in ira fraudem parare quo alium cadat: quem uult decipere iuſtus. Aperitur g hic lacus: cum conſentitur male ſuggeſtioni terrenarum cupiditatum. Effoditur ũ: cum p conſenſionem operationi fraudis inſiſtitur. Sꝛ unde fieri potũ. ut iniquitas prius ledat hominem iuſtum in quem peccat? quam iniuſtum ex aquo peccet? Itaq; fraudator pecunię ubi ꝺa ouem cupit alium dampno lacerare: ipſe attritus uulnere liuiditatur. Quis autem ut demens non uideat quantum inter nos diſtet? cum ille patiatur dampnum pecunię ille innocentię? Incidit g in foueam quã fecit. Quod in alio pſalmo dr? cognoſcet dñs iudicia faciens: in opib; manuum ſuarum. comprehenſus ẽ peccõ. Conuertetur dolor eius in caput eius: & iniquitas eius in uerticem eius deſcendet. Non enim uoluit ipſe peccatum euadẽ? ſi; facius ẽ ſub peccato tanquam ſeruus: dicente domino. Omnis qui facit peccatũ ſeruus ẽ peccati. Erit g iniquitas eius ſup eum? cum ipſe iniquitati ſuę ſubdetur: qua ñ potuit dicẽ dño quod innocentes & recti dicunt gla mea & exaltans caput meum. Ita g ipſe unſter ior erit? ut eius iniquitas ſit ſupior. & in illum deſcendat: qua grauat illum & oneat. & ad quietem ſcõrum euolare non ſinit. Hoc fit cum in homine pũſo ſeruit ratio: & libido dominatur. Confitebor domino ſcdm iuſticiam ei. Non iſta confeſſio peccõrum ẽ: ille enim h dicit. qui ſupius uerriſſime ducebat? ſi ẽ iniquitas in manib; meis: ſi confeſſio iuſticię dei ẽ qua ita loquimur. Vere domine iuſtus es: quando iuſtos ſic pregis ut p te ipſum eos illuminес? & peccõres ſic ordinas: ut non tua ſi; ſua malicia puniantur. Iſta confeſſio tua dñm laudat

ut nichil possint impiorum ualere blasphemie: qui uolentes excusare facinora sua. nolunt sue culpe tribuere quod peccant: hoc est nolunt sue culpe tribuere culpam suam. Itaque aut fortunam aut fatum inueniunt quod accusent: aut diabolum cui non consentire in potestate nostra esse uoluit qui nos fecit: aut aliam naturam inducunt que non sit ex deo: fluctuantes miseri et errantes potius quam confitentes deo. ut eis ignoscat. Non enim oportet ignoscere nisi dicenti peccaui. Qui enim uidet merita animarum sic ordinari a deo. ut dum sua cuique tribuuntur. pulcritudo uniuersitatis nulla ex parte uioletur: in omnibus laudat dominum: et ista non est peccatorum. sed iustorum confessio. Non enim peccatorum confessio est dum dicit dominus: confiteor tibi pater domine celi et terre. quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et reuelasti ea paruulis. Item in ecclesiastico dicitur. Confitemini domino in omnibus operibus eius: et hec dicetis in confessione: opera domini uniuersa bona ualde. Quod in isto psalmo intelligi potest: si quisque pia mente domino adiuuante distingat inter iustorum premia et supplicia peccatorum: quemadmodum his duobus uniuersa creatura quam deus a se conditam regit: mirifica et paucis cognita pulcritudine decoratur. Ita ergo ait: confitebor domino secundum iusticiam eius: tanquam ille qui uidit non factas tenebras a deo sed ordinatas tamen. Dixit enim deus. Fiat lux: et facta est lux. Non dixit fiant tenebre. et facte sunt tenebre: et tamen et ipsas ordinauit: et ideo dicitur. diuisit deus inter lucem et tenebras. Et uocauit deus lucem diem: et tenebras noctem. Ista distinctio aliud fecit: et ordinauit: aliud autem non fecit. sed tamen etiam hoc ordinauit. Iam uero tenebras significari peccata et in propheta inuenitur qui dicit: et tenebre tue tanquam meridies erunt: et in apostolo dicente: qui odit fratrem suum in tenebris est: et illud precipue: abiciamus opera tenebrarum et induamur arma lucis: non quod alia sit natura tenebrarum. Omnis enim natura in quantum natura est: esse cogitur. Esse autem ad lucem pertinet: non esse ad tenebras. Qui ergo deserit eum a quo factus est. et se inclinat in id unde factus est id est in nichilum: hoc peccato tenebratur: et tamen non penitus perit. sed in infimis ordinatur. Itaque postquam dixit confitebor domino: ne peccatorum confessionem intelligeremus: subiecit ultimum. Et psallam nomini domini altissimi. Psallere autem ad gaudium pertinet: penitentia peccatorum ad tristiciam. Potest iste psalmus etiam in persona dominici hominis intelligi: si modo ea que ibi humiliter dicta sunt ad nostram infirmitatem referantur quam ille gestabat.

In fine pro torcularibus psalmus dauid.

Nichil de torcularibus in textu eius psalmi cuius iste titulus est dicere uidetur: in quo apparet multis et uariis similitudinibus unam eandemque rem in scripturis sepe insinuari. Torcularia ergo possumus accipere ecclesias: eadem ratione qua et aream intelligimus ecclesiam: quia siue in area siue in torculari nichil aliud agitur. nisi ut fructus ab tegumentis purgentur: que necessaria erant et ut ~~necessaria erant~~ et ut nascerentur. et ut crescerent: atque ad maturitatem uel messis uel uindemie peruenirent. His ergo uel tegumentis uel sustentaculis idem paleis in area frumenta: et uinaceis in torcularibus uina exiuntur: sicut in ecclesiis a multitudine secularium hominum que simul cum bonis congregantur: quibus ut nascerentur et apti fierent uerbo diuino. necessaria erat illa multitudo: id agitur in spirituali amore per operationem ministrorum dei ut separentur. Agitur enim nunc ut non loco sed affectu interim separentur boni a malis: quamuis simul in ecclesiis quantum attinet ad corporalem presentiam conuersentur. Aliud autem erit tempus quo uel frumenta in horrea: uel uina in cellaria segregentur. Frumenta inquit recondet in horreis: paleas autem comburet igni inextinguibili. Eadem res in alia similitudine: sic intelligi potest. Uina recondet in apotecis: uinacia uero proiciet pecoribus: ut uentres pecorum propenis gehennarum per similitudinem intelligere liceat. Est alius intellectus de torcularibus: dum tamen ab ecclesiarum significatione non recedatur. Nam et uerbum diuinum: potest uua intelligi. Dictus est et dominus botrus uinee: quem ligno suspen

In fine pro torcularibus psalmus dauid.

sum de ꝺa ꝓmissionis qui ꝓmissi erant ꝑ ꝓpheꝑ
tam. tanquam crucifixum attulerunt. Verbum
tuum ꝙ diuinum cum enunciationis necessitate
ꝺe usurpat uocis sonum. quo in aures ꝓuehat
audientium. eodem sono uocis tanquam uinacis intellectꝰ tanquam unum includitur.
& sic una ꝺies in aures uenit. quasi in calcatoria terrenarium. Ibi autem discernatur. ut
sonus usq; ad aures ualeat. intellectus autem
memoria eorum qui audiunt uelut ꝙdam
lacu excipiatur. Inde transeat in morum disciplinã & habitum uitæ. tanquam de lacu in
cellas. in quib; si negligentia non aduerit
uetustate firmabitur. Aduenit namq; in iudeis.
& hoc acto ꝺñm potauerunt. Nam illud uinum quod de generatione uitis noui testamenti bibiturus ē cum sanctis suis ꝺñs in regno
patris sui. suauissimum atq; firmissimum sit
necesse ē. Solent accipi terrenaria etiam martyria. tanquam afflictione ꝓsecutionum cæteris eis qui xp̃i nomen confessi sunt. cum
mortalia eorum tanquam uinacia in ꝺa re
manserunt. animæ autem in requiem celestis
habitationis emanauerunt. Sꝫ nec; isto intellectu.
ab ecclesiarum structuratione discedimus. Psallite
ꝫ ꝓ terrenarib. ꝓ ecclesiæ constructione cum ꝺñs
ñr postquam resurrexit. ascendit in celum.
Tunc enim misit spm̃ sanctum. quo impleti
discipuli cum fiducia ꝓdicauerunt ꝺm verbum ꝺi.
ut ecclesiæ congregarentur. Itaq; sequitur.

Psalmus octauus

Domine ꝺñe ñr. quam admirabile ē nomen
tuum in uniuersa ꝺa. Quero unde
sit admirabile nomen eius in uniuersa terra.
respondet. quia elleuata ē magnificentia tua
sup celos. ut iste sit sensus. Domine quia ꝺñs
noster. quam te omnes admirantur qui uniuersam ꝺam. quia magnificentia de terrena
humilitate sup celos eleuata ē. Hinc enim apparuit. quis descendit. cum aquibusdam ultimum ē. & accessus credentium quo ascenditur. Ex
ore infantium & lactentium perfecisti laudem.
ꝓ inimicos tuos. Non possum alios infantes
accipere atq; lactentes. quam eos quib; dicit
apls. tanquam paruulis in xp̃o lac uobis
potum non escam dedi. Quos significabant illi
qui ꝺñm ꝓcedebant laudantes. in quos ipse
dominus hoc testimonio usus ē. cum dicentib;
iudeis ut eos corriperet. respondit. Non legistis
ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Bene autem non ait fecisti. sꝫ perfecisti
laudem. Sunt enim in ecclesiis etiam hij qui
iam non lacte potantur. sꝫ cibo uescuntur.
quos iam apls significabat dicens. Sapientiam
loquimur. inter perfectos. Sꝫ ñ ex his solis
perficiuntur ecclesiæ. qui si soli essent. ñ consuleretur generi humano. Consulitur autem.
cum illi quoq; nondum capaces cognitionis
rerum spualium atq; ecliarum nutriuntur
fide temporalis historiæ. quæ ꝓ salute nra
post patriarchas & ꝓphas ab excellentissima dei uirtute atq; sapientia. etiam suscepti hominis sacramento administrata est. in
qua salus ē omni credenti. ut eius auctoritate communitus ꝓceptis inseruiat.
quib; purgatus animus quisq; & in caritate
radicatus & fundatus. possit cum sanctis
non iam paruulus in lacte. sꝫ iuuenis in cibo comprehendere latitudinẽ longitudinẽ. altitudinẽ.
& profundum. scire etiam supereminentem
scientiæ caritatem xp̃i. Ex ore inquit infantium & lactentium perfecisti laudem. ꝓ
inimicos tuos. Inimicos hunc dispensationem
quæ facta ē ꝓ ibm xp̃m & hunc crucifixũ.
generaliter debemus accipere omnes qui uetant
credere incognita. & etiam scientiam pollicentes. sicut faciunt heretici uniuersi. &
illi qui in superstitione gentilium philosophi
nominantur. non quod scientiæ pollicitatio
reprehendenda sit. sꝫ quod gradum salubberrimum
& necessarium sibi negligendum putant. per
quem in aliquid certum q̃d esse in æternum
non potest oporteat ascendi. Hinc eos apparet
nec ipsam scientiam habere quam contempta
fide pollicentur. qua tam utilem ac necessarium gradum cum ignorant. Ex ore ꝫ
infantium & lactentium perfecit laudem
ꝺñs ñr mandans primo ꝓphã ñ credi
derit. sꝫ ñ intelligeret. & ipse ꝑsens dicit.
beati qui non uiderunt & crediderunt.

Propter inimicos. Contra quos etiam illud dr̄.
Confitebor tibi domine celi & terre: quia abscon
disti hec a sapientibus & prudentibus: & reue
lasti ea paruulis. A sapientibus enim dixit: non
quia sapientes sunt: sed quia se esse putant.
Vt destruas inimicum & defensorem. Quem
nisi hereticum? Nam & ipse est inimicus & de
fensor: qui fidem xpianam cum oppugnet ui
detur defendere: quam quam etiam philosophi
huius mundi bene intelligantur inimici &
defensores: quandoquidem filius dei uirtus
& sapientia dei est: qua illustrantur omnes qui
cumque uitate sapientes efficiuntur: huius illi se
amatores esse profitentur: unde etiam philoso
phi nominantur. Et propterea illam uidentur
defendere cum inimici eius sint: quam superstitio
nes noxias ut colantur & uenerentur huius
mundi elementa suadere non cessant. Quoniam
uidebo celos opera digitorum tuorum. Legi
digito mus dei scriptam legem: & datam per moysen
sanctum seruum eius: quem digitum dei
multi intelligunt spiritum sanctum. Quapropter si digitos
dei eosdem ipsos ministros sancto spiritu repletos.
propter ipsum spiritum sanctum qui in eis operatur
recte accipimus: quam per eosdem nobis omnis
diuina scriptura confecta est: conuenienter
intelligimus hoc loco celos dictos libros uti
usque testamenti. Dictum est autem etiam de ipso
moyse a magis regis pharaonis: cum ab eo su
perati essent: digitus dei hic est. Et quod scriptum est
celum plicabitur sicut liber: etiam si de isto ethe
reo celo dictum est: congrue tamen ex hac
eadem similitudine in allogoria librorum ce
li nominantur. Quam uidebo inquit celos opera
digitorum tuorum: idest cernam & intelligam
scripturas: quas operante sancto spiritu per minis
tros tuos conscripsisti. Possunt itaque etiam
superius celi nominati idem libri accipi ubi ait:
quam eleuata est magnificentia tua super celos:
ut totus iste sit sensus: quam magnificentia
tua eleuata est super celos. Excedit enim magni
ficentia tua: omnium scripturarum eloquia.
Ex ore infantium & lactentium perfecisti lau
dem: ut a fide scripturarum inciperent. qui
cupiunt ad tue magnificentie noticiam

peruenire: que super scripturas eleuata est: quia
transit & superat omnium uerborum linga
rumque preconia. Inclinauit ergo scripturas deus usque
ad infantium & lactentium capacitatem:
sicut in alio psalmo canitur: & inclinauit
celos & descendit. Et hoc fecit propter inimicos:
qui propter superbiam loquacitatis inimici cru
cis xpi: etiam cum aliqua uera dicunt.
paruulis tamen & lactentibus prodesse non pos
sunt. Ita destruitur inimicus & defensor.
qui siue sapientiam. siue etiam xpi nomen
defendere uideatur: ab huius tamen gradu fidei
oppugnat eam uitatem: quam promptissime
pollicetur. Propterea etiam illam non habere
conuincitur: quia oppugnando gradum
eius qui est fides. quemadmodum in eam con
descendatur ignorat. Hinc ergo destruitur te
merarius & cecus pollicitator uitatis. qui est
inimicus & defensor: cum uidentur celi opera
digitorum dei. idest intelliguntur scripture perduc
te usque ad infantium tarditatem: & eos per
humilitatem hystorice fidei que temporaliter
gesta est ad sullimitatem intelligentie rerum
eternarum. bene nutritos & roboratos erigunt in ea
que confirmant. Isti quippe celi: idest isti
libri: opera sunt digitorum dei. Sancto enim
spiritu in sanctis operante confecti sunt. Nam qui
gloriam suam potius quam salutem hominum
attenderunt: sine spiritu sancto locuti sunt.
in quo sunt uiscera misericordie dei. Quam uide
bo celos opera digitorum tuorum: lunam et
stellas que tu fundasti. Luna & stelle in celo
sunt fundate: quia & uniuersalis ecclesia in cuius
sepe significatione luna ponitur: & parti
culatim per loca singula ecclesie quas nomine stel
larum insinuatas arbitror. in eisdem scripturis
collocate sunt: quas celorum uocabulo po
sitas credimus. Cur autem luna recte signi
ficet ecclesiam: oportunius in alio psalmo con
sideratur: ubi dictum est peccatores intenderent
arcum. ut sagittent in obscura luna rectos
corde. Quid est homo quia memor es eius:
aut filius hominis quia tu uisitas eum?
Quid inter hominem & filium hominis
distet: queri potest. Si enim nichil distaret.

ñ ita ponetur homo aut filius hominis p distinc
tionem. Nam si ita scriptum esset. quid ē homo
quia memor es eius: aut filius hominis quia
uisitas eum: repetitum uidetur q̄d dictum
ē homo. Nunc ū cum sonat homo: aut filius
hominis: manifestior insinuatur distinctio.
Hoc sane retinendum ē. quia omnis filius ho
minis homo: quamuis non omnis homo filius
hominis possit intelligi. Adam quippe homo
s; ñ filius hominis. Quapp hinc iam licet at
tendē atq; discernē: quid hoc in loco inter
hominem & filium hominis distet: ut qui
portant t̄reni hominis imaginem qui non ē
filius hominis hominum nomine significen
tur: qui autem portant imaginem celestis
hominis: filij hominis potius appellentur.
Ille enim & uetus homo d̄r: iste autē nouus.
S; nouus ex uetē nascitur: q̄m spūalis regene
ratio mutatione uetēne uite atq; secularis
inchoat: & idō iste filius hominis nuncupat.
Homo hoc loco ḡ t̄renus ē. filius autem ho
minis celestis: & ille longe se iunctus a deo:
hic autem p̄sens dō. & ꝓptā illius memor ē.
tanquam in longinquo positi: hunc ū ui
sitat quem p̄sens illustrat uultu suo. Longe
est enim a peccatoribus salus: & signatum ē sup nos
lumen uultus tui dñe. Sic in alio psalmo homi
nes iumentis associatos. non p p̄sentem inte
riorem illuminationem. s; p multiplicationē
miscdie dī. qua eius bonitas usq; ad infima
tenditur saluos fieri dicit cum ipsis iumētis:
q̄m carnalium hominum salus. carnalis est
tanquam peccatorum: filios autē hominum
seiungens ab eis quos homines pecudibus iunxit:
longe sublimiori m̄o ipsius uitatis illustratione.
& quandam uitalis fontis inundatione beatos fi
eri p̄dicat. Sic enī dic̄. Homines & iumēta salua
bis dñe: sicut multiplicata ē miscdia tua d̄s.
Filij autem hominum in ꝓtectione alarum
tuarum sperabunt. Inebriabuntur ab ubtate
domus tue: & torrente deliciarum tuarum.
potabis eos. Q̄m apud te ē fons uite: & in lu
mine tuo uidebimus lumen. Pretende dñe
miscdiam tuam scientibus te. Memor ē igitur
hominis p multiplicationem miscdie. sicut
iumētorum: quia multiplicata misericordia
etiam ad longe positos p̄uenit. Visitat ū
filium hominis cui sub ꝓtectione alarum
suarum posito p̄tendit miscdiam suam:
& in lumine suo p̄bet lumen: & eum
delicijs suis potat & inebriat ab ubtate
domus sue. ad obliuiscendas erumpnas
& errores p̄terite conuersationis. Hunc fi
lium hominis id ē hominem nouum.
penitentia uetis parturit cum dolore
& gemitu. Iste quamuis nouus: tamen
carnalis adhuc dicitur: cum lacte nutritur.
Non potui loqui uob quasi spālibus. s;
quasi carnalib: ait apls. Et ut ostendēt
iam regenātos: tanquam paruulis in
quit in xp̄o lac uob potum dedi non ci
bum. Iste cū relabitur q̄d sepe accidit
ad ueterem uitam: cum exprobratione
audit q̄d homo sit. Nonne homines
estis inquit: & scdm hominē ambulatis:
Filius ḡ hominis p̄mo uisitatus ē in ip
so homine dominico nato ex uirgine
maria: de quo ꝓp ipsam infirmitatem
carnis quam sapientia dī gestare digna
ta ē & passionis humilitatem. recte d̄r
minuisti eum paulominus ab anglis.
S; additur illa clarificatio: qua resur
gens ascendit in celum. Gl̄a inquit &
honore coronasti eum: & constituisti
eum sup opa manuum tuarum. Quan
do quidē & angli opa manuū sūt dī: etiā
sup anglos constitutum accipimus uni
genitum filium: quem minutum pau
lominus ab anglis p humilitatē carnal
genātionis atq; passionis. audim̄ & credim̄.
Omnia inquit subiecisti: sub pedibus eius.
Nichil excipit: cum dicit omnia. Et ne
aliter licēt intelligi sic apls credi iubet
cum dicit. excepto eo qui ei subiecit
omnia: & hoc ipso huius psalmi testi
monio utitur ad hebreos. cum ita uult
omnia intelligi ēē subiecta dño nr̄o ihu
xp̄o. ut nichil exceptum sit: nec tam̄
quasi aliquid magnum uidetur adiun
gere cum dicit. Oues & boues uniuersas

insup & pecora campi: uolucres celi & pisces maris qui pambulant semitas maris. Vide ee enim relicas celestib; uirtutib; & potestatib; & omnib; exercitib; angelorum: relicas etiam ipsis hominib; tantum ei pecora subiecisse. h oues & boues intelligamus animas sanctas: ut innocentie fructum dantes. ut etiam operantes ut ea fructificet: id e ut eam homines ad spualem ubertatem regenerentur. has g animas sanctas n hominum tantum s; etiam omnium angelorum oportet accipi si uolumus hinc intelligi omnia ee subiecta dño nro ihu xpo. Nulla enim creatura n erit subiecta: cui primates ut ita dicam spe subiecunt. S; unde plabimus oues posse accipi etiam sublimie beatos. non homines s; angelice creature spes. An ex eo qd dominus dicit. reliquisse se nonaginta nouem oues in montib; id e in sublimioib; locis. & descendisse pp unam? Si enim unam ouem lapsam humanam animam accipimus in adam. qua etiam ea de latere eius facta e. qm omnium spualiter tractandorum & considerandorum nunc tempus n e: restat ut nonaginta nouem relicte in montib; oues n humanas s; angelicas spes intelligantur. Jam de hib; facilius exposito e. hunc sententie. qm ipsi homines n ob aliud boues dicti sunt. nisi quod euangelizando uerbum dei angelos imitentur: ubi dictum e. os bouis triturantis non alligabis. Quanto g facilius ipsos angelos nuncios ueritatis boues accipim? quando euangeliste participatione nominis eorum boues uocati sunt? Subiecisti inquit g oues & boues universas: id e omnem sanctam spualem creaturam: in qua etiam secundum hominum accipimus qui sunt in ecclia: in qt uidelicet uocalib; . que sub alia similitudine lune ac stellarum insinuata sunt. Insup aut & pecora campi. Nullo m uacat: qd additum est insup. Primo qua pecora campi possunt intelligi & oues & boues: ut si rupium & arduorum locorum pecora capre sunt: bene intelligantur oues pecora capri. Itaq etiam si ita positum esset. oues & boues universas & pecora campi: recte queretur quid sibi uelint pecora campi: cum etiam oues & boues hoc possint intelligi. Qd u additum e etiam insup: cogit omnino ad nescio quam differentiam cognoscendam. S; sub hoc ubo qd positum e insup: non solum pecora campi. s; etiam uolucres celi & pisces maris q pambulant semitas maris. accipiendi sunt. Que e g ista distantia? Veniunt in mentem torcularia binea unacta & unum. & area continens paleas & frumentum: & rete quib; inclusi sunt pisces boni & mali: & archa noe in qua munda & immunda erant animalia: & ut debis ecclas utrum hoc tempe usq ad ultimum iudicii tempus. non solum oues continet & boues. id e sanctos laicos & sanctos ministros: sed in insup & pecora campi: uolucres celi & pisces maris. qui pambulant semitas maris. pecora enim campi. congruentissime accipiuntur homines in carnis uoluptate gaudentes: ubi nil arduum nil laboriosum ascenditur. Campus e enim etiam lata uia que ducit ad interitum: & in campo abel occisus e. Quare metuendum e ne qsq descendens a montib; iustitie di. fortia. ut. mgt uia uelut montes di. latitudines & facilitates uoluptatis carnal eligens. adiabolo trucidet. Vide nunc etiam uolucres celi superbos: de quib; dr. posuerunt in celum os suum. Vide quam in altum uento portent qui dicunt: linguam nram magnificabimus. labia nra a nobis sunt. quis nr dns est? Jnuere etiam pisces maris hoc e curiosos. qui pambulant semitas maris. id e inquirunt in profundo huius seculi temporalia: que tamquam semite in mari tam cito euanescunt & intereunt. qm rursus aqua confunditur p quam transeuntib; locum dedit: ut nauib; ut quibuscumq ambulantib; aut natantib;. Non enim aut tantum ambulant semitas maris: si pambulant dicit: ostendens prauissimum studium. mania & perfluentia requirentium. Hec autem tria genera uitiorum. id e uoluptates carnis & superbia & curiositas. omnia peccata concludunt: que in uidentur a iohanne apostolo enu-

merata cum dicit. Nolite diligere mundum quoniam
omnia que in mundo sunt. concupiscentia car-
nis est et concupiscentia oculorum: et ambitio se-
culi. Per oculos enim: maxime curiositas prevalet.
Reliqua vero quo pertineant: manifestum est.
Et illa dominici hominis temptatio tripartita est.
Per cibum idem per concupiscentiam carnis: ubi
suggeritur. dic lapidibus istis ut panes fiant.
Per inanem iactantiam: ubi ei in monte consti-
tuto ostenduntur omnia regna mundi huius
et promittuntur si adoraverit. Per curiositatem
ubi de pigna templi ammonetur: ut se de-
orsum mittat temptandi gratia utrum ab
angelis suscipiatur. Itaque post ea quam nullo
istorum testamento valet apud eum potuit
inimicus: hoc de illo dicitur. postquam compleuit
omnem temptationem: diabolus recessit
usque ad tempus. Propter torcularium itaque
significationem subiecta sunt sub pedibus
eius non solum vina: sed etiam vinatia. non
solum scilicet oves et boves. idem sancte anime fi-
delium: vel in plebe vel in ministris: sed insuper
et pecora voluptatis et volucres superbie: et pis-
ces curiositatis: que omnia genera peccatorum
nunc bonis et sanctis mixta esse in ecclesiis
videmus. Operetur igitur in ecclesiis suis: et a vina-
ciis vinum separet. Nos demus operam ut
vinum simus et oves et boves non vinatia et
pecora campi. aut pisces maris aut volucres
celi: qui perambulant semitas maris: non quia
ista nomina isto solo modo intelligi et expli-
cari possunt: sed pro locis. Namque alibi aliud
significant. Et hec regula in omni allego-
ria retinenda est: ut pro sententia presentis lo-
ci. consideretis quod per similitudinem dicitur.
Hec est enim dominica et apostolica disciplina.
Repetamus igitur ultimum versum: qui etiam in
principio psalmi ponitur: et laudemus dominum
dicentes. Domine dominus noster: quam ad-
mirabile est nomen tuum in universa terra.
Decenter quippe post textum sermonis ad ca-
put reditur: quo totus idem sermo refe-
rendus est. In finem pro occultis filii: psalmus
psalmi huius inscriptio ipsi dauid.
est. in finem pro occultis filii: psal-

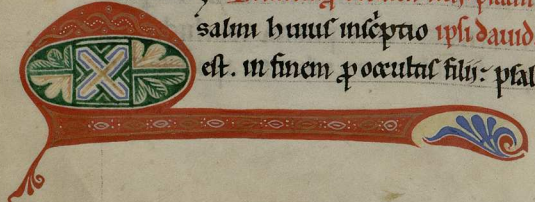

mus ipsi dauid. De occultis filii queri potest:
sed quia non addidit cuius ipsum unigenitum
dei filium oportet intelligi. Ubi enim de filio
dauid psalmus inscriptus est. cum fugeret inquit
a facie absalon filii sui: cum et nomen eius
dictum esset et ob hoc latere non posset de quo
diceretur: non tantum dictum est a facie absalon
filii: sed additum est sui. Hic vero et quod non additum est
sui: et quod de gentibus multa dicit: non potest
recte accipi absalon. Neque enim bellum quod
cum patre ille perditus gessit: ullo modo ad
gentes pertinet: cum populus tantum adversus se
israel ibi diuisus sit. Canitur itaque iste psalmus
pro occultis unigeniti filii dei. Nam et ipse dominus
cum sine additamento ponit filium: se ipsum
unigenitum vult intelligi: ubi ait. Si vos
filius liberauerit: tunc vere liberi eritis. Non
enim dixit filius dei: sed tantum dicendo fi-
lius. dat intelligi cuius filius sit. Quam
locutionem non recipit nisi excellentia eius de
quo: ita loquimur: ut etiam si non eam
nominemus possit intelligi. Ita enim dicimus.
Pluit. serenat. tonat. et si qua sunt alia: nec
addimus quis hoc faciat: quia omnium
mentibus sponte sese offert excellentia facien-
tis: nec verba desiderat. Que sunt igitur occul-
ta filii? In quo verbo primum intelligendum
est esse aliqua filii manifesta: a quibus distinguuntur
hec que appellantur occulta. Quam obrem
quia duos aduentus domini credimus. unum
preteritum quem iudei non intellexerunt:
alterum futurum quem utique speramus: et quoniam
iste quem iudei non intellexerunt gentibus
profuit: non inconuenienter accipitur de hoc
aduentu dictum pro filii occultis: ubi cecitas
ex parte israel facta est. ut plenitudo gentium
intraret. Duo enim iudicia insinuantur per
scripturas siquis aduertat: unum occultum. al-
terum manifestum. Occultum nunc agitur:
de quo apostolus petrus dicit. Tempus est ut iu-
dicium incipiat de domo domini. Occultum
itaque iudicium est pena qua nunc unusquisque
hominum aut exercetur ad purgationem:
aut ammonetur ad conuersionem: aut si con-
temserit uocationem et disciplinam dei exce-

catur ad dampnationem. Iudicium autem dei
manifestum est quo uenturus dominus iudicabit
uiuos et mortuos: omnibus fatentibus eum esse:
a quo et bonis premia et malis supplicia tri
buentur. Sed tunc illa confessio non ad remedium
malorum: sed ad cumulum dampnationis
ualebit. De his duobus iudiciis: uno occulto
alio manifesto uidetur dixisse mihi dominus ubi
ait: qui in me credit transiet a morte ad
uitam: nec in iudicium ueniet: in iudicium
scilicet manifestum. Nam hoc quo transitur
a morte ad uitam: per non nullam afflictionem
qua flagellat deus omnem filium quem reci
pit iudicium occultum est. Qui autem non cre
dit inquit iam iudicatus est: idest isto oc
culto iudicio iam preparatus est. ad illud ma
nifestum. Hec duo iudicia etiam in sapien
tia legimus ubi scriptum est propter hoc tanquam
pueris insensatis iudicium inderisum de
disti. Hii autem hoc iudicio non correcti
dignum dei iudicium experturi sunt. Qui ergo non
corriguntur isto occulto iudicio: dignissime illo
manifesto punientur. Quo circa in hoc psal
mo obseruanda sunt occulta filii: idest et hu
milis eius aduentus. quo profuit gentibus cum
cecitate uideorum: et pena que nunc oc
culte agitur nondum dampnatione pec
cantium. sed aut exercitatione conuersorum.
aut ammonitione ut conuertantur: aut ce
citate ut dampnationi preparentur. qui con
uerti noluerint. Psalmus nonus.

Confitebor tibi domine in toto corde meo.
Non in toto corde confitetur deo qui
de prouidentia eius in aliquo dubitat:
sed qui iam cernit occulta sapientie dei. quantum
sit inuisibile premium eius qui dicit gaude
mus in tribulationibus: et quemadmodum
omnes cruciatus qui corporaliter inferuntur. aut
ut exerceant conuersos ad deum. aut ut conuer
tantur ammoneant. aut iuste dampnationi
ultime preparent obduratos: et sic omnia ad
diuine prouidentie regimen referantur: que
stulti quasi casu et temere et nulla diuina
amministratione fieri putant: ait. Narrabo
omnia mirabilia tua. Narrat omnia mirabilia
dei: qui ea non solum in corporibus palam. sed etiam
in animis inuisibiliter quidem sed longe sublimius
et excellentius fieri uidet. Nam terreni homines
et oculis dediti magis mirantur in corpore.
resurrexisse mortuum lazarum: quam re
surrexisse in anima persecutorem paulum. Sed
quoniam uisibile miraculum ad illuminationem
uocat animam: inuisibile autem eam que
uocata uenit illuminat: omnia narrat mira
bilia dei. qui credens uisibilibus ad intelligenda
inuisibilia transitum facit. Letabor et exul
tabo in te. Non iam in isto seculo: non in uo
luptate contrectationis corporum. nec in pa
lati et lingue saporibus: nec in suauitate odorum
nec in iocunditate sonorum transeuntium:
nec in formis corporum uarie coloratis: nec
in uanitate laudis humane: nec in conui
gio et prole moritura: nec in superfluis tem
poralium diuitiarum: nec in conquisitione
huius seculi. siue que locorum spaciis ten
ditur. siue que successione temporis uol
uitur: sed letabor et exultabo in te: uidelicet
in occultis filii. ubi signatum est in nobis lumen
uultus tui domine. Et enim abscondes eos
inquit in abscondito uultus tui. Letabitur ergo
et exultabit in te: qui narrat omnia mira
bilia tua. Narrabit autem mirabilia tua
siquidem nunc per prophetiam dictus est ille qui
non uenit suam uoluntatem facere: sed uolun
tatem eius qui eum misit. Iam enim incipit
apparere persona domini: in hoc psalmo lo
quentis. Nam sequitur. Psallam nomini tuo
altissime. In conuertendo inimicum meum
retrorsum. Huius ergo inimicus quando retro
conuersus est? An quando ei dictum est redi
retro sathanas? Tunc enim qui temp
tando se preponere cupiebat: retro factus est
non decipiendo temptatum et in eum ni
chil ualendo. Retro enim sunt terreni homi
nes: celestis autem homo prior factus est: quamuis
post uenerit. Primus enim homo de terra terrenus:
secundus homo: de celo celestis. Sed de ipsa
stirpe ueniebat a quo dictum est: qui post me
uenit ante me factus est. Et apostolus ea que retro
sunt obliuiscitur: et in ea que ante sunt se

extendit. Conuulsē ē g inimicus retro post quam non ualuit hominem celestem decipe temptatum: & se ad terrenos conuertit ubi dominari potē. Quapp nullus hominum eum pcedit: & retro eum ēe facit: ñ qui deponens uerē imaginem terrē hominis portauit imaginem celestis. Jam ū si quod dictum ē inimicum meum generalit̄ peccatorem ut gentilem hominem manus accipe: non erit absurdum. Nec pena erit q̄d dictum ē in conuertendo inimicum meum retrorsum: ſ; bñficium. Et tale bñficium ut huic compari nichil possit. Quid enim beatius quam deponē superbiam & ñ uelle xp̄m pcede uelut̄ sanus sit. cui medicus non sit necessarius: ſ; male retro ire post xp̄m. qui discipulum uocans ut pficeret dicit. ueni sequere me. S; tam accommodatius de diabolo dictum intelligit̄: inconuertendo inimicum meum retrorsum. Diabolus quippe retrorsum conuulsus ē. etiam in pfectione iustorum: & multo uitiosus pfectus est quam si dux & pnceps ꝑiret. Vallendū est g nomen dñi altissimi conuertendo inimicum meum retrorsum: q̄m malle debemus eum pſequentem fugē: quam ducentem sequi. Habemus enim quo fugiamus & abscondam̄ in occultis filij: qua dominus refugium factus ē nob. Infirmabuntur & pibunt afacie tua. Qui infirmabuntur & pibunt: ñ inqui & impij? Infirmabuntur dum nichil ualebunt. & pibunt quia non erunt impij: afacie dñi. idē acognitione dei: sicut pius ille qui dixit. Viuo autem iam ñ ego: uiuit ū in me xp̄c. S; quare infirmabunt̄: & pibunt afacie tua impij? Q̄m fecisti iudicium meum inquit & causam meam. Idē iudicium illud in quo iudicari iustus sum meum fecisti: & causam illam in qua me iustum & innocentem hominem dampnauerunt. meam fecisti. Hec enim ei intulerunt ad nām libationem: sicut & nautę dicunt uentum suum quo utuntur ad bene naui gandum. Sedisti sup thronum: qui iudicas equitatem. Siue filius patri dicat qui etiam illud dixit. non habes in me potestatem ñ data t fuisset desup id ipsum ad equitatem patris. & ad occulta sua referens: q̄o iudex hominum ad ueritatem hominum iudicatus ē: siue homo dicat do sedisti sup thronum qui iudicas equitatem: animam suam thronum eius appellans: ut corpus sit forsitte terra quę scabellum pedum eius dicta ē dñs enim erat in xp̄o mundum reconcilians sibi: siue ecclām etiam iam pfectā & sine macula & ruga: digna scil occultis filiis: quia introduxit eam rex in cubiculum suum dicat sponso suo: sedisti sup thronum qui iudicas equitatem: qua resurrexisti a mortuis & ascendisti in celum. & sedes ad dexteram patris: quelibet g harum sententia placeat quoniā usus referatur: regulam fidei non excedit. Increpasti gentes & pius impius. Conuenit autius hoc dño ihu xp̄o dici: q̄m ipsum dicē dñm accipimus. Quis enim alius increpauit gentes & pius impius: ñ qui postea quam ascendit in celum misit spm̄ sanctum. quo repleti apli cum fiducia pdicarent uerbum dei: & peccata hominum libere arguerent? Qua increpatione pius impius: q̄ iustificatus ē impius & factus ē pius. Nom̄ eorum delesti in sclm & in sclm scłi. Deletum ē nom̄ impiorum. Non enim appellantur impij: qui uero do credunt. Deleat autem nom̄ eorum in seculum: idē quamdiu temporale seculum uoluit̄: & in seculum seculi. Quid ē sclm scłi: ñ cuius effigiem tanquam umbra sit hoc sclm? Mutationibus enim temporum sibi succedentium. dum luna minuitur & rursus implet̄: dum sol omni anno locum suum repetit: dum uer ut estas. ut autumnus. ut hyems. sic transit ut redeat: ēternitas quedam immutatio ē. S; huius seculi. sclm ē q̄o incommutabili ēternitate constitit: sicut ūsus in animo. & ūsus in uoce. Ille intelligitur: iste auditur. Et ille ūsus modificat & ido ille in arte optatur & manet: iste in aere sonat & transit. Sic hui mutabilis

ſeculi modus: ab illo incommutabili ſeculo diſſinitur quod dr ſeculum ſeculi: & rō illud in arce dī. hoc ē in ſapientia & ueritate pmanet: hoc autem in creature amministratione pagitur: ſi tamen nō repetitio ē ut postquam dictum est in ſeculum ne hoc accipetur qō transit: ſubiicitur in ſeculum. Nam in gestis exemplaribus sic ē ītoneon. aseosyn. eona. tueonos. Quod latum plerisq; inptati sunt. nō in ſeculum & in ſeculum ſeculi. ſ; in eternum & in scīm scī: ut in eo qō dictum ē in scīm scī. illud exponetur qō dictum ē in ētnum. Nom̄ g impiorum delebit in eternum: qua deinceps numquam erunt impij. Et si in hoc ſeculo non extenditur nom̄ eorum: multo minus in ſeculum scī. Inimici defecerunt framee in finem: non pluralit̄ inimici: ſ; singulariter huius inimici. Cuius autem inimici: ī diaboli framee defecerunt: Hec autem intelliguntur diuisę opiniones errorisq; quib; ille tanquam gladijs animas pūnit. His gladijs uincendis & ad defectum pducendis. instat ille gladius de quo in septimo psalmo dr. ī conūsi fuerit gladium suum ubrabit. Et forte ē iste finis in quem framee deficiunt inimici: quia usq; ad ipsum aliquid ualent. Ipse nunc operatur occulte: ultimo autem iudicio palam ubrabitur. Hoc ē destruentur ciuitates: Nam ita sequitur. Inimici defecerunt framee in finem: & ciuitates destruxisti. Ciuitates autem sunt iste in quib; diabolus regnat: ubi dolosa & fraudulenta consilia tanquam curię locum obtinent. Cuj pncipatus quasi satellites & ministri assunt officia quorumq; mbrorum: oculi ad curiositatem. aures ad lasciuiam. ut si quo ē aliud quod in malam partem libenter audiatur: manus ad rapinam. ut quodlibet aliud facinus aut flagitium: & mbra cetā in hunc modum tyrannico pncipatui dē pūlis consilijs militantia. Huius ciuitatis quasi plebs ē. omis delicatę affectiones & turbulenti motus animi cotidianas sectiones in homine agitantes Ergo ubi rex ubi curia. ubi ministri: ubi plebs inuenitur: ciuitas ē. Hęc enī talia essent in malis ciuitatibus: ī pus essent in singulis hominibus: qui sunt tanquam elementa & semina ciuitatum. Has ciuitates destruxit: cum exclusō inde pncipe de quo dictum ē. princeps huius seculi missus ē foras: pacem reddit mūdo. Vastantur hec regna ubi uitaq; sopiuntur maligna consilia: & turpes affectiones edomantur: membroum & sensuum immundia captiuantur: & ad iustitię & bonorum opum maiestatem transferuntur: ut iam sicut apls dicit: non regnet peccatum in nro mortali corpe. & cetā eius loci. Tunc pacatur anima: & ordinatur homo ad quietem & beatitudinem capessendam. Periit memoria eorum cum strepitu: impiorum scilicet. S; cum strepitu dictum est siue quia sit strepitus cum impietas eiicitur: non enim transit ad summam pacem ubi summum silentium ē ī qui magno strepitu pius cum suis uicis belligerauit: siue cū strepitu dictum ē ut peat memoria impiorum: etiam ipso strepitu peunte: in quo tumultuatur impietas. Et dominus meet nunc pmanet. Vt quid g fremuerunt gentes & pplī meditati sunt mania: adūsus dīm & adūsus xp̄m eius: Nam dūs inet num pmanet. Parauit in iudicio sedem suam: & ipse iudicabit orbem tarum in equitate. Parauit: cum iudicatus est sedem suam. Illam enim patientiam homo celum adquisiuit: & deus in homine credentib; pfuit. & hoc ē occultum filij iudicium. S; quia etiam palā manifestęq; uenturus ē. ad uiuos et mortuos iudicandos: pauit in occulto iudicio sedem suam: & ipse item palā iudicabit orbem tarum in equitate: to ē mitis digna distribuens: agnos ad dexterā ponens. hedos autem ad sinistrā.

Iudicabit ꝑplos cum iusticia. Hoc est q̄d
supius dictum ē iudicabit orbem terra
rum in equitate: ñ quemadmodum iu
dicant homines qui corda ñ uident.
a quib; plerumq; deteriores absoluunt
quam condemp-nantur: s; in equitate
& cum iusticia dñs iudicabit: testi
monium ꝑhibente cons-cientia. & co
gitationib; accusantib; seu defendentib.
Et factus est dominus refugium paupi.
Quantumlibet ꝑsequatur inimicus ille
qui conuersus ē retro: quid nocebit eis
quorum refugium factus est dominus?
S; hoc fiet si in hoc seculo cui ille minime
gratus ē. paupes esse delegerint: nichil
amando quod ut hic uiuentem & aman
tem deserit. ut amoriente deserit. Tali
enim paupi refugium factus ē dominus.
adiutor in oportunitatib; in tribulatione.
Sic paupes facit: q̄m flagellat omnem
filium quem recipit. Nam quid sit adiutor
in oportunitatib; exposuit: cum addidit
in tribulatione. Non enim conuertit anima
ad dñm. ñ dum ab hoc sclo auertitur:
nec oportunius ab hoc seculo auertitur ñ nuga
toriis eius noxiis & ꝑnitiosis uoluptatib. labo
res doloresq; misceantur. Et sperent in te oms
qui nouerunt nomen tuum: cum destiterint
sperare in diuitiis. & in aliis huius scli blandi
mentis. Querente quippe anima ubi figat
spem cum ab hoc mundo euellitur: oportu
ne excipit cognitionem nominis di. Nam no
men ipsum di usquequaq; uulgatum est: s;
cognitio nominis ē. cum ille cognoscit cuius
ē nomen. Non enim nom ꝑp se nom ē: s; ꝑp
id q̄d significat. Dictum ē autem: dominus
nomen ē illi. Quapp qui se libent dō famu
lum subdit: cognouit hoc nom. Et sperent
in te qui nouerunt nomen tuum. Item
ad moysen dicit dominus. Ego sum qui
sum: & dices filiis isrl. Misit me qui est.
Sperent g̊ in te qui cognoscunt nom tuum:
ne sperent in his reb; que temporis uolubili
tate ꝑtefluunt. nich habentes ñ erit et
fuit: q̄m q̄d in illis futurū ē. cum uenit
fit statim ꝑteritum. Expetatur cum cupidita
te. amittitur cum dolore. In di autem na
tura non erit aliquid quasi nondum sit. aut
fuit quasi non sit: s; ē tantum id quod est.
& ipsa ē eternitas. Desinant g̊ sperare & dilige
temporalia: & se ad eternam spem conferant q̄
cognoscunt nomen eius qui dixit ego sum
qui sum: & de quo dictum ē. misit me q̄
ē. Q̄m non dereliquisti querentes te. dñe.
Qui eum querunt: iam transeuntia & mori
tura non querunt. Nemo enim potest duob;
dominis seruire. Psallite domino qui habitat
in syon. His dr: quos non delinquit queren
tes se dominus. Ipse habitat in syon. q̄d interp
tatur speculatio: & gestat imaginem eccle
que nunc ē sicut ierlm gestat imaginem
eccle que futura ē id ē ciuitatis scorum iam
anglica uita fruentium: quia ierlm uisio
pacis interptatur. Precedit autem speculatio
uisionem: sicut ista eccla ꝑcedit eam que
ꝑmittitur ciuitatem eternam immortalem.
S; ꝑcedit tempe non dignitate: quia ho
norabilius est quo ꝑuenire nitimur quam id
q̄d agimus ut ꝑuenire mereamur. Agimus
autem speculationem: ut ꝑueniamus ad ui
sionem. S; etiam ipsam que nunc ē eccla: ñ
dominus inhabitaret uel in errorem: quam
libet studiosissima sit speculatio. Et huic
eccle dictum ē: templum enim dei scm est
quod estis uos. Et in interiori homine habitare
xpm ꝑ fidem: in cordib; uris. Precipitur g̊
nob ut psallamus domino qui habitat in
syon: ut concordit dñm inhabitatorem
eccle laudemus. Annuntiate int gentes
mirabilia eius. que facta sunt & ñ desinunt
fieri. Coniam requirens sanguinem eorum
memoratus ē. Quasi respondetur ab his q̄
missi sunt euuanglizare illi ꝑcepto quod
dictum ē annuntiate int gentes mirabilia
eius: & dicetur domine quis credidit au
ditui nro. & ꝑp te occidimur tota die: con
uenient sequitur dicens. ñ sine magno fruc
tu eternitatis in ꝑsecutione morituros xpia
nos: q̄m requirens sanguinem eorum me
moratus ē. S; cur requirens sanguinem

eorum maluit dicere. An quasi aliquis impro-
or & minoris fidei quereret dicens. quomodo
annunciabunt cum in eos infidelitas genti-
um seueritas sit. Huic respondetur. qm̃
requirens sanguinem eorum memorat ē.
id est ueniet ultionum iudicium ubi & mer-
fectorum gla. & inficientium pena mani-
festa sit. Memoratus ē autem nemo ita posi-
tum putet quasi obliuio cadat in deum.
sī quia post longum tempus futurum est
iudicium. secūm affectum infirmorum ho-
minum positum ē. qui quasi oblitum dm̃.
putant q̃a ñ tā cito facit quam ipsi uolũt.
His dr etiam quod sequitur. non ē oblit⁹
clamorem paupum. idē non ut putatis
oblitus ē. Quasi dicēt postea quam audi-
erunt memoratus ē g̃ oblitus erat. non ē
oblitus mque clamorem paupum. Sed
quero quis clamor paupum sit. quem dñs
non obliuiscetur. An iste clamor ē cuius hec
uba sunt miserere mei. iude humilitatem
meam de inimicis meis. Quare g̃ non dr̃
miserere nr̃i domine iude humilitatem nos-
tram de inimicis nr̃is. tanquam multa pau
pes clamet. sī tanquam unus miser ē mei
domine. An qua unus inꝑpellat p scis.
qui ꝑmus p nob paup factus ē. cum ēet di-
ues. Et ipse dicit. Qui exaltas me de por-
tis mortis. ut annunciem uniūsas laudes
tuas in portis filie syon. Exaltat enim
homo in illo non solum quem gestat. qui
caput eccle ē sī etiam quisquis nostrum ē
in ceteris membris. & exaltatur ab omnibus
ꝑuis cupiditatib; que sunt porte mortis.
qua ꝑ illas itur in mortem. Mors autem
ē iam ipsa letecta in ꝑfruendo. cum dlcq;
adipiscetur quod ꝑdere concupiuit. Ra-
dix ē enim omnium malorum cupiditas.
Et ꝑta porta mortis ē. quia mortua est
uidua que in deliciis uiuit. Ad quas de-
licias. ꝑ cupiditates tanquam ꝑportas
mortis ꝑuenitur. Sunt autem porte filie
syon. omnia optima studia. ꝑ que uenit
ad uisionem pacis in eccla sancta. In his g̃
portis bene annunciantur uniūse laudes
dei. ut non decet sanctum ambul. nec
piciantur margarite ante porcos. qui ma
lunt panacē lactare quam studiose que
rere. aut qui nec lactare nec querere. sī
in suarum uoluptatum cno uoluptari.
Cum autem in bonis studiis laudes dei
annunciantur petentib; datur. & que-
rentib; manifestatur. & pulsantib; apit̃.
An forte porte mortis sunt corporales sen
sus. & oculi qui apti sunt homini cum
de ligno uetito gustauisset. a quib; exal
tantur quib; dr. ut quetant non que u
dentur sī que non uidentur. quia que u
dentur temporalia sunt. que autem ñ
uidentur eterna sunt. Et porte sunt filie
syon sacramenta & initia fidei. que pulsan
tib; apiuntur. ut penetretur ad occulta
filii. Non enim oculus uidit. nec auris
audiuit. aut in cor hominis ascendit.
que ꝑparauit dñs diligentib; se. Huc usq; ē
clamor paupum. quem oblitus non ē dñs.
Deinde sequitur. Exultabo in salutari tuo. ℣.
idē ē beatitudine continebor a salutari tuo. ℣.
quod ē dominus iñr ihc xp̃c. iuxta & sa
pientia dī. Ergo ecca dī que hic afflig̃it.
& spe salua facta ē quamdiu occultum ē filiis
iudicium. ipsa sepe dicit exultabo sup sa
lutari tuo. quia nunc circumstrepente
seu u. seu errore gentilium attentat. Infixe ℣.
sunt gentes in corruptione quam fecerunt. ℣.
Animadūtate quemadmodum seruet̃ pena
peccatoꝝ de opib; suis. & quemadmodum
qui uoluerunt ꝓsequi ecclam in ea corrupti
one sint fixi. quam se inferre arbitrabant̃.
Nam inficiē corpa cupiebant. cum ipsi in
anima moreretur. In muscipula ista quam ℣.
occultauerunt. comꝓhensus ē pes eorum. ℣.
Muscipula occulta ē. dolosa cogitatio.
Pes animę. recte intelligitur amor. Qui
cum prauus ē. uocatur cupiditas aut libido.
Cum autem rectus. dilectio ꝙ ut caritas.
Amore enim mouetur. tanquam ad locum
quo tendit. Locus autem animę. non in
spatio aliquo ē. quo forma occupat corpis.
sī in delectatione quo se puenisse ꝓmouem

letatur. Delectatio autem pernitiosa sequitur
cupiditatem: fructuosa caritatem. Vnde
et radix dicta est cupiditas. Radix enim
tanquam pes arboris intelligitur. Radix
dicta est et caritas: ubi de seminibus dominus
loquitur: que in pretiosis locis exurente sole
arescunt. quia non habent altam radicem.
Vnde significat eos qui gaudent excipien-
do verbum veritatis: sed cedunt persecutionibus
quibus sola caritate resistitur. Et apostolus
dicit: ut in caritate radicati et fundati.
possitis comprehendere. Pes ergo peccatorum. id est
amor comprehenditur in muscipula quam
occultant: quia cum fraudulentam acti-
onem consecuta fuerit delectatio. cum eos
tradidit deus in concupiscentiam cordis
eorum: iam illa delectatio alligat eos ut
inde abrumpere amorem. et ad utilia con-
ferre non audeant: quia cum conati fuerint
dolebunt animo. tanquam pedem de com-
pede exuere cupientes. Cui dolori succum-
bentes: a pernitiosis delectationibus nolunt ab-
scedere. In muscipula ergo quam occultaverunt
id est in fraudulento consilio comprehensus est
pes eorum: amor scilicet qui per fraudem perve-
nit ad vanam leticiam. qua comparatur
dolor. Cognoscetur dominus iudicia faciens.
Hec sunt iudicia dei. Non ab illa tranquilli-
tate beatitudinis sue: nec a secretis sapien-
tie quibus recipiuntur beate anime profertur
ferrum. aut ignis. aut bestia: aut aliquid
tale quo crucientur peccatores. Sed quomodo
cruciantur: et quomodo facit deus iudicium?
In operibus inquit manuum suarum: comprehensus est peccator. Hic interponitur diapsal-
matis canticum quasi occulta leticia quan-
tum existimare possumus separationis que
nunc fit non locis sed affectationibus animorum
inter peccatores et iustos: sicut granorum a pa-
leis que sunt in area: et sequitur. Conver-
tantur peccatores in infernum. id est
dentur in manus suas cum eis parcitur:
et illaqueentur delectatione mortifera.
omnes gentes que obliviscuntur deum: quia
sicut non probaverunt habere deum in noticiam:

dedit illos deus in reprobum sensum. Quia
non in finem obliuio erit pauperis: quid videtur
nunc in obliuione esse. cum peccatores felici-
tate huius seculi florere existimantur et iusti
laborare: sed pacientia inquit pauperum non
peribit in eternum. Quapropter nunc pacientia opus
est ad perferendos malos: qui iam voluptatibus
separati sunt: donec etiam ultimo iudicio se-
parentur. Exurge domine non prevaleat
homo. Imploratur iudicium futurum. si
antequam veniat iudicentur gentes in-
quit in conspectu tuo: hoc est in occulto
quod dicitur coram deo. paucis sanctis et iustis in-
telligentibus. Constitue domine legislatorem
super eos. Videtur michi antichristum significare:
de quo apostolus dicit: cum revelabitur homo
peccati. sciant gentes quoniam homines sunt.
Vt qui nolunt liberari a filio dei et pertinere
ad filium hominis. et esse filii hominum id est
novi homines: serviant homini id est veteri
homini: quoniam homines sunt. Et quia ille ad
tantum culmen inanis glorie venturus cre-
ditur. tanta ei licebit facere et in omnes ho-
mines et in sanctos dei: ut dum eum vincere
pene omnes conspexerint: non nulli infirmi ar-
bitrentur deum res humanas neglegere. interposito
diapsalmate subicit tanquam vocem
gementium et querentium. cur iudicium
differatur. Vt quid domine inquit disces-
sisti longe? Deinde qui sic quesivit tan-
quam repente intellexerit: aut quasi sciens
interrogaverit ut doceret: subiecit dicens:
Despicis in oportunitatibus in tribulatione.
Id est oportune despicis: et facis tribula-
tiones ad inflammandos animos desidio
adventus tui. His enim iocundior est fons
ille vite: qui multum sicierint. Itaque insi-
nuat consilium dilationis dicens. Dum su-
perbit impius incenditur pauper. Mirum est et
verum quanto studio bone spei parvuli
accendantur ad recte vivendum: comparati-
one peccantium. Quo misterio agitur: ut
etiam hereses esse permittantur: non quia
ipsi heretici hoc volunt: sed quia hoc de
peccatis eorum divina operatur providentia:

que lumen & facit. & ordinat tenebras. Te
nebras autem tantum ordinat. ut sit earū
comparatione lux gratior: sicut hereticorum
comparatione iocundior inuentio ueritatis. Ea
quippe comparatione probati manifesti fiunt.
inter homines: qui deo noti sunt. Comprehen
duntur in cogitationibus suis quibus cogitant:
id est male cogitationes eorum uincula illis
fiunt. Sed quare fiunt uincula? Quoniam
laudatur peccator inquit in desideriis ani
me sue. Adulantium lingue: alligant ani
mas in peccatis. Delectatur enim ea facere in
quibus non solum non metuitur reprehensor. sed
etiam laudat auditor. & qui iniqua gerit:
benedicitur. Hinc comprehenduntur in cogi
tationibus suis: quibus cogitant. Irritauit
dominum peccator. Nemo gratuletur homini
qui prosperatur in uia sua: cuius peccatis de
est ultor: & adest laudator. Maior hec
ira domini est. Irritauit enim dominum peccator
ut ista patiatur: id est ut corruptionis fla
gellum non patiatur. Irritauit dominum pec
cator: secundum multitudinem ire sue non que
ret. Multum irascitur dominus dum non
exquirit: dum quasi obliuiscitur & non
attendit peccata: & per fraudes & scelera
adiuuatas honores eque peruenit. Quod maxime in illo
antixpo euenturum est: qui usque adeo ui
debitur beatus hominibus. ut etiam deus pu
tetur. Sed quanta ira ista sit dei: docent se
quentia. Non est deus in conspectu eius:
contaminantur uie eius in omni tempore.
Qui nouit ut quid gaudeat. ut quid le
tetur in anima: nouit quantum malum
est lucem deserere ueritatis: cum magnum ma
lum homines putent oculorum corpora
lium cecitatem qua lux ista retrahitur.
Quantam ergo penam patitur qui secundis rebus
peccatorum suorum eo perducitur. ut non sit
deus in conspectu eius. & contaminentur
uie eius in omni tempore: id est cogitationes
& consilia eius immunda sint. Auferuntur
iudicia tua a facie eius. Animus enim male
conscius sibi. dum sibi uidetur nullam pe
nam pati. credit quod non iudicet deus: & sic
auferuntur iudicia dei a facie eius: cum hec
ipsa sit magna dampnatio. omnium ini
micorum suorum dominabitur. Ita enim
traditur quod reges omnes superaturus sit. & so
lus regnum obtempturus: quando etiam se
cundum apostolum qui de illo predicat. in
templo dei sedebit: extollens se super omne
quod colitur. & quod dicitur deus. Et quoniam traditus
in concupiscentiam cordis sui. & dampna
tioni ultime destinatus: per nefarias artes ad
illud uanum & inane culmen dampnatio
nemque uenturus est: propterea sequitur. Dixit
enim in corde suo: non mouebor a generatione in
generationem sine malo. Id est fama mea & no
men meum de hac generatione in generationem
posterorum non transiet: nisi artibus malis
adipiscar tam excelsum principatum. de quo
posteri tacere non possint. Animus enim
perditus & expers bonarum artium atque a iusti
cie lumine alienus: malis artibus sibi aditum
molitur ad famam tam diuturnam: ut apud
posteros etiam celebretur. Et qui non possunt
bene innotescere: cupiunt ut male de se homi
nes loqui: dum modo nomen eorum latissime
peruagetur. Quod hic arbitror dictum esse.
non mouebor a generatione in generationem
sine malo. Est & alius intellectus si de ge
neratione mortali ad eternitatis generationem
se uenire non posse uanus & erroris plenus
animus arbitratur: nisi artibus malis. Quod
quidem iam de symone diffamatum est.
cum sceleratis artibus celum se putasset adep
turum: & de humana generatione in diui
nam generationem rebus magicis transiturum.
Quid ergo mirum. si etiam ille homo peccati
qui totam nequitiam & impietatem quam
omnes pseudo prophete inchoauerunt imple
turus est & tanta signa facturus. ut decipiat
si fieri potest etiam electos dei. dicturus est
in corde suo: non mouebor a generatione in
generationem sine malo. Cuius maledictione
os eius plenum est: & amaritudine & dolo.
Magnum enim maledictum est. tam nefan
dis artibus celum appetere. & ad capiendam
eternam sedem talia merita comparare. sed

hac maledictione os eius plenum ē. Non enī
habebit affectum ista cupiditas. sz infra os
eius tantum ualebit ad eum pdendum qui
hec sibi ausus ē polliceri cum amaritudine &
dolo. id ē ira & insidijs: quibz in suas partes
conuersurus ē multitudinem. Sub lingua eius
labor & dolor. Nich laboriosius iniquitate &
impietate: quem laborem & iniquitatem se
quitur dolor: quia n̄ solum sine fructu sed
etiam ad pnitiem laborat. Qui labor & dolor
ad illud refertur qd dixit in corde suo. non
mouebor agenatione in genationem sine ma
lo: & ppta sub lingua eius non in lingua.
qm tacite ista cogitaturus ē: hominibz autem
alia locuturus ē. ut bonus & iustus. & di filius
uideatur. Sedet in insidijs cum diuitibz. Quibz
diuitibz: n̄ eis quos huius scli muneribz cu
mulabit. & ido in insidijs cum his sedere
dictus est: qm falsam felicitatem ipsorum ad
decipiendos homines ostentabit: qui pua
uoluntate dum tales ēe cupiunt: & bona etna
non querunt in laqueos eius incident. In
occultis: ut interficiat innocentem. In occul
tis puto dictum ēe: ubi non facile intelligit
quid appetendum. quid ue fugiendum sit.
Innocentem autem interficere ē: ex innocente
facē nocentem. Oculi eius in pauperem res
piciunt. Iustos enim maxime psecuturus ē:
de quibz dictum ē. Beati pauperes spu: qm
ipsorum ē regnum celorum. Insidiatur in
occulto: uelut leo in cubili suo. Leonem
in cubili dicit eum: in quo & uis & dolus
opabitur. Prima enim psecutio ecclie uiolen
ta fuit: cum p scriptionibz. tormentis cedibz
xam ad sacrificandum cogentur. Altera psecutio
fraudulenta ē: que nunc p huiuscemodi he
reticos & falsos fris agitur. Tercia sup ē. p
antixpm uentura: qua nichil ē piculosius
quoniam & uiolenta & fraudulenta erit.
Vim habebit in impio: dolum in miracul.
Ad uim relatum ē qd dr leo: ad dolos quod
dictum ē in cubili suo. & rursum repetita
sunt: conuerso ordine. Insidiatur inquit
ut rapiat innocentem. Hoc ad dolum pti
net. Quod autem sequitur. rape pauperem

dum attrahit eum: uiolentie deputatur.
Attrahit enim significat: quibz potest cru
ciatibz affligendo ad se adducit. Item duo
que secuntur: ipsa sunt. In muscipula sua
humiliabit eum: dolus est. Inclinabit se &
cadet dum dominabitur pauperum: uis ē.
Muscipula enim: bene significat insidias.
Dominatio u̅: terrorem aptissime insinuat. &
bene ait. humiliabit eum in muscipula sua.
Cum enim signa illa facē cepit: quanto mi
rabiliora uidebuntur hominibz: tanto illi
sancti qui tunc erunt contempnentur.
& quasi pnichilo habebuntur. Quos ille
cui p iusticiam & innocentiam resistent mi
rificis factis supare uidebitur: sz inclinabit
& cadet cum dominabitur pauperum: id ē
dum quelibet supplicia irrogabit resisten
tibz sibi seruis di. Vnde autem inclinabitur
& cadet. Dixit enim in corde suo oblitus
ē deus: auertit faciem suam ne uideat in fi
nem. Hec ē inclinatio & casus miserrimus:
dum animus humanus in suis iniquitatibz
quasi psperatur. & parci sibi putat: cum exce
cetur & seruetur ad ultimam oportunamq
uindictam: de qua nunc iam loquitur
cum dicit. Exurge dne deus meus exaltetur
manus tua: id ē manifesta sit potentia tua.
Supius autem dixat exurge dne non pua
leat homo: uidicentur gentes in conspec
tu tuo: id ē in occulto. ubi solus ds uide.
Hoc factum ē cum impij ad magnam que
uidetur hominibz felicitatem puenerunt:
sup quos constituitur legislator. qualem
habe meruerunt: de quo dr. constitue do
mine legislatorem sup eos: ut sciant gs
qm homines sunt. Nunc autem post illam
occultam penam atq uindictam dicitur:
exurge domine deus meus. & exaltetur
manus tua: non utiq in occulto sz iam
manifestissima gla. Ne obliuiscaris pauperum
in finem: id ē sicut impij putant qui di
cunt: oblitus ē deus: auertit faciem suam
ne uideat usq in finem. Vsq in finem autē
negant dm uide qui dicunt eum res
humanas & terrenas non curare: qm terra

tuul est rerum · quia ulamum eleñtum est. in quo hominel ordinatissime laborant. ꝙ si laborum suorum ordinem uide ñ possunt. qui maxime ꝓnent ad occulta filij. Labor tuul & secta ulli tempoib; tamquam nauis in magnis fluctib; & ꝓcellis. quasi dormientem excitat dñm. ut impet uentol. & tranquillitas redeat. Dicit &. Exurge domine deus meus & exaltetur tua manus. ne obliuiscaris paupum in finem tam ꝛtaq; manifestum iudicium intelligentes. & exultantes dicunt. Propt̃ quid irritauit impius dñm. ꝙ so ẽ quid ꝓfuit tanta mala facẽ. Dixit enim in corde suo. non requiret deus. Vnde sequitur. Videl qñ tu laborem & iram consideas. ut tradas eos in manus tuas. Sensus iste ꝓnuntiationem querit. in qua si erratum fuit obscuratur. Sic enim dixit in corde suo impius non requiret ds. quasi ds laborem & iram consideꝛ. ut tradat eos in manus suas. ro ẽ quasi laborare & irasci timeat. & ꝓpt̃a illi pareat. ne onerosa illi sit pena eorum. aut ne uacuncia & tempestate turbetur. quom plerq; homines faciunt dissimulata uindicta ne laborent aut irascantur. Tibi derelictus est paup. sro enim paup ẽ. tõ omnia huius mundi temporalia bona contemptit. ut ai sit tantum spes ei. Pupillo tu eris adiutor. ro ẽ ei cui mort̃ pat̃ hic mundus. p quem carnalit̃ genit̃ ẽ. & potest tam dicere. mundus mihi crucifixus ẽ & ego mundo. Talib; enim pupilli. pat̃ fit deus. Docet quippe dominꝰ pupillos fieri discipulos suos. quib; dicit ne uob dixeris patrem in t̃ris. Cuius rei exemplum. ꝓbuit por ipse dicendo. Quę mihi mat̃. aut qui fr̃s sunt. Vnde uolunt quidam pnciosissimi heretici asserẽ non eum habuisse matrem. nec uident ẽ consequens. si hec uba attendant. ut nec discipli eius patrẽ habuisse. quia sicut ille dixit quę mihi mater ẽ. sic illos docuit cum ait. nolite uob dicẽ patrem in t̃ris. Contere brachium peccatoris & maligni. illius scil de quo supra dicebatur omnium inimicorum suorum dominabatur. Brachium enim eius dixit potentiam eius. cui contra ẽ ex potentia de qua dr. Exurge domine deus. & exaltetur manus tua. Requiretur delictum eius. nec inuenietur. Propt̃ illud idem iudicabitur de peccato suo. & ipse ꝓpt̃ ꝓpt̃ peccatum suũ. Vnde quid iterum si sequitur dominus regnabit in ẽnum & in scm̃ seculi ꝓhibet gs de tra illius. Gentes posuit peccores & impios. Desiderium paupum exaudiuit dominus. desiderium illud quo estuabant. cum in angustijs & tribulationib; huius seculi dominum concupiscẽnt. Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Hec cordis ꝓparatio. de qua in alio psalmo canitur. Paratum cor meum deus. paratum cor meum. De qua dicit apls. Si autem quod non uidemus spamus. ꝑpacientiam expectamus. Jam ũ autem dei non m̃brum corporeum. si potentiam ẽ qua gaudet regulariter debemus accipe. atq; ita quibusq; nominatis membris eius. que in nob̃ uisibilia & corporea sunt. potentias operationum oportet intelligi. ne sepe ista repetantur. Non enim corporeum tal̃ putare. quod deus non solum uocem. si ꝓparationem cordis exaudit. Judicare pupillo & humili. tõ non eiq; conformatur huic seculo neq; superbo. Aliud ẽ autem iudicare pupillum. aliud iudicare pupillo. qui pillo ꝓfert sententiam. Vt non apponat ultra magnificare se homo sup̃ ram. Homines sunt. de quib; dictum ẽ. Pone domine legis latorem sup eos. ut sciant gentes qm̃ homines sunt. Si; etiam ille qui in eodem loco intelligitur poni sup eos homo erit. de quo nunc dr. ut non apponat ultra magnificare se homo sup terram. cum uenit scil filius hominis iudicare pupillo. qui ẽ exiit uerũ hominem. atq; hoc in tanquam exiuit patrem. Post & occulta filij. de quib; in hoc psalmo multa dicta sunt. erunt manifesta filii. de qb; pauca in finem eiusdem psalmi nunc dicta sunt. Ex his autem titulus factus est. que maiorem hic partem tenent. Potest

& ipse dies aduentus domini recte numerari
inter occulta filij: quamuis ipsa domini p̄
sentia manifesta futura sit. De illo enim die
dictum est quod nemo eum sciret: neq;
angli neq; uirtutes: neq; filius hominis.
Quid ḡ tam occultum: quam id quod
etiam ipsi iudici occultum ēē dictum ē. non
ad cognoscendum s; ad ꝓdendum. De oc
cultis autem filij. etiam si quisquam non dī
filium subaudire uoluit. s; ipsius dauid cui⁹
nomini totum psalterium tribuitur. non da
uitici psalmi utiq; appellantur: uoces illas
audiat quib; dn̄o dicitur. miserere nr̄i do
mine fili dauid: atq; ita hoc etiam m̄ eun
dem dn̄m xp̄m intelligat: de cuius occul
tis iste psalmus inscriptus ē. Sic enim etiam
ab angl̄o dr̄: dabit illi dominus ds̄ sedem
dauid patris sui. Dec illa sententia huic
intellectui contraria ē. qua idem dn̄s
querit a iudeis si filius dauid xp̄c ē q̄m
in spū uocat eum dn̄m dicens: dixit
dn̄s domino meo sede a dextris meis: do
nec ponam inimicos tuos sub pedib; tuis.
Dictum ē enim imp̄itis: qui quamuis futu
rum xp̄m sp̄arent scd̄m hominem tam̄
eum expectarent: n̄ scd̄m q̄d uirtus &
sapientia dī ē. Docet ḡ ibi uerissimam &
sincerissimam fidem: ut & dn̄s sit regis
dauid scd̄m q̄d ē u̇bum in p̄ncipio deus
apud deum. ꝑ q̄d facta sunt omnia: & fili⁹
scd̄m quod factus ē ei ex semine dauid se
cundum carnem. Non enim dicit non est
filius dauid xp̄c: s; si iam tenetis q̄d filius
sit: discite quom̄ sit dominus eius. Nec tene
atis in xp̄o quod filius hominis est. ita
enim filius dauid ē: & relinquatis quod fi
lius dei est. ita & enim dn̄s eius est:
In finem **In finem psalmus dauid.**
psalmus ipsi dauid. Noua tractatione
titulus iste n̄ indiget: iam enim satis trac
tatum est quid sit in finem. Ipsum ḡ psal
mi textum uideamus: qui m̄ uidetur ad
u̇sus hereticos canendus: qui commemo
rando & exaggerando in ecc̄la multorum
peccata. quasi apud ipsos iusti aut om̄s
aut plures sint ab unius ecc̄le uere matris
u̇bib; nos au̇tere atq; arripe moliuntur:
affirmantes quod apud ipsos sit xp̄c: &
quasi pie studioseq; ammonentes. ut ad eos
transeundo transmigremus ad xp̄m quem
se habe mentiuntur. Notum est autem xp̄m
in ꝓphia cum multis nominib; allegorice in
sinuaretur: etiam montem appellatum. Res
pondendum est itaq; istis: & dicendum.
In domino confido: **Psalmus decimus.**
quom̄ dicitis anime mee. transmigra in
montem sicut passer. Unum montem te
neo in quo confido q̄m dicitis ut ad uos
transeam: tanquam multi sint xp̄i. Aut
si uos dicitis montes ēē ꝑ sup̄biam: oportet
quidem esse passerem pennatum uirtu
tibus & p̄ceptis dei: s; ea ipsa ꝓhibent uolare
in istos montes: & in sup̄bis hominib; spem
collocare. Habeo domum ubi requiescam:
quia in domino confido. Nam & passer in
uenit sibi domum: & factus est dominus re
fugium paupi. Dicamus ḡ tota fiducia: ne
dum xp̄m apud hereticos querimus amit
tamus. In domino confido: quom̄ dicitis
anime mee. transmigra in montem sicut
passer. Q̄m ecce peccatores intenderunt
arcum: p̄auerunt sagittas suas in pharetra:
ut sagittent in obscura luna rectos corde.
Terrores isti sunt comminationum nobis de
peccōrib;: ut ad se tanquam ad iustos tran
seamus. Ecce inquiunt peccōres tetende
runt arcum. Credo scripturas: quas illi car
naliter intp̄tando uenenatas inde senten
tias emittunt. Parauerunt sagittas suas in
pharetra: eadem u̇ba scil̄ que scripturarum
auctoritate iaculaturi sunt. in cordis occul
to p̄auerunt. Ut sagittent in obscura luna
rectos corde: ut cum senserint ecclesie lu
mine ꝑꝑ multitudinem imp̄itorum & car
nalium obscurato non se posse conuinci: cor
rumpunt bonos mores colloquiis malis.
S; cont̄ istos om̄s t̄rores dicendum ē: in dn̄o
confido. Luna u̇ quam congruent̄ significat
ecc̄lam: memini me ꝓmisisse in hoc psalmo
consid̄aturum. Due sunt de luna opinione.

probabiles. Harum autem que uera sit aut n̄: omnino aut difficile me arbitror posse hominem scire. Cum enim queritur unde lumen hat: alij dicunt suum habe. sz globum eius dimidium lucere dimidium autem obscurū ee: dum autem mouetur in circulo suo eandem partem qua lucet paulatim ad terras conuerti ut uidi a nob possit: & ideo prius quasi corniculata apparere. Nam & si facias pilam ex dimidia parte candidam. & ex dimidia obscuram: si eam partem que obscurata e ante oculos has. nich candoris uides: & cum ceperis illam candidam partem ad oculos conuertere: si paulatim facias primo cornua candoris uidebis: deinde paulatim crescit: donec tota pars cadens opponatur ocul: & nichil obscure alterius partis uideatur. Quod si perseueres adhuc paulatim conuertere: incipit obscuritas apparere & candor minui: donec iterum ad cornua redeat. & postremo totus ab oculis auertatur: ac rursus obscura illa pars sola possit uidi. Quod fieri dicunt cum lumen lune uidetur crescere usq; ad quintam decimam: & rursus usq; ad tricesimam minui & redire ad cornua: donec penitus nich in ea lucis appareat. Secdm hac opinione luna i allegoria significat ecclam: qd ex parte spuali lucet ecclesia: ex parte aut carnali obscura e. Et aliquando spualis pars in bonis opib; apparet hominib;: aliquando autem in conscientia latet. ac deo tantū modo nota e. cum solo corpore apparet hominibus: sicut contingit cum oramus in corde & quasi nich agere uidemur: dū non ad terram sz sursum cor habe uidemur ad dnm. Alij autem dicunt non habere lunam lumen proprium sz a sole illustrari: & quando cum illo e eam partem ad nos habe qua non illustrat: & ideo nichil in ea lucis uidi: cum autem incipit ab illo recedere. illustrari ab eo partem etiam quam ht ad terram: & necessario incipe a cornib; donec fiat quinta decima contra solem. Tunc enim sole occidente oritur: ut quisquis occidentem solem obseruauit. cum eum cepit non uide. conuersus ad orientem lunam surgere uideat: atq; inde ex alia parte cum ei cepit propinquare. illam partem ad nos conuertere qua illustratur. donec ad cornua redeat atq; inde omnino non appareat: quia tunc illa pars qua illustratur sursum e ad celum: ad terram autem illa quam radiare sol non potest. Ergo & secdm hanc opinionem luna intelligitur ecclia: qd suum lumen non habebat: sz ab unigenito dei filio. qui multis locis in sanctis scripturis allegorice sol appellatus e illustratur. Quem nescientes & cerne non ualentes heretici qdam: ad istum solem corporeum & uisibilem qd commune lumen e carnis hominum atq; muscarum: sensus simplicium conantur auertere: & non nullorum auertunt. Qui quandiu non possunt interiorem lucem ueritatis mente contueri: simplici fide catholica contenti ee nolunt. que una paruulis salus est: & quo uno lacte ad infirmitatem solidioris cybi certo robore peruenitur. Quelibet g duarum istarum opinionum uera sit. congruent accipitur allegorice luna ecclia. Aut si in istis obscuritatib; magis nugatoriis quam fructuosis exercere animum aut n̄ libet aut non uacat: aut animus ipse non ualet: satis e lunam ppularib; oculis intueri. & non querere obscuras causas: sz cum omnib; incrementa eius & complementa & detrimenta sentire. Que si propterea deficit ut renouetur: etiā ipsi imperite multitudini demonstrat ecclie figuram. in qua creditur resurrectio mortuorum. Deinde querendum e quid in psalmo accipiatur obscura luna: in qua peccatores sagittare pauerunt rectos corde. Non enim uno modo dici obscura luna potest. Nam & cum finitur menstruis cursib; & cum eius fulgor nubilo interpolatur: & cum plena deficit: dici potest obscura luna. Potest g & de persecutorib; martyrū intelligi. quod sagittare uoluerunt in obscura luna rectos corde: siue adhuc in ecclie nouitate. quia nondum terris maior effulserat. nec gentilium supsticio

num uiceat tenebras: siue linguis blasphe
morum & xanorum nomen male diffamantium
quasi nebulis cum terra obtegetur. uidi perspi
cua luna non poterat id est ecclesia: siue ipsorum
martirum cedibus & tanta effusione sanguinis.
tanquam illo defectu & obscuritate qua cru
entam faciem luna uidetur ostendere a nomine
xano detrebantur infirmi: in quo terrore uerba
dolosa & sacrilega iaculabantur peccatores: ut
etiam rectos corde perurerent. Potest & de his
peccatoribus intelligi. quos ecclesia continet quod tunc
inuenta occasione huius lune obscure mul
ta commiserint: que nobis obprobria nunc
obtinuntur ab hereticis: cum eorum aucto
ritate ea fecisse dicantur. Sed quoquomodo se habeat
quod in obscura luna factum est: nunc ca
tholico nomine toto orbe diffuso atque ce
lebrato: quid mihi est incognitis perturbari?
In domino confido: nec audio dicentes
anime mee transmigra in montem sicut
passer. quoniam ecce peccatores intendunt arcum:
ut sagittent in obscura luna rectos corde.
Aut si & nunc illis luna uidetur obscura.
qui incertum uolunt efficere que sit catholica:
& eam peccatis carnalium hominum quos
multos continet conantur arguere: quid
ad eum pertinet. qui uere dicit in domino
confido? Qua uoce se quisque & frumentum
esse ostendit: & usque ad uentilationis tempus
paleas tolerabiliter sustinet. In domino ergo confido.
Illi timeant qui confidunt in homine: & de
parte hominis se esse negare non possunt per cuius
canos iurant: & cum in sermone ab eis
queritur cuius communionis sint nisi de parte
illius se esse dicant non possunt agnosci. Dic
quid isti faciunt. cum illi commemorantur
tam innumerabilia & cotidiana peccata:
& scelera eorum quibus plena est illa societas?
Numquid possunt dicere in domino confido:
quomodo dicitis anime mee. transmigra in
montem sicut passer? Non enim confi
dunt in domino: qui tunc esse dicunt
sancta sacramenta. si per sanctos homines dentur.
Itaque cum ab eis queritur qui sint sancti:
erubescunt dicere. nos sumus. Qui etiam

si illi non erubescant hoc dicere: hii qui audi
unt pro ipsis erubescunt. Itaque isti cogunt
eos qui accipiunt sacramenta spem suam in
hominem ponere: cuius cor uidere non
possunt: & maledictus omnis qui spem
suam ponit in homine. Quid est enim dicere
ego quod do sanctum est. nisi spem tuam in
me pone? Quid si non es sanctus? Ostende
cor tuum. Quod si non potes: ubi uidebo
quod sanctus es? An forte dices quod scriptum
est. ex operibus eorum cognoscetis eos? Video
plane mira opera: cotidianas uiolentias circum
cellionum sub presbiteris & episcopis. ducibus circum
quaque uolitare: & terribiles fustes israeles uocari:
que homines qui nunc uiuunt. cotidie ui
dent & sentiunt. Machariana uero tempora de
quibus inuidiam faciunt. & plurimi non ui
derunt: & nemo nunc uidet: & quisquis ea
uidit catholicus. potuit dicere si domini seruus esse
uellet in domino confido: quod & nunc
dicit cum multa que non uult in ecclesia ui
det: qui se intra illa retia plena piscibus
bonis & malis natare adhuc sentit: donec
ad finem maris ueniatur: ubi mali seggentur
a bonis. Isti autem quid respondent. si alicui
eorum dicat ille quem baptizant: quomodo me
uibes presumere? Nam si & dantis & accipi
entis est meritum: sit dantis dei: & accipi
entis conscientie mee. hec enim duo mihi certa
sunt: bonitas illius & fides mea. Quid te inter
ponis: de quo certum nichil scire possum?
Sine me dicere: in domino confido. Nam si in
te confido: unde confido. si nichil mali ista
nocte fecisti? Postremo si uis ut credam tibi:
numquid possum amplius quam de te
credere? Unde ergo confido in eis quibus heri
communicasti & hodie communicas. & cras
communicabis: utrum uel isto triduo nichil
mali commiserint? Quod si nec te nec me
polluit quod nescimus: que causa est ut
rebaptizes eos qui tempora traditionis &
machariane inuidie non nouerunt? Que
causa est ut xanos de mesopotamia ueni
entes. qui ceciliani & donati nec nomen
audierunt & rebaptizare audeas: & neges

esse xanos. Si autem illos polluunt aliena
peccata que nesciunt. tenet te reum quicquid
per singulos dies in parte uestra te nesciente com-
mittitur. imperatorum constitutiones frustra
obicientem catholicis: cum in uestris castris
priuati fustes. ignesque sic seruiant. Ecce ad quod
lapsi sunt: qui cum uiderent in catholica
peccatores: non potuerunt dicere in domino
confido: et spem suam in homine posuerunt.
Quod omnino dicerent: si non ipsi tales erent
quales illos putabant: a quibus sacrilega sup-
bia separare se uelle finxerunt. Dicat ergo anima
catholica in domino confido: quomodo dicitis
anime mee transmigra in montem sicut pas-
ser: quoniam ecce peccatores intenderunt arcum:
parauerunt sagittas suas in pharetra. ut sa-
gittent in obscura luna rectos corde: et ser-
monem ab ipsis conuertat ad dominum et dicat:
quoniam que perfecisti destruxerunt: et hoc di-
cat non contra istos solos sed contra omnes
hereticos. Omnes enim quantum in ipsis
est destruxerunt laudem: quam ex ore in-
fantium et lactentium perfecit deus: dum ques-
tionibus uariis et scrupulosis exagitant paru-
ulos: et eos nutriri fidei lacte non sinunt.
Quasi ergo dictum sit huic anime quare isti
tibi dicunt. transmigra in montes sicut pas-
ser: quare te de peccatoribus terrent. qui in-
tenderunt arcum. ad sagittandum in ob-
scura luna rectos corde. Respondet. Ideo
utique me terrent: quoniam que perfecisti des-
truxerunt. Ubi nisi in conuenticulis suis:
ubi paruulos et interioris lucis ignaros. non
lacte nutriunt sed uenenis necant. Iustus
autem quid fecit. Si uos macharius. si
uos cecilianus offendit. xpc quid uobis
fecit qui dixit. pacem meam do uobis pa-
cem relinquo uobis: quam uos nefanda dis-
sensione uiolastis. xpc quid uobis fecit:
qui traditorem suum tanta pacientia
pertulit. ut et ei primam eucharistiam con-
fectam manibus suis et ore suo commendatam.
sicut ceteris apostolis traderet. xpc quid uobis
fecit: qui eundem traditorem quem dia-
bolum nominauit. qui ante domini traditionem

nec loculis dominicis fidem potuit exhibere.
cum ceteris discipulis ad predicandum regnum
celorum misit: ut demonstraret dona dei
peruenire ad eos qui cum fide accipiunt.
etiam si talis sit per quem accipiunt qualis iudas
fuit. Dominus in templo sancto suo. Ita uero
sicut apostolus dicit: templum enim dei sanctum est:
quod estis uos. Quisquis templum dei uiola-
uerit: disperdet illum deus. Templum enim dei
uiolat: qui uiolat unitatem. Non enim te-
net caput ex quo totum corpus conexum
et compactum per omnem tactum suminis-
trationis: secundum operationem in mensuram
unius cuiusque partis incrementum corporis
facit: in edificationem sui in caritate.
In hoc templo sancto suo dominus est: quod
constat multis menbris sua queque officia ge-
rentibus in unam edificationem caritatis cons-
tructis: quod uiolat quisquis causa principatus
sui a catholica societate disiungitur. Dominus
in templo sancto suo: dominus in celo se-
des eius. Si celum acceperis iustum sicut
terram accipis peccatorem cui dictum est ter-
ra es et in terram ibis: quod dictum est do-
minus in templo sancto suo repetitum intel-
ligis dum dictum est. dominus in celo sedes
eius. Oculi eius in pauperem respiciunt.
Quippe cui derelictus est pauper: et qui factus
est pauper. et qui factus est refugium pauperi.
et ideo seditiones omnes et tumultus infra ista
retia donec perducantur ad litus. de quibus
nobis in perniciem suam. et ad nostram correp-
tionem insultant heretici: per eos homines
fiunt: qui pauperes xpi esse nolunt. Sed
numquid ab eis qui hoc esse uolunt auer-
tunt oculos dei. Oculi eius in pauperem
respiciunt. Numquid metuendum est ne
in turba diuitum paucos pauperes uidere
non possit: quos in ecclesie catholice gremio
custoditos enutriat. Palpebre eius interro-
gant filios hominum. Hic filios hominum
illa regula libenter acceperim: de ueteribus rege-
neratos per fidem. Hii quippe quibusdam
scripturarum locis obscuris tanquam clau-
sis oculis dei exercentur ut querant: et

rursus quibusdam locis manifestis tanquam
apis oculi dei. illuminantur ut gaudeant.
Et ista in sanctis libris crebra optio atq; apio.
tanquam palpebre sunt dei quę interro
gant id ē quę filios hominum ꝓbant. qui
neq; tanguntur rerum obscuritatib; si; exer
centur. neq; inflantur cognitione si; con
firmantur. Dominus unīgat iustum &
impium. Quid g̃ metuimus ne aliquid
nob obsūt impij. si forte nobcum sacramenta
non sincero corde communicant. quando
ille unīgat iustum & impium. Q ui
autem diligit iniquitatem odit animam
suam. id ē ñ ei qui credit in dō. & non po
nit spem suam in homine. si; tantum ani
mę suę nocet dilector iniquitatis. Pluet
sup peccatores laqueos. Si nubes genera
liter ꝓphę intelliguntur. siue boni siue
mali. qui etiam pseudo ꝓphę appellant.
sic ordinantur pseudo ꝓphę a domino dō
ut de his laqos sup peccatores pluat. Non
enim in eos quisquam secandos incidit ñ
peccōum. siue ad ꝓparationem extremi sup
plicij si ꝓseuerare in peccatis maluit. siue
ad deferendam superbiam si aliquando dīn
cura sinceriore quęsuit. Si autem nubes
non ñ boni & ueri ꝓphę intelliguntur. &
de his manifestum ē sup peccatores laqueos
pluēre dīn. quamuis de his etiam prius ad
fructificandum urriget. Quibusdam inquit
apls sumus unde odor in unam. quibus
dam odor mortis in mortem. Non enim
ꝓphęe tantum. si; omnis ūbo ch animal ur
riganter. nubes dici possunt. Qui cum
male intelliguntur. pluit deus sup peccōes
laqueos ignis. cum autem bene intelliguntur.
fecundat pectora piorum atq; fidelium.
sicut exemplo grā quod scptum ē & erunt
duo in carne una. si ad libidinem quisq;
mīpetur. laqueum pluit sup peccatorē.
si autem intelligat sicut ille qui ait. ego
autem dico in xpō & in ecclā. imbrem
pluit sup ferulem ēram. Eadem autem nu
be id ē diuina scptura. utrumq; factum ē.
Item dīns dicit. Non quod intrat in os
uestrum uos coinquinat. si; quod exit. du
dit hoc peccatores. & gulam pur noiauit.
Audit hoc iustus. & ideorum delenendorum
suppstitione mouetur. Et hinc g̃ eadem scp
turarum nubes. ꝓ pluio cuiusq; uitio & pec
catoꝝ pluuia laqueorum. & iusto pluuia
ubertas infusa ē. Ignis & sulphur. & spūs pro
celle. pars calicis eorum. Hęc pena eorum ē.
atq; exitus. p quos blasphematur nomen
dī. ut primo cupiditatum suarum igne uas
tentur. deinde malorum operum feroce a
ceu beatorum abiciantur. postremo arrep
ti atq; submersi. ineffabiles penas luant. Hęc
enim pars ē calicis eorum. sicut iustorum ca
lyx inebrians quam pclarus est. Inebriabunt
ab ubertate domus tuę. Calicem autem ꝓpterea
purū appellatum. ne quid ꝑter modum atq;
mensuram. ut in ipsis peccatorum supplicijs
ꝓ diuinam prudentiam fieri arbitremur. &
ideo tanquam rationem reddens quare id fi
at. subiecit. Qm̄ iustus dominū & iniquitates
dilexit. Non frustra pluraliter nisi qua di
cit homines ut quosdā politę iusticię in
telligantur. In multis enim iustis quasi
multę iusticię uidentur esse cum sit una
dei cuius oēs participant. tanquam si
una facies intueatur pulchra specula qđ
in illa singulare ē. de illis pluribus, pluraliter
redditur. ꝓpter rursus ad singularitatem
se refert dicendo. Equitatem uidit uultus
eius. fortasse ꝓ eo sit positum equitatem
uidit faciem eius ac si diceretur. equitas una ē
in facie eius. id ē in eius notitia. Faciem eius
dī ē. potentia qua dignis innotescat. Aut
certe equitatem uidit faciem eius. qa non se
ꝑbet cognoscendum mat si; bonis. & ipsa ē
equitas. Repercio psalm. Siquis autem
unam synagogam uult intelligē. ad passi
onem domini referat psalmum. & de iu
deis dicat. qm̄ quę ꝓfecti destruxerunt.
ac de ipso domino iustus autem quid fecit.
quem tanquam destructorem legis arguē
bant cuius ꝓcepta pīse uiuendo & ea contēp
nendo ac sua statuendo destruxēant. ut
ipse dīs secūm hominem loquatur ut solet

dicens. In domino confido: quomodo dicitis animę
meę transmigra in montem sicut passer.
Propter errores scilicet eorum qui illum appre
hendere & crucifigere cupiebant. cum peccatores
sagittare uolentes rectos corde id est qui xpo
credidant in obscura luna id est repleta pecca
toribus synagoga: non absurde intelligitur.
Cui congruit & quod dicitur: dominus in templo
sancto suo dominus in celo sedes eius: uel uer
bum in homine. uel ipse filius hominis qui est
in celo. Oculi eius in pauperem respiciunt: aut
quem suscepit secundum deum: aut propter quem
passus est secundum hominem. Palpebre eius inter
rogant filios hominum. Optionem atque ad
aptionem oculorum quod nomine palpe
brarum probabile est positum: mortem resur
rectionemque eius accipere debemus: ubi proba
uit filios hominum discipulos suos: & territos
sua passione aut resurrectione letificatos.
Dominus interrogat iustum & impium.
iam de celo gubernans ecclesiam suam. Qui
diligit autem iniquitatem: odit animam
suam. Quare hoc ita sit: consequentia do
cent. Pluet enim super peccatores laqueos: se
cundum superiorem expositionem accipien
dum: & omnia cetera usque ad finem psalmi.

In finem pro octaua psalmus ipsi dauid.

In finem pro octaua psalmus ipsi dauid.
Octauum diem iudicii posse intelligi: in
sexto psalmo dictum est. Potest & pro octaua
intelligi. & pro eterno seculo: quod post hoc
tempus quod septem diebus uoluitur: dabitur
sanctis.

Psalmus undecimus.

Saluum me fac domine quoniam defecit
sanctus. Idem non inuenitur sicut
loquimur cum dicimus: defecit
frumentum: aut defecit peccunia. Quoniam di
minutę sunt ueritates a filiis hominum. Veri
tas una est: qua illustrantur animę iustę.
Sed quoniam multę sunt animę. in ipsis multę
ueritates dici possunt: sicut ab una facie mul
te in speculis imagines apparent. Vana lo
cuti sunt unus quisque ad proximum suum.
Proximum omnem hominem oportet in
telligi: quia nemo est cum quo sit ope
randum malum: & dilectio proximi malum
non operatur. Labia dolosa: in corde & corde
locuti sunt uana. Quod bis ait in corde & cor
de: duplex cor significat. Disperdat dominus
uniuersa labia dolosa. Vniuersa dixit. ne quis
se exceptum putet: sicut apostolus dicit: in
omnem animam operantis malum. iudei pri
mum & greci. Linguam magnilocam: lin
guam superbam. Qui dixerunt linguam nos
tram nostram magnificabimus labia nostra a
nobis sunt quis noster dominus est. Superbi hypocritę
significantur in sermone suo: spem ponentes
ad homines decipiendos: & deo non subditi. Prop
ter miseriam inopum & gemitum pauperum:
nunc exurgam dicit dominus. Ita enim populum suum
dominus in euuangelio miseratus est: quod rec
torem non habet. cui bene posset obtempare.
Vnde etiam dictum est in euuangelio. Messis
multa: operarii autem pauci. Hoc autem ex
persona dei patris accipiendum: qui propter inopes
& pauperes id est inopia & paupertate bonorum
spiritualium egentes: filium suum dignatus est
mittere. Inde autem incipit sermo eius in mon
te apud matheum cum dicit: beati pau
peres spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum.
Ponam in salutari. Non dixit quid ponat: sed
in salutari in xpo accipiendum est secundum illud:
quoniam uiderunt oculi mei salutare tuum: & ideo
intelligitur in illo posuisse quod ad miseriam
inopum auferendam. & consolandum gemi
tum pauperum pertinet. Fiducialiter agam in eo.
Secundum illud in euuangelio. Erat enim do
cens eos. tanquam potestatem habens: non tan
quam scribę eorum. Eloquia domini eloquia
casta. Hec persona ipsius prophete est. Eloquia do
mini eloquia casta. Casta dicit sine corrup
tione simulationis. Multi enim predicant
ueritatem non caste: quia uendunt illam precio
commoditatum huius seculi. De talibus dicit
apostolus: ad xpm annuntiarent non caste. Ar
gentum igne examinatum probatum terrę.
Ipsa eloquia domini per tribulationes probata
peccatorum. Purgatum septuplum: per timorem
dei: per pietatem: per scientiam: per fortitudi
nem: per consilium: per intellectum: per sapi

entiam. Nam septem sunt etiam beatitudi-
nis gradus: quos in eodem sermone quem
habuit in monte dn̄s exequitur catamathe-
um: beati pauperes spū: beati mites: beati
lugentes: beati qui esuriunt & sitiunt iusti-
ciam: beati miscdes: beati mundo corde.
beati pacifici. De quib; sententijs septem: totū
illum sermonem plixum pductum ēē ani-
ma dūti potest. Nam octaua ubi ē beati qui
psecutionem patiuntur pp iusticiam: ipsum
ignem significat. quo septemplicit̄ pbatur
argentum. Qui sermo cum t̄minatus esset.
dictum est. Erat enim docens eos tanquam po-
testatem hn̄s: non tanquam scribe eorum.
quod ptinet ad id quod in hoc psalmo dictū
est. fiducialit̄ agam in eo. Tu domine seruabis
nos & custodies nos a generatione hac: & in eter-
num. Hic tanquam inopes & pauperes: ibi tan-
quam opulentos & diuites. In circuitu impij
ambulant. id ē in temporalium rerum cupi-
ditate que septem dierum repeticione circuitu
tanquam rota uoluitur: & ido non pueniunt
in octauum id ē in eternum: p quo psalmus iste
titulatus ē. Ita & psalomonem dr̄. Ventilator
enim impiorum est rex sapiens: & inmittit illi
rotam malorum. Scdm altitudinem tuam
multiplicasti filios hominum: quia est & in
temporalib; multiplicatio que auertit ab unitate
dī: unde corpus quod corrumpitur aggrauat
animam: & deprimit t̄rena inhabitatio sensum
multa cogitantem. Multiplicantur autem
iusti scdm altitudinem dī: quando ibunt de
uirtute in uirtutem; In finem psalmus
in finem psalmus ipsi dauid. ipsi dauid.
finis est enim legis xp̄c: ad iusticiam
omni credenti. Psalmus duodecimus.

Usquequo domine obliuisceris me
in finem: id ē differs me ad intelli-
gendum xp̄m spūaliter qui est sa-
pientia dei. & rectus finis omnis intentionis
anime. Quo usq; auertis faciem tuam a me.
Sicut non obliuiscitur deus sic faciem suam n̄
auertit: s; more nr̄o loquitur scriptura.
Auertere autem faciem dr̄ deus: dum non
dat anime noticiam sui: que adhuc purum
mentis oculum non h̄t. Quamdiu ponam
consilium in anima mea. Consilio non opus
ē n̄ in aduersis. Ergo quamdiu ponam con-
silium in anima mea ita dictum ē. quamdiu
ero in aduersis. Aut c̄te responsio ē: ut iste
sit sensus. Tam diu domine obliuisceris me
in finem: & tam diu auertis faciem tuam a me.
quam diu ponam consilium in anima mea:
ut n̄ posuerit quisq; consilium in anima sua:
ut pfecte operetur miscdiam non eum diri-
gat deus in finem: neq; noticiam sui ple-
nam qd ē facie ad faciem p̄beat illi. Dolorē
in corde meo p diem: subauditur quam diu
ponam. P diem autem continuationem signi-
ficat: aut dies p tempe intelligitur. a quo se-
quisq; desidans exui. dolorem ponit in corde:
deprecans ad eterna conscendē. & humanum diē
non pati. Usquequo exaltabitur inimicus
meus sup me? Vel diabolus: ut consuetudo
carnal. Respice & exaudi me domine ds me.
Respice refertur ad id quod dictum ē: usqueq
auertis faciem tuam a me. Exaudi refertur ad
id quod dictum ē: usquequo obliuisceris
me in finem. Illumina oculos meos ne unq̄
obdormiam in morte. Oculos cordis oportet
intelligi: ne delectabili defectu peccati clau-
dantur. Ne quando dicat inimicus meus:
p̄ualui aduersus eum. Diaboli insultatio metu-
enda est. Qui t̄bulant me exultabunt: si
motus fuero. Diabolus & angli eius qui non
exultauerunt de iusto uiro iob cum eum tri-
bularent: quia non ē motus id ē de stabilitate
fidei non recessit. Ego autem in tua miscdā
spaui: quia id ipsum qd non mouetur homo
& fixus in domino pmanet. non sibi debet
t̄buere: ne cum se glatur non esse motum:
ipsa supbia moueatur. Exultabit cor meum
in salutari tuo: id ē in xp̄o. in sapientia dī.
Cantabo dn̄o qui bona t̄buit m̄: bona
spūalia: non ad humanum diem ptinen-
tia. & psallam nomini dn̄i altissimi. id ē
cum gaudio ago gr̄as: & ordinatissime
utor corpore qui est cantus anime spūal.
Si autem aliqua hic differentia conside-
randa ē. cantabo corde: psallam opibus

In finem psalmus ipsi dauid

26

I domino qui solus uidet. Nomini autem dñi quod apud homines innotescit: quod non illi sed nobis est utile. **In finem ps ipsi dauid.**

In finem psalmus ipsi dauid. Quid sit in finem: non ē sepius repetendum. Finis enim legis xp̄c ad iusticiam omni credenti: sicut apls dicit. Illi credimus quando incipimus uiam bonam ingredi: ipsum uidebimus cum peruenerimus: & ideo ipse finis. **Psalmus tercius decimus.**

Dixit insipiens in corde suo: non est deus. Nec ipsi enim sacrilegi & detestandi quidam philosophi: qui perusa & falsa de deo sentiunt: ausi sunt dicere non est ds. Ideo ergo dixit in corde suo: quia nemo hoc aud & dicere: etiam si ausus fuit cogitare. Corrupti sunt & abhominabiles facti sunt in affectationibus suis: id ē dum amant hoc seculum & non amant dm̄. Ipse sunt affectationes que corrumpunt animam: & sic excecant ut possit etiam dicere imprudens in corde suo non ē ds. Sicut enim nō probauerunt dm̄ habere in noticiam: dedit illos ds in reprobum sensum. Non ē qui faciat bonum: non ē usque ad unum. Usque ad unum uel cum ipso uno potest intelligi ut nullus hominum intelligatur: uel preter unum ut intelligatur dominus xp̄c: sicut dicimus iste ager usque ad mare ē: & non utique simul computamus & mare. Et iste ē melior intellectus: ut nemo intelligatur fecisse bonitatem usque ad xp̄m: quia nō potest quisquam hominum facere bonitatem. nisi ipse monstrauit. Et illud uerum ē quia usque quo quisque cognoscat unum deum: non potest facere bonitatem. Dominus de celo prospexit super filios hominum: ut uideat si ē intelligens aut requirens dm̄. Super iudeos potest intelligi: ut honoratius eos appellauit filios hominum. propter unius dei cultum in comparatione gentilium: de quibus arbitror superius dictum: dixit imprudens in corde suo: non ē deus & cetera. Prospicit autem dñs ut uideat per animas sanctas suas: quod significat id quod dictum ē de celo. Nam per semet ipsum nichil eum latet. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: id ē iudei tales facti sunt. quales & gentes de quibus supra dictum ē. Non est qui faciat bonum non est usque ad unum: similiter ut supra intelligendum. Sepulchrum patens est guttur eorum. Aut uoracitas significatur inhiantis gule: aut in allegoria qui occidunt & quasi deuorant interfectos eos: quibus suorum morum perusitatem persuadent. Cui simile est ē contrario quod petro dictum ē. macta & manduca: ut in suam fidem & bonos mores gentes conuerteret. Linguis suis dolose agebant. Comes ē uoracibus adulatio: & omnibus malis. Uenenum aspidum: sub labiis eorum. Uenenum dolum dicit: aspidum autem quia nolunt audire uerba incantantis: quod in alio psalmo euidentius dicitur. Quorum os maledictione & amaritudine plenum ē. Hoc ē uenenum aspidum. Ueloces pedes eorum ad effundendum sanguinē. Ostendit hic consuetudinem malefaciendi. Contritio & infelicitas in uiis eorum. Omnes enim malorum hominum uie plene sunt laboribus & miseria. Ideo dñs clamat. Uenite ad me omnes qui laboratis. & ego reficiam uos. Tollite iugum meum: & discite a me quoniam mitis sum & humilis corde. Iugum enim meum leue ē: & sarcina mea leuis. Et uiam pacis non cognouerunt. Hanc utique quam ut dixi dñs commemorat in iugo leui: & sarcina leui. Non ē timor dei: ante oculos eorum. Isti non dicunt non est ds: sed tamen non timent dm̄. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem? Iudicium minatur. Qui deuorant plebem meam sicut cybum panis: id ē cotidie. Cybus enim panis: cotidianus ē. Deuorant autem populum qui sua commoda ex illo capiunt: non referentes ministerium suum ad gloriam dei: & ad eorum quibus presunt salutem. Dñm non inuocauerunt. Non enim hunc uere inuocat: qui ea desiderat que illi displicent. Illic trepidauerunt timore ubi non erat timor: id ē in dampno rerum temporalium. Dixerunt enim. Si relinquamus eum sic credent in eum omnes: & uenient romani. & tollent nobis locum & gentem. Timuerunt regnum terrenum amittere: ubi non erat timor: & amiserunt regnum celorum quod timere debuerant. Et hoc de omnibus temporalibus commodis intelligendum ē: quorum amissionem cum

timent homines ad ęt̄na non ueniunt. Qm̄
dominus in genātione iusta est: id ē non est
in eis qui diligunt sęculum. Iniustum ē enim
relinquē oculorum conditorem & diligere se
culum: & seruire creature magis quam cre
atori. Consilium inopis confudistis. quoniam
dn̄s spes eius ē. Idē contempsistis humilem ad
uentum filij dei quia in eo non uidistis pompā
sęculi: ut hij quos uocabat in dō solo spem
ponerent: non in reb; transeuntib;. Quis da
bit ex syon salutare isrl̄. subauditur n̄ ipse
cuius humilitatem contempsistis? Ipse enī
in claritate uentur ē. ad iudicium uiuorum
& mortuorum regnumq; iustorum: ut
qm̄ isto humili aduentu facta ē cecitas ex
parte in isrl̄. ut plenitudo gentium intra
ret: in illo alio fiat q̄d sequitur: & sic om̄is
isrl̄ saluus fiet. Pro iudeis enim apl̄s etiam
illud ysaię testimonium accipit quod dictū
ē. ueniet ex syon qui aūtat impietatem ex
iacob: sicut hic positum ē. quis dabit ex sy
on salutare isrl̄. Cum aūterit dominus cap
tiuitatem plebis suę: exultabit iacob & leta
bitur isrl̄. Repeticio ē sicut solet. Nam idem
puto esse letabitur isrl̄: quod est exultabit
iacob;

Psalmus ipsi dauid.

Psalmus ipsi dauid. De hoc titulo.
nulla est questio. **Psalm⁹ quartus decimus.**
Domine quis pegrinabitur in
tabnaculo tuo? Quamquā aliq̄ndo
ponatur tabnaculum ꝓ habitacione sempitna:
tam̄ cum ꝓpe accipitur tabnaculum belli res ē.
Vnde & contubnales milites dicuntur: tam
quam simul hn̄tes tabnacula. Hic sensus ad
iuuatur ex eo quod dictum ē. quis pegrinabit.
Ad tempus enim cum diabolo dimicamus:
& tunc opus ē tabnaculo quo nos reficiamus.
Quod significat maxime fidem tempalis
dispensationis: quę ꝓ nob acta ē. tempaliter
ꝑ incarnationem domini. Et quis requiescet
in monte sancto tuo. Hic fortasse iam ipsam
ęt̄nam habitationem significat: ut montem
intelligamus sup̄eminentiam caritatis xi
in uitam ęt̄nam. Qui ingrditur sine macla
& opatur iusticiam. Hoc ꝓposuit: deinceps
id exequitur. Qui loquitur uitatem in cor
de suo. Non nulli enim in labijs habent ue
ritatem: & in corde non hn̄t: tanquam si ali
quis dolose ostendat uiam sciens in ea esse
latrones & dicat: si hac ieris a latronib; tutus eris:
& contigat ut uere non ibi inueniātur latrones.
Verum ille locutus est: s; non in corde suo.
Aliud enim putabat: & nesciens uerum dixit.
Ergo parum ē uerum loqui: n̄ etiam in
corde ita sit. Qui non egit dolum in lingua
sua. Lingua agitur dolus: cum aliud ore
ꝓfertur: aliud pectore tegitur. Nec fecit
ꝓximo suo malum. Proximum omnem ho
minem accipi oportere notum ē. Et oꝓbri
um non accepit adūsus ꝓximum suum: idē
non libent aut temē credidit cr̄minatori.
Ad nichilum deductus ē in conspectu eius
malignus. Ista ꝑfectio ē. ut nich̄ in homine
ualeat malignus: & ut hoc sit in conspectu
eius. idē ē ctissime nouit malignum n̄ esse n̄
cum animus a specie sui creatoris ęterna &
incommutabili ad creature speciem conuertit
quę de nichilo facta ē. Timentes autem do
minum glorificat: utiq; ipse domin⁹. Initium
autem sapientię: timor domini. Sicut g̊ illa
supiora ꝑtinent ad ꝑfectos: ita ea quę nunc
dicturus ē ꝑtinent ad incipientes. Qui iurat
ꝓximo suo & non decipit: qui pecuniam suam
non dedit ad usuram: & munera sup̄ inno
centem n̄ accepit. Ista non sunt magna. S; q̄
nec ista potest multominus potest loqui ue
ritatem in corde suo. & non dolum agere in
lingua sua: s; ut ē in corde uerum ita ꝓferre
& habe in ore est. est. non. non: & n̄ facere
ꝓximo suo malum idē nulli homini: & ob
ꝓbrium n̄ accipe adūsus ꝓximum suum: quę
sunt ꝑfectorum in quorum conspectum ad
nichilum deductus ē malignus. Tam̄ etiam
ista minora ita concludit. Qui facit hec:
non mouebitur in ęt̄num. idē ꝑueniet ad
illa maiora. in quib; ē magna & inconcussa
stabilitas. Nam & ipsa tempora non sine
causa fortasse sic uariata sunt: ut in supi
ori conclusione ꝑtitum tempus ponētur:
in hac autem futurum. Nam ibi dictum ē.

ad meridiem deductus est in conspectu eius malignus: hic autem non mouebit eum in eternum;

Tituli inscriptione ipsi dauid.

Abhoc quintodecimo ꝓphꝫa psalmꝰ ꝑtim in exemplaribꝫ; habentur ꝑ numerum. idē ꝓhemꝰ usuum: & deinceps tractatus usuum. Sicq; qui sup inducti sunt legendi sunt. licet mutato nō sint tractatores ab alio quodam translati: unde ipsi tra tractatulimus. Titulꝰ inscriptio: psalmus ipsi dauid. Rex nr in hoc psalmo loquitur ex ꝑsona susceptionis humane: de quo titulus regalis tempore passionis inscriptus emicuit. Dicit autem hec. Psalmus quintusdecimus.

Conserua me domine qm̄ speraui in te: dixi domino deus meus es tu. qm̄ bonorum meorum non egebis? quoniam bonus meus nō expectas tu fieri beat? Sanctis qui sunt in tra eius. Sanctis qui in tra uniuersum spem suam posuerunt. eiusꝫ; uberius celebrat: quorum conuersatio spūalis ꝑ anchoram spei in illa patria figitur quę recte dei tra nominatur. quamuis adhuc in his trīs carne utantur. Mirificauit oēs uoluntates meas in eis. his ꝙ̄ sanctis miras fecit oēs uoluntates meas in ꝓspectu eorum: quo senserunt quid eis ꝓfuerit: & humanitas mea diuinitatis ut moreret: & diuinitas humanitatis ut resurgeret. Multiplicate sūt infirmitates eorum: non ad ꝓfectum. sed ut medicum deficerent. Postea acceleraverunt. Itaq; post multiplicatas infirmitates: accelerauerunt ut sanarentur. Non congregabo conuentacula eorum de sanguinibꝫ: Erunt enim conuentacula eorum non carnalia: nec de sanguinibꝫ; pecorum ꝓpriatus congregabo eos: nec memor ero nominum eorum ꝓ labia mea: si spūali mutatione obliuiscentur quid fuerint: nec ame ut iam peccatores. ut iam uiuiret. ut hominem: si iusti & filii mei & filij dei uocabuntur: ꝓ pacem meam. Dominus pars hereditatis meę & calicis mei. Tu es qui restitues hereditatem meam mihi. Funes ceciderunt mihi ꝓ ꝑclaris. Etenim hereditas mea ꝑclara est mihi. Etenim hereditas ꝑclara est non omnibꝫ; sed uidentibꝰ. in quibꝫ; qua ego sum in te. Benedicam dominum qui tribuit mihi intellectum: benedicā dñm qui mihi tribuit oculum. quo ista hereditas uisa & possidi potest. Insup autem et usq; ad noctem: emendauerunt me renes mei. Sup intellectum autem usq; ad mortem me eruditum inferior pars mea carnis assumptio: ut exuerer tenebris mortalitatis. quas ille intellectus non habet. Prouidebam dñm in conspectu meo semp. Si; uemens in ea quę transeunt ab me abstuli oculum ab eo qui semp manet: hoc ꝓuidens ut in eum post temporalia ꝓcta recurrerem. Qm̄ adest mihi ne commouear. Quoniam fauet mihi: ut stabiliar in eo ꝓmanea. Propter hoc iocundatum est cor meum: & exultauit lingua mea. Propter hoc in cogitationibꝫ; meis iocundital: & in ubis exultatio. Insup & caro mea requiescet in spe. Insup et caro mea non deficiet in interitu: si in spe resurrectionis obdormiet. Qm̄ non derelinques animam meam in inferno. Quoniam neq; animam meam in inferis possidendam dabis: neq; dabis sanctum tuum uidere corruptionem. Neq; sanctificatum corpus ꝓ quod & alij sanctificandi sunt: corrumpi pateris. Notas mihi fecisti uias uitę. Notas fecisti ꝓ me humilitatis. ut ad uitam redirent homines unde ꝓ superbia ceciderant: in quibꝫ; qua ego sum in te fecisti. Adimplebis me letitia

ginis est. Bibebant alij mortiferas uoluptates: portio calicis mei dominus est. Quod dico mei? adiungo ecclām: qua ubi caput ibi & corp? Iam & in hereditatem conuentacula eorum congregabo: & ꝓ calicis ebrietatem obliuiscar nomina eorum uetera. Tu es qui restitues hereditatem meam mihi. Vt nota sit & his uba claritas: que erat apud te ꝓpriquam mundus fieret. Non enim restituet mihi quod non amisi? si; restituet his qui amiserunt eius noticiam claritatis: in quibꝫ; qua ego sum in restituet. Funes ceciderunt mihi in ꝑclaris. Funes possessionis mee in uiam claritatem tanquam sorte ceciderunt: uelut possessio sacerdotum & leuitarum. os ē. Etenim hereditas mea ꝑclara ē mihi. Etenim hereditas ꝑclara ē non omnibꝫ; sed uidentibꝰ. in quibꝫ; qua ego sum in ē. Benedicam dominum qui tribuit mihi intellectum: benedicā dñm qui mihi tribuit oculum. quo ista hereditas uisa & possidi potest. Insup autem et usq; ad noctem: emendauerunt me renes mei. Sup intellectum autem usq; ad mortem me eruditum inferior pars mea carnis assumptio: ut exuerer tenebris mortalitatis. quas ille intellectus non habet. Prouidebam dñm in conspectu meo semp. Si; uemens in ea quę transeunt ab me abstuli oculum ab eo qui semp manet: hoc ꝓuidens ut in eum post temporalia ꝓcta recurrerem. Qm̄ adest mihi ne commouear. Quoniam fauet mihi: ut stabiliar in eo ꝓmanea. Propter hoc iocundatum est cor meum: & exultauit lingua mea. Propter hoc in cogitationibꝫ; meis iocundital: & in ubis exultatio. Insup & caro mea requiescet in spe. Insup et caro mea non deficiet in interitu: si in spe resurrectionis obdormiet. Qm̄ non derelinques animam meam in inferno. Quoniam neq; animam meam in inferis possidendam dabis: neq; dabis sanctum tuum uidere corruptionem. Neq; sanctificatum corpus ꝓ quod & alij sanctificandi sunt: corrumpi pateris. Notas mihi fecisti uias uitę. Notas fecisti ꝓ me humilitatis. ut ad uitam redirent homines unde ꝓ superbia ceciderant: in quibꝫ; qua ego sum in te fecisti. Adimplebis me letitia

cum uultu tuo. Adimplebis eos leticia ut non
ultra querant aliquid. cum facie ad faciem te
uidint. in quib; quia ego sum me adimple
bis. Delectationes in dextera tua usq; in finem.
Delectatio ē in fauore & ꝓpiciatione tua in
huius uite itinē. ꝑducens usq; ad finem glie
conspectus tui.

Oratio dauid.

Oratio ipsi dauid. Hec oratio est ꝑsone
domini tribuenda. adiuncta ecclia
que corpus est eius.

Ps sextus decimus.

Exaudi domine iusticiam meam. in
tende deꝑcationem meam. Auribus
ꝑcipe orationem meam non in la
biis dolosis. non ad te in labiis dolosis ꝓceden
tem. De uultu tuo iudicium meum ꝓdeat.
Ex illuminatione noticie uerum iudicem
Aut cte non in labiis dolosis a uultu tuo iudi
cium meum ꝓdeat. ut scil non ꝓferam iudi
cans aliud quam in te intelligo. Oculi mei
uideant equitatē. cordis utiq; oculi. Probasti
cor meum & uisitasti nocte. quia ipsum cor
meum uisitatione tribulationis ꝓbatum est.
Igne me examinasti. & non ē inuenta in me
iniquitas. Non autem nox tantum que ꝑt
bare asolet. sed etiam ignis qui urit uocanda
ē tribulatio. qua examinatus iustus inuentus
sum. Ut non loquatur os meum opa ho
minum. Ut aliud non ꝓcedat ex ore meo
quam id qd ꝑtinet ad gliam & laudem tuā.
non ad opa hominum que faciunt preter
uoluntatem tuam. Propter uerba labiorum
tuorum. Propter uba pacis tue. uel ꝓpheta
rum tuorum. Ego custodiui uias duras.
uias laboriosas. mortalitatis humane atq;
passionis. Ad ꝑficiendos gssus meos in semitis
tuis. ut ꝑficetur caritas tua in itineribus
angustiis. quib; uentur ad requiem tuam.
Ut n̄ moueantur uestigia mea. ut non mo
ueantur signa itineris mei. que tanquam
uestigia sacramentis & scripturis apostolicis im
ꝑssa sunt. que intueantur & obseruent qui
me sequi uolunt. aut cte ut etiam stabilit
in eternitate ꝑmaneam. postea quam ꝑegi
uias duras. & in angustiis semitarum tuarū
gssus ꝑegi. Ego clamaui qm exaudisti me
deus. Ego libam & ualidam intentionem ꝑ
cis ad te direxi. qm ut hanc habe possem
exaudisti me infirmius orantem. Inclina au
rem tuam mi. & exaudi uba mea. Non dese
rat exauditio tua. humilitatem meam.
Mirifica misecdias tuas. non uilescant mise
ricordie tue ne minus amentur. Qui saluos
facis spantes in te. aresistentib; dextere tue.
aresistentib; fauori quo mi faues. Custodi me
ut pupillam oculi. Custodi me ut pupillā
oculi que apparet ꝑ parua & exigua. ꝑ eam
tamen dirigitur acies luminis quo lux et
tenebre diuidicant. sicut ꝑ xi humilitatem
diuinitas iudicii discernens inter iustos & pec
catores. In tegmine alarum tuarum ꝓtege
me. in munimento caritatis & misecdie tue pro
tege me afacie impiorum qui me afflixerūt.
Inimici mei animam meam circumdederunt.
adipem suum concluserunt. Leticia sua pin
gui cooꝑti sunt. postea quam cupiditas
eorum de scele saciata ē. Os eorum locutum ē
suꝑbiam. & ꝓpterea os eorum locutum est
suꝑbiam. dicendo aue rex iudeorum. & cetā
talia. Proicientes me. nunc circumdederunt
me. Proicientes me extra ciuitatem. nunc cir
cumdederunt me in cruce. Oculos suos statuerūt
declinare in trām. Intentionem cordis sui sta
tuerunt declinare in ista trena putantes
magnum malum ꝓpeti eum qui occidebat.
& se nullum qui occidebant. Susceꝑunt me
sicut leo ꝑatus ad ꝑdam. Susceꝑunt sicut
ille aduersarius. circuiens querens quem deuo
ret. Et sicut catulus leonis habitans in abditis.
Et sicut catulus eius ꝓpls cui dictum ē. uos ex
patre diabolo estis. cogitans de insidiis quib;
iustum circumueniret & ꝑderet. Exurge do
mine ꝑueni eos. & supplanta eos. Exurge
domine quem dormire arbitrantur. &
iniquitates hominum non curare. Ante ex
cecentur malicia sua. ut factum eorum uin
dicta ꝑueniat. & ita subuite eos. Erue ani
mam meam ab impiis. Erue animam meam
resuscitando me amorte. que mi ab impiis
irrogata ē. Frameam tuam ab inimicis manus
tue. Anima enim mea framea tua ē quam

assumpsit manus tua. id ē eterna uirtus tua. ut p ipsam regna debellet iniquitatis. & diuidat iustos ab impijs. Hanc g̊ erue ab inimicis manus tue. Hoc ē uirtutis tue. hoc est ab inimicis meis. Domine pdens de tra. dispertire eos in uita eorum. Domine pdens eos de tra quam inhabitant. dispertire eos p orbem terrarum in ista uita. quam solam suam uitā putant. qui eternam desperant. & de absconditis tuis adimpletus ē uent eorum. Non solum autem ista pena eos consequetur uisibilis. sed etiam de peccatis que tanquam tenebre absconduntur alumine uitatis tue. adimpleta ē memoria eorum. ut obliuiscantur dn̄i. Saturati sunt porcina. saturati sunt immundicia. conculcantes margaritas sermonum dei. Et reliquerunt reliquias suas paruul' suis. Et reliquerunt reliquias paruul' suis. clamantes peccatum hoc sup nos. & sup filios nr̄os. Ego autem in tua iusticia apparebo. in conspectu tuo. Ego autem qui non apparui eis. qui corde sordido & tenebroso lucem sapientie uide non possunt. in tua iusticia apparebo in conspectu tuo. Saciabor dum manifestabitur gl̄a tua. Et cum illi saturati sunt immundicia sua. ut me intelligere non possent. ego saturabor dum manifestabitur gl̄a tua. in his qui me intelligunt. Sane in illo u̇su ubi dictum ē saturati sunt porcina. non nulla exemplaria saturati sunt filijs hn̄t. Ex ambiguo enim. grca interp̄tatio duplex euenit. Filios enim opa intelligimus. & sicut bona opa bonos filios. ita malos mala.

In finē puero dn̄i dauid qui locut' est dn̄o uerba cantici hui'. in die qua eripuit eū dn̄s de manu inimicorum ei'. & de manu saul & dixit.

In finem puero domini psalmus ipsi dauid. hoc ē manu forti xp̄o scd̄m hominem. Qui locutus est dn̄o u̇ba cantici huius in die qua eripuit eum dominus de manu omnium inimicorum eius. & de manu saul. & dixit. In die qua eripuit dn̄s de manu omnium inimicorum eius. & de manu saul hoc ē rege iudeorum. quem ipsi sibi petiuerant. Nam sicut dauid manu fortis. ita saul peticio interp̄tari d̄r. Notum est autem q̊m̊ ille ppl̄s regem sibi petiuerit & accepit. non scd̄m dei. sed scd̄m suam uoluntatē. Dicit g̊ hec xp̄c & eccl̄a. id ē totus xp̄c caput & corpus.

Psalmus septim' decimus.

Diligam te domine uirtus mea. Diligam te domine. p quem fortis sum. Dn̄e firmam̄tum meum. & refugium meū. & liberator meus. Domine qui me firmasti. quia ad te refugi. Refugi autem quia liberasti me. Deus meus adiutor meus. & sp̄abo in eum. Deus meus qui p̄ius m̄i adiutorium uocationis tue p̄stitisti. ut sp̄are in te possim. Protector meus & cornu salutis mee. & susceptor meus. Protector meus quia non de me p̄sumpsi. quasi exigens adu̇sum te cornu sup̄bie. sed te ipsum cornu id ē firmam celsitudinem salutis inueni. Quod ut inuenirem redemisti me. Laudans inuocabo dn̄m. & ab inimicis meis saluus ero. Non meam gl̄am sed domini querens. inuocabo eum. & non erit unde m̄i noceant impietatis errores. Circumdederunt me dolores mortis. Circumdederūt me dolores mortis. id ē carnis. & torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Turbe inique ad tempus commote ueluti flumina pluuialia cito desitura. egerunt ut conturbarent me. Dolores inferi circumdederunt me. In his qui me circumdederunt ut pd̄ent erant dolores inuidentie qui mortem opantur. pducunt enim ad infernum peccati. Preuenerūt me laquei mortis. Preuenerunt me ut p̄ores nocere uellent. quod eis postea redderetur. Tales autem homines capiunt in pditionem. quibus mala psuaserunt iactatione iusticie. cuius non re sed nomine adu̇sus gentes gloriantur. Et in p̄ssura mea inuocaui dn̄m. & ad dn̄m meum clamaui. & exauduit de templo sancto suo uocem meam. Et exauduit de corde meo in quo habitat. uocem meā. Et clamor meus. in conspectu eius. Et clamor meus quem non in auribus hominum. sed coram ipso intus habeo.

intrauit in aures eius. Commota est & con-
tremuit terra. Ita clarificato filio hominis:
commoti sunt & contremuerunt peccatores.
Et fundamenta montium conturbata sunt.
Et spes superborum que in hoc seculo fuerunt:
conturbate sunt. & commota sunt. quoniam
iratus est eis deus: ut scilicet iam firmitatem
non haberet in cordibus hominum. spes tempo-
ralium bonorum. Ascendit fumus in ira
eius. Ascendit lacrimosa deprecatio peniten-
tium: cum cognouissent quid minetur
impiis deus. Et ignis a facie eius exarsit. &
flagrantia caritatis post penitentiam: de
noticia eius exardescit. Carbones succensi
sunt ab eo. Qui iam mortui erant deserti
ab igne boni desiderii ac luce iusticie: & fri-
gidi tenebrosique remanserant: rursus accen-
si & illuminati reuixerunt. Et inclinauit
celum & descendit. Et humiliauit iustum:
ut descenderet ad hominum infirmitatem. &
caligo sub pedibus eius. Et impii qui terrena
sapiunt caligine malicie sue: non eum
cognouerunt. Terra enim sub pedibus eius:
tanquam scabellum pedum eius. & ascen-
dit super cherubin: & uolauit. Et exaltatus est
super plenitudinem scientie: ut nemo ad eum
perueniret nisi per caritatem. Plenitudo enim
legis est caritas. Et cito se incomprehensibilem
esse monstrauit dilectoribus suis: ne illum
corporeis imaginibus comprehendi arbitra-
rentur. Volauit super pennas uentorum. Illa
autem celeritas qua se incomprehensibilem
esse monstrauit: est super uirtutes animarum:
quibus se uelut pennis a terrenis timoribus
in auras libertatis attollunt. Et posuit tene-
bras latibulum suum. Et posuit obscuri-
tatem sacramentorum: & occultam spem
in corde credentium: ubi lateret ipse
non eos deserens. in his etiam tenebris ubi
per fidem adhuc ambulamus non per speciem:
quamdiu quod non uidemus speramus: & per
pacientiam expectamus. In circuitu eius
tabernaculum eius. Conuersi tamen ad ipsum
ambiunt qui credunt ei: quia in medio
eorum est. cum omnibus equaliter fauet.

in quibus tanquam in tabernaculo habitat
hoc tempore. Tenebrosa aqua in nubibus
aeris. Nec propterea quisquam in illa luce que
futura est cum ex fide ad speciem uenerimus
iam se esse arbitretur: si scripturas recte intelli-
git. In prophetis enim. atque in omnibus diuini
uerbi predicatoribus: obscura doctrina est. Pre ful-
gore in conspectu eius. In comparatione ful-
goris eius qui est in conspectu manifestationis
eius. Nubes ipsius transierunt. Predicatores
uerbi eius: non iam in uidee finibus continentur:
sed transierunt ad gentes. Grando & carbo-
nes ignis. Obiurgationes figurate: quibus ue-
lut grandine corda dura tunduntur. Si
autem terra culta & mitis id est pius animus
exceperit duriciam grandinis: in aquam id est
terram fulgoratam quasi congelate obiur-
gationis in doctrinam saciantem resoluitur.
Igne autem caritatis accensa: corda reuiuis-
cunt. Hec omnia in nubibus ipsius: ad gentes
transierunt. & intonuit dominus de celo.
Et euuangelica fiducia de corde iusti sonuit
dominus. Et altissimus dedit uocem suam:
ut haberemus eam. Et in profundo rerum hu-
manarum: audiremus celestia. Et emisit
sagittas suas: & dispersit eos. Et emisit euuan-
gelistas pennis uirtutum recta itinera
transuolantes: non suis sed eius a quo missi
sunt uiribus. Et dispersit eos ad quos missi sunt:
ut aliis eorum essent odor uite in uitam: alii
odor mortis in mortem. Et choruscationes
multiplicauit: & conturbauit eos. & mira-
cula multiplicauit: & conturbauit eos.
Et apparuerunt fontes aquarum. &
apparuerunt qui facti erant in predicantibus
fontes aquarum: salientium in uitam
eternam. Et reuelata sunt fundamenta orbis
terrarum. Et reuelati sunt prophete qui non
intelligebantur: super quos edificaretur
orbis terrarum credens domino. Ab increpa-
tione tua domine. Clamantis appropin-
quauit regnum dei. Ab increpatione
spiritus ire tue. Dicentis nisi penitentiam egeritis:
omnes similiter moriemini. Misit de summo
& accepit me. uocando ex gentibus in

hereditatem gloriosam ecclam n̄ habentem ma
culam neq; rugam. Assumpsit me de multi
tudine aquarum: id ē assumpsit me de mul
titudine ꝓplorum. Eruit me de inimicis meis
fortissimis. Eruit me de inimicis meis fortissi
mis: qui p̄ualuerunt ad affligendam & ad p̄
dendam temporalem istam uitam meam. &
ab his qui oderunt me. quia confortati sunt
sup̄ me: quamdiu sub ipsis sum ignorant dn̄m.
Preuenerunt me in die afflictionis meę. Priores
m̄ nocuerunt in tempore quo mortale &
laboriosum corpus gero. Et factus ē dn̄s fir
mam̄tum meum. Et qm̄ amaritudine mise
riarum firmam̄tum t̄rene uoluptatis contur
batum atq; euulsum ē: factus ē dominus fir
mam̄tum meum. Et eduxit me in latitudinem.
Et quia carnales patiebar angustias: eduxit
me in sp̄ualem latitudinem fidi. Eruit me
qm̄ uoluit me. Eruit me qm̄ uoluit me: ante
quam ego illum uellem. Eruit me de inimicis
potentissimis: qui m̄ inuidebant iam uolenti
eum: & ab his qui odiunt quia uolo eum. &
retribuet m̄ dn̄s sc̄dm iusticiam meam. Et retri
buet m̄ dn̄s sc̄dm iusticiam bone uoluntatis:
qui p̄or p̄buit misc̄diam. antequam habem
bonam uoluntatem. Et sc̄dm puritatem ma
nuum mearum: retribuet m̄. Et sc̄dm puritatem
factorum meorum retribuet m̄: qui t̄buit m̄ ut bn̄
facem. educendo me in latitudinem fidi. Quia
custodiui uias domini: ut latitudo bonorum
opum quę p̄ fidem sunt. & longanimitas p̄seue
randi consequat̄. Nec impie gessi a d̄o meo qm̄
om̄a iudicia eius: in conspectu meo sunt semp̄.
Qm̄ om̄a iudicia eius. id ē & p̄mia iustorum &
penas impiorū: & flagella corrigendorum. &
temptationes p̄bandorum: p̄seueranti contem
platione consid̄o. Et iusticias eius non reppuli
a me: qd̄ faciunt deficientes sub sarcina earum.
& reuertuntur ad uomitum suum. Et ero
immaculatus cum eo: & obseruabo me ab
iniquitate mea. & retribuet m̄ dominus se
cundum iusticiam meam. Itaq; non solum
ꝓp̄ latitudinem fidi que p̄ dilectionē opat̄:
s̄ etiam ꝓp̄ longitudinem p̄seuerantię: re
tribuet michi dn̄s sc̄dm iusticiam meam.

Et sc̄dm puritatem manuum mearum in
conspectu oc̄lorum eius. Non quo homines
uident s̄ in conspectu oc̄lorum eius: qm̄ ui
dentur temp̄alia quę sunt. quę autem n̄
uidentur ęt̄na sunt: q̄d p̄tinet ad altitudi
nem spei. Cum sc̄o sanctus eris. Est etiam
occulta p̄funditas: qua intelligis cum sc̄o
sanctus eris: quia tu sanctificas. Et cum ui
ro innocente innocens eris: quia nulli noces:
s̄ criniculis pecc̄orum suorum unusquisq;
constringit̄. Et cum electo elect⁹ eris: & ab
eo quem eligis eligis. & cum p̄uso p̄uteris:
Et cum p̄uso iudis p̄uisus: qm̄ dicunt n̄ ē
recta uia domini: & ipsorum uia non ē recta.
Qm̄ tu ꝓplm̄ humilem saluum facies. Hoc
autem p̄uisum uidetur p̄uisis: qd̄ confitentes
peccata sua saluos facies. Et oculos sup̄borꝫ
humiliabis. Ignorantes autem d̄i iusticiam:
& suam uolentes statuere: humiliabis. Qm̄
tu illumina lucernam meam domine. Qm̄ n̄ ē
lumen nr̄m ex nob̄: s̄ tu illuminabis lucernam
meam domine. Deus meus illumina tenebras
meas. qm̄ in te eripiar a temptatione. Qm̄ n̄
a me: s̄ a te eruar a temptatione. Et in d̄o meo
transgr̄diar murum. Non in me. s̄ in d̄o meo
transgr̄diar murum: quem int̄ homines &
celestem ierl̄m peccata erexerunt. Deus meus
immaculata ē uia eius. Ds̄ meus non uenit
in homines. n̄ mundauerunt uiam fidi qua ue
niat ad eos: quia immaculata ē uia eius.
Eloquia domini igne examinata. Eloquia
domini igne examinationis p̄bant̄. Protector
ē omnium sp̄antium in se. & om̄s qui non
in se ipsis s̄ in illo sp̄ant: eadem t̄bulatione
non consumuntur. Spes enim sequitur fi
dem. Qm̄ quis ds̄ p̄ter dn̄m? Qm̄ quis
deus p̄ter dn̄m cui seruimus? & quis ds̄
p̄ter dn̄m nr̄m? Et quis deus preter dn̄m?
quem post bonam seruitutem tanquam he
reditatem sp̄antes filij possidebimus? Deus
qui p̄cinxit me uirtute. Deus qui p̄cinxit
me ut fortis sim: ne diffluentes sinus cupi
ditatis impediant op̄a & ḡssus meos. &
posuit immaculatam uiam meam. Et po
suit immaculatam uiam caritatis qua

ad illum ueniam : sicut immaculata ē fides
qua uenit ad me. Qui pfecit pedes meos
tanquam ceruorum. Qui pfecit amorem
meum ad transcendenda spinosa : & umbro
sa implicantia huius seculi. Et sup excelsa sta
tuet me. Et sup celestem habitationem figet
intentionem meam : ut impleat in omnem
plenitudinem dī. Qui docet manus meas ad
ꝓlium. Qui docet me oparī ad supandos im
micos : qui nob̄ imēdē celestia regna conantur.
Et posuisti ut arcum ereum brachia mea. Et
posuisti infatigabilem intentionem bonorum
opum meorum. Et dedisti in protectionem salutis
tuę : & dextra tua suscepit me. Et fauor tuꝰ
suscepit me. Et disciplina tua direxit me in fi
nem. Et correptio tua me docebit
direx̄ : ut quecumq agō in eum finem referam
quo cohēt̄ ē. & disciplina tua ipsa me docebit.
& eadem correptio tua me docebit puenire :
quo direx̄. Dilatasti gressus meos subtus me.
Ne impedirent carnales angustie : cum latam
fecisti caritatem meam opantem hylariter
eam de his que subt̄ me sunt. mortalib; reb;
et membris. Et non sunt infirmata uestigia
mea. Et non sunt uestigia infirmata siue
tenera mea : siue signa que impressi ad uirtu
dum sequentib̄. Ꝑsequar inimicos meos & com
ꝓhendam illos. Ꝑsequar affectus carnales meos :
nec ab eis comꝓhendar. si comꝓhendam illos
ut abstinantur. Et non conuertar donec defi
ciant. Et ab ista intentione non conuertar ad re
quiem : donec deficiant qui obstrepunt in.
Et confringam illos nec poter̄ stare. Confrin
gam illos : nec durabunt adūsum me. Ca
dent subtus pedes meos. Calcatus illis ꝓpona
mores : quib; ambulo in eorum. & pre
cinxisti me uirtute ad bellum. Et constrin
xisti āfluentia desidia carnis mee uirtute :
ne in tali pugna ꝓpedirer. Supplantasti in
surgentes in me subtus me. Decepti fecisti eos
qui me insequebant̄ : ut subt̄ me fierent
qui sup me esse cupiebant. Et inimicos meos
dedisti in dorsum. Et inimicos meos conuer
tisti : & dorsum in eos esse fecisti. id ē ut me
sequerentur. Et odio me hītes dispdidisti.
Alios autem eorum quum odio pduraruntꝫ
dispdidisti. Clamauerunt nec erat qui saluos
faceret. Quis enim saluos faceret : quos tu non
saluos facis. Ad dīm : nec exaudiuit eos. Nec
ad quemlibet si ad dīm clamauerunt : nec
exaudicione dignos iudicauit. ī recedentes
amaricia sua. Et comminuam illos ut puluē
rem ante faciem uenti. & comminuam illos
Arido enim sunt non recipientes ymbrem in
sedie dī. ut elati atq inflati superbia : aspe firma
& inconcussa tanquam aere solidate & stabi
litate rapiant̄. Ut lutum platearum delebo eos.
Eruisti me de contradictionib; ꝑpli. Eruisti me
de contradictionib; qui dixerunt : si dimise
rimus eum unum : omne scelus post illum ibit.
Constituisti me in caput gentium. Populus
quem non cognoui seruiuit mi. Populus gen
tium quem corporali ꝓsentia non uisitaui : ser
uiuit mi. In auditu auris obauditu mi. Nec
oculꝰ me uidit. si recipiens ꝓdicatores meos :
in auditu auris obauditu mi. filii alieni men
titi sunt mi. filii ñ mei dicendi si potius alieni
quib; recte dr̄ : uos ex patre diabolo estis :
mentiti sunt mi. filii alieni inueterauerunt.
filii alieni quib; ut renouarent̄ nouum tes
tamentum arcui : in uetēm hominem re
manserunt. Et claudicauerunt a semitis suis.
Et tanquam uno pede debiles. quia uetus
tenentes nouum respuerunt : claudi effecti
sunt. etiam in ipsi uetere lege : potius tra
dicionis sue sequentes quam dī. Calumpnia
bantur enim meos discipulos de manib; in
lotis : quia tales erant semꝫ quales ipsi fore
rant. & consuetudine tenebant : obseruando
abstinentiis ꝓceptorum dī. Viuit dominus &
benedictus deus meus. Secūm autem carnem
sāpe mortalē : uiuit dominus & benedictus dꝰ
meus. & exaltetur deus salutis mee. Et non
frena consuetudine de cō salutis mee sentā :
nec frenum ipsam salutem si in excelso spem
de illo. Deus qui dat ultiones mi. Deus qui
ultionem me. & subdis ꝓpłos sub me : subdendo
ꝓpłos sub me. Liberator inimicorum meorum
dis. Liberator meus de inimicis tua cunctis. cla
matib; crucifige crucifige nudeus. Ab insur

gentib; in me exaltabis me. Aiudeis insurgentib;
in me pacientem: exaltabis me resurgentem.
Aiuro iniquo eripies me. A regno eorum iniquo
erues me. Propt̃a confitebor t̃ in gentib; domine.
Propt̃a t̃ p̃ me: confitebuntur gentes domine.
Et nomini tuo psallam. Et latius innocentes
bonis opib; meis. Magnificans salutes regis ei⁹.
Deus qui magnificat ut ammirabiles faciat
salutes: quas eius filius dat credentib⁹. Et
faciens misc̃diam xp̃o suo. Deus qui facit mi
sc̃diam xp̃o suo. Dauid & semini eius. usq; in se
culum. Ipsi libatori manu potenti qui uicit
hunc mundum: & eos qui credunt in euuan
gelio genuit in ẽtnum. Quecumq; in hoc
psalmo dicta sunt. que ipsi ꝓp̃e domino id ẽ
capiti ecc̃le congruere non possunt: ad eccle
siam referenda sunt. Totus enim xp̃c hic loquit̃:
in quo sunt omnia menbra eius;

In finem psalmus **In finem psalmus dauid.**
dauid. Titulus notus est: nec dominus ih̃s
xp̃c hec dicit. s; de illo sequuntur.

Celi **Psalmus octauus decimus.**
Enarrant gl̃iam d̃i. Iusti euuange
liste in quib; deus tanquam in celis
habitat exponunt gloriam domini n̄ri ih̃u x̃:
siue gloriam qua glorificauit patrem filius sup̃
t̃ram. Et opa manuum eius annuntiat firma
mentum. Et facta uirtutum domini n̄ri an
nuntiat firmam̃tum fiducia sp̃c sancti celum
factum: quod antea timore terra erat. Dies
diei eructat ũbum. Sp̃c sp̃ualib; profert
plenitudinem incommutabilis sapientie dei.
quod ũbum in p̃ncipio deus apud d̃m est.
& nox nocti indicat scientiam. Et mortalitas
carnis tanquam longe positis carnalibus
fidem insinuando: annuntiat futuram scientiã.
Non sunt loquele neq; sermones: quorum non
audiantur uoces eorum. ꝑ quos non audite
sunt uoces euuangl̃istarum: cum omnib;
linguis euuangl̃ium p̃dicaretur. In omnem
t̃ram exiuit sonus eorum: & in fines orbis
t̃re ũba eorum. In sole posuit tab̃naculum
suum. Deus autem ut adũsus regna tempo
ralium errorum belligeraret. non pacem s;
gladium missurus in t̃ram: in tempore
ul' in manifestatione posuit tanquam militare
tab̃naculum suum. hoc ẽ dispensationem in
carnationis sue. Et ipse tanquam sponsus ꝓcedens
de thalamo suo. Et ipse ꝓcedens de utero
uirginali: ubi deus nature humane tanq̃m
sponsus sponse copulatus est. Exultauit sicut
gigas: ad currendam uiam. Exultauit sicut
fortissimus: & cetros homines incomparabili
uirtute p̃cedens: non ad habitandam s; ad cur
rendam uiam. Non enim in uia peccorum
stetit. A summo celo egr̃ssio eius. A patre egr̃ssio
eius: non temporal' s; ẽtna: qua de patre nat⁹
est. Et occursus eius: usq; ad summum eius:
Et occurrit plenitudine diuinitatis: usq;
ad equalitatem patris. & non ẽ qui se abscon
dat a calore eius. Cum autem ũbum etiam ca
ro factum ẽ & habitauit in nob̃. mortalitatem
n̄ram suscipiens: non p̃misit ullum morta
lium excusare se de umbra mortis: & ipsam
enim penetrauit calor ũbi. Lex domini im
maculata conũtens animas. Lex g̃ domini ipse
ẽ qui uenit legem imple: non solue. & imma
culata lex: quia peccatum non fecit: nec in
uentus est dolus in ore eius: non premens ani
mas seruitutis iugo. s; ad se imitandum lib̃tate
conũtens. Testimonium domini fidele: sapien
tiam p̃stans paruul'. Testimonium domini
fidele: quia nemo nouit patrem n̄ filius: &
cui filius uoluit reuelare que abscondita
sunt. a sapientib; & prudentib; & reuelata
paruul': q̃m deus sup̃b resistit. humilibus
autem dat gr̃am. Iusticie domini recte leti
ficantes corda. Omnes iusticie domini. in illo
recte qui non docuit qd̃ ipse non fecit:
ut qui imitarentur corde gauderent in
eis que lib̃e cum caritate facẽnt: non ser
uiliter cum timore. Preceptum domini luci
dum: illuminans oculos. Preceptũ domini
lucidum: sine uelam̃to carnalium obserua
tionum: illuminans hominis interioris
aspectum. Timor domini castus: p̃manens
in seculum seculi. Timor d̃ni non ille
sub lege penalis. temporalia bona sibi sub
trahi p̃horrescens: quorum dilectione
anima fornicatur: s; castus quo ~~ecclesia~~

ecclia sponsum suum. quanto ardentius dili
git: tanto offendere cauet. Et ideo non foras mit
tit consummata dilectio timorem hunc: sed
permanet in seculum seculi. Iudicia domini
uera: iustificata in semet ipsa. Iudicia eius
qui non iudicat quemquam sed omne iudicium
dedit filio uera: iustificata incommutabiliter.
Neque enim uel minatus uel pollicitus deus quem
quam fallit: aut quisquam uel impiis suppli
cium eius. uel piis premium eius potest eripere.
Desiderabilia super aurum. et lapidem preciosum
multum. Siue multum ipsum aurum et
lapidem. siue multum preciosum. siue multum
desiderabilia. tamen desiderabilia iudicia dei de
siderabilia super pompas huius seculi: quarum
desiderio fit ut non desiderentur sed timeantur:
aut contempnantur: aut non credantur
iudicia dei. Quod si quisque ipse sit aurum la
pisque preciosus ut igne consumatur: sed assumatur
in thesauris dei: plusquam se ipsum desi
derat iudicia dei. cuius uoluntatem preponit
sue. Et dulciora super mel et fauum. Et siue
quisque iam sit mel. qui iam solutus uita e
huius uinculis expectat diem quo ueniat
in epulas dei: siue adhuc sit fauus. aut quasi ce
ra multiplicetur. hac uita non huic ~~non huic~~
concretus. sed implens eam cui opus sit aliqua
pressura non opprimentis sed manus exprimentis
dei: qua de temporali uita in eternam eliquetur.
dulciora illi sunt iudicia dei quam sibi ip
se est. quia super mel et fauum illi dulciora
sunt. Et enim seruus tuus custodit ea. Nam
non custodientibus amara dies domini. In
custodiendo illa retributio multa. Non in
aliquo extra posito commodo: sed in eo ipso
quo iudicia dei custodiuntur multa retri
butio. Multa est: quia gaudetur in eis.
Delicta quis intelligit? In delictis autem
qualis suauitas potest esse: ubi non est in
tellectus? Quoniam delicta quis intelligit que
ipsum oculum claudunt cui suauis est
uitas. cui desiderabilia et dulcia sunt iudi
cia dei: et sicut tenebre oculos claudunt.
ita delicta mentem nec lucem sinunt ui
dere nec se. Ab occultis meis munda me
domine. A cupiditatibus in me latentibus:
munda me domine. Et ab alienis parce ser
uo tuo: ne seducar ab aliis. Neque enim ab
alienis capitur: qui est mundus a suis. Parce
itaque ab alienis cupiditatibus non superbo: et
in sua potestate esse cupienti: sed seruo tuo.
Si mei non fuerint dominata: tunc immaculatus
ero. Si mei non fuerint dominata occulta mea
et aliena peccata: tunc immaculatus ero. Non
enim est certior origo peccati preter occultum
suum quo cecidit diabolus: et alienum quo
seductus est homo: ut consentiendo suum fa
ceret. Et emundabor a delicto maximo.
Quo alio? nisi superbie? Non enim est maius
delictum quam apostatare a deo: quod est
initium superbie hominis. Et uere ille im
maculatus est. qui etiam hoc delicto caret:
quia hoc est ultimum redeuntibus ad deum:
quod recedentibus primum fuit. Et erunt ut
complaceant eloquia oris mei: et medita
tio cordis mei in conspectu tuo semper. Me
ditatio cordis mei non ad iactantiam placen
di hominibus quia iam nulla superbia est: sed in
conspectu tuo semper. qui conscientiam pu
ram inspicis. Domine adiutor meus: et re
demptor meus. Domine adiutor meus ten
dentis ad te. quoniam redemptor meus es ut
tendem ad te: ne quisquam uel sapientie
sue tribuens quod ad te conuertitur uel uiribus quod
ad te perueniat magis repellatur abs te qui
superbis resistis: quia non est mundatus a de
licto magno. nec complacuit in conspectu
tuo: qui redimis ut conuertamur. et adiuuas
ut perueniamus ad te.

Item tractatus de eodem psalmo.

Deprecanti dominum ut
ab occultis nostris mundet nos. et
ab alienis parcat seruis suis:
quid hoc sit intelligere debemus: ut humana
ratione non quasi auium uoce cantemus.
Nam et meruli. et psitaci. et corui. et pice.
et huiusmodi uolucres: sepe ab hominibus
docentur sonare quod nesciunt. Scientem
autem cantare: non aui sed homini diui
na uoluntate concessum est. Et quam mul
ti mali et luxuriosi sic cantant digna

auribus suis et cordibus: nouimus et dolemus.
Eo enim peiores sunt: quod non possunt
ignorare quod cantant. Sciunt enim se can-
tare flagitia: et tamen cantant. tanto liben-
tius quanto immundius: quam tanto laudacio-
res se putant. quanto fuerint turpiores. Nos
autem qui in ecclesia diuina eloquia cantare
didicimus: simul etiam instare debemus
ee quod scriptum est: beatus populus qui scit
iubilationem. Proinde karissimi quod consona
uoce cantauimus: sereno corde etiam nosse
ac uidere debemus. Rogauit enim dominum
unus quisque nostrum in hoc cantico: et dixit
dominus. Ab occultis meis munda me domine:
et ab alienis parce seruo tuo. Si mei non
fuerint dominata: tunc immaculatus ero:
et emundabor a delicto maximo. Quod ut
bene sciamus quid sit. et quale hoc sit:
ipsius psalmi textum quantum donat do-
minus breuiter recurramus. Cantatur enim
de xpo: quod euidenter ibi apparet: quia illic
scriptum est. ipse tanquam sponsus procedens de
thalamo suo. Quis enim sponsus nisi cui
desponsata est illa uirgo ab apostolo: cui tim et
caste castus sponsi amicus. ne sicut serpens
euam fefellit astucia. sic et huius uirginis
sponse xpi sensus corrumpantur: a castitate
que est in xpo? In hoc ergo domino et salua-
tori nostro ihesu xpo posita est magna et plena
gratia: de qua dicit apostolus iohannes. Et ui-
dimus gloriam eius: gloriam tanquam
unigeniti a patre: plenum gratia et ueritate.
Hanc gloriam: celi enarrant. Celi sancti sunt
eleuati a terra: portantes dominum: quamquam
gloriam xpi celum etiam quodammodo narra-
uit. Quando narrauit? Quando nato eo-
dem domino stella noua que nunquam ui-
debatur apparuit. Sed tamen ipsi sunt ueriores
et sublimiores celi: de quibus consequenter
ibi dicitur: non sunt loquele neque sermones:
quorum non audiantur uoces eorum. In
omnem terram exiuit sonus eorum: et in fines
orbis terre uerba eorum. Quorum? nisi celorum?
Quorum? nisi apostolorum? Ipsi enarrant
nobis gloriam dei: positam in xpo ihesu per

gratiam: in remissionem peccatorum. Omnes
enim peccauerunt: et egent gloria dei.
iustificati gratis per sanguinem ipsius. Quia
gratis: ideo gratia. Non enim gratia: si non gratu-
ita: quia nichil boni ante feceramus unde
talia munera mereremur. Magis quia non
gratis inferretur supplicium: ideo gratis
prestitum est beneficium. Nichil precesserat in
meritis nostris: nisi unde dampnari debemur.
Ille autem non propter nostram iusticiam: sed propter
suam misericordiam saluos nos fecit: per laua-
chrum regenerationis. Hec est inquam gloria
dei: hanc celi enarrauerunt. Hec est inquam
gloria dei: non tua. Nichil enim boni fecisti:
et tamen tantum bonum accepisti. Si ergo pertinet
ad gloriam quam celi enarrauerunt: dic
domino deo tuo: deus meus misericordia eius
preueniet me. Preuenit enim te. Utique pre-
uenit: quia nichil boni in te inuenit. Pre-
uenisti supplicium eius superbiendo: ille
preuenit supplicium tuum peccata delendo.
Tanquam enim ex peccatore iustificatus: ex
impio pius factus: ex dampnato regno
assumptus: dic domino deo tuo: non nobis
domine non nobis sed nomini tuo da gloriam.
Dicamus non nobis. Quibus enim si quasi nobis?
Dicamus inquam non nobis: quia si ita fa-
ceret sicut nobis: non nisi penas infligeret nobis.
Non nobis sed nomini suo det gloriam: quia
non secundum iniquitatem nostram fecit nobis.
Non ergo nobis domine non nobis. Repeticio:
confirmatio est. Non nobis domine non nobis:
sed nomini tuo da gloriam. Hoc illi noue-
rant celi: qui enarrauerunt gloriam dei.
Et opera manuum eius annuntiat firma-
mentum. Quod dictum gloriam dei: hoc
repetitum est opera manuum eius. Que opera
manuum eius? Non sicut quidam sen-
tiunt deus uerbo fecit omnia: et tanquam
prestantioram ceteris hominem suis manibus
fecit. Non ita sentiendum est. Infirma est
ista: et non elimata sententia satis. Omnia
enim uerbo fecit. Nam licet opera dei diuersa
narrentur in quibus hominem ad imagi-
nem suam fecit: tamen omnia per ipsum

facta sunt. & sine ipso factum est nich. Quod
autem ad manus dei attinet: & de cel dictum
est. Et opa manuum tuarum sunt celi. Et ne
putes etiam ibi celos sanctos dictos: subiecit.
Ipsi pibunt: tu autem pmanes. Ergo non so
lum homines s; etiam celos qui pibunt deus
manib; suis fecit: cui dictum ē opa manuum
tuarum sunt celi. Et de tra: hoc idem dictū
est. Quoniam ipsius est mare & ipse fecit illud:
et aridam manus eius fundauerunt. Ergo si ce
los manib; & tram manibus: non solum ho
minem manib;. Et si celos ubo: & tram ubo: g
et hominem ubo. Quod ubo hoc manu: et
quod manu: hoc ubo. Non enim humanis
membris statura dei distincta est: q ubiq;
totus est: & nullo continetur loco. Quod g
ubo fecit: sapientia fecit. Quod manu fecit.
uirtute fecit: xpc est autem dei uirtus: & di
sapientia. Omnia autem p ipsum facta sunt:
et sine ipso factum ē nich. Enarrarunt. enar
rant: enarrabunt celi gloriam di. Enarrabunt
inquam celi. hoc est sancti gloriam di a tra
suspensi: deum portantes. pcepta tonantes:
sapientia choruscantes: illam gloriam dei
ut dixi. qua salui facti sumus indigni. Hanc
indignitatem idē quia digni non fuimus:
agnoscit filius minor egestate constrictus.
Agnoscit inquam hanc indignitatem filius
minor a patre longe pegrinus: demonum
cultor: tanquam pastor porcorum. Ag
noscit gloriam di: s; egestate constrictus.
Et quia illa glia di filii facti sumus quod
digni non fuimus: dicit ad patrem suum:
n sum dignus uocari filius tuus. Infelix p
humilitatem impetrat felicitatem: & eo se
commendat dignum: quod confitetur
indignum. Hanc di gloriam celi enar
rant: & opa manuum annuntiat eius
firmamentum. Celum firmamentum fir
mum cor. non timidum cor: annuntiat
eum. Sunt ista int impios: inter adu
sarios di: int amatores mundi psecuto
resq; iustorum: int seuientem mundum
annuntiata sunt ista. S; seuiens mund
quid potat facē quando firmamentum

ista nuntiabat: Annuntiat firmamentum.
Quid: Opa manuum eius. Que sunt opera
manuum eius: Gloria di illa qua salui facti
sumus: qua creati in bonis opib; sumus. Ip
sius enim sumus figmentum: creati in xpo
ihu in opib; bonis. Non solum quippe homi
nes s; etiam iustos si tamen sumus: ipse fecit
nos & non ipsi nos. Dies diei eructat ubum: &
nox nocti indicat scientiam. Quid ē hoc: Forte
planum & aptum ē. dies diei eructat ubum:
aptum & planum tanquam p diem. Quod
autem nox nocti indicat scientiam: obscu
rum ē. tanquam p noctem. Dies diei sancti
sanctis: apostoli fidelib: ipse xpc apostolis
quib; dixit uos estis lux mundi. Aptum hoc in
detur: & cognitum facile. Quom autem nox
nocti annuntiat scientiam: Non nulli h uba
simplicit intellexerunt: & forte hoc sit ue
rum: estimantes hac scientia significatum ēē
quod tempore domini nostri ihu xpi cum
in tra usaretur apli audierunt: hoc in pos
teros ēē traiectum: tanquam de tempore
in tempus. Dies diei: nox nocti. Priores dies
postiori diei: & pior nox postiori nocti: q
hec doctrina dieb; ac noctib; pdicatur. Iste
simplex intellectus: cui sufficit sufficiat. S; n
nulla uba scripturarum obscuritate sua hoc
pfuerunt: quod multas intelligentias peperit.
Itaq; si hoc planum ēēt unum aliquid audi
retis. Quia u obscure dictum ē: multa au
dituri estis. Est alius intellectus. Dies diei:
nox nocti: hoc ē spc spui. caro carni. Est ali
Dies diei: spales spalibus: & nox nocti. car
nales carnalib;. Utriq; enim audiunt: & si
non similit utriq; sapiunt. Illi enim audiunt
tanquam ubum eructuatum: illi tamqm
scientiam annuntiatam. Quod enim ructatur:
psentib; ructatur. Quod autem annuntiat:
longe positis annuntiatur. Possunt sensus celi
plures inueniri: s; adhibendus ē modus pp
angustias psentis temporis. Dicamus autem
et unum aliquid: quo quidam uelut concin
nantes apuerunt. Quando dominus inqui
unt xpc loquebatur aplis: dies diei eructabat
ubum: quando iudas dnm xpm pdidit

iudeis: nox nocti annuntiabat scientiam. Non
sunt loquele neq; sermones: quorum non audi
antur uoces eorum. Quorum nisi celorum il
lorum qui enarrant gloriam dei? Non sunt
loquele neq; sermones: quorum n̄ audiantur
uoces eorum. Legite actus apl̄orum: quom̄
ueniente sup eos sp̄u sancto om̄s impleti sunt
illo: & loquebantur linguis omnium gentium.
sicut sp̄s sanctus dabat eis pnuntiare. Ecce n̄
sunt loquele neq; sermones: quorum non au
diantur uoces eorum. S; non ibi tantum: ubi
impleti sunt sonuerunt. In omnem t̄ram exi
uit sonus eorum: & in fines orb̄ t̄re u̅ba eorum.
Id̄o & nos hic loquimur. Sonus enim ille usq;
ad nos puenit: sonus qui in omnem t̄ram exiit.
Et si hereticus ad ecc̄liam non intrat: id̄o sonus
in omnem t̄ram exiuit: ut tu in celum intres.
O pestilentiose. litigiose. pessime: adhuc errare
uolens sup̄be fili: audi testamentum patris tui.
Ecce quid planius: quid aptius? In omnem
t̄ram exiuit sonus eorum: & in fines orb̄ t̄re
u̅ba eorum. Numquid expositore opus h̄t?
Quid contra te conaris? Partem uis in lite
retinere: qui potes totum in concordia te
nere? In sole posuit tab̄naculum suum: id ē
in manifestatione ecc̄liam suam: non in oc
culto. non que lateat: non uelut optam:
ne forte fiat sicut opta sup greges hereti
corum. Dictum ē & cuidam: in scriptura
sancta. Quoniam in occulto fecisti: pacieris
in sole. Hoc ē occulte malum fecisti: pe
nas patieris in omnium manifestatione. In
sole g̊ posuit tab̄naculum suum. Quid tu
heretice fugis in tenebras? Xp̄ianus es:
audi xp̄m. Seruus es: audi dn̄m. Filius:
patrem audi. Emendare: reuiuisce. Dicam:
et de te. Mortuus & reuixit: perierat et
inuentus est. Non m̄ dicas. Vt quid me
queris: si pij? Ideo enim te quero: quia pe
risti. Noli me inquit querere. Hoc sane
uult iniquitas. qua diuisi sumus: s; non
uult caritas qua fr̄s sumus. Improb; non
essem si quererem seruum meum: & im
pbus dicor. quia quero fr̄em meum?
Sic sapiat in quo fratr̄na caritas non est.

ego tamen quero fratrem meum. Irascatur
dum tamen queratur: qui inuentus placat̄.
Quero inquam fratrem meum: & interpello
n̄ contra illum: s; pillo deum meum. Nec di
cam interpellans domine dic fratri meo ut di
uidat mecum hereditatem: s; dic fratri meo ut
teneat mecum hēditatem. Quid g̊ erras
frat̄? Quid p angulos fugis? Quid latitare
conaris? In sole posuit tab̄naculum suum:
et ipse tanquam sponsus pcedens de thalamo
suo. Puto quod agnoscas eum. Ille tanq̄ sponsus
pcedens de thalamo suo: exultauit ut gigas
ad currendam uiam. In sole posuit taberna
culum suum: hoc ē ille tanquam sponsus
cum u̅bum caro factum ē in utero uirginali
thalamum inuenit: atq; inde nature con
iunctus humane. tanquam de castissimo
pcedens cubili. humil̄ miscd̄ia infra omnes:
fortis maiestate supra om̄s: hoc ē enim ut
gigas exultauit ad currendam uiam. Na
tus ē: creuit: docuit: passus ē. resurrexit:
ascendit. Cucurrit uiam: non hesit in
uia. Id̄e g̊ ipse sponsus qui h̄ fecit: ipse po
suit in sole hoc ē in manifestatione tab̄
naculum suum: hoc ē sanctam ecc̄liam
suam. Quam uiam autem cito cucurrit
uis audire? A summo celo egressio eius:
et occursus eius usq; ad summum eius.
Postea u̅ quam excucurrit inde & recur
rendo remeauit: misit sp̄m suum: uise
sunt illis sup quos uenit lingue diuise ue
lut ignis. Sicut ignis uenit sp̄s sanct̄. fe
num carnis consumpturus: aurum coctu
rus & purgaturus. Sicut ignis uenit: et
id̄o sequitur. Et non est qui se abscondat
a calore eius. Lex domini immaculata con
u̅itens animas: hoc ē sp̄c sanctus. Testimo
nium domini fidele sapientiam p̄stans
paruul̄ non sup̄bis: hoc ē sp̄c sanctus.
Iusticie domini recte non trementes s; letifi
cantes corda: hoc est sp̄c sanct̄. Preceptum
domini lucidum illuminans oculos non he
betans. non carnis s; cordis: non exterioris ho
minis s; interioris: hoc ē sp̄c sanct̄. Timor
domini non seruilis s; castus: gratis amans:

non puniri timens ab eo quem tremit: sed se
parari ab eo quem diligit. Iste est timor cas
tus: non quem consummata caritas foras
mittit: sed permanens in seculum seculi. Hic est
spiritus sanctus: id est hunc donat: hunc confert:
hunc inserit spiritus sanctus. Iudicia domini
uera iustificata in id ipsum: non ad rixas
diuisionis: sed ad congregationem unitatis.
Hoc est enim in id ipsum: hoc est spiritus sanctus:
Idcirco linguis omnium loqui fecit in quos
primo uenit: quia linguas omnium gen
tium in unitatem se congregaturum esse nun
tiauit. Quod tunc faciebat unus homo ac
cepto spiritu sancto: ut unus homo linguis
omnium loquetur: hoc modo ipsa unitas fa
cit. Linguis omnium loquitur. Et modo
unus homo in omnibus gentibus: linguis
omnibus loquitur: unus homo caput et
corpus. Unus homo xpc et ecclesia uir perfec
tus: ille sponsus et illa sponsa. Sed erunt
inquit duo: in carne una. Iudicia domini
uera iustificata in semet ipsa: propter unitatem.
Desiderabilia super aurum et lapidem preciosum
multum: aut multum aurum: aut mul
tum preciosum: aut multum desiderabilia.
Tamen multum hoc: hereticis parum.
Non nobiscum amant id ipsum: et nobiscum
confitentur xpm. Ipsum quem mecum con
fiteris xpm: ipsum ama mecum. Et ad
ipsum non uult recursare: calcitrat: res
puit: non illi est desiderabile hoc super aurum
et lapidem preciosum. Audi aliud. Et dul
ciora super mel et fauum. Sed hoc aduersum est
erranti: mel amarum est febrienti: dulce
tamen et acceptabile sanato: quia carum est
sanitati. Desiderabilia super aurum et lapidem
preciosum multum: et dulciora super mel et
fauum. Nam et seruus tuus custodit ea.
Quam dulcia ista sint: custodiendo seruus
tuus probat non loquendo. Custodit ea
seruus tuus: quia et nunc dulcia sunt:
et in posterum salubria sunt. Nam in
custodiendo ea retributio multa. Sed amans
animositatem suam: nec uidet hunc
splendorem hereticus: nec sentit dulce

dinem. Delicta enim quis intelligit? Pater
ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Idcirco
inquit iste est seruus qui custodiat hanc dul
cedinem: suauitatem caritatis: amorem uni
tatis. Ego inquit ipse qui custodio te rogo:
quam delicta quis intelligit ne mihi ut homini
quedam subrepant: et quibusdam ut homo
preoccuper: ab occultis meis munda domine.
Hoc ergo cantauimus: ecce ad hoc loquendo
peruenimus. Dicamus et cum intellectu can
temus et cantando oremus: et orando impe
tremus: dicamus ab occultis meis munda me
domine. Quis enim delicta intelligit?
Si uidentur tenebre: intelliguntur delicta.
Denique quando nos delicti penitet: in luce
sumus. Nam quando quisque ipso delicto
inuolutus est. quasi obtenebratis oportisque
oculis non uidet delictum: quia si tibi tegatur
et carnis oculus nec aliud uides. nec hoc unde
tegitur uides. Ergo dicendo dicamus qui nouit
uidere quod purget: nouit inspicere quod sanet:
illi dicamus ab occultis meis munda me domine
et ab alienis parce seruo tuo. Delicta in
quit mea inquinant me: delicta aliena
affligunt me. Ab his munda me: ab illis
parce. Tolle mihi ex corde malam cogitatio
nem: repelle a me malum suasorem: hoc est
ab occultis meis munda me domine: et ab
alienis parce seruo tuo. Nam ista duo genera
delictorum propria. simul et aliena: etiam pri
mitus in exordio claruerunt. Diabolus suo
delicto cecidit: adam alieno deiecit. Hic
ipse dei seruus custodiens iudicia dei. in quibus
retributio multa: et in alio psalmo sic orat.
non ueniat mihi pes superbie: et manus peccatorum
non moueant me. Non ueniat inquit mihi pes
superbie: hoc est ab occultis meis munda
me domine. Et manus peccatoris non moueat
me: hoc est ab alienis parce seruo tuo. Si
mei non fuerint dominata occulta mea: et
delicta aliena: tunc immaculatus ero. Hoc
non suis uiribus audet: sed dominum deprecatur
ut impleat cui dicitur in psalmo. itinera mea
dirige secundum eloquium tuum: et non do
minetur mei omnis iniquitas. Noli timere

si xp̃ianus es dñm tuus hominem : dñm dm̃
semp̃ ame. Malum te ame.ᵃ hoc ẽ cupiditatẽ
tuam : non ds̃ qđ in te fecit.ᵃ sᵗ; quod t ipse
fecisti. Te dominus bonum seruum fecit: tu
t in corde tuo malum dñm creasti. Uerto sub
deris iniquitati.ᵃ mito subdis domino quem
tu t ipse fecisti : quia et qui te fecit subditus
ẽ uoluit. S; si mei non fuint inquit dñata.ᵃ
tunc immaculatus ero.ᵃ & emundabor ā de
licto maximo. Iuramus quo delicto.ᵃ Quod
illud ẽ delictum magnum.ᵃ fortasse aliud sit
quam dicturus sum : non tam celabo quod
sentio. Delictum magnum arbitror esse sup
biam. Hec forte talis significata ẽ in eo quod
dicit : & emundabor ā delicto maximo. Que
ris quam magnum sit delictum hoc.ᵃ Qđ
deiecit angelum.ᵃ qđ ex angelo fecit diabolum :
eiq; in ęternum mãcludit regnum celorum. Mag
num hoc delictum est : & caput atq; causa om
nium delictorum. Sẽptum ẽ enim. Initium
omnis peccati superbia. Et ne quasi leue aliq̃o
contempnas : initium inquit hominis superbię
apostatare ā dō. Non leue malum ẽ hoc uitium
fr̃s mei. Hunc uicio in his psalmis quasi uideas
amplas : displicet humilitas xp̃iana. Propter
hoc uitium dedignantur colla subdẽ iugo x̃i :
obligati uinculis iugo peccati. Non enim seruire
non eis continget. Nam nolunt seruire : sᵗ; eis
expedit seruire. Nolendo seruire multa aliud
agunt.ᵃ quam ut bono domino ñ seruiant :
non ut omnino seruiant. Cum nolunt seruire
carnali : necesse ẽ ut seruiant iniquitati. Ab hoc
igno capite omnium uitiorum : quia inde
cetera nata sunt facta ẽ apostasia ā dō : & eunte
anima in tenebris male utente libo arbitrio.
peccatis etiam cecis consecutis : ut & substan
tiam suam dissiparet filius cum meretribus uiuendo
porcis.ᵃ & p egestatem fieret pastor porcorum.ᵃ
qui erat socius angelorum. Propter hoc uitium.ᵃ
p hoc magnum superbię peccatum : ds̃ humilis
uenit. Hec causa hoc peccatum magnum.ᵃ
iste ingens morbus animarum : omnipotentem
medicum de celo deduxit.ᵃ usq; ad formam
serui humiliauit.ᵃ contumelijs egit.ᵃ ligno
suspendit.ᵃ ut salutare tante medicine curet

hic tumor. Iam tandem erubescat homo ẽ
superbus : p quem factus est humilis deus.
Ita inquit mundabor ā delicto magno.ᵃ qđ
deus superbis resistit.ᵃ humilibus autem dat
gr̃am. & p hoc ut complaceant oris mei elo
quia : & meditatio cordis mei in conspectu
tuo semp̃. Nam si ab hoc magno delicto ñ
mundor.ᵃ in conspectu hominum place
bunt eloquia mea.ᵃ non in conspectu tuo.
Superba anima : in conspectu hominum
uult placere. Humilis anima in occulto
ubi deus uidet.ᵃ uult placẽ.ᵃ ut si placuit
hominib; de bono ope.ᵃ illis gratuletur
quib; placet bonum opus.ᵃ non sibi cui
sufficẽ debet quia fecit bonum opus. Gl̃a
mea inquit h est.ᵃ testimonium conscientię
mee. Idcirco dicamus : etiam qđ sequitur. Do
mine adiutor meus : & redemptor meus.
Adiutor in bonis : redemptor a malis :
Adiutor ut habitem in caritate tua.ᵃ
redemptor ut libes me ab iniquitate mea :
s finem In finem psalm̃ dauid.
psalmus ipsi dauid. Notus est titulus
nec xp̃e dicit : si xp̃o dicit pheta figu
ra optandi que uentura sunt canens :

Exaudiat te Psalmus .xix.
dominus in die tribulationis.
Exaudiat te dominus in die
qua dixisti : pat̃ clarifica filium tuum.
Protegat te nomen dei iacob. Ad te enim
pertinet pphetia posterior natus : quia maior ser
uiet minori. Mittat t auxilium de sancto.ᵃ
& de syon tueatur te.ᵃ faciens tibi corpus
sanctificatum.ᵃ ecclesiam de speculatione tu
tam : que expectat quando uenias ad nup
tias. Memor sit omnis sacrificij tui. Me
mores nos faciat omnium iniuriarum tua
rum : & contumeliarum quas p nob̃ pertulisti.
Et holocaustum tuũ pingue fiat. & crucẽ
qua totus oblatus es dō : in letitiam re
surrectionis conuitat. Diapsalma. Tribuat
t secm̃ cor tuum. Tribuat t dom̃ non se
cundum cor eorum qui putauerunt pse
quendo te posse deleri : sᵗ; secm̃ cor tuum
qui scisti quid utilitatis haberet passio tua

Et omne consilium tuum compleat. Et com
pleat omne consilium tuum: non solum qd
animam posuisti pamicis tuis. ut mortificatū
granum copiosius resurgeret: sz etiam qd cecitas
ex parte in isrl facta ē. ut plenitudo gentium
intraret: & sic omnis isrl. saluus fieret. Exulta
bimus in salutari tuo. Exultabimus quod tibi
mors nich nocebit. Ita enim nec nob nocere
posse monstrabis. Et in nomine dei nostri mag
nificabimur. Et confessio nominis tui: non so
lum pdet: sz etiam magnificabit nos. Imple
at dominus omīs peticiones tuas. Impleat dñs
ñ solum peticiones quas habuisti in tra: sz
etiam quib; in celo intrpellas pnob. Nunc cog
noui qm saluum fecit dñs xpm suum. Nc
m p pphiam demonstratum est: quoniam re
suscitabit dominus xpm suum. Exaudiet il
lum de celo sancto suo. Exaudiet illum ñ de
tra tantum ubi se peciit clarificari: uerum
etiam de celo ubi iam ad dextram patris
intrpellans pnob: diffudit inde spm sanctum:
sup credentes in se. In potentatib; salus dextre
eius. Potentatus nostri sunt salus fauoris ei:
cum etiam de tribulatione dat auxilium:
ut quando infirmamur tunc potentes si
mus. Nam uana salus hominum: que ñ
dextre sz sinistre eius est. Hac enim extol
luntur in magnam supbiam: quicumq; pec
cantes temporalit salui facti sunt. Hi in cur
ribus: & hi in equis. Hi uolubili successione
temporalium bonorum trahuntur: & hi sup
bis pferuntur honoribus: atq; in his exul
tant. Nos autem in nomine domini dī nri
inuocabimus. Nos autem figentes spem in
etnis: neq; gloriam nram querentes: in
nomine dei nri exultabimus. Ipsi obligati
sunt & ceciderunt. Et ido ipsi temporalium
rerum cupiditate obligati sunt: parcere
timentes domino ne aromanis pdent locum:
et irruentes in lapidem offensionis & petrā
scandali. de spe celesti ceciderunt: quib; ce
citas ex parte in isrl facta ē. ignorantib;
iusticiam dī: & suam uolentib; constituere.
Nos ū surreximus: & erecti sumus. Nos ū
ut ppls gentium intraret: de lapidib; exci
tati filii abraham qui ñ sectabamur iusticiam
apphendimus eam & resurreximus: nec iurib;
nris: sz p fidem iustificati erecti sumus. Dñe
saluum fac regem. Domine saluum regem fac:
ut ipse qui nob pliandi exemplum passione
sua monstrauit: offerat etiam sacrificia nra sacdos
excitatus a mortuis: & in celo constitut. Ex
audi nos in die qua inuocauimus te. Qm iam
pnobis te offerente: exaudi nos in die qua inuo
cauimus te. **In finem psalm ipsi dauid.**
In finem psalmus ipsi dauid. Titulus notus
est: de xpo canitur. **Psalm uicesimus.**

Domine in uirtute tua letabitur
rex. Domine in uirtute tua qd uer
bū caro factū ē: letabit hō xpc ihc.
Et sup salutare tuū exultabit uehemt. Et sup id
qd iustificas omīa: exultabit uehemt. Desiderium anime
ei dedisti ei. Desiderauit manducare pascha: & ponere
uellet atq; itum cuellet sumere animā suā: & dedisti ei.
Et uoluntate labiorum ei ñ fraudasti eū. Pace inqt relinq
uob: & factū ē. Dia psalma. Qm puenisti eū in bndictio
nib; dulcedinis. Cm prius hauserat bndictionē dulcedi
nis tue: fel peccorum nrorum non nocuit ei. Dia psalma.
Posuisti in capite eius coronam de lapide pcio
so. In pncipio sermonis eius accedentes ambi
erunt eum lapides pciosi discipuli sui: a qb;
exordium annunciationis eius fiet. Vitam pe
ciit & dedisti ei. Resurrectionē peciit dicens:
pater clarifica filium tuum: & dedisti ei. Lon
gitudinem dierum in seculum & in seculum
seculi. Longa tempora seculi huius que habet
ecclā: & deinceps etnitatem seculum seculi.
Magna ē gloria eius in salutari tuo. Magna
ē quidem gloria eius in salute: qua eum re
suscitasti. Gloriam & magnum decorem impo
nes sup eum. Sz adhuc gloriam & magnum
decorem addes ei: cum in celo collocabis ad
dextram tuam. Qm dabis ei benedictionem
in seculum seculi. Hec ē benedictio quam ei
dabis in seculum seculi: letificabis eum in
gaudio cum uultu tuo. Letificabis eum in
gaudio cum uultu tuo: scdm hominem quem
leuauit ad te. Qm rex spat in dño. Qm rex
non supbit: sz humilis corde spat in dño.
Et in in miscdia altissimi ñ commouebitur.

Et in mistā alterius nō conturbabitur humilitas eius atq; obedientia: usq; ad mortem crucis. Inueniatur manus tua omnib; inimicis tuis. Inueniatur ōtes potestas tua: cum ad iudicandum uenis omnib; inimicis tuis: qui eam in humilitate tua nō intellexerunt. Dextā tua inueniat oēs qui te oderunt. Claritas qua regnas ad dextām patis inueniat in die iudicij puniendos oēs qui te oderunt: quia nunc ipsi non inuenerunt eam. Ponel eos ut clibanum ignis. Constitues eos ardentes interitus eis: conscientia impietatis suę. In tempore ultus tui. In tempore manifestationis tuę. Dominus in ira sua conturbabit eos: & deuorabit eos ignis. Deinde conturbati uindicta dōi: post accusationem conscientię dabuntur igni ęterno deuorandi. Fructum eorum de tra pdes. fructum eorum qua tremis ē: pdel de tra. Et semen eorum ā filijs hominum. Et opa illorum ut quoscumq; seduxerunt nō deputabis unt filios hominum: quos in hereditatem sempternam uocasti. Quoniam declinauerunt in te mala. Hec autem pena retribuetur eis: qm̄ mala quę sibi inmiserē te regnante arbitrabantur: inte occidendo recesserunt. Cogitauerunt consilium: quod non potuerunt stabilire. Cogitauerunt consilium dicentes: expedit unum p omnib; mori: qđ non potuerunt stabilire: nescientes quid dixerūt. Cm̄ ponel eos dorsum. Qm̄ ordinabis eos in his: ā quib; post positis & contemptis alterius. In reliquijs tuis pparabis uultum eorum. & in his quę relinquis: id ē in cupiditatib; trem regni: pparabis ē ad passionem impudentiam eorū. Exaltare domine in uirtute tua. Quem humilem nō cognouerunt. Exaltare domine in uirtute tua: quem infirmum putauerūt. Cantabimus & psallemus uirtutes tuas. Unde & ope celebrabimus: et nota mirabilia tua faciemus:

In finem psalm dā. p passiōnē uel p suscepcione. l. p cetera matutina.

Quod tacere deus nolut p scripturas suas nec ānob tacendum ē: etā uob audiendum. Passio dōi sicut scimus semel facta est. Semel enim xp̄c mortuus est: iustus p iniustis. Et scimus et ctum habemus: & spe immobili retinemus: quia xp̄c surgens ā mortuis non moritur: et mors ei ultra non dominabitur. Verba ista apli sunt. Tamen nō obliuiscamur qđ semel factum ē: in memoria nra omni anno fit. Quotcūq; pascha celebratur: numquid totiens xp̄c moritur? S; tamen annuā ria recordatio: quasi repsentat quod olim factum ē. & si nos facit moueri tanquam uideamus dōm in cruce pendentem: non tamen irridentes s; credentes sumus. Pendens enim in ligno irrisus est: sedens in cęlo adoratur. An forte adhuc irridetur: & tam non ē irascendum uideis qui ut moueretur dereliquerunt non regnantem? Quis ē qui xp̄m adhuc irrideat? Vtinam unus esset: utinam duo: utinam numerari possent. Tota palea irridet eum: gemit tritucum irrideri dōm. Hoc uolo gemē uobcum: tempus ē enim lugendi. Passio dōi celebratur: tempus gemendi ē: tempus flendi: tempus confitendi: & deprecandi. Et quis nostrum idoneus ad effundendas lacrimas: p dignitate doloris tanti? S; quid ih̄ ait pphā? Quis dabit capiti meo aquam: et oculis meis fontem lacrimarum? Si ih̄ fons lacrimarum esset in ocul nris: nec ipse sufficeret uide irrideri xp̄m in re apta: in ea re ubi nemo potest dicere non intellexi. Possidenti enim unusquisq; orbem terrarum pars offertur: & or sedenti ad dextām patris. ecce quid hic habet: & p tota tra ostenditur illi sola affrica. Verba ih̄ quę audiuimus fis ubi ponimus: si possent ad lacrimas debent delebri. Quę fuit mulier quę unxit cum unguento? Cuius typum portabat? Nonne ecclę? Cuius figure erat illud unguentum? Nonne odoris boni de quo dicit apls: xp̄i bonus odor sumus dō in omni loco? Ipsius enim ecclę insinuabat psonam & apls. & quod dicit sumus: fidelib; dicit. & quod dicit? xp̄i bonus odor sumus in omni loco. In omni loco dixit paulus xp̄i bonum odorem ē omnes

fideles: & contra dr: affrica sola bene olet.
Totus mundus putet. xpi bonus odor sum⁹
in omni loco. quis dicit? Eccla. Hunc bo
num odorem significabat illud uas unguenti:
quo pfusus est dominus. Videamus si non
eum attestatur dominus. Cum quidam sua
querentes. auari. fures. illi dicent de unguē
to illo ut quid pdicio ista. poterat res preci
osa uenundari & pficē pauperib;. odorem
enim bonum xpi uendere uolebant: quid
respondit dominus? Vt quid molesti estis
mulieri? Bonum opus: opata ē in me.
Et quid amplius dicam quam qd ipse dixit:
ubicumq; autem pdicabitur hoc euuange
lium in toto mundo dicetur & quod fecit
mulier? Est quod addē. ē qd detrahere
possis? Quare autem calumpniatoribus
accommodare uolumus? Aut mentitus est
dominus: aut fefellit illum uitas. Eligant
quid dicant: aut mentitam dicant uitatem:
aut deceptam dicant uitatem. Vbicumq;
pdicabitur hoc euuangliū. & quasi que
rens ab eo: ubi enim pdicabitur: in toto
mundo inquit. Psalmum audiamus: uide
amus si hoc dicit. Audiamus qd plangendo
canitur. Et uerae digna res luctu: quando
cantatur surdis. Miror frs: si diu psalmus
iste legitur: & in parte donati. Rogo uos
frs mei: confiteor uob nouit xi miscdia.
quia sic mutor quasi lapidei ibi sint: & n̄
audiant. Quid aptius frs dr? Passio xpi
tam euident quasi euuangliū recitetur:
et dictum ē ante. nescio quot annos qm
dominus de beata maria uirgine nascetur.
Preco erat: nuntians iudicem uenturum.
Legamus illum quantum angustia tem
poris patitur: non pfectu doloris nostri:
s; ut dixi quantū angustia temporis pa
titur:

Psalmus uicesimus primus.

Deus deus meus respice in me.
quare me dereliquisti? Istum
uersum primum: in cruce audiuim⁹.
Ibi dixit dominus. Hely. hely: qd ē deus
meus. deus meus: lamasabatani. quod est
quare me dereliquisti? Interptatus est
illud euuangelista: & dixit eum hebraice
dixisse. Deus meus. deus meus. quare me
dereliquisti? Quid uoluit dicē dominus?
Non enim dereliquerat eum deus: cum ipse
esset deus utiq; filius dei. Deus ē utiq; uerbum
dei. deus. Audi a capite illum euuangelistam:
qui ructabat qd bibat de pectore domini. Vi
deamus si deus ē xpc. In principio erat uerbum:
et uerbum erat apud dm: & deus erat uerbum.
Ipsum g uerbum quod deus erat: caro fac
tum est: & habitauit in nob. Et cum uerbum
deus factū eēt caro: pendebat in cruce et
dicebat. Deus deus meus respice in me quare
me dereliquisti? Quare dr. n̄ quia nos ibi
eramus: n̄ quia corpus xpi eccla? Vt quid
dixit deus deus meus quare me dereliquisti:
nisi quodammo intentos nos faciens & di
cens. psalmus iste de me scriptus ē? Longe
a salute mea. uerba delictorum meorum. Quorum
delictorum de quo dictum ē. qui peccatum
non fecit: nec inuentus ē dolus in ore eius?
Quomo g dicit delictorum meorum: n̄ qz
et pdelictis nris ipse pcatur. & delicta nra
delicta sua fecit: ut iusticiam suam nram
iusticiam faceret? Deus meus clamabo pdiē
ad te. & non exaudies: & nocte & non ad
insipientiam m̄. Dixit utiq; de me: de illo
de te. Corpus enim suum gerebat: id est
ecclam. Nisi forte putatis frs: quia qndo
dixit ds. pat si fieri potest. transeat a me
calix iste mori timebat. Nō ē fortior miles
quam impator. Sufficit seruo: ut sit sicut
dominus eius. Paulus dicit miles regis xpi.
Compellor e duobus: concupiscentiam ha
bens dissolui & esse cum xpo. Ille optat
mortem ut sit cum xpo: & ipse xpc timet
mortem. S; quid n̄ infirmitatem nram
portabat: & p his qui adhuc timent
mortem. in corpore constitutus ista dice
bat? Inde erat illa uox. menbrorum ip
sius uox erat: non capitis. Sic & hic. p
diem & noctem clamaui: & n̄ exaudies.
Multi enim clamant in tribulatione & n̄
exaudiuntur: s; ad salutem: non ad insi
pientiam. Clamauit paulus ut afferret

stimulus carnis ab eo: & non est exauditus ut
aufferretur: sed dictum est ei. Sufficit tibi gratia
mea: nam uirtus in infirmitate perficitur. Ergo
non est exauditus. sed non ad insipientiam. sed ad
sapientiam. ut intelligat homo medicum
esse deum: & tribulationem medicamentum esse
ad salutem: non penam ad dampnationem.
Sub medicamento positus ureris: secaris: cla
mas. Non exaudit medicus ad uoluntatem:
sed exaudit ad sanitatem. Tu autem in sancto
habitas laus israel. In illis habitas quos sanctifi
casti: et quos facis intelligere quia ad utili
tatem quosdam non exaudis: & ad dampna
tionem quosdam exaudis. Ad utilitatem non
exauditus est paulus: ad dampnationem exau
ditus est diabolus. Petiit iob temptandum: &
concessum est. Demones petierunt se ire in por
cos: exauditi sunt. Demones exauduntur:
et apostolus non exauditur. Sed illi exauduntur
ad dampnationem: apostolus non exauditur
ad salutem: quia non ad insipientiam mihi.
Tu autem in sancto habitas laus israel. Quare
non exaudis et tuos? Quare dico ista? Me
mento te semper dicite deo gratias: & magna est
hic multitudo. Qui non solent uenire: uene
runt. Omnibus dico. In tribulatione positus
xpianus probatur: si non derelinquit deum
suum. Nam quando bene est homini: desertus
est sibi xpianus. Ignis intrat in fornacem: et
fornax aurificis magni sacramenti res est. Ibi est
aurum: ibi est palea: ibi ignis in angusto
operatur. Ignis ille non est diuersus: & diuersa
agit. Paleam in cinerem uertit: auro sordes
tollit. In quibus autem habitat deus: utique in
tribulatione meliores fiunt: tanquam aurum
probati. Et si forte petiit inimicus diabolus
et concessum ei fuit: siue aliquo dolore
corporis. siue aliquo dampno. siue amissio
ne suorum: fixum cor habet in illo qui se non
subtrahit. Et si quasi subtrahit aurem
ploranti: sed apponit misericordiam deprecanti.
Nouit quid agat. Qui nos fecit: nouit
et reficere nos. Bonus est structor: qui edificat
domum. Et si aliquid ibi ceciderit: nouit
resarcire. Et uide quid dicat. In te spera

uerunt patres nostri: speauerunt & liberasti
eos. Et nouimus et legimus: quam multos
patres nostros in se sperantes: in se eruit deus:
Eruit ipsum populum israel de terra egipti: eruit
tres pueros de camino: eruit danihelem
de lacu leonum: eruit susannam de falso
crimine. Omnes inuocauerunt: & eruit eos.
Numquid defecit ad filium suum: in cruce
pendentem non exauditur? Quare autem
ipsum non eruit? Modo quid dixit? In
te speauerunt patres nostri: & liberasti eos. Ego
autem sum uermis & non homo. Vermis: &
non homo. Nam est homo uermis: sed ille uermis
et non homo. Vnde non homo? Quia deus.
Quare sic se abiecit: ut diceret uermis? An quia
uermis de carne sine concubitu nascitur: sicut
xpc ex maria uirgine? Et uermis: & tamen non
homo. Quare uermis? Quia mortalis: quia de
carne natus: quia sine concubitu carnis natus.
Quare non homo? Quia in principio erat uer
bum: & uerbum erat apud deum: & deus erat
uerbum. Opprobrium hominum: & abiectio
plebis. Videte quanta passus est. Iam ut dica
mus passionem & ad illum gemitum uenia
mus maiorem: uidete quanta modo patitur: &
deinde uidete quare. Quis enim fructus?
Ecce speauerunt patres nostri: & eruti sunt
de terra egipti. Et sicut dixi tam multi inuo
cauerunt: & statim ad tempus non ad fu
turam uitam. sed continuo liberati sunt. Ipse
iob diabolo petenti concessus est. putres
cens uermibus: tamen ab hac uita reparauit
salutem. Dupplo accepit que perdiderat.
Dominus autem flagellabatur: & nemo
subueniebat. Colaphis cedebatur: & ne
mo subueniebat. Spinis coronabatur: et
nemo subueniebat. Leuabatur in cruce:
nemo eruit. Clamabat deus meus. deus
meus: ut quid me dereliquisti? Non sub
uenitur. Quare fratres mei quare: qua mer
cede tanta passus est? Omnia ista que pas
sus est: precium est. Cuius rei precio tanta
passus est? Recitemus: uideamus que
dicat. Primum queramus que passus sit.
deinde quare: et uideamus quam sint

hostes xpi qui confitentur quanta passus ē:
et tollunt quare. Hinc audiamus in isto
psalmo totum: & quod passus sit. & quare.
Tenete ista duo: quid & quare. Modo ip
sum q̄d explicemus: non ibi immoremur.
Et melius ad uos p̄ueniunt ipsa ūba psal
mi. Videte que patitur dominus: attendite
xam. Obprobrium hominum & abiectio ple
bis. Omnes qui uidebant me. susannabant
me: et locuti sunt labiis et mouerunt cap̄.
Sp̄auit in domino eripiat eum: saluum
faciat eum q̄m uult eum. S; quare dice
bant ista? Quia factus homo erat: dice
bant tanquam de homine. Q̄m tu es qui ex
traxisti me de uentre. Numquid dicēnt ta
lia in illud quod in p̄ncipio erat ūbum:
et ūbum erat apud deum? Vbum enim p̄
quod facta sunt omnia: non extractum est
de uentre: n̄ quia ūbum caro factum est
et habitauit in nob̄. Quoniam tu es qui ex
traxisti me de uentre: deus meus ab ubib;
matris mee. Nam ante scl̄a pater meus: ab
ubib; matris mee deus meus. In te iactat⁹
sum ex utero: id ē ut tu solus m̄ esses spes.
Iam tanquam homo iam tanquam infir
mus: iam ūbum caro factum ē. De uentre
matris: deus meus es tu. Non de te d̄s m̄s:
nam de te pat̄ meus: s; de uentre matris
mee deus meus. Ne discesseris a me. quoniā
tribulatio p̄xima est: & non ē qui adiuuet.
Videte desertum. Et ue nob̄: si ipse nos
deserat. Q̄m non ē qui adiuuet. Circumde
derunt me uituli multi: tauri pingues
obsederunt me. Populus & p̄ncipes. Popl̄s
uituli multi: p̄ncipes tauri pingues. Ap̄u
erunt sup̄ me os suum: sicut leo rapiens
et rugiens. Audiamus rugitum eorum: in
euuangl̄io. Crucifige. crucifige. Sicut aq̄
effusus sum: & disp̄sa sunt omnia ossa mea.
Ossa sua: firmos suos dicit. Ossa enim: firma
sunt in corpore. Quom̄ disp̄sit ossa sua?
Quando dixit illis: ecce ego mitto uos:
uelut agnos in medio luporum. Firmos suos
disp̄sit: & sicut aqua effusus est. Aqua enim
q̄ndo funditur: aut abluit: aut irrigat.

Effusus est xp̄c sicut aqua: abluti sunt sor
dentes: rigate sunt mentes. Factum est cor
meum tanquam cera liquescens in medio uen
tris mei. Ventrem suum dicit infirmos in ec
clesia sua. Quom̄ cor ipsius factum ē sicut ce
ra? Cor ipsius scr̄ptura ipsius: id ē sapientia
ipsius que erat in scr̄pturis. Clausa enim erat
scr̄ptura: eam nemo intelligebat. Crucifixus
est dominus: et liquefactus ē sicut cera: ut
omnes infirmi intelligēnt scr̄pturam. Nam
et inde uelum templi scissum est: quia
q̄d uelabatur reuelatum ē. Exaruit tanq̄m
testa uirtus mea. Magnifice quod dixit:
firmum factum ē nomen meum de tribulatio
ne. Quom̄ enim testa ante ignem mollis est:
post ignem fortis: sic nomen domini ante
passionem contempnebatur: post passionē
honorificatur. Et lingua mea adhesit faucib;
meis. Quom̄ enim menbrum illud in nob̄ n̄
ualet n̄ ad loquendum: sic p̄dicatores suos lin
guam suam dixit adhesisse faucib; suis: ut
de interiorib; eius capent sapientiam. Et in
puluerem mortis deduxisti me. Quoniam
circumdederunt me canes multi: conci
lium malignantium circumdedit me.
Etiam uidete euuangl̄ium. Foderunt man⁹
meas & pedes meos. Tunc facta sunt uulnera.
Quorum uulnerum cicatrices dubitans disci
pulus contrectauit ille qui dixit. n̄ mise
ro digitos meos in cicatrices eius uulnerum
non credam: quando ei dixit. ueni mitte
manum tuam incredule: & misit ma
num suam & clamauit. d̄ns meus & d̄s m̄s.
Et ille. Quia uidisti me inquit credidisti:
beati qui non uiderunt & credidēunt. Fode
runt manus meas & pedes meos: dinume
rauerunt omnia ossa mea: quando pendens
extentus erat in ligno. Non potuit melius
descr̄bi extensio corporis eius in ligno: q̄m ut
dicēt: dinumerauerunt omnia ossa mea. Ipsi
u̅ consid̄lauerunt: & conspexerunt me. Con
sid̄lauerunt & non intellexerunt: & conspe
xerunt & non uid̄unt: usq; ad carnem oc̄los
non usq; ad ūbum cor. Diuiserunt sibi uesti
menta mea. Vestimenta ipsius: sacramenta

ipsius. Attendite frs. Vestimenta ipsius sacra
menta ipsius potuerunt diuidi p hereses: s;
erat ibi uestimentum quod nemo diuisit.
Et sup uestem meam miserunt sortem. Erat
ibi tunica dicit euuangelista: desup contexta.
Ergo de celo: g a patre: g a spu sancto. Que
e ista tunica: n caritas quam nemo potest
diuidere? Que est ista tunica? nisi unitas?
In ipsam sors mittitur: nemo illam diuidit.
Sacramenta sibi heretici diuidere potuerunt:
caritatem non diuiserunt. Et quia diuidere
non potuerunt: recesserunt: illa autem ma
net integra. Sorte obuenit quibusdam.
Qui ht hanc: securus e. Nemo illum mouet
de eccla catholica. Et si foris illam incipiat
habere: intromittitur qm ramus oliue a columba.
Tu autem domine ne elonge feceris auxi
lium tuum. Et factum est. Post triduum re
surrexit. In defensionem meam aspice. Erue
a framea animam meam: ide a morte. Framea
enim gladius e: et p gladium mortem intelli
gi uoluit. Et de manu canis unicam meam.
Animam meam: unicam meam: caput et
corpus. Unicam dixit ecclam. De manu: ide
de potestate canis. Qui sunt canes? Qui ceco
more latrant: nec intelligunt contra quos.
Nich illis fit: et latrant. Quid feci cani tran
siens uia sua? Tamen ille latrat. Qui latrant
cecis oculis non discernentes contra quos aut p
quibus: canes sunt. Saluum me fac de ore le
onis. Leo rugiens nostis qui sit: circuiens et
querens quem deuoret. Et a cornib; unicor
nium humilitatem meam. Unicornes non
dicet: n sup bos. Idcoq; subiecit humilitatem
meam. Audistis que passus est: et quod ora
uit ut eruatur ab istis. Attendamus m quare
passus e. Modo iam uidete frs. Qui non est
in ea sorte pp quam passus e xpc: quare
xpianus e? Ecce intelligamus: que passus
e. Dinumerata sunt ossa eius: irrisus est. Di
uisa sunt uestimenta eius: missa e sors sup uestem
ipsius. Circumdederunt eum furentes et seui
entes: et dispersa sunt omnia ossa eius. Et hic
audimus: et in euuangelio legimus. Uideamus
quare Xpe fili dei si nolles: non patereris.

Ostende nob fructum passionis tue. Audi in
quit fructum. Ego non taceo: s; surdi sunt
homines. Audi fructum: quare passus sum
omnia ista. Narrabo nomen tuum frib; meis:
in medio eccle laudabo te. Uideamus si in par
te narrat nomen dei frib; suis. Narrabo nom
tuum frib; meis: in medio eccle cantabo te.
Fit hoc m: s; uideamus ipsam ecclam. Que
est? Nam dixit in medio eccle laudabo
te. Ecclam uideamus: pp quam passus est.
Qui timetis dnm laudate eum. Ubicumq; ti
metur deus et laudatur: ibi est ecclesia xpi.
Uidete frs mei si his dieb; p totum orbem terra
rum sine causa dr amen: et alleluia. Num ibi ti
metur ds: et laudatur ds? Exiuit donatus
et ait prsus non timetur: totus mundus pyt.
Sine causa dr. Totus g mundus pyt: et mo
dica pars remansit in affrica? Ergo n dicit
aliquid xpc unde obturet ista ora: non dicit
aliquid unde eradicet linguas ista dicentium?
Uideamus: ne forte inueniamus. Adhuc nobis
dr: in medio eccle. De eccla nra dicit: qui ti
metis dnm: laudate eum. Uideamus si illi
laudant dnm: et intelligamus si de ipsis dix:
et si in medio eccle ipsorum laudatur. Quo
modo laudant xpm qui dicunt pdidit to
tum orbem terrarum? Diabolus illi totum abs
tulit: et in parte ipse remansit. S; uideamus.
Aptius dicat: aptius loquatur: non sit qd
interpretari: non sit qd suspicari possit. Uni
uersum semen iacob magnificate eum. Forte ad
huc dicunt: nos sumus semen iacob. Si sint:
ipsi uideamus. Timeat eum omne semen isrl.
Adhuc dicant. Nos sumus semen isrl. Permit
tamus: dicant. Quoniam non spuit neq;
despexit deprecationem pauperum. Quorum
pauperum? Non de se presumentium. Uidea
mus si paupes sunt qui dicunt: nos su
mus iusti. Xpc clamat: longe a salute
mea uerba delictorum meorum. S; adhuc
dicant qd uolunt. Neq; auertit faciem suam
a me: et cum clamarem ad eum exaudiu
me. Ut quid exaudiuit? Ad quam rem?
Apud te est laus mea. Apud dnm posuit
laudem suam: docuit non presumi in homine.

Adhuc dicant qd uolunt. Jam quidem ce
perunt uri: cepit ꝓpinquare ignis. Non est
qui se abscondat a calore eius. Sz adhuc di
cant: & nos apud illum laudem nostram
posuimus: & nos in nob non p̄sumimus. Di
cant adhuc. In eccl̄a magna confitebor t̄. Jam
hic puto quia cepit interiora tangere. Eccl̄ia
magna quid ē frs? Numquid exigua pars
orb̄ terrarum. eccl̄a magna ē? Eccl̄a magna:
totus ē orb̄. Modo si quis uelit xp̄o contra
dicere: dicat. Dic nob̄. Tu dixisti: in eccl̄ia
magna confitebor t̄. Que eccl̄a magna ē?
Ad fructum affrica remansisti? Totum
mundum pdidisti fudisti sanguinem p toto:
sz inuasorem passus es. Ita nos diximus dn̄o.
tanquam querentes: scientes tamen quid
dr̄. ponamus nos scire quid dicat. Nonne nob̄
respondet quiescite? adhuc dico unde nemo
dubitet? Expectemus g̊ quid dicturus est.
Jam g̊ uolebam pnuntiare: & non amittere
homines aliud aliquid interpretari. Cum dicit
xp̄c in eccl̄a magna? & tu dicis quia ab ex
trema parte remansit? Et cum adhuc au
dent dicere. & nr̄a eccl̄a magna ē. quid tibi ui
detur? Jam etiam audio si non dicit ali
quid. unde obmutescant. Adhuc dicant:
quia magna ē eccl̄a. Solam numidiam
uideamus. Audiamus adhuc dominum.
Vota mea reddam coram timentib; eum.
Que sunt uota sua? Sacrificium qd obtulit
dn̄o. Nostis quale sacrificium? Norunt fide
les uota: que obtulit timentib; eum. Nam
sequitur. Edent paupes & saturabuntur.
Beati paupes: quia id̄o edunt ut satu
rentur. Edunt enim paupes. Qui autē
diuites sunt non saciantur: quia n̄ esu
riunt. Comedent paupes. Inde erat pis
cator ille petrus: inde erat alius piscator
iohannes. & iacob; frat̄ eius. Inde erat
etiam publicanus matheus. De paupib;
ipsi erant qui comedebant. & saturati
sunt: talia passi. qualia manducauerūt.
Cenam suam dedit: passionem suam de
dit. Ille saturatur: qui imitatur. Imitati
sunt paupes. Ipsi enim sic passi sunt.

ut xp̄i uestigia sequentur. Edent paupes:
Sz quare paupes? Et laudabunt dominum
qui requirunt eum. Diuites se laudant: pau
pes dominum laudant. Quare sunt paupes?
Quia dominum ut dominum querunt. Do
minus ē diuicie pauperum. Id̄o inanis ē domus:
ut cor plenum sit diuiciis. Diuites querant
unde archam impleant: paupes querant
unde cor impleant: & cum impleuerint
laudent dominum qui querunt eum. Et
uidete frs qui uere sunt paupes: cui rei diui
tes sunt: quia non in archa: n̄ in horreo:
non in apotheca. Viuent corda eorum in secu
lum seculi. Ergo attendite. Omnia que au
distis passus ē dominus. Querimus quare
passus ē: & cepit narrare. Narrabo nom̄
tuum fr̄ibus meis: in medio eccl̄e laudabo
te. Sz adhuc dr̄: ista ē eccl̄a. Timeat eum
omne semen isrl̄. Dicitur: nos sumus semen
isrl̄. Quoniam non sp̄uit neq; despexit pre
cem paupis. Adhuc dicant: nos sumus
paupes. Neq; auertit faciem suam a me. Ipse
xp̄c dominus a se id ē ab eccl̄a sua: corpore
ipsius. Apud te laus mea. Vos ipsos uultis
laudare. Sz respondent. Prorsus & nos ip
sum laudamus. Vota mea reddam coram
timentib; eum. Sacrificium pacis: sacrificium
caritatis: sacrificium corporis sui: norunt fi
deles. Disputari inde m̄ non potest. Vota
mea reddam coram timentib; eum. Edant
publicani: edant piscatores: manducent:
imitentur dominum: paciantur: saturentur.
Mortuus ē ipse dominus: moriuntur & pau
pes. Additur & mors discipulorum: morti
magistri. Quare? Da m̄ fructum. Comme
morabuntur & conuertentur ad dn̄m: uni
uersi fines terre. Eya frs. Quid queritis a nob̄
quid respondeamus parti donati? Ecce psal
mus & hic legitur hodie: & ibi legitur
hodie. Scribamus eum in frontib; nostris:
cum illo pcedamus. Non quiescat lingua
nr̄a: ista dicat. Ecce xp̄c passus est: ecce
mercator ostendit mercedem: ecce p̄cium
quod dedit. Sanguis eius fusus ē. In sacco
ferebat p̄cium nostrum. Percussus est lancea:

scissus est saccus: et manauit pcium orbis
tarum. Quid mihi dicis oheretice? Non est p
cium orb tarum? Affrica sola redempta est?
Non audes dicere totus orb redemptus est. s;
pijt. Quem inuasorem passus est xpc: ut
pderet rem suam? Ecce commemorabuntur. &
conuertentur ad dnm: uniuersi fines tre. Adhuc
dicat. Si dicet fines tre: & non dicet uniuersi
fines tre: dicere hant. Ecce habemus fines tre in mau
ritania. Uniuersi fines tre. dixit. Oheretice: uniuersi dixit.
Qua exiturus es. ut euadas questionem.
Non habes qua exeas: s; habes quo intres.
Rogo uos. Nolo inde disputare: ne dicatur
quia sermo meus aliquid ualet. Solum psal
mum attendite: solum legite. Ecce xps
passus e: sanguis eius fusus e. Ecce redemptor
nr: ecce pcium nostrum. Quid emit? Dicatur
mihi. Quid interrogamus? Quid si mihi aliquis di
cat: ostulte quid interrogas? Codicem portas:
ibi hs unde emit: ibi quere quod emit. Ecce
ibi hs: commemorabuntur & conuertentur
ad dnm uniuersi fines tre. Fines enim terrae
commemorabuntur: s; heretici obliti sunt.
et ideo audiunt omni anno. Putas ubi po
nunt aures suas quando lector ipsorum dicit:
commemorabuntur & conuertentur ad dnm
uniuersi fines tre? Eya forte unus uersus est.
Aliunde cogitabas: cum fre tuo fabulabaris.
quando illud dixit. Attende quia repetit: &
surdos pulsat. Et adorabunt in conspectu eius
uniuerse patrie gentium. Adhuc surdus est &
non audit: pulsetur iterum. Qm domini est reg
num: & ipse dominabitur gentium. Tres istos
uersus tenete frs: hodie cantati sunt & ibi:
aut forte deleuerunt illos. Credite mihi frs
mei: ita estuo. ita uim patior: ut mirer
nescio quam surditatem & duriciam cordis
ipsorum: & aliquando dubitem utrum
hant illud in codicib;. Hodie currunt oms
ad ecclam: hodie omnes audiunt psalmum
intenti: oms suspenso corde audiunt. S;
fac: quia n sunt intenti. Numquid unus u
sus e commemorabuntur & conuertentur
ad dnm uniuersi fines tre? Euigilas: s;
adhuc fricas oculos. Et adorabunt in
conspectu eius: uniuerse familie gentium.
Excute somnium. Adhuc grauaris? Audi.
Quoniam domini e regnum: & ipse domi
nabitur gentium. Si e adhuc qd dicant
nescio: litigent cum scripturis: n nobcum.
Ecce codex ipse contra illum: cte & lingua.
Non seruauimus scripturas: ne arderent?
Seruate sunt: unde tu ardeas. Quid seruasti?
Api: lege. Tu seruasti: & tu obpugnas.
Quid seruasti a flamma: quod delere uis
lingua? Non credo. non credo: quia seruasti.
Prorsus non credo. Non seruasti. Verissime di
cunt nri: quia tu tradidisti. Ille pbatur
traditor: qui lecto testamto non sequitur. Ecce
legitur & sequor: legitur & recusas. Quis
manus misit in flammam. qui credit et se
quitur: an qui dolet quia e qd legatur?
Nolo scire qui seruauit: undecumq; inuentus
e codex. Testamtum patris nri: exijt de qua
libet cauna. Nescio qui fures tollere uole
bant: nescio qui psecuturi incende uolebat.
Undecumq; platum e: legatur. Quare liti
gas? Frs sumus. Quare litigamus? Non
intestatus mortuus e pater. Fecit testamen
tum & sic mortuus est: & resurrexit. Tamdiu
contenditur de hereditate mortuorum.
quamdiu testamtum pferatur in publicum.
Et cum testamtum platum fuit in publicu:
tacent oms ut tabule apiantur & recitent.
Judex intus audit: aduocati silent. Precones
silentium faciunt: uniuersus ppls suspensus
est. ut legantur uba mortui non sentientis
in monumto. Ille sine sensu iacet in mo
numto: & ualent uba ipsius: sedet xpc in
celo & contradicitur testamto. Api. Legamus.
Frs sumus. Quare contendimus? Placetur
animus nr: non sine testamto nos diuisit
pater. Qui fecit testamtum: uiuit in eter
num. Audit uoces nras: cognoscit suam.
Legamus. Quid litigamus? Ubi inuenta fuit
hereditas: ipsam teneamus. Api testimoniu:
lege in pmo capite ipsius psalterij. Postula
a me. S; quis dicit? Forte non xpc? Ibi
hs. Dominus dixit ad me filius meus es tu
ego hodie genui te. Ergo filius di dicit:

ut ad filium suum dicit pat̄. Ergo quid dicit
ad filium? Postula a me & dabo tibi gentes
hereditatem tuam & possessionem tuam fi-
nes t̄re. Solet fieri frs̄ ut quando queritur
de possessione querantur affines. Int̄ affines
illum et illum: ne erret heres. aut cui do-
natur: aut qui emit. Querit int̄ quos affi-
nes: int̄ illum et illum possidentis. Qui
dimisit om̄s fines: nullos diuisit affines.
Quocumq; te uerteris: xp̄c est finis t̄re. Ha-
bes hereditatem. Huc ueni: totam mecum
posside. Quare litigando uocas ad patrem?
Huc ueni: bono tuo uinceris: totam habe-
bis. An adhuc calumpniaris? Iam ego testa-
mentum legi: & tu calumpniaris? An et
adhuc calumpniaris quia fines t̄re dixit:
et non dixit om̄s fines t̄re? Legamus g̊
quom̄ lectum ē. Commemorabuntur et
conuertentur ad dn̄m: uniuersi fines t̄re. Et ado-
rabunt in conspectu eius: uniuerse patriae
gentium. Quoniam domini est regnum: &
ipse dominabitur gentium. Ipsius est non
uestrum. Agnoscite dn̄m: agnoscite posses-
sionem domini. Sedate uos quia p̄uata ur̄a
uultis posside: & non communem cum
xp̄o unitatem. Dominari enim uultis in
t̄ra. non cum illo in regno celesti regnare.
Possidetis domos ur̄as: ut dominos nostros:
et aliquando uenimus ad illos dicentes. Que-
ramus uerum: & inueniamus uerum. Et illi.
Vos tenete quod tenetis. Oues tuas habes:
oues meas habeo. Noli ēē molestus ouibus
meis: quia & ego non sum molestus ouibus
tuis. Deo gr̄as. Meae sunt oues: illius sunt
oues. Xp̄c quid emit? Immo nec mee sunt
nec tue: s; illius sint qui illas emit: illi sint
qui illas signauit. Neq; qui plantat est
aliquid: neq; qui rigat: s; qui increm̄tum
dat deus. Quare habeo meas: habes tu
tuas? Si hic est xp̄c: huc eant tue: q̄
non sunt tue. Si ibi est xp̄c: illic eant mee:
quia non sunt mee. Propt̄ possessiones os-
culentur nob̄ manus & caput: & p̄gant
filii alieni. Non est possessio mea inquis.
Quid est hoc? Videamus si non est tua
possessio: uideamus si non t̄ illam uendicas.
Ego nomini xp̄i laboro: tu donati nomini. Nā
si xp̄m attendas: ubiq; est xp̄c. Tu dicis ecce
hic est xp̄c: ego dico p̄ totum ē. Laudate pue-
ri dominum: laudate nomen domini. Unde
laudent? Usquequo laudent? A solis ortu
usq; ad occasum: laudate nomen domini.
Ecce quid emit xp̄c: ecce quam ecclesiam
ostendo: ecce quid redemit: ecce p̄ quo san-
guinem fudit. S; tu quid dicis? & ego illi
colligo. Qui mecum inquit n̄ colligit: spar-
git. Diuidis unitatem: possessionem tuā
queris. Et quare habent nomen xp̄i? Quid
ad defensionem possessionis tue titulos xp̄i
posuisti? Nonne hoc faciunt nonnulli in
domo sua? Ne inuadat domum suam
aliquis potens: ponit ibi titulos potentis:
titulos mendaces. Ipse uult ēē possessor. & fr̄o-
tem domus sue uult de titulo alieno mu-
niri. ut cum titulus lectus fuit: contritus
potentia nominis abstineat se ab inuasione.
Fecerunt illud: quando maximianistas
dampnauerunt. Egerunt apud iudicem
et concilium suum recitauerunt: tam-
quam titulos ostendentes: ut episcopi ui-
derentur. Tunc iudex int̄rogauit. Quis hic
alter ep̄s ē. de parte donati? Respondit
unus. Nos non nouimus: nisi aurelium catho-
licum. Timentes illi leges: non responde-
runt nisi de uno ep̄o. Illi autem ut uide-
rentur a iudice nomen xp̄i imponebant:
in possessione sua: titulos illius imposuerūt.
Bonus est dominus: qui illis parcat. Et ubi
inuenit titulos suos: uendicet illud posses-
sioni sue. Potens ē misericordia ipsius: qui illis
illud faciat. Quoscumq; inuenit nomen xp̄i
portare: congreget illos. Et uidete fratres.
Quando potens aliquis inuenit titulos suos:
nonne sibi iure rem uendicat & dicit. n̄
ponet titulos meos? Titulos meos posuit:
mea res est. Ibi nomen meum inuenio: meū
est. Numquid titulus mutatur? Titulus
qui erat: ipse est. Possessor mutatur: titulus
non mutatur. Sic & illi qui baptismum ha-
bent xp̄i. si ueniunt ad unitatem n̄ mutam̄

titulos aut delemus titulos: sed agnoscimus ti
tulos regis nostri: titulos imperatoris nostri. Sed
quid dicimus? O domus misera: ille te pos
sideat: cuius titulos habes. Xpi titulos habes:
noli esse donati possessio. Multa diximus fratres: sed
illud de memoria vestra non recedat quod hodie
legitur. Ecce iterum dico: et sepe dicendum est.
Per ipsum diem id est per sacramenta huius diei con
stringo vos: ut non vobis exeant de cordibus:
commemorabuntur et convertentur ad dominum
universi fines terre. Et adorabunt in conspectu
eius universe familie gentium: quoniam domini est
regnum et ipse dominabitur gentium. Contra
tam apertam et manifeste demonstratam pas
sionem Xpi: non audiatis verba calumpniatoris.
Quicumque contradicunt: homines dicunt: hoc
autem dicit deus. In finem psalmus dauid pro
assumptione vel pro susceptione vel pro cerua ma
tutina. In finem pro susceptione
matutina psalmus ipsi dauid. In finem pro resur
rectione sua ipse dominus ihesus xpc loquitur.
Matutina enim fuit prima sabbati susceptio eius:
qua susceptus est in vitam eternam: cui mors
ultra non dominabitur. Dicuntur autem ista
ex persona crucifixi. Nam de capite psalmi hu
ius sunt verba que ipse clamavit cum in cru
ce penderet: personam etiam veteris hominis
servans cuius mortalitatem portavit. Nam
vetus homo noster crucifixus est cruci: cum illo.

Psalmus dauid.

Deus deus
meus respice in me. quare me de
reliquisti? Longe a salute mea:
longe factus es a salute mea: quoniam longe
est a peccatoribus salus. Verba delictorum meorum.
Nam hec verba sunt non iusticie: sed delictorum
meorum. Vetus enim homo simul crucifixus
est cruci. Loquitur etiam causam ignorans:
quare illum dereliquerit deus. Aut certe
longe a salute mea sunt: verba delictorum
meorum. Deus meus clamabo ad te per diem:
et non exaudies. Deus meus clamabo ad te
in rebus prosperis huius vite ut non minuantur
nec exaudies: quia verbis delictorum ad te
clamabo. Et nocte: et non ad insipientiam
mei. Et in adversis utique huius vite clamabo ut
prosperentur: et similiter non exaudies. Neque
hoc facies ad insipientiam mei: sed potius ut
sapiam quid me clamare velis: non verbis
delictorum ex desiderio temporalis vite: sed verbis
conversionis ad te in vitam eternam. Tu autem
in sancto habitas: laus israel. Tu autem in
sancto habitas: et ideo immunda delictorum
verba non audis. Laus videntis te. non eius
qui laudem suam quesivit in gustando vetito
cibo: ut apertis corporeis oculis abscondere
se conaretur a conspectu tuo. In te speraverunt
patres nostri. Omnes iusti scilicet non querentes
suam laudem: sed tuam. Speraverunt et liberasti
eos. Speraverunt: et eruisti eos. Ad te clama
verunt: et salvi facti sunt. Ad te clamaverunt
non verbis delictorum a quibus longe est salus:
et ideo salvi facti sunt. In te speraverunt: et
non sunt confusi. In te speraverunt: nec eos
fefellit spes. Non enim in se illam posuerunt:
quia in te non in se speraverunt. Ego autem sum ver
mis et non homo. Ego autem iam non ex
persona loquens adam. sed ego propter ihesum xpc
sine semine incarnatus sum. ut essem in
homine: ultra homines ut vel sic dignaretur
humana superbia: imitari humilitatem meam.
Obprobrium hominum: et abiectio plebis:
In qua factus sum obprobrium hominum:
ita ut pro convicioso maledicto diceretur.
tu sis discipulus eius: et me plebs contemp
neret. Omnes qui conspiciebant me: sub
sannabant me. Omnes qui conspiciebant
me: irridebant me. Et locuti sunt labiis:
et moverunt caput. Et locuti sunt non in
corde: sed in labiis. Nam irridenter mo
verunt caput: dicentes. Speravit in domino
eruat eum: salvum faciat eum: quoniam
vult eum. Hec verba erant: sed in labiis di
cebantur. Quoniam tu es qui extraxisti
me. de ventre. Quoniam tu es qui extraxisti me
non solum de illo ventre virginali: nam
omnibus hominibus lex ista nascendi est ut
extrahantur de ventre: sed etiam de ven
tre iudaice gentis: cuius tenebris obte
gitur. et nondum in lucem xpi natus est:
quisquis in carnali observatione sabbati.

et circumcisionis ceterorumq; talium salutem potui. Spes mea deus: ab ubib; matris meę. Spes mea deus non ex quo uberibus uirginis matris lactari cepi: nam & ante utiq; s; ab ubib; synagoge sicut de uentre dixi extraxisti me: ne carnalem consuetudinem suggerem. In te confirmatus sum ex utero. Ipse est uterus synagoge q̄ me non peperit: s; eiecerunt me. Non autem cecidi: quia continuisti me. De uentre matris meę. Non efficit uent̄ matris meę ut tang̃ parvulus obliuisi essem tui. Deus meus es tu ne discedas ame. quoniam tribulatio uicina est: nam est in corpore meo. Cum non est qui adiuuet. Quis enim adiuuat: si tu non adiuues? Circumdederunt me uituli multi. Circumdedit me multitudo luxuriantis plebis. Tauri pingues obsederunt me. Et p̄cipues eius de oppressione mea letati: obsederunt me. Aperuerunt in me os suum. Aperuerunt in me os: non de scripturis tuis: s; de cupiditatib; suis. Sicut leo rapiens & rugiens. Sicut leo cuius rapina ē quod apprehensus adduci sum: & rugiens crucifige crucifige. Sicut aqua effusus sum: & dispsa sunt omnia ossa mea. Sicut aqua effusus sum. ubi lapsi sunt psecutores mei: & timore dispsa sunt ame firmamenta corporis. hoc est eccle os discipuli mei. Factum ē cor meum tamquam cera liquescens: in medio uentris mei. Sapientia mea que in libris scis de me sępta est. tamquam dura & clausa non intelligebatur: s; postquam ignis meę passionis accessit: tamquam liquefacta manifestata ē: & excepta ē in memoriam eccle meę. Exaruit tamquam testa uirtus mea. Exaruit passione uirtus mea: ñ uelut fenum: s; uelut testa que igne fit firmior. & lingua mea adhesit fauc̃ib; meis. Et seruauerunt apud se p̄cepta mea: p̄p quos locutus eram. Et in puluerē mortis deduxisti me. & impios mortis destinatos quos tamquam puluerem proicit uentus a facie t̄re: deduxisti me. Cum circumdederunt me canes multi. Quoniam circumdederunt me non p̄uitate: s; p consuetudine: latrantes multi. Concilium malignantium obsedit me. Concilium malignantium circumdedit me. Foderunt manus meas: & pedes meos. foderunt claui pedes meos: & manus. Dinumerauerunt omnia ossa mea. Dinumerauerunt in ligno crucis: exercita omnia ossa mea. Ipsi ū considerauerunt: & conspexerunt me. Ipsi ū ꝺē non mutati: considerauerunt & conspexerunt me. Diuiserunt sibi uestimenta mea: et sup uestem meam miserunt sortem. Tu autem domine ne longe feceris auxilium tuū a me. Tu autem domine non in finem scisticet eteros: s; statim resuscita me. In defensionem meam respice. Aspice ne quid mali moliant. Erue a framea deus animam meam. Eripe ab ira manu canis unicam meam. Et de potestate p̄pli ex consuetudine latrantis ecclam meam. Salua me ex ore leonis. Salua me fac de ore regum secularis. Et a cornib; unicornium humilitatem meam. Et a sublimitatib; superborum se singulariter erigentium consortesq; non fieri uolentiū: saluam fac animam meā. Narrabo nomen tuum fratrib; meis. Narrabo nomen tuum humilibus: & sē mucem diligentib; sicut a me dilecti sunt: fratrib; meis. In medio eccle laudabo te. Hoc ē gaudens p̄dicabo te. Qui timetis dñm: nolite querere laudem uestram: s; ipsum laudate. Uniuersum semen iacob: magnificate eum. Uniuersum semen eius cui maior seruiet: magnificate eum. Timeat eum omne semen isrl. Timeant eum omnes ad nouam uitam nati: & ad unionem di reparati. Quia non sp̄uit neq; despexit deprecationem pauperis. Quoniam non sp̄uit p̄cem illius qui ubis delectorum clamanti ad deum: uiam uanam transire uolebat: s; p̄cem pauperis non tumentib; in pompis transeuntibus. Neq; auertit faciem suam a me. Sicut ab illo qui dicebat. clamabo ad te nec exaudie

Et cum clamarem ad eum exaudiuit me. Apud te laus mea. Non enim laudem meam quero: qua tu in es laus qui in sancto habitas: & iam sanctum te depcantem exaudis. Laus ista. In eccl̃a magna: confitebor tibi. In eccl̃a orbis terrarum: confitebor tibi. Vota mea reddã coram timentib; eum. Sacrificia corporis & sanguinis mei: reddam coram timentibus eum. Edent pauperes & saturabunt. Edent humiles et contemptores seculi: et mirabuntur. Sta enim nec copiam seculi huius concupiscent: nec timebunt inopiam. Et laudabunt dñm qui requirunt eum. Hsam laus domini ẽ: cruciacio saturitatis illius. Viuent corda eorum in seculum seculi: nam cib; ille cordis est. Commemorabuntur & conuertentur ad dñm uniuersi fines terre. Commemorabunt: recordat enim deus genib; mortaliter natis: et in erroꝛa tendentib;. Et conuertentur ad dñm uniuersi fines terre. Et adorabunt in conspectu eius: uniuerse patrie gentium. Et adorabunt in conscientiis suis uniuerse patrie gentium. Quoniam dñi ẽ regnum: et ipse dominabitur gentium. Quoniam domini est regnum: ñ superborum hominum: et ipse dominabitur gentium. Manducauerunt et adorauerunt omnes diuites terre. Manducauerunt corpus humilitatis dñi sui: coram diuitez terre. Nec sicut pauperes saturati sunt. usq; ad inuitationem: sz tam adorauerunt. In conspectu eius procident uniuersi: qui descendunt in terram. Solus enim uidet qñ porro cadunt uniuersi: qui celestem conuersationem deseruerunt: in terra eligunt beati apparere hominib; non uidentib; ruinam eorum. Et anima mea ipsi uiuet. Et anima mea que in contemptu seculi huius quasi uidetur hominib; mori: ñ sibi sz ipsi uiuet. Et semen meum seruiet illi. Et opa mea ut p me credentes in eum: seruient illi. Annunciabitur domino generatio uentura. Annunciabitur in honorem domini: generatio nouꝰ testamti.

Et annunciabunt celi iusticiam eius. Et annunciabunt euangeliste iusticiam eius. Populo qui nascetur quem fecit dñs. Populo qui nascetur ex fide dño:

Psalmus Psalmus ipsi dauid. ipsi dauid. Ecclesia loquitur p̃ omnꝫ Psꝰ uicesimus secꝰs.

regit me et nichꝫ mihi deerit. Dominus ihc xpc pastor meꝰ ẽ: & nichꝫ mihi deerit. Et in loco pascue ibi me collocauit. In loco pascue uncipientis ad fidem me pducens: ibi me nutriendum collocauit. Sup aquam refectionis educauit me. Sup aquam baptismi quo reficiuntur: qui integritatẽ uiresq; amiserant: educauit me. Animam meam conuertit. Deduxit me in semitas iusticie: pp nomen suum. Deduxẽ me in angustis tenerib;: quib; pauci ambulant iusticie sue: non pp meritum meum: sz pp nomen suum. Hsam & si ambulauero in medio umbre mortis. Sam & si ambulem in medio uite huiꝰ que umbra mortis est. Non timebo mala: quoniam tu mecum es. Non timebo mala quoniam tu habitas in corde meo p fidem: & nunc mecum es: ut p umbram mortis etiam ego sim tecum. Virga tua & baculus tuus: ipsa me consolata sunt. Disciplina tua tamquam uirga ad ggem ouium: & tamquam baculus iam ad grandiores filios: ex animali uita ad spalem crescentes: ipsa me non afflixerunt: sz magis magisq; consolata sunt: quia memores mei. Parasti in conspectu meo mensam: aduersus eos qui tribulant me. Post uirgam autem qua paruulus & animalis in ggre in pascuis eruditebar: post illam uirgam qua cepi ee sub baculo. parasti in conspectu meo mensam: ut non iam lacte alar paruulus: sz maiori cibos sumam: firmate aduersus eos qui tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum. Letificasti leticia spuali mentem meam. Et poculum tuum inebrians quam preclarum est. & poculũ

5.
5.
5.
5.
5.
5.
5.
5.

tuum obliuionem p̄stans p̄orum uanarū
delectationum: quam p̄clarum est. Et
miscd̄ia tua subsequatur me: omnibus
dieb; uitę meę. Idē quamdiu uiuo in hac
mortali uita: non tua s; mea. Vt inhabitē
in domo domini in longitudinem dierū.
Subsequatur me autem non hic tantum:
s; etiam ut inhabitem in domo domini in
longitudinem dierum: idē in ęt̄num am̄;

Psalmus ipsi dauid prima sabbati.

Psalmus ipsi dauid de clarificati
one domini et resurrectione: quę matu
tino p̄ma sabbati facta est: quę iam dies
dominica dicitur. Ps̄ uicesimus tercius.

Domini est t̄ra et plenitudo
eius. orb̄ t̄rarum & uniu̅si qui
habitant in eo: idē orb̄ t̄rarum
et uniuersi qui habitant in eo: cum cla
rificatus dominus annuntiatur in fidem
omnium gentium: & uniu̅s orb̄ t̄rarum
fit ęccl̄a eius. Ipse sup̄ maria fundauit eam.
Ipse firmissime stabiliuit eam sup̄ omnes
fluctus sęculi huius: ut ab eis non supa
retur nec nocēnt ei. Et sup̄ flumina p̄pa
rauit eam. Flumina in mare fluunt: & cu
pidi homines labuntur in scl̄m. Etiam
istos sup̄at ęccl̄a: quę deuictis p̄di gr̄am
cupiditatib; sęcularib;: ad recipiendam
immortalitatem caritate parata est. Quis
ascendet in montem domini? Quis ascen
det in altissimam iusticiam domini? Aut
quis stabit in loco sancto eius? Aut quis
p̄manebit in eo quo ascendet sup̄ maria
fundato: & sup̄ flumina p̄parato loco?
Innocens manib; & mundo corde. Quis g̅
illuc ascendet & p̄manebit ibi: n̄ innocēs
in op̄ib; & mundus in cogitationib;? Qui
n̄ accepit in uano animam suam. Qui n̄
in reb; non p̄manentib; deputauit animā
suam: s; eam immortalem sentiens: eterni
tatem stabilem atq; incommutabilem de
sid̄auit. Et non iurauit in dolo p̄ximo
suo. Et id̄o sine dolo sicut simplicia & n̄
fallacia sunt ęt̄na: ita se p̄buit p̄ximo suo.

Hic accipiet benedictionem a domino. &
miscd̄iam a deo salutari suo. Hęc est gene
ratio querentium dn̄m. Sic enim nascuntur
qui querunt eum. Querentium faciem
dei iacob. Diapsalma. Querentium faciem
dicitur: qui postu̅s nato p̄matum dedit.
Diapsalma. Tollite portas p̄ncipes uestras.
Quicumq; p̄matum in hominib; queritis:
auferte ne impediant aditus q̄s uos statuistis
cupiditatis & timoris. Et eleuamini porte ęt̄
nales. Et eleuamini aditus ęt̄nę uitę: re
nunciationis sęculi & conu̅sionis ad deum. &
int̄ibit rex glorię. Et int̄ibit rex in quo sine
sup̄bia gloriemur qui sup̄atis portis morta
litatis. & patefactis sibi cęlestib; implebit
quod ait gaudete: quia ego uici sęculum.
Quis est istę rex glorię? Pauet ammirans
natura mortalis: & querit quis est iste rex
glorię. Dominus fortis & potens. Dominus
fortis & potens: quem tu infirmum putasti
et opp̄ssum. Dominus potens in p̄lio. Con
trecta cicatrices: & senties rep̄atas: & im
mortalitati redditam infirmitatem huma
nam. Resoluta ē quę debebatur t̄ris: ubi
cum morte belligerata est clarificatio dn̄i.
Tollite portas p̄ncipes uestras. Hinc iam p̄a
gatur in cęlum. Exclamet itum p̄phetica
tuba. Tollite portas p̄ncipes u̅ras etiam cę
lestes p̄ncipes: quas habetis in animis
hominum qui adorant miliciam cęli. Et
eleuamini portę ęt̄nales. iusticię. caritatis. &
castitatis: p̄ quas anima diligit unum uerū
deum: & non fornicatur sub multis qui ap
pellantur dii. Et int̄ibit rex glorię: ut ad
dexteram patris p̄ nob̄ int̄pellet. Quis ē
istę rex glorię? Quid & tu princeps potesta
tis aeris huius miraris & queris? Quis est
istę rex glorię? Dominus uirtutum: ipse est
rex glorię. Ecce iam uiuificato corpore sup̄
te p̄git ille temptatus: sup̄ omnes angelos
tendit. ab angelo p̄uaricatore illę tempta
tus. Nemo uestrum se obiciat: atq; inter
cludat iter nostrum: ut tamquam d̄s co
latur a nob̄. Neq; p̄ncipat̄. neq; angelus.
neq; uirtus: nos separet a caritate xp̄i.

Bonum est spare in domino: quam spare in ꝑncipe: ut qui gloriatur in domino glorietur. Sunt quidem uite in huius mundi ꝯdicione uirtutes: ꝙ dominus uirtutum ipse ē rex glē: **In finem psalmus ipsi dauid.** ℣ finem psalmus ipsi dauid. Xp̄e ꝙ in ꝑsona ecclesie loquitur. Nam magis ad ꝑplin xp̄ianum conūsum ad deum: ꝑtinent que sequuntur. **Psalmus uicesimus quartus.** Ad te domine leuaui animam meam deuidio spūali: que carnalib; desidijs conculcabatur in ēa. Deus meus in te confido non erubescam. Deus meus ex eo quod in me confidebam: sum ꝑductus usq; ad istam infirmitatem carnis: & qui deserto deo sicut deus esse uolui: a minutissima bestiola mortem timeo: de superbia mea uirtutis erubui. Jam ꝙ in te confido: non erubescam. neq; irrideant me inimici mei. Neq; irrideant me qui serpentino atq; occulto suggestionibus insidiantes: & suggerentes euge euge: ad ꝟ me detecerit. Etenim uniuersi qui te exspectāt: non confundentur. Confundantur inquā facientes. Confundantur inquā facientes: ad adquirenda que transeunt. Vias tuas domine notas fac mi: & semitas tuas edoce me: que non late sunt nec multitudinem ad inicium ducunt: ꝙ angustas & paucis notas semitas tuas edoce me. Dirige me in uitate tua. Et doce me. Nam ꝑ me ipsum non noui nisi mendacium. Quoniam tu es saluator meus: & te sustinui tota die. Neq; enim dimissus a te de paradiso & in longinquam regionem peꝝgnat: ꝑ me ipsum redire possum: ñ occurrat errantī. Nam domine rectus meus: toto tractu temporis secularis: misericordiam tuam sustinuit. Reminiscē miserationum tuarum domine. Reminiscē ꝯpum misericordiē tuē domine: quia tanquam obliuiosum te hominem putant. & quia misericordie tue a seculo sunt. Et hoc reminiscē: quia misericordie tue a seculo sunt. Numquam enim sine ulla fuisti: ꝙ etiam peccantem hominem uanitati quidem: ꝙ in spe subiecisti: & tot tantasq; creaturē tuē consolationib; non deseruisti. Delicta iuuentutis mee: & ignorantias meas ne memineris. Delicta confidentis audacie mee & ignorantie mee: ne ad uindictam reserues: ꝙ tanquam exercitant ī. Secundum misericordiam tuam: memor esto mei dñe. Memor esto quidem mei non secundum iram qua ego dignus sum: ꝙ secūm misericordiam tuam qua me querē dignatus es que te digna est. Propt̄ bonitatem tuam dñe. Sanctifica ꝑ iniquitatem meam: ꝙ ꝑ bonitatem tuam domine. Dulcis & rectus dominus. Dulcis ē dñs: quandoquidem & peccantes impios tractuus misericors est: ut oīa peccata donaret. Sed rectus ē etiam dominus: qua post misericordiam uocationis & uenie. que b̄t grām sine iniq̄: digna ultimo iudicio inita requiret. Propter hoc legem statuit delinquentib; in uia: qua misericordiam ꝓgaudet. ut ꝑducēt in uiam. Dirigit mites in iudicio. Dirigit mites nec ꝑturbabit eos in iudicio: qui sequuntur uoluntatem eius: nec ei resistendo ꝑponunt suam. Docebit mansuetos uias suas. Docebit uias suas ñ eos qui ꝑcurrere uolunt: quasi se ipsos melius regere possint: ꝙ eos qui ñ erigunt cerucem: neq; recalcitrant cum eis iugum leue imponitur: & sarcina leuis. Uniuerse uie domini misericordia & ueritas. Quas autem uias docebit eos nisi misericordiam qua placabilis est. et ueritatem qua incorruptus est? Quorum unum ꝑbuit donando peccata: alterum ulta uindicando. Et ideo uniuerse uie domini misericordia & ueritas. Duo aduentꝰ filij dei: unus misericors: alter iudicaturus. Tenuit ꝙ ad eum tenens uias eius: qui nullis meritis suis libertatem: ꝙ uidens deponit superbiam: & deiectus cauet examinantis seueritatem: qui clementiam subuenientis exp̄tꝰ est. Requirentib; testamentum eius & testimonia eius. Intelligunt enim duūm misericordem ꝑmo aduentu & secundo iudicem: qui mites & mansuetos requirunt testamentum eius. cum sanguine suo nos in nouam uitam redemit: & in ꝑbis atq; euuangelijs testimonia eius. Propt̄ nomen tuum dñe ꝓpitiabis. peccato meo multum est

enim. Non solum peccata mea donasti que
antequam crederem admisi: sed et peccato
meo quod est multum. quia et in uia non
deest offensio: sacrificio contribulati spiritus propicia
beris. Quis est homo qui timet dominum?
Unde incipit uenire ad sapientiam. Legem
statuit in uia quam elegit. Legem ei statuit
in uia quam liber apprehendit: ne impune iam
peccet. Anima eius in bonis demorabitur:
et semen eius hereditate possidebit terram. Et
opus eius hereditatem solidam instaurati
corporis possidebit. Firmamentum est dominus
timentibus eum. Infirmorum uidetur esse timor:
sed firmamentum est dominus timentibus eum:
et nomen domini quod glorificatum est per orbem
terrarum. firmat timentes eum. Et testamen
tum ipsius ut manifestur illis. Et facit ut
testamentum ipsius manifestetur illis: quia
hereditas xpi gentes sunt. et terminum terre.
Oculi mei semper ad dominum quoniam ipse euel
let de laqueo pedes meos. Nec timeo periculo
sa et terrena dum terram non intueor: quoniam
ille quem intueor: euellet de laqueo pedes
meos. Respice in me et miserere mei: quia
unicus et pauper sum ego. Quoniam unicus populus
unice ecclesie tue seruans humilitatem: quam
nulla scismata uel hereses tenent. Tribula
tiones cordis mei multiplicate sunt. Tribu
lationes cordis mei abundante iniquitate:
et refrigescente caritate: multiplicate sunt.
De necessitatibus meis erue me. Quoniam
tolerare hec mihi necesse est. ut perseuerans usque
in finem saluus sim: de necessitatibus meis
educ me. Vide humilitatem meam et laborem
meum. Vide humilitatem meam quia nunquam me iactantia iu
sticie ab unitate abrumpo: et laborem meum quo indisci
plinatos mihi commixtos suffero. Et remitte
omnia peccata mea. Et his sacrificiis propiciatus
remitte peccata: non illa tantum iuuentutis
et ignorantie mee antequam crederem: sed
etiam ista que iam ex fide uiuens: per infir
mitatem uel uite huius caliginem admitto.
Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt.
Non solum enim foris: sed etiam in ipsa intus
ecclesie communione non desunt. Et odio
iniquo oderunt me. Et oderunt me diligentem
se. Custodi animam meam et erue me. Custo
di animam meam ne decliner ad imitationem
eorum: et erue me a perplexitate qua mihi miscentur.
Non confundar quoniam speraui in te. Non con
fundar si forte insurgunt aduersum me: quoniam non
in me sed in te speraui. Innocentes et recti adhese
runt mihi: quoniam sustinui te. Innocentes et
recti non presentia corporali miscentur tantum
sicut mali: sed consensione cordis in ipsa innocen
tia et rectitudine adheserunt mihi: quoniam non defeci
ut imitarer malos: sed sustinui te: expectans uen
tilationem ultime messis tue. Redime deus israel:
ex omnibus tribulationibus eius. Redime deus po
pulum tuum: quem preparasti ad uisionem tuam
ex tribulationibus eius: non tantum quas foris
sed etiam quas intus tolerat.

Psalmus ipsi dauid.

Psalmus ipsi dauid. Psalmus uicesimus quintus.
Ipsi dauid non mediatori homini
ihesu xpo: sed ecclesie iam perfecte
in xpo stabilite ad tribui potest.
Iudica me domine quoniam ego in
innocentia mea ambulaui. Iudica me: quoniam
post miscellam quam tu mihi prorogasti: inno
centie mee habeo aliquod meritum: cuius
uiam custodiui. Et in domino sperans non in
firmabor. Nec tamen etiam in me: sed in domino
sperans permanebo in eo. Proba me domine et
tempta me. Ne quid tamen occultorum
meorum lateat me proba me domine et temp
ta me: notum me faciens non tibi quem nichil
latet: sed mihi atque hominibus. Vre renes meos et
cor meum. Adhibe medicinalem purgato
riumque ignem delectationibus et cogitationibus
meis: qui urere faciat. Quoniam miscellia tua ante
oculos meos est. Quoniam ne illo igne con
sumar: non merita mea sed miscellia tua qua me
ad talem uitam perduxisti: ante oculos meos
est. Et complacui in ueritate tua. Et quia dis
plicuit mihi meum mendacium: complacuit
autem ueritas tua: complacui mihi etiam ipse
cum illa et in illa. Non sedi cum concilio
uanitatis. Non elegi cor meum apponere
his qui prouidere conantur: quemadmodum
quod fieri non potest rerum transeuntium

pfunctione beati sunt. Et cum iniqua geren
tibus non intrabo. Et quia ipsa causa est om
nium iniquitatum: ideo cum iniqua geren
tib; absconditam conscientiam non habeo. Odio
habui congregationem malignorum. Vt autem
ueniatur ad ipsum concilium uanitatis: cong
gationes malignorum fiunt: quas odio habui.
Et cum impiis non sedebo. Et ideo cum tali
concilio cum impiis non sedebo: idē placitum
non collocabo. Lauabo int innocentes manus
meas. Munda faciam int innocentes opa
mea: quib; amplexabor sublimia tua. Et
circumdabo altare tuum domine: ut au
diam uocem laudis tue. Vt discam quemad
modum te laudem. Et enarrem uniuersa mi
rabilia tua. Et cum didicero: exponam omia
mirabilia tua. Domine dilexi decorem domus
tue. Domine dilexi decorem eccle tue. Dns
m & noticiam sui & salutem dabit: quis
me auferret eccle tue? Et locum habitationis
gle tue. Vbi habitans glorificaris. Ne pdas
cum impiis animam meam. Ne g simul pdas
cum his qui te odiunt animam meam: que
dilexit decorem domus. Et cum uiris san
guinum uitam meam. Et cum his qui pxi
mum odiunt. Nam duob; pceptis: decorat
domus tua. In quorum manib; iniquitates
sunt. Ne itaq; me pdas cum impiis & cum
uiris sanguinum: quorum opa iniqua sunt.
Dextra eorum repleta ē munib;. Et quod eis
ad optinendam salutem etnam datum ē. ad
accipienda huius scli munera conuerterunt.
existimantes questum ēe pietatem. Ego autem
in innocentia mea ambulabam: redime me
et miserere mei. Valeat m ad pfectionem li
berationis tantum pcium sanguinis domini mei:
et in piculis huius uite miscdia tua non de
serat me. Pes meus stetit rectitudine. Dilec
tio mea: non recessit a iusticia. In ecclesiis be
nedicam te domine. Non occultabo eis quos
uocasti benedictionem tuam domine: qm
dilectioni tue subinfero pximi dilectionē;

Paulus apls Alia expositio.

Cum legetur: audiuit nobcum sci
tas uera. Sicut est inquit uitas in
ihu: deponē uos secundum priorem conuersa
tionem uetem hominem. qui corrumpitur
secundum concupiscentias deceptionis: reno
uamini autem spu mentis ure: & induite
nouum hominem qui secundum dm creat
est in iusticia & scitate uitatis. Et ne aliqs
arbitraretur deponendam ēe aliquam subs
tantiam: quemadmodum se expoliat quis
tunicam aut aliquid forinsecus ad accipien
dum. qm accipit aliquis uestimentum.
quasi ponens unam tunicam & sumens alte
ram: & carnal iste intellectus n pmitteret
homines agē in se intus spualiter quod pci
piebat apls: secutus est & exposuit quid
esset exuite uetem hominem & induite
nouum. Cetera enim lectionis ipsius: ad
eundem intellectum ptinent. Ait quippe
quasi dicenti. Et qm exuturus sum uete
rem hominem: aut qm induturus sum nouū?
An ipse tercius homo sum depositurus uetem
hominem quem habui. & acceptur nouum
quem non habui: ut tres homines intelligant
et sit in medio qui deponit uetem & accipit
nouum? Ne ergo quisquam tali carnali co
gitatione impeditus minus facet qd iubetur
et non faciens: excusaret se de obscuritate lec
tionis: dicit in consequentib;. Quapprter
deponentes mendatium: loquimini uitatem
unusquisq; cum pximo suo: qm sumus
inuicem menbra. Ecce hoc ē deponē uetem
hominem: & induere nouum. Quapprter
deponentes mendatium: loquimini uerita
tem unusquisq; cum pximo: quoniam
sumus inuicem menbra. De autem quis
quam uestrum ita cogitet frs cum xiano
loquendam uitatem: & cum pagano men
datium: cum pximo loquere. Proximus
tuus ille est: qui tecum natus ē. ex eua &
adam. Omnes pximi sumus: conditione
terrene natiuitatis. Et aliter frs. ille spe
celestis hereditatis. Proximum tuum de
bes putare omnem hominem: & antequam
sit xianus. Non enim nosti: quid sit apud
deum. Quom pscierit illum ds: ignoras.
Aliquando quem uides adorantem ydola.

Ex de discipulis periclitantibus cum dicit dormiunt

et lapides. conuertitur. & adorat dm̄ fortasse re
ligiosi quam tu. qui eum pauloante irrideba s.
Sunt enim proximi nr̄i latentes in his homi
nibus qui nondum sunt in ecclā. & sunt
longe a nob latentes in ecclā. Idcoq; qui n̄
scimus futura unum quemq; proximum ha
bemus. non solum conditione mortalitatis hu
mane qua in hac t̄ra eadem sorte deuenimus.
s; etiam ipse illius hereditatis. quia nescimus
quid futurum sit. qui m̄ nich ē. Ergo at
tendite cetā induendo nouum hominem. &
exuendo uetēm. Deponentes inquit men
datium. loquimini uitatem unus quisq;
cum proximo suo. qm̄ sumus inuicem men
bra. Irascimini. & nolite peccare. Si propterea
irasceris seruo tuo quia peccauit. ne tu ip
se pecces irascē t̄. Sol non occidat. sup ira
cundiam uram. Intelligitur quidem se
cundum tempus frs̄. quia si ex ipsa huma
na conditione & infirmitate mortalitatis
quam portamus surrepit ira xiano. non
debet diu teneri. & fieri pdiana. Eice il
lam de corde antequam occidat lux ista
uisibil. ne te deserat lux illa inuisibilis.
S; & alit̄ bene intelligitur. quia est n̄r
sol iusticie uitas xp̄c. non iste sol qui ado
ratur a paganis & manicheis. & uidetur
etiam a peccatoribus. s; etiam ille alius cuius
uitate natura humana illustratur. ad quā
gaudent angeli. hominum autem p infir
mitatem acies cordis & si trepidat sub ra
diis eius. ad eum tam̄ contemplandum p
mandata purgatur. cum cepit hic sol in
hominib; habitare p fidem. Non tantum
in te ualeat iracundia que in te nascitur.
ut occidat sup iracundiam tuam sol. id ē
deserat xp̄c mentem tuam. quia n̄ uult
habitare xp̄c cum iracundia tua. Videtur
enim quasi ipse te occidē. cum tu ab ipso oc
cidaris. quia ira cum inueterauit fit odiū.
Cum factum fuit odium. iam homicida es.
omnis enim qui odit frem̄ suum homicida ē.
sicut dicit iohannes apls. Item ipse dicit
quia omnis qui odit frem̄ suum in tenebris
manet. Et non mirum si ille in tenebris

Fidei et odio

manet. a quo occidit sol. Ad hoc forte ptinet
quod audistis in euuangl̄o. Periclitabatur na
uigium in stagno. & xp̄c dormiebat. Nauiga
mus enim p quoddam stagnum. & uentus &
procelle non desunt. Temptationib; huius scli.
ppe obpletur nr̄m nauigium. Unde autem
fit. nisi quia dormit ihc. Si non dormiret
in te ihc tempestates istas non patereris. s;
tranquillitatem habēs intus. cum uigilat
tecum ihc. Quid est autem dormit ihc.
Fides tua que ē de ihu. obdormiuit. Sur
gunt procelle huius stagni. uides malos florē.
bonos laborare. temptatio ē. Fluctus est. &
dicit anima tua. O deus. ipsa ē ipsa est
iusticia tua ut mali floreant. & boni labo
rent. Dicis deo. Ipsa est iusticia tua. &
deus t̄. Ipsa est fides tua. Hec enim t̄ pmisi.
ad hoc xp̄ianus factus es. ut in sclo isto flore
res. Torqueris quia hic mali florent. qui
cum diabolo postea torquebuntur. S; unde
hoc dicis. Unde fluctib; stagni & tempesta
te turbaris. Quia dormit ihc. id ē quia fi
des tua que est de ihu. sopita est in corde
tuo. Quid facis ut liberis. Excita ihm. et
dic. Magister pimus. Mouentur enim inc̄
ta stagni. pimus. Euigilabit ille. id ē rediet
ad te fides tua. & adiuuante illo consida
bis in anima tua. quia ea que dantur
m̄ malis. non cum illis pseuerabunt. Aut
enim uiuentes eos deserunt. aut amori
entib; deseruntur. Tibi autem qd̄ pmittitur
manebit in et̄num. illi autem qd̄ tempora
liter conceditur. cito tollitur. floruit
enim ut flos feni. Omnis autem caro fenum.
Aruit fenum. flos decidit. uerbum autem do
mini manet in et̄num. Pone g̊ dorsum ad id
quod cadit. & faciem ad illud qd̄ manet.
euigilante xp̄o iam tempestas illa n̄ quatiet
cor tuum. Non obplebunt fluctus nauem
tuam. quia fides impat uentis & fluctibus.
et transiet piculum. Ad hoc enim ptinet
frs̄ totum quicquid dicit apls. de exuen
do ueterem hominem. Irascimini. & nolite
peccare. Sol non occidat sup iracundiam
uestram. neq; locum detis diabolo. Vetus g̊

dabat locum: nouus non det. Qui furabatur:
iam non furetur. Vetus g̃ furabatur: nouus
non furetur. Ipse homo: unus homo ē. Adam
erat: xp̃c sit. S; erat. nouus sit: & cetera que
ibi sequuntur. S; psalmum uideamus paulo
diligentius: quia cum quisq; ꝓfecit in ecclā:
necesse est patiatur malos in ecclā. S; non eos
cognoscit qui tal est: quamquam multi mali
murmurent aduersus malos quom̃ facilius unus
sanus fert duos egrotos: quam duo egroti
se inuicem singulos. Itaq; hoc p̃cipimus frs̃:
Area est ecclā huius temporis. Sepe diximus
et paleam h̃t & frumentum: nemo querat
exire totam paleam nisi tempore uentilationis:
nemo ante tempus uentilationis deserat aream.
quasi dum non uult pati peccōres: ne p̃t
aream inuentus p̃ius ab auib; colligatur.
quam ingr̃diatur in horreum. Quom̃ autem
hoc frs̃ dicimus? Attendite. Grana cum tri
turari ceperint inter paleas: iam non se tangūt.
ita quasi non se nouerint: quia intercidit palea.
Et quicumq; longius attendit aream: pa
leam solam putat. Nisi diligentius intue
atur: n̄ manum porrigat: n̄ spū oris id ē fla
tu purgante discernat: difficile ꝑuenit ad dis
cretionem granorum. Ergo aliquando et
ipsa g̃na ita sunt quasi se iuncta ab inuicem
et non se tangentia: ut putet unus quisq;
quando cum ꝓximo fuit quod solus sit. Hec
cogitatio frs̃ helyam temptauit tantum ui
rum: & dixit ad deum sicut etiam apls̃
commemorat. Prophas tuos occidūt: alta
ria tua suffodūt: & ego remansi solus: &
querunt animam meam. S; quid dixit illi
responsum diuinum? Reliqui m̄ septem mi
lia uirorum: qui non curuauerunt genua ant̃
baal. Non dixit ei habes alios duos: aut
tres similes t̃. Noli inquit te putare solum.
Alia inquit septem milia sunt. & solum te
putas? Itaq; hoc breuit̃ p̃cipimus ut dicē
cepam: intendat mecum caritas uestra:
et assit miscdia dei in nr̃is cordibus: ut sic
a nob̃ intelligatur ut fructificet & operetur
in uob̃. Audite breuit̃. Quisquis adhuc ma
lus est: non putet neminem bonum esse. Quis
quis bonus est: non putet se solum bonum ēē.
Tenetis hoc? Ecce repeto: uidete q̃d dico.
Quisquis malus est interrogans conscientiam
suam: & male sibi renontians: n̄ arbitretur
neminem bonum ēē. Quisquis bonus est: non
arbitretur se esse solum. Et non time at bon⁹
commixtionem malorum: quia ueniet tem
pus ut inde segr̃getur. Ad hoc enim hodie
cantauimus: ne ꝑdas cum impiis animam
meam: & cum uiris sanguinum uitam meā.
Quid enim est. ne cum impiis ꝑdat? Ne si
mul ꝑdas. Quare timet: ne simul ꝑdat?
Video enim dictum est deo. Quia m̄ simul
nos pateris: quos pateris simul: noli ꝑde
simul. Et hoc h̃t totus psalmus: quem uolo
breuiter cum sanctitate ur̃a consid̃are: quia
breuis est. Iudica me domine. Molesta uota:
et quasi ꝑiculosa. Orat sibi: ut iudicetur.
Quid ē quod optat iudicari? Discerni se op
tat a mal̃. Alio loco euident̃ dicit: de ipso
iudicio discretionis. Iudica me domine: &
discerne causam meam de gente non scā.
Ostendit quid dixit iudica: ne tanquam
sine iudicio quo boni & mali modo intrāt
in ecclam: & boni & mali eant in ignem
ęt̃num. Iudica me domine. Quare: Qm̄
ego in innocentia mea ambulaui: & in domino
sp̄ans non infirmabor. Quid ē in domino
sp̄ans? Ille enim titubat int̃ malos: qui n̄
in domino sp̄at. Hinc factum est: ut scismata
fierent. Trepidauerunt inter malos: & quasi
boni cum ipsi peiores essent: nollent esse
inter malos. Osi frumenta ēent usq; ad
tempus uentilationis: paleam in area
tolarent. S; quia paleę erant: flauit uen
tus ante ipsam uentilationem: & rapuit de
area paleam: & ꝓiecit in spinis. Et palea
inde quidem ꝓiecta ē. S; numquid quod
remansit frumentum solum est? Non uolat
ante uentilationem: n̄ palea. Remanet
autem & frumentum: & palea. Ventilabit̃
u̅ palea: cum uenit tempus uentilationis.
Hoc dixit iste in innocentia mea ambula
ui: & in domino sp̄ans non mouebor. Si
enim sp̄auero in homine: uisurus sum for

tasse ipsum hominem aliquando male uiuentem: nec eas uias tenentem quas ut dicit ut docet in ecclā bonas: q̄ quas diabolo docente sectatus est. S; quia spes mea in hoc erat: turbante homine turbabit spes mea: & cadente homine cadet spes mea. Cura ū in domino spo: non mouebor.

Sequitur. Proba me domine & tempta me: ure renes meos & cor meum. Quid ē ure renes meos & cor meum? Ure delectationes meas: & cogitationes meas. Odor p cogitationib; renes p delectationib; posuit: ne aliquid mali cogitem: ne aliquid mali me delectet. Vnde autem ures renes meos? Igne ubi tui. Vnde ures cor meum? Calore spē tui. De quo calore alibi dicitur: et non est qui se abscondat: a calore ei? Et de quo igne dominus dicit: ignem ue ni mittere in mundum. Ergo sequitur. Quoniam misericordia tua ante oculos meos ē et complacui in ueritate tua. Hoc est non in homine complacui: q̄ uerus complacui tibi ubi tu uides: & ūtameo si displiceam ubi homines uident sicut ait apls. Opus autem suum pbet unusquisque: & sic in semetipso tantum habebit gloriam & non in altero. Non sedi inquit cum concilio uanitatis. Hoc quid ē non sedi? Intendat scīas uīa: quomodo uidet deus. Dicit ū sedi. Aliquando non es in concilio: & ibi sedes. Vbi gīa. In theatro non sedes: q̄ cogitas theatrica: contra quę dictum ē ure renes meos. Ibi sedes corde: quamuis ū sis ibi corpore. Contingat autem ut teneatris ab aliquo & ibi colligaris: aut aliq̄d officium pium faciat te ibi sedē. Quom potest hoc euenire? Contingit ex officio pietatis: ut seruo dei sit necessitas in amphitheatro ee. Liberare nescio quem gladiatorem uolebat: fieri potest. ut sedet et expectaret: donec ille exiret quem liberare cupiebat. Ecce non sedit in concilio uanitatis: quamuis ille corpore sede uidetur. Quid ē sedē? Consentire cum his: qui ibi sedent. Quod si pīsens ū fuerit: non ibi sedisti. Si absens fuis: sedisti ibi. Et cum iniqua gerentib; non mūbo. Odio habui congregationem malignorum. Videris quia uerus est. Et cum impijs non sedebo. Lauabo inter innocentes manus meas. Non aqua ista uisibili manus lauas. quando pie cogitas de opib; tuis: & innocēter coram oculis dei: q̄ est & altare tuum in oculis domini: quo in ḡllis est sacēdos: qui p nob se p̄mo obtulit. Istud est celeste altare. Et ū amplectitur illud altare: in qui lauat manus in innocentibus. Nam multi altare hoc tangunt indigni: & tolāt deus patientiam ad tempus sacīmenta sua. S; numquid fiatres mei quom parietes istī: sic erit ihrlm celestis? Non q̄m recipis cum mal uicta parietes istos eccle: ita recipieris cum mal in sinum abrahe. Ne g̃ timeas: laua manus: et circumda altare domini. Vbi offeres uota: ubi p̄ces fundis: ubi conscientia tua pura ē: ubi dicis deo qui sic. Et si aliquid ē in te forte quod displicet dō: curat ille cui confiteris. Laua g̃ in innocentib; manus tuas: et circumda altare domini: ut audias uocē laudis. Hoc enim sequitur. Vt audiam uocem laudis: & enarrem uniuersa mirabilia tua. Quid ē ut audiam uocem laudis? Ut intelligam inquit. Hoc est enim audire coram deo: non quom sonos istos quos multi audiunt: & multi non audiunt. Quam multi ad nos sunt audientes: & ad deum surdi sunt. Quam multi hīnt aures non hīnt aures illas de quib; dicit ihc: qui hīt aures audiendi audiat. Ergo quid ē audire uocem laudis? Dicam si potero ad uiuacitatem misericordie dī: & orationib; uestris. Audire uocem laudis ē, intelligē uerus? q̄ quecquid in te mali est. de peccatis tuis est: quecquid boni ex iustificationibus dei est. sta audis uocem laudis: ut non te laudes quando bonus es: ne laudando te bonum sis malus. Bonum te faciat humilitas: malum non te faciat superbia. Confitens eras ut illuminareris: & confessione tua factus luminosus: facies ei illustrat

conuersione. Sed quo? Numquid ante? Si ante
conuersus posses illuminari? numquam posses
tenebrari: quia tecum semper es. Quare illumi
natus es? Quia conuertisti alicubi: quo non eras?
Quid est alicubi quo non eras? Deus lumen
est. Non enim tu lumen eras: quia peccator
eras. Dicit enim apostolus eis: quos uult audire
uocem laudis. Fuistis aliquando tenebre: nunc
autem lux in domino. Quid est fuistis aliquando
tenebre? nisi ueteres homines? Nunc autem lux.
Non sine causa lux estis: quia fuistis iam du
dum tenebre. Quare? nisi quia illuminati estis?
Noli putare te ipsum esse lucem: illa est lux
que illuminat omnem hominem uenientem
in hunc mundum. Tu autem per te ipsum per
malam uoluntatem? per aduersionem tuam te
nebratus eras: modo luces. Sed subiecit statim ne
superbirent illi quibus dictum est. nunc autem
lux: et addidit in domino. Sic enim ait.
Fuistis aliquando tenebre: nunc autem lux
in domino. Ergo si preter dominum: nec lux.
Si autem ideo lux quia in domino? quid ha
bes quod non accepisti? Si autem accepisti?
quid gloriaris quasi non acceperis? Hoc enim
ipse apostolus dixit alio loco? hominibus superbien
tibus et uolentibus sibi tribuere quod dei est.
et de bono sic gloriari. quasi de suo. Hoc eis
dixit. Quid enim habes quod non accepisti?
Si autem accepisti? quid gloriaris quasi non
acceperis? Qui dedit humili? aufert superbo:
quia qui dedit potest auferre. Ad hoc enim
pertinet fratres: si tamen exposui quod uolui.
Exposui autem quantum potui: et si non
quantum uolui. Ad hoc enim pertinet
quod ait. lauabo in innocentibus manus meas
et circumdabo altare tuum domine. ut au
diam uocem laudis tue: id est ex ipso bono
meo non de me presumam. sed de te qui dedisti:
ne laudare uelim de me in me. sed de te in te.
Ideo sequitur. Ut audiam uocem laudis
tue: et enarrem uniuersa mirabilia tua. Non
mea: sed tua. Et iam uidete fratres uidete ama
torem illum de deo presumentem positum
inter malos: rogantem deum ut non perdatur
cum malis: quia non errat deus in iudicando.

Tu enim cum uidetis homines in unum locum
intrasse: putas eiusdem esse meriti. Deus autem
non fallitur: noli timere. Tu iudicante uento.
discernis paleam a frumento. Ventum uis flare
tibi: et tu non es uentus: sed optas tibi flare
uentum. Et cum uentilabro utrumque ex
cusseris: uentus leue tollit: graue manet.
Queris ergo uentum: ad uentilandum aream.
Numquid deus querit alterum qui secum
iudicet? ne perdat bonos cum malis? Non
itaque timeas. Securus esto bonus etiam in me
dio malorum: et dic que audis. Domine di
lexi decorem domus tue. Domus dei: ecclesia est.
Adhuc habet malos: sed decor domus dei in nobis est.
in sanctis est. Ipsum decorem domus tue di
lexi: et locum habitationis glorie tuae.
Quid est hoc? Et hoc dicam. Ad ipsum perti
net: sed obscurum aliquantulum. Adiuuet
me dominus: et intentio cordis uestri ab
eodem domino inspirata. Quod ait. lo
cum habitationis glorie tue: dixit prius de
corem domus tue. Exponit quid sit domus
dei decor: locus inquit habitationis glorie
tue. Non sufficit dicere locus habitationis
dei: sed locus habitationis glorie dei. Que est
gloria dei? De qua pauloante dicebam.
ut qui fit bonus non in se sed in domino.
glorietur. Omnes enim peccauerunt: et
egent gloria dei. In quibus ergo sic dominus
habitat ut de bonis suis ipse glorificetur:
ut non uelint sibi tribuere. et quasi proprium
uendicare quod ab ipso acceperunt.
ipsi pertinent ad decorem domus dei. Nec
discerni illos uellet scriptura? nisi quia
sunt quidam qui donum dei habent qui
dem: et nolunt in deo gloriari sed in se. ha
bent quidem donum dei: sed non pertinent
ad decorem domus dei. Qui enim pertinent
ad decorem domus dei: in quibus habitat
gloria dei: ipsi sunt locus habitationis
glorie tue. In quibus autem habitat gloria
dei? nisi qui sic gloriantur. ut non in se sed in
domino glorientur? Ergo quia dilexi
decorem domus tue idem omnes qui ibi
sunt et gloriam tuam querunt? sed et

non p̄sumpsi in homine et n̄ consensi impijs.
et non intrabo & non sedebo in cōgregatione
eorum: quia ita fui in ecclia dī. quid m̄ re
tribues? Sequitur. Ne pdas cum impijs
animam meam: & cum uiris sanguinum ui
tam meam. In quorum manib; iniquitates
sunt: dextra eorum repleta est muneribus.
Munera non solum pecunia est. non solum
aurum & argentum: non solum exenia sunt:
neq; om̄s qui accipiunt ea accipiunt munera.
Aliquando enim accipiuntur ab eccla. Qd
dico petrus accepit: dominus accepit. Locu
los habuit: ea que mittebantur iudas aufe
rebat. S; quid est accipe munera? Propter
munera laudare hominem: adulari homini.
palpare blandiendo: iudicare contra uitatem
pp munera. Propt̄ que munera? Non solum pp
aurum et argentum & aliquid huiusmodi:
s; etiam pp laudem qui iudicat. male munus
accepit: et munus quo nich ē manius. Patuit
enim illi manus ad accipiendum iudicium
aliene lingue: & pdidit iudicium conscien
tie sue. Ergo in quorum manib; iniquitates
sunt: dextra eorum repleta ē munib;. Videte
frs quia coram dō sunt in quorum manib; n̄
sunt iniquitates: nec dextra eorum repleta ē
muneribus: utiq; coram deo: & non possunt
dicē nisi dō tu scis non possunt nisi illi dicē.
ne pdas cum impijs animam meam. et
cum uiris sanguinum uitam meam: qui
solus potest uidē quia non accipiunt mu
nera. Vbi causa. Contingit autem ut duo
homines habeant causam apud seruum dei:
nemo n̄ suam iustam dicit causam. Nam si
iniquam putaret causam suam: iudicem n̄
quereret. Et ille se putat iustam causam habē:
et ille. Veniunt ad iudicem antequam pfe
ratur sententia ambo dicunt. Amplecti
mur iudicium tuum: quicquid iudicauis
absit ut respuamus. Quid & tu dicis? Iu
dica qd uis tantum. Prorsus si in aliquo re
pugnauero: anathema sim. Ambo iudicem
querunt: antequam iudicet. Cum enim
dicta fuit sententia. contra unum erit: &
neuter eorum scit contra quem futura est.

Ille g̊ si utrisq; placē uoluit: accipit munus
laudem hominum. S; accepto isto munere.
uidete quod munus amittat. Accepit quod so
nat & transit: pdit quod dr̄ et numquam tran
sit. Vbum dī semp dr̄: numquam transit.
Vbum hominis mox ut dictum fuit: transit.
Tenet inania: dimittit solida. Si autem deo
inueniatur placē uoluisse: platurus est sen
tentiam contra unum. Considat deum: sub q̊
iudice illam pfert rem. Ille autem contra quem
plata fuit: & si iam effringi non potest. quia
tenetur iure forte non ecclastico s; pncipum se
culi qui tantum detulerunt eccle: ut quic
quid in ea iudicatum fuit dissolui non possit.
si g̊ effringi non potest: iam non uult intueri
se. et cecos oculos dirigit in iudicem: detrahit
quantum potest. Placē illi uoluit inquit: di
uiti fauit: aut aliqua ab illo accepit: aut ti
muit illum offendē. Accusat quasi accepta
sint munera. Si autem paup habuit contra di
uitem: & p paupe fuit iudicatum: dicit idem
diues. Accepit munera. Que munera a paupe?
Vidit inquit pauperem: & ne rep̄hendetur
quod contra pauperem facet oppssit iusticiam:
et ptulit contra uitatem sententiam. Cum g̊
necesse sit ut hoc dicatur uidete n̄ posse di
ci ab his qui munera non accipiunt: nisi co
ram oculis dī: qui solus uidet quis acci
piat aut quis non accipiat. Ego autem in
innocentia mea ambulaui: redime me dn̄e
et miserē mei. Pes meus stetit in rectitudine.
Concussus sum quidem undiq; scandalis et
temptationib;: rep̄hendentium iudicium
humane temitatis: s; pes meus stetit in rec
titudine. Quare in rectitudine? Quia supi
dixat: & in domino spans non infirmabor.
Quid g̊ concludit? In ecclijs benedicam te
domine. Idē in ecclijs non me benedicam
quasi c̄tus de hominib̄: s; te benedicam in
opib; meis. Hoc est enim benedicē dn̄m in
ecclijs frs: sic uiuē ut p mores uel opa cuiusq;
benedicatur deus. Nam qui benedicit dn̄o
lingua: & factis maledicit: non in ecclijs
benedicit domino. Lingua omnes pp̄e bene
dicunt: s; non omnes factis. Quidam uoce

benedicunt: quidam morb; In quorum autē
morb; non inuenitur quod aiunt: faciunt
blasphemari dominum: ut illi qui nondum in
trant in ecclam. quamuis amant peccata sua. &
ideo nolunt ēē xāni: tamē execulant se p malos
ut blandiantur sibi se ipsos seducentes: & dicant.
Quid in psua del: ut xāni sim? Ego frau
dem a xāno passus sum: & numquam feci. Fal
sum in uirtute xāni: ego numquam. Et
ista cum dicunt impedunt salute: ut nichil
psit ei non quidem quod iam boni sunt: sī
quod mediocr̄ mali. Quoniam enim nichil
pdest aperire oculos si sit quisq in tenebris:
ita nec ēē pdest in luce: si clausi sunt occi.
Ita & paganus quidem. de illis potuit lo
quamur uelut bene uiuentib; patentib;
oculi est in tenebris. quia non agnoscit lu
cem suam dominum. Xp̄ianus autem male
uiuens in luce quidem est dei: sī clausit
oculos. Male uiuendo enim uidere nī uult
eum: in cuius nomine tamquam cecus in
lumine constituitur: nulla uisione tueri lu
minis animatur.

Psalmus ipsi dauid p̄

Psalmus usquam luminetur. —
ipsi dauid: priusquam luminetur
tpo xp̄i loquitur: cum accedit ad fi
nem. Psalmus uicesimus secūs. — —

Dominus illumi
natio mea. et
salus mea: quē
timebo? dns
protector uitae
meae: a quo
trepidabo? Dominus repellet oīs impe
tus et insidias hostis mei: a nullo trepi
dabo. Dum appiant sup me nocentes: ut
edant carnes meas. Dum accedunt noce
ntes ad cognoscendum me & insultandum
ut sē ip̄i ferant: mutasti me in meipsi ut
malēdico dente non me consumant: sī po
tus carnalia mea delicta. Qui tribulant
me inimici mei. Non solum tribulant animo
animo reprehendentes. & apposito reuocare
uolentes: sī etiam inimici mei: ipsi infirmati
sunt et ceciderunt. Dum g̃ id agunt studio
defendendi sententiam suam: infirmati
sunt ad credenda meliora: & uerbum salutis
p quod facio qđ eis displicet odisse cepunt.
Si consistant aduersum me castra: non ti
mebit cor meum. Aduersum me autem si
contra dicentium consurgat multitudo con
fidam: non timebit cor meum ut in eorum
partes transfugiam. Si insurgat in me bel
lum: in hoc ego sperabo. Si insurgat in me
persecutio huius seculi: in hanc quam cogito
perfectionem figam spem meam. Vnam peti
adnō: hāc requiram. una petitionē petiī a dnō hāc requiram.
Vt inhabitē in domo dñi oīb; diēb; uitē meę. Vt
quamdiu in hac uita sum: nullę aduersitates
me excludant de numero eorum qui tenent
unitatem & uitatem dominice fidei p or
bem terrarum. Vt contempler delectationem
domini: eo fine scil ut in fine perseuerans ap
pareat in speciem delectabilis: quam facie ad
faciem contemplet. & protegar templum ei.
Et absorta morte in uictoriam: immor
talitate induar: effectus templum eius.
Quoniam abscondit me in tabernaculo suo.
in die malorum. Quoniam abscondit me
in dispensatione incarnati ubi fui: in tem
pore temptationum quib; mortalis uita
mea subiacet. Protexit me in abscondito tab
naculi sui. Protexit me corde credentem.
ad iustitiam. In petra exaltauit me. Et
ut manifestum fieret etiam ad salutem qđ
credidi: in sua infirmitate eminere fecit
confessionem meam. Et nunc ecce exalta
uit caput meum: sup inimicos meos. Quid
in seruat in finem: quando & nunc cum
corpus mortuum est p peccatum. sen
tio ecce mentem meam seruire legi dei
mei: nec duci captiuam sub reuelante le
ge peccati. Circuiui & immolaui in tab
erculo eius: hostiam iubilationis. Consi
dicam orbem credentem in xp̄m: & in

eo quod pro nobis temporaliter deus humiliatus est
gaudens laudaui eum. Tali enim hostia
delectatur. Cantabo et psallam domino.
Corde atque opere: letabor in domino. Exau
di domine uocem meam qua clamaui ad
te. Exaudi domine uocem meam interiorem:
quam in aures tuas forti intentione direxi.
Miserere mei et exaudi me. Miserere mei et
exaudi me in ea. Tibi dixit cor meum:
quesiui uultum tuum. Non enim homi
nibus me ostentaui: sed in secreto ubi solus
audis. Tibi dixit cor meum. Quesiui non ad
te aliquod extra te premium: sed uultum
tuum. Vultum tuum domine requiram.
Huic inquisitioni: perseuerantur instabo.
Non enim uile aliquid sed uultum tuum
domine requiram: ut gratis te diligam: quia
preciosius aliquid non inuenio. Ne auertas fa
ciem tuam a me: ut inueniam quod quero.
Ne declines in ira a seruo tuo. Ne te querens:
malum incurram. Quid enim hac pena gra
uius: amanti et querenti ueritatem uultus
tui? Adiutor meus esto: ne derelinquas me.
Quando hanc inueniam: nisi tu adiuues? Ne
derelinquas me: neque despicias me deus salutaris
meus. Neque contempnas: quod mortalis eter
num audet inquirere. Tu enim deus sanas pla
gam peccati mei. Quoniam pater meus et mater
mea deliquerunt me. Quoniam regnum
seculi huius et ciuitas seculi huius: ex quibus
temporaliter et mortaliter natus sum. deliquerunt
me querentem te. et despicientem que pro
mittebant: cum id quod quero dare non
possent. Dominus autem assumpsit me.
Dominus autem quia potest ipse dare mihi se:
assumpsit me. Legem constitue mihi domine in
uia tua. Ad te igitur tendenti et ad tantam
professionem peruenienti: ad sapientiam a timo
re inchoanti. legem mihi constitue domine in
uia tua: ne ab errantem disciplina tua de
serat. Et dirige me in semita recta propter
inimicos meos. Et dirige me in rectitudine
angustiarum eius. Non enim inchoare suffi
cit cum inimici donec perueniatur non qui
escant. Ne tradideris me in animas tribulantium

me. Ne sinas tribulantes me: saciare de malis
meis. Quoniam insurrexerunt in me testes
iniqui. Quoniam insurrexerunt in me falsa de
me dicentes ad mouendum et reuocandum
me abste: quasi ab hominibus gloriam queram
et mentita est iniquitas sibi. Itaque iniquitas
mendacio suo delectata est: iam non me no
uit cui ex hoc promissa est merces maior in
celis. Credo uidere bona domini in terra uiuentium.
Et quoniam hec prior passus est dominus meus:
si ego quoque linguas morientium contemp
nam. os enim quod mentitur occidit ani
mam: credo uidere bona domini in terra
uiuentium: ubi nullus est falsitatis locus.
Expecta dominum. uiriliter age: et confortetur
cor tuum. Sed quando istud erit? Arduum
est mortali: amanti tardum est. Sed audi uo
cem non fallacem dicentis: sustine dominum.
Tolera ustionem renum uiriliter: et ustionem
cordis fortiter: non tibi negatum putes quod non
dum accepis ne desperatione deficias. Vide
quia dictum est sustine dominum.

Dominus Expl' expositio .i. Incipit .ii.
deus noster alloquens nos et consolans
profecto quos respicit ex iusto iudicio suo in su
dore uultus nostri panem manducare: ex no
bis uobis loqui dignatus est: ut ostendat quod
non solum est conditor noster. sed habitator. Vo
ces istius psalmi quas audiuimus et ex parte
cantauimus: si dicamus quod nostre sint: ue
rendum est quemadmodum uerum dicamus.
Sunt enim magis uoces spiritus dei: quam nostre.
Rursum si dicamus nostras non esse: profecto
mentimur. Non enim est gemitus: nisi labo
rantium. Aut omnis ista uox que hic sonuit
plena doloris et lacrimarum: potest esse eius
qui numquam potest esse miser? Dominus
igitur misericors: nos miseri. Misericors loqui
dignatus miseris: dignatur etiam et in
ipsis miseris uoce miserorum uti. Ita utrumque
uerum est et nostram esse uocem. et nostram
non esse: et spiritus dei esse uocem. et ipsius non
esse. Spiritus dei uox est: quia ista nisi illo in
spirante non dicemus. Ipsius autem non
est: quia ille nec miser est. nec laborat.

Iste autem uoces: miserorum & laborantium
sunt. Rursus nr̄e sunt: quia uoces sunt indi
cantes miseriam nostram. Item non sunt nr̄e:
quia ex dono eius ut gemēmus. Psalmus iste
dauid p̄iusquam liniretur. Hoc h̄t titulus
psalmi. Psalmus dauid p̄iusquam liniretur.
hoc est p̄iusquam ungētur. Unctus ē enim iste
ut rex & sacdos. Solus tunc ungebatur rex &
sacdos. Due iste illo tempore unctę psonę. In
duab; psonis p̄figurabatur futurus unus & rex &
sacdos: utroq; munē unus xp̄c. & ideo xp̄c acs
mate. Non solum autem caput nr̄m unctum
est: s; corpus eius nos ipsi. Rex autem est: quia
regit nos & ducit. Sacdos: quia p nob̄ inter
pellat. & quidem solus ille sacdos tal' extitit:
ut ipse ēēt etiam sacficium. Sacficium obtulit
dō: non aliud quam se ipsum. Non enim inue
niret p̄ter se mundissimam racionabilem uicti
mam: tamquam agnus immaculatus fuso san
guine suo redimens nos: concorporans nos sibi:
faciens nos membra sua: ut in illo & nos ēēmus
xp̄c. Et idō ad omnes xanos ptinet unctio. Pri
orib; autem ueteris testamēti temporibus: ad duas
solas psonas ptinebat. Unde autem apparet xi
corpus nos esse quia om̄s ungimur: & omnes in
illo & xp̄c & xp̄i sumus: quia q̄dam m̄ totus xp̄c
caput & corpus ē. Unctio ista pficiet nos sp̄alit̄
in illa uita: que nob̄ pmittitur. Est autem hic
uox desidantis illam uitam: est uox quedam de
sidantis grām dī que in nob̄ in fine pficietur.
et idō dictum est p̄iusquam liniretur. Ungimur
enim m̄ in sacmento: & sacmento ipso p̄figuratur
quiddam quod futuri sumus. Et illud nescio q̄d
futurum ineffabile desidare debemus: et in sac
mento gemē: ut in ea re gaudeamus que sacra
mento p̄monstratur. Ecce quid dicit.

Dominus illuminatio mea & salus mea:
quem timebo? Ille me illuminat: rece
dant tenebrę. Ille me saluat: recedat infirmitas.
Ambulans in lumine firmus: quem timebo.
Non enim talem salutem dat que ab aliquo pos
sit obtenebrari. Dominus illuminans: nos illu
minati. Deus saluans: nos saluati. Sig̃ ille illu
minans nos illuminati: & ille saluans nos salua
ti: p̄ter ipsum nos tenebrę et infirmitas.

Habentes autem in ipso spem c̄tam & fi
xam & ueram: quem timebimus? Dn̄s
illuminatio mea: dominus salutaris m̄s:
Inueni potentiorem: & timeo potentis
simum omnium. Ad omnipotentem sic
ptineo: ut et illuminet me: & saluet me.
nec timebo aliquem p̄ter ipsum. Dominus
ptector uitę meę: a quo trepidabo.
Dum appiant sup me nocentes: ut
edant carnes meas. Qui t̄bulant me ini
mici mei: ipsi infirmati sunt & cecidūt.
Itaq; ego quid timebo: aut quem time
bo? Ego quid trepidabo: aut quem tre
pidabo? Qui me psecuntur: ipsi infir
mati sunt & ceciderunt. Quare autem
psecuntur? Ut edant carnes meas.
Que sunt carnes meę? Carnales affect⁹
mei. Seuiant psequendo: nich̄ in
me moritur: nisi mortale. Erit in me
aliquid quo psecutor puenire non
possit: ubi habitat deus meus. Man
ducent carnes meas. Finitis carnibus:
sp̄c ero & sp̄ualib;. Et quidem tantam
salutem m̄ pmittit ds̄ meus: ut etiam
ista caro m̄ mortal' que uidetur pi
mi manib; psequentium n̄ p̄at in
ęt̄num: s; quod demonstratum ē
in capite meo resurgente membra
hęc om̄a spent. Quem timet anima mea:
quam inhabitat ds̄? Quem timeat caro
mea: cum corruptibile hoc induit
incorruptionem? Uultis nosse quia
carnes illi manducant: qui nos pse
cuntur? Nec ipsi autem carni nr̄e
metuendum est. Seminatur corpus
animale: surget corpus sp̄uale. Quanta
autem fiducia debet ēē in eo qui no
uit dicē: dominus illuminatio mea
et salus mea quem timebo? Domin⁹
ptector uitę meę: a quo trepidabo?
Protegitur imp̄ator scutatis & non
timet: ptegitur a mortalib; mortalis:
et securus ē. Protegitur mortal' ab
immortali: & timebit & trepidabit?
Quanta autem fiducia debet esse

in eo qui ista dicit: audite. Si consistant adu
sum me castra: non timebit cor meum. Castra
munita sunt. S; quid munitius dō? Si exur
gat in me bellum. Quid m̄ facit bellum?
Potest m̄ auferre spem meam? potest michi
auferre qd dat omīps? Sicut non uincitur
qui dat: sic non aufertur quod dat. Si au
ferri potest datum: uincitur dator. Ergo nec
ipsa temporalit̄ que accepimus aufferre nob̄
quisquam potest fr̄s mei: n̄ solus ille qui de
dit. Spūalia que donat non auferet: nisi tu
dimiseris. Carnalia u̅ & temporalia aufert ipse:
quia et quisquis alius aufert. ipso donante
potestatem aufert. Nouimus hoc. Legimus
hoc in libro iob: quia nec ille qui uidetur
quasi maximam habe potestatem ad temp⁹
diabolus potest aliquid. n̄ p̄missus. Accepit
potestatem in infima: & amisit maxima et
summa. & non ē ista potestas irati: s; pena
dampnati. Nec ipse g̅ potest aliquam habere
potestatem: nisi p̄missus. Et in illo libro quē
commemoraui: et in euuangl̄io dominus dic̄.
Hac nocte postulauit sathanas. ut uos uexaret
sicut triticum: & ego rogaui p̄te petre ne
deficiat fides tua. P̄mittitur autem aut ad
penam nostram: aut ad p̄bationem. Ergo
nemo nob̄ potest auferre: quod dat deus.
non timeamus n̄ deum. Quicquid aliud fre
muit: quicquid aliud sup̄bit adu̅sus nos: n̄
timeat cor nostrum. Si exurgat in me
bellum: in hoc ego sp̄abo. In quo? Vnam
inquit petij a domino. Feminino genere
appellauit quoddam beneficium: tanquam
dicēt unam peticionem. Et quom̄ solemus
loquentes dicē. ubi gr̄a duas habes non di
cimus duo: hoc more loquendi ē usa sc̄ptura:
unam inquit petij a domino hanc requiram.
Videamus quid petit. qui nich̄ timet. Magna
securitas cordis. Vultis nich̄ timē? Hanc
unam petite. Quam unam petit: qui nich̄
timet? Aut quam petit: ut nich̄ timeat?
Vnam inquit petij a domino hanc req̄ram.
Hoc hic agitur ab eis: qui bene ambulant.
Quid ē hoc? Que est illa una? Ut inhabi
tem in domo dn̄i: omnes dies uite mee.

hec est una. Domus enim ea dr̄: ubi semper
manebimus. In ista pegrinatione dr̄ domus: s;
p̄p̄e tab̄naculum appellatur. Tab̄naculum
pegrinantium: & quodamm̄ militantium: &
adu̅sus hostes pugnantium ē. Quando g̅ tab̄na
culum ē in hac uita: manifestum est quia ē
et hostis. Nam simul habe tab̄nacula: hoc ē
esse contub̄nales: & nostis esse hoc nomen mi
litantium. Ergo hic tab̄naculum: ibi domus.
S; & hoc tab̄naculum int̄dum p̄ abusionem
uicinitatis dicitur domus: & domus aliq̄ndo
secundum eundem modum dicitur taberna
culum: p̄p̄e tamen illa domus hoc taberna
culum. Quid autem acturi sumus in illa do
mo? habes euident̄ exp̄ssisse alt̄um psalmum.
Beati qui habitant in domo tua domine: in
secula sc̄lorum laudabunt te. Hac si dicendum
ē iste cupiditate ardens & amore isto estuans
desic̄labat omnes dies uite sue in domo dn̄i
habitare: non quasi finiendos s; eternos.
Sic enim dicuntur dies quomodo anni:
de quib; dictum ē: & anni tui n̄ deficient.
Nam dies uite et̄ne: unus dies est sine occa
su. Hoc g̅ dixit ad dn̄m. Concupiui hanc.
Vnam petij a domino: hanc requiram. Et
quasi dicēmus ei & quid ibi facturus es.
que ibi delectatio tua. quod ad uocam̄tum
cordis: que ille diuitie. unde gaudia tanta
suppetent? Non enim p̄durabis: nisi felix
eris. Felicitas autem illa: unde succedit?
Habemus hic enim felicitates diu̅sas generis
humani: & miser quisq; dicitur: quando illi
subtrahitur quod amat. Amant g̅ homines
diu̅sas res. & quando quisq; quod amat
habe uidetur: felix uocatur. Uere autem fe
lix est non si id habeat qd amat: s; si id amet
quod amandum est. Multi enim miseri sunt
magis habendo quod amant: quam carendo.
Amando enim res noxias miseri: habendo
sunt miseriores. Et p̄pitius deus cum male
amemus: negat quod amamus: iratus
autem dat amanti quod male amat. Ha
bes euident̄ dicentem apostolum. Tradidit
illos deus: in concupiscentiis cordis eorum.
Dedit quod amabant: s; dampnando.

habet rursum negantem petrum. Propter quod dñm rogauit inquit. ut auferretur ame stultus carnis: et dixit in. Sufficit tibi gratia mea. Nam uirtus in infirmitate perficitur. Ecce illo dedit in concupiscentia cordis eorum: paulo apto negauit quod orauit. Illis dedit ad damnationem: huic negauit ad sanctitatem. Cum autem id amamus quod nullt deus ut amemus: procul dubio ipse dat nob. Hec est una illa q̄ debet amari: ut habitemus in domo domini omnes dies uite nostre. Et quia in istis tristibus habitationib; diuitis deliciis & uoluptatib; homines delectantur: & unus quisq; ibi ea uult domo habitare ubi non habeat q̄d offendat animum. & hāt multa que delectent: si autem subtrahantur ea que delectabant unde homo inde quocunq; migrare. murmurat quasi curiosus & dicat iste quod nos ipsi. quid actum est in illa domo ubi cupit & optat et desidāt: & hoc unum petit a domino habitare in ea omnes dies uite sue. Quid ibi agis ōs te. Quid ē quod desidās? audi quid. Ut contempler delectationem domini. Ecce q̄ amo. ecce quare uolo habitare in domo domini: p omnes dies uite mee. habet ibi magnum spectaculum: delectationem ipsius domini contemplari. Vult finita nocte sua. habere in luce sua. Tunc enim erit mane nostrum. nocte translata. Vnde alio loco psalmus dicit. Mane astabo tibi: & uidebo te. Modo enim non uideo: quia cecidi. Tunc astabo. & uidebo. Hec uox: humana est. Cecidit enim homo. & non mitteret. q̄ erigeret: nisi cecidissemus. Nos cecidimus: ille descendit. Ille ascendit. nos leuamur: quia nemo ascendit. nisi qui descendit. Qui ruit: leuatur. Qui descendit: ascendit. Et ideo non desperemus: quia ipse solus ascendit. Leuat enim nos ad quos cadentes descendit. & stabimus & contemplabimur: ac magna delectatione perfruemur. Ecce dixi hoc: & exclamatis desiderio quodam speciei nondum uise. Execrat cor uestrum omnia usitata: execrat inuentio um ulas congregationes uitas sollempnes ex carne eductas assensib; carnis. & imaginante nescio

que fantasmata. Eorum ab animo reiecte: quicquid occurrit negate. cognoscette mirificatem conditorem. & quia ut occurrit q̄d cogitare possetis: dicete non est illud. Non enim si illud esset. nisi tam occurrisset. Sed delectabat quoddam bonum. Quale. Bonum omnis boni bonum. unde omne bonum. bonum cui non addatur quid: q; ipsum per se bonum. Dicitur enim bonus homo et bonus ager & bona domus. & bonum animal & bona arbor. & corpus bonum. et anima bona. Adiungitis quociens dicitis bonus est. Bonum simplex ē ipsum bonum. quo cuncta sunt bona. Ipsum bonum ex quo cuncta sunt bona. ipsa est delectatio domini. hanc contemplabimur. Jam uidete fis si nos delectant ista bona. que appellantur bona: si nos delectant bona q̄ ni sunt per se bona. Omnia enim mutabilia. non per se bona. Qualis erit contemplatio incommutabilis boni cum semper eodem in manentis. quando quidem ista que dicuntur bona nullo pacto nos delectarent nisi essent bona. nec alio pacto essent bona. nisi ab illo essent qui simpliciter bonus ē. Ecce quare habitare uolo in domo domini: omnis dies uite mee. Dixi uob quare. Vt contempler delectationem domini. Vt autem semper contempler. et nulla molestia me contingat contemplantē. nulla suggestio aūtat. nulla auferat alicuius potentia. nullum inimicum paciar in contemplando. & perfruar securus delicijs ipso domino meo. quid fiet in. Proteget me. Non solum q̄ contemplari uolo delectationem dñi aut. sed & pregi templum eius. ut templum suum me pregat. Ero templum eius. & pregar ab eo. Numquid tale est templum domini. qualia sunt templa simulachrorum. Simulacra gentium templis suis pregantur. dominus deus noster templum suum pregit & securus ero. Contemplabor ad delectationem. & pregar ad salutem. Quam erit illa perfecta contemplatio. tam ista perfecta protectio. Et quam illud perfectum gaudium contem

plandi. tam perfecta etiam incorruptio sa-
nitatis. Ad ista ut verba que dixi contempler
voluntatem domini et protegar templum eius.
pertinent illa duo unde psalmus cepit: dominus
illuminatio mea et salus mea quem timebo.
Quia contemplabor delectationem domini.
dominus illuminatio mea est: quia proteget me
templum sanctum suum salutaris meus est. Quare
autem hoc nobis in finem prestat? Quoniam ab-
scondit me in tabernaculo suo: in die malorum
meorum. Erit ergo in domo habitatio per omnes
dies vite mee: ad hoc ut contempler delectationem
domini: et protegar templum eius. Ut autem illuc perve-
niam: unde mihi promitto? Quoniam abscondit me in tabernaculo
suo: in die malorum meorum. Tunc non erit dies malorum meorum: sed
videt me nunc in diebus malorum meorum. Qui ergo me longe po-
situm misericorditer respexit: secum positum
quomodo non illuminabit? Propterea ergo non impru-
denter unam illam petivi: nec mihi dixit cor
meum. Quid petis: aut a quo petis? Au-
des enim aliquid petere peccator a deo inique?
Audes sperare aliquam contemplationem domini
te habiturum infirme immunde corde?
Audeo inquit: non de me: sed de ipsius do-
natione. Non de mea presumptione: sed de illius
pignore. Qui tantum pignus dedit peregri-
nanti: deseret pervenientem? Quoniam ab-
scondit me in tabernaculo suo: in die malorum
meorum. Ecce dies malorum nostrorum: vita est
ista. Et dies malorum aliter habent impii:
aliter fideles. Nam etiam credentes: sed ad-
huc peregrinantes a domino. Quamdiu enim
sumus in hoc corpore: peregrinamur a domino.
Hoc apostolus dixit. Si dies malorum non agunt:
unde vox dominice orationis libera nos a ma-
lo. si non sumus in diebus malorum? Sed
longe discretius dies malorum agunt:
qui adhuc non crediderunt: nec ipse illos
despexit. Et enim xpc: pro impiis mortuus est.
Audeat ergo presumere anima humana: et petere
unam illam secura. Habebit secura: secura
possidebit. Si tantum nunc dilecta est feda:
pulchra quomodo fulgebit? Quoniam abscondit me
in tabernaculo suo in die malorum meorum:
protexit me in abscondito tabernaculi sui. Quid
est absconditum tabernaculi ipsius? Quid est
hoc? Multa enim quasi menbra tabernaculi
forinsecus videntur: et est quasi abditum
quod dicitur penetrale secretum: interioris
templi. Et quid est hoc? Quo solus sacerdos
intrabat. Et forte ipse sacerdos est absconditum
tabernaculi dei. Accepit enim de isto
tabernaculo carnem: et fecit nobis absconditum
tabernaculi eius: ut tabernaculi eius alia men-
bra ipsi credentes in eum sint. absconditum
autem tabernaculi ipse sit. Mortui enim estis
ait apostolus: et vita vestra abscondita est cum
xpo in deo. An vis nosse quia inde dicit?
Petra nempe est xpc. Audi quod sequitur.
Quoniam abscondit me in tabernaculo suo
in die malorum meorum: protexit me in
abscondito tabernaculi sui. Querebas quid
sit absconditum tabernaculi: audi quod se-
quitur. In petra exaltavit me. Ergo in xpo
exaltavit me. Quia in pulvere humiliasti
te: in petra exaltavit te. Sed xpc sursum est:
tu autem deorsum. Audi sequentia. Et nunc
exaltavit caput meum: super inimicos meos.
Et nunc antequam veniam ad illam domum
ubi volo habitare per omnes dies vite mee: ante-
quam veniam ad illam contemplationem do-
mini: exaltavit caput meum super inimicos
meos. Adhuc patior inimicos corpus xpi:
adhuc non sum exaltatus super inimicos meos.
Iam caput nostrum xpc in celo est. Adhuc
inimici nostri possunt sevire in nos: non
dum sumus exaltati super inimicos nostros:
sed caput nostrum iam ibi est: unde hoc dixit.
Saule saule: quid me persequeris? Se dixit
in nobis esse: hic deorsum. Ergo et nos in
illo sumus ibi sursum: quia nunc exaltavit ca-
put meum super inimicos meos. Ecce quale
pignus habemus: unde et nos fide et spe et
caritate cum capite nostro sumus in celo in eter-
num: quia et ipsum divinitate et bonitate
et unitate nobiscum est in terra usque in con-
summationem seculi. Circuivi et immola-
vi in tabernaculo eius hostiam iubilationis.
Immolamus hostiam leticie: hostiam gra-
tulationis: hostiam gratarum accionis: que

ubis explicari non potest. Immolamus autem.
Ubi? In ipso tabernaculo eius: in sancta ecclesia.
Quid ergo immolamus? Abundantissimum et
inenarrabile gaudium: nullis uerbis uoce ineffabili. Hec est hostia iubilationis. Unde quesita?
unde inuenta est? Circueundo. Circuiui inquit et immolaui in tabernaculo eius: hostiam
iubilationis. Circueat animus tuus per uniuersam creaturam: undique tibi clamabit creatura:
deus me fecit. Quicquid te delectarit in
parte artificem commendat: magisque circumeas uniuersa: consideratio concipit artificis
laudem. Vides celos: magna opera dei sunt.
Vides terram: deus fecit. Seminum numeros
diuersitates germinum: multitudinem animalium. Circui adhuc celos usque ad terram:
nichil relinquas: undique tibi omnia resonant
creatorem. Et ipse species creaturarum: uoces sunt quedam creatorem laudantium. Quis
autem explicet laudibus uniuersam creaturam?
Quis illam explicet laudibus? Quis digne
laudet celum terram mare: et omnia que in
eis sunt? Et ista quidem uisibilia. Quis digne laudet angelos: sedes: dominationes:
principatus. et potestates? Quis digne laudet
hoc ipsum quod in nobis uiget. uegetans
corpus. mouens membra: sensus exerens
memoria tam multa complectens. intellectu tam multa discernens? Quis digne hec
laudet? Aut si in istis creaturis dei sic laborat humanus sermo. in creatore quid agit:
nisi sola restet sermone deficiente iubilatio?
Circuiui et immolaui in tabernaculo eius:
hostiam iubilationis. Est et alius sensus: qui
mihi uidetur ad contextionem psalmi magis
pertinere. Quia enim dixerat in petra exaltatum
se quod est xpc. et caput suum exaltatum
super inimicos suos quod est xpc: etiam ipse
qui in petra exaltatus est. in eodem capite
suo se exaltatum uoluit intelligi super inimicos suos: referens hoc ad honorem ecclesie
sue. cui cessit inimicorum persecutio. Et
quia hoc per fidem orbis terrarum: factum est
circuiui inquit et immolaui in tabernaculo
eius hostiam iubilationis: id est consideraui
fidem orbis terrarum. in qua exaltatum est
caput meum super eos qui me persequebantur:
et in ipso tabernaculo eius id est in ecclesia toto orbe diffusa: ineffabiliter laudabo dominum.
Cantabo et psallam domino. Securi erimus
et securi cantabimus et securi psallemus: cum
contemplabimur delectationem domini et
protegemur templum eius in illa incorruptione: quando absorbebitur mors in uictoria.
Modo quid? Quia iam dicta sunt gaudia
illa que habebimus cum acceperimus illam
unam peticionem: modo quid? Exaudi domine
uocem meam. Gemamus modo: oremus modo.
Gemitus non est nisi miserorum: oratio non est:
nisi indigentium. Transiet oratio: succedet
laudatio. Transiet fletus: succedet gaudium. Interim modo quando in diebus malorum nostrorum sumus non esset oratio
nostra ad deum: a quo unam illam petamus: et ab ipsa peticione non desinamus. donec ad
illam illo perducente ac donante perueniamus.
Exaudi domine uocem meam qua clamaui
ad te: miserere mei et exaudi me. Unam illam
petiit. Tam diu rogans. flens. gemens. non
petit nisi unam. Finiuit omnes cupiditates: remansit ibi una quam petit. Audi quia
hanc petit. Tibi dixit cor meum: exquisiui uultum tuum. Hoc est ergo quod pauloante
dixit: ut contempler delectationem domini
Tibi dixit cor meum: quesiui uultum tuum. Si gaudium nostrum in isto sole esset: non
cor nostrum diceret quesiui uultum tuum sed
oculi carnis nostre. Cor nostrum cui dixit
quesiui uultum tuum: nisi ei qui pertinet
ad oculum cordis? Lucem istam querunt oculi carnis: lucem illam querunt
oculi cordis. Sed uis illam lucem que uidetur
oculis cordis uidere: quia ipsa lux deus est.
Deus enim lux est ait iohannes: et in eo tenebre non sunt ulle. Vis ergo uidere illam lucem? Munda oculum: unde uidetur. Beati enim mundo corde: quoniam ipsi
deum uidebunt. Tibi dixit cor meum.
quesiui uultum: uultum tuum domine requiram. Unam petii a domino: hanc

requiram. Ne auertas faciem tuam a me. Quo
modo se fixit in una ista peticione? Vis
impetrare? Aliud noli petere. Vni sufficere: quia
una tibi sufficiet. Tibi dixit cor meum: que
sui uultum tuum: uultum tuum domine re
quiram. Ne auertas faciem tuam a me: ne de
clines in ira a seruo tuo. Magnificentius
nichil dici potest. Sentiant qui uiuere
amant. Alius uellet beatus & immortalis
esse in his quas diligit terrenarum concupis
centiarum uoluptatibus: & forte propterea dominum
coleret & oraret ut diu hic uiueret in deliciis
suis. & non ab eo aliquid pariret quod terrena
possidet cupiditas. nec aurum nec argen
tum: nec siquid prediorum oblectaret eius
oculos: nec amici morerentur: nec filii nec
coniux: nec clientes. In his deliciis: uellet
semper uiuere. Sed quia non potest semper: no
uit enim se mortalem: forte ad hoc colit
deum & ad hoc orat deum: & ad hoc gemit
deo: ut ista omnia illi usque in finem suppe
tant. Et si dicerent ei deus: ecce facio te in his
immortalem: pro magno acciperet bono & exul
tatione gaudiorum gratulatus non se caperet.
Non uult hoc iste: qui unam petit a domino.
Sed quid uult? Contemplari delectationem
domini: per omnes dies uite sue. Rursusque
alius qui hoc modo & hac causa coleret deum:
ut illa sibi temporalia adessent. iratum do
minum non timeret: nisi ne illa auferret. Iste
non propter hoc timet iratum: quandoquidem
et de inimicis suis dixit. ut edant carnes
meas. Vnde timent iratum? Ne auferat quod
amauit. Quid amauit? Vultum tuum do
mine. Idcirco hanc putat iram dei: si auertat
ab illo uultum suum. Domine ne declines
in ira a seruo tuo. Posset illi respondi. forte
hoc modo. Quid times ne declinet a te in ira?
Magis si a te declinauerit in ira: non in te
uindicabit. Si incurras in eum iratum:
uindicabit in te. Optat ergo potius: ut de
clinet a te in ira. Non inquit. Noui enim
quod desideo. Ira eius non est: nisi auersio
uultus eius. Quid si te faciet in deliciis istis:
et uoluptate gaudiorum terrenorum immor

talem? Respondet amator talis. Nolo. Quic
quid mihi preter illum est: dulce non est. Quicquid
michi uult dare dominus meus: auferat to
tum: & se det michi. Ne declines in ira a seruo
tuo. Forte ab aliquibus declinat non in ira:
quomodo a quibusdam qui illi dicunt auerte fa
ciem tuam a peccatis meis. Quando a peccatis
tuis auertit faciem suam: non a te declinat in
ira. Auertat ergo faciem suam a peccatis tuis: sed non
auertat faciem suam a te. Adiutor meus esto:
ne derelinquas me. Ecce enim in uia sum. Pe
tiui a te unam: habitare in domo tua per
omnes dies uite mee: contemplari delectati
onem tuam: protegi a templo tuo. Hanc pe
tiui unam: sed ut ad illam perueniam in uia
sum. Forte dices mihi ut irem. Ambula: libe
rum arbitrium tibi dedi: uoluntatis tue es:
persequere uiam: quere pacem: sequere eam.
Noli a uia declinare: noli ibi remanere. noli
retro respicere: perseuera in ambulando: quoniam
qui perseuerauit usque in finem: hic salu
us erit. Iam tu accepto libero arbitrio:
quasi presumis unde ambules. Noli de te
presumere. Si te dereliquerit in ipsa uia
deficies: cades: aberrabis: remanebis. Dic
illi ergo. Voluntatem quidem liberam mihi dedisti:
sed sine te nichil est mihi meus conatus. Adiutor
meus esto ne derelinquas me: neque despicias
me deus salutaris meus. Tu enim adiuuas
qui condidisti: tu non deseris qui creasti.
Quoniam pater meus & mater mea dereliqueru
nt me. Fecit se paruulum deo. Ipsum fe
cit patrem: ipsum matrem. Pater quia con
didit: quia uocat: quia iubet: quia regit.
Mater quia fouet: quia nutrit: quia lactat:
quia continet. Pater meus & mater mea de
reliquerunt me: dominus autem assumpsit
me. Et ad regendum: & ad nutriendum. Mor
tales parentes genuerunt: filii successerunt:
mortales mortalibus. Et ad hoc nati sunt qui
succederent: ut qui genuerunt decederent.
Non recedat qui me creauit: ego ab illo non
recedam. Pater meus & mater mea dereli
querunt me: dominus autem assumpsit me.
Exceptis etiam illis duobus parentibus de

quorum carne nati sumus. patre masculo & matre femina tanquam adam & eua: ex ceptis ill duob; parentib; habemus hic alium patrem & aliam matrem: ut potuit habuimus. Pat secundum seculum diabolus est: & fuit nob pat cum essemus infideles. Nam [illegible] infidelib; dicit dominus. Vos a patre quem [illegible] diabolo estis. S; ille pat e omnium impiorum qui opatur in filiis diffidentiae. & mat que e? Quedam ciuitas: que dr babylonia. Ciuitas ista: societas est omnium impiorum. Ab oriente usq; in occidentem: ipse ht regnum uenum. Secundum ciuitatem hanc respublica quedam dr: quam un uidetis senescere & minui. Hec primo fuit mater nia: in hanc nati sumus. Cognouimus aliam patrem dn: reliquimus diabolum. Quando enim audet ad eos accede quos ille suscepit? qui supat omnia? Cognouimus aliam matrem ihrlm celestem que e sancta ecclia: cui porro pgnatur in ira. Reliquimus babylonam. Pat meus & mat mea dereliquerunt me. Non habent iam qd in pstent: quia & quando ih pstare uidebantur. tu psta bas: & ill imputabam. A quo etiam secm mundum istum pstatur homini: nisi a deo? Aut quid auferam homini: ni uiserit aut pmiserit qui donauit? S; putant uani homines quod hoc demones pstent quos adorant: & aliquando dicunt sibi. Deus ad uitam ecam necessarius e. ad illam uitam spalem: potestates autem iste debent anob coli: pp ista temporalia. O uanitas generis humani. Quis amas eas res: pp quas uis istos colere. Ecce plus habes istos cole: ubi dicam plus: certe ut tantum. Non uult autem deus coli eum ill: nec si ipse colatur: illi multo amplius et multo minus. Quid g inquies: & ih non sunt necessarii ad hec? Non. S; timendum e: ne itaq nocant. Non nocebunt: nisi ille p mittat. Isti semp habent uoluntatem nocendi nec si placentur: nec si rogentur: desinunt noce uelle. Hoc enim maluolentie eorum ppium est. Ergo quid facis cos colendo in ut illum offendas: quo offenso in istos potestatem donabis? Et qui tibi iuuti possunt facere illo placato: illo irato faciunt quecquid uolunt. Et ut nouis quam frustra illos colas quasi pp temporalia quisquis hec cogitas: omnes qui colunt neptunum non nauiagauerunt? Aut omnes qui blasphemauit neptunum: ad portum non puenerunt? Omnes mulieres colentes iunonem: bene peperunt? Aut omnes blasphemantes iunonem male peperunt? hic intelligat earum ista uanes esse homines: qui istos uolunt cole: ut pter ista uana. Nam si pp ista terrena colendi essent: soli cultores eorum terrenis omnib; abundarent. Qd quidem si esset: fuge mortalia dona & unam pete a dno debent. Huc accedit: quia & ista ille dat qui offenditur: cum ish colunt. Ergo relinquat nos pat nr & mat nostra: relinquat diabolus relinquat babylon ciuitas: dominus nos suscipiat consolandos tempalib; beatificandos genus. Quoniam pater meus & mat mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. Iam g assumpti a domino deserta illa ciuitate: & rectore eius diabolo quia rector impiorum est diabolus: & rector tenebrarum barum. Quarum tenebrarum? Peccatorum utique delium. Unde iam credentib; dicit apls: Eratis enim aliquando tenebre: nunc autem lux in domino. Ergo iam suscepti a domino: quid dicemus? Legem pone mi domine in uia tua. Auditus es petere legem? Quid si tibi dicat: implebis legem? Si dedo legem: implebis eam? Non audet pete: ni primo dicet: domine adiutor meus esto. Ergo si tu adiuuas: tu suscepisti: da legem. Legem in constitue domine: in uia tua. Ergo in legem constitue: in xpo tuo. Ipsa enim uia loquuta est nob: & dixit. Ego sum uia: ueritas & uita. Lex in xpo. lex cum tu misericordia e. ipsa e sapientia: de qua ceptum est. Legem autem & misericordiam: in linguam portat. & si offendis aliquid in lege: ille q pte fudit sanguinem suum confirmet iustificat e: tu tantum uiam noli deserere. Dic

illi: susceptor meus esto. Et dirige me in
semita recta: ꝑꝑ inimicos meos. Legem da:
s; ne auferas misc̄diam. Quid dixit in alio psal-
mo? Nam et misc̄diam dabit: qui legem
dedit. Ergo legem constitue domine michi
in uia tua. Hoc ad p̄ceptum ꝑtinet. Ad mise-
ricordiam quid ꝑtinet? Et dirige me in se-
mita recta inquit: ꝑꝑ inimicos meos. Ne tra-
did̄is me in animas tribulantium me. Id ē
ne consentiam t̄bulantib; me. Si enim con-
senseris tribulanti te in anima ipsa: quo-
dammodo non deuorabunt carnem: s; uo-
luntate ꝑuersa animam tuam manducabunt.
Ne tradid̄is me in animas tribulantium me.
Trade si hoc placet: in manus tribulantium
me. Dixerunt enim hoc illi martires: et tra-
didit eos in manus tribulantium. S; quid
tradidit? Carnem: uixta quod dicitur
in libro iob. Terra tradita est: in manus
impij. Caro tradita est in manus ꝑsecutoris.
Ne tradid̄is me: non carnem meam s; me. Ani-
ma tibi loquor: mens tibi loquor. Non dico
noli trad̄e carnem meam in manus tribulan-
tium me: s; noli me trad̄e in animas tribulan-
tium me. Et quom̄ traduntur homines in
animas tribulantium se? Quoniam insurre-
xerunt in me testes iniqui. Iam quia testes
sunt iniqui. et multa mala in me dicunt:
et in multis m̄ detrahunt: si traditus fuero in
manib; eorum mentiar et ero sotius eorum:
non particeps ueritatis tue: s; comparticeps
mendacij aduersus te. Exsurrexerunt in me
testes iniqui: et mentita ē iniquitas sibi. Sibi:
non m̄. Sibi semꝑ mentiatur: michi non men-
tiatur. Michi autem mentitur: si tradid̄is
me in animas tribulantium me: id ē si con-
sensero uoluntatib; eorum: iam non sibi m̄-
tita est iniquitas: s; et m̄. Si autem seuiant
quantum uoluerint: et conentur impedire
cursus meos: non tamen tu me des in man⁹
eorum: non consentiendo uoluntatibus
eorum. remanebo ego et ꝑmanebo in ueritate
tua: et mentietur iniquitas non m̄ s; sibi.
Redit ad illam unam post ista ꝑicula: post
labores: post difficultates inter manus
ꝑsequentium et tribulantium: estuans. an-
helans. laborans. et firmus et c̄tus. illo susci-
piente. illo uiuante. illo ducente: illo regen-
te. Tamen post illum circuitum et iubilatio-
nem exultans gaudio: et gemens in laborib⁹:
suspirauit ad extremum et ait. Credo uid̄e
bona domini: in t̄ra uiuentium. O [illegible]atis
bona domini dulcia: immortalia: [illegible]nat in
incomꝑabilia: sempit̄na: incommutabilia.
Et quando uos uidebo bona domini? Credo
uid̄e: s; non in t̄ra morientium. Credo uid̄e
bona domini: in t̄ra uiuentium. Eruet me
dominus a t̄ra morientium: qui ꝑꝑ me dig-
natus ē suscipe t̄ram morientium: et mori-
int̄ manus morientium. Nam credo uid̄e
bona domini: in t̄ra uiuentium. Suspirans
dixit: laborans dixit: ꝑiclitans dixit inter
magnā turbam temptationū: s; tam̄ sꝑans totū
de misc̄dia eius cui dix̄. Legem m̄ constitue. Et
q̄d illi dic̄ q̄ legē illi constituit? Audiam⁹ et uocē
dn̄i desuꝑ exhortantis nos: consolantis nos. Illi⁹ uo-
cem quem habem⁹ ꝑpatre et matre qui nos deliq̄-
runt: illius uocem audiamus. Audiuit
enim gemitus n̄ros: uidit suspiria nostra:
intuitus est desid̄ium nostrum et unam pe-
ticionem nostram: unam postulationem ꝑ
aduocatum xp̄m libent̄ accepit: et donec
ꝑgamus istam ꝑegrinationem quia dilatur⁹
est non ablaturus quod ꝑmisit: dixit
nob̄. Sustine dn̄m. Non sustinebis menda-
cem: non eum qui potit falli: non eum qui
non est inuenturus quod det. Omn̄ps ꝑmisit:
certus ꝑmisit: uerax ꝑmisit: sustine dn̄m
uiriliter age. Noli dissolui: ne sis inter
eos quib; d̄r. Ve his: qui ꝑdid̄iunt sustinen-
tiam. Sustine dn̄m. Omnib; nobis dicitur
et uni homini dicitur: unum sumus in x̄o.
corpus xp̄i sumus. qui unam illam desid̄a-
mus: qui unam illam postulamus: qui
in illis dieb; malorum n̄rorum ingemisci-
mus: qui credimus nos uid̄e bona dn̄i in
t̄ra uiuentium: nob̄ omnib; qui in uno su-
mus d̄r. Sustine dn̄m uiriliter age: et
confortetur cor tuum: et sustine dn̄m.
Quid aliud t̄ dicit quam ut hoc repetat

quod audisti: sustine dominum uiriliter age.
Ergo qui perdit sustinentiam: effeminatus est.
perdit uigorem. Hoc uiri hoc femine audiant:
quia in uno & uir & femina. Tal in xpo nec
masculus nec femina est. Sustine dominum ui
riliter age: & confortetur cor tuum: & sustine
dnm. Sustinendo dnm habebis eum: habebis
quem sustinebis. Aliud desidera. si maius. si melius
si suauius inueneris: Psalmus huic dauid.
psius mediatoris est uox manu fortis: in con
flictu passionis. Que autem uidetur optare
inimicis: non maliuolentie uotum est. sed
enunciatio pene illorum: sicut in euuangelio ci
uitatibus in quibus miracula cum fecisset neque cre
didissent ei: non maliuolentia optat que dicit:
sed quid eis immineat predicit. Psalmus uice
simus septimus.
Ad te domine
clamabo: deus meus ne sileas a me.
Ad te domine clamabo: ds meus
ne separes unitatem uerbi tui ab eo qd homo
sum. Ne quando taceas a me: & ero similis des
cendentibus in lacum. Ex eo enim qd eternitas uerbi
tui non intermittit unire se mi: fit ut non sim tal
homo quales sunt ceteri qui nascuntur in profun
dam miseriam huius seculi: ubi tamquam si
leas non cognoscitur uerbum tuum. Exaudi do
mine uocem deprecationis mee dum oro ad te:
dum extollo manus meas ad templum scm
tuum: dum crucifigor ad eorum salutem:
qui credentes fiunt templum sanctum tuum.
Ne simul tradas me cum peccatoribus: & cum
operantibus iniquitatem ne perdas me. Cum his
qui loquuntur pacem cum proximo suo. Cum
his qui dicunt mi: scimus quia a deo uenisti
magister. Mala autem in cordibus eorum. Ma
la autem loquuntur: in cordibus suis. Da illis
secdm opa eorum. Da illis secdm opa eorum:
quia hoc iustum e: & secdm malignitatem af
fectionum ipsorum. Mala enim affectantes:
bona inuenire non possunt. Secundum opa
manuum eorum da illis. Quamuis aliis ad sa
lutem ualeat quod fecerunt: secundum opa
tamen uoluptatum eorum da illis. Redde
retributionem eorum ipsis. Quia puritate
quam audierunt uoluerunt fallaciam retri
buere: fallacia eorum ipsos fallat. Quoniam
non intellexerunt opa domini. Et unde
manifestum est hoc eis accidisse: hinc scil:
quoniam non intellexerunt opa domini. Hec
ipsa nimirum iam retributio fuit: ut quem
maliuolo animo hominem temptauerunt:
non cognoscerent deum quo consilio pater
incarnatum misit. Et in opa manuum eius.
Ne mouerentur ipsis uisibilibus operibus que porrec
ta sunt: usque ad oculos eorum. Destrue illos:
et non edificabis eos. Nichil mi nocent: sed ne conan
tes rursus aduersus ecclam meam erigere machi
nas aliquid ualeant. Benedictus dominus:
quoniam exauduit uocem deprecationis mee.
Dominus adiutor: & protector meus. Dominus
adiuuans tanta pacientem: & immortalitate
protegens resurgentem. In ipso sperauit cor
meum: & adiutus sum. & refloruit caro mea:
id e & resurrexit caro mea. & ex uoluntate mea
confitebor ei. Unde iam consumpto mortis
metu: non timoris necessitate sub lege. sed libera
uoluntate cum lege: confitebuntur illi qui cre
dunt in me: in quibus quia ego sum confite
bor ego. Dominus fortitudo plebis sue. Non
illa plebs ignorans iusticiam dei: suam uo
lens constituere. Non enim per se fortem se puta
bit: quia dominus fortitudo plebis sue: in huius
uite difficultatibus cum diabolo dimicantis. &
protector salutarium xpi sui est. Ut eam saluam
factam per xpm suum: post fortitudinem bel
licam: immortalitate pacis ad ultimum pro
tegat. Saluum fac populum tuum domine: et
benedic hereditati tue. Interpello igitur postquam re
floruit caro mea: quia dixisti postula a me
et dabo tibi gentes hereditatem tuam. Saluum fac
igitur populum tuum: & benedic hereditatem tuam:
quia omnia mea tua sunt. & rege eos et
extolle illos usque in eternum. Et rege eos in
hac mortali uita: & in eternam hinc tolle illos:
Psalmus dauid in consummatione tabernaculi.
Psalmus ipsi dauid: consummationis
tabernaculi. Psalmus ipsi mediatori manu forti.
perfectionis in hoc seculo ecclesie: ubi aduer
sus diabolum temporaliter militatur. Pro
pheta loquitur. Psalmus uicesimus octauus.

Afferte domino filij dei: afferte domino
filios arietum. Afferte domino uos me
ipsos: quos per euuangelium duces gre
gum apli genuerunt. Afferte domino gliam
et honorem. Per opa uera: dominus glorificetur
et honoretur. Afferte domino gloriam nomini
eius. Gloriose per orbem innotescat. Adorate do
minum: in aula sancta eius. Adorate dnm in
dilatato & sanctificato corde uro. Vos enim
estis regium scm habitaculum eius. Vox
domini sup aquas. Vox xpi sup pplos. Deus
maiestatis intonuit. Deus maiestatis de nube
carnis terribiliter penitentiam pdicauit. Dominus
sup aquas multas. Ipse dominus ihc post ea
quam uocem emisit sup pplos: & pterruit eos:
conuertit in se & habitauit in eis. Vox domini
in uirtute. Vox domini iam in ipsis: poten
tes faciens eos. Vox domini in magnificentia.
Vox domini magna faciens in eis. Vox domini
conterens cedros. Vox domini contricione cor
dis: humilians superbos. Conteret dominus ce
dros libani. Conteret dominus per penitentiam
elatos nitore terrene nobilitatis: cum ad eos con
fundendos ignobilia huius mundi elegit: in
quibus ostendat diuinitatem suam. Et commi
nuet eas tamquam uitulum libani. & ampu
tata superba celsitudine eorum: deponet eos ad
imitationem humilitatis sue: qui tamquam ui
tulus per ipsam huius seculi nobilitatem: ad uic
timam ductus est. Astiterunt enim reges terre
et principes conuenerunt in unum: aduersus do
minum & aduersus xpm eius. Et dilectus sicut
filius unicornium. Nam & ipse dilectus atque
unicus patri exinaniuit se nobilitate sua: &
factus est homo sicut filius iudeorum ignoran
tium iusticiam dei: & superbe iactantium tam
quam singularem iusticiam suam. Vox domini
pdicentis flammam ignis. Vox domini per ar
dorem concitatissimum persequentium se sine
ulla sui lesione transeuntis uel diuidentis fu
rentem iracundiam persecutorum suorum: ut
alij dicerent. numquid forte ipse est xpc. alij non
sed seducit pplm atque ita pcidentis insanum tu
multum eorum: ut alios in caritatem suam
traicet: alios in malicia sua relinquet. Vox dni
commouentis solitudinem. Vox domini com
mouentis ad fidem gentes quondam sine spe
et sine deo in hoc mundo: ubi nullus pphta.
nullus ubi dei pdicator. ueluti nullus deo habi
tauerat. Et commouebit dominus desertum cades.
Et tunc celebrati faciet dominus scm ubum
scripturarum suarum: quod a iudeis non intelligen
tibus deserebatur. Vox domini perficientis ceruos. Vox
domini primo perfecit superatores & repulsores
uenenosarum linguarum. & reuelabit siluas.
Et tunc reuelabit eis opacitates diuinorum
librorum: & umbracula misteriorum: ubi
cum libertate pascantur. Et in templo eius
unus quisque dicet gloriam. Et in eccla eius
omnis in spem eternam regenatus laudat
deum: pro suo quisque dono quod a sancto spu
accepit. Dominus diluuium inhabitat. Do
minus ergo primum diluuium inhabitat huius
seculi in sanctis suis: tamquam in archa ita
in eccla custoditis. Et sedebit dominus rex
in eternum. & sedebit deinde regnans in eis
in eternum. Dominus uirtutem pplo suo da
bit. Dominus uirtutem pplo suo contra huius
mundi procellas & turbines dimicanti dabit:
quia pacem eis in hoc mundo non promisit.
Dominus benedicet pplo suo in pace. Et
idem dominus benedicet pplo suo in pace:
in se ipso prestans pacem: quam inquit pacem
relinquo uobis. pacem meam do uobis.

Psalmus cantici in dedicatione domus dauid.

Ts finem psalmus cantici dedicacionis domus:
ipsi dauid. In finem psalmus leticie resur
rectionis atque immortalitatis: status resurrec
tionis atque innouationis corporis non tantum
domini: sed etiam totius eccle. Nam in superiore
psalmo tabernaculum consummatum est. ubi
habitamus belli tempore: nunc autem do
mus dedicatur: que in sempiterna pace permanebit.
Xpc itaque totus loquitur.

Psalmus uicesimus nonus.

Exaltabo te domine: quoniam suscepisti me.
Sublimitatem tuam laudabo dne:
quam suscepisti me. Nec iocundasti inimicos meos
super me. Nec eos qui tociens per orbem uariis
persecutionibus me opprimere conati sunt: iocum

dasti sup me. Domine deus meus clamaui ad te:
et sanasti me. Domine deus meus clamaui ad te:
et corpus mortalitate sautium & egrum iam n̄
gero. Domine eduxisti ab inferis animā meam.
saluum fecisti me: adescendentib; in lacum. Sal
uum fecisti me acondicione pfunde ciuitatis:
atq; infirmitatis corruptibil carnis. Psallite dn̄o
sancti eius. Exultat ppha futura ista cernens: &
dicit. Psallite domino sancti eius. & confitemini
memorie sanctitatis eius. Et confitemini ei qd
sanctitatis qua uos sanctificauit non ē oblitus
cum totum hoc medium tempus desidio uro
longum esset. Quoniam ira in indignatione
eius. Quoniam uindicauit in uos pmū peccatū:
~~in uos~~: quod morte soluisti. & uita in uolun
tate eius. Et uitam etnam ad quam redire
nullis uris uirib; possetis: quia uoluit dedit.
Uespe demorabitur fletus. Uespe cepit: ubi sa
pientie lumen recessit apeccante homine: qn̄
do morte dampnatus ē. Ab ipso uespe moram
habeb fletus quamdiu in laborib; & temptatio
nib; ppls dei expectat diem domini. Et in
matutinum exultatio. Usq; in matutinum
quo exultatio resurrectionis futura est: que
in matutina domini resurrectione pflorunt.
Ego autem dixi in abundantia mea: non mo
uebor in etnum. Ego autem ille ppls qui ab
initio loquebar: dixi in mea abundantia.
iam nullam paciens egestatem: non moue
bor in etnum. Domine in uoluntate tua:
pstitisti decori meo uirtutem. S; hanc
domine abundantiam non ex me m̄ ēē. s; in
uoluntate tua pstitisse te decori meo uirtutem:
ex eo didici. Auertisti faciem tuam āme: et
factus sum conturbatus. Quoniam auertisti
aliquando apeccante faciem tuam: factus
sum conturbatus: recedente āme illuminatio
ne noticie tue. Ad te domine clamabo: & ad
deum meum depcabor. Quod tempus contur
bationis & miserie mee condolens. & tanqm
in eo constitutus: audio uocem pmogenita tui
capitis mei pme morituri: & dicentis. Ad te
domine clamabo: & ad deum meum depcabor.
Que utilitas in sanguine meo: dum descen
do in corruptionem? Que utilitas in effu
sione sanguinis mei: dum descendo in corrupti
onem? Numquid confitebitur tibi puluis?
Si enim non statim resurrexero corruptumq;
fuit corpus meum: numquid confitebitur t̄
puluis. id ē impiorum turba quam mea re
surrectione iustificabo? Aut annuntiabit uita
tem tuam? Aut annuntiabit ad salutem ce
terorum uitatem tuam? Audiuit dominus et
misertus est mei: dominus factus ē adiutor
meus: nec dedit sanctum suum uidere cor
ruptionem. Conuertisti planctum meum in
gaudium m̄. Quem pmogenitum amortuis
consecuta ecclā: nunc in dedicatione dom⁹
tue dico: conuertisti planctum meum in
gaudium m̄. Conscidisti saccum meum: &
circumdedisti me leticia. Conscidisti uela
mentum peccorum meorum: tristitiam mor
talitatis mee: & cinxisti me stola prima
immortalitatis & leticie. Ut cantet t̄ gloria
mea & non compungar. Ut iam non plan
gat s; ut cantet t̄ non humilitas s; gla mea:
quia iam ex humilitate exaltasti me: & non
compungar conscientia peccati timore mor
tis. timore iudicii. Domine deus meus in
etnum confitebor t̄. & h̄ est gloria mea
domine deus meus ut in etnum confitear
tibi: quod nich m̄ ex me: s; bona omnia
ex te. qui es deus omnia in omnibus:

Item de eodem psalmo.

Hoc cte
cantauimus exaltabo te domine qm̄
suscepisti: nec iocundasti inimicos
meos sup me. Si nouimus de scripturis scis
qui sint inimici nostri: cognoscimus huius
cantici uitatem. Si autem nos fallat carnis
prudentia: ut non cognoscamus aduersus
quos nob sit colluctatio: in ipso psalmi ex
ordio huius inuenimus questionem quā
solue non possumus. Cuius enim putamus
uocem ēē laudantis dn̄m & gras agentis &
exultantis atq; dicentis: exaltabo te dn̄e
quoniam suscepisti me. nec iocun
dasti inimicos meos sup me. Primo ipsū
dn̄m consideremus: qui secundum id quod
homo esse dignatus ē p pcedentem
pphiam: non incongrue

uba ista sibi potuit coaptare. Ex quo enim
homo: ex hoc infirmus. Ex quo infirmus:
ex hoc & orans. Nam quod modo audiuimus
cum euuangelium legeretur quemadmodum
etiam in desertum secessit a discipulis suis: quo
eum sunt consecuti: & inuenerunt eum. Se-
cedens autem ibi orabat: & dictum est a dis-
cipulis qui eum inuenerunt: querunt te ho-
mines. At ille dixit. Eamus & in alia loca atque
castella predicare: ad hoc enim ueni. Si quera-
mus diuinitatem domini nostri ihesu xpi: quis
orat ad quem orat: quare orat? Orat deus:
orat ad equalem. Causam autem orandi
quam habet semper beatus: semper omnipotens: semper in-
commutabilis: eternus: & patri coeternus? Intu-
entes ergo quod per iohannem quasi per quandam
nubem suam ipse intonuit dicens: in principio
erat uerbum & uerbum erat apud deum. & deus
erat uerbum: hoc erat in principio apud deum.
omnia per ipsum facta sunt. & sine ipso factum est
nichil: quod factum est in illo uita erat. & uita
erat lux hominum: & lux in tenebris lucet
et tenebre eam non comprehenderunt: huc
usque dicentes non inuenimus orationem nec
causam orandi. nec locum orandi. nec affec-
tum orandi. Sed quoniam paulopost dicit. &
uerbum caro factum est & habitauit in nobis:
habes maiestatem ad quam ores. habes huma-
nitatem que pro te oret. Nam hoc dictum est
ab apostolo: etiam post resurrectionem domini
nostri ihesu xpi. Qui sedet inquit ad dexteram dei:
qui & interpellat pro nobis. Quare interpellat pro nobis?
Quia mediator esse dignatus est. Quid est esse
mediatorem inter deum & homines? Non inter
patrem & homines: sed inter deum & homines:
Quid est deus? Pater & filius: & spiritus sanctus:
Quid sunt homines? Peccatores impii: mor-
tales. Inter illam trinitatem & hominum infir-
mitatem & iniquitatem. mediator factus est
homo: non iniquus sed tamen infirmus: ut
ex eo quod non [illegible] iniquus iungeret te deo: ex eo
quod infirmus propinquaret tibi: atque inter deum
et hominem mediator existeret. Uerbum caro
factum est: uerbum homo factum est. No-
mine enim carnis: appellati

sunt homines. Inde est: & uidebit omnis caro
salutare dei. Omnis caro dictum est: omnes ho-
mines. & apostolus. Non est nobis colluctatio aduer-
sus carnem & sanguinem: id est aduersus homines:
sed aduersus principes & potestates & rectores mun-
di harum tenebrarum. De quibus in consequen-
tibus si dominus adiuuerit: loquemur. Pertinet
enim ista distinctio ad expositionem psalmi.
quem in nomine domini cepimus enodare sci-
tati uestre. Tamen ad hoc dixi hec exempla ut
nouitis carnem appellatos esse homines: ut quod
dictum est & uerbum caro factum est: intelligatis
dictum & uerbum homo factum. Neque sine
causa hoc dixi. Nouit sanctitas uestra fuisse
quandam heresim. uel adhuc fortasse habere
reliquias: quorumdam qui dicti sunt apol-
linariste. Aliqui enim ipsorum dixerunt ho-
minem quem suscepit sapientia dei. & in quo
expressit personam suam non sicut ceteros homi-
nes: sed sicut dictum est in psalmo. unxit te
deus deus tuus oleo leticie pre participibus tuis. id est
amplius quam participes tuos: ne putaretur
untus xpc quomodo ceteri homines. quomodo ceteri iusti:
quomodo patriarche: prophete: apostoli: & quicquid
magnum est in genere humano: quandoquidem
nichil maius extitit in genere humano. quam io-
hannes baptista in natis mulierum exsurrexit.
Si queris excellentiam hominis: iohannes
baptista est. Cui autem se dixit iohannes non
esse dignum corrigiam calciamenti soluere? Quid
erat ille nisi amplius quam ceteri homines? Etiam
in ipso homine: amplius quam ceteri homines.
Nam secundum deum & secundum diuinitatem
et secundum quod in principio erat uerbum &
uerbum erat apud deum: & deus erat uerbum: super
omnem creaturam equalis est patri. Sed agimus
de homine fortasse putat quisquam uerbum
fratris: quia homo ille susceptus a sapientia dei:
equalis erat ceteris hominibus. Si in tuis menbris
multum distat inter caput & cetera menbra:
certe omnia menbra faciunt corpus unum:
multum tamen inter est inter caput & cetera
menbra. Et enim in ceteris menbris: non sen-
tis nisi tactum. Tangendo sentis in ceteris
menbris: in capite autem & uides. & audis.

et olfacis. & gustas: & tangis. Si tanta excel
lentia est capitis ad cetera menbra: quanta excel
lentia est capitis uniuerse ecclesie id est illius hominis
quem mediatorem uoluit deus esse inter deum
homines? Ergo illi heretici dixerunt hominem
illum quem suscepit uerbum cum uerbum caro fac
tum est. non habuisse mentem humanam: sed
tantum animam sine intelligentia humana fu
isse. Homo enim uidetis unde constet: ex anima
et corpore. Sed ipsa anima humana: habet
aliquid quod non habent animae pecorum.
Nam & pecora animam habent: & animalia
uocantur. Non enim uocarentur animalia:
nisi ab anima. Et uidemus: quia & ipsa uiuunt.
Sed quid habet amplius homo: unde factus est ad
imaginem dei? Quia intelligit & sapit: quia
discernit bonum a malo. In hoc factus est ad
imaginem & similitudinem dei. Habet enim
aliquid: quod non habent pecora. Et quia
contempnit in se quod melius est pecoribus:
perimit in se uel deterit. & quodammodo obsole
facit imaginem dei ut dicatur talibus: nolite
esse sicut equus & mulus: quibus non est intellectus.
Illi ergo heretici qui dixerunt dominum ihesum
xpm non habuisse mentem humanam: &
illud quod logicon greci dicunt. nos dicimus
racionale unde homo raciocinatur: quod non
habent cetera animalia. Sed quid dicunt? Ip
sum uerbum dei: hoc erat in illo homine pro mente.
Exclusi sunt isti. Respuit illos catholica fides:
et hereses fecerunt: & confirmatum est in
catholica fide. hominem illum quem susce
pit sapientia dei nichil minus habuisse quam
ceteri homines quantum pertinet ad integri
tatem naturae: quantum autem ad excel
lentiam persone: aliud quam ceteri homines.
Nam ceteri homines possunt dici participes
uerbi dei habentes uerbum dei: nullus autem
eorum potest dici uerbum dei: quod dictus est
ille cum dictum est uerbum caro factum est. Non
defuerunt etiam alii quidam ex ipso errore
uenientes qui non solum mentem dicerent
non habuisse illum hominem mediatorem
xpm inter deum & homines: sed nec animam:
sed tantum dixerunt uerbum & caro erat:

et anima ibi non erat humana: mens ibi non
erat humana. Hoc dixerunt. Sed quid erat?
Verbum & caro. Et istis respondet ecclesia catho
lica: & expellit eos ab ouibus & a simplici et
auera fide: & confirmatum est quemadmo
dum dixi hominem illum mediatorem ha
buisse omnia hominis preter peccatum. Si enim
multa gessit secundum corpus ex quo intel
ligimus quia habuit corpus. non in menda
cio sed in ueritate: ut puta quomodo intellimus quia
habuit corpus? Ambulauit: sedit: dor
miuit: comprehensus: flagellatus: colafizatus
est. crucifixus est: mortuus est. Tolle corpus:
nichil horum fieri potuit. Quomodo ergo ex
his indiciis cognoscimus quia uerum in eu
uangelio corpus habuit: sicut & ipse etiam
post resurrectionem dixit. palpate & ui
dete quia spiritus carnem & ossa non habet.
sicut me uidetis habere: quomodo ex his rebus &
ex his operibus credimus & intelligimus nouimus
quia corpus habuit dominus: sic & ex quibus
dam aliis officiis naturalibus quia habuit ani
mam. Esurire: sitire: animae sunt ista. Tolle
animam: corpus hoc ex animae non potest. Sed si
falsa dicunt ista fuisse: falsa erunt & illa
quae de corpore creduntur. Si autem ex eo
uerum corpus quia uera officia corporis: ex
eo uera anima: quia uera officia animae.
Quid ergo? Quod dominus factus est infirmus
propter te o homo qui audis: non tibi compares
deum. Et enim creatura es: ille creator tuus.
Nec illum hominem tibi conferas: quia propter te
homo deus tuus. & uerbum filius dei. Sed illum
hominem tibi preferas tamquam mediatorem:
deum autem super omnem creaturam. Et sic in
telligas: quia qui homo factus est propter te:
non incongrue orat pro te. Si ergo non incon
grue orat pro te non incongrue potuit & ista
uerba dicere propter te. Exaltabo te domine quoniam sus
cepisti me: nec deletasti inimicos meos super
me. Sed ista uerba si non intelligamus: nec io
cundasti inimicos meos super me falsa erunt:
ipsum dominum nostrum ihesum xpm cogitantes.
Quomodo enim uerum est si xpc dominus loquitur
exaltabo te domine quoniam suscepisti me. ex persona

hominis ex ꝑsona infirmitatis: ex ꝑsona carnis:
quom̄ uerum ē quandoquidem iocundati
sunt inimici eius sup̄ eum quando eum cru
cifixerunt: tenuerunt. flagellauerunt. & co
lafizauerunt dicentes. ꝓphiza: Ista iocunditas
eorum. quasi cogit nos putare falsum ēē qd̄
dictum est: nec iocundasti inimicos meos
sup̄ me. Deinde cū in cruce penderet & tran
si bant uel stabant & attendebant: & caput
mouebant: & dicebant. Ecce filius dī. Alios sal
uos fecit: se ipsum non potest: Descendat de
cruce: & credimus ei. Dicentes ista: nonne io
cundabantur sup̄ eum: Vbi est ḡ ista uox
exaltabo te quoniam suscepisti me. nec iocun
dasti inimicos meos sup̄ me: Fortasse n̄ est
ista uox domini nostri ihu xp̄i: id ē ipsius
hominis: s; uniuersę ecclę ꝑpli xp̄iani: quia
omnis homo in xp̄o unus homo est: et
unitas xp̄ianorum unus homo. Forte hō
ipse id ē unitas xp̄ianorum: ipsa dicit.
Exaltabo te quoniam suscepisti me: nec
iocundasti inimicos meos sup̄ me. Quom̄
et hoc uerum ē de ill̄: Non sunt comp̄
hensi apli: Non sunt cesi: Non sunt
flagellati: Non sunt occisi: Non sunt
crucifixi: Non sunt incensi uiui: Non
ad bestias pugnauerunt: quorum me
morias celebramus: Quando autem illis faci
ebant ista homines: nonne iocundabantur
sup̄ eos: Quom̄ ḡ potest & xanus ꝑpls dicere:
exaltabo te domine q̄m suscepisti me. nec io
cundasti inimicos meos sup̄ me: Intelligimus
hoc: si uideamus p̄mo titulum psalmi. Habet
enim in finem psalmus cantici dedicationis
domus: ipsi dauid. In hoc titulo est omnis spes
et uniuersum sacramentum: dissoluende huius
questionis. Dedicabitur domus aliq̄ndo: quę
modo fabricat: Modo enim fabricatur dom̄
id ē ecclā: postmodum dedicabitur. In dedica
tione apparebit gloria ꝑpli xani: quę m̄ latet.
Seuiant m̄ inimici: humilient: faciant non
quicq̄d uolunt: s; quicquid desup̄ pmit
tuntur. Non enim quicquid passi ab ini
micis fuimus inimicis hoc deputandum ē.
et non domino deo nr̄o: quandoquidem in
ipso suo exemplo mediator demonstrauit:
quando nob̄ desup̄ pmittit homines nocere:
non uoluntatem nocendi desup̄ dari: s; potes
tatem. Vnus quisq; enim malus apud se h̄t
uoluntatem nocendi: ut autem possit nocere
non h̄t in potestate. Vt uelit iam reus est:
ut possit occulta dispensatione ꝓuidentię
dī: in alium pmittitur ad ꝓbationem. in aliū
pmittitur ad penam: in alium pmittitur
ad coronam. Ad penam: quom̄ pmissi sunt
allophili id ē alienigene cape ꝑplm̄ isrl̄. quia
peccauerunt in dm̄. Ad ꝓbationem autem:
pmissus ē diabolus in iob. Probatus est iob:
confusus ē diabolus. Ad coronam u̅: pmissi
sunt psecutores in martires. Occisi sunt mar
tires: quasi uicisse se arbitrati sunt psecuto
res. Illi in manifesto falso triumphauerunt:
illi in occulto uere coronati sunt. Ergo in
quem pmittitur: occulte dispensationis ē
ꝓuidentię dī: ut autem uelit nocere ipsius
hominis ē. Non enim continuo quem uult
occidit. Itaq; ipse dominus iudex uiuorum &
mortuorum stans ante hominem iudicem
p̄bens nob̄ exemplum humilitatis & paci
entię documenta: non uictus s; militi pug
nandi exemplum demonstrans: minanti
iudici tumenti sup̄bia & dicenti: nescis
quia potestatem habeo dimittendi te
et occidendi astulit typum inflantis: &
tamquam reddens exsufflationem qua de
tumescēt: non habēs inquit in me potesta
tem: n̄ data esset t̄ desup̄. & iob. Nempe
diabolus occidit filios ipsius: tulit omnem
sub̄am eius. & ille quid: Dominus dedit
dominus abstulit: sicut domino placuit ita
factum ē: sit nomen domini benedictum.
Non triumphet inimicus. quia ipse fecit: no
ui ego inquit a quo sit pmissus. Diabolo tri
buatur nocendi uoluntas: domino meo pro
bandi potestas. In ipso uulnē corporis accedit
uxor relicta sicut eua adiutrix diaboli: non
consolatrix mariti: temptat & dicit inter
multas increpationes. Dic aliquid in tuum
deum: & morere. Et ille adam in stercore
cautior quam adam in paradiso: nam adam

in paradiso consensit mulieri ut de paradiso
emitteretur. adam in sterore respuit mulierem
ut ad paradisum admitteretur: ille ꝙ adam in
sterore parturiens immortalitatem interim
secuit. exterminiu cum; fluens: quid ait mulie
ri? Tamquam una ex insipientib; mulierib;
loquuta es. Si bona suscepimus de manu dñi
mala quare non suscipiamus? Sciaꝙ & ille
manum domini dixit in se quod cum diabolus
peccasset: quia non attendebat quis peccet
si quis permittet. Namꝙ & ipse diabolus eam
dem potestatem quam sibi uolebat dari:
manum domini appellauit. Nam obiciens
crimen iusto uiro cui dominꝰ phibebat testi
monium: ait dō. Numquid gratis colit
iob deum? Tanta bona illi dedisti: ꝑtā
te colit. Sed mitte manum tuam & tange
omnia quę sunt eius: nisi in faciem benedixit
te. Quod e mitte manum tuam: cum ipse
uellet mittē? Sed quia ipse nō posset mittere
manum suam: ipsam potestatem quam
accepit adeo. manum domini appellauit.
Quid ꝙ fis? quia tanta mirabilia xanos
fecerunt: exultauerunt & iocundati sunt
sup eos? Sed quando apparebit: quia non
sunt iocundati? Quando illi confundent
illi exultabunt in aduentu domini nostri
ihu xpi: cum uenit ferens in manu retri
butiones: dampnationem impiis. regnum
iustis: societatem cum diabolo iniquis: so
cietatem cum xpo fidelib. Quando hoc ꝙ
ostendet? Quando stabunt iusti in magna
constantia. De scripturis dico: reco: damus
lectionem de libro sapientie. Tunc stabunt
iusti in magna constantia: adūsus eos qui
se angustiauerunt. Isti autem dicent inter
se penitentiam agentes: & pangustia spe
gementes. Quos nob ꝓfuit superbia & di
uitiarum iactantia? quid contulit nob?
Transierunt enim omnia illa: tamquam
umbra. Et quid dicunt de iustis? Quom
computati inē filios dī: & inter sanctos
sors illorum ē? Tunc erit dedicatio do
mus: que in tribulationib; fabricatur.
Tunc recte dicet ps ille. Exaltabo te
dñe qm̄ suscepisti me: nec iocundasti in
imicos meos sup me. Vera ꝙ uox erit ista:
in pso dī. Qui ps in angustiatur? in tri
bulatur tantis tribulationib; & tantis scan
dalis? tantis insecutionib; & tanta ꝑssura.
Hec tormenta animi: non sentit in ecclā:
qui non ꝓficit. Putat enim qua pax est.
Sed incipiat ꝓficere: & tunc uidet in qua
ꝑssura ē. quia cum creuisset herba & fruc
tum fecisset: tunc apparuerunt zizania:
et qui apponit scientiam apponit dolo
rem. Proficiat & uidebit ubi sit. ex ista
fructus & fructum uidebit: & appare
bunt zizania. Vox uerissima est p apostolum:
delere non potest ab initio: usq in finem:
Sed & oīs inquit qui uolunt pie uiuere in
xpo: ꝑsecutionem patiuntur. Maligni autē
homines & seductores ꝓficient in pei⁹:
ipsi errantes & alios in errorem mittentes.
& unde illa tuba psalmi: sustine dñm ui
riliter age & confortetur cor tuum & sustine
dñm. Parum erat semel sustinē dñm: ī
repetit. Ne forte sustinet biduo. triduo. q̄
triduo. & manet ꝑssura & tribulatio: ideō
addidit uiriliter age: addidit. & confortet
cor tuum. Et qua ab initio usq in finem
sic erit: qō hēt sententia in capite hoc hēt
et in finem: & sustine dñm. Transeunt
ista que te premunt: & uenit quem sustines:
et abstergit sudorem: siccabit lacrimas:
ultra nō flebis. Modo autem gemamus in
tribulationibus: sicut dicit iob. Nonne
est temptatio uita humana sup terram?
Tamen fis antequam ueniat dies dedicatio
nis domus: uideamus qua ratione dedicatum
est caput nostrum: ratione facta ē dedicatio
domus in capite. tamquam dedicatio
fundamenti. Caput sursum ē: fundam
tum deorsum. Ne forte ꝓpter male dixeri
mus fundamentum esse xpm: qua culmen ē
potius: ascendit in celum. sedet ad dexteram
patris. Sed puto nos non erasse. Apls enim
dixit. fundamentum enim aliud nemo pot
ponere ꝓter id quod positum ē: quod ē
xpc ihc. Si quis autem sup edificauerit

supra fundamentum hoc: aurum. argentum.
lapides preciosos. Qui bene uiuunt. qui deum
honorant & laudant: qui pacientes sunt in tri-
bulationibus: qui desiderant patriam: ipsi edifi-
cant aurum. argentum. lapides preciosos.
Qui autem adhuc amant secularia. & ne-
gotiis terrenis implicati sunt. & dediti sunt
uinculis quibusdam & affectibus carnis. do-
mibus suis. coniugibus. possessionibus: & tamen
christiani sunt: ita ut cor eorum non recedat
a christo. & nichil preponunt christo. quomodo in edi-
ficando nichil preponitur fundamento: edificant
quidem ipsi ligna. fenum. stipulam. Sed quid
secutus est? Unius cuiusque opus quale sit
ignis probabit: ignis tribulationis & temptati-
onis. Iste ignis: multos martires hic proba-
uit. Omne autem genus humanum: probatur
in finem. Inuenti sunt martires: qui habe-
rent ista secularia. Quam multi diuites &
senatores passi sunt. Edificabant tamen
quidam eorum ligna. fenum. stipulam.
in affectibus carnalium & secularium cura-
rum. Sed tunc quia fundamentum habebant
super quod edificabant: arsit fenum & ipsi
manserunt in fundamento: sicut dicit apostolus.
Si cuius opus manserit mercedem accipiet:
et nichil perdet: quia quod amabat hoc in-
ueniet. Quid ergo ille fecit ignis? Probauit.
Si cuius opus permanserit: mercedem accipiet.
Si cuius opus arserit: dampnum pacietur.
Ipse autem saluus erit: sic tamen quasi per
ignem. Sed aliud est igne non ledi: aliud est per
ignem saluari. & unde? Propter fundamen-
tum. Non recedat ergo de corde fundamentum.
Noli supra fenum ponere fundamentum: hoc est
noli ante ponere fenum fundamento: ut fenum
habeat primum locum in corde tuo: & secundum
christum. Sed si iam non potest nisi fenum ibi esse: uel
primum locum ibi habeat christus: & fenum secundum.
Ergo fundamentum est christus. Quomodo dixi: de-
dicatum est caput nostrum. Ipsum caput est
fundamentum. Sed fundamentum deorsum solet
esse: caput autem sursum. Intelligat cari-
tas uestra: quid dicam. Fortassis explicabo.
in nomine ihesu christi. Pondera gemina sunt.

Pondus enim est impetus quidam cuiusque rei:
uelut conantis ad locum suum. Hoc est pondus.
Ferris lapidem manu: pateris pondus. Premit
manum tuam: quia locum suum querit.
Et uis uidere quid querat? Subtrahe manum:
uenit ad terram: quiescit in terra. Peruenit quo
tendebat: inuenit locum suum. Pondus ergo
illud motus erat quasi spontaneus: sine ani-
ma: sine sensu. Sunt alia que sursum uer-
sus petunt locum. Namque si aquam mittas
super oleum: pondere suo in ima tendit. Lo-
cum enim suum querit: ordinari querit.
quia preter ordinem est aqua super oleum. Do-
nec ergo ueniat ad locum suum: inquietus
motus est: donec teneat ordinem suum.
Contra oleum funde sub aqua. Ubi gratia.
Quemadmodum si uas olei cadat in aquam in
mare & frangatur: non se patitur oleum
subtus. Quomodo aqua super oleum missa: pondere
suo ad ima locum suum querit: sic oleum
subtus aquam fusum. pondere ad summa lo-
cum suum querit. Si ergo ita est ferris: quo
tendit ignis & aqua? Ignis sursum fertur:
et sursum locum suum querit: & aqua
locum suum querit pondere suo. Lapis
ima petit. & tigminum. & columpne & terra:
unde edificantur domus iste. De illo ergo ge-
nere sunt rerum: que pondere suo deorsum
feruntur. Manifestum est ergo ideo uisum
accipe fundamentum: quia pondere suo deor-
sum uersus feruntur: & nisi sit quod sustineat
totum cadit: quia totum ad terram uergit.
Rebus ergo ad ima tendentibus: in imo ponitur
fundamentum. Ecclesia uero dei in imo posita: ten-
dit in celum. Fundamentum ergo nostrum ibi
positum est dominus noster ihesus christus: sedens ad
dexteram patris. Si ergo intellexit caritas uestra
quia iam dedicatum fundamentum caput
nostrum: audiamus breuiter psalmum & de-
curramus. Exaltabo te domine quoniam suscepisti
me: nec iocundasti inimicos meos super me.
Quos inimicos? Iudeos in dedicatione fun-
damenti. Ipsam dedicationem intelligamus
domus future. Quod enim dicitur in ex persona
fundamenti: tunc dicetur ex persona uniuerse

domus. Quos ergo inimicos? Iudeos an potius
diabolum & angelos eius. qui confusi discesse
runt. postquam resurrexit dominus? Pre
positus mortis: doluit victam mortem. Et
non iocundasti inimicos meos super me: quia
teneri apud inferos non potui. Domine deus
meus clamaui ad te: & sanasti me. Orauit
in monte dominus ante passionem: & sanauit
eum. Quem sanauit qui numquam egrota
uit: uerbum dei uerbum diuinitatem? Non.
sed mortem carnis portabat. Vulnus tuum
portabat: sanaturus te de uulnere tuo. Sanata
est caro tua. Quomodo? Cum surrexit. Audi
apostolum. Vide ueram sanitatem. Absorta est
ait mors in uictoria. Vbi est mors aculeus
tuus? Vbi est mors contentio tua? Ergo exal
tatio illa nostra tunc erit: uocis modo xpi est
exaltatio. Domine reduxisti ab inferis ani
mam meam. Non opus est: ut exponatur.
Saluum fecisti me: a descendentibus in lacum.
Qui sunt qui descendunt in lacum? Omnes
peccatores mergentes in profundum. Lacus est enim
profunditas seculi. Que est profunditas seculi:
abundantia luxurie: & nequitie. Qui ergo libi
dinibus se immergunt: & terrenis desideriis: des
cendunt in lacum. Tales xpm: persecuti sunt.
Sed quid dicit? Saluum fecisti me a descendentibus
in lacum. Psallite domino sancti eius. Quare?
Quia surrexit caput uestrum. Hoc sperate membra
cetera: quod uidetis in capite. Hoc sperate membra:
quod credidistis in capite. Prouerbium est anti
quum et uerum. Vbi caput & cetera membra
xpc in celum ascendit: quo nos secuturi
sumus. Non remansit apud inferos: resurrexit
iam non moritur. Cum resurreximus & nos:
iam non moriemur. Has ergo promissiones habe
tes psallite domino sancti eius: & confite
mini memorie sanctitatis eius. Quid est con
fitemini memorie? Obliti enim eratis eum:
sed ipse uos non est oblitus. Quoniam ira
in indignatione eius: & uita in uoluntate
eius. Ira in indignatio peccatori. Qua die
ederitis: morte moriemini. Tetigerunt:
mortui sunt: dimissi de paradiso: quia
ira in indignatione eius: sed non sine spe

quia uita in uoluntate eius. Quid est in uo
luntate eius? Non in uiribus nostris: non in
meritis nostris: sed quia uoluit saluos nos fecit:
non quia digni eramus. Quo est enim pec
cator dignus: nisi supplicio? Uitam dedit. Et
si impiis uitam donauit: quid seruat fidelibus?
Vespere demorabitur fletus. Nolite timere:
quia dixerat nobis psallite. Et hic gemitus est.
In psallendo exultatio: in orando gemitus.
Geme de presentibus: psalle de futuris. Ora
de re: psalle de spe. Vespere demorabitur
fletus? Quid est uespere demorabitur fletus?
Vespere fit: quando sol occidit. Occidit sol ab
homine: id est lux ista iusticie presentia dei.
Ideo quando expulsus est adam. quid dic
tum est in genesi? Cum deambularet dominus
in paradiso. Ad uesperum deambulabat
dominus. Iam ille peccator texerat se intra
lignum: nolebat uidere faciem domini: ad
quem gaudere consueuerat. Occiderat illi sol iusti
cie: non gaudebat ad presentiam domini. In
choata est inde omnis uita ista mortalis. Vespere
demorabitur fletus. Diu eris in fletu ogenus
humanum: nasceris enim de adam. Et
sic factum est. Et nos ex adam sumus: & quot
quot crearunt filios: & creaturi sunt. Vespere
demorabitur fletus. & ad matutinum leticia:
quando cepit oriri fidelibus lux. que occiderat
peccatoribus. Nam ideo & dominus ihc xpc in
matutino resurrexit de sepulchro: ut quod
dedicauit in fundamento. hoc promitteret do
mui. In domino nostro uespere fuit. quia sepultus
est: & matutinum quia surrexit tercia die.
Sepultus es. & tu in paradiso uespere: & re
surrexisti tercia die. Quomodo tercia die? Si secundum
cogites. unus dies est ante legem: secundus sub
lege: tercius sub gratia. Quod triduo illo osten
dit caput tuum: hoc triduo seculi ostenditur
in te: quando in matutinum sperandum est &
letandum est. sed perferendum est modo & gemendum.
Ego autem dixi in abundantia mea: non
mouebor in eternum. In qua abundantia dixit
homo non mouebor in eternum? Intelligimus
fratres: personam hominis humilis. Quis hic habet
abundantiam? Nemo. Abundantia hominis

que est? Erumpna. calamitas. Sed diuites habent
abundantiam? Plus egent: quanto plus habent.
Desideriis uastantur: cupiditatibus dissipantur:
timoribus cruciantur: tristicia contabescunt.
Que illa abundantia erat. quando constitutus est
homo in paradiso: quando nichil ei deerat:
quando deo fruebatur? Sed dixit non mouebor
in eternum. Quando dixit non mouebor in eter
num? Quando libenter audiuit: gustate et eri
tis tamquam dii: cum deus diceret qua die ede
ritis morte moriemini: et diabolus non morte
moriemini. Credens ergo illi talia suadenti: dixit
non mouebor in eternum. Sed quia uerum dixerat
deus: quod ablaturus esset superbo quod dederat
humili quando eum creauit: sequitur et
dicit. Domine. in uoluntate tua prestitisti de
cori meo uirtutem. Id est qui non ex me bo
nus eram et fortis. sed ex te pulcher eram et
fortis: decori meo uirtutem prestiteras: ex
uoluntate tua qua me feceras. Et ut osten
deres mihi quia ex uoluntate tua hoc eram: auer
tisti faciem tuam a me: et factus sum con
turbatus. Auertit ergo faciem suam ab illo: quem
misit foras de paradiso. Iam hic positus
clamet et dicat. Ad te domine clamabo: et
ad deum meum deprecabor. In paradiso non
clamabas sed laudabas: non gemebas: sed frue
baris. foris positus: geme et clama. Propin
quat tribulanti: qui deseruit superbientem.
Deus autem superbis resistit: humilibus enim dat
gratiam. Ad te domine clamabo: et ad deum
meum deprecabor. Iam ex persona domini hoc
sequitur: ipsius fundamenti nostri. Que utilitas
in sanguine meo: dum descendo in corrup
tionem? Quid ergo orat? Ut resurgat. Si enim
descendo inquit in corruptionem: si sic fuit
corrupta caro mea. quomodo ceterorum hominum ut
in finem resurgat: ut quid fudi sanguinem?
Si enim non modo resurgam: nemini annuntiabo:
neminem lucrabor. Ut autem alicui annun
tiem mirabilia tua: laudes tuas: uitam eter
nam: exsurgat caro mea. non eat in corrup
tionem. Nam si sic erit quomodo aliorum hominum:
que utilitas in sanguine meo? Numquid con
fitebitur tibi puluis: aut annuntiabit ueritatem
tuam? Confessio gemina est: aut peccati
aut laudis. Quando nobis male est in tribulatio
nibus confiteamur peccata nostra: quando nobis
bene est in exultatione iusticie confiteamur
laudem deo: sine confessione tamen non simus.
Audiuit dominus et misertus est mei. Quomodo?
Attendit ad dedicationem domus: audiuit
et misertus est. Dominus factus est adiutor meus. Audi
iam ipsam resurrectionem. Conuertisti planc
tum meum in gaudium mihi: concidisti sac
cum meum. et circumdedisti me leticia.
Quid est saccus? Mortalitas. Saccus de capris
conficitur et hedis: et capre et hedi inter pec
catores ponuntur. Dominus de numero
nostro saccum solum accepit: non assumpsit
meritum sacci. Meritum sacci: peccatum est.
Saccus ille: mortalitas est. Assumpsit propter te
mortalitatem: qui meritum mortis non habebat.
Meritum mortis enim ille habet: qui peccat. Ille
autem qui non peccauit: non habuit meritum
sacci. Alio loco ipsius est uox dicentis. Ego
autem cum mihi molesti essent: induebam
me cilicio. Quid est hoc induebam me cili
cio? Hoc opponebam persequentibus quod habeo
de cilicio. Ut hominem illum putarent ab
scondit se ab oculis persequentium: quia
erant indigni persecutores. qui uiderent
indutum cilicio. Ergo conscidisti saccum
meum: et circumdedisti me leticia. Ut can
tet tibi gloria mea et non compungar. Quod in
capite est: hoc in corpore. Quid est non compun
gar? Iam non moriar. Compunctus est enim:
cum in cruce penderet. Lancea percussus est.
Caput ergo nostrum dicit. non compungar: iam
non moriar. Nos autem quid dicimus. propter
dedicationem domus? Non nos compungat
conscientia stimulis peccatorum. Dimittentur
enim peccata: et tunc liberi erimus. Ut cantet
tibi inquit gloria mea: non humilitas. Si nostra et
xpi: quia corpus xpi nos. Quare? Quia
quamuis xpc sedeat in celo: dicturus est
quibusdam. esuriui: et dedisti mihi manducare.
Et ibi est: et hic. Ibi in se: hic in nobis. Quid
ergo ait? Ut cantet tibi gloria mea: et non com
pungar. Gemit tibi humilitas mea: cantabit

ẽ gloria mea tam in finem. Domine deus meus in
ẽnum confitebor ẽ. Quo ẽ in ẽnum confitebor
ẽ: in ẽnum laudabo te. Quia debemus esse con
fessionem & in laudib⁹: non tantum in peccatis.
Confitẽ g̃ in quod tu fecisti in deum: & confi
tebis quod ẽ fecit deus. Quid fecisti dō? Peccata.
Quid ẽ dō? Confitenti unigenitum tuam dimit
tit peccata: ut ei postea laudes ipsius confitens:
in ẽnum non compungaris peccato.
Ps finem psalmus In finem psalm⁹ dd̄ p̄ extasi.
ipsi dauid: extbalis. In finem psalmus dauid
mediatori: manu forti in ꝓsecutionib⁹. Nam et
extasis quę addita ẽ titulo excessum mentis signi
ficat: quę fit ut pauore ut aliqua reuelatione.
S; in hoc psalmo pauor maxime appareat p̄
bati ipsi dei: ꝓsecutione omnium gentium:
et defectu orbem fidei. S; p̄or loquitur
ipse mediator: deinde redemptus sanguine
ipsius ihs gr̄as agit: ad extremum p̄turbat⁹
dm loquitur. quod ad extasin ꝓtinet. Prophe
tę ipsius ꝓsona bis imponitur: ꝑ̄ finem & in
finem. Psalmus tricesimus.
Ps te domine speraui non confundar in eter
num. In te domine speraui non confundar:
dum tamquam homini simili ceci insultabit⁹.
Et in tua iustitia erue me: & eripe me. &
in tua iustitia erue de fouea mortis: & eri
pe me de numero eorum. Inclina aurem
tuam ad me. Humilem me exaudi ꝓtin⁹
in. Accelera ut eruas me. Nec differas in finem
seculi: sicut omnium credentium in: segga
tionem a peccatoꝝ meam. Esto in in deum
protectorem. Protector meus esto in. & in do
mum refugii ut saluum me facias. Et tam
quam domus quo refugiens saluus fiam.
Quia fortitudo mea & refugium meum es
tu. Quia fortitudo mea ad tolandos ꝓsecutor⁹
meos: & refugium meum ad relinquendos
tu in es. Et ꝓp nomen tuum dux in eris:
et enutries me. & ut ꝓ me innotescat om
nib⁹ gentib⁹ ꝓ omnia sequar uoluntatem
tuam: & paulatim aggregatis in sanctis
adimplebis corpus meum & ꝓfectam statu
ram meam. Educes me de muscipula ista:
quam occultauerunt in. Educes me de insi
dijs ista: quas occultauerunt in. Quoniam
tu es protector meus. In manus tuas commendo
spm meum. Redemisti me dne
deus ueritatis. Beat⁹ & ꝓpter passionem redemp
tus dominus ihs: & ꝓpter claritatem capitis
sui: redemisti me domine ds ueritatis. Odisti
obseruantes uanitates supuacue. Odisti fal
sam sperantes beatitudinem seculi. Ego autem
in domino speraui: exultabo & iocundabor
in tua misericordia. Exultabo & iocundabor
in tua misericordia: que me non fallit. Quia res
pexisti humilitatem meam. Quia respexisti hu
militatem meam: qua me uanitati in spe subiecisti.
Saluam fecisti de necessitatib⁹ animam meam. Sal
uam fecisti de necessitatib⁹: timor⁹ animā meā ut ꝛ
caritate libā seruat. Nec conclusisti me in man⁹
inimici. Nec conclusisti me ut non habem aditum
respirandi in libertatem: & daret in potestatem
sempiternam diaboli cupiditate uite huius ulla
quenus & morte ꝛrenat. Statuisti in loco spacio
so pedes meos. Resurrectione cognita domini
mei: & mea pusilla in: spaciatur ꝓmanens in lati
tudinem libertatis ab angustijs educta timoris
caritas mea. Miserē mei domine qm̄ tribulor.
S; que ẽ ista ꝓsequentium insperata crudelitas:
magnum in pauorem mentem? Miserere mei
domine. Non enim de morte tam ꝛreor: s; de
cruciatib⁹ atq; tormentis. Conturbatus ẽ in ira
oculus meus. Habebam oculum in te quod n̄
me deseres: iratus es & conturbasti eum. Am
ma mea & uenter meus. In eadem ira conturbata
ẽ anima mea: & memoria qua tenebam quid
ꝓme ꝓcul. & quid in ꝓmisit dominus me?
Quoniam defecit in dolore uita mea. Qm̄ uita
mea ẽ confiteri te: s; defecit in dolore cum
duxisset inimicus: torqueantur donec negent.
& anni mei in gemitibus. Tempora que ago
in hoc seculo non in morte auferuntur: s;
maneut atq; in gemitib⁹ sunt. Infirmatus ẽ
in egestate uigor me⁹. Ego sanitate huius
corporis: nec parentur cruciatib⁹. Ego resolu
tione corpus: & parentur morti. Et in hac
egestate infirmata ẽ fiducia mea. Et ossa mea
conturbata sunt. Et firmitas mea turbata est.

Sup uniuersos meos factus sum obprobrium.
Innimici mei sunt oēs inimici: & tamq̄ pleribus
timui usq; ad confessionem torquentur. Supaui
obprobrium eorum: cuius confessionem ñ
mors sequetur: ꝙ; cruciatus insequitur. Et u
enimis meis inimicum. Inimicum hoc ipsum est
eis: qui iam ꝓpinquabant cognoscē & tenere
fidem quam teneo. Et timor meus. Et
ipsis notus meus exemplo horribil tribulationis
meę timorem incussi. Qui videbant me foras
fugerunt ame. Qui ñ intelligebant unionem
et inuisibilem spem meam: in creatura insibi
lia fugerunt ame. Obliuioni datus sum.
tamquam mortuus a corde. Et oblati sunt me:
tamquam mortuus sum a corde ipsorum.
Factus sum tamquam uas pditum. Quia
sum in ꝑsse ipsis: domine quoniam in hoc seculo:
et neminem luctaciens cum oīs timerent aggr
gari in. Quoniam audiui uituperationem mul
torum accolantium in circuitu. Quoniam au
diui uituperantes me multos: in pugnatione
bonus ōę: iuncta me sequentes circuitum
temporum: & mecum in patriam eōnam re
cusantes redire. Dum conꝯgarentur ipsi si
mul adūersum me: accipe animam meam
consiliati sunt. Vt consentiret eis anima
mea que morte posset de potestate eorum fa
cile exire: excogitauerunt consilium: quo
nec me moui sinēnt. Ego autem in te spaui
domine: dixi deus meus es tu. Non enim
inuitus es: aut ñ saluum facies qui eōuas.
In manibus tuis sortes meę. In potestate tua
sunt sortes meę. Non enim ullum iniquum
uides: quo de impietate unūsa me genus
humanum potissimum elegisti ad salutem.
Et si ē apud te occultus & occultus ordo elec
tionis meę: ego tamē quem hoc latet:
ad tuncam domum mei quem sortē. Erue
me de manibus inimicorum meorum: et
a ꝑsequentibus me. Illustra faciem tuam sup
seruum tuum. Notum fac hominib; qui ñ
putant me ad te pmanē sup me ē intenden
tem faciem tuam: mecū t seruire. Saluum
me fac in misericordia tua domine: non con
fundar qm̄ inuocauit te. Domine ñ eru
bescam insultantibus in: ex eo quod te in
uocauit. Erubescant impii: & deducantur
in infernum. Erubescant potius qui lapi
des inuocant: & umbris socientur. Iniqua
efficiantur labia dolosa. Nota facient ꝑpis
sacramenta tua in me: obstupescē fac fingen
tium labia de me falsa. Quę locuntur adū
sus iustum iniquitatem: in superbia & in
contemptu. Quę locuntur adūsus iustum
iniquitatem: superbienter & contemptuosē
tanquam hominem crucifixum. Quam
magna multitudo dulcedinis tuę dne.
Exclamat hic ꝑpha ista ēnenter & anxiu
ratus: quam multiformi copiosa ē dulce
do tua domine. Quam abscondisti timentib; te.
Etiam eos quos emendas: multum amas.
Si; ne dissoluta securitate negligentiam sagant:
abscondis ab eis dulcedinem amoris tui: quib;
utile ē amē te. Preisti speranib; in te. Preisti
autem hanc dulcedinem sperantib; in te: ñ sub
trahens eis quousq; in finem ꝑseueranter ex
pectent. In conspectu filiorum hominum.
Non latet filios hominum: iam non secun
dum adam: si; secundum filium hominis ui
uentes. Abscondes eos in abscondito multitu
Quam fidem in ꝑpetuum seruet in abscondito
notitię tuę sperantib; in te. A conturbatione
hominum. Vt iam nullam humanam con
turbationem patiantur. Protegis eos in tab
naculo tuo: a contradictione linguarum.
Si; hinc mām dum eis maledicię lingue obl
trepunt dicentes: quis hec nouit. aut ois
inde uenit: ꝓtegis eos in tabernaculo fidei
earum rerum quas dominus ꝓnob temporaliter gessit & pauit. Benedictus dominꝰ. qm̄
mirificauit misericordiam suam in ciuitate cir
cumstantię. Benedictus dominus: quoniam
post cōem dationem acerrimarum ꝑsecutio
num omnib; mirabilem fecit misericordiam suam
potibem sanctorum: in circuitu societatis humanę.
Ego dixi in excessi mea. Unde ille ꝑpha cum
loquens ait. Ego dixi in pauore meo: cum
horribiliter in me gentes seuiunt. Proiectus
sum a facie oculorum tuorum. Nō enim si
me respicis: pati me ista sinēs. Iō exaudisti

uocem orationis mee: dum clamarem ad te. Deo modum ponens emendationi. & ostendens me ꝓmẽ ad curam tuam: exaudisti domine uocem orationis mee dum clamarem ad te: cum eam tribulationem mihi intenderem. Diligite dñm omnes sancti eius. Hortetur ꝓpha ista ẽnem & dicat: diligite dominum oẽs sancti eius. Q̃m ueritatem requirit dñs. Quando iustus siue iuxta saluus erit: peccator et impius ubi parebunt? Et rẽbuet his qui habundanter faciunt superbiam. Et rẽbuet his qui nec uera cõsiderantur: quia multum superbiunt. Uiriliter agite: & confortetur cor uestrum. Ut bonum sine dilectione opantes: tempore ꝓpo metatis. Omnes qui sperat in domino: to ẽ q̃ eũ recte colit sit tamen sperare in domino:

Item alia expositio de eodem psalmo.

Quem in̊ cantauimus quantum possumus secreta rimemur: & in de sermonem exultum reddamus auribus & mentibus uestris. Tricesimus eius est. In finem psalmus ipsi dauid extasis. In finem quid sit nouimus: si xpm nouimus. Dicit enim apls. Finis legis xpc: ad iustitiam omni credenti. Finis non consumens: sed perficiens. Duobus enim modis dicimus finem: ut quo fit ut non sit qd erat: ut quo fit ut perfectum sit quod inchoatum erat. Ergo in finem in xpm. Psalmus dat extasis. Extasis ubum est greum: latine quantum datur intelligi: ubo uno exponi potest: si dicatur excessus. Excessus autem mentis: ꝓpe solet extasis dici. In excessu ũ mentis duo intelliguntur: aut pauor aut intentio ad supna: ita ut quodammodo ame mora labantur inferiora. In hac extasi fuerit omnes sancti: quibus archana dei mundum istum excedentia reuelata sunt. De hoc enim excessu to ẽ extasi paulus cum loqueretur: se ipsum insinuans ait. Siue enim mente excedimus deo: siue temperauimus uobis. Caritas enim xpi compellit nos. Hoc ẽ si ea tantum agẽ uellemus & ea tantum contemplari. que mentis excessu intuemur: uobiscum non essemus. Si essemus in supnis: tamquam contempti uobis. Et quando nos ad illa superiora & interiora infirmo passi sequemur? Ut rursum compellente caritate xpi. qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo. Sed semet ipsum exinanuit formam serui accipiens. ut consideremus nos ee seruos. & non ingrati ei a quo accepimus alacres ꝓ eos qui infirmi sunt in contempnemus inferiora: & temperemus nos eis quia non possumus uobiscum usque sublimia? Hoc g̃ ait: siue mente excessimus deo. Ille enim uidet: qd non uidemus. Qui enim fieri in homine mentis excessum concedit: ille solus reuelat secreta sua. Quippe ille hoc loquitur: qui se dicit raptum esse & ablatum ad tertium celum: & audisse inenarrabilia uba: que non licet homini loqui. Tantus autem fuit ille mentis excessus: ut dicet siue in corpore siue extra corpus nescio deus sit. Ergo si hunc excessum mentis to ẽ hanc extasin significat titulus psalmi huius: magna ꝓfecto & alta quedam sperare debemus. dicturum eum qui condidit psalmum to ẽ ꝓpham: immo ũ ꝓ spm sanctum. Si ũ hec extasis pauor intelligendus est: neq; huic significationi ubi dicit huius psalmi contexit. Uidet enim de passione locutus ee in qua pauor ẽ. S; cui pauor? Utrum x quia dix in fine & intelleximus fine xpm: an forte nr pauor? Nunquid enim possumus pauore intelligi bn x ꝓpin q̃me passione q̃ ꝓpta uenat? Cui uenisset ad qd uenat: nunquid pauebat moriturus? Si perfecta bo ẽet ut dei si ẽet: magis gaudet resurrecturus: q̃ pauet moriturus. Ueruntamen qui dignatus ẽ assumere formam serui. ut in ea nos uestre se. q̃ si ẽ dedignatus assumere nos in se. si ẽ dedignatus transfigurare nos se. & loqui ubi nisi: ut & nos loquem̃ ubi ipse? Hec enim in ira commutatione facta sunt. et diuino sunt pacta commercio: mutatio rerum celebrata in hoc mundo a negociatore celesti. Uenit accipe contumelias: & dare honores. Uenit haurire dolorem: dare salutem. Uenit subire mortem: dare uitam. Moriturus g̃ ex eo qd nostrum habebat

non in se. ꝙ in nob̃ pauebat. quia & hoc dr̃
tristē esse animam suam usq; ad mortem.

Et utiq; nos ipsi omnes cum illo
tol̃ tam sine illo nos mch̃. in illo autem ipse
xp̃c & nos. Quare. Quia totus xp̃c: caput
et corpus. Caput ille saluator corporis. quia
iam ascendit in celum corpus autem ecclā.
que laborat in tra. Hoc autem corpus in cone
xione caritatis adheret capiti suo. ut unus
fiēt ex capite & corpore: non de celo quendam
psecutorem corripiens dicēt. Saule saule.
quid me plequeris. Quando cum iam se
deret in celo nullus homo tangebat. qm̃
cum saulus in tra seuiens adūsus xanos. alioq;
in iniuria pcellebat. Non aut ꝺ̄ds sanctos meos
quos seruos: si; quid me plequeris. Hoc est
ꝙ quis membra mea. & caput p membris cla
mabat: & membra in se caput transfigurabat.
Vocem namq; pedis: suscepit lingua. Quando
forte in turba conteritur pes dolet: exclamat
lingua. Calcas me. Non enim aut calcas pe
dem meum. Se dixit calcari: quam nemo
tangit. S; pes qui est calcatus: a lingua non
sepatus ē. Ergo etiam sic non incongrue in
telligitur extasis pauor. Quid enim dicam
fis. Si nullus omnino pauor esset passuri. ñ
dicēretur ipsi petro quod audiuimus natali apl̃
torum die. quando ei deus p̃ dixit futuram
passionem suam. cum esset timor cingebat te.
et ibas quo uolebas. Cum autem senueris tendes
manus tuas: alt̃ te cinget & ducet quo tu non uis.
Hoc autem inquit dixit: significans qua
morte moreretur. Ergo si petrus apl̃s cui
tanta pfectio. quo nollet ductus ē. nolens
nolens mortuus est. si; uolens coronatus est.
quid mirum si est aliquis pauor in passione.
etiam iustorum. etiam scōrum. Pauor est ex
humana infirmitate: spes ex diuina pmissi
one. Quod pauet tuum ē: quod spat donum di
est in te. Et meliꝰ in pauore tuo agnoscis te.
ut in libatione tua glorificet eum qui te fecit.
Pauear humana infirmitas: non ideo pauore
defecit diuina misericordia. Denicq; pauens iste.
inde cepit. In te domine spaui non confun
dar in ēternum. Videtis quia pauet & spat.
uidetis quia pauor iste in ē sine spe. Etiam
si est aliqua in humano corde conturbatio.
non recedit diuina consolatio. Loquit̃ hic ex
in pphā. Audeo dicē xp̃c loquitur. Dicturus
est quedam in hoc psalmo. que quasi non
xp̃o uideantur posse congruere. illi excel
lentię capitis nr̃i. maximeq; illi ubi quod in
pncipio erat deus uerbum apud deum. nec ei
forme serui forsitan uidebuntur quidam hic ubi
congruē. quam formam suscepit ex uirgine.
et tam xp̃c loquitur. quia in membris xp̃i
xp̃c. Scitis nouistis quia unus dr̃ xp̃c caput
et corpus suum. ipse dicit cum de coniu
gio in euangelio loquerētur. Erunt duo in
carne una. Igitur iam non duo: si; una ca
ro. S; forte hoc dicat. de quo cumq; con
iugio. Audi aplm paulum. Et erunt in
quit duo in carne una. Sacramentum hoc
magnum ē. ego autem dico in xp̃o & in
ecclā. Ait ꝙ tamquam ex duobus una quę
dam psona. ex capite & corpore: ex sponso
et sponsa. Iam unitatem plone huius:
mira excellentia commendat etiam ysaias
pphā. Iam loquens etiam in illo xp̃c in pro
phia ait. Sicut sponso alligauit in mitram.
et sicut sponsam ornauit me ornamento. Se
dixit sponsum. se dixit sponsam. Quare se
sponsum. se sponsam. ñ qua erunt duo in
carne una. Si duo in carne una. cur non
duo in uoce una. Loquatur ꝙ xp̃c. quia
in xp̃o loquitur ecclā. & in ecclā loquitur
xp̃c. & corpus in capite. & caput in corpore.
Audi aplm hoc ipsum euidentius exprim
entem. Sicut enim unum corpus ē & mem
bra h̃ multa. omnia autem membra cor
poris cum sint multa unum corpus ē. sic &
xp̃c. Loquens de membris x̃ hoc ē fidelibus.
non ait sic & membra x̃. si; totum hoc ꝙd dr̃
xp̃m appellauit. Sicut enim unum corp
et membra h̃ multa. omnia autem membra
corporis cum sint multa unum est corpus.
sic & xp̃c multa membra unum corpus.
Ergo simul omnes nos cum capite nr̃o xp̃o.
sine capite nr̃o nichil ualentes. Quare.
Quia nos cum capite nr̃o unus. sine capite

mō quos ablit sarmenta p̄cisa: non alicui opi agricolarum. Ego sum uitis uos palmites. Pat̄ meus agricola ē: & sine me in quit nichil potestis facē. Domine si sine te nichil. totum in te. Etenim quicquid operatur ille p̄ nos: nos uidemur opari. Potest ille multum sine nob & totum: nos nichil sine ipso. Ergo in quacunq; extasi loquatur: siue pauoris siue excessus mentis: congruum que dicuntur. Dicamus in x̄o corpore: dicamus oēs quasi unus. quia oēs unitas dicamus. In te domine spam non confundar in ēternum. Iuam inquit confusionem p̄ horresco: que ē in ēternum. Nam ē quedam confusio temporalis utilis: turbatio animi respicientis peccata sua. respectione p̄horrentis horrore erubescentis: erubescencia corrigentis. Vnde dicē apls. Quam enim gloriam habuistis in his. in quib; nunc erubescitis. Ergo erubescē illos iam dicit fideles. non de p̄sentib; domus: sed de p̄teritis peccatis. hāc confusionem non formidet famulus: immo si hanc non habuit. ēternam habebit. Que ē ēterna confusio. Quando fiet illud qđ dictū ē. Et traducent eos ex adūso iniquitates eorum. Et fiet traducentib; ex adūso iniquitatib; omnis grex malus ad sinistram: tamquam hedus ab ouib; separatus. & audient. Ite in ignem ēternum: qui p̄paratus ē diabolo & angelis eius. Quereris quare. Clarum: & non dedignus in manducare. Contempnebant te qui carnem x̄i non dabant cibum. qui sitienti non dabant potum. non uestiebant nudum. pignum ei suscipiebant. egrotantem non uisitabant. cunc contempnebant. Cum cepit ille ista enumerare confundentur. & hec confusio in ēternum erit. Hanc timet iste qui pauet. ut cuius ē ad deum mentis excessus. hoc rogat. In te dñe spam ñ confundar in ēternum: in tua iustitia libā me & eripe me. Nam si attendas ad iustitiam meam: dampnas me. In tua iustitia me erue. Est enim iustitia dī. que & nīra sit cum donabit nob. Loco autem dī iustitia dr. ne homo se putet a se ipso habe iustitiam. Sic enim dicit apls. Credenti in eum: qui iustificat impium. Q̄s ē qui iustificat ipium. Qui ex impio facit iustum. Deputatur fides eius. ad iustitiam. Iudei ū qua sibi uirib; se putabant impl̄e posse iustitiam. offenderunt in lapidem offensionis et petram scandali. & grām x̄i si cognouer̄t. Accepunt autem legem qua fierent rei. non qua liberentur a reatu. Denicq; quid de illis dicit apls. Testimonium ei p̄hibeo quia zelum dī hūt. sed non secundum scientiam. Quid ē g̈ quod dr̄ zelum dī hūt. si non secundum scientiam. Audi quid sit non secundum scientiam. Ignorantes enim dei iustitiam. & suam uolentes statuē. iustitie dī non sunt subiecti. Si g̈ ideo ñ secundum scientiam zelum dī hūt. qui ignorant dei iustitiam. & uolunt suam constituē. qui se ex se ipsis iustificant. ideo grām dī non cognouerunt. quia gratis saluari noluerunt. Quis ē qui saluatur gratis. In quo non inuenit saluator quid coronet. sed quid dampnet. Non inuenit merita bonorum. sed mita supplicium. Si agat tamquam uerax ex regula legis p̄posita. dampnandus ē peccator. Hac regula si ageret. quem liberaret. Omnes peccatores inuenit. solus sine peccato uenit. qui peccatores nos inuenit. Hoc ait apls. Omnes enim peccauerunt. & egent gloria dei. Quid est egent gla dī. Ut ipse liberet ñ tu. Quia tu te liberare non potes: indiget liberatore. Quid ē qđ te tactat. Quid ē quod de lege & iustitia p̄sumis. Non uides quid unus confligat in te. de te adiutum te. Non audis pugnantem & confitentem. et aduersarium impugna deficientem. Non audis athletam dominum ab agonotheta ad tuteium pugne tue. Non enim sic te dñs expectat pugnantem. quom̄ te expectat editor. si forte pugnes in amphitheatro. Iste t̄ dare p̄mium potest si uincis. adiuuare te pugnantem non potest. Non sic expectat dñs. Vide g̈. attende cum qui dicit. Condelector enim legi dī secundū

interiorem hominem: video autem aliam le-
gem in membris meis repugnantem legi mentis
mee: et captivum me ducentem in lege pec-
cati: que est in membris meis. Miser ego homo:
quis me liberabit de corpore mortis huius?
Gratia dei per ihesum xpm dnm nostrum. Quare
gratia? Quia gratis datur. Quare gratis datur?
Quia merita tua non precesserunt: sed beneficia
dei te preveniunt. Illi ergo gloria: qui nos liberat.
Omnes enim peccaverunt: et egent gloria
dei. In te ergo domine speravi: non in me. Non
confundar in eternum: quia qui in eo sperat
non confunditur. In tua iusticia erue me: et
exime me. Quia non invenisti in me iusticiam meam:
erue me in tua: hoc est illud me eruat quod
me iustificat: quod ex impio pium facit:
quod ex iniquo iustum: quod ex ceco viden-
tem: quod ex cadente resurgentem: quod
ex flente gaudentem. Hoc me liberat: non ego.
In tua iusticia erue me: et exime me. Incli-
na ad me aurem tuam. Fecit hoc deus: quando
ipsum xpm ad nos misit. Illum ad nos
misit: qui inclinato capite digito scribe-
bat in terra: quando ei adultera mulier offere-
batur punienda. Ille autem inclinavit se ad
terram: id est deus ad hominem cui dictum est.
terra es. et in terram ibis. Non enim quasi cor-
poralibus locis ad nos deus inclinat aurem suam:
aut membris istis corporeis determinatis finitus est.
Omnino nichil horum cogitent humana fan-
tasmata. Veritas deus est. Veritas nec quadrata est:
nec rotunda nec longa. Ubique presens est: si
cordis oculus ad eam pateat. Inclinat ad nos
aurem suam deus: misericordiam deponens super
nos. Que maior misericordia quam unicum fili-
um daret nobis: non vivere nobiscum sed mori pro
nobis? Inclina ad me aurem tuam. accelera ut
eruas me. Exauditur enim in hoc cum dicit
accelera. Ad hoc enim positum est verbum: ut
hoc totum quod nobis videtur: quamdiu vol-
vitur seculum: intelligas punctum esse. Non
est diu: quod habet extremum. Ab adam usque
in hodiernum diem: peractum est. Et multo
utique plus peractum est: quam restat peragen-
dum. Si adhuc viveret adam et hodie more-
retur: quid ei prodesset tamdiu esse: tamdiu
vixisse? Ergo celeritas hec quare? Quia
transvolant tempora: et quod tibi tardum est:
in oculis dei breve est. Iam hanc celeritatem
iste intellexerat in extasi: accelera ut eximas me.
Esto mihi in deum protectorem: et in domum
refugii. ut salvum me facias. Domus refu-
gii tu mihi esto deus protector: domus refugii. Ali-
quando enim periclitor: et volo fugere. Quo
fugio? Ad quem locum tutus fugio? Ad
quem montem: aut ad quam speluncam?
Ad que tecta munita? Quam arcem teneam.
quibus muris ambiar? Quocumque iero: sequor
me. Quicquid enim vis potes fugere homo.
preter conscientiam tuam. Intra in domum
tuam: requiesce in lecto tuo: intra in inte-
riora. Interius nichil potes habere quo fugias a
conscientia tua: si rodunt te peccata tua.
Quia vero dixit accelera ut eximas me. et in tua
iusticia erue me. ut dimittas peccata mea:
et edifices in me iusticiam tuam: tu mihi eris
domus refugii ad te confugio. Nam a te quo
fugiam? Irascitur tibi deus: quo fugies?
Audi quid dicat in alio psalmo: timens
iram dei. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie
tua fugiam? Si ascendero in celum tu illic
es: si descendero ad infernum ad es. Quocumque
iero: ibi te inveniam. Et si irasceris: ultorem
te inveniam: si placatus es adiutorem. Nichil
mihi ergo restat: nisi ad te fugere: non a te. Ut evadas
hominem dnm quicumque servus es: fugis
ad ea loca ubi non est dominus tuus. Ut eva-
das deum: fuge ad eum. Nam non est quo
fugias deum: presto sunt omnia et nuda om-
nipotentis oculis. Tu ergo inquit mihi esto domus
refugii. Nam nisi sanus fuero: quomodo fugio?
Sana me: et fugio ad te. Nam si me non sanas
ambulare non possum: fugere quomodo potero?
Quo iret. quo fugeret. si ire non posset. semi-
vivus in via. sauciatus vulneribus latronum.
quem transiens sacerdos preteriit. transiens le-
vita preteriit. transiens samaritanus miseratus
est. id est ipse dominus qui miseratus est genus
humanum? Samarites enim: custos interpre-
tatur. Et quis est qui nos custodit: si

ille deserit. Vtro cum iudei conuiciantes dicent
nomine uerum dicimus nos quia samaritanus
es. & demonium hꝫ. unum respuit. alterum
complexus é. Ego inquit demonium ñ habeo.
Non dixit. non sum samaritanus. sꝫ intelligi
uolens esse custodem nostrum. Miseratus ḡ
accessit. curauit. ad stabulum pduxit.
impleuit circa eum misericordiam. Sic iam potest
ambulare. potest & fugere. Quo fugiet ñ ad
dñm. ubi fecit sibi domum refugii. Quia fortitudo mea & refugium meum es tu. & ꝓpter
nomen tuum dux mi & enutries me. Non
ꝓ meum meritum sꝫ ꝓ nomen tuum ut tu glorificeris. non quia ego dignus sum dux mi ne
aberrem ate & enutriens me. ut validus
sim ad manducandam escam qua pascis angelos. Hic enim omnes nos lacte nutriunt. qui
ꝓ nob̃ celestem cibum ꝓmisit. & usus est materna misericordia. Sicut enim mat̃ lactans eandē
escam. cui sumende idoneus infans non est
ꝓ carnem traicit & lac infundit. hoc accipit
paruulus quod acceperunt erat ad mensam.
sꝫ quod ꝓ carnem traicitur congruit paruulo.
sic dominus sapientiam suam ut lac nob̃ facit.
carne indutus uenit ad nos. Ergo corpus xpi
loquitur. enutriens me. Educes me de misericordia ista. quam occultauerunt mi. Iam passio
significatur. Educes me de misericordia ista. q̃m
occultauerunt mi. Hec sola illa passio. qua
passus é dñs ihc xp̃c. Misericordiam suam diabolus tetendit usq; in finem. & ꝫ illi qui
in illam misericordiam cadit. Cadit autem omnis qui non spat in deum. qui non dicit.
In te domine spaui non confundar in eternum. & in tua iustitia erue me & eripe me.
Extenta est & parata. misericordia inimici. Posuerunt in misericordia errorem & frorem. errorem quo illiceat. frorem quo frangat & rapiat. Tu claude tanuam cupiditatis contra
errorem. tu claude tanuam timoris contra
frorem. & deduces me de misericordia. Huiusmodi pugne exemplum ipse tuus impator. qui ꝓ te etiam temptari dignatus
est. in se demonstrauit. Et ꝓmo temptatus
est illecebris. quia temptata é in illo tanua
cupiditatis. quando eum temptauit diabolus dicens. dic ut lapides isti panes fiant.
adora me. & dabo tibi regna ista. mitte te
deorsum. nam scriptum é quia angelis suis dñs
mandauit de te ut in manib; tollant te. ne
quando offendas ad lapidem pedem tuum.
Omnes hec illecebra. cupiditate temptat. At
ubi clausam tanuam cupiditatis inuenit in
eo qui temptabat̃ ꝓ nob̃. contulit se ad temptandam tanuam timoris. & ꝓparauit illi
passionem. Denique hoc dicit euangelista.
Et consummata temptatione. diabolus recessit ab eo ad tempus. Quid é ad tempus.
Tanquam rediturus & temptaturus tanuã
timoris. quia clausam inuenit tanuam cupiditatis. Totum ḡ corpus x̃i temptat̃ usq;
in finem fis mei. Quando ullum é contra
xanos nescio quod mali. simul impingebat̃
in hoc corpus. totum impingebat̃. unde dictum é in psalmo. Tanquam cumulus barene
maris impulisti ruinam ut caderem. & dominꝰ
suscepit me. At ubi finita sunt illa quę totum corpus impingebant ut caderet. cepit
temptando éé ꝓ partes. Temptatur corpus x̃i.
Una ecclia non patitur persecutionem. alia patitur. Non patitur furorem impatoris. sꝫ patitur furorem mali ppli. Quante vastationes a plebib; quanta mala ingesta sunt eccle
a xanis mal. ab illo qui capti in illo reciaculo
tam multiplicati sunt. ut ꝓmerent naues
in piscatione illa dominum ante passionem. Non
ḡ uelint ꝑpeti temptationis. Nemo sibi dicat. non est tempus temptationis. Qui sibi
hoc dicit. pacem sibi ꝓmittit. Qui sibi pacem ꝓmittit. securus uiuacitatis. Totum
ḡ corpus x̃i dicat. Educes me de misericordia
hac quam occultauerunt mi. quoniam eductum é & caput nr̃m de misericordia quam absconderunt illi. Quib; mi dicebatur in euangelio. quia dicturi erant hic é heres uenite
occidamus eum. & nr̃a erit hereditas. Et in
se sententiam dixerunt introgati. Quid faciet ille patrifamilias colonis mal. Malos male pdet.
et uineam suam locabit aliis agricol. Quid.
Et illud nũ legistis lapidem quem reprobauer

edificantes: hic factus est in caput anguli.
Quod enim reprobauerunt edificantes: hoc
ait. eiecerunt eum extra uineam: & occi-
derunt. Ergo erutus est & ille. Caput nostrum
sursum est: liberum est. Hereamus illi per dilec-
tionem: ut melius postea conglutinemur ei per
immortalitatem: & dicamus omnes: educes me
de muscipula ista quam occultauerunt mihi:
quoniam tu es protector meus. Audiamus uocem domini:
quam dixit in cruce. In manus tuas: commendo
spiritum meum. Certe cum uerba eius in euuangelio:
de isto psalmo cognoscimus: ipsum hic lo-
cutum esse non dubitemus. Habes hoc: in
euuangelio. Dixit: in manus tuas commendo
spiritum meum: & inclinato capite reddidit
spiritum. Non sine causa uoluit uerba huius psal-
mi sua esse: nisi ut te ammoneret se locutum esse:
in hoc psalmo. Ipsum hic quere: cogita quomodo
in illo psalmo se queri uoluit: pro susceptione
matutina. Foderunt manus meas & pedes meos.
dinumerauerunt omnia ossa mea: ipsi uero consi-
derauerunt & conspexerunt me. diuiserunt
sibi uestimenta mea: & super uestem meam miserunt
sortem: ut te ammoneret in se hoc esse comple-
tum. in uoce sua posuit caput ipsius psalmi.
Deus deus meus: ut quid dereliquisti me?
Et tamen uocem corporis sui: in se transfigu-
rauit. Non enim unicum suum pater aliquando
deliquit. Redemisti me domine deus ueritatis.
Faciens quod promisisti: non fallens in pollici-
tatione tua deus ueritatis. Odisti obseruantes
uanitates superuacue. Quis obseruat uanitatem?
Qui timendo mori mentitur. Timendo enim
mori mentitur: & moritur antequam mori-
atur: qui ideo mentitus est ut uiueret. Mentiri
uis ne moriaris: & mentiris & morieris. Et
cum uitas unam mortem quam differre
potes auferre non potes: incidis in duas ut
prius moriaris in anima: postea in corpore. Vnde
hoc nisi obseruando uanitatem? Quia dulcis est
tibi transiens dies: quia dulcia sunt tibi uolan-
tia tempora unde nichil tenes: & insuper tu
teneris. Odisti obseruantes uanitates superuacue.
Ego autem qui non obseruo uanitatem:
in domino speraui. Speras in pecunia: obseruas ua-
nitatem. Speras in honore & sublimitate aliqua
potestatis humane: obseruas uanitatem. Speras
in aliquo amico potente: obseruas uanitatem.
In his omnibus cum speras: aut tu exspiras & ea
dimittis hic. aut cum uiuis omnia pereunt: et
in spe tua deficis. Hanc uanitatem commemo-
rat ysaias dicens. Omnis caro fenum: & omnis
gloria ut flos feni. Aruit fenum: & flos eius deci-
dit: uerbum autem domini manet in eternum.
Ego autem non quomodo illi qui sperant in uanitate
et qui obseruant uanitates: sed in domino speraui:
qui non est uanitas. Exultabo & iocundabor
in tua misericordia: non in mea iusticia. Quia
respexisti humilitatem meam: saluasti de ne-
cessitatibus animam meam: nec conclusisti me
in manibus inimici. Que sunt necessitates unde
saluam uolumus fieri animam nostram? Quis
has enumeret: quis digne exaggerat? Quis con-
grue uitandas: fugiendasque commendet?
Primo in genere humano dura necessitas: nes-
cire cor alterius: male sentire plerumque de
amico fideli: bene sentire plerumque de amico
infideli. O dura necessitas. Et quid facis ut
corda inspicias? Quem oculum affers infir-
ma & plangenda mortalitas? Quid facis ut
uideas hodie cor fratris tui? Non habes quid
facias. Alia maior necessitas. Nec tuum ui-
des quale erit cras. Quid iam dicam de ne-
cessitatibus ipsius mortalitatis? Mori necesse
est: & nemo uult. Nemo uult quod necesse est:
nemo uult quod erit. uelis nolis. Dura neces-
sitas: nolle quod potest euitari. Nam si fieri
posset nollemus utique mori. & effici quod
angeli uellemus: sed commutatione quadam
non morte: sicut dicit apostolus. Edificationem
habemus ex deo: domum non manu factam
eternam in celis. Etenim in hoc ingemiscimus
habitaculum nostrum quod de celis est. super indui-
cupientes: si tamen induti & non nudi inue-
niamur. Etenim qui sumus in habitatione
hac ingemiscimus grauati: in quo no-
lumus expoliari sed superuestiri: ut absorbeatur
mortale a uita. Volumus peruenire ad regnum
dei: sed per mortem nolumus. Et tamen dicit
tibi necessitas. Hac uenies. Hac uenire dubitas

homo: cum ad te uenit deus? Que sunt
etiam necessitates? Uincendarum uetustissi-
marum cupiditatum: & annosarum mala-
rum consuetudinum. Uince consuetudinem:
dura pugna. Nosti. uides quam male facias:
quam detestabiliter. quam infeliciter: & facis
tamen. fecisti heri: facturus es hodie. Si tibi dis-
plicet cum disputo: quomodo displicet cum tibi
cogitas? & tamen facturus hoc es. Unde rapis?
Quis te captum trahit? An illa lex in menbris
tuis repugnans legi mentis tue? Clama ergo. In-
felix ego homo. Quis me liberabit de corpore
mortis huius? Gratia dei: per ihesum xpm dominum
nostrum. Et impletur in te: quod modo diximus.
Ego autem in domino speraui exultabo & iocun-
dabor in tua miscicla: quia respexisti humili-
tatem meam: saluam fecisti de necessitatibus
animam meam. Unde enim salua facta est de
necessitatibus anima tua: nisi quia respecta est hu-
militas tua? Nisi prius humiliaueris: non te
exaudiret: qui te a necessitatibus liberaret. Hu-
miliatus est qui dixit. Infelix ego homo. Quis
me liberabit de corpore mortis huius? Non
sunt humiliati qui ignorantes dei iusticiam:
et suam uolentes constituere: iusticie dei non
sunt subiecti. Nec conclusisti me in manibus
inimici. Non uicini tui: non compossessoris
tui: non eius cum quo militasti & eum lesisti:
aut forte in tua ciuitate ei iniuriam fecisti.
Isti enim tales sunt: pro quibus orare debemus.
Alium habemus inimicum: diabolum serpentem
antiquum. Omnes morientes si bene moriamur:
ab eius manibus liberamur. Quicumque enim male
moriuntur in suis iniquitatibus: in eius manibus in-
cluduntur: ut cum illo in fine dampnentur.
Liberat ergo nos dominus noster de manu inimici nostri.
Ille enim nos per cupiditates nostras uult capere.
Cupiditates autem nostre quando sunt ualide:
et eis quando seruimus: necessitates uocantur.
Liberante autem domino animam nostram de cu-
piditate. de necessitatibus nostris. quid erit quod
in nobis teneat inimicus: ut concludamur in
manibus eius? Statuisti in loco spacioso pedes
meos. Certe angusta uia est. Laboranti angusta
est: amanti lata est. Eadem que angusta est.

posuisti
lata sit. In spacioso dicit pedes meos. Ne angus-
tati pedes mei irent in se: & incurrendo in se de-
icerent me. Ergo quod ait posuisti in spacioso
pedes meos: plane fecisti mihi facilem iusticiam:
que mihi erat aliquando difficilis. Hoc est posuisti
in spacioso pedes meos. Miserere mei domine
quoniam tribulor conturbatus est in ira oculus
meus. anima mea & uenter meus: quoniam de-
fecit in dolore uita mea: & anni mei in gemi-
tibus. Sufficiat caritati uestre: adiuuante domino
fortassis impleuimus debitum: ut & psalmo
pacto proficiscamur. Explicit sermo primus. Incipit
de eodem psalmo secundus.

Ad reliqua psalmi
nostra reuertatur intentio: & nos ipsos agnosca-
mus in uerbis prophete: quia si nos inspexerimus in tem-
pore tribulationis: gaudebimus in tempore tribula-
tionis. Commendauerim caritati uestre cum pri-
mas partes huius psalmi exponerem quod dominus
xpc loquatur: & quomodo sit accipiendus xpc
totus cum capite & corpore non tacueram:
testimoniis etiam scripturarum quantum michi
uidetur satis idoneis luculentisque firmauerim:
ita ut omnino dubitari non possit xpm esse
caput & corpus: sponsum & sponsam: filium
dei & ecclesiam: filium dei factum filium ho-
minis propter nos. ut filios hominum faceret filios
dei: atque ita essent duo in carne una in sacra-
mento magno: quo agnoscuntur in prophetis
duo in carne una: quomodo etiam duo in uoce
una: Gratulatio superius expressa est. ipsius di-
centis. Respexisti humilitatem saluasti de
necessitatibus animam meam: nec conclusisti
me in manibus inimici: statuisti in loco
spacioso pedes meos. Gratulatio est liberati
hominis a tribulatione: liberatorum menbrorum
xpi ab afflictione & insidiis. & rursus dicit.
Miserere mei domine quoniam tribulor. In tribu-
latione utique angustia est. Quomodo ergo posuit in
spacioso pedes suos: si adhuc tribulatur?
Quomodo in spacioso sunt pedes? An forte una
quidem uox est. quia unum quidem corpus?
Sed in aliquibus menbris spacium sentitur: &
in aliquibus angustia: id est alii sentiunt fa-
cilitatem iusticie: alii laborant in tribula-
tione. Nam si non alia menbra illud: alia

ullud paterentur. ñ dicēt apls. Si patitur unum membrum. compatiuntur omnia membra. Et si glorificatur unum ~~unum~~ membrum. congaudent omnia membra. Alique ecclē ubi gr̄a pacem hñt. alique in tribulatione sunt. In ista quę pacem habent. in spacioso sunt pedes. Illę quę in tribulatione sunt. angustias patiuntur. S; & istos consolatur illorum tribulatio. & illos pax istorum consolatur. Sic enim ē corpus unum. ut non sit discissio. Non autem facit discissionem. nisi dissensio. Caritas autem. compāgem facit. Compago complectitur unitatem. unitas seruat caritatem. caritas pducit ad claritatem. Dicat g̃ ex quibusdam membris. Miserē mei domine qm̄ tribulor. conturbat̄ est in ira oculus meus. anima mea & uenter meus. Querimus unde sit ista tribulatio. quoniam ubertas pauloante gaudebat. iusticia quedam infusa sibi largē dono dei. & inde facto spacio pedib; fuit in latitudine caritatis. Vnde g̃ & ista exitat tribulatio. ñ forte ex illo quod dominus dicit qm̄ abundauit iniquitas. refrigescet caritas multorum. Primo enim commendatata paucitate scōr. tanquam missis rectb; multapliceta ē ecclesia. et capti sunt innumerabiles de quib; p̄dictum erat. annunciatu & loquutis sum multaplicata sunt sup numerum. qui etiam nauigia p̄merent et retia rumpeut. sicut ē positum in illa piscatione ante passionem domini. Ex his multitudinib; tacq exaggeratis p̄ pascha sic reficiuntur ecclē. ut turbas ipsorum parietum reculet angustia. Quom autem non tribuletur iste de hac multitudine. quo uidet ipsos implē theatra & amphiteatra. qui pauloante ecclām impleuerant. ipsos in nequicijs qui pauloante in laudib; dei. ipsos blasphemare deum. qui respondebant amen deo. Permaneat. duret. non deficiat etiam in multitudine copiosa iniquorum. quia nec granum deficit in multitudine palearum quo usq; post uentilationem mittatur in horreum. & ibi sit in societate scōrum. ne turbulenta aliquid pulueris patiatur. Pouret g̃. quia & dominus cum diceret. quoniam abundabit iniquitas refrigescet caritas multorum. ne p̄nunciata ista abundantia iniquitatis. labēretur mitarentq; pedes tui. continuo subiecit. quod fideles erigēt. quod consolaretur. atq; firmaret dicens. Qui p̄seuerauit usq; in finem. hic saluus erit. Attende tacq istum qui quantum in uidetur in hac tribulatione constitutus quando quidem positus in tribulatione quali dolere debēt. tribulatio enim dolorem hñt congruum. tatum se dicit in tribulatione &c. Miserē mei domine qm̄ tribulor. conturbatus ē in ira oculus meus. Si tribularis. quare irascis. Irascitur iste. peccatis alienis. Quis non irascatur uidens hominē confitentē deo. negantes facit. Quis non irascatur uidens homines renunciantes sēculo ubi & non facit. Quis non irascatur uidens fratres insidiantes fratri. fidem non seruantes osculo. quod infigunt in sacramēto dei. & quis enumeret omnia quib; irascit corpus xp̄i. quod uncti unum de sp̄u xp̄i. quod genit quali granum nō paleas. Vix enim apparent isti qui sic gemunt. qui sic irascuntur. qm̄ uix apparent grana quando area tritutatur. Qui nescit quante pilę misse sint. putat totum paleam esse. & ex hoc q̄ totum palea putatur. inde magna massa purgabitur. In his g̃ apparentib; & gementib; irascitur qui dicit alio loco. Zelus domus tue comedit me. Dicit et alibi quando quidem uidet multos mala facientes. tedium tenuit me a peccatoub; relinquentib; legem tuam. Dicit & alio loco. Vidi insensatos. & tabescebam. Hęc autem ira metuenda ē. ne tanta sit ut in odium irascatur. Ira enim ñ dum ē odium. Nam iracis odio. & non odisti filium. & ei seruas hereditatem qui te sentit iratum. Et ad hoc irascis. ne p̄dat quod seruauit male. euadens morib; prauis. Ergo ira ñ dum ē odium. ñ dum odimus eos quib; irascim. S; ira ista si manserit. & ñ cito euulsa fuit.

crescit & fit odium. Ideo ut recens ira euellatur.
et in odium non conuertatur. hoc nos docet
scriptura dicens: non occidat sol super iracundiam
uestram. Inuenis autem aliquando fratrem odium
habentem: & reprehendit irascentem. In illo est
odium: & in alio culpat iram. Ipse habet trabem
in oculo suo: & reprehendit festucam in oculo fratris
sui. Sed festuca ista nisi cito euellatur: trabes futura est.
Ergo non ait extinctus est oculus meus pre ira:
sed turbatus. Nam si extinguitur: iam odium est
non ira. Et uide quia extinctus est. Hinc ait iohannes.
Qui odit fratrem suum: in tenebris est usque adhuc.
Antequam ergo eatur in tenebris: conturbatur
oculus in ira. Sed cauendum est ne ira uertatur
in odium: & oculus extinguatur. Iste ergo dicit
turbatus est pre ira oculus meus: anima mea et
uenter meus: hoc conturbata sunt interiora mea.
Ventrem: pro interioribus posuit. Aliquando enim
iniquis & peruersis: & a lege deuiantibus & male
uiuentibus irasci licet: clamare non licet. Cum
irascimur & clamare non possumus: interiora nostra
turbantur. Tanta enim est aliquando peruersitas: ut
nec corripi possit. Quoniam defecit in dolore
uita mea: & anni mei in gemitibus. Defecit in
quit in dolore uita mea. Dicit apostolus. Nunc uiui
mus: si uos statis in domino. Quicumque perfecti
sunt ex euuangelio & gratia dei: non hic uiuunt
nisi propter alios. Nam uita eorum in hoc seculo: eis non
est iam necessaria. Sed quia dispensatio eorum aliis
necessaria est. fit in eis quod idem ait apostolus. Con
cupiscentiam dissolui habens & esse cum christo:
multo enim magis optimum manere in carne
necessarium est propter uos. Quando autem uidet
homo ex dispensatione sua: ex laboribus suis ex
predicatione sua non proficere homines: infirmatur
in egestate uita hominis. Vere miserabilis
egestas & fames: quandoquidem eos quos
domino lucramur quodammodo manducat
ecclesia. Quid est manducat? In corpus suum
traicit. Quicquid enim manducamus: in
corpus nostrum traicimus. Hoc agit ecclesia per
sanctos. Esurit quos lucrari uult: & quos
lucrata fuerit aliquo modo manducat quodammodo.
Cuius personam gerebat petrus: quando de
celo ei summissus est discus plenus omnibus

animalibus. quadrupedibus. reptilibus. & uolati
libus: quibus generibus omnes gentes significabantur.
Prefigurabat tunc dominus ecclesiam quod
omnes gentes transuoratura erat: & in corpus
suum conuersura. Et ait petro. Macta & man
duca. O ecclesia hoc est petre: quia super hanc pe
tram edificabo ecclesiam meam: macta & man
duca. Prius macta: & sic manduca. Occide
quod sunt: & fac eos quod es. Cum ergo predicatur
euuangelium & uidet. qui predicat non proficere
homines: quare non clamat quoniam defecit
in dolore uita mea & anni mei in gemitibus.
Infirmatus est in egestate uigor meus: et
ossa mea conturbata sunt. Anni nostri isti quos hic
ducimus: in gemitibus sunt. Vnde? Quia
abundauit iniquitas: refrigescit caritas
multorum. In gemitibus non in claris uo
cibus. Quando uidet ecclesia multos in peru
sum ire: gemitus suos deuorat apud se ut
dicat deo. Gemitus meus non est absconditus.
ate. In alio psalmo dicitur: sed congruit huic
et hic dicere: gemitus meus & si abscon
ditus est ab hominibus. ate non est absconditus.
Infirmatus est uigor meus in egestate: et
ossa mea conturbata sunt. De hac egestate
supra diximus. Ossa uero fortes intelliguntur
ecclesie. Qui etiam si non conturbantur persecuti
onibus alienorum: alienorum tamen iniquita
tibus fratrum conturbantur. Super omnes inimicos
meos factus sum obprobrium uicinis meis
nimium: & timor notis meis. Qui sunt
inimici ecclesie? Pagani & iudei. Omnibus
peius uiuunt mali christiani. Vis uidere quam
omnibus peius uiuunt mali christiani? De talibus
dicit propheta iezechiel: quia comparantur sar
mentis inutilibus. Pone paganos ligna esse
siluatica: extra ecclesiam. Adhuc potest inde
fieri aliquid: quomodo de lignis fabrilibus est
lignum fabro aptum. Et si adhuc nodosum
et curuum & corticosum. quod doletur.
ascietur. deplanetur: ut possit peruenire
ad aliquam fabricam usus humani. De sar
mentis autem precisis fabri nichil facere possunt:
ignis ea solus expectat. Attendite fratres: cum
siluatico ligno ubique preponatur sarmentum

manens in uite. q̄a sarmentum dat fructum.
illud lignum non dat fructum: p̄ciso tamen
sarmento de uite. si comparetur lignum silua
ticum. intelligitur esse melius: quia de illo
aliquid faber facere potest: hoc autem non
queritur: nisi ut foco ministretur. Attendens
itaq; multitudinem male uiuentium in ecclia:
sup omnes inimicos meos inquit: factus sum
obprobrium. Peius inquit uiuunt mali xani
in sacramentis meis: quā illi q̄ numquam ac
cesserunt. Latine & apte cur non dicamus
ul' quando psalmum exponimus? Et si
aliis temporib; forte dicere non audemus: sal
tim necessitas exponendi hāt libtatem corri
piendi. Sup omnes inquit inimicos meos:
factus sum obprobrium. De talib; dicit petr⁹
apls. Facta sunt ill' postiora: deteriora p̄orib⁹.
Melius enim erat ill' non cognoscere uiam istice:
quam cognoscentib; retrorsum reflecti: a tra
dito sibi mandato sancto. Cum dicit melius
illis erat non cognoscere uiam iusticie: nonne
indicauit meliores esse inimicos foris positos:
quam intus male uiuentes quib; p̄mitur
et grauatur ecclia? Melius inquit ill' erat
n̄ cognoscere uiam uitatis: quam cognoscentib; re
trorsum reflecti: a tradito sibi sancto mandato.
Denique uide quam horribili rei eos compa
rauit. Contigit ill' res ueri p̄uerbij. Canis reu
sus ad uomitum suum. Istis itaq; talibus
cum sint plene ecclie: nonne ueracit̄ illi di
cunt pauci immo ex paucorum uoce ipsa
ecclia: sup omnes inimicos meos factus sum ob
probrium uicinis meis nimium et timor notis
meis? Uicinis meis nimium obprobrium
factus sum. id ē qui in iam appropinquabāt
ut crederent: hoc ē uicini mei nimium deteriti
sunt mala uita malorum. & falsorum xpia
norum. Quam multos putatis fr̄s mei uelle
ēē xanos: & offendi mal' morib; xanorum?
Ipsi sunt uicini qui iam ꝓpinquabant: et
nimium obprobrium ill' uisi sumus. Timor
factus sum notis meis. Timor inquit fact⁹
sum notis meis: quia cum uidet homo
multos male uiuentes. & de quib; bene
sperabat in multis malefactis inuentos: timor
ne tales sint omnes quos putabat bonos: & ueni
unt in suspicionem malam ꝓpe omnes boni. Qua
lis uir. quomodo cecidit? Quomodo inuentus ē in
illa turpitudine. in illo scelere: in illo facto malo?
Putas non tales omnes sunt? hoc ē timor notis meis
ut & ipsi quib; noti sumus. plerumq; in dubiū
ueniamus: & n̄ te consoletur qd̄ es. si aliquid
es: non credis esse alterum talem. Consolatur
hominem qualecumq; conscientia: ut dicat
sibi homo qui bene uiuit. O tu qui in uereris
ne tales sint omnes: tu tal' es? Respondit consci
entia. Non sum. Ergo si tu tal' non es. solus es?
Uide ne peior sit ista supbia: quam illa ne
quitia. Noli te solum dicere. Nam & helias
aliquando tedio multitudinis impiorum ait
affectus. Prophas tuos occiderunt: altaria tua
suffoderunt: & ego relictus sum solus: et
querunt animam meam. S; quid dicit illi
responsum diuinum? Reliqui in septem
milia uirorum: qui non curuarunt genua
ante baal. Ergo fr̄s inter hec scandala unū
ē remedium: ne malum sentias de fr̄e tuo.
Humiliter esto quod uis eum esse: & non
eum putabis esse quod non es. s; tamen sit
timor etiam notis: etiam expertis. Qui uide
bant me foras fugerunt a me. Ignoscendum
esset si foras fugissent a me: qui non uide
bant me. Et iam qui uidebant me: foras
fugerunt a me. S; si qui me non uidebant
foras fugerunt a me. nec dicendum ē foras
fugerunt: quia intus non fuerunt. Si intus
fuissent uidissent me: id ē cognouissent cor
pus xpi: cognouissent menbra xpi: et
unitatem xpi. Illud ē magis gemendum:
illud omnino intolerabile. quia multi qui ui
derunt me foras fugerunt a me: & qui cogno
uerunt quid esset ecclia. exierunt foras: et
hereses & scismata contra ecclam fecerunt.
Hodie hominem inuenis ubi gra natum in
parte donati: nescit quid sit ecclia. Ubi nat⁹
est: tenet. Non illi euellis consuetudinem:
quam suxit cum lacte nutricis. Iuum da
qui uoluitur cotidie in scripturis: qui legit
qui p̄dicat. Ita ne non tandem ibi uidet
postula a me & dabo t̄ gentes hereditatem

tuam: & possessionem tuam terminos terre? Non ibi
uidet commemorabuntur & conuertentur ad do-
minum uniuersi fines terre: & adorabunt in conspec-
tu eius omnes patrie gentium? Si uides ibi totius
orbis unitatem: quid fugis foras ut non solum ipse
patiaris. uerum & aliis facias cecitatem? Qui ui-
debant me id est qui nouerant quid sit ecclesia: qui
etiam in scripturis intuebantur: foras fugerunt
a me. Putatis enim fratres mei. quia illi homines
qui fecerunt hereses. per loca. & partes. non no-
uerant in scripturis dei: quia ecclesia non est
predicata. nisi toto orbe terrarum diffusa? ~~Vere~~
Vere dico caritati uestre. Certe omnes christiani sumus: uel
christiani omnes dicimur: & omnes christi signo signamur.
Obscurius dixerunt prophete de christo: quam de
ecclesia. Puto propterea quia uidebant homines in
spiritu contra ecclesiam facturos esse particulas: &
de christo non tantam litem habituros: de ecclesia
magnas contentiones excitaturos: ideo illud
unde maiores [illegible] lites future erant.
planius predi[illegible]catum: apertius
prophetatum est: ut ad [illegible] iudicium illi ua-
leat qui uidebant & foras fugerunt. Exempli
gratia unum commemorabo. Abraham pater
noster fuit: non propter propaginem carnis: sed propter
imitationem fidei. Iustus & placens deo per fi-
dem: suscepit filium sibi promissum ysaac.
de sarra sterili uxore sua: in senectute sua.
Iussus est immolare deo eundem filium nec
dubitauit: nec disceptauit: nec de iussu dei
disputauit: nec malum putauit. quod iubere
optimus potuit. Duxit filium suum ad immo-
landum: imposuit ei ligna sacrificii: peruenit
ad locum: erexit dexteram ut percuteret. Eo pro-
hibente deposuit. quo iubente leuauerat.
Qui optemperauit ut feriret: optemperauit ut
parceret. Ubique obediens: nusquam timidus.
Ut tamen impleretur sacrificium. & sine sanguine
non discederetur: inuentus est aries. herens in ue-
pre cornibus: ipse immolatus est. pactum est
sacrificium. Quem quid sit. Figura est christi:
inuoluta sacramentis. Denique ut uideatur dis-
cutitur ut uideatur pertractatur: ut quod in-
uolutum est: euoluatur. Ysaac tanquam
unicus filius dilectus: figuram habet filii

dei: portans ligna sibi. quomodo christus crucem por-
tauit. Ille postremo ipse aries: christum significauit.
Quid est herere cornibus: nisi quodammodo crucifigi?
Figura est ista de christo. Continuo predicanda erat
ecclesia. Prenuntiato capite: prenuntiandum
erat & corpus. Cepit spiritus dei: cepit deus abraham predi-
care uelle ecclesiam: & tulit figuram. Christum fi-
gurate predicabat: ecclesiam aperte predicauit. Ait
enim ad abraham. Quoniam obedisti uoci
mee. & non pepercisti unigenito tuo filio di-
lecto propter me. benedicens benedicam te: et
implebo semen tuum sicut stellas celi et
arenam maris: & benedicentur in semine
tuo omnes gentes terre. Et pene ubique christus in
aliquo inuoluto sacramento predicatus est a pro-
phetis: ecclesia aperte: ut uiderent eam & qui fu-
turi erant contra illam: & impleretur in eis
ista nequicia: quam predixit psalmus. Qui
uidebant me foras fugerunt a me. Ex nobis
exierunt: sed non erant ex nobis. Hoc de illis:
iohannes apostolus dicit. Oblitus sum tanquam
mortuus a corde. Oblitus sum in obliuionem
ueni. Obliti sunt me illi qui uidebant me: obli-
ti sunt me. Et sic me sunt obliti: tanquam
mortuus fierem. a corde ipsorum. Oblitus
sum tanquam mortuus a corde. Factus sum
tanquam uas perditum. Quid est hoc factus sum
tanquam uas perditum? Laborabat iste: &
nulli prodebat. Vidit se uas esse & nulli prodesse:
et se tanquam uas perditum dicit esse. Quoniam
audiui uituperationem multorum accolantium
in circuitu. Multi accolant in circuitu meo:
et reprehendunt me cotidie. Quanta mala
dicunt in malos christianos? Que maledicta
perueniunt ad omnes christianos? Numquid
enim dicit qui maledicit. aut reprehendit
christianos: ecce que faciunt non boni christiani?
Sed ecce que faciunt christiani. Non separat: non
discernit. Illi tamen dicunt ista: qui acco-
lant in circuitu: id est circueunt & non in-
trant. Quare circueunt & non intrant?
Quia rotam amant temporis. Non intrant
ad ueritatem: quia non amant eternitatem:
temporalibus dediti. tanquam rota constric-
ti. De quibus alibi dicitur. Pone principes eorum

ut rotam. Et alibi. In circuitu impii ambulant.
Dum congregarentur ipsi simul adversum me: ut
acciperent animam meam consiliati sunt. Quid
est ut acciperent animam meam consiliati sunt?
Ut consentirem pravitatibus ipsorum. Ipsis enim
qui maledicunt et non intrant: parum est
quod non intrant: et eicere hunc volunt vitu
perando. Si eiecerunt te de ecclesia acceperunt ani
mam tuam: id est tenuerunt consensionem tuam:
et eris in circuitu non in mansione. Ego autem
inter hec obprobria. inter hec scandala. inter hec mala:
inter istas seductiones foris iniquitates. et perversita
tes intus. cum attenderem homines iustos et que
rerem. et deessent quos imitarer quid feci?
Quod consilium inveni? Ego autem in te spera
vi domine. Nichil salubrius: nichil securius. Vole
bas imitari nescio quem: invenisti illum non
bonum. Tolle imitationem hanc. Alium que
sisti: nescio quid displicuit tibi. Tercium que
sisti: et ipse non placuit. Numquid quia ille
et ille displicuit: et tu peribis? Tolle ab homi
ne spem: quia maledictus omnis qui spem
suam ponit in homine. Si attendis adhuc
hominem et eum queris imitari: et ex illo pen
dere. adhuc lacte vis nutriri et fies mammotrep
tus: quales dicuntur infantes. qui diu sug
gunt quod non decet. Etenim lacte uti tamquam
per carnem velle sibi cibum traici: hoc idem est
per hominem vivere. Idoneus esto ad mensam unde
cape unde ille cepit: aut fortasse non cepit.
Forte utiliter et in malum incidisti quod bonum
putasti ut in ubere quasi matrino amaritudinem
invenires: et ea offensione repellereris: et ad
cibum validiorem invitareris. Faciunt enim
hoc nutrices mammoptretis ut aliqua amara
ponant in papillis suis: quibus offensi parvuli
ab ubere resiliant: et ad mensam inhient. Ergo
dicat. Ego autem in te speravi domine: dixi
tu es deus meus. Recedat donatus: recedat
cecilianus. Nec ille nec ille est: deus meus.
Non ad hominis nomen ambulo: xpi nomen
teneo. Ipsum paulum audi dicentem. Num
quid paulus pro vobis crucifixus est. aut in no
mine pauli baptizati estis? Firem si essem
de parte pauli. Quomodo non peo: si fuero de
parte donati? Prorsus recedant humana no
mina. humana crimina: humana figmenta.
In te domine speravi: dixi tu es deus meus. Non
homo quisquam: sed tu es deus meus. Homo
deficit: homo proficit. Deus meus nec deficit:
nec proficit. Nec habet quo proficiat perfectus: nec habet
unde deficiat eternus. Dixi domino deus meus es
tu. In manibus tuis sortes mee: non in manibus
hominum: sed in manibus tuis. Que sunt iste
sortes? Quare sortes? Audito nomine sortium:
non debemus sortilogos querere. Sors enim non
aliquid mali est: sed res est in dubitatione humana
divinam indicans voluntatem. Nam et sortes
miserunt apostoli: quando iudas tradito domino
periit: et sicut de illo scriptum est abiit in locum
suum. Cepit queri quis in locum eius ordina
retur. Electi sunt duo iudicio humano: et electus
unus de duobus iudicio divino. De duobus con
sultus est deus: quem nam ipsorum esse vellet:
et cecidit sors super mathiam. Quid est igitur
in manibus tuis sortes [illegible] mee? Sortem
dixit quantum [illegible] ego estimo: gratiam
qua salvi facti sumus. Quare sortis nomine
appellat gratiam dei? Quia in sorte non est electio:
sed voluntas dei. Nam ubi dicitur iste facit: iste non
facit: merita considerantur. Et ubi merita conside
rantur: electio est non sors. Quando autem deus
nulla merita nostra invenit: sorte voluntatis sue
nos salvos fecit: quia voluit: non quia digni
fuimus. Hec est sors. Merito tunica illa domini
desuper texta. que significat caritatis eternitatem:
cum dividi a persecutoribus non posset: sors super
eam missa est. Ad quos pervenit: eos significaverunt:
qui videntur ad sortem pervenire sanctorum.
Gratia salvi facti estis per fidem dicit apostolus: et hoc
non ex vobis. Vide sortem. Et hoc non ex vobis sed
dei donum est. non ex operibus quasi vos benefecistis:
ut ad hoc accedere digni essetis. Non ex operibus:
ne forte extollantur. Ipsius enim figmentum
sumus creati in xpo ihesu: in operibus bonis. Hec
quodammodo sors est occulta: voluntas dei in huma
no genere sors est. Sors veniens de dei occulta
voluntate: apud quem non est iniquitas.
Non enim ille personas accipit: sed occulta
illius iusticia. tibi sors est. Attendat ita quod caritas

uīa. Videre hoc ipsum quemadmodum fir
metur ab apło petro. Cum symon ille magꝰ
baptizatus a philippo adhereret ei credens
miraculis diuinis factis in conspectu suo: ue
nerunt apli ad samariam ubi crediderat
etiam & ipse magus. & ubi sunt baptizatiꝰ? &
imposuerunt apli manus in hominib; baptiza
tis. & accepunt spīm sanctum: & cepunt lin
guis loqui. Admiratus est ille obstupefactus
tanto diuino miraculo. qō ad impositionem
humanarum manuum uenit spūs sanctus et
impleuit homines? & desiderauit istam non gra
tiam sī potestatem: non unde ubarecur. sī uīm
extolleret. Ar ubi desiderauit hoc. & impleuit
superbia cor eius & diabolica impietas? & cel
situdo deiecta: aīe ad apłos. Quantam
uultis pecuniam āme accipere? ut ad meę
impositionem or manus: accipiant homi
nes spīm sanctum. Qui querebat secularia.
quum circuitu accolabat: pecunia putauit
posse emī donum dī. Qui se putauit pecunia
compare spīm sanctum. etiam apłos arbitratus ē
auaros: sicut erat ipse impius & superbus.
Continuo petrus. Pecunia tua inquit sit
tecum in pditionem: quia existimasti donū dī
pecunia compare. Non est ē in hac fide sors.
neq; pars. id ē non pertines ad istam gratiam
quam gratis oīs accepimus. qui pecunia te
putas posse emī quod gratis datur. Ex eo
autem quod gratis datur: sors uocatur.
Non est tibi sors. neq; pars: in hac fide. Ita
dixi ne expauescerēmus quod aīt: in manib;
tuis sortes meę. Quę sunt enim sortes? he
reditas ecclę. Quousq; ē hereditas ecclesię?
Inter quos fines? Usq; ad oīs fines. Dabo
tibi gentes hereditatem tuam: & possessionē
tuam fines trę. Non in q̄ putetur homo nescio
quam particulam: deus meus in manib; tuis
sortes meę. Jam sufficiat carta uīę: quod
restat in nomine domini: crastina die ipso ad
iuuante reddemus. Explicat sermo scs.

Incipiunt sequentia de eodem
nod de psalmo restat psalmo.
unde iam duos ut tres habuim
sermones: aliquanto ē amplius
quam pars tua: & uidemus hodie nobis de
bitum esse soluendum. Unde p̄ caritatem uīam
ut libent habeatis nos. in ubis eius plamoib;
non immorari: ut ea nos teneant quorum ē
necessitas exponendi. Multa enim sunt am
mis fidelium sponte occurrentia? multa quę
breui ammonitione opus habent: quędam ū
et rationa. quib; insudandum ē ut possint in
telligi. Ut g̃ tempus sufficiat uīrib; & uīs &
uīs? uidete quam apta sunt hęc. & nobis
cum potius agnoscere? & in bis nobcum dīm
laudate: & si orat psalmista orate? & si gemit
gemite? & si gaudet gaudete? & si pat spate.
et si timet timete. Omnia enim quę hic scpta
sunt: speculum nostrum sunt. Eruę me de
manib; inimicorum meorum: & āpsequen
tib; me. Dicamus hoc: & quisq; de inimico
suo dicat hoc. Bonum ē enim: & orare
debemus ut nos eruat deus de manibus im
micorum nostrorum. Sī; intelligendi sunt
inimici & quib; orandū sit. & contra quos
orandum sit. Inimici homines qualescumq;
fuerint non sunt odio habendi? ne cum ma
lus odit quem patitur malum: fiunt duo
mali. Corrigat bonum & compatiat malo.
ut ut unus sit malus. Sed inimici sunt cōtra
quos orandum ē: diabolus & angeli eius. Ipsi
nob̄ inuident regnum cęlorum? ipsi nolunt ut
nos ascendamus: unde illi sunt deiecti. Ab his
oremus erui animas nras. Nam & quando adū
sum nos homines mercantur: uasa ipsorum fi
unt. Proinde apłs paulus admonens nos qua
cauti ee contra inimicos debeamus: ait seruus
dei qui tribulationes patiebantur utriq; sedicionib;
improbitatib; inimicicis hominum. Non est
nob̄ colluctatio aduersus carnem & sanguinem:
id ē non aduersus homines: sī; aduersus principes &
potestates: & rectores mundi. Cuius mundi?
Cęli & trę? Absit. Huius mundi rector non
est: sed creator. Sī; quem dicit mundum? Ama
tores mundi. Denuq; addit & exponit. Qd dico
mundi: tenebrarum harum. Quarum utriq;
tenebrarum? id infidelium & impiorum?
Nam ex impiis & infidelib; cum essent fac
ti pii & fideles: sic eos idem alloquit apłs.

fuistis aliquando tenebre: nunc autem lux in
domino. Adversus spiritualia inquit nequicie in ce
lestibus adversus diabolum et angelos eius dimica
tis: hostes vestros non videtis et vincitis. Erue me
de manibus inimicorum meorum: et a persequen
tibus me. Illustra faciem tuam super seruum tuum:
saluum me fac in tua misericordia. Superius dicebamus
si meminit hesterne disputacionis caritas
vestra: quicumque adfuistis: quoniam illi maxime
persecuntur ecclesiam. qui christiani nolunt bene vi
uere. Et hos enim obprobrium habet ecclesia: et
ab his inimicicias sustinet quando corripiuntur:
quando male viuere non permittuntur: quando
cum eis vel verbo agitur: ipsi mala in suis cor
dibus meditantur: et erumpendi occasionem
requirunt. Inter hos gemens iste et si volumus
nos sumus quoniam plures sunt illi: et inter
multitudinem eorum vix apparent boni: tan
quam grana in area: de quibus tamen purgatis
horrea replenda sunt domini. Ergo inter
hos gemens iste: ait. Illustra faciem tuam
super seruum tuum. Confusio enim putatur
quedam cum omnes christiani dicuntur et qui bene
viuunt et qui male: omnes uno caractere adsi
gnantur: omnes ad unum altare accedunt:
omnes eodem baptismo abluuntur: omnes
eandem orationem dominicam proferunt.
omnes hisdem misteriis celebrandis inter
sunt. Quando discernuntur qui gemant. et
a quibus gematur: nisi illustret ille faciem suam
super seruum suum? Quid est igitur illustra faciem
tuam super seruum tuum? Appareat qui per
tinent ad te ne sic dicatur et christianus impius
qui pertinet ad te: ne sine causa tibi dixerim
in alio psalmo. Iudica me deus et discerne cau
sam meam de gente non sancta. Quod ibi dixit
discerne causam meam: hoc dicit hic illustra
faciem tuam super seruum tuum. Et tamen ipse ne
superbiat: et quasi se iustificare videatur: ad
iungit et ait. Saluum me fac in tua mise
ricordia. Hoc est non in mea iusticia: non in
meis meritis: sed in tua misericordia. Non quia
ego sum dignus: sed quia tu es misericors.
Noli me audire secundum iudiciariam
seueritatem: sed secundum misericordissimam
bonitatem tuam. Saluum me fac in tua misericordia
domine: non confundar quoniam inuocaui te. Ma
gnam causam dixit: non confundar quoniam inuo
caui te. Vis ut confundatur. qui inuocat te?
Vis ut dicatur. ubi est de quo presumpsit? Quis
autem etiam impiorum ipsorum non inuocat
dominum? Nisi igitur proprio modo quodam diceret inuoca
ui te qui non possit communis esse cum multis:
nullo modo de hac inuocatione tantam merce
dem auderet exigere. Responderet enim illi deus
quodammodo in cogitatione: et diceret. Quid
a me petis. ut non confundaris? Quare? Quia
inuocasti me? Nonne cotidie homines ut
impleant forte adulteria que concupiscunt
inuocant me? Nonne cotidie homines ut
moriantur illi a quibus expectant hereditatem
inuocant me? Nonne cotidie homines qui
fraudem cogitant ut eam . . prospero exitu
impleant: inuocant me? Quid igitur est quod
pro magna mercede exigis ut dicas: non con
fundar quoniam inuocaui te? Inuocant quidem illi:
sed non inuocant te. Inuocas dominum: quando in te
inuocas deum. Hoc est enim inuocare illum.
illum in te inuocare: quodammodo eum in do
mum cordis tui inuitare. Non auderes autem
tantum patremfamilias inuitare: nisi nosses ei
habitaculum preparare. Si enim dicat tibi deus:
ecce inuocasti me. uenio ad te. quo intrabo?
Tantas sordes conscientie tue sustinebo? Si
seruum meum in domum tuam inuitares:
nonne eam prius mundare curares? Inuocas
me in cor tuum: et plenum est rapinis. Quo
inuocatur deus plenum est blasphemiis. ple
num est adulteriis. plenum est ira. fraudibus.
plenum est malis concupiscentiis: et inuocas
me? Denique de talibus et in alio loco: ait psal
mus. Deum non inuocauerunt. Et utique uo
cauerunt: nec tamen inuocauerunt. Breuiter
dico: quoniam nata est questio ut tantam merce
dem exigat homo allegans unum meritum
dicendo: quoniam inuocaui te: cum videa
mus atam multis malis inuocari dominum. Nata est
questio unde non transeundum est. Dico igitur bre
uiter homini auaro. Inuocas deum. Quare
inuocas deum? Vt det tibi lucrum. Lucrum

ꝯ inuocat: non deum. Quia hoc lucrum qđ
concupiscit non potest habe p seruum tuum:
p colonum tuum: p clientem tuum: p ami
cum tuum: p satellitem tuum: inuocas dm.
Q̃ inuitum luc̃ tu facis deum: uiuit ⁊ deus.
Vis inuocare deum? Gratis inuoca. Quare?
an parum ⁊ ut impleat ipse dś? Deus si
ad te uenat sine auro & argento: non uis
illum. Quid ꝯ ⁊ de his que fecit dś sufficit?
cui deus ipse non sufficit? Miro ꝯ rogat
iste. Non confundar: quoniam inuocauit te.
Inuocare deum fiś: sinon multos confundi.
Confusionem enim quandam timet iste:
de qua in supioꝝ psalmi loquitur ē. Inte
dñe spau: non confundar in ęternum. Nam
ut sciatis quia istam confusionem timet:
quid addidit cum dixisset non confundar
in ęternum? quoniam inuocauit te? Erubes
cant impi: & deducantur in infernum.
In confusionem utiq; illam in ęternum.
Muta efficiantur labia dolosa: que lo
quuntur aduſus iustum iniquitatem: in
supbia & contemptu. Justus iste: xp̃c est.
Multa labia loquuntur aduſus eum in
quitatem: in supbia & contemptu. Quare
in supbia & contemptu? Quia contemnibil
supb̃ apparuit: qui tam humilis uenit.
Non uis ut contemnatur ab eis qui hoc
amant: ille qui tantas contumelias accepit?
Non uis ut contemnatur ab eis qui p mag
no hñe istam uitam: ille qui mortuus est?
Non uis ut contemnatur ab eis qui quasi
dampnationem crucis mortem turpem
putant: ille qui crucifixus ē? Non uis ut
contemnatur ad̃uersarib; ille qui paupem
uitam gessit in mundo: cum esset creator
mundi? Omnia ista que amant homines.
quia noluit illa habe xp̃c. ut non habendo
ostenderet contemnenda: non quia in po
testate non habuit possidenda: omnes
qui amant hec. contemnunt illum. Et
quicumq; uoluit seruorum eius sequi ues
tigia eius: ut & ipse ambulet in ea humi
litate in qua didicit ambulasse dominum
suum: contemnitur in xp̃o quasi mem
brum xp̃i. Et cum caput & membra
contemnuntur: totus ipse xp̃c contemp
nitur: quia totus ipse iustus est caput &
corpus. Et necesse ē ut contemnatur totus
ipse xp̃c a supbis & impiis: ut fiat illꝙ
dr. Muta efficiantur labia dolosa: que lo
quuntur aduſus iustum iniquitatem: in
supbia & in contemptu. Quando effici
untur muta labia ista? In hoc seculo nun
quam. Cotidie clamant contra xp̃ianos
maxime humiles: cotidie blasphemant:
cotidie latrant. Augent linguis suis penas
quib; apud inferos sitiant: & aque stillam
sine causa delidẽt. Non ꝯ nunc muta effi
ciuntur labia istorum. S; quando? Quan
do traducent eos ex aduſo iniquitates eoꝝ:
sicut dr in libro sapiencie. Tunc stabunt
iusti in magna constantia: aduſus eos qui
se angustiauerunt. Tunc dicent illi. Hi
sunt quos aliquando habuimus in derisum:
et in similitudinem improperii. Quomodo
computati sunt inter filios dei: & inter
sanctos sors illorum ē? Nos insensati uitā
illorum estimabamus insaniam. Tunc
efficientur labia muta eorum: que lo
quuntur aduſus iustum iniquitatem. Ho
do enim dicunt nob. Vbi ē deus uester?
Quid colitis? Quid uidetis? Creditis
et laboratis. Certum ē quod laboratis:
inćum quod spatis. Quando uenerit
ćum quod spamus: muta efficientur
labia dolosa. Iconde uide quid sequit.
Quia muta efficientur labia dolosa: ꝙ
loquuntur aduſus iustum iniquitatem:
in supbia & contemptu. Attendit iste q̃
sic gemit. Videt bona deitatis in spu:
uidet hec bona que in occulto uidentur:
si; ab impiis non uidentur. Videcos, ꝑtā
loqui aduſus iustum iniquitatem? quia
bona huius seculi uidẽ norunt: bona
autem futuri seculi nec cogitare sciunt.
S; ut commendaret ipsa futuri seculi
bona hominib; quos uult tolerare: ñ
amare ꝑsentia: exclamauit & addidit.
Quam magna multitudo dulcedinis

tue domine. Hic homo impius si dicat: ubi est ista multitudo dulcedinis: respondebo. Quomodo tibi ostendam multitudinem huius dulcedinis: qui palatum de febre iniquitatis perdidisti? Mel si non nosses quam bene saperet: non clamasses nisi gustasses. Palatum cordis non habes: ad hoc bona gustanda. Quid tibi faciam? Quomodo ostendam? Non est cui dicam: gustate et uidete: quoniam suauis est dominus. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine: quam abscondisti timentibus te. Quid est abscondisti illis? Seruasti illis non negasti: ut soli ad eam perueniant. Bonum est enim quod impiis et iustis non potest esse commune: ut timendo perueniant. Quamdiu ergo adhuc timent nondum et ipsi peruenerunt: sed credunt se peruenturos: et a timore incipiunt. Nichil enim dulcius immortalitate sapientie: sed initium sapientiae timor domini: quam abscondisti timentibus te. Perfecisti autem sperantibus in te: in conspectu filiorum hominum. Non perfecisti in conspectu filiorum hominum: sed sperantibus in te. in conspectu filiorum hominum: id est eis perfecisti dulcedinem tuam qui sperant in te in conspectu filiorum hominum: quomodo dicit dominus: qui me negauerit coram hominibus: negabo et ego illum: coram patre meo. Ergo si speras in deo coram hominibus spera: ne forte abscondas ipsam spem tuam in corde tuo: et timeas confiteri cum tibi pro crimine obiciatur. quia christianus es. Cui autem modo obicitur: quia christianus es? Tam pauci non christiani remanserunt: ut eis magis obiciatur quia christiani non sunt quam ipsi audeant aliquibus dicere: quia christiani sunt. Tamen dico fratres mei: incipe quicumque me audis uiuere quomodo christianus: et uide si non tibi obiciatur et a christianis: sed nomine. non uita. non moribus. Nemo sentit: nisi qui expertus est. Ergo attende intuere quod audis. Uis uiuere ut christianus: uis sequi uestigia domini tui: obicitur tibi. erubescis: et erubescendo dimittis. Viam perdidisti: uideris tibi corde credidisse ad iusticiam: sed perdidisti. ore confessio fit ad

salutem. Si ergo uis ambulare uiam dei. etiam in conspectu hominum spera in deum: id est noli erubescere de spe tua. Quomodo uiuit in corde tuo: sic habitet in ore tuo: quia non sine causa signum suum christus in fronte nobis figi uoluit tamquam in sede pudoris: ne christi obprobrio christianus erubescat. Hoc ergo in conspectu hominum si feceris: si inde coram hominibus non erubueris: si in conspectu filiorum hominum nec ore nec factis christum negaueris: spera tibi perfici dulcedinem dei. Quid sequitur? Abscondes eos in abscondito uultus tui. Qualis est locus iste? Non dixit abscondes eos in celo tuo: non dixit in paradiso: non dixit in sinu abrahe. Multis enim fidelibus loca futura sanctorum: in scripturis sanctis posita sunt. Vilescat totum: quicquid preter deum est: qui nos tuetur in loco uite huius ipse post hanc uitam sit locus noster: quia et ipse psalmus hoc ait ei superius. Esto mihi in deum protectorem: et in domum refugii. Ergo erimus in uultu dei absconditi. Qui sinus est in faciem dei: a me exaudire expectatis? Purgate cor ut ipse illuminet. et quem inuocatis: intret. Esto domus eius: et erit domus tua. Habitet in te: et tu habitabis in eo. Si in hoc seculo eum exceperis in corde tuo: ille post hoc seculum excipiet te uultu suo. Abscondes eos inquit. Vbi? In abscondito uultus tui: a conturbatione hominum. Ibi enim non conturbantur. Cum absconduntur in abscondito uultus tui: non conturbantur. Putas est quisquam ita felix in hoc mundo. ut cum ceperit audire obprobria hominum propterea quod christo seruit. fugiat ad deum corde et incipiat spem habere in dulcedinem ipsius et a conturbatione hominum: a quibus audit obprobria. intret in uultu dei in conscientia sua? Intret plane: sed habet cum quo intret: id est si non sit onerosa ipsa conscientia: si non illi faciat sarcinam grandem: ad angustam ianuam. Abscondes eos ergo in abscondito uultus tui: a conturbatione hominum. Proteges eos in tabernaculo tuo: a contradictione linguarum. Aliquando abscondes

in abscondito vultus tui: a conturbatione
hominum: ut protexis in eis conturbatio
humana deuicepsse non possit. Sz unde
am pugnantur in hoc seculo quia multas
patiuntur linguas contradicentes qui tibi ser
uiunt: quid eis facies? Proteges eos in tabna
culo. Quod e tabnaculum? Ecclia huius tem
poris. Tabnaculum ideo dicitur: quia ad
huc in hac ira pugnatur. Tabnaculum enim
est habitaculum militum: in expeditione
positorum. Ipsa dicuntur tabnacula: domus
non e tabnaculum. Pugna in expeditione pe
gimus: ut saluus facias in tabnaculo. gloria
sus recipiaris in domum. Erit enim in celo
domus tua etna: si in hoc tabnaculo bn
uyeris. Ergo in hoc tabnaculo protegel eos
a contradictione linguarum. Contradicunt
linguę multę duisę bereseł. duila scismata:
sonant linguę multę. contradicunt uetaci
doctę: tu curre ad tabnaculum di: ecclam
catholicam tene: a regula uitaris noli dis
cedere: & protegis in tabnaculo a contradic
tione linguarum. Benedictus dns. quoniam
mirificauit misericordiam suam in in ciuitate
circumstantię. Quę est ciuitas circumstan
tię? In iudea pplis di erat positus quasi in
medio mundo: ubi dicebantur laudes deo
eiq; sacrificia offerebantur: ubi ppha non ces
sabat canendo futura: quę in uidemus
impli. Iste pplis: quasi in medio gentium
erat. Attendit ppha illa: & uidet futuram
ecclam di in omnib; gentib; & quia omnes
gentes circumundiq; erant quę in medio po
nebant unam gentem iudeorum: has undiq;
circumstantes gentes. appellauit ciuitatem
circumstantię. Mirificasti quidem domine
misericordiam tuam in ciuitate ierlm. ibi passus
est xpc: ibi resurrexit: ibi ascendit in
celum: ibi multa mirabilia fecit: si maior
laus tua est qua mirificasti misericordiam tuam
in ciuitate circumstantię: id e in omnibus
gentib; diffudisti misericordiam tuam: nec un
guentum tuum in illa ierlm. quasi in uase
tenuisti: si tamquam fracto uase unguentum
p mundum diffusum est: ut impleretur
quod dictum est in scripturis sanctis. Un
guentum diffusum est nomen tuum: & ita
mirificasti misericordiam tuam in ciuitate circum
stantię. Ascendit enim in celum: & sedet ad
dexteram patris: post decem dies misit spm
scm: impleti sunt spu sancto discipuli: cepe
runt predicare magnalia xpi: laxpati. oculi.
fugati sunt. Et cum inde ait. & tanquam
ex uno loco fugarentur: quasi ligna ar
dentia igne diuino totam siluam mundi
accensam feruore spc & lumine uitatis im
pleuerunt: & mirificauit dominus misericor
diam suam in ciuitate circumstantię.
Ego dixi in extasi mea. Recordamur tri
lium psalm: ecce est illa extasis. Videamquid
dicat. Ego dixi inquit in extasi mea: a facie
oculorum tuorum. In pauore meo dixi: hoc
est in extasi mea. Videt se pauentem nescio
qua tribulatione magna sicut non desunt.
attendit cor suum trepidum & pauidum: &
dicit. Proiectus sum a facie oculorum tuorum.
Si in facie tua essem: non sic timerem. Si me
attendes: non sic trepidarem. Sz qm dicit in
alio psalmo: si dicebam motus e pes meus.
misericordia tua dne adiuuabat me: continuo et
hic ait. Ideo exaudisti uocem orationis meę.
Quia confessus sum quia dixi precatus sum
a facie oculorum tuorum: quia non supb; exalta
si; cor meum accusauit: & in tribulatione mea ti
bans ad te clamaui: & exaudisti uocem mea.
Impleam est g qd commendaui de illo psal
mo. Quod enim est ego dixi in extasi mea:
precatus sum a facie oculorum tuorum: hoc e
in illo psalmo. si dicebam motus e pes meus. &
quod e in illo misericordia tua domine adiuuabat
me: hoc e in isto: ideo exaudisti uocem oratio
nis meę. Attende illud in petro. Videt dns
ambulantem in aquis: putat fantasma ee:
exclamauit dominus. Ego sum: noli timere.
Confidit petrus: & dicit. Si tu es: iube me
uenire ad te sup aquas. Hinc pbo si tues.
si in ubo tuo potero qd tu potes. Ait ille ait.
Veni. Et ubum iubentis: facta e potestas au
dientis. Veni inquit. Et descendens: cepit
ire. Ibat intrepidus: tamquam in illo spans.

Videns autem uentum ualidum: timuit.
Ego dixi in extasi mea: proiectus sum a facie
oculorum tuorum. Et cum cepisset mer
gi: clamauit dicens. Domine pro eo. Et ihs
porrigens ei manum: leuauit eum dicens.
Modice fidei: quare dubitasti? Dixi ergo in
pauore meo: proiectus sum a facie oculorum
tuorum: [illegible] et tamquam iam perire
incipientis in [illegible] mare. exaudisti dñe
uocem oracionis mee. Exaudisti autem cum
clamarem ad te. Clamor ad dñm: non est
uoce. sed corde. Multi silentes labiis clamant:
multi ore strepentes corde aduerso: nichil impe
trare potuerunt. Si ergo clamas: clama intus:
ubi audit dominus. Cum clamarem inquit
ad te: exaudisti uocem meam. Jam ergo expertus.
quid nos hortatur? Diligite dñm omnes
sancti eius. Tamquam diceret. Credite mihi:
ego sum expertus. Habui tribulationes: inuo
caui dñm et non sum deceptus: speraui in dño
et non sum confusus: cogitationes meas illu
minauit: trepidationem meam firmauit.
Diligite dñm omnes sancti eius. Id est illi dili
gite dñm: qui non diligitis mundum:
hoc est omnes sancti eius. Nam cui dico ut dili
gat dñm: qui adhuc diligit amphiteatrum?
Cui dico ut diligat dñm: qui adhuc diligit
minimum. qui adhuc diligit pantomimum?
Qui adhuc diligit uiuolentiam. qui adhuc
diligit pompas seculi et uanitates omnes:
et insanias mendaces? Cui dico disce non
diligere ut discas diligere: auerte ut conuertaris:
funde ut implearis? Diligite dñm omnes
sancti eius: quia ueritatem requiret dominus.
Nostis quia modo multi malefici uidentur: nos
tis quia modo in suis uanitatibus extolluntur: ue
ritatem requiret dominus: et retribuet his
qui abundanter faciunt superbiam. Ferte do
nec afferatis: tolerate donec careatis. Necesse
est ut dominus ueritatem requirens: retribuat
his qui abundanter faciunt superbiam. Jam
dicturus est. quando retribuet? Quando
uult. Quia retribuet. certus sis de retri
butione: non cures de tempore. Non au
deas deo dare consilium. Prorsus ueritatem

requiret: et retribuet his qui abundanter fa
ciunt superbiam. Aliquibus et hic retribuit: et
uidimus et didicimus: quia retribuit. Etenim
quando humiliantur qui deum timent:
si forte in aliqua dignitate huius seculi re
fulserant. humiliati non ceciderunt: quia dñm
de corde non excluserunt. Altitudo ipsorum:
deus est. Humiliatus uidebatur iob perdita substa
sua: perditis filiis suis perditis que seruabat: perditis
quibus seruabat. Remansit sine hereditate:
et quod est tristius sine herede. Remansit ad so
lam uxorem: non suam consolatricem: sed dia
boli potius aduersaricem. Humiliatus uidebatur.
Vide si miser factus est: uide si non erat in ab
scondito uultus dei. Nudus inquit exiui de
utero matris mee: nudus reuertar in terram.
Dominus dedit dominus abstulit: sicut dño
placuit ita factum est: sit nomen domini bene
dictum. Iste gemine dominus laudes: unde sunt?
Foris uidete pauperem: intus diuitem. Iste ge
mine laudes dei non exirent de eius ore:
nisi thesauros haberet in corde. Qui diuites
esse uultis: tales diuitias concupiscite: quas
nec in naufragio potestis amittere. Ergo tales
quando humiliantur: nolite eos putare mi
seros. Erratis nescientes quid intus habent:
ex uobis conicitis qui mundum diligitis:
quia uos cum talia perditis: miseri rema
netis. Prorsus nolite hoc putare: habent intus
quod gaudeant. Interior est dominator eorum:
interior pastor eorum et consolator. Iui sunt
qui male cadunt: qui spem suam in hoc seculo
ponunt. Aufertur quod nitebat foris: nichil
remanet intus: nisi fumus male conscientie:
unde se consolentur non habent. Non habent
quo foris exeant: non habent quo intro rede
ant. Deserti pompa seculi manes gratia spirituali
uere humiliantur. Et multis facit dominus ista in
isto tempore: sed non omnibus. Si enim nemini
faceret: quasi non uideretur uigilare diuina prouidentia.
Si omnibus faceret: non seruaretur
diuina pacientia. Tu tamen christiane didicisti
tolerare: non uindictam retribuere. Vin
dicari uis christiane? Nondum uindicatus est
xpc? An tu passus es improbum: et ille non

est passus? Nonne ꝓpter ꝓa passus est. qui non
habebat quare pateretur? Iam in tribulatio
fornax aurifici est. si tamen aurum sit & non
palea: ut sordib; careat: non in cinerem conuer
tis. Diligite dñm omnes tamen electi eius? quoniã
unitatem requirit dominus: & recubuet his qui
habundant facium superbiam. S; quando re
tribuet? Osi in recubuet? in eos uolebam u
dere humiliatos? atq; ꝓstratos. Audite quid se
quitur. Viriliter agite. Volite lyxat manus in
tribulatione dimittẽ? non nutrent genua uꝛa.
Viriliter agite? & confortetur cor uestrum.
Ad ꝓtenda ad toleranda omnia mala huius
seculi? confortet cor uestrum. S; qui sunt
quib; h dicit ꝓpha? uiriliter agite & confor
tetur cor uestrum? Numquid his qui diu
gunt mundum? Non. S; quib; dicit? au
dite. Omnes qui speratis in domino? Explicit
expositio de psalmo tricesimo. Incipit
psalmus de psalmo. xxxi.

Gꝛãe dei & iustificationis nr̃e nullis ꝑce
dentib; meritis nr̃is. si ꝓueniente nos misericordia
domini dei nr̃i? commendatius maxime ore
aplico. sicut ꝓcedens hunc psalmum lecto in
timuit: a nostra tenuitate susceptus ẽ. cum
uꝛa caritate tractandus. Vnde primum infir
mitatem meam orationib; uꝛis commendo
sicut dicit apls? ut detur in sermone mi apto
uem oris mei sic uob loqui. quemadmodum
et in dicẽ periculosum non sit: & uob audire
salutare sit. Anceps enim animus humanus
et fluctuans inter confessionem infirmitatis
et audaciam ꝓsumptionis? plerumq; hinc
atq; inde contundit. & ita impellitur: ut ei
in quamlibet partem cadẽ periculosum sit.
Si enim se infirmitati ꝑpe omni ex parte
donauit? ut in hanc cogitationem se mitta
uit ut dicat? quia misericordia dei omnib; pecca
toꝛib; in quibuslibet peccatis ꝑseueranib: :
tantum credentib; quia deus libat? deus
ignoscit: ita in finem parata ẽ ut nemo
pereat fidelium unquorum? to ẽ nemo eoꝝ
pereat qui sibi dicunt: quicquid uis faciam
quibuslibet facinoꝛib; & flagitiis inquinet?
quantumlibet peccem. libat me deus mise
ricordia sua? quia credidi in eum. Qui enim
dicit neminem pure talium. cogitatione mala
inclinatur in impunitatem peccatoꝛum: et
deus ille iustus cui cantatur misericordia et
iudicium? non sola misericordia si; & iudicio mise
rit hominem male de se ꝓsumentem? & ad
meritum suum sine iudicio misericordia dñi abutentẽ?
et necesse est ut dampnetur. Tam trax cogita
tio? ꝓcipitat hominem. Qua quisq; tristis
si se in audaciam quandam ꝓsumptionis erexerit?
et de iustis uiribus iusticiaq; ꝓsumpserit? et
ꝓposuit animo impie iusticiam. & omnia
que ꝓcipiuntur in lege ita facẽ ut in nullo
offendat? atq; in potestate sua se habe uitam
suam. ut omnino nusquam labatur? nus
quam deficiat? nusquam traubet? nusquam
caliget? sibiq; hoc tribuat & potentatu uo
luntatis sue etiam si forte impleuit omnia q̃
iusta uidentur coram oculis hominum?
ita ut nichil inueniatur in uita eius
quod possit reprehendi ab hominib;: ipsam
ꝓsumptionem iactationemq; superbie damp
nat deus. Quid g̃ fit? Si se homo iustificauit?
et de iustitia sua ꝓsumpserit? cadit. Si consi
deans & cognitans infirmitatem suam & ꝓsu
mens de misericordia dei. neglexerit uitam suam
mundare a peccatis suis? & se omni gurgite
flagitiorum demerserit: & ipse cadit. Pre
sumptio de iustitia quasi dextra est: cogita
tio impunitatis peccatoꝛum quasi sinistra est.
Auchamus uocem dñi dicentem nob. Ne declh
nes in dexteram aut sinistram. Ne ꝓsumas
ad regnum de iustitia tua: ne ꝓsumas ad pec
candum de misericordia dñi. Ab utroq; te reuocat
ꝓceptum diuinum? & ab illa altitudine: & ab
ista ꝓfunditate. Illuc si ascendis ꝓcipitabis?
hac si lapsus fuis: demergis. Ne inquit de
clines in dexteram: aut sinistram. Iterum
dico quod breuiter fixum animo teneatis? ne
ꝓsumas ad regnum de iustitia tua: ne ꝓsu
mas ad peccandum de misericordia dñi. Respon
debis. Quid g̃ faciam? Psalmus iste docet
nos? quo plecto atq; tractato arbitroꝛ adiu
uante misericordia domini iustos nos uiam? ut
ubiam ambulemus? ut quam tenere debe

amus. Unus quisq; p̄ modulo suo audiat: & sicut consciul fuit sibi. tra ut doleat corrigendus: ut gaudeat approbandus. Si se de uiasse inuenit. redeat ut in uia ambulet. si se in uia inuenit: ambulet ut ꝓueniat. Nemo sit supb; erecta uiam: nemo piger in uia. Hunc autem psalmum ad eam graciam pertinere qua xp̄iani sumus testatus est apls paulus. unde ipsam lectionem legi uob uoluimus. Hoc dixit apls cum commendaret iustitiā que ex fide est. ad ūsus eos qui gloriantur de iustitia que est ex op̄ib; & ait. Quid ergo dicam inuenisse abraham patrem nr̄m secundum carnem? Si enim abraham ex op̄ib; iustificatus est: habet gloriam sed non ad deū. Audiat ipse deus talem gloriam: & illud potius audiamus. Qui gloriatur: in domino glorietur. Multa enim gl̄iantur de op̄ib: & inuenis multos paganos ꝓpta nolle fieri xp̄ianos: quia quasi sufficiunt sibi de bona uita sua. Bene uiuere opus est: & ait. Quid in p̄cepturus est xp̄c: ut bene uiuam? Jam bene uiuo. Quid mihi necessarius est xp̄c? Nullum homicidium. nullum furtum. nullam rapinam facio: res alienas non concupisco: nullo adulterio contaminor. Nam inueniatur aliquid in uita mea quod reprehendatur: & qui reprehendit faciat xp̄ianum. Habet gloriam: sed non ad deum. Non ait autem sic pater nr̄ abraham. Hec autem sententia apli: ad hoc uult intentionem nr̄am dirigere. Quia enim fatemur & ipsa est fides nra de sancto patriarcha qui placuit deo: ut dicamus eum ut nouerimus habe ad deum gloriam: ait apls. Certi uolumus nos esse & manifestum: quia abrahā ad dom̄ habet gl̄iam. Ait si ex op̄ib; iustificat est: habet gl̄iam sed non ad dom̄. Ad dom̄ autem habet gloriam. Non ergo ex op̄ibus iustificatus est. Si ergo non ex op̄ib; iustificatus est abraham. unde iustificatus est? Sequitur et dicit unde. Quid enim scriptura dicit? Unde unde dicit scriptura iustificatum abraham? Credidit abraham deo. & reputatum est illi ad iustitiam. Ergo ex fide iustificatus est abraham. Jam qui audit non ex op̄ib; sed ex fide: obseruet illam uocem de qua loquitur sum. Videl ergo qua ex fide non ex op̄ib; iustificatus est abraham? Faciam ergo quecunq uolo? quia & si bona opa non habuero & tantum credidero in deum: deputatur mihi ad iustitiam. Si dixit & dicet utiq: lapsus demersus est. Si adhuc cogitat & fluctuat: pereditatur. Scriptura autem diuersos intellectus: non solum pereuntem a piculo liberat: sed & demersum a profundo eleuat. Respondeo ego tanquam contra apm: & dico de ipso abraham quod inuenimus etiam in epla atauis apli: qui uolebat corrigere homines qui male intelligebant istum apm. Jacob. cum in epla sua contra eos qui nolebant bene opari de sola fide p̄sumentes ipsius abrahe opacōmendauit? cuius paulus fidem p̄dicat: & non sunt sibi adusi apli. Dicit autem opus omnibonum Abraham filium suum immolandū deo obtulit. Magnum opus: sed ex fide. Laudo sup edificationem op̄is: sed uideo fidei fundamentum. Laudo fructum bom op̄is: sed in fide aguosco radicem. Si autem hoc p̄ceptum fidem faceret abraham: nichil ei p̄desset quale cumq illud opus esset. Rursus si sic teneret fidem abraham. ut cum ei deus imperaret offerre sibi immolandum filium. diceret apud semet ipsum non facio. & tamen credo quia me etiam contemnentem nulla sua liberat dos? fides sine op̄ib; mortua est: & tanquam arida sine fructu sterilis atq; arida remaneret. Quid ergo? debemus ne nulla opa ponere fidei? id est ut ante fidem quisq; dicatur bene opatus? Ea ipsa enim opa que dicuntur ante fidem? quamuis uideantur hominib; laudabilia inania sunt: & ita non uidentur esse ut magne uires & cursus celerrimus p̄ter uiam. Nemo ergo computet bona opa sua ante fidem. Ubi fides non erat: bonum opus non erat. Bonum enim opus intentio facit: intentionem fides erigit. Non ualde attendas quid homo faciat: sed cum facit quo tendat? Nec enim hominem optime gubernare nauem: & p̄dicisse quo tendit. Quid ualet quia artemones tenet optime? optime mouet? dat proram

fluctibus: cauet ne alatere infligantur: tantis
est uiribus ut detorqueat nauem quo uelit atque
unde uelit: & dicatur ei quo is & dicat nescio:
aut non dicat nescio. sed dicat ad illum portum
eo: nec ducat in portum sed in saxa festinet.
Nonne iste quanto sibi uidetur in naui guber-
nanda agilior & efficatior: tanto periculosius
eam sic gubernat. ut ad naufragium properando per-
ducat? Talis est & qui optime currit preter
uiam. Nonne ergo melius erat. & tolerabilius ut
esset gubernator ille aliquanto inualidior: ut cum
labore & aliqua difficultate gubernacula regeret.
et tamen rectum debitumque cursum teneret
rursumque ille etiam pigrius & imbecillius in uia
ambularet: quam preter uiam fortiter curreret?
Optimus ergo ille est qui & uiam tenet: et bene
ibi ambulat. Videtur etiam bonus. Qui & si
aliquantum claudicat non omnino aut erret
aut remaneat: sed progrediatur & si paulatim.
Fortasse enim sperandum est eum quo tendit:
etiam tardius peruenturum. Ergo fratres ex fide
iustificatus est abraham: sed si fidem opera non pre-
cesserunt. tamen secuta sunt. Numquid enim
fides sterilis erit? Si sterilis est: non est ipsa. Ali-
quid mali credidisti: & igne malitie tue ra-
dicem fidei concremasti. Tene ergo fidem opera-
turus. Sed dicis. Non hoc ait apostolus paulus:
immo hoc ait apostolus paulus. Fides est inquit:
que per dilectionem operatur. & alio loco. Plenitu-
do inquit legis: est caritas. & item. Omnis
enim lex in uno sermone impletur: in eo quod
scriptum est diliges proximum tuum tanquam
te ipsum. Vide si non uult te operari: qui
dicit. Nam non adulterabis. non homicidium
facies. non concupisces. & si quod est aliud
mandatum in hoc sermone recapitulatur:
diliges proximum tuum tanquam te ipsum.
Dilectio proximi malum non operatur. Plenitu-
do ergo legis: caritas. Numquid caritas permittit
aliquid mali te facere ei quem diligis? Sed forte
tantummodo mali nichil facis: non etiam ali-
quid boni. Ergo ne caritas permittit te non
prestare quicquid potes ei quem diligis.
Nonne illa est caritas: que orat etiam pro ini-
micis? Ergo deserit amicum: qui bene op-
tat inimico? Itaque si fides sine dilectione sit: sine
opere erit. Ne autem multa cogites de opere fidei:
adde illi spem & dilectionem: & noli cogitare
quid operis. Ipsa dilectio: uacare non potest.
Quid enim de quoquam iniquo homine etiam
male operatur: nisi amor? Da mihi uacantem amo-
rem: & nichil operantem flagitia. adulteria. facinora.
homicidia. luxurias omnes: nonne amor opera-
tur? Purga ergo amorem tuum: aquam fluentem
in cloacam: conuerte ad ortum. Quales impetus
habebas ad mundum: tales habeas ad artificem
mundi. Non uobis dicitur nichil ametis: absit. Pigri mor-
tui. detestandi. miseri eritis: si nichil ametis.
Amate: sed quid ametis uidete. Amor dei: amor
proximi: caritas dicitur. Amor mundi: amor huius
seculi: cupiditas dicitur. Cupiditas refrenetur:
caritas excitetur. Ipsa enim caritas bene ope-
rantis: dat spem bone conscientie. Spem enim:
gerit bona conscientia. Quomodo mala consci-
entia in tota desperatione est: sic bona conscientia
in spe tota. Et erunt tria hec: de quibus dixit
apostolus. fides. spes. caritas. Et alio loco ipsa tria: sed
pro spe bonam conscientiam posuit. Finis enim
precepti est dixit. Quid est finis precepti? Quo perfi-
ciuntur precepta: non quo consummantur. Aliter
enim dicimus finitus est cibus: aliter dicimus:
finita est tunica. Tunica que texebatur finitur:
ut perfecta sit. & hic finis dicitur: & ibi. Non ergo
hic finem precepti dixit: quo quasi pereant pre-
cepta: sed quo perficiantur & consummentur non
consumantur. Finis ergo: propterea tria illa. Finis
inquit precepti est. caritas de corde puro: &
conscientia bona: & fide non ficta. Pro spe
conscientiam posuit. Ille enim sperat: qui bo-
nam conscientiam gerit. Quem uero pungit
mala conscientia retrahit se a spe: & non sibi
sperat nisi dampnationem. Ut ergo speret regnum: habet
bonam conscientiam. Et ut habeat bonam cons-
cientiam: credat & operetur. Quid? Quod
credit: fides est. Quod operatur: caritas est.
Illo ergo loco a fide cepit apostolus: fides. spes. caritas.
Alio loco ab ipsa caritate cepit. Caritas. de
corde puro & conscientia bona: & fide non
ficta. Modo nos a medio cepimus: ab ipsa
conscientia & spe. Qui uult inquit habere

bonam spem: hāt bonam conscientiam. Vt autē
hāt bonam conscientiam: credat & opetur.
A medio imus ad initium & finem. Credat:
et opetur. Quod credit fidei est: qd opatur
caritatis ē. Quomodo g̊ dicit apls iustificari
hominem p fidem sine opib;: cum alio loco
dicat fides que p dilectionem opatur? Non g̊
Iacobum apostolum. paulo. s; ipsum paulum:
ipsi paulo opponamus: & dicamus ei. At nos
quodammō pmittis impune peccare cum dicis.
credidit abraham dō & reputatum est illi ad
iusticiam: cum dicis arbitramur hominem iusti
ficari p fidem sine opib;: & hac dicis. fides que
p dilectionem opatur. Quomō hac quasi securus
fio si opatus non fuero. hac autem n̄ spem nec
ipsam fidem iudeor habe bonam: nisi opatus fu
ero p dilectionem? Te ipsum audio apostole.
Certe fidem in hic sine opib; uis commendare:
opus autem fidei dilectio ē. quia dilectio ua
care non potest: nisi & mali nichil opetur. &
quicquid potest boni opetur. Quid enim facit
dilectio? Declina a malo: & fac bonum. Hanc g̊
fidem hic sine opib; commendas: & alio loco
dicis: & si fidem habeam ita ut montes trans
feram caritatem non habeam: nichil michi
pdest. Ergo si nich pdest fides sine caritate: ca
ritas autem ubi fuit necesse est ut opetur: fides
ipsa p dilectionem opatur. Quomō g̊ iustificatur
homo p fidem sine opib;? Respondet ipse apls.
Propta hoc tibi dixi o homo ne quasi de opib;
tuis p̄sumere uideris: & mito opum tuorum
te accepisse fidei grām. Noli g̊ p̄sumere de opib;
ante fidem: nouis quia peccatorem te fides inuenit.
Et si te fides data fecit iustum: impium inuenit
quem facet iustum. Credenti inquit in eum
qui iustificat impium: deputatur fides eius ad
iusticiam. Si iustificatur impius: ex impio iust⁹
fit. Si ex impio iustus fit. que sunt opa impi
orum? Iactet & ipse impius opa sua. Dicat.
Do pauperib;: nich alicui aufero: non uxorem
alienam concupisco: non quenquam occido:
nulli fraudem facio: depositum apud me nullo
teste rep̄sento. Hec omnia dico. dicat. Quero
utrum sit pius: an impius. Et quomodo sit
impius inquit ista faciens? Quomodo illi de
quib; dictum est. & seruierunt creature potius
quam creatori: qui est benedictus in secula. Ecce
quomodo es impius. Quid si de omnib; his bonis
opib;. aut illud spas quod spandum est. s; non
ab illo a quo spandum ē. aut hoc spas quod
spandum non est. etiam ab illo. a quo ęterna
uita spanda est? Pro bonis opib; spasti terre
nam quandam felicitate. impius es: n̄ est ista
merces fidei. Cara res est fides. Vili illam p̄cio
addixisti. Impius g̊ es: & nulla sunt opa tua.
Moueas licet in bonis opib; lactos: & uidearis
nauem optime gubnare: in saxa festinas. Quid
si quod spandum ē spas. id ē uitam ęternam s; n̄
a domino dō p ihm xp̄m p quem solum dat
uita ęterna: s; putas te ad uitam ęternam posse pue
nire p miliciam celi. p solem & lunam. p po
testates aeris & maris & terre & sidlum. Impius es:
s; crede in eum qui iustificat impium: ut
possint opa tua esse bona. Nam nec bona illa
appellauim: quamdiu non de radice bona
pcedunt. Quid ē hoc? Aut si uitam tempora
lem ab ęterno deo spas: aut uitam ęternam a de
monib; spas: in qualibet parte impius es.
Corrige fidem: dirige fidem: dirige uiam.
& si habes bonos pedes: ambula iam securus:
curre tene uiam. Quanto melius uiam curre
res: tanto facilius puenies. S; forte claudicas
aliquantum: saltem a uia noli recede: & si
tardius puenturus es. noli remanē: noli retro
conuti. noli deuiari. Quid g̊? Qui sunt be
ati? Non in quib; non inuenit dōs peccatum.
Nam in omnib; inuenit. Omnes enim pecca
uerunt: & egent gloria dei. Si g̊ in omnib;
peccata inueniuntur: remanet ut non sint be
ati nisi quorum remissa sunt peccata. Hoc g̊
apls sic commendauit. Credidit abraham deo &
deputatum est ei ad iusticiam. Ei autem qui opa
tur id ē de opib; p̄sumit. & eorum mito sibi dicit
datam esse grām fidei: merces n̄ imputatur
secundum gratiam: s; secundum debitum.
Quid ē hoc n̄ quod merces nostra grā uocatur?
Si grā est: gratis datur. Quid est gratis datur?
Gratis constat. Nichil boni fecisti: & dat
tibi remissio peccatorum. Attenduntur opa
tua: & inueniuntur omnia mala. Si qd

debetur istis opib; deus redderet: utiq; damp
naret. Stipendium peccati: mors. Mal' opib;
quid debetur nisi dampnatio? Bonis quid
debetur? Merces regni celorum. Tu autem in
mal' opib; inuentus es. Si reddatur t' quod de
betur: puniendus es. Quid g' fit? Non t' reddit
deus debitam penam. s; donat indebitam gra
tiam. Debebat uindictam: dat indulgentiā.
Incipis g' esse in fide: p indulgentiam. Jam fi
des illa assumpta spe & dilectione: incipit bene
opari. S; nec tunc glorieris: & extollas te. Me
mento a quo in uia sis positus: memento quia
et sanis pedib; & uelocib; errabas. Memento
quia & si languebas: & in uia semiuiuus iace
bas: leuatus es in iumentum & pductus in sta
bulum. Ei autem inquit qui opatur: merces
non imputatur secundum gratiam: s; secundū
debitum. Si uis esse alienus a gra: iacta mita
tua. Ille autem uidet quid sit in te: & no
uit quid cui debeat. Ei u' qui non opatur
inquit. Ecce pone aliquem impium peccatorē:
non opatur. Quid autem credit? Credidit
autem in eum: qui iustificat impium. Ex eo
enim quia non opatur bene: impius ē. &
si bona uideatur facē: tamen quia facit sine
fide: nec bona uocanda sunt. Credenti autē
in eum qui iustificat impium: deputat' fides
eius ad iusticiam: sicut & dauid dicit beatitudi
nem hominis cui deus accepto fert iusticiam
sine opib;. Iusticiam quam? fidei: quam bona
opa non pcesserunt: quam bona opa secuntur.
Intendite g' uos. Auoquin male intelligendo:
pcitis uos in illā uoraginem impune peccandi.
Et ego lib' sum: sicut ille apls ab omnibus
male intelligentib; lib' fuit. Libent' enim
male intellexerunt: nec bona opa sequentur.
Nolite esse de numero talium frs. Dicitur in quo
dam psalmo de quodam homine tali: id ē de tali
homine: quasi de uno. Noluit inquit intelligē:
ut bene agēt. Non dictum est: non potuit in
telligē. Uos g' oportet ut uelitis intelligē: ut
bene agatis. Intellectus enim uob' non deerit
manifestus. Quid ē manifestus intellectus?
Nemo iactet bona opa sua ante fidem: nemo
piger sit in bonis opib; accepta fide. Dat ds

g' indulgentiam omnib; impijs: et eis quos ius
tificat ex fide; Intellectus dauid.
Beati quorum remisse sunt iniquitates:
et quorum tecta sunt peccata. Beatus
uir cui non imputauit dominus peccatum:
nec est in spū eius dolus. Jam psalmus incipit: &
incipit intellectus. Intellectus g' ul' intelligentia
ipsa ē. ut nouis nec iactare te debe de mitis tuis:
nec psumere de impunitate peccati. Psalmi enim
titulus ita est. Intelligentie uocatur psalmus iste.
Prima g' intelligentia ē. ut te nouis peccatorem:
consequens intelligentia ē. ut cum ex fide p di
lectionem bene cepis opari: nec hoc uirib; tuis:
s; gre dei deputauis. Ita non erit dolus in corde
tuo: hoc est in ore interiore tuo: nec aliud babe
bis in labijs aliud in cogitatione. Non eris de
ill' phariseis de quib; dictum ē: similes estis
monumentis dealbatis. Aforis quidem apparetis
iusti hominibus: intus autem estis pleni dolo
et iniquitate. Qui g' cum sit iniquus iustum
se ptendit? Nonne dolosus est? Non ē ille
nathanael: de quo dominus dicit. Ecce uere
israelita: in quo dolus non est. Unde autem in
illo nathanaele dolus non erat? Cum esses
inquit sub arbore fici: uidi te. Sub arbore
fici erat: sub conditione carnis erat. Si sub
conditione carnis erat quia impietate ppagi
nis tenebatur: sub illa arbore fici erat: in
qua gemitur in alio psalmo. Ecce enim in
iniquitatib; conceptus sum. S; uidit eum
ille: qui uenit cum gra. Quid est uidit eum?
Misertus est eius. Ergo hominem sine dolo
sic commendat: ut gram suam in illo com
mendet. Cum esses sub arbore fici uidi te.
Uidi te quid magnum ē. nisi intelligas ali
quo modo dictum? Quid magnum ē uidere
hominem sub arbore fici? Si non uidisset
sub ista ficu genus humanum xpc: aut
arescemus omnino: aut quom pharisei in
quib; dolus erat. id ē iustificabant se ubis.
factis autem mali erant: folia sola in nob'
inuenirentur non fructus. Nam talem arbo
rem fici. quando uidit xpc: maledixit &
aruit. Video inquit ille sola folia id ē sola
uba absq; fructu: arescat inquit ut nec

folia hāt. Vt quid & ūba? Tulit & ūba. Arida
enim arbor: nec folia possit habē. Si g̊ erant
iudei pharisei: arbor illa erant: ūba habebant
facta non habebant: ex sententia domini me
ruerunt ariditatem. Videat g̊ nos xpc: sub ar
bore fici. Videat in carne nr̄a etiam fructum
boni opis: ne eius maledictione arescamus.
Et quia totum gr̄e eius imputatur non mr̄itis
nr̄is: beati quorum remisse sunt iniquitates
et quorum tecta sunt peccata: non in quib;
non sunt inuenta peccata. s; quorum tecta
sunt peccata. Coopta sunt peccata: & tecta st̄:
et abolita sunt. Si texit d̄s peccata: noluit
aūtere. Si noluit aūtere: noluit animadūtere.
Si noluit animadūtere: noluit punire. Si noluit
punire: noluit agnoscē: maluit ignoscē. Beati
quorum remisse sunt iniquitates: & quorum
tecta sunt peccata. Nec sic intelligatis quod
dixit peccata coopta sunt: quasi ibi sint et
uiuant. Tecta g̊ peccata quare dixit? Vt non
uidentur. Quid enim erat dī uidē peccata:
nisi punire peccata? Vt nouitis quia hoc ē
dei uidē peccata. quod punire peccata: quid ei
dr̄? Aūte faciem tuam: a peccatis meis. Peccata
g̊ tua non uideat: ut te uideat. Quomodo te
uideat? Quom̄ nathanaelem. Cum esses sub
arbore fici: uidi te. Vmbra fici non impedi
unt oculos miscdē dei. Nec est in ore eius do
lus. At ū qui nolunt confiteri peccata: labo
rant sine causa in defensione peccatorum suor̄.
Et quanto laborant in defensione peccōrum
suorum iactantes mr̄ita sua: non uidentes ini
quitates suas: tanto plus labor eorum & for
titudo deficit. Ille enim fortis ē qui non in se
s; in dō fortis est: ꝓpt̄ illud. Ter dn̄m rogaui
ut auferret eum a me: & dixit m̄i. Sufficit
t̄i gr̄a mea. Gratia mea dixi: non uirtus m̄a.
Sufficit t̄i inquit gr̄a mea. Nam uirtus in in
firmitate ꝑficitur. Vnde alio loco ipse dixit.
Quando infirmor: tunc fortior sum. Ergo qui
uult fortis esse uelut p̄sumens de se. & iactans
mr̄ita sua qualiacumq; illa sint: erit similis
phariseo illi. qui quod adeo accepat: supbe
tamen iactabat. Gratias tibi ago inquit: quia
non sum sicut ceteri. Attendite fr̄s mei: quale
genus supbie commendet deus. Vere quale
potest subintrare iusto homini: quale potest
subripere etiam bone spei uiro. Gratias tibi
dicebat. Ergo cum dicebat gr̄as tibi: fatebat̄
ab illo se accepisse quod habebat. Quid enim
habes quod non accepisti? Ergo gr̄as ago t̄i
dixit. Gratias t̄i ag̊: quia non sum sicut ceti
homines. raptores. iniusti. adulteri: sicut
et publicanus iste. Vnde g̊ supbus? Non
quia de bonis suis deo gr̄as agebat: s; quia
sup alterum se de ipsis bonis extollebat.
Attendite fr̄s. Nam unde cepit dicere simi
litudinem ipsam dominus: euuangelista
p̄misit. Cum enim xp̄c dixisset. putas
ueniens filius hominis inueniet fidem in
t̄ra: ne existerent quidam heretici qui at
tendentes & putantes quasi lapsum totum
mundum: om̄s enim heretici in paucis & in
parte sunt: & iactarent se q̊d in ipsis reman
sit. quod de toto mundo ꝑierit: ibi statim
ubi ait dominus. putas ueniens filius homi
nis inueniet fidem in t̄ra: subiecit euuange
lista & ait. Dixit autem & ad quosdam qui
sibi iusti uidebantur & spnebant cetōs: simi
litudinem hanc. Quidam phariseus & publi
canus uenerunt in templum orare: & cetā
que nostis. Phariseus g̊ ille dicebat: gr̄as ago
tibi. S; unde supbus? Quia spnebat ceteros.
Vnde ꝓbas? In ipsis ūb. Quom̄? Publica
num inquit iste contempsit delonge stan
tem: cui deus confitenti ꝓpinquabat. Publi
canus inquit delonge stabat: s; deus ad illum
delonginquo non stabat. Quare d̄s ab illo
delonginquo non stabat? Quia alio loco
dr̄: ꝓpe est dominus his qui obtriuerunt
cor. Videte si publicanus iste obtriuerat
cor: & ibi uidebitis quia ꝓpe ē dominus
his qui obtriuerunt cor. Publicanus autem de
longinquo stabat: & neq; uolebat ad celum
oculos leuare: s; ꝑcutiebat pectus suum. Tun
sio pectoris: obtricio cordis. Quid dicebat
tundens pectus? Domine: ꝓpitius esto m̄i
peccatori. & quid sententia domini? Amen
dico uob: descendit iustificatus de templo
publicanus ille. magis quam phariseus. Quare?

hoc est iudicium dei. Non sum sicut publi
canus iste: non sicut ceteri homines sum:
iniusti. raptores. adulteri. Ieiuno bis in sabbato:
decimas do omnium que possideo. Ille non au
det ad celum leuare oculos suos. Attendit
conscientiam suam. Longe stat & iustificatur:
magis quam ille phariseus. Quare? Rogo te
domine expone nobis iusticiam tuam: expone
nobis equitatem iuris tui. Exponit de regula
legis sue. Vultis audire quare? Quia omnis
qui se exaltat humiliabitur: & qui se humi
liat exaltabitur. Intendat ergo caritas vestra. Diximus
non ausum fuisse oculos ad celum leuare pu
blicanum. Quare celum non attendebat?
Quia se attendebat. Se attendebat ut primo
sibi displiceret: & sic deo placeret. Tu autem iactas te:
erecta ceruice es. Ait dominus superbo. Non uis
attendere ad te: ego attendo. Vis autem ut non
attendam? Tu te attende. Ideo publicanus non
audebat oculos ad celum leuare: quia se ip
sum intuebatur: conscientiam suam puniebat.
Ipse sibi iudex erat: ut ille intercederet. Ipse se
puniebat: ut ille liberaret. Ipse se accusabat:
ut ille defenderet. Adeo defensus est: qui dixit
pro ipso scientiam. Descendit iustificatus publi
canus ille. magis quam ille phariseus: quia
omnis qui se exaltat humiliabitur: & qui se
humiliat exaltabitur. Attendit se inquit: &
ego noluit attendere. Audiui dicentem: auerte
oculos tuos a peccatis meis. Quis est enim qui
illud dixit: nisi qui etiam illud dixit. quia
iniquitatem meam cognosco? Itaque fratres mei
erat & phariseus ille peccator. Non enim quia
dicebat non sum sicut ceteri homines. iniusti.
raptores. adulteri: neque enim quia ieiuna
bat bis in sabbato: neque enim quia decimas
dabat. non erat peccator? Quod si in nullis
peccatis esset: ipsa superbia grande crimen
erat: & tamen ecce omnia illa dicebat. Quis
tandem sine peccato? Quis gloriabitur castum
se habere cor? Aut quis gloriabitur mundum se
esse a peccatis? Habebat ergo ille peccata: sed perui
sus & nesciens quo uenisset. Erat tanquam
in statione medici curandus: & sana menbra
ostendebat: uulnera tegebat. Deus ergo uulnera

tegat: non tu. Nam si tu tegere uoluisses erubes
cens: medicus non curabit. Medicus tegat &
curet non tu: emplastro enim tegit. Sub teg
mine medici sanatur uulnus: sub tegmine
uulnerati celatur uulnus. Cui celas? Qui no
uit omnia. Itaque hic fratres uidete quicquid dixit.
Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea accla
mando tota die. Quid est hoc? Quasi contrarium
uidetur. Si acclamando quomodo tacuit? Tacuit
quiddam: non tacuit quiddam. Tacuit unde
proficeret: non tacuit unde deficeret. Tacuit con
fessionem: clamauit presumptionem. Tacui enim
dixit: non sum confessus. Ibi oportebat: ut
loqueretur. Taceret merita sua: clamaret peccata
sua. Nunc autem peruerse tacuit peccata sua: cla
mauit merita sua. Et quid illi contigit? Inue
terauerunt ossa eius. Intendite: quia si clama
ret peccata sua & taceret merita sua: innoua
rentur ossa eius. idem uirtus eius robusta esset in
domino: quia inueniretur in se infirmus.
Modo autem quia uoluit in se esse firmus:
factus est infirmus: & inueterauerunt ossa
eius. Remansit in uetustate: quia noluit
confitendo amare nouitatem. Qui enim fi
unt noui nostis fratres: quia beati quorum re
misse sunt iniquitates: & quorum tecta sunt
peccata. Noluit iste sibi dimitti iniquitates:
exaggerauit: defendit illas: iactauit merita sua.
Ergo quoniam tacuit a confessione: inueterauerunt
ossa eius omnia: acclamando tota die. Quid est
acclamando tota die? Perseuerando tota die
in defensione peccatorum suorum. Et tamen
uidete qualis sit: qui agnoscit se. Et erit
enim modo intelligentia. Nichil preter se res
piciet & displicebit sibi: quia agnoscit se.
Modo audietis: ut satiemini. Beatus uir cui
non imputauit dominus peccatum: nec est in spiritu
eius dolus. Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea:
acclamando tota die. Quoniam die ac nocte
grauata super me manus tua. Quid est grauata
est super me manus tua? Magna res est fratres.
Respicite illam sententiam rectam inter duos:
phariseum & publicanum. Quid dictum est
de phariseo? Quoniam humiliatur. Quid de
publicano? Quoniam exaltatur. Quare ille

humiliatur? Quia exaltauit se. Quare iste
exaltatur? Quia humiliauit se. Ergo ut
exaltantem se humiliet deus: grauat sup il
lum manum suam. Noluit se humiliare con
fessione iniquitatis sue: humiliatus ē ponde
manus dī. Quando ille pferret manum gra
uem humiliantis? Quam leuis fuit manus
subleuantis? Et in illo fortis: et in illo fortis.
Fortis ad illum pmendum: fortis ad illum sub
leuandum. Ergo quoniam die ac nocte gra
uata est sup manus tua: conuersus sum ī erump
na mea dum configitur spina. Ex ipsa aggra
uatione manus tue: ex ipsa humiliatione con
uersus sum in erumpna. factus miser: confixa
est m̄ spina: puncta est conscientia mea. Quid
factum ē dum configetur spina? Datus est ei
sensus doloris: inuenit infirmitatem suam. Et
ille qui tacuerat confessionem peccati sui. ut
clamando in defensione peccati sui. inueteras
cēt uirtus eius id ē ossa eius conuerterentur in
uetustate: m̄ quid fecit confixa spina? Pecca
tum meum cognoui. Ergo iam cognoscit. Si
ille cognoscit: et ille ignoscit. Audite quid se
quitur: uidete si non ipse dicit. Peccatum
meum cognoui: et iniusticiam meam n̄ opui.
Hoc iam dudum dicebam. Noli opire tu: et
opit dēs. Beati quorum remisse sunt iniqui
tates: et quorum tecta sunt peccata. Qui
tegunt peccata: nudantur. Iste autem nu
dauit: ut cooperiretur. Iniquitatem meam n̄
opui. Quid ē non opui? Iam dudum tacu
eram. Modo quid? Dixi. Quid ē contrarium
illi taciturnitati: dixi. Quid dixisti? Pronun
tiabo aduersum me iniusticiam meam dn̄o.
et tu remisisti impietatem cordis mei. Dixi.
Quid dixisti? Non iam pnuntiat: pmittit
se pnuntiaturum: et ille iam dimittit. Atten
dite frs. Magna res. Dixit pnuntiabo: et non
dixit pnuntiaui: et tu dimisisti. Dixi pro
nuntiabo et tu dimisisti: quia eo ipso qd
dixit pnuntiabo: ostendit quia n̄ dum
pnuntiauerat ore: sed corde pnuntiauerat. Hoc
ipsum dicē pnuntiabo: pnuntiare ē. Ideo
et tu dimisisti impietatem cordis mei. Con
fessio u̅ mea: ad os nondum uenerat. Dixeram

enim: pnuntiabo aduersum me. Verunta
men autem deus audiuit uocem cordis mi.
Vox mea nondum in ore erat: sed auris dei
iam in corde erat. Tu remisisti impietatem
cordis mei: quia dixi pnontiabo. Et n̄ suffe
cerat dixi pnuntiabo iniusticiam meam do
mino. Non sine causa dixit pnuntiabo ad
uersum me. Et hoc int̄ est. Multi enim pnun
tiant iniquitatem suam: sed aduersus ipsum
dn̄m deum. Quando inueniuntur in pecca
tis: dicunt. deus hoc uoluit. Si enim homo
dicat non feci. aut hoc factum qd arguis
non est peccatum: non pnuntiat nec adu
sum se: nec aduersum dn̄m. Si dicat feci pro
rsus: et peccatum ē: sed deus hoc uoluit. Quod
g̅ feci: hoc est pnuntiare aduersus deum. Forte
dicatis. Nemo hoc dicit. Quis est qui dicat
deus hoc uoluit? Multi hoc dicunt. Sed et qui
non hoc dicunt: aliud dicunt. Quid dicunt?
Fatum m̄ fecit: stelle me fecerunt: ita iam p
circuitum ad deum uolunt puenire. P cir
cuitum uolunt puenire ad deum accusan
dum: qui nolunt de compendio uenire ad
dn̄m placandum: et dicunt. Fatum m̄ fecit.
Quid ē fatum? Stelle me fecerunt. Quid
sunt stelle? Certe iste quas in celo conspici
mus. Et quis eas fecit? Deus. Quis eas ordina
uit? Deus. Ergo uides quid uoluisti dicere?
Deus fecit ut peccarem. Ita ille iniustus: tu
iustus: quia n̄ ille fecisset n̄ tu peccasses. Tolle
istas excusationes in peccatis. Memento illius
psalmi. Non declines cor meum in uerba ma
ligna: ad excusandas excusationes in pecca
tis. cum hominibus opantibus iniquitatem. Ad
hec enim magni uiri sunt qui defendunt
peccata sua: magni sunt et qui numerant sy
dera. et qui compitant stellas et tempora: et
dicunt quis quando uel peccet uel bene uiuat:
et quando mars faciat homicidium. et uenus
adulterium. Magni docti uiri et electi: uidentur
in hoc seculo. Sed quid ait in psalmo? Ne de
clines cor meum in uerba maligna: cum homini
bus opantibus iniquitatem: et n̄ communicabo
cum electis eorum. Dicant illi electos et docto
res numeratores syderum: dicant illi sapientes

eos qui quasi digerunt in dictis facta huma
na: & describunt de stellis mores humanos.
Cum libro arbitrio me creauit deus: si pecca
ui ego peccaui: ut non solum pnuntiem ini
quitatem meam domino: sed aduersum me: non
aduersus eum. Ego dixi domine miserere mei.
Clamat eger ad medicum. Ego dixi. Quare
ego dixi? Sufficeret dixi. Sed dictum est ego dixi
non fatum: non fortuna: non diabolus: quia
non ipse coegit: sed ego psuadenti consensi.
Ego dixi domine miserere mei: sana animam
meam quia peccaui tibi. Sic & statuit hic: &
pposuit. Dixi pnuntiabo aduersum me iniusticiam
meam domino: & tu remisisti impietatem cor
dis mei. Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in
tempore oportuno. Quo tempore pro hac? Pro
qua hac? Pro impietate? Pro qua impietate?
Pro ipsa uenia peccatorum. Pro hac orabit ad
te omnis sanctus: in tempore oportuno. In
de orabit ad te omnis sanctus: quia dimisisti
peccata. Nam si non dimittes peccata: non
esset sanctus qui ad te oraret. Pro hac orabit ad
te omnis sanctus: in tempore oportuno. Quando
manifestum erit nouum testamentum: quando ma
nifestabitur xpi gloria: quod est tempus
oportunum. Cum autem uenit plenitudo
temporis: misit deus filium suum factum ex
muliere id est ex femina. indiscrete enim uoca
bant hoc antiqui: factum sub lege: ut
eos qui sub lege erant redimeret. Unde re
dimeret? a diabolo: a pdicione: a peccatis
suis: ab eo cui se uendiderant. Ut eos qui sub
lege erant redimeret. Sub lege enim erant:
quia premebat eos lex. Condicio eos premebat
conuincendo de reatu non saluando: & mala
prohibebat. Sed quia illi uires non habebant
per se ipsos iustificandi se. exclamandum erat
ad illum: quomodo clamabat qui captus duce
batur sub lege peccati. Miser ego homo: quis
me liberabit de corpore mortis huius? Erant
omnes homines sub lege. non in lege: iam de
primente illa: illa de reatu conuincente. Demon
strauit enim peccatum lex: illa fixit spinam:
illa fecit cor compungi: ipsa ammonuit ut
reum se quisque cognosceret: & puenia clamaret

ad deum. Pro hac orabit ad te omnis sanctus:
in tempore oportuno. Ergo dicebam de tem
pore oportuno: cum uenit plenitudo tempo
ris: misit deus filium suum. Item dicit apostolus.
Tempore placito exaudiui te: & in die salutis
adiuui te. Et quia de omnibus xpianis predic
tum erat a ppha: subiecit apostolus. Ecce nunc tem
pus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Pro hac
orabit ad te omnis sanctus: in tempore opor
tuno. Veruntamen in diluuio aquarum mul
tarum: ad eum non approximabunt. Ad eum.
Ad quem? Ad deum. Solet enim mutari pso
na: quomodo est. Domini est salus: & super populum tuum
benedictio tua. Non dixit domini est salus. &
super populum eius benedictio eius: aut domine
tua est salus & super populum tuum benedictio
tua: sed cum inciperet domini est salus. non ad
illum sed de illo dicens: ibi conuersus est ad illum
et ait: & super populum tuum benedictio tua. Sic & hic
cum audis primo ad te deinde ad eum: ne
putes alium esse. Pro hac orabit ad te omnis
sanctus: in tempore oportuno. Veruntamen
in diluuio aquarum multarum: ad eum non
approximabunt. Quid est in diluuio aquarum
multarum? Qui natant in diluuio aquarum
multarum: non approximabunt ad deum.
Quid est diluuium aquarum multarum.
Multiplicitas uariarum doctrinarum. Inten
dite fratres. Multe aque: sunt uarie doctrine
Dei una est. Non sunt aque multe: sed una aqua:
siue sacramenti baptismi. siue doctrine saluta
ris. De ipsa doctrina qua irrigamur: per spiritum
sanctum dicitur. Bibe aquam de tuis uasibus: &
de puteorum tuorum fontibus. Ad istos fontes
non accedunt impii: sed credentes in eum
qui iustificat impium: iam iustificati acce
dunt. Alie aque multe id est doctrine inqui
nant animas hominum: quod pauloante
dicebam. Alia doctrina est fatum mihi fecit: alia
doctrina casus mihi fecit: fortuna fecit. Si casibus
reguntur homines: nulla pruidentia aliquid
geritur: & ipsa doctrina est. Alius dixit. Est
gens tenebrarum contraria que rebellauit
aduersus deum: ipsa facit peccare homines.
In hoc diluuio aquarum multarum: ad dominum

ñ approximabunt. Que est aqua illa uera: illa que manat de intimo fonte pure uene uitatis? Que est illa aqua frs: nisi que docet confiteri domino? Que est illa aqua nisi que docet hanc uocem. dixi pnuntiabo aduersum me iniusticiam meam domino ego dixi domine miserere mei: sana animam meam quia peccaui tibi. Hec aqua confessionis peccatorum e: hec aqua humiliationis cordis. Hec aqua uie salutaris: abicientis se nich de se psumentis: nichil sue potentie supbe tribuentis. Hec aqua in nullis alienigenarum libris est: non in epycureis. non in stoicis. non in manicheis: non in platonicis. Vbicumq; etiam inueniuntur optima pcepta morum. & discipline: humilitas tamen ista non inuenitur. Via humilitatis huius aliunde manat: a xpo uenit. Hec uia ab illo est: qui cum esset alt. humilis uenit. Quid enim aliud docuit humiliando se factus obediens usq; ad mortem: mortem autem crucis? Quid aliud docuit soluendo quod non debebat: ut nos a debito liberaret? Quid aliud docuit baptizatus. qui peccatum non habebat? Crucifixus qui reatum non habebat. quid aliud docuit: nisi hanc humilitatem? Non immito ait. Ego sum uia: uitas & uita. In hac g humilitate ppinquatur ad deum: quia ppe e dominus his qui obtriuerunt cor. In diluuio autem aquarum multarum extollentium se aduersus deum: & docentium supbas impietates: ad eum ñ appiquabunt. Tu autem quid. q etiam iustificatus es int medias illas aquas? Undiq; frs mei etiam cum confitemur peccata: pstrepunt circa nos aque ille diluuii. Non sumus in illo diluuio: s; circumdamur ab ipso diluuio. Premunt nos: s; non oppmunt. Vrgent nos: s; non demergunt. Quid g tu facis quia in medio diluuio es. ambulans in hoc seculo? Non enim audit tales doctores: non audit tales supbos. Aut non ex uerbis eorum cotidianas patitur in corde suo psecutiones? Quid g dicat iste iam iustificat et psumens de do: quia circumdatur diluuio isto? Tu m es refugium: a pssura que circumdedit me. Refugiant illi uel ad deos suos. uel ad demones suos: uel ad uires suas. uel ad defensionem peccorum suorum: m in isto diluuio non est refugium nisi tu a pssura que circumdedit me. Exultacio mea redime me. Si iam exaltas: quid uis redimi? Exultacio mea redime me. Audio uocem gaudii: exultacio mea. Audio gemitum: redime me. Gaudes & gemis? Ita inquit: & gaudeo et gemo. Gaudeo in spe: gemo adhuc in re. Exultacio mea redime me. Spe gaudentes: ait apls. Ergo recte exultacio mea. Redime me. Vnde redime me? Sequitur. in tribulatione pacientes. Exultacio mea redime me. Iam iustificatus erat & apls. Et quid ait? Non solum inquit: s; etiam nos ipsi pmicias hntes spc. & ipsi in nob ipsis ingemiscimus. Vnde redime me? Quia & ipsi in nosmet ipsis ingemiscimus: adoptionem expectantes redemptionem corporis nri. Ecce g unde redime me: quia adhuc expectamus in nob ingemiscentes redemptionem corporis nri. Vnde g exultatio mea? Ibi sequitur idem apls: & dicit. Spe enim salui facti sumus. Spes autem q uidetur: non e spes. Quod autem uidet quis quid spat? Si autem quod non uidemus spamus: p pacientiam expectamus. Si spas: gaudes. Si p pacientiam expectas: adhuc gemis. Non enim opus e pacientia: ubi nich mali p pateris. Tolerantia que dr pacientia. que dr sustinentia: que dr longanimitas: non est n in mal. Vbi pmeris: ibi angustia est. Ergo si p pacientiam expectamus: adhuc dicimus. Redime me a pssura: que circumdedit me. Quia u spe salui facti sumus: simul utrumq; dicamus: exultacio mea redime me. Respondetur. Intellectum t dabo. Ipse est ps intelligentie. Intellectum t dabo: & statuam te in hac uia qua gradieris. Quid e statuam te in uia hac. qua gradieris? Non ut hereas ibi: s; ut ab ea non aberres. Dabo intellectum ut cognoscas te semp: & semp gaudeas in spe ad dm: donec ad illam patriam puenias. ubi iam non spes: s; res erit. Obfirmabo sup te: oculos meos. Non a te

auferam oculos meos: quia et tu non auferas
a me oculos tuos. Jam iustificatus: iam post re
missionem peccatorum: leua oculos tuos ad
dn̄m. Putruerat enim cor tuum: cum esset in
t̄ra. Cum h̄ audis: erige sursum cor: ne pu
treat. Ergo et tu leua oculos tuos semp̄ ad do
minum: ut firmet sup̄ te oculos suos. S; quid
times ne cum h̄s oculos ad deum offendas: ne
n̄ respicias ante te. et forte incurras in laqueū?
Noli timē. Ibi enim sunt oculi ipsius: quos
firmat sup̄ te. Nolite inquit solliciti esse. Et
apl̄s petrus. Omnem sollicitudinem uestram
sup̄ illum mittite: quia illi cura ē de uobis.
Ergo obfirmabo sup̄ te oculos meos. Tu g̊ oclos
tuos in illum erige: et non timebis ut dixi
ne in laqueum incurras. Audi alium psal
mum. Oculi mei semp̄ ad dn̄m. Et quasi dicē
tur illi: quid agis de pedib; tuis cum n̄ ante
te attendis? Quoniam inquit ipse euellet
de laqueo pedes meos. Obfirmabo sup̄ te oclos
meos. Postquam p̄misit huic et intellectum
et p̄tectionem suam: conuertit se ad sup̄bos
defendentes peccata sua: et ostendit nobis
quid sit intellectus. Nolite esse sicut equus
et mulus: quib; non est intellectus. Equus et
mulus: erecta ceruice sunt. Non sunt equus et
mulus: sicut ille bos qui agnouit possessorē
suum: et asinus p̄sēpe domini sui. Nolite ēē
sicut equus et mulus: quib; non ē intellect⁹.
Quid enim patiuntur tales? In chamo et fre
no maxillas eorum constringe: q̄ n̄ appro
pinquant ad te. Equus et mulus uis esse.
Vis non habē sessorem? Constringetur os
tuum et maxille tue: in freno et chamo. Ip
sum os tuum constringetur quo iactas
mīta tua: et taces peccata tua. Maxillas
eorum constringe: qui n̄ appropinquant
ad te. Humiliando se. Multa flagella pec
catorum. Non est mirum si adhibito fre
no sequuntur flagella: indomitum enim
animal ēē cupiebat: domatur freno et
flagellis: atq; utinam p̄dometur. Veren
dum est enim ne nimium resistendo do
mitori. indomitum relinqui mereatur:
et ire in uagam licentiam suam: ut dicatur

de illo. Prodiet tanq̄m ex adipe iniquitas
eorum: sicut de illis quib; modo sunt
impunita peccata. Ergo cum flagellatur
corrigatur. dometur: quia et iste sic se
dixit edomitum. Equum et mulum se
dixāt: q̄m tacui. S; unde dōmitus est? Fla
gellis. Conuersus sum in erumpna mea: dū
configētur spina. Siue flagella dicas: siue
stimulos dicas: domat d̄s iumentum cum
insidet: quia iumento expedit ut insidat.
Non enim defatigat⁹ [illegible] deus ambulando
pedibus: sedit [illegible] iumento. An ů n̄
plenum misterij est. [illegible] q̄d asellus adduct⁹
ē domino? Populus mitis et mansuetus
portans bene dn̄m. asellus est: et tendit
in ierl̄m. Diriget enim mites in iudicio:
sicut dicit alius psalmus: docebit mansu
etos uias suas. Quos mansuetos? Non eri
gentes c̄uices aduersum domitorem suum:
pacientes flagella et frenum: sic postea dō
miti ut sine flagello ambulent: et sine fre
no et chamo uiam teneant. Si carueris isto
sessore: tu cades non ille: quia multa flagella
peccatoris. Sp̄antem autem in domino mise
ricordia circundabit. Quom̄ ē refugium ap̄s
sura? Quem p̄mo circundat p̄ssura: postea
circundat misc̄dia: q̄m misc̄diam dabit
qui legem dedit. Legem in flagellis: miseri
cordiam in consolationib;. Sp̄antem in dn̄o
misc̄dia circumdabit. Ergo quid concluditur?
Letamini in domino. O qui letamini in uob̄:
o impij: o sup̄bi: qui letamini in uob̄: iam
credentes in eum qui iustificat impium:
ut deputetur fides ur̄a: ad iusticiam. Leta
mini in domino et exultate iusti. Et exul
tate subaudis in dn̄o. Quare? Quia iam iusti.
Vnde iusti? Non mītis ur̄is: s; gr̄a ipsius.
Vnde iusti? Quia iustificati. Et gloriamini
om̄s recti corde. Quid ē recti corde? Non re
sistentes d̄o. Intendat caritas ur̄a: et intel
ligite rectum cor. Breuiter dico: s; tamen
maxime commendandum. Deo autem gr̄as:
quod in fine ē inhereat sensib; ur̄is. Inter
rectum cor. et prauum cor: hoc interest.
Quisquis homo quicquid patitur preter

uoluntatem afflictionis. meroris. laboris.
humiliationis. non tribuit nisi uoluntati dei
iuste. non illi dans insipientiam quod quasi
nescit quid agat. quia talem flagellat &
talibus parcit. ipse est rectus corde. Peruersi
autem corde sunt & praui & distorti. qui
omnia que patiuntur mala. inique sese
pati dicunt. dantes illi iniquitatem per cuius
uoluntatem patiuntur. aut quia ei non
audent dare iniquitatem. auferunt ei
gubernationem. Quia ipse inquiunt non
potest facere [illegible] lib iniquum. iniquum
autem est ut ego patiar. & ille non pa
tiatur. Concedo enim. ut sim peccator.
Certe sunt peiores qui letantur. & ego
tribulor. Quia ergo hoc iniquum est ut etiam
peiores me letentur & ego tribuler. aut
plus iustus aut minus peccator quam illi
sunt. & certum est apud me hoc esse iniustum.
et certum est apud me quia deus non fecit iniustum.
deus non gubernat res humanas. nec cura est
illi de nobis. Ergo praui corde idem distorti corde
tres habent sententias. aut non est deus. dixit
enim stultus in corde suo non est deus. et
fuit dictum de diluuio illo. Non defuit illis
talis doctrina philosophorum. non defuerunt
qui dicerent non esse deum qui gubernat
omnia & condidit omnia. sed esse multos deos
uagantes sibi preter mundum. non curantes
ista. Ergo aut non est deus hoc dixit impius. cui
displicet quicquid illi accidit preter uolunta
tem. & alteri non accidit cui se preponit. aut
iniustus est deus cui ista placent. & qui hoc
facit. aut non gubernat deus res humanas. nec cura
est illi de omnibus. In istis tribus sententiis.
magna impietas demonstratur. id est aut ne
gare deum. aut dicere iniustum. aut auferre
illi gubernationem rerum. Quare hoc? Quia
distortus est corde. Rectus est autem deus.
et ideo distorto illi non adquiescit. quod in
alio psalmo est. Quam bonus deus israel. rectis
corde. Et quia talem habebat ipse aliquando
sententiam quomodo sciuit deus. & si est scientia in
altissimo. ideo ibi subiecit. Mei autem com
moti sunt pene pedes. Quomodo distortum

lignum si ponas in pauimento equali
non collocatur. non compaginatur. non ad
iungitur. sed semper agitatur & nutat. non
quia inequale est ubi posuisti. sed quia distor
tum est quod posuisti. ita & cor tuum quan
diu prauum & distortum est. non potest col
liniari rectitudini dei. & non potest in illo
collocari ut inhereat illi. & fiat rectum.
Qui autem adheret deo. unus spiritus est. Et
ideo recti corde gloriamini dixit. Quomodo
recti corde gloriantur? Audite gloriatio
nem ipsorum. Non solum autem dicit
apostolus. sed & gloriamur in tribulationibus. Nam
non est magnum gloriari in gaudiis. gloriari
in leticiis. Rectus corde. etiam in tribulati
one gloriatur. Et audi quomodo gloriatur in tribu
latione. quia non frustra quisquam non su
peruacue. Vide rectum cor. Scientes inquit
quoniam tribulatio pacientiam operatur. pa
cientia probationem. probatio spem. spes autem
non confundit. quoniam caritas dei diffusa est in
cordibus nostris. per spiritum sanctum qui datus est
nobis. Sic est ergo rectum cor fratris. Cuicumque
fratris aliquid accidit dicat. dominus dedit
dominus abstulit. Ecce rectum cor. sicut
domino placuit ita factum est. sit nomen
domini benedictum. Quid? Quando abstu
lit? Qui abstulit? Quando abstulit. sit nomen
domini benedictum. Et non dixit dominus de
dit. diabolus abstulit. Intendat caritas uestra.
ne forte dicatis. hoc mihi diabolus fecit. Pror
sus refer ad dominum flagellum tuum. quia
nec diabolus tibi aliquid facit. nisi ille permit
tat qui desuper habet potestatem. aut ad penam
aut ad disciplinam. Aut ad penam impiis.
aut ad disciplinam filiis. Flagellat autem
omnem filium quem recipit. Nec te sine here
ditate si filius fueris futurum speres. Nec te sine
flagello futurum speres. nisi forte cogitas
exheredari. Flagellat omnem filium quem
recipit. Itane omnem? Ubi te uolebas
abscondere? Omnem. & nullus exceptus.
nullus sine flagello erit. Quid ad omnem?
Vis audire quam omnem? Etiam unicus
sine peccato. non tamen sine flagello. Unde

qsi unicus portans infirmitatem tuam. & ꝑsi
guans in se ꝑsonam tuam. tanquam caput
gestans ꝑsonam etiam corporis sui: cum appro
pinquaret passioni ex homine quem gerebat.
constatus est ut te letificaret: constatus ē ut
te consolaretur. Potuit enim utiq; sine tristitia ēe
dominus: paratus ad passionem. Si potuit miles:
non potuit imperator? Quom potuit miles? de
rende paulum exultantem: ꝑpinquantem
passioni. Ego enim tam inquit immolor: & ē
tempus resolutionis meę instat: bonum certa
men certaui: cursum consummaui: fidem seruaui.
De cęto sup̄ē in corona iustię: quam in reddet
dominus in illo die iustus iudex. Non solum
autem in: sed & omnib; qui diligunt aduentū ei.
Videte quemadmodum exultat uenturus ad
passionem. Ergo gaudet coronandus: constatur
coronaturus? Quid g? Portabat infirmitatem
quorundam: qui aduentante tribulatione aut
morte constantur. Sed unde q̄m cor ducit in di
rectionem cordis. Ecce tu uolebas uiuere: nole
bas t aliquid accidē: sed dns aliud uoluit. Due uo
luntates sunt. Sed uoluntas tua corrigatur ad
uoluntatem di: non uoluntas di detorqueat ad
tuam. Prauus est enim tu: regula est illa.
Stet regula: ut qd ꝓuum ē ad regulam cor
rigatur. Videte quom hoc docet dominus
xp̄c. Tristis ē anima mea: usq; ad mortem.
Et pat si fieri potest: transeat ame calix iste.
Ecce ostendit humanam uoluntatem: sed unde
rectum cor. Verum non qd ego uolo: sed quod
tu uis pat. Hoc g fac gaudens in his que tibi
accidunt: & si uenit ille dies ultimus gaude.
Aut si surripit humane cuiusdam uoluntatis
fragilitas? certo dirigatur in dm: ut sis in eis
quib; dr? gloriamini omnes recti corde?
psalmus dauid intelligentię? Intellectus dauid.
qua intelligitur non meritus opum. sed gratia
dei hominem liberari: confitentem peccata
sua;

Item alia exposicio.

eam quorum remisse sunt iniquitates?
et quorum tecta sunt peccata: et
peccata in oblionem ducta sunt. Beat
ille cui non imputauit dominus peccatum: nec
est in ore eius dolus. Nec in ore suo br ostentari
onem iustię: cum conscientia eius peccatis
plena est. Quoniam tacui inueterauerunt ossa
mea. Quoniam non ꝓtuli ore confessionem ad
salutem: omnis firmitas mea in infirmitate
consenuit. declamando me tota die. Cum es
sem impius atq; blasphemus clamando contra
dm: quasi defendens & excusans peccata mea.
Quoniam die ac nocte grauata ē sup me manus
tua. Quoniam continua afflictione flagello
tuorum. Conuls sū in erumpna mea fixus: dum
configēr spina. Miser factus sum cognoscendo
miseriam meam: compunctus mala conscientia.
Dyapsalma. Peccatum meum cognoui: & iusti
ciam meam non opui. Et iustificationem non occul
aui. Dixi ꝓfitebor adūsum me iustificationem
meam dño. Dixi ꝓfitebor non adūsum dm
sicut in clamore impietatis quando tacui: sed adi
sum me iustificationem meam domino. Et tu remisisti
impietatem cordis mei. Dyapsalma. Et tu remisisti
impietatem cordis mei: audiens uocem confessio
nis in corde. antequam uoce ꝓferret. Pro hac
orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportu
no. Pro hac impietate cordis ad te adorabit
omnis ses: non enim mtas sunt ses erunt sed in
oportunitate temporis? hoc ē in aduentu eius:
qui nos a peccatis redemit. Verumtam in dilu
uio aquarum multarum: ad eum non ꝓpin
quabunt. Verumtam nemo arbitretur cum
repente finis uenit sicut in diebus noe remanere confessionis locum: ꝑ quam ꝓpinquet
ad deum. Tu in es refugium a ꝓssura que cir
cumdedit me. Tu in es refugium a ꝓssura
peccatorum: que circumdedit cor meum. Exul
tacio mea redime me: a circumdantib; me. In
te in est gaudium: redime me ab ea tristicia
quam in peccata mea feci. Diapsalma.
Responsio di. Intellectum t dabo: & statuam
te in uia hac qua ingrieris. Intellectum tibi
dabo post confessionem? ut non recedas a uia
qua ingrieris: ne tuę potestatis ēe uelis. Ob
firmabo sup te oculos meos. Noli firmam sup
te facias dilectionem meam. Nolite fieri sic
equus & mulus: quib; non ē intellectus. Loco
se ipsi regē uolunt. Est ugo ꝓphę. In freno
et camo maxillas eorum constringe. Ergo

fac illis dñs quod fit equo & mulo: ut penis
eos cogas ferre regimen tuum. Qui ñ appro
pinquant te. Multum flagellatur: qui ñ
confitens deo peccata sua: se ipsum sibi rec
torem ēē uult. Multa flagella peccatoris.
Sperantem autem in domino misericordia cir
cumdabit. Qui autem sperat in domino. & ei
subdit se regendum miscdā circumdabit. Le
tamini in domino & exultate iusti. Letami
ni & exultate iusti: non in uob̄ s; in domino.
Et gloriamini omnes recti corde. & in eo glori
amini omnes qui intellexistis rectum esse illi
subdi: ceteris p̄feramini;

In finem psalmus dauid.

Exultate iusti in domino.
Exultate iusti non in uob̄: ñ enim
hoc iustum est: s; in domino. Rec
tos decet laudatio. Ipsi laudant dominum:
qui se subdunt domino. Aliter enim distorti
et praui sunt. Confitemini domino in citha
ra. Confitemini domino exhibentes ei corpora
uīa hostiam uiuam. In psalterio decacordo
psallite ei. Seruiant membra uīa dilectioni
dī & proximi: in quib; tria & septem legis p̄
cepta seruantur. Cantate ei canticum nouum.
Cantate ei canticum grē fidei. Bene cantate
ei in iubilatione. Bene cantate ei in leticia.
Qm̄ rectus ē sermo domini. Qm̄ rectus est
sermo dñi ad faciendos uos: quod p uos fieri ñ
potestis. & omnia opa eius in fide. Nec quis
quam se mītis opum puenisse ad fidem putet:
cum in ipsa fide sint omnia opa que diligit
dñs. Diligit miscdam & iudicium. Diligit
enim miscdam quam nunc p̄rogat: & iudi
cium quo id quod p̄rogauit exigit. Miscdā
domini plena est tra. Per orbem peccata dimit
tuntur hominib;: in miscdā domini.
Vbo domini celi firmati sunt. Non enim a se
ipsis: s; domini uerbo iusti firmati sunt. Et
spū oris eius omnis uirtus eorum. Et sancto
eius spū: omnis fides eorum. Congregans
sicut in utre aquas maris. Congregat pplōs
scli in confessionem mortificati peccati: ne
p superbiam libe defluant. Ponens in thesau
ris abyssos. & ei occulta sua seruat ac diui
tias. Timeat dñm omnis terra. Timeat dñm
omnis peccator: ut peccare desinat. Ab ipso
autem commoueantur: nec terroribus ho
minum: uel cuiusquam creature: s; ab ip
so commoueantur omnes qui habitant orbem
tre. Quoniam ipse dixit & facta sunt: non
enim ea que timent alius aliquis fecit: s;
ipse dixit & facta sunt. Ipse mandauit &
creata sunt. Ipse mandauit uerbo suo: & crea
ta sunt. Dominus dissipat consilia gentium:
non eius regnum s; sua regna querentium.
Reprobat autem cogitationes pplōrum. Beati
tudinem terrenam concupiscentium: & re
probat consilia principum: talib; pplis dominari
querentium. Consilium uō domini: manet
in eternum. Consilium uō domini quo beatum
non facit: nisi subditum sibi: manet in eter
num. Cogitationes cordis eius: in secula se
culorum. Cogitationes sapientie eius ñ sunt
mutabiles: s; manentes in scla sclorum. Beata
gens cuius est dominus deus eorum. Vna
gens beata ē ptinens ad celestem ciuitatem:
que sibi dñm non ñ dm̄ suum delegit. Popls
quem elegit dominus in hereditatem sibi.
Neq; hoc a se ipsa s; dī munē electa est: ut pos
sidendam eam incultam & miseram esse non
sinat. De celo respexit dñs: uidit omnes homi
num filios. De anima iusta miscdit uidit dñs
omnes: qui in uitam nouam renasci uolunt. De
p̄parato habitaculo suo. De p̄parato habitaclo
susceptionis humane: quod parauit sibi. Res
pexit sup omnes: qui inhabitant tram. Miseri
corditer uidit omnes qui inhabitant carnem:
ut p̄sit illis ad regendum eos. Qui finxit sin
gillatim corda eorum. Qui cordib; eorum
dona ppa spūaliter tribuit: ut nec totum cor
pus oculus. nec totum auditus: s; alius sic
alius autem sic incorporentur xpo. Qui in
telligit omnia opa eorum. Apud illum in
tellectus sunt omnia opa eorum. Non sal
uus fiet rex in multitudine uirtutis. Non
saluus fiet qui carnem suam regit: si in sua
uirtute multum p̄sumpsit. Nec gigas saluus
erit: in multitudine uirtutis sue. Nec quis
quis militat contra consuetudinem concu
piscentie sue: uel contra diabolum & anglos

eius saluus erit: si sue fortitudini se multum
commisit. Mendax equus ad salutem. Fallitur
quisquis putat uel per honorem. inter homines ad
eptum se salutem adipisci: uel impetu animo
sitatis sue defendi aspernicie. In abundantia autem
uirtutis sue non erit saluus. Ecce oculi domini super
timentes eum. Quia si salutem queris: ecce
dilectio domini super timentes eum. Sperantes
super misericordiam ipsius. & sperantes non in uirtute sua:
sed in misericordia eius. Ut eruat a morte animas
eorum: & alat eos in fame. Ut det eis alimen
tum uerbi: & sempiterne uitatis quod amiserant dum
presumunt in uiribus suis: & ideo nec ipse uires
habent famem iusticie. Anima nostra patiens erit do
mino. Ut autem postea saginetur escis incor
ruptibilibus: interim dum hic est anima nostra
patiens erit domino. Quoniam adiutor & protector noster
est dum conamur ad deum: & protector dum
resistimus aduersario. Quia in ipso letabitur cor
nostrum. Non enim in nobis ubi magna sine illo
inopia est: sed in ipso letabitur cor nostrum. Et in
nomine sancto eius sperabimus. Et ideo sperabimus
uenturos nos ad eum: quia nobis absentibus
per fidem misit nomen suum. Fiat misericordia
tua domine super nos: sicut speramus in te.
Fiat misericordia tua domine super nos: spes enim
non confundit. quia speramus in te.

Psalmus iste **Item alia exposicio.**
ammonet nos exultare in domino: in
scribitur autem psalmus ipsi dauid.
Qui ergo pertinent ad sanctissimum semen dauid
audiant uocem suam: & dicant uocem suam:
et exultent in domino. Sic autem incipit.
Exultate iusti in domino. Iniusti exultent
in seculo. Isto finito seculo: finitur iniustorum
exultacio. Exultent autem iusti in domino:
quia permanente domino. permanebit iustorum
exultacio. Exultate autem in domino: ita
conuenit ut laudemus illum. qui solus non
habet quod nobis displiceat: & nemo tam multa
habet que infidelibus displicent. & breue preceptum
est. Ille placet deo: cui placet deus. Nec le
ue putetis hoc karissimi. Videtis enim quam mul
ti disputent contra dominum: quam multi dis
pliceant opera eius. Cum enim facere uoluerit
contra uoluntatem hominum. quia dominus
est & nouit quid faciat: nec tam attendit
nostram uoluntatem quam utilitatem:
illi qui malunt suam uoluntatem impleri
quam dei: uolunt suam ad uoluntatem
flectere deum: non suam corrigere ad deum.
Talibus hominibus infidelibus impiis. iniquis.
quod piget dicere sed tamen dicam: nostis
enim quam uerum dicam: facilius placet
pantomimus quam deus. Propterea cum dixisset
exultate iusti in domino: quia exultare
in illo nisi laudando non possumus: cum
autem laudamus cui tantomagis placemus.
quantomagis ipse nobis placuit: rectos
inquit decet laudacio. Qui sunt recti?
Qui dirigunt secundum uoluntatem dei cor:
et si eos perturbat humana fragilitas: diui
na consolatur equitas. Quamuis enim corde
mortali priuatim aliquid uelint quod sue interim
cause uel negocio: uel presenti necessitati conueni
at: ubi intellexerint & cognouerint aliud deum
uelle: preponunt uoluntatem melioris uolun
tati sue. & uoluntatem omnipotentis: uolun
tati infirmi: & uoluntatem dei: uoluntati
hominis. Quantum enim distat deus ab homi
ne: tantum uoluntas dei a uoluntate homi
nis. Unde hominem gerens xpc & regulam
nobis proponens docens nos uiuere & prestans nobis
uiuere: ostendit priuatim quandam hominis uo
luntatem in qua suam figurauit & nostram: quia
caput nostrum est. & ad eum sicut nostis tanquam
membra utique pertinemus. Pater inquit si fie
ri potest: transeat a me calix iste. Hec hu
mana uoluntas erat: proprium aliquid & tan
quam priuatum uolens. Sed quia recto corde uo
luit hominem qui quod in illo aliquantum
curuum esset ad illum dirigeret qui semper est
rectus: uerum non quod ego uolo ait: sed
quod tu pater. Sed quid posset mali uelle xpc?
Quid postremo aliud posset uelle quam pa
ter? Quorum est una diuinitas: non potest
esse dispar uoluntas. Sed ex persona hominis trans
figurans in se suos quos in se transfigurauit
cum ait esuriui & dedisti mihi manducare:
quos in se transfigurauit cum furenti et

sanctos persequenti saulo clamauit desuper
quem nemo tangebat: saule saule quid me
persequeris: ostendit quandam propriam ho
minis uoluntatem. Ostendit te: & corre
xit te. Ecce uide inquit te in me: quia
potes aliquid proprium uelle. ut aliud uelit
deus. Conceditur hoc humane infirmitati:
conceditur humane fragilitati: aliquid proprium
uelle. Difficile est ut non tibi contingat:
sed statim cogita quid sit supra te. Illum super
te: te autem infra. Illum creatorem: te cre
aturam. Illum dominum: te seruum. Illum
omnipotentem: te infirmum. Et corrigens
te subiungensque te uoluntati eius ac dicens.
uerum non quod ego uolo sed quod tu uis pater:
quomodo disiunctus es a deo: qui iam
hoc uis quod deus? Eris ergo rectus: decet te
laudacio: quoniam rectos decet laudacio.
Si autem curuus fueris: non laudas deum.
Laudas dominum: quando tibi bene est: blasphemas
quando tibi male est. Quod quidem male si iu
stum est: non est male. Iustum est autem: quoniam
ab illo fit qui iniuste facere nichil potest. Et eris
insulsus puer in domo patris: amans patrem
si tibi blandiatur. & odio habens quando flagellat:
quasi non & blandiens & flagellans heredita
tem paret. Vide autem quemadmodum dece
at rectos laudacio. Audi uocem recti laudan
tis ex alio psalmo. Benedicam dominum in omni
tempore: semper laus eius in ore meo. Quod
est omni tempore: hoc est semper. & quod est
benedicam: hoc est laus eius in ore meo.
Omni tempore & semper: siue in prosperis
siue in auersis. Nam si in prosperis & non in
aduersis: quomodo omni tempore: quomodo
semper? Et audiuimus multas multorum tales
uoces. Quando illis prouenit aliqua felicitas
exultant: gaudent: cantant domino: laudant
deum. Non sunt improbandi: immo gra
tulandum est illis: quia multi. Nec tunc. Sed
isti qui iam deum laudare ex prosperitatis
parte ceperunt docendi sunt patrem agnoscere
& flagellantem: nec murmurare aduersus
corrigentis manum: nec semper praui rema
nentes exheredari mereantur: ut facti iam
recti. Quid enim est recti? Ut nichil illis displi
ceat quod fecit deus: possint & in aduersis lau
dare deum & dicere. Dominus dedit dominus
abstulit: sicut domino placuit ita factum est:
sit nomen domini benedictum. Tales rectos de
cet laudacio: non primo laudatores & postea
uituperatores. Ergo iusti. recti. Recti exultate
in domino: quia uos decet laudacio. Nemo
dicat. Quis ergo iustus? Aut quando ero iustus?
Nolite uos abicere: & desperare de uobis. homines
estis: ad imaginem dei facti estis. Qui uos ho
mines fecit: pro uobis & homo factus est. Ut
multi filii ad hereditatem sempiternam adop
taremini: sanguis unici pro nobis effusus est. Si uos
uobis ex terrena fragilitate uiuistis: ex precio uestro
uos appendite quid manducetis: quid bibatis:
quo subscribatis: tamen digne cogitate. Num
quid hoc uos monemus ut superbi sitis: & uobis
aliquam perfectionem audeatis arrogare? Sed non
iterum ab omni iusticia uos putare debetis exules
fieri. Nolo enim uos interrogare de iusticia uestra:
fortassis enim nemo uestrum mihi audeat respon
dere iustus sum: sed interrogo uos de fide uestra.
Sicut nemo uestrum audeat dicere iustus sum:
sic nemo audeat dicere fidelis non sum. Nondum
quero quid uiuas: sed quero quid credas. Res
ponsurus es credere te in xpm. Non audis apostolum:
iustus ex fide uiuit? Fides tua: iusticia tua:
quia utique si credis caues: si autem caues co
naris: & conatum tuum nouit deus. & uo
luntatem tuam inspicit: & luctam cum carne
considerat: & hortatur ut pugnes: & adiuuat
ut uincas: & certantem spectat: & deficientem
subleuat: & uincentem coronat. Ergo exul
tate iusti in domino. Hoc dixerim exultate
fideles in domino: quia iustus ex fide uiuit.
Rectos decet laudacio. Discite gratias agere deo:
et in prosperitatibus & in tribulationibus. Discite
habere in corde quod omnis homo habet in lin
gua: agat quod uult deus. Ipsa lingua popu
laris: plerumque est doctrina salutaris. Quis non
cotidie dicit: quod uult deus hoc agat?
Et rectus erit inter eos qui exultant in domino:

et quos decet laudacio: quales alloquitur con
sequenter psalmus & dicit. Confitemini domino
in cythara: in psalterio decem cordarum psal
lite illi. Hoc est enim etiam m̄ cantabimus.
hoc ore consono exp̄mentes. corda nostra doce
bamus. Nonne id egit institucio in nomine
xp̄i uigiliarum: ut ex isto loco cythare pelle
rentur? Et ecce ipse iubentur sonare. Confi
temini inquit domino in cythara: in psalterio
decem cordarum psallite ei. Nemo conuertat cor
ad organa theatrica. Quod ei iubetur in se
h̄t: sicut alibi dr̄. In me sunt d̄s uota tua:
que reddam laudationes t̄. Meminerunt
qui p̄dem affuerunt quando quid intersit
int̄ psalterium & cytharam sicut potuimus
sermone discreuimus: & ad intellectum om
nium p̄ducē intim conati sumus. Quantum
autem effecimus uiderunt qui audierunt. Et
nunc non inoportune repetimus: ut in
ista diuersitate duorum instrumentorum mu
sicorum. diuersitatem factorum humanorum
inueniamus significatam p̄ hec: implendam
autem p̄ uitam m̄am. Cythara ē lignum
illud concauum tanquam timpanum pen
dente restudine: cui ligno corde innituntur ut
tacte resonent: non plectrum quo tanguntur:
s; lignum illud dixi concauum cui supiacent.
cui quodam m̄ incumbunt: ut ex illo cum tan
guntur tremefacte. & ex illa concauitate so
num concipientes: magis canore reddantur.
Hoc g̊ lignum cythara in inferiore habet
parte: psalterium in supiore. Hoc est distinctio.
Iubemur autem confiteri m̄ in cythara: et
psallere in psalterio decem cordarum. Non dix̄
in cythara decem cordarum: neq; in hoc
psalmo neq; si n̄ fallor alicubi. Legant & consi
derent melius & ociosius filij n̄ri lectores: tam̄
quantum m̄ uideor meminisse multis locis in
uenimus psalterium decem cordarum: cytharam
decem cordarum nusquam m̄ lectum occurrit.
Mementote cytharam ex inferiori parte habē
quo sonat: psalterium ex supiore. Ex inferiore
uita id ē t̄rena. habemus prosp̄itatem & aduersi
tatem. unde dn̄m laudemus in utroq; ut semp̄
sit laus eius in ore n̄ro: & benedicamus dn̄m:

in omni tempore. Est enim quedam t̄rena pros
p̄itas: est quedam t̄rena aduersitas. Ex utroq;
laudandus ē d̄s: ut cytharizemus. Que t̄rena
prosp̄itas? Cum sani sumus sc̄dm carnem:
cum abundant omnia quib; uiuimus: cum
incolumitas n̄ra seruatur cum fructus large
p̄ueniunt: cum solem suum oriri facit sup̄ bo
nos & malos: & pluit sup̄ iustos & iniustos. Hec
omnia: ad uitam t̄renā ualent. Quisquis inde
non laudat dominum: ingratus est. Numq̄d
quia t̄rena. ideo non d̄i sunt? Aut ido alter
ea dare cogitandus ē. quia dantur & malis?
Multiplex ē enim misc̄dia dei: paciens est. lon
ganimis. inde magis significat quid seruet
bonis: cum ostendit quanta donet & malis.
Aduersitates autem ex inferiore utiq; parte
de fragilitate genis humani: in doloribus et
langoribus. in p̄ssuris. in t̄bulationibus & temp
tationibus. Vbiq; laudet dn̄m qui citharizat.
Non attendat quia inferiora sunt: s; quia re
gi & gubnari non possunt nisi ab illa sapien
tia que attingit a fine usq; ad finem fortiter:
et disponit omnia suauit̄. Non enim celestia
regit: & t̄rena deserit. Aut non illi dicitur:
quo abibo a sp̄u tuo: & quo a facie tua fugi
am? Si ascendo in celum tu ibi es: & si
descendo in infernum ades. Vbi g̊ non est
qui nusquam deest? Ergo confitere dn̄o
in cythara: id ē siue tibi abundet terre
num aliquid. gr̄as age illi qui dedit:
siue t̄ desit. Si forte dampno auferatur.
aliquid: cythariza securus. Non ē enim t̄
ablatus ille qui dedit: quamuis tibi ab
latum fuit quod dedit. Etiam sic inquam
cithariza securus: c̄tus in deo tuo tange
cordas in corde: & dic tamquam in cytha
ra in inferiore parte bene sonante. Do
minus dedit dominus abstulit: sicut dn̄o
placuit ita factum est: sit nom̄ domini be
nedictum. Iam ů cum attendis supiora do
na dei quid t̄ contulit p̄ceptorum: qua
doctrina celesti te imbuit: quid t̄ desup̄
ex illius uitatis fonte p̄cepit: conuertere ad
psalterium: psalle deo in psalterio decem
cordarum. Precepta enim legis decem

sunt. In decem p̄ceptis legis: habes psalte
rium. Perfecta res est. Habes ibi dilectionem
dei in t̄bus: & dilectionem p̄ximi in septē.
Et utiq; nostis domino dicente: quia in
his duob; p̄ceptis. tota lex pendet & p̄phē.
Dicit tibi deus desup̄: quia dominus deus
tuus deus unus est. Habes unam cordam.
Non accipias in uanum nomen domini dei
tui: habes alteram cordam. Obserua diem
sabbati. non carnaliter: non cum iudaicis
deliciis. qui otio abutuntur ad nequitiam:
melius enim utiq; tota die fodent. quam to
ta die saltarent: s; cogitans requiem in deo
tuo. & p̄pter ipsam requiem omnia faciens
abstine ab ope seruili. Omnis enim qui facit
peccatum: seruus ē peccati. & utinam ho
minis. & non peccati. Hec tria p̄tinent ad
dilectionem d̄i: cuius cogites unitatem.
ueritatem. uoluntatem. Est enim quedam
uoluntas in domino: ubi uerum sabbatū
uera requies. Vnde dicitur. Delectare in
domino: & dabit t̄i peticiones cordis tui.
Quis enim sic delectat: quom̄ ille qui fecit
omnia que delectant? In his trib; caritas d̄i:
in aliis septem caritas p̄ximi. Nec facias alii
quod pati non uis: honores patrem & ma
trem: quia uis te honorari a filiis tuis.
Non mecheris: quia nec mechari post te
uxorem tuam uis. Non occidas: quia et
occidi non uis. Non fureris: quia & furtum
pati non uis. Non falsum testimonium dicas:
quia odisti aduersum te falsum testimonium
dicentem. Non concupisces uxorem pro
ximi tui: quia & tuam non uis ab aliq̄
concupisci. Non concupiscas rem aliquā
p̄ximi tui: quia siquis tuam concupiuit
displicet tibi. Conuerte & in te linguam tuā:
quando tibi displicet qui tibi nocet. Hec
omnia p̄cepta dei sunt. sapientia donante
data sunt: desup̄ sonant. Tange psalterium.
imple legem quam dominus deus tuus non
uenit soluere: s; adimplē. Implebis enim
amore: quod timore non poteras. Qui enim
timendo non facit malum: mallet facere si
liceret. Itaq; & si facultas non datur: uoluntas
tenetur. Non facio inquit. Quare? Quia ti
meo. Nondum amas iusticiam: adhuc seruus
es. Esto & filius. S; ex bono seruo: fit bonus
filius. Interim timendo noli facē: disces et
amare non facē. Est enim quedam pulchri
tudo iusticie. Pena te deterret: habet iusticia
formam suam. Oculos querit: accendit ama
tores suos. Pro hac martires sc̄lm calcantes:
sanguinem fuderunt. Quid amabant:
quando istis omnib; renuntiabant? Non
enim illi non erant amatores: aut hoc uob̄
dicimus ut non ametis? Qui non amat:
obriguit. friguit. Ametur. s; illa pulcritudo
que cordis oculos querit. Ametur. s; illa
pulcritudo que laudat iusticiam: incendit
animos. Iusticia accensi p̄munt uerba. edunt
uoces: undiq; dicunt. bene. optime. Quid ui
derunt? In quo pulcher est curuus senex.
Non enim si p̄cedat senex iustus. est aliquid
in eius corpore quod ametur: & tam̄ amatur
ab omnib;. Ibi amatur: ubi non uidetur.
Immo ibi amatur: ubi corde uidetur. De
lectet uos g̊ & rogate dn̄m ut delectet:
dominus enim dabit suauitatem. & terra
nr̄a dabit ~~dabit~~ fructum suum: ut p̄ ca
ritatem impleatis quod p̄ timorem implē
difficile est. Quid dico difficile ē? Non
potest timens adhuc animus. Mallet non
esse quod p̄cipitur: si ad faciendum non
amore ducitur: s; timore coartatur. Noli
furtum facē: time gehennas. Mallet gehen
nas non esse: in quas mittētur. Quando
incipit amare iusticiam: nisi quando mal
let furta non esse. & si gehenne n̄ ēēnt in q̄s
fures mittēntur? Hoc est amare iusticiam.
Et ipsa iusticia qualis est? Quis illam pin
git? Sapientia dei quam pulcritudinem h̄t?
Illam pulchra sunt omnia: que oculis
placent. Ei uidende atq; amplectende: cor
da mundanda sunt. Huius nos amatores
p̄fitemur. Ipsa nos componit: ut ei non
displiceamus. Et quando nos reprehen
dunt homines. in his reb; in quib; ei quē
diligimus placemus: quomodo parui
pendimus rep̄hensores nostros: quomodo

contempnimus. & omnino nichil pendimus?
Amatores lubrici & dampnabiles feminarum
quando amate ipsorum componunt illos se
cundum oculos suos: si ipsis placeant non cu
rant eos quibus displicent. putantes sibi sufficere
quod earum oculis placent ad quas affectant.
et plerumque grauibus displicent: immo semper
grauibus displicent: & meliore iudicio reprehen
duntur. Non bene tonsus es dicit uir grauis
lasciuo adolescenti: non te decet cum talibus
cincinnis incedere. Nouit autem ille capillos
suos placere: nescio cui. Odit te reprehendentem
uero iudicio: & seruat in se quod placet perue
so consilio. Inimicum te putat: quia turpitu
dinem demis. Effugit oculos tuos: & omnino
non curat: qua regula iusticie reprehendatur.
Si ergo illi non curant reprehensores ueraces. ut
sint formosi fallaces: nos in his rebus in quibus
placemus sapientie dei. non debemus curare
irrisores iniustos: non habentes oculos unde uide
ant quod amamus. Hec cogitantes recti corde:
confitemini domino in cythara: in psalterio
decem cordarum psallite illi. Cantate ei canti
cum nouum. Exuite uetustatem. Nostis can
ticum nouum. Nouus homo: nouum testa
mentum: nouum canticum. Non pertinet
canticum nouum ad homines uetere: non illud
dicunt nisi homines noui. renouati per gratiam ex
uetustate: & pertinentes iam ad testamentum
nouum. quod est regnum celorum. Ei suspi
rat omnis amor noster: & cantat canticum no
uum. Cantate canticum nouum: non lingua
sed uita. Cantate domino canticum nouum:
bene cantate ei. Querit unus quisque quomodo
cantet deo. Canta illi: sed noli male. Non uult
uult offendi aures suas. Bene cane frater. Si
alicui bono auditori musico quando tibi dicitur
canta. ut placeas ei si uis aliqua instructione
musice artis cantare. trepidas ne displiceas
artifici. quia quod in te imperitus non ag
noscit. artifex reprehendit: quis afferat deo
bene cantare. sic iudicanti de cantore: sic exa
minanti omnia: sic audienti? Quando po
tes afferre tam elegans artificium cantan
di: ut tam perfectis auribus in nullo displiceas?

Ecce ueluti modum cantandi dat tibi. Noli
querere uerba: quasi explicare possis unde deus
delectetur. In iubilatione cane: hoc est
enim bene canere deo. In iubilatione canta.
Quid est in iubilatione cantare? Intelligere
uerbis explicare non posse: quod cauitur deo.
Et enim illi qui cantant siue in messe. siue
in uinea. siue in aliquo opere feruenti: cum
ceperint in uerbis canticorum exultare leticia.
ueluti impleti tanta leticia: ut eam uerbis ex
plicare non possint: auertunt se a sillabis uer
borum. & eunt in sonum iubilationis. Iubi
lum sonus quidam est: significans cor partu
rire quod dicere non potest. & quem decet
ista iubilatio: nisi ineffabilem deum? Ineffa
bilis enim est: quem fari non potes. Si eum
fari non potes & tacere non debes: quid restat
nisi iubiles ut gaudeat cor sine uerbis: & im
mensa latitudo gaudiorum. metas non habet
sillabarum? Bene canite ei in iubilatione:
quia rectus est sermo domini: & omnia opera
eius in fide. In quo etiam displicet non rectis
rectus est ille: & omnia opera eius in fide. Tua
sint opera in fide quia iustus ex fide uiuit: &
fides per dilectionem operatur. Tua sint opera in
fide: quia in deum credendo fidelis efficeris.
Opera dei quomodo possunt esse in fide: quasi deus
uiuat ex fide? Inuenimus & deum fidelem:
et hoc non uerbis nostris dicit. Apostolum audi.
Fidelis inquit deus qui non uos permittat temp
tari supra quam potestis facere: sed faciet cum
temptatione etiam exitum ut possitis susti
nere. Audistis fidelem deum: audite & ali
bi. Si tolleramus: & conregnabimus. Si negauerimus:
& ille nos negabit. Si non credimus:
ille fidelis permanet: negare se ipsum non po
test. Habemus ergo & fidelem deum. Distinga
mus potius fidelem deum: a fidei homine.
Fidelis homo est: credens promittenti deo. Fidelis
deus est: exhibens quod promisit homini. Te
neamus fidelissimum debitorem: quia te
nemus misericordissimum promissorem. Neque
enim ei aliquid mutuum commendauimus:
ut debitorem teneamus eum: cum ab illo
habeamus quicquid ei offerimus: et ex

illo sit quicquid boni sumus. Omnia dona q̄b;
gaudemus: ab illo sunt. Quis enim cognouit
sensum domini? aut quis consiliarius eius fuit?
Aut quis p̄or dedit ei? & retribuetur illi? Q̄m
ex ipso & p ipsum: & in ipso sunt omnia.
Ergo non ei aliquid dedimus: & debitorem
tenemus. Vnde debitorem? Quia p̄missorem.
Non dicimus d̄o redde quod accepisti: s; red
de qd̄ p̄misisti. Q̄m rectus est sermo domini.
Quid est rectus est? Non te fallit. Tu eum noli
fallere: immo tu te noli fallere. Quis enim fallit
omnia scientem? S; mentita ē iniquitas sibi.
Quoniam rectus est sermo domini: & omnia
opa eius in fide? diligit misc̄diam & iudicium.
Fac ista: quia d̄s facit ista. Intendite ipsam mi
sericordiam. & iudicium. Misericordie temp⁹
m̄o est: iudicij tempus post erit. Vnde est mise
ricordie tempus? Vocat m̄o adu̅sos: donat
peccata conu̅sis. Pa ciens est sup peccatores:
donec conu̅tantur. Quandocumq; conuersi
fuerint: p̄terita obliuiscitur. futura p̄mittit.
Hortatur pigros? consolatur afflictos? doce
studiosos? adiuuat dimicantes? neminem
deserit laborantem? & exclamantem ad
se: donat unde sibi sacrificetur? ipse t̄ribuit:
unde placetur. Magnum misc̄die tempus:
non nos transeat fr̄s. non nos transeat. Ven
turum est iudicium. Erit & tunc penitentia:
s; iam infructuosa. Dicent inter se penitentiā
agentes: & p̄angustia sp̄c gementes. Certe
ista sunt scripta: in libro sapientie. Quid nob
p̄fuit sup̄bia. & diuitiarum iactantia quid
contulit nob? Transierunt omnia: tanq̄m
umbra. Modo dicamus transeunt omnia
tanquam umbra? m̄o dicamus fructuose tran
seunt: nec tunc dicamus infructuose transi
erunt. Hoc est g̅o tempus misc̄die: erit & iu
dicij. Ne putetis autem fr̄s: quia ista a se pos
sunt in deo aliquo m̄o separi. Videntur enim
sibi aliquando contraria? ut qui misericors
est non seruet iudicium: & qui iudicij te
nax est. obliuiscatur misc̄dam. Omnipotens
est deus? nec in misc̄da amittit iudicium:
nec in iudicio misc̄dam. Miseretur enim.
Consid̄at imaginem suam & fragilitatem
nostram? errorem nostrum. cecitatem nostram:
et uocat adu̅sos a se. & conu̅sis ad se donat
peccata: non conu̅sis non donat. Misericors
est & iustus. Numquid & iudicium amisit?
aut non debuit iudicare inter conu̅sos & non
conu̅sos? An uob iustum uidetur. ut conuer
sus & non conu̅sus equalit̄ habeantur? ut eo
m̄o suscipiantur confitens & mentiens. humil
et sup̄b;? Ergo h̄t & iudicium in ipsa miseri
cordia. Rursus in illo iudicio habebit mise
ricordiam? in eos utiq; quib; dicturus est:
esuriui & dedistis m̄i manducare. Etenim d̄r
in quadam epl̄a aplica. Iudicium sine mise
ricordia: illi qui non fecit misc̄dam. Beati
inquit misericordes: quoniam ipsorum mi
sc̄bitur deus. Ergo in illo iudicio erit & mi
sericordia: s; non sine iudicio. Si enim in quē
libet. s; in eum erit misc̄da qui p̄rogauit
misc̄dam? & ipsa misc̄da iusta erit: quia
confusa non erit. Misc̄da ē c̄te ut dimittan
tur peccata: misc̄da ē ut tribuatur uita
et̄na. Vide ibi iudicium. Dimittite & dimit
tetur uob? date: & dabitur uob. Certe da
bit̄ uob? & dimittetur uob: misc̄da est. Si
inde recessisset iudicium? non dicet in qua
mensura mensi fuitis: remetietur uob. Audisti
quemadmodum exhibeat deus misc̄dam: &
iudicium. Exhibe & tu misc̄dam: & iudiciū.
An forte ad dn̄m p̄tinent ista? & ad hominē
non p̄tinent? Si ad hominem non p̄tinent:
non dicet dominus phariseis? relinquitis
grauiora legis misc̄dam & iudicium. Ergo p̄ti
net ad te misc̄da & iudicium. Ne putes quod
misc̄da ad te p̄tineat: iudicium autem n̄ ad te
p̄tineat. Aliquando audis causam int̄ duos?
quorum duorum unus ē diues alius paup. &
contingit ut paup h̄at causam malam: di
ues autem bonam. Iam si tu non es eruditus
in regno d̄i. uideris t̄ bene facē. si quasi pau
pem miseratus abscondas & contegas iniqui
tatem illius? & uelis eum iustificare: ut
quasi causam bonam habe uideatur. Et si re
p̄hensus fueris qd̄ male iudicasti: quasi de
misc̄da respondes. Noui & enim ego & scio:
s; paup erat? misc̄da ei debebatur. Q̄mmodo

tenuisti misericordiam? & peruertisti iudicium? Et quoniam inquit si tenerem iudicium? non amitterem misericordiam? Pronuntiarem adiutus pauperem qui unde redderet non habet? aut si habet cum reddidisset unde postea uiueret non inueniret? Aut ubi deus cuius De accipias personam pauperis in iudicio. Ceterum facile e. ut animo neamur personam diuitis non accipe. Hoc omnis homo uidet? atq utinam sicut omnis homo uidet faceret. Aliud est ubi fallitur uelut q̃ uult placere deo: si personam pauperis in iudicio accipiat? et dicat deo: tibi pauperi immo si teneres utrũq misericordiam & iudicium: placeres deo. Primo qualem misericordiam fecisti in eum? cuius iniquitatibus? Ecce sacello pepercisti: cor percussisti. Pauperi ille iniquus remansit: & tanto iniquior q̃nto te quasi hominem iustum fauere uidet iniquitati sue. A te recessit iniuste adiutus: do remansit iuste damnandus. Qualem misericordiam prebuisti ei? quem iniustum fecisti? Ecce crudelior inuenitur: quam misericordior. Quid g̃ aliquis faceret? Iudicares primo secũm causam? arguerel pauperem: flecteres diuitem. Aliud est iudicandi: aliud petendi locus. Quando te ille uidet diuel remisisse iusticiam? non exegisse unquam pauperi crucem. si p̃ multo peccati sui ob uirgasse te iuste? non flecteretur ille ad misericordiam petente te qui letus redditus erat iudicante? Quamuis g̃ his psalmi plura restent: consulendum est tamen uiribus & animę & corporis. & ppter uarietatem audiendi qua refici mur cum ex eodem tractu? uelut multi saporel nob̃ fiunt ad degendam fastidia: si nob̃ sufficiant cõsilia ad dominum. Explicit sermo. i. Incipit .ii. de eodẽ psalmo habit? ad mensam beati cypriam: quarta feria.

Cum annuntiando & in audiendo ubo utilitatis labor e. Quem laborem fis equo animo toleram?. si sententię dominicę & condicionis nr̃ę memineramus. Ab ipso enim nr̃i generis exordio audiuit homo non ab homine fallaci? nec a diabolo seductore: si ab ipsa ueritate ex ore dei. In sudore uultus tui: edes panem tuum. Proinde si panis nr̃ est ubum dei? studemus in audiendo: ne moriamur in ieiunando. Psalmi huius primarum partium pauci uersus uigiliarum nup actarum sollempnitate tractati sunt: qd restat audiamus. Hinc autem incipit pars quę restat: qd nõ cantauimus. Misericordia domini plena est tra: ubo domini celi firmati sunt. Io ipsum est enim sermone domini celi firmati sunt. Dicat igitur populus bene cantate ei in ubilatione? id e mellifluitter cantate: q̃m rectus e sermo domini. & omnia opa eius in fide. Nichil promittat & si reddit, fideliis ille facilis est debitor: esto tu alarius exactor. Deinde cum dixisset omnia opa eius in fide: adiunxit quare. Diligit misericordiam & iudicium. Qui g̃ misericordiam diligit: misereatur. Qui autem misereatur? non pot promittere & non reddere: qui posset dare etiã si non promitteret. Ergo qua diligit misericordiam: oportet ut exhibeat quod promittit. Et qua diligit iudicium: oportet ut exigat qd dedit. Vnde bene dominus dicit cuidam seruo. Dares tu pecuniam meam: & ego uenies cum usuris exigerem. Quod ideo monemur: ut sciamus quomodo audiamus. Ipse enim dicit alio loco in euangelio. Non ego iudico quemquam. Sermo quem locutus sum est: ipse iudicabit eos in nouissimo die. Nec se excuset qui audire non uult: ne quasi sit quod ab illo exigatur. Io ipsum enim exigetur: quia noluit accipe cum daretur. Aliud est enim non posse accipere: aliud nolle. Illic excusatio necessitatis est: hic reatus uoluntatis. Ergo omnia opa eius in fide. diligit misericordiam & iudicium. Accipite misericordiam & timete iudicium? ne ille cum uenit exigat anob̃ rationem: ita ut in aere dimittat. Exigit enim rationem: reddita ratione donat ueritatem. Accipite g̃ misericordiam fis: accipiamus omnes. Demo nem in accipiendo dormat: ne ad reddendum male exerceatur. Accipite misericordiam. Sic ad nos clamat ds: tanquam si tempore famis diceretur: accipite frumentum. Quod cum audiret tempore famis: profecto ipso stimulo necessitatis concursus curreret? usans re hac

atq; illac: querens unde accipias qd dictum
est accipe. Et cum inuenires quando te tenes?
Quam moram interponeres? Sic & nunc dictum est ac
cipite misericordiam. Diligit enim misericordiam & iudicium. Cum
acceperis bene utere: ut bonam racionem
reddas cum iudicium uenerit eius qui tibi
modo prorogat in ista fame misericordiam. Nolo ergo ut
dicas. Unde accipio? Quo eo? Recordare
quod cantasti: misericordia domini plena est terra.
Ubi iam non euuangelium predicatur? Ubi
sermo domini tacetur? Ubi salus cessat?
Opus est: ut uelis accipere. Plena sunt horrea.
Hec ipsa plenitudo & abundantia non te
uenientem expectauerunt: sed ad dormien
tem ipsa uenerunt. Non dictum est surgant
gentes. & eant ad unum locum: sed annun
tiata sunt ista gentibus ubi erant: ut imple
retur et inde prophetia dicens. Adorabit enim
unus quisque de loco suo. Misericordia domini ple
na est terra. Quid celi? Audi quid celi. Non
enim indigent misericordia: ubi nulla est miseria.
In terra abundat hominis miseria: superabun
dat domini misericordia. Miseria hominis plena est
terra: & misericordia domini plena est terra. Celi ergo
ubi nulla est miseria: numquid quia non
indigent misericordia. non indigent domino?
Omnia enim indigent domino: & misera
et felicia. Sine illo miser non subleuatur:
sine illo felix non erigitur. Ergo ne forte de
celis quereres: cum audires misericordia domini
plena est terra: audi quia domino & celi in
digent. Sermone inquit domini celi soli
dati sunt. Non a se sibi solidamentum fue
runt: nec ipsi celi firmitatem sibi propriam
prestiterunt. Verbo domini celi firmati sunt:
et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. Non ha
buerunt aliquid ex se: & tanquam supple
mentum a domino perceperunt. Spiritu enim eius
oris. non pars: sed omnis uirtus eorum. Sane
fratres uidete eadem opera filii: & spiritus sancti.
Non enim negligenter pretereundum est.
Propter quosdam iniquos discretores: & tur
bulentos confusores. Utrumque enim male
fit. Confundunt illi discernendo male crea
turam cum creatore: & cum sit creator spiritus
dei: inter creaturas eum numerant. Illi dis
cernunt & confundunt: confundantur & con
uertantur. Audi modo unum opus filii & spiritus sancti.
Verbum certe dei filius est. & spiritus oris eius: spiritus sanctus
est. Verbo domini celi solidati sunt. Quid est autem
solidatos esse: nisi habere stabilem firmamque uir
tutem? & spiritu oris eius omnis uirtus eorum.
Posset & sic dici. spiritu oris eius celi solidati sunt:
et uerbo domini omnis uirtus eorum. Quod est
enim omnis uirtus eorum: hoc est solidati sunt.
Hoc ergo facit filius: & spiritus sanctus. Numquid
sine patre? Quis facit ergo per uerbum suum &
per spiritum suum: nisi cuius uerbum est & cuius est
spiritus? Trinitas ergo est hec: unus deus. Hunc
adorat: qui nouit adorare. Hunc ubique habet:
quo se conuerterit. Non enim querit ab aduer
sis: sed ipse uocat aduersos ut impleat conuersos.
Sane fratres exceptis illis celis superioribus ignotis
nobis in terra laborantibus: & per humanas con
iecturas ut cumque istas querentibus: excep
tis ergo illis celis quomodo sint super inuicem uel
quot sint. uel quibus modis dicti sint. quibus
incolis impleti sint. qua dispositione rigan
tur: quomodo ibi unus quidam hymnus
indeficiens cocinnens ab omnibus predicet
dominum. multum est a nobis inuenire: satagamus
tamen peruenire. Ibi est enim patria
nostra: quam longa fortasse peregrinatione obliti
sumus. Vox enim nostra in illo psalmo est. Heu
me quam peregrinatio mea longinqua facta est.
Ergo de illis celis difficile mihi est disputare:
si tamen non impossibile est & uobis intelligere.
Certe qui me in his rebus intellectu pre
uenit fruatur quo precessit: & oret pro me
ut sequar ego: interim exceptis illis celis
habeo de quibus hic ut cumque disseram
nobis proximos celos sanctos dei apostolos. pre
dicatores uerbi ueritatis: per quos celos com
pluti sumus. ut per totum mundum se
ges ecclesie pullularet: & si cum zizaniis
interim communem bibens pluuiam. sed
tamen horreum non habitura commune.
Ergo cum dictum esset misericordia domini
plena est terra: quasi quereres unde imple
ta est terra misericordia domini: prius missi sunt

celi · qui misericordiam domini spargent sup
terram : & hoc sup totam terram. Nam uide
quid de ipsis celis alibi dr. Celi enarrant
gloriam dei : & opa manuum eius annun
tiat firmamentum. Quod celi : hoc firma
mentum. Dies diei eructat uerbum : & nox
nocti annuntiat scientiam. Non cessatur : non
tacetur. Sz ubi predicauerunt : & quo usqz p
uenerunt ? Non sunt loquele neqz sermones :
quorum non audiantur uoces eorum. Sz hoc
ad id ptinet : quia omnium linguis locuti
sunt. In uno loco omnium linguis locuti :
impleuerunt quod dictum e. Non sunt lo
quele neqz sermones : quorum n audiantur
uoces eorum. Sz quero ipsa uox in omnibus
linguis : quo usqz puenit que impleuit. Audi
g quod sequitur. In omnem terram exiuit
sonus eorum : & in fines orbis terre uerba eorum.
Quorum nisi celorum : qui enarrant glo
riam di ? Ergo si in omnem terram exiuit
sonus eorum. & in fines orb terre uerba eorum :
qui predicauerunt nob ? Indicet nob qui
illos misit : indicet plane. fideliter indicet :
quia & antequam fierent predixit futura ille
cuius omnia opa in fide. Resurrexit enim
amortuus : & contrectactis menbris : cogni
tus discipul suis ait. Oportebat xpm pati :
et resurgere tercia die : & predicari in nomine
eius penitentiam & remissionem peccatorum.
Unde : & quousqz ? Per omnes gentes ait incipi
entib; ab iherlm. Quam misericordiam u expec
tamus frs uberiorem a domino : n ut peccata
nra dimittantur ? Cum g ea sit magna mi
sericordia domini remissio peccatorum : et
hanc predixit dominus predicari p omnes gen
tes : misericordia domini plena est terra. Unde
plena est terra ? Misericordia domini. Terra omnis
quare ? Quia ubiqz peccata dimittit deus :
quia misit celos qui terram compluerent.
Et quomodo ausi sunt ipsi celi ire cum fiducia
ex hominib; infirmis celi fieri : nisi quia uerbo
domini celi firmati sunt ? Unde enim habe
rent tantam uirtutem oues inter lupos : nisi
quia spu oris eius omnis uirtus eorum ?
Ecce inquit mitto uos : ut oues in medio
luporum. O domine misericordissime : certe
hoc facis : ut misericordia tua plena sit terra. Si g
misericors es ut impleas terram misericordia : uides
quos mittis : uides quo mittis. Quo inquam
mittis : & quos mittis ? Oues in medio luporum.
Unus lupus si mittatur in medium innumera
bilium ouium : quis ei resistit ? Quid non con
turbat ? Quid non consumit ? Nisi forte quia
cito saciatur : omnia deuoraret. Mittis infir
mos : inter seuos. Mitto inquit : quia celi fiunt
ut terram compluant. Unde celi homines infir
mi ? Sz spu oris eius omnis uirtus eorum. Ecce lupi
tenebunt uos. & tradent uos : & offerent po
testatib; ppter nomen meum. Iam uos armate
uos. Virtute nra ? Absit. Nolite cogitare quid
loquamini. Non enim uos estis qui loquimini :
sz spc patris uri qui loquitur in uob : quia
spu oris eius omnis uirtus eorum. Facta
sunt hec : missi sunt apli ptulerunt pssu
ras. Numquid mo tantas ferimus ut audia
mus hec quantas illi ut seminarent hec ? Non.
Fratres : g infructuosus labor nr ? Non. Vi
deo constipationem uram : sz & uos uidetis
sudorem nrm. Si tolamus : & conregnabimus.
Ecce facta sunt illa : & ex illis ouib; missis
in medio luporum : memorias martirum ce
lebramus. Locus iste quando martiris be
ati corpus pcussum e : lupis plenus erat.
Vicit tot lupos una ouis capta : & impleuit
locum ouib; ouis occisa. Seuiebat tunc ma
re in gentib; psequentium fluctib; : ibat
in aridam sitientem celum di. Modo aut
p illa que illi passi sunt qui aciem ru
perunt : glorificatum e nomen xpi. Oc
cupauit etiam ipsas potestates : ambu
lans sup capita tumentium gurgitum.
Et quia ista facta sunt : mo etiam qui ui
dent nondum credentes conuenticula
nra. celebrationes. sollempnitates. laudes
iam manifestas & publicas di nri : puta
tis eos non dolere ? Putatis non fremere ?
Sz nunc impletur quod de illis dictum e.
Peccator uidebit & irascetur. Quid g qz
irascetur ? Ne timeas ouis lupum. Mo
do minas eorum & fremitus ne timeatis.

Irascetur. Sed quid sequitur? Dentibus fremet et
tabescet. Quia ergo modo salsa maris aqua que re-
mansit in christianos seuire non audet: occultat
murmur. rugit in se et intra mortalem pellem
fremit conclusa salsugo: uidete quid sequitur.
Congregans sicut in utre aquas maris. Cum ergo
antea mare in martiribus liberis fluctibus seuiebat:
modo autem intra mortalia pectora inclusum
amarum est: ille fecit qui in illis uicit. Qui po-
suit terminos tunc mari: ut in se remeantes
comminuerentur fluctus eius: ipse congregauit
uelut in utre aquas maris. Mortalis pellis
contegit amaram cogitationem. Timentes
enim pelli sue: intus tenent quod non audent
emittere. Nam eadem est amaritudo. Sic oderunt:
sic detestantur. Sed quod tunc aperte seuiebat nunc
occulte. quid aliud dicam: quam quod dictum est
frendet et tabescet? Eat ergo ecclesia ambulet:
facta est uia strata nostra: ab imperatore munita
est. Ferueamus in itineribus bonorum operum. Hoc
est enim ambulare nostrum. Et si quando exis-
tunt temptationes pressure unde non sperabatur.
iam congregata uelut in utre aqua maris: intel-
ligamus deum facere hoc ad disciplinam. ut excu-
tiat nobis male presidentem de temptationibus
securitatem: et dirigat nos in regnum suum
composito desiderio. Quod desiderium nostrum
tribulationibus hinc atque hinc contundentibus
producitur ut simus canori auribus domini: tan-
quam tube ductiles. Dictum est enim et hoc
in psalmis: ut in tubis ductilibus laudemus
dominum. Tuba ductilis malleo producitur. Ita christia-
num cor: in deum pressurarum plagis extenditur.
Meminimus ergo fratres etiam his temporibus quibus
congregata est uelut in utre aqua maris: non
deesse deo unde proferat quo nos emendet: cum
emendatione nobis opus est. Ideo enim sequitur.
Ponens in thesauris abyssos. Thesauros enim dei:
dicit secretum dei. Nouit enim omnium cor-
da: quid ad tempus proferat unde proferat:
quantam potestatem tribuat malis in bonos:
ad iudicandos quidem malos. erudiendos
autem bonos. Nouit quomodo hec agat: qui
ponit in thesauris abyssos. Fiat ergo quod se-
quitur. Timeat dominum omnis terra. Non gloriet

superba leticia temeraria exultatione dicens:
iam congregata est uelut in utre aqua maris.
Quis mihi aliquid facere audebit? Nescis quia po-
suit ille in thesauris abyssos? Nescis unde
proferat quod opus est ad flagellandum te
pater tuus: qui quidem ad disciplinam tuam
habet abyssi thesauros. quibus te erudiat ad the-
sauros celorum? Ergo redi ad timorem: qui
iam ibas ad securitatem. Exultet terra: sed et ti-
meat. Exultet. Quare? Quia misericordia
domini plena est terra. Timeat. Quare? Quia
sic congregauit in utre aquas maris: ut po-
neret in thesauris abyssos. Fiat ergo in illa: quod
alibi breuiter utrumque dicitur. Seruite domino in
timore: et exultate ei cum tremore. Timeat
dominum omnis terra. Ab ipso autem commoueantur
omnes qui habitant orbem terre. Non timeant alte-
rum pro illo: ab ipso commoueantur omnes qui
habitant orbem terre. Terra seuit: dominum time.
Serpens insidiatur: dominum time. Homo te odit:
deum time. Diabolus oppugnat: deum time.
Tota enim creatura sub illo est: quem iuberis
timere. Quoniam ipse dixit et facta sunt:
ipse mandauit et creata sunt. Hoc in psal-
mo sequitur. Cum enim dixisset ab ipso
commoueantur omnes qui habitant orbem terre:
ne conuerteret se homo ad timendum aliquid
et auersus a timore dei timeret pro illo aliquam
creaturam: et adoret quod factum est dimis-
so qui fecit: confirmauit nos in timore dei
tanquam dicens nobis et alloquens nos. Quid
formidaturus es aliquid de celo. aliquid de
terra: aliquid de mari? Ipse dixit et facta sunt:
mandauit et creata sunt. Qui dixit et facta
sunt. mandauit et creata sunt: cum iubet
mouentur. cum iubet quiescunt. Conqui-
escunt et malicie hominum: et cupiditates
hominum. Cupiditatem nocendi potest ha-
bere homo propriam: potestatem si ille non dat
non habet. Non est enim potestas: nisi a deo. De-
finita est sentencia apostoli. Non dixit non est cupi-
ditas nisi a deo: est enim mala cupiditas que
non est a deo. Sed ipsa mala cupiditas nulli no-
cet: si ille non permittat. Non est inquit po-
testas: nisi a deo. Unde deus homo stans ante

hominem: non haberes inquit in me potes
tatem: nisi data t̄ desup̄ fuisset. Ille iudicabat:
ille docebat. Cum iudicabatur docebat: ut
iudicaret. R quos docuerat. Non haberes
inquit in me potestatem: nisi data t̄ desup̄
esset. Quid ē hoc? Homo tantum non h̄t
potestatem nisi cum accepit desup̄? Quid?
Ipse diabolus ausus ē ul' unam oviculam tollē
viro sancto iob: nisi p̄us dicēt mitte manum
tuam: hoc ē da potestatem? Ille volebat: s; ille
non sinebat. Quando ille p̄misit: ille potuit.
Non g̊ ille potuit: s; qui p̄misit. Ideo bene eru
ditus ipse iob non ait sicut iam commemora
re vob̄ solemus: dominus dedit & diabolus abs
tulit. s; dominus dedit & dominus abstulit:
sicut domino placuit ita factum ē. non sicut
diabolo placuit. Videte g̊ fr̄s mei cum tanto
labore manducantes salubrem & utilem panem:
videte ne quenquam timeatis n̄ dn̄m. Preter
eum ne timeas alium: scriptura t̄ dicit. Proinde
timeat dn̄m omnis t̄ra: qui posuit in thesau
ris abyssos. Ab ipso autem commoveantur om̄s
qui inhabitant orbem t̄re: qm̄ ipse dixit & facta
sunt. ipse mandavit & creata sunt. S; iam cessa
runt reges mali: facti sunt boni. Crediderunt &
ipsi: signum crucis x̄i in fronte iam portant.
Preciosius signum: qualibet gemma diadema
tis. Illi qui sevierunt: destructi sunt. S; quis
fecit hoc? Forte tu ut extollas te? Dominus
dissipavit consilia gentium: reprobat autem
cogitationes ppl̄orum. & reprobat consilia
p̄ncipum. Quanti dixerunt tollamus eos de
t̄ra: non erit nomen xp̄ianum: si hoc feceri
mus. Sic occidantur: sic torqueantur: talia
et talia illis infligantur. Dicta sunt hec: et
int̄ hec crevit ecc̄la. Reprobat cogitationes po
pulorum: & reprobat consilia p̄ncipum. Con
silium v̄ dn̄i manet in et̄num: cogitationes
cordis eius in scl̄a scl̄orum. Repeticio senten
tie ē. Quod ante consilium hoc ait. postea co
gitationes cordis & quod supra ait. postea
manet in et̄num: hoc ait postea in secula se
culorum. Repeticio: confirmatio ē. Ne autē
fr̄s putetis quia dixit cogitationes cordis
quasi sedere dn̄m & cogitare quid agat: &

exquirere consilium faciendi aliquid. ul' n̄
faciendi. Tue sunt iste homo tarditates: usq;
in velocitatem currit v̄bum eius. Quando
potest esse mora cogitationis in illo verbo?
quod unum ē & omnia complectitur? S;
dicuntur cogitationes d̄i ut tu intelligas:
ut scd̄m te audeas ~~te audeas~~ erigē cor. ul' ad
v̄ba tue infirmitatis similia: quia res ipsa ē
multum ad te. Cogitationes cordis eius: in se
cula scl̄orum. Que sunt cogitationes cordis
eius: & quod ē consilium domini q̊d manet
in et̄num? Contra quod consilium ut quid
fremuerunt gentes. & ppl̄i meditati sunt in
ania: quandoquidem reprobat cogitationes
ppl̄orum. & reprobat consilia principum?
Unde g̊ consilium domini manet in et̄num:
nisi de nob̄ quos ante p̄sciuit & p̄destinavit?
Quis tollit p̄destinationem d̄i? Ante mundi
constitutionem vidit nos. fecit nos. em̄davit
nos: misit ad nos. redemit nos. Hoc eius con
silium: manet in et̄num: hec eius cogitatio ma
net in secula seculorum. Fremuerunt gentes
ap̄te fluctuantes & sevientes: contabescant
nunc tanquam incluse & congregate in utrem.
Habuerunt liberas audacias: habeant truces
et amaras cogitationes. Quando possunt des
truere quod ille cogitavit. & manet in eter
num? Quid ē autem hoc? Beata gens. Quis
non hoc audito erigat se? Amant omnes
beatitudinem: & ideo p̄ versi homines quia
mali volunt esse. miseri nolunt. Et cum sit
malicie individua comes miseria: isti p̄ verse
non solum mali esse volunt & miseri no
lunt quod fieri non potest: s; ideo volunt
mali esse ne miseri sint. Quid ē hoc q̊d dixi:
ideo volunt mali ēē: ne miseri sint? Consi
derate hoc paululum in omnib; hominib;.
Qui male faciunt: beati ēē semp̄ volunt.
Furtum facit. Queris quare? Propt̄ famem.
p̄pter necessitatem. Ergo ne miser sit: ma
lus est. & ideo miserior ē: quia malus. De
pellende g̊ miserie causa: & ad inquiren
de beatitudinis causa faciunt omnes ho
mines quicquid ul' boni faciunt ul' mali.
Semp̄ g̊ esse beati volunt. Sive male viventes.

siue bene uiuere: beati esse uolunt: et non contingit omnib; quod omnes esse uolunt. Omnes enim beati esse uolunt. Non erunt autem: nisi illi qui uiuere esse uoluerunt. Et ecce nescio quis ut male faciat beatus uult esse. Vnde? Ex pecunia. ex argento. & auro. ex predijs: fundis domib; mancipijs pompa seculi: honore uolatico & pcuro. Habendo aliq̃d uolunt beati esse. Quere g̃ quid habeas: ut beatus sis. Cum enim beatus eris melior utiq; eris quam cum miser es. fieri autem non potest: ut res deterior te faciat meliorem. Homo es: deterius te ẽ quicquid cupis: quo beatus esse desiderat. Aurum argentum quelibet corpora quib; inhias adquirendis. possidendis. fruendis. inferiora sunt te: & tu melior es tu potior es. & utiq; uis melior ẽe q̃m es. cum beatus esse uis qua miser es. Melius est enim utiq; beatum esse: quam miserum. Vis esse melior te: & queris p quę to fiat deteriora te. Quicquid quesieris in tua: deterius est quam tu. Hoc omnis homo optat amico suo: sic eum adiurat. Sic melior sis. sic meliorem uideamus te: sic de te meliore gaudeam. Quod amico optat: hoc & ipse uult. Accipe g̃ fidele consilium. Melior te uis esse. Nouimus omnes. nouimus. omnes uolumus. Quere quod ẽ melius te: & inde efficeris melior te. Inquiere nunc celum et terram. Non t̃ sic pulchra corpora placeant: ut eis fieri beatus uelis. In animo est: quod queris. Beatus enim esse uis. Ipso animo tuo: quere quid sit melius. Cum enim duo sint quedam quod animus & corpus. utiq; istis duob; illud melius sit quod animus dr̃: potest corpus tuum melius fieri p melioremq̃ subiectum est corpus animo. Potest g̃ melius fieri corpus tuum p animum tuum: ut cum fuit iustus animus tuus. sit postea immortale etiam corpus tuum. Fit enim illuminatione meretur corpus incorruptionem: ut fiat inferioris reparatio p meliorem. Ergo si corporis tui bonum animus tuus ẽ. quia corpore tuo melior ẽ. cum queris bonum tuum: illud quere quod melius ẽ animo tuo. Quid est autem animus tuus? Attende ne forte contemnens animum tuum et putans nescio quid esse uile & abiectum. uilliora queras quib; beatificẽr animus tuus. In animo tuo: est imago dei. Omnis hominis caput eam. Accepit eam: & meditando ẽ ad peccatum decolorauit eam ipse adam. Venit reformator: qui erat antea eius formator: quia p ũbum facta sunt omnia. et p ũbum inspira est hec imago: uenit ipsum ũbum: ut audiremus ab apostolo Reformamini in nouitate mentis uestre. Jam g̃ sup est ut queras quid sit melius: quam animus tuus. Quid erit obsecro: nisi deus tuus? Non inuenis aliud melius animo tuo: quia cum fuit pfecta natura tua angelis equabitur. Jam supra non est: nisi creator. Erige te ad illum. Noli desperare. noli dicere multum ẽ ad me. Magis multum ẽ ad te habe forte aurum: qd̃ queris. & aurum si uolueris: non habebis. Deum cũ uolueris habebis: quia & antequam uelles uenit ad te. Et cum aduersa uoluntate esses uocauit te. & cum consul esses ũtuit te: & cum ũtuit confiteris consolatus ẽ te. Iste qui tibi pstitit omnia. iste qui fecit ut esses: qui cum his qui tecum sunt. etiam matis pstat solem. pstat pluuiam. pstat fructus fontes. uitam. salutem. tantas consolationes: seruat t̃ aliquid quod non det̃ tibi. Quid ẽ autem quod t̃ seruat. nisi se? Pete aliud: si melius inuenis. Se t̃ seruat deus. Quare quid inhias celo & terre? Melior ẽ: qui fecit celum et terram. Ipsum uisurus es: ipsum bibiturus es. Queris ut sit tua illa uilla? & transiens p illam dicis: beatus cuius est possessio ista. Hoc dicunt quam multi qui transeunt p uillam: & tamen cum dixerint transeunt p uillam. Possunt caput agitare: & suspirare. Numquid & possidere? Sonat cupiditas:

sonat iniquitas: sed non concupiscas rem proximi
tui. Beatus cuius illa uilla? cuius est domus ista:
cuius est ager iste. Compesce iniquitatem: au
di uitatem. Beata gens cuius est. Quid? Jam
nostis: quod dicturus sum. Ergo desiderate ut
habeatis: tunc demum beati eritis. Hoc solo be
ati eritis. Si meliorem quesistis: meliores eritis.
Re meliore quam uos estis: meliores eritis. Deus
est inquam melior te: qui fecit te. Beata gens
cuius est dominus deus eorum. Hoc ama:
hoc posside. Hoc cum uis habebis: hoc gratis
habebis. Beata gens cuius est dominus deus eorum:
noster deus est. Cuius enim non deus? Non pla
ne omnium eodem modo. Noster magis. Noster
quinimus de illo: tamquam de pane nostro.
Ipse sit hereditas nostra: possessio nostra. An forte
temere dicimus faciendo nobis dominum possessionem:
cum sit dominus. cum sit creator? Non est
ista temeritas. Affectus est desiderii: et dulcedo
spei. Dicat anima omnino secura: dicat deus
meus es tu: qui dicit animae nostrae salus tua
ego sum. Dicat secura dicat: non faciet in
iuriam cum hoc dixerit: immo faciet si non
dixerit. Arbores uolebas habere: quibus beatus
esses. Audi scripturam dicentem de sapientia:
lignum uite est omnibus possidentibus eam.
Ecce possessionem nostram: dixit esse sapien
tiam. Sed ne putes ipsam sapientiam quia
possessionem scriptura dixit aliquid esse quod
sit te inferius: sequitur et adiungit. Et
incumbentibus in eam: uelut in domo tuta.
Ecce dominus tuus factus est tibi: quasi baccu
lus. Securus homo incumbit: quia ille non
succumbit. Dic ergo securus. Possessio tuta est. Possi
dentibus eam: scriptura dixit. Impleuit fidu
tiam: dubitationem tuam remouit. Dic se
curus: ama securus: spera securus. Tua etiam
illa uerba sint in psalmo. Dominus pars heredi
tatis meae. Ergo inde beati erimus: dominum possi
dendo. Quid ergo? Nos possidebimus eum: et
ille nos non possidebit? Unde ergo ysaias dicit:
domine posside nos? Possidet ergo: et possidebitur.
Et totum propter nos. Non enim ut nos ex illo
beatissimus possidetur a nobis: ut ille autem
beatus sit possidet nos. Et possidet nos et possi
detur a nobis: non ob aliud nisi ut nos beatissi
mus. Possidemus eum et possidet nos: quia
colimus eum et colit nos. Colimus eum tam
quam dominum deum: colit nos tamquam ter
ram suam. Quia colimus eum nemo dubitat:
quia colit nos quis nobis indicat? Ille qui ait.
Ego sum uitis uos estis sarmenta: pater meus
agricola est. Ecce et in isto psalmo utrumque nobis
dicit: utrumque nobis indicat. Jam dixit: quia
possidemus eum. Beata gens cuius est dominus
deus eorum. Cuius est fundus iste? Illius.
Cuius ille? Illius. Cuius est iste? Dicamus
de deo. dicamus. Cuius est? Et quomodo
nobis solet responderi quando de fundis et
predijs aliquibus amplis. atque amenissimis que
rimus: est quidam senator et illud aut illud
uocatur cuius est ista possessio: et dicimus
beatus ille homo: sic si queramus cuius est
deus iste: est quedam beata gens cuius est. Nam
dominus deus eorum est. Et nunc sicut sena
tor ille possidet fundum suum. non autem
possidetur a fundo suo: sic et deus gentis huius
unde ut ciues simus laborare debemus. pos
sidet eam ut et ipsa eum non possideat: sed
alterutrum se possident. Audistis quia gens
possidet eum: beata gens cuius est dominus
deus eorum: audite quia et ille possidet illam.
Populus quem elegit dominus in hereditatem
sibi. Beata gens possessione sua: beata here
ditas possessore suo. Populus quem elegit
dominus in hereditatem sibi. De celo pros
pexit dominus: uidit omnes filios hominum.
Omnes hic ita accipe ut gentis illius: omnes
intelligas illam hereditatem tenentes. uel illa
hereditas existentes. Hereditas est enim dei ipsi
omnes: et ipsius omnes. Et ipsos omnes de celo
prospexit dominus: et uidit eos ille qui ait. Cum
esses sub arbore fici: uidi te. Vidit enim eum:
quia miseratus est eum. Unde plerumque rogan
tes misericordiam dicimus homini: uide me. Et
de illo qui te contempnit: quid dicis? Non
me uidet. Est ergo quedam uisio miserantis:
non uisio punientis. Illa uisio punientis. illa
uisio ad peccata animaduersio est: quia ille
peccata non uult uidi qui dicit. Auerte faciem

tuam a peccatis meis. Quod utiq; ignosci. ñ utiq; agnosci. Aúte inquit faciem tuam: a peccatis meis. Cum g aúterit faciem suam á peccatis tuis: uidebit te. Vnde alibi dicit. Ne aútat faciem tuam áme. Ergo aútat á peccatis tuis: ñ aútat á te. Videat te. miseẽtur tui: subueniat tibi. De cło respexit dominus: uidit omnes filios hominum: p̃nentes ad filium hominis. De p̃parato habitaculo suo: quod sibi p̃parauit. Vidit nos de aplis: uidit nos de p̃dicatorib; uitatis: uidit nos de anglis quos ad nos misit. Hec omnia domus eius: hec omnia habitaculum eius: quia h̃ omnia celi qui enarrant glã dei. Vidit oñs filios hominum. De p̃parato habitaculo suo: respẽ dominus sup omnes qui inhabitant tã. Ipsi sunt sui: sunt gens illa beata cuius ẽ dominus deus eorum: ppls ille ẽ quem elegit dominus in hereditatem sibi. Quia p̃ omnes tãt est & non ẽ in parte: respexit sup oñs qui inhabitant tã. Qui finxit singillatim corda eorum. Manu gratie sue: manu misericẽ sue finxit corda: plasmauit corda ñra. finxit singillatim corda eorum. singula quedam dans nob: que tamẽ non diuinum unitatem. Quoñ singillatim membra formata sunt omnia. singillatim h̃nt opa sua. & tamen in unitate corpis unum: manus facit quod oculus non facit. auris non ualet qd nec oculus nec manus ualet. oña tamen unitatem opantur: & manus & oculs et auris diuisa faciunt. nec sibi adulantur: sic & in xpi corpore singuli homines tangẽ membra singula domus sunt gaudent: quia ille qui elegit pplm in hereditatem sibi. finxit singillatim corda eorum. Numquid enim omnes apli: Numquid omnes ꝓphẽ? Numquid omnes doctores? Numquid omnes dona h̃nt sanitatum? Numquid omnes linguis loquuntur? Numquid omnes interpretantur? Alij quidem datur p spm sermo sapientie: alij sermo scientie. Alij fides eadem spm: alteri dona curationum. Quare? Quia finxit singillatim corda eorum. Quoñ autem in membris nostris diuisa sunt opa ꝙ sanitas una: sic in omnib; membris xpi diuisa munera. ꝙ caritas una. Qui finxit singillatim corda eorum: qui intellegit omnia opa eorum. Intelligit quid ẽ. Secretus & manus uidet. Habes in psalmo: intellige clamorem meum. Non enim quasi uocib; opus ẽ: ut pueniat aliquid ad aures dei. Occulti usus: intellectus uocatur. Expssius dixit: quam si diceret uidet omnia opa eorum. Tunc putaret uidi opa ista: quando & cu uidet opus hominis. Homo facium hominis motu eius corporis uidet: deus autem in corde uidet. Qa g manus uidet: dictum est intelligit. Oña opa eorum. Dant duo pauperib;: unus sibi mercedẽ querit celestem: alius humanam laudem. Tu in duob; unam rem uidet: ds duas intelligit. Intellectus enim intelligit: intus agnoscit: fines ipsorum uidet: intentiones ipsas uidet: qui intelligit omnia opa eorum. Non saluus fiet rex ꝑ multitudinem uirtutis sue. Ad dñm oñs: in domino oñs. Spes tua deus sit. fortitudo tua deus sit. firmitas tua deus sit. exhortatio tua ipse sit. laus tua ipse sit. finis in quo requescas ipse sit. adiutorium cum laboras ipse sit. Auditatem. Non saluus fiet rex ꝑ multitudinem uirtutis sue: nec gigas saluus erit. in multitudine fortitudinis sue. Gigas supb; aliquis ẽ. extollens se adulus deum. quasi ipse aliquid in se & ꝑ se. Non fit iste saluus in multitudine uirtutis sue. Sꝫ equus hẽ magnũ fortẽ ualdeũ uelocem. Vel si aliqꝺ inruerit: de pcło cito illũ liberare. Non fallat aũ dicat qd sequit. Mendax equus ad salutẽ. Intellexitis. Qd dictũ sit? Mendax equus ad salutẽ. Non tibi promittat equus tuus salutem: si promiserit: mentietur. Si enim ds uoluit liberabit: si ds noluit cadente equo alacris eadet. Non g sic putetis dictum mendax equus ad salutem quasi mendax iustus ad salutem: qđ ut iustus ad salutem mentiantur. Non est enim scriptum equus quod ab equitate dr: sꝫ equus animal quadrupes. Hoc greci codices indicat. Et redarguunt mala iumenta homines: q sibi querunt occasiones mendaciorum: cum separata dicat. Os qđ mentitur occidit animam: & ꝑdes oñs qui locuntur mendacium. Quid est g mendax equus ad salutem? Mentitur tibi equus: quando promittit salutem.

Numquid equus aliquid loquitur? & promittit
salutem? Sed cum tu uides equum bene forma
tum? bonis uiribus magno cursu perditum: ista
omnia uelut promittunt tibi de illo salutem. Sed fal
lunt si deus non tuetur: quia mendax equus
ad salutem. Equum accipe etiam figurate quam
libet amplitudinem seculi huius: quemlibet
honorem. In quo cum superbus incedis: quo altius
ingrederis. eo te non tantum celsiorem. sed etiam
tuciorem falso putas. Quomodo enim te deiciat nes
cis: tanto elisum grauius. quanto sublimius fe
rebaris. Mendax equus ad salutem: in abun
dantia autem uirtutis sue non erit saluus. Et
unde erit saluus? Non de uirtute. non de ui
ribus. non de honore. non de gloria: non de equo.
Unde? Quo ibo? Ubi inueniam? unde saluus
sim? Noli diu querere: noli longe. Ecce oculi
domini super timentes eum. Videtis quia ipsi
sunt quos prospexit: de habitaculo suo. Ecce oculi
domini super timentes eum: sperantes super miseri
cordia eius. Non de meritis suis. non de uirtute.
non de fortitudine. non de equo: sed de mise
ricordia eius. Ut eruat a morte animas eorum.
Vitam eternam promittit. Quid in ista peregrinatio
ne? Numquid deserit? Uide quid sequatur.
Et alat eos in fame. Tempus famis est modo:
tempus saturitatis post erit. Qui nos in fa
me huius corruptionis non deserit? immor
tales factos. quomodo satiabit? Sed quamdiu tem
pus est famis tolerandum est durandum est: perseue
randum est usque in finem. Iam currenda sunt
omnia? quia et plana sunt: et cogitandum est
quid portemus. Adhuc quidem spectatores
in amphiteatro forte insaniunt: et in sole
sedent? et nos si stamus [illegible] tamen in
umbraculo sumus: et utiliora et [illegible] pulcri
ora sunt que spectamus. Spectemus pul
chrum: et a pulchro spectemur. Spectamus
nos mente ea que dicuntur in sensibus diui
narum scripturarum: et gaudemus tali specta
culo. Spectator autem noster quis est? Ecce
oculi domini super timentes eum: sperantes
autem in misericordia eius ut eruat a morte ani
mas eorum: et alat eos in fame. Sed
propter peregrinationis tolerantiam quamdiu deci fa

mes est. et expectamus in uia refici ne deficiamus?
quid nobis imponitur uel quid profiteri debemus?
Anima nostra patiens erit in domino. Secura ex
pectabit misericorditer promittentem. misericor
diter et ueraciter exhibentem? et donec exhi
beat quid agimus? Anima nostra patiens erit in
domino. Sed quid si in ipsa pacientia non dura
bimus? Immo plane durabimus: quoniam
adiutor et [illegible] protector noster est. Adiuuat in
pugna? [illegible] Sed protegit ab estu? non te de
serit: tolerabilia dura. Qui perseuerauerit usque in finem:
hic saluus erit. Et quid cum durauerit. cum
patiens fueris? cum usque ad finem perueneris. quid
tibi erit? Qua mercede tolerabis? Ut quid tanta
dura tamdiu pateris? Quoniam in ipso letabitur
cor nostrum: et in nomine sancto eius speramus.
Spera hic: ut leteris ibi. Esuri hic et siti: ut
epuleris ibi. Hortatus est ad omnia? impleuit
gaudio spei: proposuit nobis quid amemus? in
quo solo et de quo solo presumamus: post hec fit
et oratio breuis et salubris. fiat domine misericordia tua
super nos. Et quo merito? Sicut speramus in te.
Fui quibusdam onerosus. sentio? quibusdam
autem cito terminaui sermonem: et hoc sen
tio. Ignoscant infirmi fortioribus: et pro infir
mis deprecentur fortiores. In uno corpore omnia
membra sumus? a capite nostro uegetemur et
in illo spes nostra est. et in illo fortitudo nostra est.
non dubitemus exigere de domino nostro misericordiam.
Vult omnino exigi a se. Non enim turbabitur
cum exigetur. aut omnino angustabitur?
quomodo ille a quo petis quod non habet. aut quod
parum habet: et timet dare ne minus habeat.
Vis nosse quomodo tibi eroget deus misericordiam? Tu
eroga caritatem. Videamus si finis dum erogas.
Quanta est ergo opulentia in ipsa caritate? si potest
tanta esse in imagine? Ergo fratres ad hanc maxi
me exhortamur uos caritatem? non solum
in uos ipsos. sed in eos etiam qui foris sunt.
siue adhuc pagani nondum credentes in xpm
siue diuisi a nobis. nobiscum caput confitentes
et a corpore separati. Doleamus illos fratres
tanquam fratres nostros. Uelint nolint: fratres nostri
sunt. Tunc esse desinent fratres nostri: si destite
rint dicere pater noster. Dixit de quibusdam

ꝓpheta. His qui dicunt uob. non estis frs nri
dicite: frs nostri estis. Circumspice de quib;
hoc dicē potuit. Numquid de paganis?
Non. Neq; enim dicimus eos frs nostros se
cundum scripturas & ecclasticum loquendi
morem. Numquid de iudeis qui in xpm non
crediderunt? Legite aplm: & uidete quia frs
quando dicit apls. sine aliquo additamento
non uult intelligi nisi xanos. Non ē autem
subiectus inquit frat aut pdica soror in
huiusmodi: cum dicēt de coniugio. Fra
trem & sororem dixit xanum uel xanam.
Item dicit. Tu autem quid iudicas fratrem
tuum? aut tu quid spnis frem tuum? Et
alio loco. Vos inquit iniquitatem facitis et
fraudatis: & hoc frib. Isti g qui dicunt non
estis frs nri: paganos nos dicunt. Ideo enim
et rebaptizare nos uolunt: dicentes habē nos
quod dant. Vnde est consequens error ip
sorum: ut negent nos frs suos ēē. S; quare
nob dixit ꝓpha uos dicite ill frs nostri estis?
n quia nos in eis agnoscimus quod non repe
timus? Illi g agnoscendo baptismum nrm
negant se esse frs: nos autem non repetendo
ipsorum s; agnoscendo non ipsorum. dicimus
eis frs nostri estis. Dicunt illi. Quid nos que
ritis? Quid nos uultis? Respondeamus frs
nri estis. Dicant illi. Ite anob: non uobcum
habeamus racionem. Nos prorsus habemus
uobcum racionem. Vnum xpm confitem:
in uno corpore sub uno capite ēē debemus.
Quid g me queris ait. si pij? Magna absur
ditas: magna uesania. Quid me queris si pij?
Quare quererem? n quia pisti? Si g pij in
quit: quom sum frat tuus? Ut dicatur in
de te fr tuus mortuus fuat & reuixit: pierat
et inuentus ē. Adiuramus g uos frs p ipsa
uiscera caritatis cuius lacte nutrimur: cuius
pane solidamur: p xpm dnm. p mansue
tudinem eius adiuramus uos. Tempus est
enim ut impendamus in eos magnam cari
tatem abundantem miscdam. in depcando
dm p ill: ut aliquando det ill sensum so
brium ut respiciant se & uideant se: quia
non hnt omnino quod dicant contra uitatē

non in eis remansit nisi sola infirmitas animosi
tatis: que tanto est languidior. quanto se ui
res maiores habē existimat. Pro infirmis p car
naliter sapientib; p animalibus: & carnalibus:
tamen p frib; nostris eadem sacramta cele
brantib;. & si non nobcum eadem tam: unum
amen respondentib;: & si non nobcum unum:
tamen medullas caritatis ure fundatis domino
p eis. Aliquid enim p salute ipsorum egimus
in concilio: quod explicare uob hodie iam
tempus non sufficit. Vnde exhortamur uos.
ut alacriores & numerosiores: audient enī a uo
bis frs nostri qui nunc non assunt. conueni
atis crastino die: ad basilicam tricliarum.

Expl tractat de psalmo. xxx.mo scdo.
Incipit de titulo psalmi tricesimi
tercij.

Psalmus iste nich
quidem obscurum & quod exposi
tore indigeat: uidetur habē in tex
tu suo. Titulus autem eius intentos facit: et
pulsantes desidat: s; quemadmodum hic
scriptum ē. quia beatus uir qui spat in eum.
spemus omis quod pulsantib; apturus ē. Non
enim hortaretur nos ut pulsaremus: si nollet
apire pulsantib;. Si enim aliquando contin
git ut qui disponebat semp claude. tedio
compulsus. ad manum pulsantis contra dis
positionem suam surgat & apiat ne diu pul
santem patiatur: quantomagis sperare debe
mus citius apturum illum qui ait. pulsate
et apietur uob? Pulso g nc intentione cor
dis ad dnm deum: ut dignetur nob hoc
misterium reuelare. Pulset mecum & caritas
uera intentione audiendi: & humilitate
orandi p nob. Hic est enim quod
faten dum est archanum: & grande
misterium. Sic enim se ht titulus psalmi. Psal
mus dauid cum mutauit uultum suum co
ram abimelech: & dimisit eum & abijt. In
scripturis querim scdm res gestas. que nob
de dauid conscripte sunt. quando sit factum:
quemadmodum inuenimus titulum psal
mi cum fugēt a facie absalon filij sui. Legi
m librum regnorum & inuenimus
r tib. quando dauid fugēt a facie absa

lon filij sui: & ultimum est quia contigit
et quod contigit sēptum est. Et quamuis
titulus psalmi in mitio sic sēptus sit: tamē
dicitur ē de re que gesta ē. Sic credo & qđ
hic sēptum est cum mutauit uultum suum
coram abimelech: & dimisit eum & abiit.
Sēptum ē. Sz in regnorum libro ubi omnia
nob sēpta sunt que pinent ad rei gestas da
uid. non inuenimus hoc: & tamen aliquid in
uenimus unde appareat hoc esse tractum.
Nam sēptum ē quia cum fugēt dauid pse
cutorem saul. contulit se ad regem achis re
gem geth: to ē cumuldam gentis cuenē regno
iudeorum: ubi latitabat ut psecutionem saulis
euitaret. Recens autem erat gloria eius. Unde
p beneficio meruit mulcram: quando goliam
interfecit: & in una pugna glām securitatemq;
regni. & regi & pplō compauit. Saul autem
cum p uocante gloria estuaret prostrato golia
hostis ē cepit ei: p cuius manum hostem deus
necauerat: & mulcte gloie dauid maxime
qua ppls in exultatione constituit. & choro
etiam facto mulieres cantauerunt gloriam
dauid. quod saul peussisset in milib; & dā
in decem milib;. Unde ille commotus quod ce
pat habe maiorem gloriam p unam pugnam
puer: & iam in laudib; omnium regi ppo
nebatur: ut se hr pestilentia luxuriē & sup
bia seculi. mulcē cepit ei & psequi. Tum se
ille ut dixi contulerat ad regem geth: qui
uocabatur achis. Suggestum ē autem regi
ipsi: quod illum apud se habēt qui magnam
gloriam habe cepat in pplō iudeorum: et
dictum ē illi. Nonne iste ē dauid cui chorum
fecerunt mulieres istabeltre dicentes: saul
peussit in milib;. & dauid in decem milibus:
Si autem ppr hanc gloriam mulcē cepit
ei saul. nonne metuendum erat dauid ne &
ille rex ad quem confugerat uellet oppmē
cum: quem posset de uicino hostem habē
si saluum seruaret: Timuit & illum: et
sicut sēptum ē mutauit uultum suum co
ram ipsis: & affectabat & timpanizabat ad
ostium ciuitatis: & ferebatur in manib; suis.
Et precedebat ad ostia porte: & saliue decurre
bant sup barbam eius. Uidit eum rex ille
apud quem latebat: & ait suis. Ut quid inf
tum arreptitium adduxistis? Nunquid
maturus est in domum meam? & sic il
lum dimisit: psciens illum. Et recessit inde
dauid in columis. p istam figurationem fuit
ris. Uidetur g ad hystoriam ipsam ptinē qđ
hic sēptum ē. Mutauit dauid commutauit
uultum suum coram abimelech: & dimisit
eum & abiit. Sz ille achis erat: non abime
lech. Nomen solum uidetur non conuenire.
Nam res gesta ppe ipsis ub parte designata ē
in psalmo: atq; sēpta ē in regnorum libro.
Doceo magis monet nos ad querendum sāc
mentum: qua nō p mutatum ē. Nam neq;
illud sine causa factum ē quamuis sit factū
si qua aliquid figurabat: neq; hoc sine cau
sa sēptum ē: nomine commutato. Uidetur
ēe fis p simulatrem sāc mentorum. Si non ē
in mitio quod a puero golie occisus ē: nonē
in mitio qua immutauit uultum suum
et affectabat & timpanizabat: & cadebat
ad ostia ciuitatis & ad ostia porte: & saliue
decurrebant sup barbam eius. Unde fieri po
test ut non hoc aliquid significaret: quan
doquidem apte dicit apls. hec autem in
figura contingebant illis: sēpta sunt autē
ppr nos. in quos fines seculorum obuenit? Si
nichil significat manna de qua dicit apls.
et cibum spualem manducauerunt. si nichil
significat quod diuisum ē mare & p medium
ductus est pplus ut euadēt psecutionem pha
raonis. cum dicat apls nolo enim uos igno
rare fis. quia patres nri oēs sub nube fuerūt.
et oēs in moyse baptizati sunt in nube & in
mari: si nichil significat quod peussa petra
aqua pfluxit. cum dicat apls. petra autem
erat xps: si nichil denq; duo filij abrahe signi
ficant nati secundum ordinem nascendi ho
minum & tamē ipsos duos filios duo testamēta
apellat apls uetus & nouum & dicit hec
sunt duo testamēta que sunt in allegoria:
si g illa nichil significant que uidetur alle
gorizate aplici in mitio futurarum rerū
ēe gesta: debemus arbitrium nichil signi

ficare etiam hoc quod uob ex libro regnoꝝ
de dauid paulo ante narraui. Non g nichil
significat. Et quod nomen mutatum ē et
dictum ē coram abimelech ibi coram achis:
intendite mecum. Omnia enim que dicūt:
quasi ad manus ꝓmptū pulsantis. Nondum
apertum ē. Pulsauimus cum ista dicēmus: pul
sabit & uob cum ista audieritis. Adhuc pulse
mus orando: ut aperiat. Nominum hebreoꝝ
habemus interꝓtationem. Non defuerunt
doctorum: qui nob nomina ex hebreo in gre
cam linguam. & inde in latinam lingam
transferrent. Consulentes g nomina ista
inuenimus interꝓtari abimelech patris mei
regnum: & interꝓtari achis quomodo est.
Si quaeris quid ē achis: respōdet quid ē. Hec noīa
attendamus: inde incipit aperiri nob pulsan
tibus. Quomodo est ubum ē ammirantis: &
non intelligentis. Abimelech patris mei reg
num: dauid manu fortis. In figura xp̄c dr:
sicut goliath in figura diabolus. Et qd dauid
ꝓstrauit goliath: xp̄c est qui diabolum occi
dit. Quid ē autem xp̄c qui diabolum occidit?
Humilitas: occidit superbiam. Cum g xp̄s
homo sis mei: maxima nob humilitas
cōmendatur. Nam enim nob fecit p humili
tatem: quia p superbiam recesseramus adeo.
Redire ad eum n̄ p humilitatem non potera
mus & quem nob ꝓponēt ad imitandum n̄
habebamus? Omnis enim mortalitas hominum
superbia tumuerat: & si existēt aliqui humi
les uiri in spū sicut ꝓphē erant patriarche:
designabatur humanum genus unitari hu
miles homines. Ne g dedignaretur homo uni
tari hominem humilem: deus factus ē humil:
ut ul sic superbia genis humanā n̄ dedignaret
sequi uestigia di. Erat autem ut nostis sacrificium
uidelicet unum antea secūm ordinem aaron. in quo
nus peccatum: & hoc in mistio. Nondum erat
sacrificium corporis & sanguinis domini quod
fideles nouunt? & qui euuangelium legerunt:
quod sacrificium nunc diffusum ē toto orbe ter
rarum. Proponit g uob ante oculos duo sacrifi
cia: & illud secūm ordinem aaron: & hoc se
cundum ordinem melchisedech. Scriptum ē
enim. Iurauit dominus & non penitebit eum:
tu es sacerdos in ēternum secūm ordinem melchise
dech. De quo dr tu es sacerdos in ēternum secūm
ordinem melchisedech? De domino nro ihu
xp̄o. Quis erat melchisedech? Rex salem.
Salem ciuitas fuit antea illa: que post ea
sicut doctores ꝓdiderunt: iherusalem dicta ē. Ergo
antea quam ibi regnarent iudei. ibi erat ille
sacerdos melchisedech: qui scribitur in genesi.
sacerdos di excelsi. Ipse occurrit abrahe qñ
libabant loth de manu ꝓsequentium: & ꝓstrauit
eos aquilo: ille reuertebatur: & libauit fratrem.
Post libationem fili occurrit ei melchisedech.
et tantus erat melchisedech. a quo benedicebatur
abraham. Proculte panem & uinum: & benedixit
abrahe: & dedit illi decimas abraham. Videte
quo ꝓcul ei: & quem benedixit: & cui dicti
ē post ea tu es sacerdos in ēternum secūm ordinem
melchisedech. Dauid hoc in spū dixit: longe
post abraham. Temporib; autem abrahe: fi
ut melchisedech. De quo alio dicit. tu es sacer
dos in ēternum secūm ordinem melchisedech.
n̄ de illo cuius nostis sacrificium? Sublatum
ē g sacrificium aaron: & cepit ee sacrificium se
cundum ordinem melchisedech. Ergo mira
uit nescio quis uultum suum. Quis est ihs?
Nescio quisnam sit: & scio quis. Notus est
enim dominus nr ihs xp̄s. In corpore et
sanguine suo: uoluit esse salutem nostram.
Vnde autem commendauit corpus & sanguinem suum? De humilitate sua. Nisi enim esset
humil: nec manducaretur nec bibetur. Respice atq; adtende ipsius: in principio erat uerbum? & uerbum erat apud deum: & deus erat
uerbum. Ecce ecclesiam. Sed manducant
angeli: manducant sempiterne uitatem? man
ducant celestes spūs? & manducantes sagi
nantur. & integrum manet quod eos sacrat
et letificat. Quis autem homo posset ad illum
cibum? Vnde eo tam idoneum illi cibo?
Oportebat g ut mensa illa lactesceret: & ad
paruulos ꝓueniret. Vnde autem fit cibus lac?
Vnde cibus in lac conuertitur? n̄ p carnem ma
tris? Nam mater hoc facit. Quod man
ducat mater: hoc manducat infans. Sed

quia minus idoneus est infans qui pane ues-
catur: ipsum panem mat̄ incarnat: & p hu-
militatem mammille & lactis succum. de ipso
pane pascit infantem. Quom̄ g̊ de ipso pane
pascit infantem? Quom̄ g̊ de ipso pane pa-
uit nos sapientia dī? Quia ūbum caro fac-
tum ē: & habitauit in nob̄. Uidete g̊ humi-
litatem: quia panem angl̄orum manducauit
homo: ut scr̄ptum ē. Panem celi: dedit ill̄.
Panem angl̄orum manducauit homo: id ē
ūbum illud quo pascuntur angeli sempiter-
num. quod ē equale pat̄ manducauit homo:
quia cum in forma dī esset. non rapinam ar-
bitratus ē esse equal̄ dō. Saginantur illo an-
geli. S; semet ipsum exinaniuit. ut man-
ducaret panem angl̄orum homo formam
serui accipiens: in similitudinem homi-
num factus & habitu inuentus ut homo: hu-
miliauit semet ipsum factus obediens usq; ad
mortem. mortem autem crucis: ut iam
de cruce comm̄dareatur nob̄ caro & sanguis
domini nouum sacr̄ficium: quia mutauit
uultum suum coram abimelech: id ē coram
regno pat̄s. Regnum enim pat̄s: regnum
erat iudeorum. Quom̄ regnum pat̄s? Reg-
num dauid: regnum abrahe. Nam regnum
pat̄s dī magis ecc̄la: quam pp̄l̄s iudeorum.
S; sc̄dm carnem regnum pat̄s: pp̄l̄s isr̄l̄. Dic-
tum ē enim. Et dabit ei deus sedem dauid pa-
t̄s sui. Demonstrat̄ g̊ sc̄dm carnem pat̄ domini
esse dauid. Secundum diuinitatem autem x̄c:
non filius s; dominus dauid. Judei ů x̄m sc̄dm car-
nē norunt. sc̄dm diuinitatē n̄ norunt. Jdō facit
ill̄ questionem: & dicit. Cuius esse dicitis fi-
lium xp̄m? Et respondūnt. Dauid. filium.
Et ille. Quom̄ g̊ dauid in sp̄u uocat eum
dn̄m ubi ait: dix̄ domin̄ domino meo sede
ad dextr̄am meam donec ponam inimicos
tuos sub pedib; tuis? Si g̊ dauid in sp̄u uo-
cat eum dn̄m: quom̄ filius eius ē? Et non
potuerunt illi respondē: quia n̄ norant
in dn̄o xp̄o. nisi quod uidebatur oculis: n̄
qd̄ corde intelligebatur. Si autem habēnt
intus oculos sicut habebant foris: ex eo qd̄
foris uidebant intelligēnt filium dauid.

ex eo quod intus intelligebant. intelligēnt
dn̄m dauid. Mutauit g̊ uultum suum: coram
abimelech. Quid ē coram abimelech? Coram
regno pat̄s. Quid coram regno pat̄s? Coram
iudeis. Et dimisit eum: & abijt. Quem di-
misit? Ipsum pp̄l̄m iudeorum dimisit: et
abijt. Queris m̄ xp̄m apud iudeos: & non
inuenis. Vn̄ dimisit & abijt? Quia mutauit
uultum suum. Herentes enim illi sacr̄ficio
sc̄dm aaron. non tenuerunt sacr̄ficium se-
cundum ordinem melchisedech: amiserunt
xp̄m: & cep̄unt eum hab̄e gentes: quo n̄
miserat ante p̄cones. Nam ad illos p̄cones
miserat ipsum dauid. abraham. ysaac. ia-
cob: ysaiam. ihēmiam. & cetēos pp̄h̄as mise-
rat: & pauci inde cognouerunt. Et ipsi
pauci in comp̄atione p̄euntium. Nam multi
erant. Milia enim legimus fuisse. Scr̄ptum ē.
Reliquie salue fient. Et queris m̄ circum-
cisos x̄anos: & non inuenis. Erant autem
de circumcisione recentib; temporib; fidei
multa milia x̄anorum. Queris m̄: & non in-
uenis. Mīto non inuenis. Mutauit enim
uultum suum coram abimelech: & dimisit
eum & abijt. Et coram achis mutauit
uultum suum: & dimisit eum & abijt.
Jdeo enim sunt mutata nomina: ut ad mis-
terij significationem nos excitaret muta-
cio nominum: ne putaremus non narrari
aut commemorari in scr̄pturis psalmorum.
n̄ qd̄ in libris regnorum gestum inuenitur:
et non ibi querēmus futurorum figuras: s;
tamquam res gestas accip̄emus. Cum g̊ no-
mina mutantur: quid t̄ dicitur? Clausum
hic ē aliquid. Pulsa. Noli herere in littera q̄
littera occidit: s; desicl̄a sp̄m: sp̄c enim ui-
uificat. Intellectus sp̄ual̄: credentem saluū
facit. Quom̄ g̊ dimisit achis regem? Atten-
dite fr̄s. Achis dixi int̄p̄tari: quom̄ ē. Recor-
damini euuangl̄ium. Quando loquebatur
domin̄ n̄r ihc xp̄c de corpore suo: ait.
Nisi quis manducauit carnem meam: et
bibit sanguinē meū n̄ habebit in se uitam
ēternam. Caro enim mea uere esca ē: & san-
guis meus uere potus ē. Et discipuli eius

qui eum sequebantur expauerunt & exhor
ruerunt sermonem. quem non intelligentes
putauerunt nescio quid durum dicere dnm
ihm xpm: quod carnem eius quam uidebant
manducaturi erant: & sanguinem bibitur:
et non potuerunt tolerare quasi dicentes.
Quomodo est? Error enim & ignorantia & stul
ticia: in psona est regis achis. Ubi enim dr
quomodo est: non intelligitur. Ubi non intelligitur:
tenebre ignorantie sunt. Erat ergo in illis reg
num ignorantie. quasi rex achis: id est reg
num erroris eis dominabatur. Ille autem
dicebat. Nisi quis manducauerit carnem meam
et biberit sanguinem meum: quia muta
uerat uultum suum. Quasi furor iste & insa
nia uidebatur dare carnem suam mandu
candam hominibus: & bibendum sanguinem.
Ideo quasi insanus deputatus est dauid: quando
dixit ipse achis. Arrepticium hunc michi
adduxistis? Nonne uidetur insania man
ducare carnem meam & bibere sanguinem
meum: & quicumque non manducauerit car
nem meam. & biberit sanguinem meum. non
habet in se uitam? Quasi insanire uidebatur. Sed
regi achis insanire uidebatur: id est stultis et
ignorantibus. Ideo dimisit eos: & abiit. Fugit de
corde eorum intelletus: ne eum possent com
prehendere. & quid dixerunt illi? Quasi quomodo est:
quod interpretatur achis. Dixerunt enim. Quo
modo potest hic nobis dare manducare car
nem suam? Arrepticium putabant dnm:
et nescire quid loquebatur: & insanire. Ille
autem qui nouerat quod dicebat: in illa
mutacione uultus sui. & quasi furore & insa
nia sacramenta predicebat: & affectabat & tim
panizabat ad ostia ciuitatis. Querendum est
quid sit & ipsum affectabat: querendum est
quid sit & ad ostia timpanizabat. Non sine
causa dictum est. procidebat ad ostia porte:
non sine causa dictum est. & saliue decurrebant
super barbam eius. Non frustra dicta sunt:
mercede intelligentie diuturnus sermo one
rosus esse non debet. Nostis fratres uideos ipsos
coram quibus ille mutauit uultum suum. &
dimisit eos & abiit: hodie uacare. Si illi qui

xpm amiserunt. quos dimisit & abiit habent
manem uacationem: nos habemus fructuosam
uacationem: ut intelligamus xpm qui illos
dimisit & uenit ad nos. Omnia enim non frustra
facta sunt: & in illo furore dauid. & quod dicitur
affectabat & timpanizabat ad ostia ciuitatis:
et ferebatur in manibus suis & procidebat ad
ostia porte: & saliue decurrebant super bar
bam eius. Affectabat ille. Quid est affectabat?
Affectum habebat. Quid est affectum habere?
Quoniam compassus est infirmitatibus nostris.
Et ideo uoluit ipsam carnem suscipere: in
qua mortem occideret. Compassus est ergo nobis:
affectasse dictus est. Ideo reprehendit apostolus eos
qui duri sunt: & sine affectu. Reprehendens
enim quosdam: ait. Sine affectu: sine misericordia.
Ubi est affectus: ibi misericordia. Ubi misericordia est?
Miseratus est nos: de supernis. Nam si exinanire
se nollet manens in ea forma in qua equalis
erat patri: semper nos in morte remansissemus.
Sed ut nos de morte sempiterna liberaret. quo
nos peccatum superbie perduxerat: humiliauit
se factus obediens usque ad mortem: mortem
autem crucis. Ergo affectauit: quia peruenit
usque ad mortem crucis. Et quoniam qui cru
cifigitur in ligno extenditur: ut autem tim
panum fiat: caro id est eorum in ligno exten
ditur. dictum est & timpanizabat. Ergo timpa
nizabat: hoc est crucifigebatur: in ligno ex
tendebatur. Affectabat id est affectum in nos ha
bebat: ut animam suam poneret pro ouibus suis.
Timpanizabat. Quomodo? Ad ostia ciuitatis.
Ostium nobis est quod aperitur: ut credamus in
dm. Clauseramus ostium contra xpm: et
aperueramus diabolo. Contra uitam eternam: clau
sum cor habebamus. Ille autem dominus deus
noster cui clausum cor habebamus homines
aduersus uitam eternam: nec poteramus uidere
uerbum quod uident angeli: cruce aperibat cor
da mortalium: quia timpanizabat ad ostia
ciuitatis. & ferebatur in manibus suis. Hoc
uero fratres quomodo posset fieri in homine quis in
telligat? Quis enim portatur in manibus
suis? Manibus aliorum potest portari homo:
manibus suis nemo portatur. Quomodo intelligatur

in ipso dauid secundum litteram non inuenimus:
in xpo autem inuenimus. Ferebatur autem
xpc in manibus suis: quando commendans ip
sum corpus suum: ait. Hoc est corpus meum.
Ferebat illud: in manibus suis. Ipsa est humili
tas domini nostri ihu xpi: ipsa multum com
mendatur hominibus. Ad ipsam nos hortatur
frs ut uiuamus. id est humilitatem eius
imitemur: & percutiamus goliam: & te
nentes xpm uincamus superbiam. Procide
bat enim: ad ostia porte. Quid est procidebat?
Ad humilitatem se ipsum deiciebat. Quid
est ad ostium porte? Ad initium fidei quo
salui efficimur. Nemo enim incipit nisi ab initio
fidei: sicut dr in cantico canticorum. Venies et
pertransies ab initio fidei. Venturi sumus facie ad
faciem: sicut scriptum est. Dilectissimi filii dei
sumus: & nondum apparuit quid erimus.
Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus:
quoniam uidebimus eum sicuti est. Videbimus.
Quando? Cum ista transierint. Audi etiam
paulum apostolum. Videmus nunc per speculum
in enigmate: tunc autem facie ad faciem.
Antequam ergo uideamus facie ad faciem uer
bum quod uident angeli: opus est nobis adhuc ostiis
porte ad que procidit dominus humilians se
usque ad mortem. Quid est quod saliue decurre
bant super barbam eius? In hoc enim immu
tauit uultum suum coram abimelech uel achis:
et dimisit eum & abiit. Non intelligentes
dimisit. Ad quos discessit? Ad gentes. Ergo
nos intelligamus: quod ipsi non potuerunt.
Decurrebant super barbam dauid saliue. Quid
sunt saliue? Quasi uerba infantilia. Saliue
enim currunt in infantibus. Nonne erant tan
quam infantilia uerba: manducate carnem
meam. & bibite sanguinem meum? Sed ista in
fantilia uerba: tegebant uirtutem ipsius. Virtus
enim: in barba intelligitur. Saliue ergo decurren
tes super barbam quid sunt nisi uerba infirma uir
tutem eius tegentia? Intellexit ut arbitror
sanctitas uestra: titulum psalmi huius. Si uelimus
iam psalmum exponere: timendum est ne illa
que audistis labantur de cordibus uestris. Titulum
psalmi huius exposuimus in nomine domini
nostri ihu xpi: & quoniam crastinus dies dominicus
est. & debemus uobis sermonem: differamus in
crastinum: ut etiam psalmi textum libenter
audiatis.

Explicit tractatus de titulo psal
mi. xxxiii. Incipit sermo primus.

Qui hesterna
die adfuistis: non dubito quod me
minitis pollicitationis nostre.
Tempus enim iam est in nomine
domini: debitum soluere. Ipse qui inspirauit ut
promitteremus: ipse dabit sede ut soluamus:
semper existentes debitores caritatis. Ipsa est enim
que semper redditur: & semper debetur: sicut
dicit apostolus. Nemini quicquam debeatis: nisi ut
inuicem diligatis. Psalmi huius titulum heri ex
posuimus: cuius expositio nos cum diutius reti
neret: eiusdem psalmi textum exponendum dis
tulimus. Audiamus ergo quid spc sanctus per os
prophete sancti sui dicat in isto sermone psalmi:
quod congruat titulo quem hesterno die tracta
uimus. Qui non affuerunt tamen: & hoc debitum
petunt. Sed ne forte per alias tantas moras frau
demus eos quibus iam reddendum est quod debemus:
breuiter commemoratum agnoscant quantum
possunt qui hodie assunt. & heri non affuerunt.
Siquid autem eos mouet quod diligentius interro
gare debeant: patentes aures uestras inueni
ent in nomine xpi aliis temporibus: ne isti modo
occupentur. Diximus scriptum esse ~~in libro~~ in li
bro regnorum: quod dauid cum fugeret saul la
tere uoluit apud regem quendam geth
nomine achis. Sed cum gloria eius ibi
fuisset commemorata: ne per liuorem
idem rex ad quem confugerat aliquid in eum
machinaretur. finxit insaniam: & quasi fu
rore correptus mutauit uultum suum: et
sicut legimus affectabat & timpanizabat ad
ostia ciuitatis: & ferebatur in manibus suis:
et procidebat ad ostia porte. Et dixit rex achis.
Quid huc mihi adduxistis istum? Numquid
arrepticio ego opus habeo? Et sic eum di
misit ut impleatur hic quod scriptum est:
mutauit uultum suum & dimisit eum et
abiit. Dimisit autem regem achis. Hic uero
dictum est quod mutauit uultum suum coram

abimelech: & dimisit eum & abiit. Diximus
autem nomina mutata esse: ut sacramentum
ostenderetur: ne si idem nomen repetitum esset
in titulo psalmi: non nobis prophetasse aliquid in
sacramento: sed quasi gesta narrasse uideretur.
Utrumque autem nomen: magnum continent
sacramentum. Nam achis interpretatur quomodo est.
Abimelech interpretatur patris mei regnum. In illo
uerbo quod dicitur quomodo est. ignorantia signifi
catur: ut uerbum mirantis & non agnoscentis
intelligas. In isto autem quod dicitur abi
melech: regnum iudeorum significatur. Ex
xpi enim persona potest dici patris mei regnum:
quia pater ipsius secundum carnem dauid: et
regnum dauid erat in gente iudeorum.
Coram regno quo patris sui mutauit uultum suum
et dimisit eum & abiit: quia erat ibi sacrificium
secundum ordinem aaron: & postea ipse de corpore
et sanguine suo instituit sacrificium secundum
ordinem melchisedech. Mutauit quo uultum
suum in sacerdotio: & dimisit gentem iudeorum:
et uenit ad gentes. Quod quo affectabat: affectu
plenus erat. Quid enim tam plenum affectu
quam misericordia domini nostri ihesu xpi: qui uidens
infirmitatem nostram ut nos a sempiterna morte li
beraret. temporalem uitam cum tanta iniuria
contumeliaque suscepit? & timpanizabat. Quia
timpanum non fit nisi cum corium in ligno exten
ditur: & timpanizabat dauid significans
quod crucifigendus esset xpc. Timpanizabat
autem ad ostia ciuitatis. Que sunt ostia ciui
tatis. nisi corda nostra? Clauseramus ea: contra
xpm. De timpano crucis: aperuit corda
mortalium. Et ferebatur in manibus suis. Quo
modo ferebatur in manibus suis? Quia cum
commendaret ipsum corpus suum & sanguinem
suum: accepit in manus suas quod norunt fide
les: & ipse se portabat quodammodo cum diceret
hoc est corpus meum. Et procidebat ad ostia por
te: id est humiliabat se: hoc est enim procidere
usque ad initium fidei nostre. Ostium enim porte
initium fidei: unde incipit ecclesia & peruenit ad
spem: ut cum credit ea que non uidet mere
atur frui cum facie ad faciem uidere cepit. Sic
se habet titulus psalmi. Breuiter audiuimus. Audi
amus iam ipsa uerba affectantis & timpanizan
tis: ad ostia ciuitatis. Benedicam dominum in
omni tempore: semper laus eius in ore meo.
Dicit xpc: dicat & xianus: quia xianus in
corpore xpi est. & propterea xpc homo ut posset
esse xianus angelus. & quid ait? Benedicam
dominum. Quando? Quando tibi bene facit?
quando secularia abundant? quando abun
dat multum frumenti. olei. uini. auri. argenti.
mancipiorum. pecorum. salusque ista mortalis
inuulnerata & incorrupta persistit: eaque nascuntur
crescunt omnia: nichil in matura morte subtrahitur:
felicitas tota abundat in domo. circumfluunt
omnia: tunc benedicis dominum? Non se in omni tem
pore. Ergo & tunc & quando ista secundum
tempus. & secundum flagellum domini dei nostri
turbantur & auferuntur: minus nascuntur:
iam nata dilabuntur. Fugiunt enim hec: et
inde sequetur penuria. egestas. labor. & dolor
temptationis. Sed tu qui cantasti benedicam
dominum in omni tempore semper laus eius in ore
meo? & quando ista dat benedic. & quando ista
tollit benedic: quia ille dat ille tollit: sed se
ipsum a benedicite non tollit. Quis est autem
qui benedicit dominum in omni tempore? nisi hu
milis corde? Ipsam enim humilitatem docuit
dominus noster in corpore & sanguine suo: quia cum
commendat corpus & sanguinem suum humilitatem
suam commendat. In eo quod scriptum est in ipsa hys
toria in illo quasi furore dauid quod pretermisimus:
et saliue decurrebant super barbam eius: cum
legeretur apostolus. audistis ipsas saliuas sed decurren
tes super barbam. Dicit aliquis. Quas saliuas au
diuimus? Nonne modo lectus est apostolus cum diceret
iudei signa petunt: & greci sapientiam querunt?
Modo lectum est. Nos autem predicamus inquit
xpm crucifixum. Tunc enim timpanizabat.
Iudeis quidem scandalum: gentibus autem
stulticiam: ipsis uero uocatis iudeis & grecis
xpm dei uirtutem & dei sapientiam: quia quod
stultum est dei sapientius est hominibus: & quod
infirmum dei. fortius est quam homines. Sa
liue enim significant stulticiam: saliue sig
nificant infirmitatem. Sed si quod stultum est
dei sapientius est hominibus. & quod infirmum

dī fortius est quam homines: non tamq̄ saliue
offendant: sed attende quia sup barbam decur
runt. Quom̄ enim in saliuis infirmitas: sic in
barba uirtus ostenditur. Texit ḡ uirtutem suam:
corpore infirmitatis sue. Et quod forinsecus in
firmabatur: tamquam saliua apparebat: int̄
autem diuina uirtus tamquam barba tegebat̄.
Ergo humilitas nob̄ commendatur. Esto hu
milis si uis benedicē dn̄m in omni tempore et
semp laus eius sit in ore tuo: quia et iob non
tantum bn̄dicebat dn̄m. quando abundabant
illa om̄a quib; eum legimus diuitem fuisse.
et pecore. et seruis. et domo. felicem filiis:
et omnib; reb;. Ablata sunt omnia uno tem
pore: et impleuit qd̄ scriptum ē in hoc psalmo
dicens. Dn̄s dedit dominus abstulit: sicut
domino placuit ita factum ē: sit nomen
domini benedictum. Ecce habes exemplum
bn̄dicentis: in omni tempore. Quare autem
bn̄dicit dn̄m homo in omni tempore? Quia
humil est. Esse humilem quid ē? Nolle in se
laudari. Qui in se uult laudari: sup̄b; ē. Qui
sup̄b; non ē: humil est. Non uis ḡ esse sup̄b?
Ut possis esse humil: dic qd̄ dictum est. In
domino laudabitur anima mea: audiant man
sueti et letentur. Ergo qui non in domino nr̄o
uolunt laudari. non sunt mansueti. sed truces. as
peri. elati: sup̄bi. Iumenta mansueta: uult ha
bere dn̄s. Esto iumentum domini: id ē esto mā
suetus. Sedet ille sup te: ipse te reget. Noli ti
mere ne offendas: ut eas in p̄ceps. Infirmitas
quidem tua ē: sed attende quis t̄ p̄sideat. Pullus
asini es: sed xp̄m portas. Nam ipse in pullo asi
ni uenit ad ciuitatem: et fuit illud iumentum
mansuetum. Numquid laudabat̄ iumentum
illud? Numquid iumento dicebat̄ osanna fi
lio dauid. benedictus qui uenit in nomine do
mini? Asellus portabat: sed ille qui portabatur
a p̄cedentib; et consequentib; laudabatur:
et dicebat forte iumentum. In domino lauda
bitur anima mea: audiant mansueti et le
tentur. Numquam illud dixit ille asinus
fr̄s: sed dicat illud ppl̄s qui imitatur iumentum
illud. si uult portare dn̄m suum. Irascitur
forte ppl̄s quia comparatur asello in quo sedit
dn̄s: et dicent m̄i aliq̄ sup̄bi et elati. Ecce asinos nos
fecit. Asinus dn̄i sit q̄sq̄s hoc dic̄: ne sit eqū et mul̄ q̄b;
n̄ ē intellect̄. Nostis enī psalmū ū dr̄: nolite fieri sic̄ eqū
mul̄ q̄b n̄ ē intellect̄. Equus enim et mulus eri
gunt c̄uicem alinquando: et sua ferocitate
excutiunt a se sessorem. Domantur frenis. cha
mo ūbib; donec desinant. donec discant subi
ci: et portare dn̄m suum. Tu autem antequam
freno tundantur ora tua: esto mansuetus: et
porta dn̄m tuum. Noli in te uelle laudari: sed
laudetur ille qui sup te sedet: et dices. In do
mino laudabitur anima mea: audiant mansu
eti et letentur. Nam quando audiunt: non
mansueti non letantur sed irascuntur: et ipsi
sunt qui dicunt. qd̄ asinos eos fecimus. Qui
autem mansueti sunt: dignantur audire et
esse qd̄ audiunt. Sequitur. Magnificate do
minum mecum. Quis ē iste qui exhortatur
ut magnificemus cum illo dn̄m? Quisquis
est fr̄s in corpore xp̄i: ad hoc debet dare
op̄am: ut magnificetur cum illo domin̄. Amat
enim dn̄m: quisquis ē iste. Et quom̄ illum
amat? Ut non uideat eo amatori suo. Quis
quis enim amat carnalit̄: necesse ē ut cum
zelo pestifero amet. Si forte mangonium aliq̄s
p magno nudam uide potuit. quam pestifero
amore desiderauit: numquid uult ut uideat
illam et alius? Necesse ē ut zelo et liuore sau
cietur: si alius eam uidit. Et sic seruatur
castitas: si aut ille uideat cui licet: et alius n̄
uideat aut nec ipse. Non sic ē sapientia dī. Vi
debimus illam facie ad faciem: et om̄s uidebim̄:
et nemo sibi se zelabit. Omnib; se exhibet:
et integra ē: et casta est omnib;. Illi mutan
tur in ea: et ipsa in eos non mutatur. Ipse
ūitas: ipse ē deus. Numquid aliquando au
distis fr̄s: qd̄ potuit commutari deus nr̄?
Sup eminens omnib; ūitas ē. ūbum dei ē.
sapientia dei ē: p quem facta sunt omnia.
Habet amatores suos. Sed quid dicit amator
ipsius? Magnificate dn̄m mecum. Nolo so
lus magnificare dn̄m: nolo solus amare:
nolo solus amplecti. Non enim si ego am
plexus fuero: non h̄t alius ubi man̄
ponat. Latitudo tanta ē in ipsa sapientia:

ut omnes animę amplectantur & perfruantur.
Et quid dicam fratres? Erubescant qui sic amant
dominum: ut inuideant aliis. Aurigam perditi ho-
mines amant: & quisquis amauit aurigam
aut uenatorem: uult ut totus populus cum
ipso amet: & hortatur & dicit. Amate me-
cum illum pantomimum: amate mecum
illam turpitudinem. Et clamat in populo ut
ametur cum illo turpitudo: & xpianus non
clamat in ecclesia ut ametur cum illo ueritas dei?
Excitate ergo in uobis amorem fratres: & clamate
unicuique uestrorum & dicite. Magnificate do-
minum mecum. Sit in uobis: iste feruor. Qua-
re uobis ista recitantur. & exponuntur? Si
amatis dominum: rapite omnes ad amorem dei qui
uobis iunguntur: & omnes qui sunt in domo uestra.
Si amatur a uobis corpus xpi: id est unitas
ecclesie: rapite eos ad amorem dei & dicite. Mag-
nificate dominum mecum: & exaltemus nomen
eius in id ipsum. Quid est exaltemus nomen eius
in id ipsum? Hoc est in unum. Nam multi co-
dices sic habent. Magnificate dominum mecum: &
exaltemus nomen eius in unum. Siue in id
ipsum dicatur: siue in unum: hoc idem
dicit. Ergo rapite quos potestis hortando.
portando. rogando. disputando: racionem
reddendo. Cum mansuetudine. cum lenita-
te. rapite ad amorem: ut si magnificant
dominum. in unum magnificent. & pars do-
nati: uidetur sibi magnificare dominum.
Quid eos offendit orbis terrarum? Dicamus illis.
Fratres magnificate dominum mecum: & exal-
temus nomen eius in unum. Quare in pre-
cisione uultis magnificare dominum? Ille unus est.
Quare duos populos uultis facere deo? Quare
uultis dissipare corpus xpi? Certe enim
pendebat in cruce: quando timpanizabat.
Et cum penderet in cruce emisit spiritum:
et uenerunt illi qui eum suspenderant: &
inuenerunt illum dimisisse spiritum: & non
fregerunt illi crura. Latronibus autem ad-
huc in cruce uiuentibus fregerunt: ut per
ipsum dolorem compendio mortis ab illo
cruciatu liberarentur: quomodo solebat cruci
fixis fieri. Ergo uenit persecutor: inuenit
dominum quiete deposuisse spiritum: quia ipse dixit:
potestatem habeo ponendi animam meam.
Pro quibus posuit animam suam? Pro uniuersa
plebe sua: pro toto corpore suo. Venit ergo perse-
cutor. & non fregit crura xpi: uenit dona-
tus & dirupit ecclesiam dei. Integrum corpus
xpi in cruce inter manus persecutorum est: inter
manus xanorum non est integrum corpus
ecclesie. Clamemus ergo fratres cum gemitu quan-
tum possumus dicentes: magnificate do-
minum mecum: & exaltemus nomen eius
in unum. Ecclesia illis clamat. Vox est ecclesie: cla-
mans illis qui se precipitauerunt. Unde enim
dirupti sunt? Per superbiam. Docet autem
xpc per humilitatem. cum commendat corpus
suum & sanguinem: quod diximus sanctitati
uestre in hoc textu psalmi agi & celebrari.
ubi commendatur corpus & sanguis domini:
ubi commendatur humilitas xpi: quam pro nobis
suscipere dignatus est. Inquisiui dominum & exaudi-
uit me. Ubi exaudit dominus? Intus. Ubi
dat? Intus. Ubi oras: ibi exauditis: ibi bea-
tificaris. Orasti intus: exauditus es. beatificatus
es: & non scit qui iuxta te stat. Gestum est
totum in occulto: sicut dominus dicit in eu-
uangelio. Intra in cubiculum tuum: claude
ostium tuum & ora in occulto: & pater tuus
qui uidet in occulto reddet tibi. Cum ergo intras
in cubiculum tuum: intras in cor tuum.
Beati qui gaudent quando intrant ad
cor suum: & nichil mali ibi inueniunt.
Attendat sanctitas uestra quomodo nolunt in-
trare domos suas: qui habent malas uxores:
quomodo exeunt ad forum & gaudent. Ce-
pit esse hora qua intrent in domum suam:
contristantur. Intraturi sunt enim ad tedia.
ad murmura. ad amaritudines. ad euersi-
ones. quia non est domus composita: ubi
inter uirum & uxorem pax nulla est. Et
melius illis est foris circuire. Si ergo miseri sunt
qui cum redeunt ad parietes suos timent
ne aliquibus suorum perturbationibus euitantur:
quam sunt miseriores qui ad conscientiam
suam redire nolunt: ne ibi litibus peccatorum
euitantur? Ergo ut possis libens redire ad

cor tuum: munda illud. Beati enim mundo corde: quoniam ipsi deum uidebunt. Aufer inde cupiditatum sordes: aufer labem auaricie: aufer tabem superstitionum: aufer sacrilegia & malas cogitationes odia. non dico aduersus amicum: sed etiam aduersus inimicum. Aufer ista omnia: intra in cor tuum: & gaudebis ibi. Cum ibi ceperis gaudere. ipsa mundicia cordis tui delectabit te. & facit orare: quomodo si uenias ad aliquem locum. silentium est ibi forte: quies est ibi mundus est locus: oremus hic dicis: et delectat te compositio loci & credis quod ibi te exaudiat deus. Si ergo loci uisibilis te delectat mundicia: quare te non offendit immunditia cordis tui? Intra munda omnia: leua oculos tuos ad dominum: & statim te exaudiet. Clama & dic. Inquisiui dominum et exaudiuit me: & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. Quare? Quia cum fueris illuminatus: cum ceperis hic habere bonam conscientiam. restant tribulationes: quia restat aliquid infirmum. Donec absorbeatur mors in uictoria. & mortale hoc induat immortalitatem: necesse est ut in hoc seculo flagelleris. necesse est ut aliquas temptationes suggestionesque patiaris. Mundabit dominus omnia: eruet te ab omni tribulatione. Ipsum quere. Inquisiui dominum & exaudiuit me. Qui ergo non exaudiuntur: non dominum querunt. Intendat sanctitas uestra. Non dixit inquisiui aurum a domino & exaudiuit me: inquisiui a domino senectutem & exaudiuit me: inquisiui a domino hoc & illud et exaudiuit me. Aliud est aliquid inquirere a domino: aliud ipsum dominum inquirere. Inquisiui inquit dominum: & exaudiuit me. Tu autem quando oras & dicis occide illum inimicum meum: non dominum inquiris: sed quasi facis te iudicem super inimicum tuum: et facis questionarium dominum tuum. Unde scis ne melior sit cuius mortem queris: eo ipso forte quia ille non querit tuam? Ergo noli aliquid a domino extra querere: sed ipsum dominum quere & exaudiet te: & adhuc te loquente dicet. ecce adsum. Quid est ecce adsum? Ecce presens sum. Quid uis? Quid a me queris? Quicquid tibi dedero uilius est quam ego. Me ipsum habe. me fruere: me amplectere. Nondum potes totus. ex fide contingere me & inherebis mihi. Hoc tibi deus dicat. & cetera onera tua ego a te deponam. ut totus michi hereas cum hoc mortale tuum ad immortalitatem conuertero: ut sis equalis angelis meis: & semper uideas faciem meam & gaudeas: & gaudium tuum nemo auferet a te: quia inquisisti dominum & exaudiuit te. & ex omnibus tribulationibus eruit te. Diximus quid esset hortatus amator ille qui non solus uult amplecti quod amat: & dicit. Accedite ad eum & illuminamini. Dicit enim quod ipse probauit. Spiritualis enim quidam in corpore christi uel etiam ipse dominus noster ihesus christus secundum carnem caput: exhortans membra cetera quid dicit? Accedite ad eum & illuminamini: aut potius christianus aliquis spiritualis ad ipsum dominum nostrum ihesum christum inuitat ut accedamus. Sed accedamus ad eum & illuminabimur: non quomodo ad eum accesserunt iudei ut tenebrarentur. Accesserunt enim ad illum ut crucifigerent: nos ad eum accedamus: ut corpus & sanguinem eius accipiamus. Illi de crucifixo tenebrati sunt: nos manducando crucifixum et bibendo illuminemur. Accedite ad eum & illuminamini. Ecce gentibus dicitur. Crucifixus est christus: inter iudeos erat seuientes & uidentes: gentes absentes erant. Ecce illi accesserunt qui in tenebris erant: & qui non uiderunt illuminati sunt. Unde accedunt gentes? Fidem sectando: corde inherendo: caritate currendo. Pedes tui caritas tua est. Duos pedes habeto: noli esse claudus. Qui sunt duo pedes? Duo precepta dilectionis dei & proximi. Istis pedibus curre ad dominum. Accedis ad illum: quia ut curreres ipse hortatus est. Et ipse suum lumen aspersit: sic ut magnifice & diuine secutus est. & uultus uestri: non erubescent. Accedite inquit ad eum & illuminamini: & uultus uestri non erubescent. Non erubescit uultus: nisi superbi. Quare? Quia elatus uult

ēē. Et quando fuit passus contumeliam. aut ignominiam. aut caulam secūm scīm: aut aliquam afflictionē: erubescit. Sz nolite timē. accede ad eum: & ñ erubescet quicquid fecit t inimicus. Videtur te superior ēē apud hominē: sz ut apud dñm superior illo est. Ego cepi. ego ligaui: ego interfeci. Quam superiorē sibi uidentur qui ista dicunt? Quam sibi uidebantur superiorē uidere. quando dñm colaphizabant: quando spuebant in faciem eius. et de canna percutiebant caput. quando spinis coronabant: quando tunica ignominiosa circumdabant quam superiorē erant: & ille uidebatur inferior quia perdebat ad ostia portę: sz ille ñ erubescebat. Lumen enim erat uerū qđ illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundū. Sicut g lum̄ non potest confundi: sic & illuminatum ñ sinit confundi. Accedite g ad eum & illuminamini: & uultus uri non erubescent. Sz dicit aliquis. Quom̄ ad eum accedo? qui tantas mat. tantas peccatorū tantas sum? Tanta secū clamant de conscientia mea? quom̄ audeo accedē ad eum? Quom̄? Si humiliauit te: ppenitentiam. Sz erubesco aīs agē penitentiam. Accede g ad eum & illuminabis: & uultus tuus non erubescet. Si enim timor erubescentiā reuocat te a penitentia. penitentia autem facit te accedē ad eum? non uides qua penam gestat in uultu: qua rōne erubuit uultus tuus quoniam non accessit ad eum? rōne non accessit quia non uult agē penitentiam: sicut attestatur Aphetа. Iste mopſ clamauit: & dominus exaudiuit eum. Docet te quom̄ exaudiaris: ideo non exaudiris quia diues es. forte clamabas: & non exaudiebaris. Audi quare. Iste mops clamauit: & dominus exaudiuit eum. Inopſ clama: & dominus exaudit. & quomodo clamabo inopſ? Ut & tu habes aliquid? ñ inde plumas de uentre tuo: ut intelligas te indigentem. ut intelligas tandiu te ēē paupem: quandiu non habes illum qui facit te diuitem. Quom̄ autem dñs exaudiuit eum? & ex omnib; tribulationib; eius inq̄t saluum facit eum. & quom̄ facit ab omnib; tribulationib; saluos? Immittit angelus dñi in circuitu timentium eum: & eruet eos. Sic ſeptum ē filiis non quom̄ hoīe aliq̄ men dosi coducet. immittet angelum dominū in circuitu timentium eum & eruet eos: tu sic immittet angelus dominū in circuitu timentium eum: & eruet eos. Quem hic dicit angelum dominū? qui immittit in circuitu timentium eum & eruet eos? Ipse dñs ihc xp̄c in Aphia dictus ē: magni consilij angl̄s. Sic illum dixerunt Aphē. Ipse g magni consilij angl̄s? magni consilij nominus? immittet in eos qui timent dñm: & eruet eos. Noli g timē ne lateas. Ubicunq; dñm inueneris? nouit te ille angl̄s qui immittit in circuitu: & eruet te. Aptē in de ipso sacramento uult dicē: quo ferebatur in manib; suis. Gustate & uidete qm̄ suauis ē dominus. Nonne apte se psalmus & ostendit t illam quasi insanam. et furiosam constantem. sanam insaniam. et sobriam ebrietatem illius dauid. qui in figura nescio quid ostendebat? quando illi miser coram rege achis dixerunt quom̄ ē? Quando dicebat dñs. ñ qui manducauit carnem meā et bibit sanguinem meum. ñ habebit in se uitam? illi in quib; regnabat achis. rōne erroꝛ et ignorantia. quid dixerunt? Quomodo iste potest dare nob; carnem suam manducare? Si ignoras: gusta & uide quam suauis ē dominus. Si autem non intelligas. rex est achis. Immutabit faciem suam dauid et recedet ate: & dimittet te & abibit. Beatus uir qui spat in eum. Hoc quid opus ē dicere? Quisquis in domino non spat: miser est. Quis est qui non spat in domino? Qui in se spat. Aliquando qđ peius ē filiis meis attendite? homines nolunt spare in se: sz in alijs hominib;. Salua salute aīs eius: nichil in potest facē. Et forte loquitur de homine iam mortuo. Sz in ista ciuitate dicit salua salute illius: & ille in alijs locis forte mortuus est. Et quam cito dicunt homines hoc: & ñ dicunt credo in dñm. quia non te pmittat nocē in. Non dicunt credo in dō meo. quia & si te pmisit ad aliquid meum: ad aiam meā

ñ te pmittet. S; cum dicunt salua salute illius
nec ipsi uolunt habe salutem: & illos gauant
p quos putant habe salutem. Timete dñm
oñs sancti eius: quoniam nich deest timen
tib; eum. Multi enim ppta nolunt time dñm:
ne famem patiantur. Dicitur illi. Noli frau
dem face. & ille dicit. Vnde me pasco? Non
pot ars sine impostura esse: non pot negotiũ
sine fraude. S; fraudem punit ds. Time deum.
S; si timuero dñm: non habebo unde uiuam.
Timete dñm oñs sancti eius: qm nichil de
est timentib; eum. Copiam pmittit trepido
et dubitanti: ne si forte timuit dñm. deserant illũ
supflua. Pascebat te dominus contempnentem se.
et deseret te timentem se? Attende: & noli di
cere. Ille diues e. & ego paup: ego timeo dñm.
Ille non timendo quanta adquisiuit: & ego ti
mendo nudus sum. Vide quid sequitur.
Diuites eguerunt & esurierunt: inquirentes
autem dñm non minuentur omni bono. Si
ad litteram accipias: uidetur te falle. Respicis
enim multos diuites in quos mori in diui
tijs suis: non factos fuisse paupes cum uiuunt.
Vides illos insenescẽ pduci ad ultimum uite:
int magnas copias diuitiarum: celebrari
eis pompam funis in magnis effusionib; pdu
ci usq; ad sepulchrum diuitem: q & expi
rauit in lectis eburneis circumfluente familia
suorum: & dicis in animo tuo. si forte nosti
aliqua peccata: & scela ipsius. Ego noui qnta
fecit homo iste: ecce senuit: mortuus est in
lecto suo: deducunt illum sui: pompa tanti
funis celebratur. Ego noui quid fecit dece
pit me scptura & fefellit ubi audio & canto:
diuites eguerunt & esurierunt. Quando
iste inops fuit? Quando esuriuit? Inqui
rentes autem dñm: non minuent omni
bono. Cotidie ad basilicam surgo: coti
die genu flecto cotidie inquiro dñm.
et nich boni habeo: iste non inquisiuit
dñm. & non int tanta bona defunct
est? Sic cogitantem. suffocat laqueus
scandali. Escam enim mortalem querit
in tra: & ueram mercedem non querit
in celo. Et mittit caput in laqueum dia
boli: constringuntur ei fauces & tenet
diabolus ad malefaciendum: ut sic imi
tetur illum diuitem. quem uidet in tan
ta copia defunctum. Noli g sic intelli
gere. & quom intelligo? In bonis spa
libus. S; ubi sunt? Non uidentur oculis s;
corde. Non uideo ipsa bona. Videt illa: qui
amat iusticiam. Non uideo ego. Non enim
aurum e: non enim argentum e. Si aurum
esset uides: quia fides e non uides? Si non
uides fidem: quare amas seruum fidelem?
Interroga te ipsum: qualem seruum diligis.
Forte habes seruum formosum. statu
rosum. bene compositum: furem. nequam.
fraudulentum. Habes autem alium forte
paruulum statura: deformem facie. colore
tetrum: fidelem. sobrium. parcum. Attende
rogo te. Quem istorum duorum diligis? Si
oculos carnis interroges: uincit apud te pulcher
iniustus. Si oculos cordis: uincit deformis fi
del. Vides g. Quod uis ut exhibeat t alter
id e fidem: exhibe illi & tu. Quare gaudes ad
eum qui fidem t exibet & laudas eum? His bo
nis g que non uidentur n oculo cordis: cum
repletus fuis paup eris. & ille diues ideo fuit
quia habebat lectum eburneum: & tu paup
es cuius cubiculum cordis plenum e. tantis
gemmis uirtutum iusticie uitatis. caritatis.
fidei pacientie. & tolerantie? Explica diui
tias tuas si habes illas: & compara diuitijs
diuitum. At ille in mercatu inuenit mul
tas pciosas: & emit eas. Si fidem inuenires
uenalem. quantum p illa dares. quam te
uoluit ds gratis habe: & ingratus es? Egent
g illi diuites egent: & quod e grauius pa
ne egent. Ne forte putetis quia auro egeant
et argento: quanquam & hoc egeant.
Quantum habuit quidam: & quis eum saci
auit? Sic mortuus e egenus: quia plura uo
lebat adquirere quam tenebat. Egent &
pane. Quare egent & pane? Si intelligas
panem: intellige qualem. Ille enim dixit.
Ego sum panis uiuus qui de celo descendi:
et beati qui esuriunt & sitiunt iusticiam.
quia ipsi saturabuntur. Inquirentes autem

dn̄m: non minuentur omni bono. S; quo
bono? Jam diximus. Venite filij audite
me: timorem domini docebo uos. Putate
fr̄s quia ego dico. putate qd̄ dauid dicit
putate quia apl̄s dicit: immo putate quia
ipse dominus n̄r ih̄c xp̄c dicit: uenite filij
audite me. timorem domini docebo uos.
Audiamus simul: audite illum p̄ nos: docē
enim uult ille humil̄. ille timpanizans.
ille affectans: docē nos uult. Et quid dicit?
Venite filij audite me: timorem domini do
cebo uos. Doceat. g̊ p̄beamus aurem: pre
beamus cor. Non apiamus aures carnis. et
cordis claudamus: s; sicut ipse dicit in euuā
gelio qui h̄t aures audiendi audiat. Quis
nolit audire docentem ih̄m xp̄m p̄ ꝓpham?
Quis ē homo qui uult uitam: diligit dies
uidē bonos? Interroga. Nonne omnis in uob̄
respondet ego? An quisquam ē in uob̄ qui
non diligit uitam. idē qui non uult uitam:
et non diligit uidē dies bonos? Nonne coti
die hoc murmuratis & hoc dicitis: quamdiu
ista patimur. cotidie peiora & peiora? Apud
parentes n̄ros fuerunt dies letiores: dies
meliores. O si interrogares ipsos parentes tuos:
similiter t̄ de dieb; suis murmurarent. Fue
runt beati patres n̄ri: nos miseri sumus:
malos dies habemus. Dominatus ē ille: puta
bamus quia illo mortuo posset aliquod refri
gerium dari: deteriora uenerunt. O deus osten
de nob̄ dies bonos. Quis homo ē qui uult ui
tam: & diligit uidē dies bonos? Non hic
querat dies bonos. Bonam rem querit: s;
n̄ in regione eius illam querit. Quom̄ si ali
quem iustum quereres in ea patria ubi
n̄ habitaret: dicētur t̄ bonum uirum que
ris. magnum uirum queris: quere illum
s; noli hic. Supfluo hic eum queris: nun
quam eum inuenturus es. Dies bonos queris:
simul eos queramus: nolite hic. S; habue
runt illos patres n̄ri. Fallimini. Omnes hic
laborauerunt. Legite scripturas. Id̄o uoluit
d̄s ut scribēntur: ut nos consolaremur. Tem
poribus helye fuit fames: passi sunt eam
patres n̄ri. Capita iumentorum mortuorum

auro uendebantur. Occidant filios & co
medant eos: & due mulieres statuerunt
inter se. ut occidēnt filios suos: & man
ducarent. Occidit una filium suum: et
manducauerunt eum ambe. Alia nolebat
occidē filium suum: & exigebat illa que
p̄ior occidat filium: & tal̄ rixa uenit ante
regem. Adduxerunt se ad regem conten
dentes: de interfectione filiorum. De talib; ci
bis aūtat d̄s ea que legimus. Semp̄ dies
mali in seculo: s; semp̄ dies boni in d̄o. Ha
buit dies bonos abraham: s; intus in corde.
Habuit dies bonos: quando a fame mutauit
regionem: & querebat cibum. Sic om̄s
quesierunt. Paulus habuit dies bonos qui
dicit: in fame & siti. in frigore & nuditate?
S; non irascantur serui. Ipse dn̄s n̄ habuit
dies bonos in hoc seculo. Contumelias. in
iurias. crucem: & tanta mala patiebatur. Non g̊
xanus murmuret: uideat cuius uestigia sequi
tur. S; si dies bonos amat: audiat docentem &
dicentem. Venite filij audite me: timorem
domini docebo uos. Quid uis? Uitam & dies
bonos. Audi & fac. Contine linguam tuam
a malo. Facite illud. Nolo dicet homo miser.
Et linguam meam nolo continē a malo: & ui
tam uolo & dies bonos. Si oparius tuus dicēt t̄
deuasto istam uineam. & exigo ate mercedē
meam: adduxisti me ad uineam ut falcitem
illam & putem. concido ligna utilia omnia.
p̄cidam ipsa robora uitium ut non hic h̄as
quod colligas: & cum fecero ista redditurus
es m̄i laborem meum: nonne insanum illum
dicēs? Nonne illum de domo tua pelleres:
antequā mittēt manum ad falcem?
Tales sunt qui uolunt facē mala & iurare
mendacium: & blasphemare contra dn̄m &
murmurare & fraudes facē: & inebriari et
adulterare: & ligaturas adhibē & ire ad sor
tilogos: & dies bonos uidē. S; d̄r illis. Non
potes malefaciens: querē bonam mercedē.
Si tu iniustus es. iniustus erit & d̄s? Ergo
quid faciam? Quid uis? Uitam uolo: dies
bonos uolo. Contine linguam tuam a malo:
et labia tua ne loquantur dolum: idē declina

amalo. Parum ē. Noli frau- dem: noli
mendacia. Sz quid ē declina amalo? Parum ē.
Nulli noceas. nullum occidas. non fureris. n̄
adultereris. non fraudem facias. non falsum
testimonium dicas: declina amalo. Cum de
clinauerīs dicis. sz securus sum. Pfeci omnia: habeo
uitam: uidebo dies bonos. Nondum. Declina
amalo: & fac bonum. Parum ē ut non expo
lies uestitum: uesti nudum. Si non expolia
uerīs: declinasti amalo: sz non facies bonum. n̄
cum peregrinum susceperis in domum tuam. Ergo
sic declina amalo: ut facias bonum. Quere pa
cem: & psequere eam. Non tibi dixit habebis hic
pacem. Quere illam: & sequere. Quo eam
sequor? Quo pcessit. Dominus enim ē pax
nr̄a: resurrexit & ascendit in celum. Quere
pacem & psequere illam: quia tunc cum re
surrexeris hoc mortale mutabitur: & amplectis
pacem ubi tibi nemo molestus erit. Ibi est enim
pfecta pax: ubi non esuries. Nam hic pacem tibi
facit panis. Subduc panem: & uide quale
bellum ē intra uiscera tua. Ipsi iusti quomodo ge
munt hic frs? Ut sciatis quia querimus hic
pacem: consequimur autem in fine. Sz ex par
te hic habeamus: ut ex toto illic habe mere
amur. Quid ē ex parte? Concordes simus hic
diligamus pximum quomodo nos. Sic dilige
fratrem. quomodo te ipsum: habe cum illo
pacem. Sz non possunt n̄ existē aliqua m̄
int̄ frs. quomodo int̄ sanctos extiterunt: int̄
barnabam & paulum: sz non que occidēnt
concordiam. n̄ que intimerent caritatem.
Nam & tibi ipsi resistis aliquando: & tamen
non te odisti. Omnis quem penitet aliquid:
rixatur secum. Peccauit: redit. irascitur se hoc
fecisse: se illud commisisse si non occiditur.
Rixam ergo secum habet: sz ipsa rixa ad concor
diam tendit. Vide quomodo secum rixetur:
et quidam iustus dicat. Quare tristis es
anima mea: & quare conturbas me? Spa
in domino: quoniam confitebor illi. Cum
dicit anime sue quare conturbas me: turba
bat utique illum. Volebat forte ipse pati p
xp̄o: & anima ipsius contristabatur. Et ille qui
sciebat & dicebat quare tristis es anima mea

et quare conturbas me. pacem adhuc non
secum habebat: sz ex mente herebat xp̄o:
ut sequeretur illum anima eius: & n̄ illum
conturbaret. Ergo querite pacem frs. Do
minus dixit. Hec loquor uob: ut in me
pacem habeatis. Pacem in tra uob n̄ pmitto.
In ista uita pax uera non ē: nec tranquilli
tas. Gaudium immortalitatis: societas an
gl̄orum pmittitur. Sz quisquis non illam
cum hic ē quesierit: non illam habebit
cum uenit. Oculi domini sup iustos. Noli ergo
timē. Laboras. Oculi domini sup iustos: &
aures eius in pces eorum. Quid uis amplius?
Si murmurantem seruum in domo mag
na non audiret patrfamilias: quereretur
et dicēt. Quanta hic patimur: & nemo nos
audit. Numquid dicis illud de deo: quanta
patior & nemo me audit? Si audiret me
forte dicis: tollēt m̄ tribulationem. Clamo
et tribulor. Tantum tu tene uias eius: et
quando tribularis audit te. Sz medicus ē ad
huc putre hs nescio quid: clamas sz adhuc
secat: & non tollit manum n̄ secuit quan
tum uidetur. Et enim medicus crudelis est.
qui exaudit hominem: & parcit uulneri
et putredini. Matres quomodo fricant in bal
neis ad salutem filios? Nonne paruuli
clamant int̄ manus earum? Ille ergo crude
les sunt. ut non parcant: non exaudiant
lacrimas? Nonne plene sunt pietate? Et
tamen clamant pueri: & non eis parcitur.
Sic & dominus nr̄ plenus ē caritate: sz ido
uidetur non exaudire ut sanet. & parcat
in sempiternum. Oculi domini sup iustos:
et aures eius in pces eorum. Forte dicunt
mali. Ergo securus facio male: quia non
sup me sunt oculi domini. Iam ds ad iustos
attendit: me non uidet: quicquid fecero
securus facio. Statim subiecit uidens cogi
taciones hominum sps sanctus: & ait. Oculi
domini sup iustos: & aures eius in pces
eorum. Vultus autem domini sup facientes
mala: ut pdat de tra memoriam eorum.
Clamauerunt iusti & dominus exaudiuit
eos: & ex omnibz tribulationibz eorum eruet eos.

Iusti erant tres pueri: clamauerunt de cha
mino ad dn̄m: & in laudib; eorum ignes fri
guerunt. Accedē & ledē non potuit flamma
laudantes deum innocentes & iustos pueros:
et eruit eos de flamma. Dicit aliquis. Ecce ue
re iusti: qui exauditi sūt sicut scr̄ptum ē. Cla
mauerunt iusti: & dominus exauduit eos:
et ex omnib; tribulationib; eorum eruit eos. Ego
autem clamaui: & non merui exauditi. Aut
ego non sum iustus: aut non facio que m̄
iubet: aut forte me ille non uidet. Noli timē
tantum fac qd̄ iubet: & si non te eruet cor
poralit̄: eruet te spūaliter. Iue enim qui tulit
tres pueros de flamma: numquid tulit de flam
ma machabeos? Nonne illi in ignib; hymni
zabant: & illi in ignib; expirabant? Deus
tium puerorum: nonne ipse ē & machabeorum?
Iuos eruit: & illos non eruit. Immo utrosq;
eruit. S; tres pueros sic eruit: ut & carnales
confundēntur. Machabeos autem non sic
ideo eruit: ut illi qui p̄sequebantur in penas
maiores irent: cum putant se oppressisse mar
tires dī. Eruit petrum quando uenit ad il
lum angelus cum esset in uinculis: & ait illi.
Surge: & exi. & subito soluta sunt uincula:
et secutus ē angelum: & eruit illum. Num
quid petrus p̄dicat iusticiam: q̄ndo non
illum eruit de cruce? Non eruit tunc: &
eruit tunc. An idō diu uixit: ut iniustus
fiēt? Forte plus eum exauduit p̄ea. Nam
quom̄ p̄mum illum eruit: quando p̄tulit ille
postea? Quando illum de omnib; p̄ssuris
eruit: illuc eum misit p̄ea: ubi nichil
mali pati potuisset. Iuxta ē dominus his qui
obtriuerunt cor: & humiles spū saluos faciet.
Altus est dñs: humil̄ xp̄ianus. Si uult ut altus
dñs uicinet̄ illi: humil̄ sit. Magna mistia fr̄s.
Deus sup̄ om̄a ē. Erigis te: & non illum tan
gis. Humilias te: & ipse ad te descendit. Mul
te tribulationes iustorum. Numquid dixit
idō sint xp̄iani iusti. idō audiant uerbum meū:
ut nich̄ tribulationis patiantur? Non hoc
p̄mittit: s; dicit multe tribulationes iustorum.
Magis si iniusti sunt pauciores habent tri
bulationes: si iusti multas habent: s; p̄ paucas

aut [illegible] nullas tribulationes. illi
ueniunt ad tribulationem sempiternam. unde
numquam eruentur: isti autem p̄ multas
tribulationes uenient ad pacem sempiternam:
ubi numquam aliquid mali patientur.
Multe tribulationes iustorum: & de omnib;
his eruet eos dominus. Dominus custodit
om̄a ossa eorum: unum ex ill̄ non contētur.
Et hoc fr̄s: non accipiamus carnaliter.
Ossa sunt firmamenta fidelium. Quomodo
enim in carne nr̄a: ossa faciunt firmamen
tum: sic in corde xp̄iano fides facit firma
mentum. Pacientia g̊ que ē in fide ossa sunt
interius: ipsa sunt que frangi non possunt.
Custodit dominus om̄a ossa eorum: unum ex
ill̄ non contētur. Si de dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o
hoc dixisset. custodit dn̄s omnia ossa eorum.
scil̄ filij sui. unum ex ill̄ non conteretur:
sicut etiam alio loco p̄figuratur de illo q̄ndo
agnus ductus ē mactandus & dictum ē de
illo. os eius nolite frangē impletum ē in dn̄o:
quia cum penderet in cruce expirauit ante
quam uenirent illi ad crucem: inuenerunt
iam corpus exanime. & noluerunt crura eius
frangē: ut implētur qd̄ scr̄ptum ē. Os non
comminuetis ex eo. S; p̄misit illud & ceteris
xp̄ianis. Dominus custodit om̄a ossa eorum:
unum ex his non contētur. Ergo fr̄s si uide
rimus aliquem sanctum tribulationes pati: &
forte l̄ a medico sic secari. ul̄ ab aliquo p̄secu
tore sic cedi. ut ossa eius frangantur: non di
camus n̄ erat iustus iste. Nam dn̄s hoc pro
misit iustis suis: de quib; ait. Custodit dn̄s
om̄a ossa eorum: unum ex his n̄ contētur.
Vis uidē quia alia ossa dixit que diximus
firmamēta fidei: idē pacientiam & tolerantiā
in omnib; tribulationib;? Ipsa enim sunt ossa
que non frangunt̄. Audite: & in ipsa passi
one dn̄i aspicite qd̄ dico. Dn̄s erat in me
dio crucifixus: iuxta illum duo latrones
erant: unus insultauit alt̄ credidit. Vnus
dampnatus ē: alt̄ iustificatus ē. Vnus habuit
penam suam & hic & in futurum: alteri
autem dixit dominus: am̄ dico tibi: hodie
mecum eris in paradiso. & tam̄ illi qui uenerūt.

dñi ossa ñ fregerunt: latronum autem fre
gerunt. Sic fracta sunt latronis ossa qui blas
phemauit: quom̄ latronis qui credidit.
Vbi ē ḡ quod dictum ē dominus custodit om̄a
ossa eorum: unum ex illis non conteretur?
Ecce cui dixit hodie mecum eris in paradi
so: non potuit om̄a ossa eius custodire.
Respondet t̄ dominus. Immo custodiui.
Nam firmam̄tum fidei ipsius frangi non
potuit illis ictibus: quibus crura sunt fracta.
Mors peccatorum pessima. Attendite fratres.
ꝓpt̄ illa que dicebamus. Vere magnus dominus
et misericordie eius. Vere: qui dedit nobis
manducare corpus suum in quo tanta ꝓpes
sus ē. & sanguinem bibē: quom̄ respicit ma
le cogitantes & dicentes. Ille male mortuus
ē: abestijs cum iustus ēēt consumptus est.
Non erat ille iustus: idō male ꝑijt. Nam ñ
ꝑiret. Ergo ille iustus ē: qui in domo sua &
in lecto suo moritur. Hoc ē ḡ inquis quod
miror quia noui peccata & scelā ipsius: &
bene mortuus ē in domo sua intra limina
sua: nulla ꝑegrinationis iniuria. nulla imma
tura etate. Audi dñi. Mors peccatorum pes
sima. Que tibi uidetur bona mors pessima
ē: si intus uideas. Uides foris iacentem in
lecto: numquid intus uides raptum ad ge
hennam? Audite fr̄s & ex euuangelio in
spicite: quid sit mors peccatorum pessima.
Numquid ñ duo erant erant in isto sclō.
diues qui induebatur purpura & bysso &
epulabatur splendide: alter pauꝑ qui iace
bat ad ianuam eius ulcerosus. & canes uenie
bant & lingebant ulcera eius: & desidābat
de micis saturari que cadebant de mensa
diuitis? Contigit autem mori inopem illū:
iustus erat inops: & afferri ab angelis in
sinum abrahe. Qui uidēt corpus illius iacē
ante limen diuitis: & non ēēt qui sepeliret:
quanta forte dicēt. Sic moriatur ille ini
micus meus: & ille qui me ꝑsequitur.
Sic illum uideam. Execratur corpus sputore:
putent uulnera: & ille in sinu abrahe requi
escit. Si xp̄iani sumus: credamus. Siñ credi
mus fr̄s: nemo se fingat xp̄ianum. Fides
nos ꝑducit. Quom̄ illa dixit dominus sic sunt.
An uero dicet t̄ mathematicus & uerum ē.
dicit xp̄c & falsum ē? Quali autem morte
mortuus ē ille diues? Qualis mors ēē potuit
in purpura & bisso: quam sumptuosa: quam
pomposa. Que exequie funis ibi erant: quan
tis aromatibus sepultum ē illud cadauer: et
tam̄ cum apud inferos in tormētis esset. desi
dāuit ex illius contempti pauꝑis digito stilla
ri aque guttam ardenti lingue sue: neq; impe
trauit. Discite ḡ quid sit mors peccatorum
pessima: & nolite intrōgare stratos p̄ciosis uestibus
lectos. & carnem multis deliciis obuolutam. la
m̄tacionis pōpā exhibētē plangentem familiam:
turbam obsequentium p̄cedentem. ac sequen
tem cum corpus effertur: marmoratas aura
tāq; memorias. Nam si hec intrōgatis: res
pondent uob̄ falsum: qd̄ multorum non
lenit̄ peccōrum. s; omnino scelātorum mors
optima ē: qui sic plangi. sic condiri. sic con
tegi. sic efferri: sic sepeliri meruerunt. Sed
intrōgate euuangelium: & ostendet fidei uīre
in penis ardentem animam diuitis. quam
nich̄ adiuuarunt om̄s honores & obsequia:
que mortuo corpori eius: uiuentium uani
tas p̄buit. S; quia multa sunt genā peccōrum:
et non ēē peccōrem difficile ē ac fortasse in
hac uita impossibile: subiecit statim. cuius
genis peccōrum esset mors pessima. Et qui
oderunt iustum delinquent. Quem iustum:
nisi eum qui iustificat impium? Quem iustum
nisi dñm ih̄m xp̄m: qui ē etiam ꝓpiciatio
peccōrum nr̄orum? Qui ḡ hunc oderunt
mortem hn̄t pessimam: quia in peccatis suis
moriuntur: qui ꝑ eum dō non reconciliant.
Redimet enim dominus animas seruorum
suorum. Scd̄m enim animas intelligendum
ē mors aut pessima. aut optima: non scd̄m cor
porum aut contumelias aut honores quos
homines uident. Et non delinquent om̄s qui
sp̄ant in eum. Iste ē modus humane iusticie:
ut uita mortalis quantumlibet ꝓficiens. quia
sine delicto esse non potest: in hoc non de
linquat dum sp̄at in eum: in quo est re
missio peccatorum amen.

In finem psalmus dauid.

Psalmum ... ilium nob̃ aiu
bentib; frib; & coepiscopis mei
mpositum esse ad tractandum:
nouit etiam carnalis uia. Voluerunt. Ꝑ hunc
oñe aliquid audiamus. Ab illo enim omnes
audimus ãquo parte discimus: & in eccl̃ia
la conditipuli sumus. Titulus ipsius moram
nob̃ ñ facit: breuis ẽ enim & ad intelligendũ
ngxime nutritiu ẽcclã dñi non difficilis.
Habet enim ipsi dauid. Psalmus g̃ ipsi dauid.
Dauid inꝑatur manu forti: ut desiclabilis.
Psalmus g̃ manu forti. & desiclabilis: qui
mã̃ mortem uicit. qui nob̃ uitam ꝓmi
sit. In hoc enim ẽ manu forti: qua mor
tem nr̃am uicit: in hoc desiclabilis. qua
uitam ẽtnam ꝓmisit. Quid enim fortius ma
nu hac. quę tenuit loculum: & mortuus re
surrexit? Quid fortius manu hac quę hostẽ
et mundum uicit? non ferro armata. s;
ligno transfixa? Quid autem desiclabilius
eo. quem ñ uidentes martires mori uolue
runt: ut ad illum puenire mererentur?
Ergo psalmus illi. illi cc̃e nr̃m: illi lingua
nr̃a digna canter: si tam dignabit̃ ipse do
nare quod canter. Nemo illi cantat digna:
ñ qui ab illo accepit quod cantare possit.
Denique hoc qd̃ in cantamus? spũ eius dic
tum ẽ ꝑ apl̃m eius: & in eius ũb ibi nos
agnoscamus & ipsum. Nec imuriam faciam?
qua dicimus nos & ipsum: qñ cum ẽet in
celo. sic clamauit quid me ꝑsequeris? cum
eum nemo tangẽt: & nos in nr̃a laborarem?
Ergo uocem eius audiamus: nunc corpus
nunc capitis. Est enim psalmus iste inuo
cans dñm cont̃ inimicos in tribulationib; hui
ꝰ
seculi: & unq; ipse ẽ x̃pc tribulato nunc ca
pite. tribulato nunc corpore? tam ꝑ tribulatio
nes omnib; imbrib; suis clamat uitam ẽtnam:
quam ꝓmittendo desiclabit̃ factus est;
uelica inquit Psalmus tricesimꝰ quartus.
domine nocentes me: expugna
impugnantes me. Si deus ꝓ nob̃: quis cont̃
nos? & unde hoc nob̃ ꝓstat deus? Appre
hende inquit arma & scutum: & exurge
in adiutorium mi. Magnum spectaculum ẽ:
uidẽ deum armatum ꝑ te. Et qd̃ ei scutum?
Quę arma? Domine inquit alio loco homo
ibi qui & hic loquitur: ut scuto bone uo
luntatis tuę coronasti nos. Arma autem eius
quib; non solum nos munit? s; etiam pcu
tiat inimicos: si bene ꝓficimus & nos ar
mat. Sicut enim nos ut armemur ab illo
habemus: sic ipse armatur de nob̃. s; ipse
de his armatur quos fecit. nos de his armaꝰ
quę ab ipso accepimus qui nos fecit. Dicit
enim quodam loco arma mea apl̃s? scutum
fidei & galeam salutis: & gladium spũ quod ẽ
ũbum dei. Armant nos talib; armis qua
lib; audistis? laudabilib; & inuictis? insupa
bilib; & splendidis? spũalib; same atq; in
uisibilibus. quib; & hostes inuisibiles expug
namus. Si uidet hostem tuum: uidearmis
arma tua. Armamur earum rerum fide
qua ñ uidemus: & ferimus hostes quos ñ
uidemus. Verumtam̃ hãc arma ista ne
putetis sic ee: ut quasi quod scutum ẽ semp
scutum sit: aut quod galea ẽ. semp galea
sit: aut quod lorica ẽ. semp lorica sit. In iste
enim armis corporalib; ita ẽ: quamquam &
de ferro quę fiunt mutari possint ut ex
gladio securis fiat? tam̃ ipsum apl̃m u
demus dixisse quodam loco loricam fidei:
et alio loco scutum fidei dixisse. Ergo ipsa
fides: & lorica pot̃ esse & scutum. Scutum
ẽ: quia tela inimicorum excepit & repel
lit. Lorica ẽ: quia uulnera tua transfigi ñ
sinit. Hęc arma nr̃a. Dei autem quę? Qua
legimus in quodam loco. Erue ab impiis
animam meam: frameam tuam ab inimi
cis manus tuę. Quod scriptus dixit ab im
pius: hoc sequens usu dixẽ ab inimicis ma
nus tuę: & quod scriptus dixẽ animam mea:
hoc sequens usu framea tua: id ẽ gla
dium tuum. Ergo framea dei dixẽ animã
suam. Erue inquit animam meam ab
impio: id ẽ ab inimicis manus tuę: erue
framea tua. Apprehendes enim animã
meam: ut debelles inimicos meos. Et
quid ẽ anima nr̃a quamuis splendida

quamuis ꝓducta. quamuis acuta. quam
uis uncta: quamuis luce sapientie & co
ruscatione uibrata? Quid ē anima nostra
ipsa aut quid potest: nisi dꝰ illam teneat.
et pugnet de illa? Nam quelibet optime
facta framea. si non hāt bellatorem: iacet.
Dixeāmus autem in armis nr̄is: non quasi ali
quid fixum accipi debe: ut quod est res
una. ipsa aliud esse n̄ possit. Sic & in armis dī
inuenimus. Ecce animam iusti dixit frameam
dī: iterum dicit animam iusti ēē sedem dei.
Anima iusti: sedes ē sapientie. Deus g̊ quicquid
uult facit de anima nostra. Cum in manu eiꝰ
ē: utatur ea quemadmodum uult. Exur
gat g̊: sic enim inuocatus ē. App̄hende arma:
exurge in adiutorium nob̄. Vnde exurgat?
Alio etiam loco dr̄ illi ipsa ē. Exurge quare
obdormis domine? Et quando ille dr̄ dormire
nos dormimus: & quando ille dr̄ exurgere:
nos excitamur. Nam & dominus dormiebat in
naui: & idō fluctuabat nauis: quia dormiebat
ihc. Nam si illic uigilaret ihc: non fluctuaret
nauis. Nauis tua cor tuum. Ihc in naui: fides
in corde. Si meministi fidei tue: non fluctuat
cor tuum. Si oblitus es fidem tuam: dormit
xp̄c. Obserua naufragium. Verumtamen quod
restat fac ut si dormit excitetur: dicas illi. Do
mine: exurge. Pimus domine. Et increpet
uentos: & fiat tranquillitas magna in corde
tuo. Recedent enim om̄s temptationes: aut
cte nich̄ ualebunt: quando xp̄c hoc ē fides
tua uigilauit in corde tuo. Exurge g̊ quid ē.
Innotesce. appare: sentire. Exurge g̊: in adiu
torium m̄i. Effunde frameam & conclude:
adūsus eos qui me ꝑsequuntur. Qui sunt
qui te ꝑsequuntur? Forte uicinus tuus. aut
ille quem lesisti. aut cui fecisti iniuriam. aut
qui uult auferre res tuas: aut cont̄ quem
p̄dicas uitatem. aut cuius peccatum obiur
gas: aut quē male uiuentem. bene uiuendo le
dis. Sunt quidem & isti inimici nr̄i: & ꝑsequun
tur nos. Sꝫ alios docemur inimicos nosse cont̄
quos inuisibilit̄ dimicamus: de quibꝫ nos
ammonet apl̄s dicens. Non ē uobis colluctatio
adūsus carnem & sanguinem: id ē adūsus homi
nes. adūsus eos quos uidetis: sꝫ aduersus
quos non uidetis: adūsus p̄ncipes & potesta
tes & rectores mundi tenebrarum harum.
Cum dicēt enim rectores mundi. dicebat
quippe de diabolo & angel̄ eius: cauendum
erat ne male intelligēnt: & putarent a dia
bolo & demonibꝫ mundū regi. Sꝫ q̄a mun
dus dr̄ in peccatoribꝫ. dr̄ mundus & in eis qui
diligunt mundum. de quibꝫ dictum ē et
mundus eum non cognouit: & de quibꝫ dic
tum ē. totus mundus in maligno positus est.
exposuit apl̄s cuius mundi essent rectores. Te
nebrarum inquit harum. Mundi dico tene
brarum harum. Rursus cogit nos intelligē:
qui dixit harum tenebrarum. Quarum tene
brarum rectores sunt diabolus & angl̄i eius?
Omnium infidelium: omnium iniquorum
de quibꝫ dictum ē: lux lucet in tenebris. & te
nebre eam non comp̄henderunt. Denique ex
ipsorum numō credentibꝫ multis: quid dicit
idem apl̄s? Fuistis enim aliquando tenebre.
nunc autem lux in domino. Non uis regi a dia
bolo: migra ad lucem. Et unde migrabis ad
lucem. n̄ effundat ille frameam & eruat te
ab inimicis tuis: & a ꝑsequentibꝫ te? Quom̄
effundit frameam: q̄m iam audiuimus quid sit?
Framea ipsius. anima iusti ē. Abundent iusti: &
effunditur framea: & concluditur adūsus ini
micos. Nam de ipsa effusione framee monens
apl̄s: ut iuste uiuamus: in consequenti ait.
Vt adūsarius reuereatur: nich̄ hn̄s de nob̄ dicē
prauum. Conclusum ē adūsus eum: qui qd̄
loquatur adūsus sanctos non potest inuenire.
Et unde erunt iusti: aut quid dicunt inimi
ci qui nos ꝑsequuntur inuisibiles illi? Quid
dicunt inimici isti? Nich̄ maxime suggitur
humano cordi ab inuisibilit̄ expugnantibꝫ
inimicis: n̄ quia dꝰ nob̄ non ē adiutor: ut
requirentes alia adiutoria inueniamur in ua
lidi. & ab inimicis ipsis capiamur. Hoc g̊
suggitur. Contra istas uoces maxime uigi
lare debemus: que in alio psalmo ostendun
tur. Multi insurgunt adūsum me: multi
dicunt anime mee non ē salus ipsi in dō eiꝰ.
Contra istas uoces: quid hic dr̄? Dic anime

meę: salus tua ego sum. Cum dixeris enim
anime meę salus tua ego sum: iuste uiuet
ut neminem in adiutorium pt̄ te queram.
Et quid sequitur? Confundantur & re-
uereantur requirentes animam meam. Ad hoc
enim illam requirunt: ut pdant. Nam
utinam bene querant. In alio quippe psal-
mo hoc rep̄hendit in hominib; : quia non
erat qui requireret animam ipsius. Pit
fuga a me. & non ē qui requirat animam
meam: id ē qui querat. Quis ē ille qui cruci-
figitur? Non ē qui dicat. Numquid forte
ille ē. de quo tanto ante p̄dictum ē. foderunt
manus meas & pedes meos. dinumerauerunt
omnia ossa mea: ipsi u̅ considerauerunt & con-
spexerunt me. diuiserunt sibi uestimenta
mea. & sup uestem meam miserunt sortem?
Iam omnia ista ante oculos eorum fiebant.
et nemo erat qui requireret animam eius.
Inuocemus g̅ fr̄s: ut dicat animę n̄rę salus
tua ego sum. & apiat aures eius. ut audiat
dicentem salus tua ego sum. Dicit enim. sed
quidam obsurdescunt: unde audiunt potius
psequentes inimicos. in tribulatione consti-
tuti. Si aliquid deest. si in angusto ē anima.
in inopia temporalium: querit auxilium ple-
rumq; a demonib: arrepticios demonum uult
consule. sortilogos querit. Psequutores illi hostes
inuisibiles adierunt: intrauerunt. expugnaue-
runt. captiuauerunt. uicerunt dicendo: non
ē salus illi in d̄o eius. Obsurd uit cont̄ uocem
dicentem. salus tua ego sum. Dic animę meae
salus tua ego sum: ut confundantur & reue-
reantur requirentes animam meam. Cui dicis
salus tua ego sum? Audiam dicentem m̄i salus
tua ego sum. Aliam salutem n̄ requiram: p̄ter
dn̄m deum meum. De creatura m̄i salus sugge-
ritur: ab ipso ē. Et si leuo oculos meos in mon-
tes unde ueniat auxilium m̄i: non tam̄ a mon-
tibus. s; auxilium meum a domino: qui fecit
cęlum & t̄ram. In ipsis temporalib; angustiis
p hominem subuenit d̄s: salus tua ipsę est.
Pangelum subuenit d̄s: salus tua ipsę est.
Omnia illi subiecta sunt. & ad istam q̄dem
uitam temporalem subuenit alii inde: alii

inde: ęt̄nam uitam n̄ dat n̄ de se. S; ecce in
angustiis constituto t̄. n̄ subē qd̄ q̄ri. s; adē qd̄
q̄ris. & illū quere qui deesse n̄ q̄ua. pot. Sub-
trahantur quę dedit: numquid subt̄hitur
qui dedit? Reddantur quę dedāt: numq̄d
ipsę sunt diuitię cum reddita fuīnt illa. & n̄
illę qui subtraxāt pbando. & reddidit conso-
lando. Consolatur enim: quando ista nob̄ n̄
desunt. Consolatur: tamquam in uia. S; si &
nos intelligamus uiam quia tota ista uita et
omnia quib; uteris in hac uita: sic t̄ debent
esse tamquam stabulum uiatori. n̄ tamq̄m
domus habitatori: meñto quidem pegisse
te aliquid. restare aliquid: deuītisse te ad re-
fectionem n̄ ad defectionem. Sunt q̄ dicunt
d̄s bonus. summus. magnus. inuisibil. ęt̄nus.
incorruptibil: uitam ęt̄nam nob̄ daturus ē.
et illam incorruptionem quam in resurrec-
tionem pmisit: ista u̅ sęcularia & tempora-
lia ad demones ptinent: & ad potestates
illas: harum tenebrarum. Dicendo hęc et
quando amore implicantur harum rerum.
dimittunt deum quasi ad quem ista non pti-
neant: & querunt nefandis sacrificiis. ac nescio
quib; remediis. aut nescio qua hominum illi-
cita psuasione puidere sibi qd̄ temporale ē:
ueluti pecuniam. uxores. filios: & si qua sunt
quę humanam uitam aut consolantur tran-
seuntem: aut impediunt ambulantem. Cont̄
istam opinionem diuina puidentia uigilante:
ut ostendēt d̄s ad se ptinē ista omnia & in
sua ēē potestate non solum ęt̄na quę in futu-
rum pmisit: uerum etiam temporalia quę
in t̄ra dat quib; uoluīt. quando uoluīt. opor-
tune sciens cui det & cui n̄ det. tamquam me-
dicus medicam̄ta. sciens melius morbum egr̄i
quam ipse egr̄us: ut g̅ deus hoc ostenderet:
distribuit tempora uetis & noui testam̄ti.
In uetī testam̄to pmissiones sunt rerum t̄re-
narum: in nouo autem regni cęlorum. Pie-
raq; p̄cepta deum colendi: & recte uiuendi:
ipsa sunt & ibi & hic. S; quia pmissio alia
ibi uidetur. alia hic: iubentis imp̄ium et
obedientia seruientis eadem ē. s; merces
quasi non eadem. Et enim illi dictum ē. ut

acceptaſ ꝯam ꝓmissionis ut in illa
regnetis: ut inimicos uꝝos superet: ut ab eis non
subrugeminꝫ: ut omnia uob abundent in hac
ꝯa: ut filios pereat. Hec trena ꝓmissa sunt: ꝫ
tamꝫ figurata. Hec aut quos sic ulta accipe: quoꝝ
ꝓmissa sunt: & uere multa sic acceperunt. Nam
tata ē ꝯa filios isr̃l. date sunt diuitie. date sunt
filij. & sterilib; & ancillis rogantib; dn̄o: de illo
solo ꝑsumentib;. Alium sibi aduersarem nec ad
ista querentib: que uocem domini in corde
audierunt salus tua ego sum. Si ad ꝯa: quare
non & ad temporalia? Ostendit hoc ds in causa
uiri illius sancti iob: quia & ipse diabolus aufe-
rendi hec non hꝫ potestatem. ñ cum accepit
a summa illa potestate. Iuuidē potuit sancto:
nocere numquid potuit? accusare potuit?
numquid dampnare potuit? Numquid ul-
tra aliquid tollē? Numquid ut unguem. tum
quid ut capillum tetigē? ñ dō dicēt mitte ma
num tuam? Quid ē mitte manum tuam? Da
potestatem. & accepit. Que temptauit: ille
temptatus ē. Temptatus tamꝫ uictus: temptator
uictus ē. Deus enim qui diabolo ꝓmiserat ut illa
tolleret: illum seruum suum inuictum non desebat:
et ad ipsum diabolum superandum. animam
serui sui fortem sibi fecerat. Quantum ualet hoc?
De homine dico. Victus in paradiso: uictor in
iroe. Ibi uictus ē a diabolo ꝑ mulierem: hic
uicit diabolum & mulierem. Loquuta est in
quit tamquam una ex insipientib; mulierib;.
Si bona accepimus de manu domini: mala aut
non sustineamus? Quam bene audierat: salus
tua ego sum. Confundantur & reuereantur:
requirentes animam meam. Respice ad hom
net. Orate inquit: ꝓ inimicis uris. S; hec ꝓphia
est: & que figura optandi dicuntur. animo ꝓphe
tandi explicantur. Aliud fiat & aliud fiat: nichil ē
aliud: quam hoc & hoc futurum ē. Sic & au
dite ꝓphiam. Confundantur & reuereantur:
requirentes animam meam. Quid ē confundan
tur & reuereantur? Confundentur: & reuere
buntur. Factum ē enim. Multi salubriter con
fusi sunt. multa reuersa a persecutione xpi: ad
societatem membroꝝ eius: deuota pietate
transierunt. & non fiet hoc: ñ confundentur
et reuerebuntur. Ergo bene ille optauit. Sed
quia duo sunt genera eoꝝ qui uincuntur
duob; enim modis uincuntur: aut ad hoc un
cuntur ut conuertantur ad xpm. aut ad hoc
uincuntur ut dampnentur exꝓo: explicata
sunt & hec duo ipsa genera obscure quidem.
ꝫ intellectorem desiderant. De his qui conuer
tuntur accipe quod dictum ē. Confundantur
et reuereantur. requirentes animam meam:
auertantur retrorsum. Non ꝓcedant ꝫ sequantur:
non dent consilium: ꝫ accipiant. Nam petrus
ꝓcedere uoluit dn̄o: quando dominus de
passione sua futura condixit: consilium illi
quasi saluti uoluit dare: consilium saluti:
egit saluatori. Et quid aut domino de illa
futura sua passione confirmanti? Absit a te
domine: ꝓpitius esto: non fiet istud. Precede
uolebat: ut dominus sequetur. Et ille quid?
Redi retro sathanas. Precedendo sathanas es:
sequendo discipulus eris. Hoc ergo & isti. Di
cuntur retrorsum. & confundantur: qui
cogitant ñ mala. Cum enim ceperint retror-
sum sequi: tam non cogitabunt mala: ꝫ osi-
dabunt bona. Quid illis? Non enim omnes sic
uincuntur: ut conuertantur & credant. Mul
ta impedimenta remanent: multa spin̄ tem
tenchi seruant in corde: & si non exierunt
tam parturiunt: & ubi locum inuenerunt
pariunt. De talib; quid sequitur? Fiant
tamquam pulus ante faciem uenti. Non sic
impij non sic: ꝫ tamquam pulus quem
ꝓicit uentus a facie tre. Uentus temptacio ē:
pulus inquit. Quando uenit temptacio
tollitur pulus: nec stat. nec resistit. Fiant
tamquam pulus ante faciem uenti: & ange
lus domini tribulans eos. Fiat uia illoꝝ
tenebre & lubricum. Tenebre & lubricum:
horrenda uia. Tenebras solum? quis non hor
reat? Lubricum solum? quis non caueat?
In tenebris. in lubrico quia ut? Ubi pedem
figis? Sunt ista duo mala: magne pene
hominum. Nam tenebre ignorantia: lubri
cum luxuria ē. Fiat uia eoꝝ tenebre &
lubricum. & angelus dn̄i ꝑsequens eos: ut
ñ possint stare. Nam unus quisq; in tenebris

et lubrico. cum uidit quia si pedem mouit labi
tur: & lux illi ante pedes non ē: uel hoc forte
facit. ut expectet diem donec luceat. Sed ibi est
angelus domini persequens eos. Hec eis futura pre
dixit: non quasi ut euenirent optauit. Quam
quam propheta in spiritu dei sic ea dicat. quomodo illa deus
facit certo iudicio: bono. iusto. sancto. tranquillo:
non perturbatus ira: non amaro zelo: non ani
mo inimicitiarum exercendarum. sed iusticia ui
ciorum puniendorum. Verumptamen prophetia ē.
Unde autem tanta mala ista? Quo merito? Audi
quo merito. Quoniam gratis absconderunt mihi
muscipulam corruptionis sue. In ipso capite
nostro attendite. Hoc fecerunt iudei: & absconderunt
muscipule sue corruptionem. Cui absconderunt
muscipulam? Qui uidebat corda absconden
tium. Sed tamen erat inter illos ignoranti similis
quasi falleretur: cum illi eo deciperentur quo
eum falli arbitrarentur. Ideo enim ille tam
quam fallebatur inter illos uiuens: quia nos inter
tales sic uicturi eramus: ut sine dubio fallere
mur. Ille uidebat traditorem suum: & elegit
illum magis ad opus necessarium. Illius malo
magnum bonum operatus ē. Et tamen inter
duodecim electus ē: ne ipse duodecimus tam
exiguus numerus esset sine malo. Hoc ad
exemplum nostre pacientie: quam necesse erat
ut inter malos uiueremus. Et quia necesse erat
ut malos siue scientes. siue nescientes tolerare
mus: exemplum pacientie prebuit: ne deficias
cum ceperis inter malos uiuere. Et quia illa scola
xpi in duodecim non defecit: quanto magis nos
infirmi esse debemus: cum implerentur in ecclesia
magna que de malorum permistione predicta sunt.
Neque enim uidebat ipsa sola redditum semini abra
he quod erat promissum: & ipsam aream unde mas
sa que implebit horreum processura ē. Quare ergo
non cum trituratur. in ea digne palea toleratur:
donec ultima uentilatione purgetur? Hoc enim
futurum ē malis: quod audistis. Sed tamen quid fa
ciendum ē? Gratis absconderunt mihi corruptionem
muscipule sue. Quid ē gratis? Quibus nichil male
feci: quibus nichil nocui. Uane exprobrauerunt
animam meam. Quid ē uane? Falsum dicen
tes: nichil probantes. Ueniat illis muscipula quam

ignorant. Magnifica retributio: nichil iustius. Qui ab
sconderunt muscipulam: ut ego ignorarem: illis
ueniat muscipula quam ignorant. Nam ego scio
muscipulas ipsorum. Que autem illis muscipula
uentura ē? Illa quam ignorant. Audiamus:
ne forte dicat illam. Ueniat illis muscipula:
quam ignorant. Forte aliam illi absconderunt:
alia illis uentura ē? Non. Sed quid? Funiculis
peccatorum suorum: unus quisque constringitur.
Inde decipiuntur: unde decipere uoluerunt. Inde
illis nocebitur: unde nocere conati sunt. Sequi
tur enim. Et captio quam occultauerunt: eos
comprehendat. Tamquam si quisquam ueneni
calicem preparet alicui & oblitus bibat: & tam
quam si foueam fodiat in quam quisque ini
micus eius in tenebris incidat: & ille oblitus
quod fodiat ambulans ea uia: prior illuc cadat.
Prorsus fratres mei ita credite: ita certi estote: ita
si ē in uobis excellentior prudentie racio. uidete
atque perspicite. Nemo malus: qui non sibi prius no
ceat. Sic enim esse putate maliciam: quomodo
ignem. Incendere uis aliquid? Illud quod admo
uetur: prius ardet. Nisi ardeat: non incendit.
Facula ē. Hanc faculam apponis: ut aliquid
incendat. Numquid non ipsa facula quam
apponis prior ardet: ut aliquid posset incendere?
Malicia ergo: procedit ex te. Et quem prius uastat:
nisi te? Quo profunditur ramum ledit: ubi radicem
habet non ledit? Et quidem dico quod malicia tua
ut alteri non noceat fieri potest: ut autem tibi non
noceat non potest. Numquid nocitum ē sancto uiro
iob. de quo preloquitur sumus? Quomodo in alio psal
mo dicitur? Sicut nouacula acuta fecisti dolum. Quid
fit de acuta nouacula? Capilli. res superflue decidun
tur. Quid ergo facis ei quem uis nocere: si nequa
quam tibi ad malum consentiat? Cui uis nocere non
malicia tua ei nocitura ē: sed sua. Si autem intus
ipse malicia careat: & cor mundum subdat illi
uoci dicenti salus tua ego sum. forinsecus op
pugnas: interiorem hominem non expugnas.
Malicia tua ab interiore tuo procedit: te prius in
anem reddit. Tu putrescis intus: unde iste
uermis processit. intus nichil integrum dereliquit.
Et captio quam occultauerunt comprehendat
eos: & in muscipulam incidant in ipsam. Non quod

putabas forte pauloante cum audires ueniat
illi muscipula quam ignorant: id ēē quasi ali
quid aliud ex occulto ineuitabile. In quam
g̃? In ipsam. In quam? Quam michi abscon
derunt. Nonne hoc factum ē uideis? Dominus
eorum iniquitatem uicit: illi in iniquitate sua
uicti sunt. Ille surrexit p nob: illi mortui sunt
in se. Hec g̃ malis: nocē m̄ uolentib. Michi quid?
Anima autem mea exultabit in domino: tam
quam in eo a quo audiuit salus tua ego sum:
tamquam non querens alias extrinsecus diui
cias: tamquam non querens circumfluere
uoluptatib; bonisq; t̄renis: s; coniugem uerū
gratis amans: non ab illo uolens accipe quod
delectet: s; ipsum solum sibi ꝓponens a quo de
lectetur. Quid enim melius d̄o? Dicis michi.
Amat me d̄s? Amat te d̄s. Ecce ꝓposuit: pete
qd̄ uis. Si t̄ imperator dicēt pete qd̄ uis: quos
tribunatus. comitatus ue quereres: quanta t̄
ꝓponeres: & accipienda. & aliis largienda. Deo
t̄ dicente pete quod uis. quid petiturus es?
Excute mentem tuam: exerce auariciam tuam:
ꝓtende quantum potes. & dilata cupiditatem
tuam. Non quicumq; s; om̄ps dixit: pete qd̄
uis. Si possessionum es amator: desiderāturus es
totam t̄ram: ut om̄s qui nascuntur coloni
tui aut serui sint. Et quid cum totam t̄ram
possedis? Mare petiturus es: in quo uiuē tam̄ n̄
potis. In hac auaricia: te pisces supabunt. S;
forte insulas possidebis. Transcende & hec. Pete
et aerem: quamuis uolare non possis. Porrige
cupiditatem tuam: usq; ad celum. Dic tuum
ēē solem. & lunam. & stellas: quia ille qui fecit
om̄a. dixit. pete quod uis. Tam̄ nich̄ inuenies ca
ri. nich̄ inuenies meli. q̄m ipsū q̄ fec̄ om̄a. Ipsum pe
te qui fecit: & in illo habebis om̄a que fecit.
Omnia cara sunt: quia om̄a pulchra sunt.
S; quid illo pulcrius? Forcia sunt. S; quid illo
fortius? & nich̄ magis uult dare quam se.
Si aliquid inueniis melius: pete. Si aliquid peti
erit iniuriam facies illi: & dampnum t̄ ꝓpo
nendo illi qd̄ fecit: cum uelit se ipsum tibi
dare qui fecit. In hoc amore dixit illi anima
quedam. Et nunc ipsa ē pars mea d̄ne: id ē
tu es pars mea. Eligant sibi qui uolunt q̄d
possideant: faciant sibi partes de reb; hu
manis: pars m̄ tu es. te m̄ elegi. Et iterum.
Dominus pars hereditatis mee. Possideat te:
ut possideas illum. Eris p̄dium ipsius: eris
domus ipsius. Possidet ut ꝓsit: possidetur
ut ꝓsit. Numquid ut ei tu aliquid
ꝓsis? Nam dixi domino d̄s meus es tu:
q̄m bonorum meorum n̄ eges. Anima autem
mea exultabit in domino: delectabit sup sa
lutari eius. Salutare d̄i xp̄c est: quoniam ui
dūt oculi mei salutare tuum. Omnia ossa mea
dicent. Domine quis simil t̄? Quis digne de
his ūbis aliquid dicat? Ego puto tantum ꝓ
nuntianda esse: non exponenda. Quid queris
illud aut illud? Quid simile domino tuo? Ip
sum h̄s ante te. Omnia ossa mea dicent. D̄ne.
quis simil t̄? Narrauerunt m̄ iniusti delec
tationes: s; non sicut lex tua domine. Fue
runt ꝑsequutores qui dicēnt. Adora saturnū:
adora mercuriū. Non colo inquit ydola. D̄ne
quis simil t̄? Iui oculos h̄nt & n̄ uident.
aures h̄nt & non audiunt. Domine quis simil
t̄? qui fecisti oculum ad uidendum. aurem ad
audiendum? S; non colo inquit ydola: quia
faber fecit. Cole arborem & montem: & hoc
numquid faber fecit? & hic. Domine quis si
mil t̄? Terrena m̄ ostenduntur: tu t̄re crea
tor es. Et hinc forte auterunt se ad supiorem
creaturam: & dicunt m̄. Cole lunam: cole
istum solem: qui luce sua tamquam magna
lucerna de celo efficit diem. & hic plane dico.
Domine quis simil t̄? Lunam & stellas tu
fecisti: solem diei tu accendisti: celum tu com
posuisti. Sunt multa inuisibilia meliora: s; for
te & hic d̄r m̄. Angelos cole: angelos adora.
Et hic dic. Domine quis simil t̄? Et ipsos
angl̄os tu creasti. Nich̄ sunt angeli: nisi ui
dendo te. Melius ē & cum ipsis possidere te:
quam ipsos adorando cadē ate. Omnia ossa mea
dicent. Domine quis simil t̄? O corpus xp̄i.
sancta ecc̄la: omnia ossa tua dicant. Domine
quis simil t̄? Et si carnes ꝑsecutioni cesserunt:
ossa mea dicant. Domine quis simil t̄? De
iustis enim dictum ē. Custodit d̄ns omnia ossa
eorum: unum ex illis n̄ confringetur. Quam

multis iustis in persecutione ossa confracta
sunt. Postremo. iustus ex fide uiuit: & xpc
iustificat impium. Quomodo autem iustificat? nisi
credentem & confitentem? Quia corde creditur
ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutem.
Ergo & ille latro quamuis ex latrocinio ductus
sit ad iudicem. a iudice in crucem: d. r. tamen
in ipsa cruce iustificatus est. Corde credidit: ore
confessus est. Neque enim iniusto & non iam iusti
ficato diceret dominus: hodie mecum eris in pa
diso: & tamen ossa eius confracta sunt. Nam quando
uentum est ut corpora deponerentur causa immi
nentis sabbati: inuentus est dominus iam exanimis:
et non sunt ossa eius comminuta. Illi autem quia iu
uebant: ut deponerentur confracta eis sunt crura:
ut hoc dolore mortui possent sepeliri. Numquid
unius latronis qui perseuerauit impius in cruce con
fracta sunt ossa: & non illius qui corde credidit
ad iusticiam. ore autem confessus est ad salutem?
Ubi est ergo quod dictum est. custodit dominus omnia
ossa eorum unum ex eis non contentur: nisi quia
ossa dicuntur in corpore domini omnes iusti.
firmi corde. fortes. nullis temptationibus et
persecutionibus cedentes. ad consentiendum ma
lo? Et unde possunt nullis temptationibus
cedere: nisi cum persecutores dixerint ecce ille deus.
ecce qualis deus? Ueniat ille necabit te. Ecce
est hic nescio quis in monte magnus sacerdos.
Forte ideo pauper es: quia non te adiuuat ille deus.
Supplica illi: & adiuuat. Forte ideo egrotas:
quia non illi supplicas. Supplica illi: & conua
lesces. Forte ideo filios non habes. Supplica illi:
et habebis. Hic uero si in corpore domini de ossibus
est: repellit omnes istas uoces & dicit. Domine
quis similis tibi? Da si uis dare. & in hac uita
quod quero. si autem non uis tu esto uita mea
quem semper quero. Hinc ad te fronte quomodo libera
exeam: si alium adorauero & te offendero? Cras
forte moriturus sum. Qua fronte te uidebo?
Magna miscedia ipsius: & monuit ut bene uiua
mus: & diem nobis nouissimum mortis nostre abscon
dit: ne nobis de futuro aliquid promittamus. Facio
hodie & uiuo: cras non facio & uidebo cras. Quid
si te non inuenit cras? Dic ergo inter ossa xpi. Domine
quis similis tibi? Omnia ossa mea dicent. Domine
quis similis tibi? Eruens inopem de manu for
tiorum eius: egenum & pauperem adiripientibus
eum. Huc usque psalmus lectus est. Hodie huc
usque tractandus est: ne in fastidium ueniant que
dicta sunt. dum uolumus & alia dicere. Suffici
ant ergo hodie hec. Eruens inopem de manu for
tioris eius. Quis eruens? nisi qui manu fortis est?
Ille dauid. eruet de manu fortioris eius. Fortior
enim fuerat diabolus ad tenendum te: quia
ipse uicit cui consensisti. Sed quid fecit manu for
tis? Nemo intrat in domum fortis? Nemo in
trat in domum fortis: ut uasa eius diripiat: nisi
prius alligauerit fortem. Potestate sua sacratissima
magnificentissima alligauit diabolum: effun
dendo frameam ad concludendum eum: et
eruit inopem & egenum. cui non erat adiu
torium. Quis enim adiutor tibi. nisi dominus cui
dicis: domine adiutor meus & redemptor meus?
Si de tuis uiribus presumere uoluisti: inde cades unde
presumpseris: si de alterius. dominari uult non subuenire.
Ille ergo unus querendus est. qui & redimit & liberos
facit: & sanguinem suum ut emeret dedit. & ser
uos suos fratres fecit. Explicit sermo primus.

Incipit secundus de sequentibus.

Ad reliqua psalmi intendamus ani
mum: dominumque & dominum nostrum. & de sa
nitate intelligendi: & de fructu
bene agendi deprecemur. Quo usque
hesterno die disputatum sit: credo meminisse ca
ritatem uestram. Ex ipso loco hodie sumimus exor
dium. Intelligimus hic uocem xpi: uocem scilicet
capitis & corporis. Xpm cum audis: noli
sponsum ab sponsa separare: & intellige illud
magnum sacramentum. erunt duo in carne
una. Si duo in carne una: quare non & in
uoce una? Non enim temptationes caput
hic pertulit: & corpus non perfert? Aut uero fuit cau
sa paciendi capiti: ut ut corpori exemplum pre
beret? Dominus enim uoluntate passus est: non
necessitate. Ille miseratione: nos conditione.
Proinde illius uoluntaria passio: nostra est necessa
ria consolatio: ut quando talia forte perpeti
mur: intueamur caput nostrum: & exemplo
commoniti: dicamus nobis. Si ille quid nos?
Et quemadmodum ille: ita & nos. Quantumlibet

enim seuierit inimicus. usq; ad mortem corporis
accedere potuit: quod corpus nec ipsum extin
guere potuit in domino: quia tercia die surrexit.
Quod in illo factum est die tercia: hoc in nostro in fi
ne seculi. Spes resurrectionis nostre differtur. Num
quid aufertur? Cognoscamus hic ergo et uoces
xpi kmi: et separemus eas a uocibus impiorum. Vo
ces sunt enim corporis: persecutionem angustiasq;
et temptationes in hoc seculo pacientis. Sed quoniam
multi hic patiuntur: et pro peccatis. et pro sceleribus
suis: magna uigilantia discernenda est. causa non
pena. Scelatus enim potest habere martyrii similem
penam: sed tamen dissimilem causam. Tres erant in
cruce: unus saluator: alius saluandus: alius
dampnandus. Omnium par pena: sed impar
causa. Dicat ergo caput nostrum. Insurgentes testes
iniqui: que ignorabam interrogabant me. Nos
dicamus autem capiti nostro. Domine quid igno
rabas? Ita ne tu aliquid ignorabas? Nonne et
interrogantium corda nouerat? Nonne eorum do
los ante prospexerat? Nonne in eorum manibus te
sciens declinas? Nonne ut ab eis patereris adue
neras? Quid ergo ignorabas? Ignorabat pecca
tum. Et hoc ignorabat: non quasi non iudi
cando: sed non committendo. Sunt huiusmo
di loquutiones cotidiane etiam: cum dicis
de aliquo. Non nouit stare. Hoc est quia non
stat: et non nouit benefacere quia non bene
facit: non nouit malefacere: quia non malefacit.
Quod alienum est ab opere: alienum est a conscien
tia: quod alienum a conscientia: alienum
uidetur: et ab scientia. Ita dicitur nescium: quomodo
ars non nouit uicia: et tamen per artem cogni
ta deuitantur. Hoc ergo caput nostrum interro
gantibus nobis: ex ipsius euuangelii sui ueritate:
respondet. Cum dixerimus domine quid ig
norabas: quid tu potuisti interrogari quod
nesciebas: respondet. Iniquitates ignorabam:
de iniquitatibus interrogabar. Habes in euuan
gelio. Si non me credis ignorare iniquitates:
quia et ipsos iniquos ignoro: quibus et in fine
dicturus sum. Non noui uos. Recedite a me
qui operamini iniquitatem. Numquid non no
uerat quos dampnabat? Aut potest iuste
dampnare: nisi bonus cognitor? Et tamen

bonus cognitor non est mentitus dicendo non
noui uos: id est non coaptamini corpori meo:
non heretis regulis meis: uicia estis. Ego autem
ars ipsa sum que non habet uicium: et in qua
quisque non discit. nisi non facere uicium. Insur
gentes testes iniqui: que ignorabam interro
gabant me. Quid sic ignorabat xpc: quam
blasphemare? Hinc interrogabatur a persecuto
ribus? Et quia uerum dixit. blasphemasse iu
dicatus est. Sed a quibus? De quibus sequitur. Re
tribuebant mihi mala pro bonis: et sterilitatem ani
me mee. Ego attuli fecunditatem: ipsi retri
buebant sterilitatem. Ego uitam: ipsi mortem.
Ego honorem: ipsi contumelias. Ego me
dicinam: ipsi uulnera. Et in his omnibus que
retribuebant? Utique sterilitatem. Hanc steri
litatem maledixit in arbore: ubi fructum cum
quereret non inuenit. Folia erant: et fructus non
erant. Verba erant: et facta non erant. Vide in uerbis
numerositatem: et in factis sterilitatem. Qui
predicas non furandum furaris? Qui dicis non
adulterandum adulteras? Tales erant: qui
xpm que ignorabat interrogabant. Ego autem
cum mihi molesti essent induebam me cilicio. et
humiliabam in ieiunio animam meam: et
oratio mea in sinu meo conuertetur. Docemur
quidem fratres quia pertinemus ad corpus xpi quia
sumus membra xpi: et ammonemur in omni
tribulatione nostra: non cogitare quemadmodum
rependamus inimicis: sed quemadmodum oran
do dominum propiciemus: et maxime ne temptatione
uincamur. Deinde ut etiam illi qui nos perse
quuntur: ad sanitatem iusticie conuertantur.
Nullum maius. nullum melius negotium est
in tribulatione quam recedere ab eo strepitu qui
foris est: et ire in interiora mentis secretaria.
Ibi dominum inuocare ubi nemo uidet gementem et
subuenientem: illius cubiculi aduersus omnem
extrinsecus illatam molestiam ostium claudere:
humiliare se ipsum in confessione peccati:
magnificare et laudare dominum. et corripientem et
consolantem. Prorsus hoc omnimodo tenen
dum est. Veruntamen in corpore hoc dixe
rimus id est in uobis: in domino autem nostro ihesu
xpo. quid tale agnoscimus? Euuangelio perspecto

et diligentissime pscrutato: non inuenimus dñm in aliqua passione & tribulatione sua induisse se cilicio. Jeunasse quidem eum legimus? postea quam baptizatus est: cilicium ibi nullum audiuimus nullum legimus. Jeunasse autem ñdum uidetis pſequentib?: ſ; oratoribus temptante. Non eo tempore dico ieunasse dñm quando cum interrogabant quę ignorabat: et quando rebuebant mala p bonis insectando. pſequendo. tenendo. flagellando. uulnerando: occidendo. ſ; tamen in his omnib? fratres si aliquantum pia curiositate leuemus uelum? & interiora huius sępture oculo cordis intento rimemur: inuenimus & hoc fecisse dñm. Cilicium forte appellat: carnis suę mortalitatem. Quare cilicium? Propt̃ similitudinem carnis peccati. Apls enim dicit. Misit ds filium suum in similitudinem carnis peccati: ut de peccato dãpnaret peccatum in carne. hoc ẽ filium suum induit cilicio? ut de cilicio dampnaret hedos. ñ qua peccatum erat ñ dico in ũbo ds. ſ; nec in ipsa quidem anima sancta & mente hominis. quem sibi ad unitatem pſone ũbum ds & sapientia coaptauit? ſ; nec in ipso corpore peccatum nullum erat: ſ; similitudo carnis peccati erat in domino? qua mors non ẽ in de peccato? et utiq; corpus illud mortale erat. Nam si mortale ñ esset: non moreretur. Si non moreretur: non resurgeret. Si non resurgeret: exemplum uitę ęternę nob? non demonstraret. Ergo sic dicitur mors peccatum quę facta ẽ peccato. quoñ ds lingua ğca. lingua latina? non ipsum membrum carnis: ſ; quod fit p membrum carnis. Nam lingua in membris ñris unum ẽ de cęt̃is: sicut oculi. nasus. aures: & cęt̃a. Lingua autem ğca? ũba greca sunt: non qua lingua ũba. ſ; qua ũba p linguam. Dicis de aliquo. Agnoui faciem eius. De membro corporis loqueris. Dicis etiam. Agnoui manum ipsius absentis: non manum in corpore: ſ; scripturam quę p manum facta ẽ. quę erat in corpore. Sic & peccatum dominum qđ factum est de peccato: qua inde carnem assumpsit de massa ipsa quę mortem meruerat ex peccato. Et enim ut celerius dicam maria ex adam: mortua xp̃o peccatum ade. Adam mortuus xp̃o peccatum: et caro domini ex maria mortua ẽ xp̃o delenda peccata. Hoc cilicio se induit dominus? & tõ ñ ẽ aggrauat: qua sub cilicio latebat. Cũ inter inimicos essent: induebam me cilicio. Joẽ sequebantur: ego latebam. Si enim latere nollet: nec non posset. quandoquidem uno temporis puncto stillam quandam poterbatis suę. si uis stilla ducenda est exercuit. quando eum tenere uoluerunt? & ad uocem eius interrogationem quem quęritis. redierunt oñs retro: & ceciderunt. Tantam potestatem in passione ñ humiliaret: in sub cilicio lateret Ergo induebam me cilicio: & humiliabam in ieunio animam meam. Iterum si uultis eximus cilicium? quoñ intelligimus ieunium? Manducare uolebat xp̃s? quando poma querebat in arbore: & si inuenisset manducaret. Et bibe uolebat xp̃s? quando petit mulieri samaritane: da in bibe. Sitit in cruce? sitio. Quid esuriunt. quid sitiunt xp̃e? in bona opa ñra? Jn illi & crucifigentib? & pſequentib? qua nulla bona opa inuenit. ieiunabat. Rebuebant enim sterilitatem animę ipsius. Nam quale ieiunium ipsius fuit? qui uix inuenit unum latronem quem in cruce gustaret? Et apli enim fugerant: & se in turba absconderant. Et ille petrus qui se usq; ad mortem domini pſeueraturum ee promiserat iam ẽ negauit? iam fleuit. & adhuc in turba latitabat: adhuc timebat ne agnosceret. Postremo illo uiso mortuo: oñs de salute ipsa desperauerunt. Quos desperatos inuenit post resurrectionem & loquitur ẽ cum eis? inuenit eos dolentes: & lugentes meliam spante. Nam & ita sunt quidam eorum loquuti cum eo cum diceret quid loquimini inter uos. illi enim de illo loquebantur? tu solus inquiunt peregrinus es in iersalm. & non cognouisti ſ; fecerunt sacerdotes & principes nostri de ihu nazareno. qui erat potens in facto. in dictis? quoñ eum occiderunt & crucifixerunt. Nos autem sperabamus: quia ipse erat redempturus isrl. In magno ieunio dñs remanserat: in refecit quos uocauit. Nam refecit eos. consolatus ẽ eos? confirmauit eos: & in corpus suum coniunt

col. tunc g & hoc modo in ceuuno dominus
ñr. Et oratio mea in sinu meo conuertetur.
inquit. In hoc plane usu magnus sinus ē.
et pfert dominus. ut penetrabilis nob fi
at. In sinu enim secretum agnoscetur. Et
quidem fis. & nos orare sic bene ammone
mur in sinu nro ubi deus uidet. ubi deus
audit: quo nullus oculus humanus pene
trat. quo non uidentiu qui subuenit? ubi
orauit sis anna: & cum eius uox ab homi
nib; non exaudiretur. adeo tamen exau
dita ē. Et hoc bene ammonemur? si in dño
nro aliquid plus debemus intelligē: qua
et ipse orauit. Et quidem ciliciu eius non
agnoscimus in euangelo secundum ihām?
nec ceuuium eius tempore passionis secm
ihām: atq; ea exposuimus in allegoria &
similitudine dicta ut potuimus. Orationem
ū eius. & de cruce audiuimus: deus meus.
deus meus? ut quid me dereliquisti? S; & ibi
nos eramus. Quando enim illum dereliquit
pat? aquo unquam discessit? Legimus
etiam in monte orasse solum ihm: legimus
pnoctasse in oratione. etiam sub tempus ip
sius passionis. In sinum g meum conuertetur
oratio mea. Hic nescio quid melius intelligam
de domino? interim hinc quod occurrit. fo
rte melius aliquid postea occurret ut ñ ut
cuquam meliora. In sinum meum conuertetur
oratio mea. Hoc intelligo dictum: quam
sinu suo habebat patrem. Deus erat in xpo:
mundum reconcilians sibi. In se habebat.
quem deprecaretur. Non erat ab illo longe q
ipse dixat ego in patre: & pat in me est. S;
qua oratio ad ipsum magis hominem pti
net. secm enim qd ūbum ē xpe. ñ orat si
exaudit? & ñ sibi subuenit? querit. si cum
patre omnib; subuenit? quo ē oratio mea
in sinum meum conuertetur. ñ & in me ipso
humanitas. in me ipso inpellat diuinita
tem? Sicut primum. sicut frem nrm. ita
complacebam: tamquam lugens. & con
tristatus ita humiliabar. Ad corpus suum rel
pexit. Jam nos hic uideamus quando gau
demus in oratione: quando mens nostra
serenatur: non prosperitate seculi: si luce uera
tis. Qui sentit hanc lucem nouit quod dico:
et qui uidet hic agnoscit qd dictum ē. sicut
primum. sicut frem nrm ita complacebam.
Sic enim anima placet dō non longe posita:
in illo enim inquit mouemur & sumus: quasi
fri. quasi proximo. quasi amico. Si autem ñ
ē talis ut possit sic gaudē. sic fulgē. sic ppin
quare. sic adherere: & uidet se inde longe
facta quod sequitur. Tamquam lugens et
contristatus ita & humiliabar. Ut fratrem
nrm ita complacebam: primquam dixit.
Ut lugens & contristatus sic humiliabar: re
motus & longe positus dixit. Quid enim lu
get: nisi quod deficiat & non sit? Et non
numquam in uno homine utrumq; con
tingit: ut aliquando ppinquet: & aliquando
longe fiat. Propinquat luce ueritatis: longe
fit nubilo carnis. Neq; enim fis deo ubiq;
ē. & nullo continetur loco: aut p loca ppin
quamus: aut ab illo p loca remouemur.
Propinquare illi ē: similem illi fieri. Rece
dere ab illo: dissimilem fieri. Nonne cū
uideris duas res pene simules dicis. ppinquat
hec illi? & quando ubi dissimilia demon
strantur. quamuis uno loco. & plerumq; in
una manu teneantur dicis: longe ē hec
species ab illa? Ambas tenes. ambas admun
gis? & dicis. longe ē hec res ab illa: ñ unq;
loco sed dissimilitudine. Si g uis appropiare:
similis esto. Si non uis esse similis: longinqua
bis. S; cum similis es gaudes? cum dissimil
geme: ut gemitus exeret desiderium: immo
desiderium exeret gemitum: & p gemitum
ppinques qui cepas longinquare. Nonne
petrus ppinquauit quando dixit: tu es xpe
filius dei uiui? Et rursus idem ipse longe
factus ē dicendo: domine absit a te. ne fiet
istud. Deinde tamquam primus: quo dix
ppinquauit? Beatus es symon bariona.
Tamquam longinquam & dissimili qd dix?
Redi retro satana. Illac ppinquasti: non ē
inquit reuelauit caro & sanguis: sed pater
meus qui ē in cel. Illuis te pfudit lux: illuis
luce fulges. Quando autem longe facius

contrahuit passiom̃ dom̃m̃ p̄ salute nr̃a fuit.
non sapis in quit quę di sunt: sę quę sunt ho
minum. Mito ambas respones quidam in
psalmo ait: ego dixi in extasi mea proiectus
sum a facie oculorum tuorum. In extasi n̄ diceret
n̄ aprinquaret. Extasis enim: mentis excessus ē.
Effudit sup se animam suam: & aprinquauit
do: & p quandam nubem pondusq; carnis ruri
tus in ira deuexus: recolens ubi fuisset. & uidens
ubi esset: dix̄. Proiectus sum a facie oculorum tu
orum. Ergo sicut proximum. sicut frem nr̃m.
ta complacebam: p̄fect ut fiat in nobis.
Quando autem n̄ fit. ut hoc fiat: tamquam
lugens & conflictus ira humiliabar. Et adiusum
me letati sunt: & conuenerunt in unum. Ju
letata: ego tbl. Sę n̄ audiuimus de euangło:
beati qui lugent. Si beati qui lugent: miseri
qui rident. Adiusum me letati sū & conuener.
Congregata sunt in me flagella: & ignorauerunt.
Quonam quę ignorabam interrogabant me: &
ipsi ignorauerunt quem interrogabant. Temp
tauerunt me & subsannauerunt me subsanna
tione. Jdē irriserunt me: insultauerunt in.
hoc capita: hoc corpori. Attendite fis ad glo
riam eccle quę nunc ē: respicite obprobria
eius p̄terita: respicite aliquando undiq; fugatos
ē ē xanos: & ubicumq; inuentos. ubiosos. cecos.
oculos. bestię subiectos. mensos: letatos homi
nes adiusus illos. Quod capita: hoc & corpori.
Sicut enim domino in cruce. sic corpori ipsi
in omni illa quę iam facta ē psecutione: nec
desinunt etiam nunc psecutiones ipsorum.
Ubicumq; inueniunt xp̄ianum: insultare so
lent: exagitare. irridē. uocare hebetem: in
sulsum. nullius cordis: nullius prę. Quicq̄d
faciant: xp̄c in celo ē. Quicquid uel faciant:
honorauit ille penam suam. Jam crucem suā
in omnium frontib; fix̄. Impulsi insultare p
mittuntur: seuire non permittuntur. Sę; tamen ex
eo quod lingua promit: intelligitur quid gestet
in corde. Stridunt in me dentib; suis. Domine
quando respicies? Restitue animam meam ab
assultus eorum: a leonib; unicam meam. Nob est
enim tardum: & ex psona nr̃a hoc dictum ē.
Quando respicies: id ē quando indebitus
unctam de his qui nob insultant? Quando
illam unicam unde redio uictus exauditurus
est? Verumtam̃ unde nr̃ non redio sanctę
differt salutem nostram ratione non inopia: n̄
quia non pot & n̄ subuenire: sed numerus
omnium nr̃m usq; in finem possit impleri. Et
tam̃ nos ex desidio quid dicimus? Domine
quando respicies? Restitue animam meam ab
assultus eorum: a leonib; unicam meam: id ē ec
clesiā meam a seuientib; protestatib;. Denique
nosse q̄d sit illa unica? Lege sequentia. Confi
tebor t dne in ecclia multa. in pplo grauli laudabo
te. Plane in ecclā multa confitebor t: in pplo
grauli laudabo te. Tot enim confessio in omni
multitudine: sed non in omnib; ds laudatur.
Tota multitudo audit confessionem nr̃am: sed
n̄ in omni multitudine laus dī est. In ista enī
tota multitudine id ē in ecclā: toto orbe ter
rarum diffusa: ē palea. ē fruimtum. Palea uolat:
fruimtum manet. Ideo in pplo grauli laudabo
te. In grauli pplo quem uentus temptationis
non auferet: in hac dei laudatur. Jam in pa
lea: blasphematur semp. Quando palea nr̃a
attenditur. quid dicitur? Ecce quomodo
uiuunt xani: ecce quid faciunt xp̄iani.
Et fit quod scptum ē: quoniam nomen
meum p uos blasphematur in gentibus.
Jmq; munde. ideam inspicis. qui totus palea
es: non tibi facile grana occurrunt. Quere
et inuenies pplm grauem: in quo dom̃m lau
det. Vis inuenire? Esto talis. Jam si nō sis
talis: difficile ē ut non omnes tales t uideam
qualis es. Et comparantes ait apls semet ip
sos sibimet ipsis: non intelligunt neq; que
loquuntur. neq; de quib; affirmant. In pplo
grauli laudabo te. Non insultent in qui adue
santur in mique: qui oderunt me gratis. Insul
tant enim in de palea mea qui oderunt me gra
tis: hoc ē quib; mecb nocui. Et annuentes
oculis. id ē hypocrę simulant. Quoniam in
quidem pacifice loquebantur. Quid ē annu
entes oculis? Pronuntiantes uultu: quod in
corde n̄ gestant. Et annuentes oculis qui sunt?
Quoniam in quidem pacifice loquebantur:
et sup iram dolose cogitabant. Et dilatauerit

in me os suum. Primo annuentes oculis leones
illi. querentes rapere & deuorare: primo blandi
entes pacifice loquebantur: & super iram do
lose cogitabant. Que pacifice loquebantur?
Magister scimus quia nullius personam accipis:
et in ueritate uiam dei doces. Licet dare tribu
tum cesari: an non licet? Michi quidem pacifice
loquebantur. Quid ergo? Tu num eos agnos
cebas: & fallebant te oculis annuentes?
Immo agnoscebat. Ideo ait. Quid me tempta
tis hypocrite? Postea dilatauerunt in me os suum:
clamantes. Crucifige. crucifige. Dixerunt.
Euge euge: uiderunt oculi nostri. Hoc iam insul
tando euge euge: prophetiza nobis xpe. Quomodo
simulata erat pax illorum quando tempta
bant de nummo: sic iam insultatoria laus
eorum. Dixerunt euge euge uiderunt oculi nostri:
id est facta tua: mirabilia tua. Hic est xpc. Si ipse
est xpc: descendat de cruce: & credimus ei.
Alios saluos fecit: se ipsum saluum non potest
facere? Uiderunt oculi nostri. Hoc est totum quod se
iactabat: quod filium dei se dicebat. Dominus
autem paciens herebat in cruce. Non potentiam
perdidit: sed pacientiam demonstrabat. Quid
enim illi magnum de cruce descendere erat:
qui potuit postea de sepulchro resurrigere? Sed
cessisse uidentur insultantibus: & hoc oportebat
ut resurgens suis se ostenderet. & non illis in
magno sacramento. quia resurrectio ipsius ui
tam nouam significabat. Uita autem noua ami
cis nota est: non inimicis. Uidisti domine ne si
leas. Quid est ne sileas? Judica. De iudicio et
enim dicit: quodam loco. Tacui. Numquid semper
tacebo? & de dilatione iudicii: dicitur peccatori.
Hec fecisti: & tacui. Suspicatus es iniquitatem:
quod ero tibi similis. Quomodo tacet qui loquitur per
prophetas: qui loquitur ore suo in euuangelio:
qui loquitur per euuangelistas: qui loquitur per
nos. quando uerum dicimus? Quid ergo?
Silet a iudicio: non a precepto: non a doctrina.
Hoc autem iudicium ipsius inuocat quodam
modo propheta: & predicit. Uidisti domine ne ta
cueris. Idem quia non silebis: quia necesse est ut
iudices. Domine ne discedas a me. Donec ue
niat iudicium ne discedas a me: sicut promisisti.

Ecce ego uobiscum sum: usque ad consummationem
seculi. Exurge domine & intende iudicio meo.
Cui iudicio? Quia tribulatus es: quia laboribus &
doloribus cruciatus es. Nonne etiam ista multi
mali patiuntur? Cui iudicio? Ideo iustus. quia
ista pateris? Non. Sed quid? Judicio meo. Quo
modo? Sequitur. Intende iudicio meo deus meus:
et dominus meus in causam meam. Non in pe
nam meam: sed in causam meam. Non in id quod
mecum habet latro commune: sed in illud quod beati
qui persecutionem patiuntur propter iusticiam.
Hec enim causa discreta est. Nam pena similis est:
et bonis & malis. Itaque martirem non facit pena:
sed causa. Nam si pena martires faceret: omnia me
talla martiribus plena essent: omnes cathene
martires traherent: omnes qui gladio feriuntur
coronarentur. Ergo discernatur causa. Nemo
dicat: quia patior iustus sum: quia ipse qui primo passus est:
pro iusticia passus est: ideo magnam exceptionem ad
didit. Beati qui persecutionem patiuntur: propter
iusticiam. Nam multi habentes bonam causam
faciunt persecutionem: & malam causam habentes
patiuntur persecutionem. Si enim persecutio
non posset fieri bene: non diceretur in psalmo.
Detrahentem proximo suo occulte: hunc perse
quebar. Deinde fratres: pater bonus & iustus.
nonne persequitur filium luxuriosum? Perse
quitur uicia eius non ipsum: non quod ge
nuit. sed quod ille addidit. Medicus nempe
qui ad salutem adhibetur: nonne ferro ple
rumque armatur? Sed contra uulnus non contra ho
minem. Secat ut sanet. Et tamen cum secat
egrotum dolet: ille clamat. resistit: & si forte
febre mentem perdidit. etiam medicum cedit:
nec tamen ille desistit a salute eroganda.
Quod nouit facit: illum maledicentem con
uiciantem non curat. Nonne excitantur cun
cti lethargici: ne somno graui premantur
in mortem? Et hoc patiuntur a filiis suis:
quos carissimos genuerunt. Et non est carus fi
lius: nisi fuerit dormienti patri molestus. Lethar
gici excitantur: frenetici ligantur: sed tamen
utrique amantur. Nemo ergo dicat: persecutionem
patior. Non uentilet penam: sed probet causam.
Si causam non probauerit: deputetur inter iniquos.

Jō quam uigilanť. quam opame hic comitroa
uit: domine intende iudicio meo. non penis meis:
deus meus et dominus meus in causam meam. Judi
came domine secn̄m iusticiam meam. Hoc ē in cau
sam meam: ñ secundum penam meam. ꝫ secn̄m iusti
ciam meam domine deus meus: tō ē secundum hoc
me iudica. Et non insultent in me inimici mei:
ñ dicant in corde suo euge euge animę nr̄ę. Jō ē feci
mus. potuimus. occidimus. abstulimus. ñ dicant.
Ostende qua nich fecerunt: nec dicant absorbu
imus eum. Unde illi marores dicunt: nisi qua
dominus erat in nob. fortasse nullos absorbuissent
nos. Quid ē absorbuissent nos? In corpus suum tra
iecissent nos. Hoc enim sorbet: qō in corpus suum
traicit. Vult te mundus absorbe: tu absorbe
mundum. Traice illum: in corpus tuum. Mac
ta & manduca: qō petro dicum ē. Macta et
manduca. Occide in eis qō sunt: fac eos qō tu es.
Illi autem contra. si ť pluserunt impietatem:
absorberis ab eis. Non quando plecuntur te ab
his absorbet. ꝫ quando ť pluadent qō sunt. Nec di
cant absorbuimus eum. Tu absorbe corpus pa
ganorum. Quare corpus paganorū uult te
absorbe? fac illi qō uult facē. Jdeo forasse utru
lus ille communitus. in aquam missus: in po
tum datus est ꝓpō: ut absorbetur ab ira corpus
impiorum. Erubescant & reuereantur simul:
qui gratulantur mal' meis: induantur confusio
ne & uerecundia: ut nos illos absorbeamus eru
bescentes & confusos: qui maligna loquuntur
adūsum me. Illi erubescant: illi confundantur.
Quid tu iam caput cum membris? Exultent
et letentur qui uolunt iusticiam meam: qui
adhesint corpori meo. Et dicant semp magnifi
cetur dominus: qui uolunt pacem serui eius.
Et lingua mea meditabitur iusticiam tuam:
tota die laudem tuam. Et cuius lingua durat
meditari tota die laudem dī? Ecce in paulo
longior sermo factus ē: fatigamur. Tota die
dn̄m laudare quis durat? Suggero remedium
unde tota die laudet dn̄m si uis. Quicquid egeris
bene age: & laudabis dn̄m. Quando cantas
hymnum: laudas dn̄m. Lingua tua quid agit:
ñ laudet & conscientia tua? & quotiens tu
cessabis ab hymno cantando: discedis ut refici
aris. Noli inebriari: & laudabis dn̄m. Discedis ut
dormias: noli surgē ad malefaciendum. & lau
dabis deum. Negotium agis: noli fraudem
facē: & laudabis deum. Agrum colis: noli ium
rem mouere: & laudabis deum. Innocentia ope
rum tuorum: ꝑparat te ad laudandum deum
tota die; In finem seruo dn̄i psalm⁹ dauid.
Intendat caritas tua textum &
mistium psalmi huius: & curramus eum: qu
in multis locis apertus est. Vbi autem obscuritas
necessitas nos admonere cogerit: tolerabitis
fructu discendi; Psalmus tricesim⁹ quintus.
Dixit iniustus ut delinquat in
semet ipso: non ē timor dī ante
oculos eius. Non unus homo ꝫ
genus omnium uniquorum hoc
dicit: qui sibi adūsantur. non intelligendo ut
bene uiuant? non quia non possunt: ꝫ quia
nolunt. Aliud ē enim quando quisquam conat
aliquid intelligere. & p infirmitatem carnis n
potest sicut dicit quodam loco scptura: qua
corpus quod corrumpt aggrauat animam. &
deprimit trena inhabitatio sensum multa cogi
tantem: aliud autem quando pniciosius agit
adūsus se ipsum cor humanum: ut quod
posset intelligē si bona uoluntas accedēret. ñ
intelligat: non quia difficile ē. ꝫ quia uo
luntas adūsa ē. Hoc autem fit dum amant
peccata sua: & odiunt pcepta dī. Sermo
enim dī adūsarius tuus ē: si tu amicus sis
iniquitatis tuę. Si autem tu adūsarius sis
iniquitatis tuę: sermo dei amicus tuus
ē: & adūsarius iniquitatis tuę. Si ergo odisti
iniquitatem tuam iungis te sermoni dei:
et eritis duo adūsus illam pmendam:
tu & sermo dī. Tu enim pte. & uiribus tuis
nich potes. Adiuuat te ille qui tibi ser
monem misit: & uincitur iniquitas. Si
tu illam odisti: & ds dimisit. & eris liber.
Si autem ipsam diligas? nomne contrarium
ē ť intelligē quicquid contra illam dicitur?
Fac hominem querere: quom equalis sit
filius patri. Credidit: querit intelligere:
nondum potest. Magna enim res ē. & uires
maiores delicat: ut possit capi Et est in

tium fidei: qd custodit animam. Donec roboretur
lacte nutritur: ut perueniat ad habitudinem
et firmitatem cibi solidioris: ut possit in-
telligere in principio erat uerbum: et uerbum
erat apud deum: et deus erat uerbum. Antequam
hoc possit nutritur in fide: et conatur intelli-
gere: ut intelligat quando deus dederit.
Numquid et hoc cum conatu intelligit. quod tibi
fieri non uis alij non feceris: ut quia non uis pati
iniquitatem. non facias iniquitatem: quia non
uis pati dolum et insidias. non insidieris alteri.
Hoc autem cum non uis intelligere: uoluntati
tue tribuitur. Ideo dixit iniustus ut delinquat in
semet ipso. Proposuit delinquere. Sed numquid qui
proponit delinquere. publice hoc dicit: et non in
semet ipso? Quare in semet ipso? Quia homo
illum non uidet. Quid ergo? Quia homo non uidet
in ipso corde ubi sibi dicit ut delinquat: deus
ibi non uidet? Uidet ibi deus. Sed quid sequitur?
Non est timor dei ante oculos eius. Ante oculos
timor hominum est. Non audet enim publice
profiteri iniquitatem: ne uel apprehendatur. uel
dampnetur ab hominibus. Discedit autem a con-
spectu hominum. Quo? Ad semet ipsum. Ducit
se intra se: et nemo illum uidet. Ubi meditatur
dolos et insidias. et delicta: nemo uidet. Posset
ne ibi apud se meditari: si cogitaret quia deus
illum uidet? Sed quia non est timor dei ante oculos
eius: cum discesserit a conspectu hominum. et
ad cor suum ibit. non est quem timeat. Numquid
non est presens deus? Sed non est timor dei: in conspectu
eius. Meditatur ergo dolos: et sequitur. Forte latet
illum: quia deus ibi uidet. Etiam ostendit.
quod dicere ceperam. Latet illum sed uolentem: quia
contra se fecit nolens intelligere. Quoniam dolose
egit in conspectu eius. In cuius conspectu?
Cuius timor non est: ante oculos eius. Quid
dolose egit? Ut inueniret iniquitatem suam:
et odisset. Iste sic egit: ut non inueniret.
Sunt enim homines qui quasi conantur
querere iniquitatem suam: et timent illam
inuenire: quia si illam inuenerint dicitur illis.
Recedite ab illa. Hec fecisti antequam sci-
res iniquitatem: fecisti cum esses in ignoran-
tia: dat deus ueniam. Modo cognouisti eam:

dimitte eam. ut possit facere ignorantie tue uenia
dari: ut libera fronte dicas deo. Delicta iuuentutis
mee et ignorantie mee: ne memineris domine.
Hac illam querit: hac timet ne inueniat illam.
Dolose enim querit. Non sciebam quia peccatum
est. quando hoc dicit homo: cum uiderit quia
peccatum est. et destiterit facere ipsum peccatum
quod ideo faciebat: quia ignorabat uere se.
Voluit nosse iniquitatem: ut inueniret et
odisset. Nunc autem multi dolose agunt ut
inueniant iniquitatem suam: id est non ex animo
agunt inuenire et odisse. Sed quia in ipsa inqui-
sitione dolus est: in inuentione defensio erit
iniquitatis. Cum inuenit iniquitatem: ecce
iam manifestum est illi quia iniquitas est: et
dicit illi. Noli illam facere. Et ille qui dolose age-
bat ut inueniret: iam inuenit et non odit.
Quid enim dicit? Quam multi hoc faci-
unt. Et quis hoc non facit? Et numquid
omnis perditurus est deus? Aut certe hoc dicit. Si
nollet deus illa fieri: uiuerent homines qui ista
committunt? Uides quia dolose agebas: ad
inueniendam iniquitatem tuam. Nam si non do-
lose: sed sinceriter ageres: iam inuenisses et odisses.
Modo inuenisti: et defendis. Dolose ergo agebas:
cum quereres. Uba oris eius iniquitas et dolus:
noluit intelligere ut bene ageret. Uidetis quia
uoluntati illud tribuit: quia sunt homines
qui uolunt intelligere et non possunt. Sunt
autem homines qui nolunt intelligere: ideo non
intelligunt. Noluit intelligere ut bene ageret:
iniquitatem meditatus est in cubili suo. Quid
dixit in cubili suo? Dixit iniustus ut delin-
quat in semet ipso. Quod dixit superius in se-
met ipso: hoc dixit in cubili suo. Cubile
nostrum: cor nostrum. Ibi tumultum pati-
mur male conscientie: et ibi requiescimus
quando bona conscientia est. Qui amat cubile
cordis sui: aliquid boni ibi agat. Ibi est cubile:
ubi nos dominus xpc iubet orare. Intra cu-
biculum tuum: et claude ostium tuum. Quid
est claude ostium tuum? Noli talia expec-
tare de deo que forinsecus sunt. sed ea que in-
trinsecus sunt: et pater qui uidet in abscon-
dito reddet tibi. Quis est qui non claudit ostium?

Qui talia pecrat adeo magno. & ibi constituit
oīnē ꝑcel tuas: ut accipiat ea quę sunt huius
seculi bona. Latet ostium tuum: turba uidet
cum ocal. Quid ē claudē ostium? Ut hoc petat
adeo quod solus deus nouit: quoñ tibi det. Qđ ē
hoc ꝑpē quod claudis ostium & petis? Qđ oculꝰ n
uidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis
ascendit. Et forte non ascendit in ipsum cubile
tuum: id ē in cor tuum: sꝫ dꝰ nouit quid tibi
daturus ē. Quando autem erit? Quando re
uelabitur dꝰ: quando apparebit iudex. Qđ
enim manifestius quam quod dicturus ē ad
dexterā positus: uenite benedicti patris mei
ꝓcipite regnum quod uob ꝓparatum ē ab origine
mundi? Audient & illi qui ad sinistrā erunt
et gement unfructuosa penitentia: qua cum
uiuēnt eam fructuose agē noluerunt. Quoñ
gement? Quia non ē ille locus correptionis.
Audient autem & ipsi. Ite in ignem ęternum:
qui ꝓparatus ē diabolo & angelis eius. Iste est
auditus malus. Nam iusti ad auditum bonum gau
debunt. Sic enim scꝝptum ē. In memoria ęterna
erit iustus: ab auditu malo non timebit. A quo
auditu malo? Quem auditum sunt illi: ite in
ignem ętnum. Deus g̃ qui pōt supra quam peti
mus: aut intelligimus facē occultū gemitum nr̃m
querite: ut in conspectu eius placeamus. & non
nos quasi de iustitia nr̃a ante hominem tacentes.
Qui enim de iustitia sua placē multis hominib.
non eo fine ut homines qui illum uident dñm
laudent. sꝫ ea intentione ut ipse laudetur? n
claudit ostium contra strepitum: qua putet
ostium in illo strepitu. & non audit dꝰ quoñ
audire uult. Cubile g̃ id ē cor nr̃m laboremus
mundare: ut ibi possit nob bene ēe. Nouit
carnales nr̃a quam multa patiantur in
publico. in foro. in iudicijs. in contemptionib
bus: & molestijs negotiorum. Quoñ quisq
fatigatus negotijs suis. currit ad domum suam
ut ibi requiescat? & dat opam cito finire ne
gotia quę sua sunt: & tollere se ad requiem
in domum suam. Ideo enim unus quisq do
mum suam ūr: quia ibi requiescit. Si n̄ et
ibi molestias patiatur? ubi poterit requiescere?
Quid g̃ bonum ē? Ut ut in domo sua requi
escat. Si autem patitur suos inimicos? ut
forte malam grauem. ꝓcedit in publicum.
Et cum multe requiescē ab his quę foris sunt:
uertant in domum. Quando nec ibi requiescit
nec foris requiescit? ubi erit requies? Saltem
in cubiculo cordis: ut tollas te ad interiora con
scientię tuę. Si ē inuenisti forte coniugem quę
ē non facias amaritudinem sapientiam dei: cum
ipsa coniungē. Requiesce mecū in cubiculo
tuo: non unde te eiciat tumultus male consciē
tię. Ut ille ut meditaretur dolos ubi se tolle
bat: de quo loquitur ista scꝝptura ubi homines
non uident: & talia ibi meditabatur. ut nec
in ipso corde requiescēt. Iniquitatem medita
tus ē in cubili suo: astitit omni uie non bone.
Quid ē astitit? Perseuerauit peccauit. Unde &
de quodam pio & bono dē: & in uia peccatoꝝ
non stetit. Quoñ ille non stetit: sic iste astitit.
Malitiam autem non odiuit. Ibi ē finis: ibi
fructus. Si non pōt non habē malitiam: uel
odit illam. Cum enim odisti illam: uix ē
surrepit ut aliquid mali faciat. Est enim pec
catum in mortali corpore. Sꝫ quid dicit apl̃s?
Non g̃ regnet peccatum in uro mortali cor
pore: ad obediendum desiderijs eius. Quando
incipit non esse? Quando complebitur in
nob quod sit. Cum corruptibile hoc induit
incorruptionem: & mortale hoc induerit im
mortalitatem. Antequam hoc fiat? ē delectatio
iniquitatis in corpore: sꝫ maior ē delectatio uo
luptatis ubi sapientię ꝓcepta dī. Vince pecca
tum: & uoluptatem eius. Peccatum & mis
tatem odisti: ut iungas te dō: qui tecum
illud odit. Iam coniunctus dō: mente seruis
legi dī. Et ū carne ꝓpta seruis legi peccati:
quia sunt in te delectationes quedam car
nales. tunc mille erunt. quando non iam
pugnabis. Aliud ē non pugnare & esse in pa
ce uera atq; ꝑfecta: aliud pugnare & uin
cere? aliud pugnare & uincī: aliud nec pug
nare sꝫ uahi. Sunt enim homines profecti qui
non pugnant: qualis ē iste de quo loquimur.
Cum enim dicit malitiam ñ odio habuit: cū
pugnat cōtra eam quam non odit? Iste a
malitia trahitur: ne pugnet. Sunt autem

qui pugnare incipiunt? ꝙ qua de nubib; suis ꝓmittunt: ut ostendat illis deus qua ipse uincat si se homo subiungat dō? & pugnantes uincamus: ec cum quasi cepim tenere uictoriam. fiūt sup bi & eludunt. Sta pugnant: ꝙ uincuntur. Quis ē autē ꝙ pugnat? & non uincit? Qui dicit. Video aliam legem repugnantem in membris meis: legi mentis mee. Videt repugnantem? ꝙ non de nubib; suis ꝓmittit iste? Ideo uictor erit. Quo cum sequitur? Infelix ego homo? quis me liberabit de corpore mortis huius? Gra dei: ꝓ dn̄o xp̄o dn̄o nostro. Presumpsit de eo qui misit ut pugnet: & uincet hostem adiu tus a uincente. Iste autem malicia n̄ habuit odio. Domine in celo misericordia tua. & ueritas tua usq; ad nubes. Nescio quam misericordiam ipsius di cit: que in celo ē. Est enim misericordia domini & in tra. habet sceptrum. Misericordia domini plena ē tra. De qua ꝙ misericordia loquitur cum dicit? dne in celo misericordia tua? Munera dī partim tē poralia sunt atq; terrena: partim celestia & celestia. Cui ꝓpē hoc coīt dn̄s ut terrena ista & tempora lia accipiat que omnib; ꝓsto sunt: quasi adhuc ut pecul ē. Detur quidem misericordia dī? ꝙ non ulla que excepta: que non dabitur nisi solis iustis. sanctis bonis. Que sunt munera que omnibus abundanter? Qui solem suum oriri facit sup bo nos & malos: & pluit sup iustos & iniustos. Quis non ꝺe istam misericordiam dī ꝓmo ut sit. ut discernatur a peconib; ut rationabile animal sit. qui possit dn̄m intelligē? clemēcie fructu ista luce. ista aere. pluuia fructib; diuersitate temporum? sola tibi terrena salutem corporis. affectu amicorum. salutem domus tue? Omnia ista bona sunt: & dei munera sunt. Ne putetis fīs: quod aliquis ulla po terit dare nisi unus deus. Quicumq; ꝙ non expec tant ista n̄ a dō: multum interē. inter bonos & eos qui ulla querunt aut a demonib;. aut a sortilegis. aut a mathematicis. Sta enim duob; modis miseri sunt: qua & terrena sola bona desiderant? & n̄ ab eo petunt: qui dat omnia bona. Qui n̄ ista bo na desiderant. & in his bonis felices uolunt esse? et ista sola petunt a deo: hoc quidem meliores sunt qua a deo ea petunt. ꝙ adhuc pietantur. Dicet aliquis. Quare pietantur? Aliquando enim conficiant res humanas. & uident ista omnia bona terrena que desiderant. habe atq; abun dare impios & iniquos: & putant qua p̄dicite runt mercedem colendi deum? qua to quod mali hīnt & ipsi non hīnt cum ipsi colant deum quem non colunt illi: aut aliquando ipsi qui colunt non hīnt. & illi hīnt qui blasphemant. Ergo in periculo sunt adhuc. Hic autem uere in tellexit: quam misericordiam deprecatur a dō. Dne in celo misericordia tua: & ueritas tua usq; ad nubes. Ista ē misericordia quedam quam donat sanctis suis celestis ē. non ē terrena: cena est temporalis n̄ est. Et quom̄ illam potuisti annuntiare hominibus? Qua ueritas tua usq; ad nubes. Nam quis posset nosse celestem misericordiam dī? n̄ ds annuntiaret hominib;? Quom̄ illam annuntiant? Ver tendo ueritatem suam: usq; ad nubes. Que sunt nubes? Predicatores ubi dī. Unde quodam loco. deus ē natus e uirgine nostra. Intelligit enim quantum putet caritas uīa? audiuit ysaiam pro phetam: ubi dicit de quadam uirgine. Expectauit ut faceret uuam: fecit autem spinas. Et ne quis putaret de uirgine ista insipiti dicē: sic conclusit: Vinea autem domini sabaoth domus israel ē: & ho mo iuda nouellum delectum. Ergo ipsi uirgo merepabat? quam expectauit ut faceret uuam: fecit autem spinas. Et quid ait? Mandabo nu bib; meis: ne pluant sup eam imbrem. Irat⁹ deus hoc dixit: mandabo nubib; meis ne pluant sup eam. Et uere factum ē. Missi sunt enim p̄dicatores apli. Sic habemus in actibus aplorum: qua apls paulus uolebat p̄dicare iudeis. & mutant ubi non uuam ꝙ spinas. Et putat enim p bonis mala reddere. & plequn. Et ad tamquam implens qd dictum ē mandabo nubib; meis: ne pluant sup eam imbrem. Ad uos missi eramus: ꝙ qua respuitis uerbum dei. ecce conuertimus nos ad gentes. Ergo impletum ē: mandabo nubib; meis ne pluant sup eam. Usq; ad nubes ueritas uenit: ideo nob potuit nuntiari misericordia domini que ē in celo: & non in tra. Et reuera fīs nubes sunt p̄dicatores ubi ueritas. Quando minatur p̄ p̄dicatores deus: tonat p nubes. Quando miracula facit p p̄dicatores ds. choruscat p nubē terret p nubem: & irrigat

ꝑ pluuiam. Carnes ꝯ ihc ꝑ quas predicatur
euuangliũ dei: nubes dei sunt. Spemus ꝯ
misecã: ſ; iustitia tua sicut
montes dī: iudicia tua sicut abyssus multa. Qui
sunt montes dī? Que sunt iudicia tua sicut
abyssus? Qui sunt nubes dicit: ipsi sunt montes
dei. Magni ꝓdicatores montes dei. Et quomodo
quando oritur sol ꝑ lucem lucet mons uestr. &
inde lux ad humiliora terrarum descendit: sic
quando uenit dominꝰ ihc xp̃c ꝑ suos radiauit
in altitudinem apl̃orum: ꝑ illos illustrauit mon
tes: & sic descendit lux eius in conuallem ter
rarum. Et ideo quodam loco dicit in psalmo.
Leuaui oculos meos in montes: unde uenit
auxilium mi. S; noli putare. quia ipsi montes
t dabunt auxilium. Accepunt eum qđ dent:
non de suo dant. Et si remanserit in montibus:
nõ erit firma spes tua. in illo qui illuminat mon
tes. S; spes tua & ꝑsumptio tua: in domino
debet ee. Auxilium autem uenit t de montib;.
qui separe ꝑ montes t ministrare sunt: ꝑ
magnos ꝓdicatores utiliter. S; noli in illis figere
spem tuam. Audi quid dicat consequenter.
Leuaui oculos meos ad montes: unde uenit
auxilium mi. Quid ꝯ montes dant auxilium?
Non. Audi sequentia. Auxilium meum a dño:
qui fecit celum & terram. De montib; uenit
auxilium: ſ; non a montib;. Et a quo? A domino
qui fecit celum & terram. Erant montes alii:
ꝑ quos unus quisq; cum duceret nauem nau
fragium fecit. Emerserunt enim ꝑncipes
hereseum: & montes erant. Arrius mons
erat. ſ donatus mons erat: maximianus
nõ quasi mons facul e. Multi in illos montes
attendentes. & terram desiderantes: cum de
fluctib; uolunt liberari ad saxa compulsi
sunt: & naufragium in terram fecerunt. Ad ta
les montes seducebatur ille quidam. In dño
confido: quomõ dicitis animę meę transmigr
in montem sicut passer? Nolo sit spes mea
in arrio: nolo in donato. Auxilium meum
a domino: qui fecit celum & terram. Discite
quantum ꝑsumatis de deo: & quantum tri
buatis hominib: quia maledictus omnis qui
ponit spem suam in homine. Modestissime
et humilit̃ sanctus apl̃s paulus zelans uetam
ecclam. ſ sponso non sibi: & hortens illos ꝯdo
uoluerunt dicẽ ego sum pauli. ego sum apollo.
suam ꝓpriam potius assumpsit. quam caleus
et contemptiẽ. ut xp̃m glorificaret. Numq̃
paulus ꝓ nob crucifixus e. aut in nomine pauli
baptizati estis? Repetit ase. ſ; ut mittat ad
xp̃m. Non uult ab sponsa amari ꝑ sponso: ſ; ꝑ
amicu sponsi. Amici enim sponsi: apl̃i. Huic
sponso & ille humilis iohannes qui putabatur e
zelabat: unde ait. Non sum ego xp̃c: ſ; qui ꝑ
me uenit maior me e: cuius non sum dignus
corrigiam calciamenti solue. Vere quia tantum
se humiliant ostendit se non ee sponsum: sed
amicum sponsi. Et ideo ait. Qui hr sponsa. spos e.
Amicus autem sponsi stat & audit eum: &
gaudio gaudet ꝑ uocem sponsi. Et si amicus
sponsi mons e. non tamen ase hr lucem mon
ſ; audit. & gaudio gaudet ꝑ uocem sponsi.
Nos inquit de plenitudine eius accepimus.
De cuius plenitudine? Iesu qui erat lumen
uerum: qđ illuminat omnem hominem
uenientem in hunc mundum. Huic ꝯ zela
bat ecclam: & apl̃s dicens. Sic nos existime
homo quasi ministros xp̃i: & dispensatores
mysteriorum dī. Hoc e. leuaui oculos meos
in montes unde uenit mi auxilium: sic
nos existimet homo quasi ministros xp̃i: &
dispensatores mysteriorum dī. S; ne iterum
spes tua figatur in montib; & non sit in deo:
audi. Ego plantaui. apollo rigauit: ſ; deus
incrementum dedit. Et neq; qui plantat est
aliquid. neq; qui rigat: ſ; qui incrementum
dat deus. Iam ꝯ dixit: leuaui oculos me
os in montes: unde uenit auxilium mi. S;
quia neq; qui plantat e aliquid: neq; qui
rigat: dic. Auxilium meum a domino: qui
fecit celum & terram. Et iustitia tua: sicut
montes dī. Iudicia tua: sicut multa abyssus. abyssum di
cit ꝓfunditatem peccatorum: quo quisque
ruunt contemnendo deum: sicut quodam
loco dr. Dedit illos deus in concupiscentias
cordis eorum: facẽ que non conueniunt. In
tendat caritas uita. Magna res est: magna res

agitur. Quid est hoc. dedit illos deus in concupis
centias eorum: facere que non conueniunt? Ergo
si deus illos dedit in concupiscentias eorum facere
que non conueniunt: a deo faciunt tanta illa
mala? Quasi aliquis proponat questionem dicens.
Si deus hoc facit ut faciant que non conueniunt:
quid ipsi fecerunt? Occultum est quod audistis:
dedit illos deus in concupiscentias cordis eorum.
Ergo fuit concupiscentia quam uincere no
luerunt. non cui tradentur iudicio dei: sed quia
digni habentur. qui tradentur in concupiscen
tias reliquias: unde quid de illis superius dixit.
Qui cum cognouissent deum non ut deum glo
rificauerunt: aut gratias egerunt: sed euanuerunt
in cogitationibus suis. & obscuratum est insipiens
cor eorum. Unde? De superbia. Dicentes enim se esse
sapientes: stulti facti sunt. Inde iam sequitur.
Tradidit illos deus in concupiscentias cordis
eorum. Qui ergo fuerunt superbi & ingrati: digni
habiti sunt qui tradentur in concupiscentias
cordis sui: & facti sunt abyssus multa: ut non
solum peccarent. sed etiam dolose agerent.
ne intelligerent iniquitatem suam. & odissent.
Ista profunditas est malicie: ut nollent inuenire
et odire. Sed ad istam profunditatem: quomodo
quisque peruenit? Unde? Iudicia dei abyssus
multa. Sicut montes dei iusticia eius: qui per
gratiam ipsius fiunt magni: sic per iudicia ipsius fi
unt in profundo. qui merguntur in ultima. Hac
ergo delectent te montes: hac auertere ab abysso: &
contitere ad illud quod dicitur auxilium meum a do
mino. Sed unde? Quia leuaui oculos meos in
montes. Quid est hoc? Latine dicam. In ecclesia
xpi inuenis abissum: inuenis & montes. Inuenis
ibi pauciores bonos: quia montes pauci sunt
abyssus lata est: idem multos male uiuentes ab
ira dei: quia sic egerunt ut tradentur in con
cupiscentias cordis sui: ut iam defendant
peccata sua. & non confiteantur sed dicant. Quare?
Quid feci? Et ille illud fecit: & ille hoc fecit.
Iam etiam defendere uolunt quod arguit ser
mo diuinus: abyssus est. Ideo quodam loco
ait scriptura. Audi abyssum. Peccator inquit
cum uenerit in profundum malorum: contemp
nit. Ecce iudicia tua: abyssus multa. Sed

nondum es mons: nondum abissus. Fuge abis
sum: attende in montes: sed nec remaneas in mon
tibus. Auxilium enim tuum a domino: qui fecit
celum & terram. Homines & iumenta saluos facies
domine: sicut multiplicata est miscelia tua deus.
Quod dixi miscelia tua in celo: homines
et iumenta saluos facies domine: sicut mul fatiga
plicata est miscelia tua deus. Magna est miscelia tua deus:
et multiplex miscelia tua deus: & hanc das. & ho
minibus & iumentis. Salus enim hominum a quo?
A deo. Numquid salus iumentorum a deo non est?
Qui enim fecit hominem: ipse fecit & iumenta.
Qui utrumque fecit: utrumque saluat. Sed salus iu
mentorum temporalis est. Sunt autem qui pro
magno hoc petunt a deo: quod dedit iumentis.
Multiplicata est miscelia tua deus: ut non solum ho
minibus: sed & iumentis detur. Que datur ho
minibus? Ista carnalis. temporalis. Ergo homines
non habent aliquid apud deum exceptum quod
iumenta non mereantur: & quo iumenta non perue
niant? Habent plane. Et ubi est quod habent?
Filii autem hominum: sub tegmine alarum
tuarum sperabunt. Attendat caritas uestra.
dulcissimam sententiam. Homines & iumenta
saluos facies. Iam dixit homines & iumenta:
deinde autem filii hominum: quasi alii sint
homines. alii autem filii hominum. Aliquando
in scripturis filii hominum dicuntur generaliter
homines: aliquando propria quadam significa
tione ut non omnes homines intelligantur:
maxime quando habet distinctionem. Non sine
causa positum est. homines & iumenta saluos facies
domine: & deinceps filii autem hominum.
quasi hos sequestratos custodit. se iunctos filios
hominum. Se iunctos a quibus? Non solum a
iumentis: sed ab hominibus qui salutem iumentorum
querunt a deo: & pro magno hoc desiderant.
Qui sunt ergo filii hominum? Qui sub tegmine
alarum eius sperant. Illi enim homines cum
iumentis gaudent in re: filii autem hominum
gaudent in spe. Illi presentia bona sectantur.
cum iumentis: illi futura bona sperant cum an
gelis. Quare ergo cum distinctione illi uocantur
homines: & illi uocantur filii hominum.
Nam & quodam loco sic ait scriptura. Quid

est homo quoniam memor eius es. aut filius ho-
minis quoniam uisitas eum? Quid ē homo qm̄
memor eius es? Memor es quasi absentis: filium
autem hominis uisitas p̄sentem. Quid ē memor
es hominis? Homines & iumēta saluos facies dn̄e?
abyn quia & ipsis malis das salutem: & ipsis
qui n̄ desidant regnum celorum. Tuetur
enim illos: & non illos deserit sc̄dm modum suum:
tamquam pecora sua. Et non illos deseris: tamen
tamquam absentium memor es. At u̅ quem uisi-
tas filius hominis ē: & dr̄ ei. Filij autem hominū:
sub tegmine alarum tuarum sp̄abunt. Et si
uultis discernere ista duo genera hominum: duos
homines p̄mo attendite adam & xp̄m. Audi
ap̄lm. Sicut enim in adam om̄s moriuntur:
sic & in xp̄o om̄s uiuificabuntur. Nascimur de
adam omnes ut moriamur: resurgimus p̄ xp̄m
ut semp̄ uiuamus. Quando portamus imaginē
t̄reni hominis: homines sumus. Quando por-
tamus imaginem celestis hominis: filij hominum
sumus: quia xp̄c filius hominis dictus ē. Et enim
adam homo erat: s; filius hominis non erat. Ideo
illi p̄tinent ad adam. qui desidant carnalia bona.
et salutem istam temporalem. Hortamur illos
ut filij sint hominum. qui sub tegmine alarum
eius sp̄ant: & miscdam illam desident que in
celo ē: & que annuntiata ē p̄ nubes. Si n̄ possunt:
intim ul temporalia bona non desident: n̄ ab
uno dō. Sic in ueti testam̄to seruentur: ut ad
nouum p̄ueniant. Nam & p̄pls ille t̄rena bona
desidauit: regnum ierl̄m. subiectionem inimi-
corum suorum: abundantiam fructuum. salutem
p̄p̄am. salutem filiorum suorum. Talia desidera-
bant: talia accipiebant. Custodiebant uetus
testam̄tum: desidabant a deo bona que dat
et iumētis: quia nondum ad illos uenerat filius
hominis. ut essent filij hominum. Tam̄ iam
habebant nubes: annuntiantes filium hominis.
Venerunt ad illos p̄ph̄e annuntiauerunt xp̄m:
et erant ibi quidam qui intelligebant & spem
futuram habebant: ut accip̄ent miscdam que
ē in celo. Erant ibi qui non nisi carnalia de-
sidarent: & t̄renam ac temporalem felicitatē.
Ipsi labebantur pedes: ad facienda ul adoran-
da ydola. Quando enim illos ammonebat.

et flagellabat in his omnib; quib; delectabantur
et auferebat ea: patiebantur famem. bella. pestilen-
tias. morbos: & conuertebantur ad ydola: & talia
bona que p̄ magno adō desidare debebant. ab
ydolis desidabant: & dimittebant deum. Atten-
debant enim ipsa bona que querebant abun-
dare impijs & scelatis: & putabant se frustra dm̄
cole: quia non dabat mercedem t̄renam. O ho-
mo: opariu es dei: post ea tempus mercedem
accipiendi. Quid iam flagitas mercedem: an-
tequam operis? Si uenit oparius ad domum
tuam: numquid dabis ei mercedem. n̄ p̄fecit
tota opa sua? Nam p̄uisum eum existimabis:
si dixit p̄ius accipiam mercedem: & tunc opa-
bor. Irascis. Quare autem irascis? Quia non ha-
buit fidem homini mendaci. Quom̄ deus non
irascetur: cum tu fidem non hās ipsi ueritati?
Quod t̄ p̄misit daturus ē. Non fallit: quia ue-
ritas ē qui p̄misit. S; times ne forte non hāt
qd det. Omnipotens ē: noli timē ne non sit
qui det. Immortal ē: ne timeas ne succedatur
ei. P̄petuus ē: securus esto. Si uis in te p̄sumere
tota die oparium tuum: crede & tu deo tota
uita tua: quia uita tua mom̄tum temp̄is est.
Ad deum spes tua sit: & eris filius hominis. &
eris quid? Filij autem hominum: sub tegmi-
ne alarum tuarum sp̄abunt. Inebriabuntur
ab ub̄tate domus tue. Nescio quid magnum
p̄mittit. Vult illud dicē: & non dicit. Non po-
test: an nos non capimus? Audeo dicere fr̄s
mei: etiam de sanctis linguis & cordibus: p̄
quas nob̄ ueritas nuntiata ē. nec dici potest
qd annuntiabant nec cogitari. Res enim
magna ē & ineffabil: & ipsi ex parte in enig-
mate uidūt: sicut dicit ap̄ls. Videmus nunc
ex parte in enigmate: tunc autem facie ad fa-
ciem. Ecce in enigmate uidentes: sic eructa-
bant. Quales erimus cum uidimus facie ad
faciem. quod parturiebant corde: & lin-
gua parere non potant qd capent homines?
Que enim necessitas fuerat ut dicēt: inebri-
abuntur ab ub̄tate domus tue? Que sunt
ūbum unde loquebatur de reb; humanis
quod dicēt. Et quia uidit homines ingur-
gitantes se in ebrietate. accipe autē uinum

ummodãte & mentem pdẽ? audit qui dicebat.
quia cum accepta fuit illa ineffabilis letitia. pe
rit quodammodo humana mens & fit diuina:
et inebriabitur ab ubertate domus ei. Vnde & in
alio psalmo dr. Calix tuus inebrians quam pcla
rus ẽ. Hoc iam calice inebriati erant marares:
quando ad passionem eunt: suos ñ agnoscebant.
Quid tam ebrium. quam non agnoscẽ ypocri
tem? non filios. non parentes? Non agnos
cebant: non eos ante oculos esse arbitrabantur.
Nolite mirari. Ebrij estis. Vnde ebrij estis?
Videte. Accepunt calicem: unde inebriarentur.
Vnde & ille qui gras agit deo dicens: quid retri
buam domino pomnib; que retribuit mihi?
Calicem salutaris accipiam: & nomen domini
uocabo. Ergo tis sunt filij hominum? & sperans
sub tegmine alarum eius: & inebriemur ab ubertate
domus eius. Quomodo potui dicere? & quomodo
possum audeo? & quomodo audeo dicere non
possum. Inebriabuntur ab ubertate domus tue.
et torrente uoluptatis tue potabis eos. Torrens dr
aqua uemens cum impetu. Impetus erit misericor
die: ad irrigandos & inebriandos: qui modo po
nunt spem sub umbraculo alarum eius. Volup
tas illa que ẽ? Quasi torrens inebrians sitientes.
Modo g qui sitit: spem ponat. Qui sitit habet
spem: inebriatus habebit rem. Antequam hab
rem: sitit in spe. Beati qui esuriunt & sitiunt
iusticiam: qm ipsi saturabuntur. Quo g fonte
irrigabis? Et unde current tanquis torrens uo
luptatis tue? Quoniam inquit apud te fons
uite. Quis ẽ fons uite? nisi xpc? Venit ad te
in carne: ut irrorares tuos sitientes.
Sanabit spantem: qui irrorauit sitientem: qm
apud te fons uite. & in lumine tuo uidebimus
lumen. Hic aliud ẽ fons: aliud lumen. Ibi non ita.
Quod enim est fons: hoc est & lumen. Et quicp
uis illud uocat. quia non ẽ quod uocat: quia non
potest congruum nomen inuenire. non rema
net in uno nomine. Si dicis quia lumen est so
lum: dicetur t. Sine causa g in dictum ẽ: ut
esuriam & sitiam. Quis enim ẽ qui mandicet
lumen? Iuud plane recte in dictum ẽ. Beati
mundo corde: quoniam ipsi dm uidebunt.
Si lumen est. oculos meos parem. Lux & fauces:
et illud qd lumen est. & fons est. tms: qua saciat
sitientes? lumen: qua illuminat cecos. Hic ali
quando alibi lumen: alibi fons. Aliquando
enim currunt fontes & in tenebris: & aliquando
in heremo parent solem. non inuenis fontem.
Hic g possunt duo ista separata. ee. Ibi non sitiga
beris. qua fons ẽ: non inebriabis. qua lux ẽ.
Precende misericordiam tuam scientib; te: & iustitiã
tuam bis qui recto sunt corde. Quod sepe dixi
mus qua illi sunt recti corde: qui sequuntur
in hac uita uoluntatem dei. Voluntas dei ẽ ali
quando ut sanus sis: aliquando ut egrotes. Si
quando sanus es dulcis ẽ uoluntas dei: & quando
egrotas amara ẽ uoluntas dei: non recto corde
es. Quare? Quia non uis uoluntatem tuam di
rigere ad uoluntatem dei: sed dei uis curuare ad
tuam. Illa recta ẽ: si tu curuus. Voluntas tua
corrigenda ẽ ad illam? non illa curuanda ẽ ad
te: & rectum habebis cor. Bene ẽ in seculo benedi
catur deus? qua consolatur: laboratur in seculo?
benedicatur deus qua emendat & pbat: & erit rec
to corde dicens. Benedicam dm in omni tempe.
semp laus eius in ore meo. Non ueniat mi pes superbie.
Certe iam dixit sub umbraculo alarum eius spa
bunt filij hominum: & inebriabuntur ab ubertate
domus tue. Cum ceperit unus quisq isto fonte ubi
us irrigari: caueat non superbiat. Non enim dee
rat ade primo homini: si uenit illi pes superbie?
et mouit illum manus peccatoris: id ẽ manus dia
boli p superbiam. Quom ille qui illum sedurit dix?
ponam sedem meam ad aquilonem: sic illi psuasit
gustare & erunt sicut dij. Superbia g lapsi sumus:
ut ad istam mortalitatem pueniremus. Et qua
nos superbia uulnerauit: humilitas facit sanos.
Venit humil deus: ut a tanto superbie uulnere
curaret hominem. Venit quia uerbum caro fac
tum ẽ: & habitauit in nob. Comphensus est a
iudeis: insultatum est ei. Audistis cum euange
lium legeretur: qui dixerunt & cu dixerunt de
monium habet. Et ille non dixit demonium ñ
habeo? si uos qua in peccatis uestris estis: & dia
bolus possidet corda uia. Noñ hoc dixit. Quod si
dixet. uerum dixet. si non erat tempus hoc dice
re ñ ueritatem pdicare. si maledictum reddere iu
deeis. Iumsit quod audiuit: quasi non au

disset. Medicus enim erat: & freneticū curare
uenerat. Quom̄ medicus non curat quid au
diat a frenetico. s; quomodo conualescat. et
fiat sanus freneticus: nec si pugnum ab illo
accipiat curat: ille illi facit noua uulnera:
ille uetēm febrem sanat. Sic dominus ad egro
tum uenit: ad freneticum uenit: ut quicquid
audiret. quicquid passus esset contempneret:
hoc ipso eo docens humilitatem. ut humilitate
docti sanarētur a superbia. de qua iste libari deprecatur
dicens: non ueniat m̄ pes superbie. & manus
peccatoris non moueat me. Si enim mouit pes
superbie: mouet manus peccatoris. Que ē manus
peccatoris? Male suadentis operatio. Factus es
enim superbus: cito te corrumpit: qui male
suadet. Satage humil' fieri in dō: & n̄ ualde
cures quid tibi dicatur. Hinc ē qd alibi dr̄.
Ab occultis meis munda me domine: & ab alie
nis parce seruo tuo. Quid ē ab occultis meis?
Non ueniat m̄ pes superbie. Quid ē & ab alienis
parce seruo tuo? Neq; manus peccatoris mo
ueat me. Serua quod intus ē: & non timebis
foris. Quare autem ualde hoc times? Quasi
dicētur. Ibi inquit ceciderunt: qui operantur
iniquitatem. Ut uenirent ad illam abyssum
de qua dictum ē. iudicia tua sicut abyssus
multa: ut ad illud profundum peruenirent:
ubi peccator contempnit: ceciderunt. Ubi
primo ceciderunt? In pede superbie. Audite pe
dem superbie. Qui cum cognouissent deum:
non sicut dm̄ glorificauerunt. Venit g̊ illis
pes superbie. Unde uenerunt in profundum?
Tradidit illos deus in concupiscentias cordis
eorum: facē que non conueniunt. Radicem
peccati & caput peccati timuit qui dixit:
non ueniat m̄ pes superbie. Quare illum pe
dem dixit? Quia superbiendo deum dese
ruit: & discessit. Pedem ipsius affectum ip
sius dixit. Non ueniat m̄ pes superbie. & man⁹
peccatoris non moueat me: id ē opa peccato
ris non me dimoueant a te. ut imitari illos
uelim. Quare autem contra superbiam hoc
dicit? ibi ceciderunt qui operantur iniquitatē?
Qui m̄ iniqui sunt: in superbiam ceciderunt.
Ideo cum cautam dn̄s facēt ecclam. illa tuū
inquit obseruabit caput: & tu eius calcaneū.
Serpens obseruat. quando t̄ ueniat pes sup
bie: quando labaris ut deiciat. Tu autem cap̄
eius obserua. Initium omnis peccati superbia. Ibi
ceciderunt qui operantur iniquitatem: expulsi
sunt nec potuerunt stare. Prior ille qui in
ueritate non stetit: deinde p eum illi quos di
misit deus de paradiso. Unde ille humil' qui
non se dicit dignum soluē corrigiam calciamenti
non ē expulsus: s; stat & audit eum. & gaudio
gaudet ppt̄ uocem sponsi. non ppt̄ suam: ne ei
ueniat pes superbie. & expellatur nec possit stare.
Et si cum labore aliquib; uerm̄ tedio fuimus:
finiuimus psalmum. Transiit tedium & gratu
labimur: quia totus psalmus expositus est. In
medio iam timens ne onerarem uos dimissu
rus eram: s; cogitaui quia intentio uestra p̄
cedēt. Et si n̄ cederet ad dimidium: quom̄
excusaremus totum? Et maluī uob̄ grauis ēē.
quam re imperfecta reliquias reseruare. Debe
tur autem uob̄ etiam crastinus sermo. Orate
p nob̄: ut ualeamus exhibē: & afferte fauces
esurientes. & corda deuota; Explicit tractat⁹
de psalmo tricesimo q̄nto. Inci
pit de psalmo tricesimo sexto.

Nouissimus dies t̄ribiliter uenturus
auditur: eis qui securi ēē bene
uiuendo nolunt: & male uiuē
dui uolunt. Utilit̄ autem deus latē uoluit
illum diem: ut semp sit paratum cor ad ex
pectandum quod ēē uenturum scit: & q̄ndo
uenturum sit nescit. Quia ů dominus n̄r
ihc xp̄c magister nob̄ missus ē. etiam fili
um hominis dix̄ nescire illum diem: quia
in magisterio eius non erat ut p eum sciret̄
a nob̄. Neq; enim aliquid scit pater quod fi
lius nescit: cum ipsa scientia patris illa sit que
sapientia eius ē. Est autem sapientia eius. filius
eius: ůbum. S; quia nob̄ scire non pderat.
quod quidem ille nouāt qui nos docē uenāt:
non tamen hoc qd̄ nob̄ nosse non pdesse po
terat. n̄ solū sicut magister aliquid docuit:
s; sicut magister aliquid non docuit. Tanq̄m
magister enim sciebat & docē qd̄ pderat:
& non docē quod oberat. Sic autem q̄dam

genere locutionis nescire filius hominis dicitur
quod non docet: id est nescire dicitur. quod nescire
nos facit: quomodo cotidie loquimur modo quo
dam ut dixi locutionis. letum diem. quia
letos nos facit: et tristem diem: quia tristes
nos facit. Quomodo contra dicitur a domino: nunc
cognovi. Dictum est abrahe: nunc cognovi quia
times deum. Hoc deus novit: et ante illam
probationem. Nam illa probatio ideo facta est: ut
nos nossemus quod deus iam novit: et propter
nos docendos cum scribetur: quod ante docu
mentum ille novit. Et fortasse et ipse abra
ham nondum novit: quas vires habet fides eius.
Unus quisque enim se in temptatione tamquam
interrogatus agnoscit: sicut petrus quas vires
habet fides eius utique nesciebat: quando dixit
domino tecum paratus sum usque ad mortem. Do
minus autem qui novit eum predixit ubi de
ficet: renuntians illi infirmitatem eius: tam
quam tacta vena cordis eius. Proinde petrus
qui ante temptationem presumpsit de se: in
temptatione didicit se. Sic ergo non absurde sen
timus et patrem nostrum abraham cognovisse vires
fidei sue. ubi iussus immolare unicum filium suum
non dubitavit. nec trepidavit ei offerre qui de
derat: quia quemadmodum nesciuit unde da
turus erat nondum natum. sic credidit posse
reparare immolatum. Dixit ergo deus. Nunc cog
novi. quod intelligimus cognoscere te feci. secun
dum locutiones quas commendavimus: pi
grum frigus quod pigros faciat et letum diem
quod letos faciat: sic cognoscens quod cognos
centes faciat. Inde est et illud: temptat vos do
minus deus vester: ut sciat si diligitis illum.
Dabis enim profecto deo nostro. deo summo. deo
vero magnam ignorantiam: quod utique sacrile
gum esse intelliges. si sic acceperis: temptat vos
ut sciat. tamquam ipse de nostra temptatione
concipiat scientiam: in quo erat ante igno
rantia. Sed quid est temptat vos ut sciat? Temp
tat vos: ut scire faciat. Accipite ergo a contrario
regulam intelligentie: ut quemadmodum
cum deum auditis dicere cognovi. intelligatis
cognoscere vos feci: sic et cum auditis de filio
hominis. id est xpo dici quod diem nesciat:

intelligite dici quod nescire faciat. Quid est autem
nescire faciat? Occultat ut nesciatur: quod nobis
non prodi prodest. Hoc est quod dixi: magistrum
bonum nosse quid tegat: nosse quid prodat: si
cut quedam eum legimus distulisse. Unde in
telligimus non omnia promenda esse: que capere
non possunt: hii quibus promuntur. Dicit enim
alibi. Multa habeo vobis dicere: sed non potestis illa
portare modo. Dicit et apostolus. Non potui vobis loqui
quasi spiritalibus: sed quasi carnalibus: quasi parvulis
in xpo. lac vobis potum dedi non escam. Neque
enim potestis: sed nec quidem adhuc potestis.
Quo proficit iste sermo? Ut quoniam diem
novissimum scimus venturum: utiliter
autem scimus venturum. et utiliter ignora
mus quando venturus sit: paratum cor ha
beamus bene vivendo: et non solum non time
amus venturum illum diem: sed et amemus.
Dies quippe ille sicut infidelibus laborem auget:
sic fidelibus finit. Quid autem horum duorum
velit esse antequam veniat nunc est in potestate:
cum venerit non erit. Elige ergo cum tempus est:
quia deus quod misericorditer occultat: mise
ricorditer differt. Iam vero quia in quocumque ge
nere vite quod habet aliquam professionem. non omnes
inveniuntur probi. non omnes reprobi. ex hoc
apparet: quia de quibusdam hominum generibus:
que per similitudinem in euvangelio modo proposita
audivimus sic concluditur. Unus assumetur: et
unus relinquetur. Assumetur bonus: relin
quetur malus. Videntur duo in agro: eadem
professio est: sed non idem cor. Professionem vident
homines: cor novit deus. Quod libet ergo ager
significet. unus assumetur et unus relinque
tur: non quasi dimidia pars assumetur:
et dimidia relinquetur: sed genera hominum
duo dicit. Et si aliud eorum sit in paucis
aliud in multis: unus assumetur et unus re
linquetur. Hoc est unum genus assumetur:
et alterum relinquetur. Sic in lecto: sic in
molendino. Expectatis fortasse. quid ista sint.
Videtis tecta esse: et similitudinibus quibusdam
obvoluta. Potest modo aliud videri: alteri aliud.
Sed neque ego quod dixero prescribo alteri ad me
liorem intellectum. nec ille modo: ad utrumque

¶ de activis et contemplativis.

accipiendum est. sed utrumque cum fide concordat.
Videntur enim in agro laborare. qui presunt ecclesiis.
sicut apostolus dicit. Dei agri cultura: dei edificatio
estis. Nam et architectum se dicit cum dicit:
ut sapiens architectus fundamentum posui: et
agricolam cum dicit: ego plantavi apollo riga
vit: sed deus incrementum dedit. In molen
dino autem duas dixit: non duos. Credo quod
hec figura ad plebes pertineat: quia preposita regunt:
plebes reguntur. Et molendinum puto dictum
mundum istum qui rota quadam temporum
voluitur: et amatores suos contrit. Sunt etiam
qui de actionibus mundi non recedunt: sed tamen
et ibi alii bene operantur: alii male. Alii sibi ami
cos faciunt de mammona iniquitatis: a quibus
recipiantur in tabernacula eterna: quibus dicetur.
esurivi et dedistis mihi manducare. Alii ista negli
gunt quibus dicetur: esurivi et non dedistis mihi
manducare. Proinde quia de his qui versantur
in negotiis et operibus huius mundi: alii diligunt
benefacere indigentibus alii negligunt: tanquam
de duabus in molendino: una assumetur: et una
relinquetur. Lectum autem positum arbitror
pro quiete: quia sunt qui neque actiones mundi
pati volunt: sicut sunt coniugati homines
habentes domos. familias. filios: neque aliquid in ecclesia
agunt sicut preposita. veluti in agri cultura la
borantes: sed velut ad hec infirmi secedunt ad
otium: et quieti esse diligunt veluti memores
infirmitatis sue: non se committentes magnis
actionibus: et quodammodo in statu infirmitatis
sue rogantes deum: et ipsa professio habet bonos:
habet et fictos. Proinde etiam ex his unus assume
tur: et unus relinquetur. Ad quamcumque te
professionem converteris: para te pati fictos: alio
quin si te non paraveris invenies quod non sperabas.
et deficies. aut perturbabis. Ad omnia ergo paratum te
facit qui tibi loquitur: cum tempus est et illi lo
quendi nondum iudicandi: et tibi audiendi non
dum frustra penitendi. Est enim modo penitentia
non frustra. Erit tunc frustra. Non enim tunc
non penitebit homines male vixisse: sed nullo
modo illis iusticia dei revocat: quod sua iniusticia
perdiderunt. Iustum enim apud deum ut modo
imperciatur misericordiam: tunc exerceat iudi
cium. Et ideo nunc tacetur: an tacetur? Ar
guat quisque murmuret: si non per totum orbem
hec scriptura recitatur atque cantatur: si cessat
etiam venalis ferri per publicum. Sed revera hoc te
conturbat hominem christianum: quia vides
male viventes felices. rerum istarum copia cir
cumfluere: sanos esse. supernis dignitatibus eminere.
incolumem habere domum: gaudia suorum. obse
quia clientium. excellentissimas potentias: ni
chil triste interpellare vitam ipsorum mores
nequissimos vides: facultates copiosissimas
perspicis: et dicit cor tuum nullum esse divi
num iudicium: omnia casibus ferri: et fortuitis
motibus ventilari. Nam si deus inquis res humanas
respiceret: floreret illius iniquitas: et mea inno
centia laboraret? Omnis morbus animi: habet
in scripturis medicamentum suum. Qui ergo sic
egrotat ut ista dicat in corde suo: bibat po
tionem psalmi huius. Quid est? Iterum in
spiciamus. Quid dicebas? Quid dicebam in
quis: nisi quod vides? Mali florent: boni la
borant. Quomodo ista videt deus? Accipe: bi
be. Ipse tibi hoc de quo ista murmuras temperavit:
tantum ne recuses saluberrimum poculum
a commoda paurem os cordis: et bibe quod
audis.

Noli subemulari in malignantibus:
neque emuleris facientes iniquita
tem. Quoniam tanquam fenum cito
arescent: et sicut olera prati cito cadent. Quod
tibi longum videtur: cito est deo. Subiunge
te deo: et tibi cito erit. Quod ait fenum: hoc
intelligimus olera prati. Vilia quedam sunt:
et superficiem terre tenentia altam radicem non
habent. Proinde per hyemem virent: a tubi sol
estatis fervescere ceperit arescunt. Modo tem
pus est hyemis: gloria tua nondum appa
ret: sed si alta radix est caritatis tue. sicut
multarum arborum per hyemem: transit
frigus. veniet estas. id est iudicii dies: tunc
arescet viror feni. tunc apparebit arborum
gloria. Mortui enim estis: ait apostolus.
Quomodo videntur arbores per hyemem?

Quasi aride: quasi mortue. Ergo que spes? timor tui sumus? Imus est radix. Vbi radix nostra: ibi & uita nra. Ibi enim carnal nostra. Et uita uia inquit abscondita ē: cum xpō in dō. Quando arescet qui sic ībī radicem? Quando ḡ uerbum? quando estas uia erit? Quando nos circumuestire dignat? foliorum. & ubertas fructuum locupletat? quando hoc erit? Audi qd sequitur. Cum xpc apparuit uita uia: tunc & uos cum ipso apparebitis in gloria. Quid ḡ in? Noli subemulari in malignantib; neq; emuleris facientes iniquitatem: quoniam tamquam fenum cito arescent. & sicut olera prati. cito cadent. Quid ḡ ait? Spa in dñm. Stu enim spant: ī in domino. Spes illorum mortal? spes illoz caduca. fragil. uolatica. transitoria: manserit. Spa in domino. Ecce spo. Quid ago? & fac bonitatem. Noli maliciam facē: quam respicis in ill' male floret tib. Fac bonitatem. & inhabita ītam: ne forte bonitatem extra inhabitationem ōre facias. Terra enim dñi: secta et eius ē. Ipsam colit? ipsam rigat: ille agricola pater. Multa enim quasi exercent bona opa: si; qua non habitant ītam. non ponent ad agrolam. Ergo fac bonitatem non exē ītam: si; inhabita ītam. & quo habebo? Et pasceris in diuciis eius. Que sunt diuciae eius ōre? Diuciae eius dominus eius: diuciae eius deus eius. Ipse est ille cui ōr: pars mea dñe. Ipse ē de quo ōr: dominus pars hereditatis mee. & calicis mei. Recenti sermone communitatis caritatis ūre? & deum esse possessionem nrām: & nos esse possessionem dī. Audi qua ipse ē diuciae terre huius. Vide quid sequitur. Delectare in domino. Tamquam que sicris & dicis. ostende in diuciis ōre illius in qua me ubei habitare? delectare inquit in domino: & dabit t petitiones cordis tui. Si delectatus dominus? accipe petitiones cordis tui. cuiscne petitiones cordis. a petitionibus carnis. Vtscne quantum potes. Nec frustra dictū ē in quodam psalmo: deus cordis mei. Ibi enim sequitur & dicit. & pars mea dūs in eternū. Vbi gra. Ceciti ē corpore: rogat ut illuminetur. Esto. roget? qz & ista deus facit. & ista deus pstat: si; rogant si etiam mali. Petitio hec: carnis est. Infirmatur? rogat se saluum fieri: saluus fit mouturus. Et ista petitio carnis tua ē: & si qua sunt alia. Petitio cordis quae est? Sic petitio carnis ē uelle sibi reparari oculos utiq; ad uidendam istam lucem: que talib; oculis uideri potest. Ista petitio cordis ad aliam lucem pertinet. Beati enim mundo corde: qm ipsi deum uidebunt. Delectare in domino: & dabit t petitiones cordis tui. Ecce desicō: uolo rogo. Ergo ne implebo? Non. Quid ḡ? Reuela domino uiam tuam et spa in eum: & ipse faciet. Indica illi quid patiaris: indica illi quid uelis. Quid enim pateris? Caro concupiscit aduersus spm: spc autem aduersus carnem. Quid ḡ uis? Infelix homo? quis me liberabit de corpore mortis huius? & qua ipse facta cum reuelauis ad eum uiam tuam: uide quid sequitur. Gra dī p ihm xpm dnm nrm. Quid ḡ facturus ē qua dictum ē. reuela ad dominum uiam tuam & spa in eum? & ipse faciet? Quid faciet? Et educet sicut lumen iustitiam tuam. Modo abscondita ē iustitia tua. In fide res est: nondum in specie. Aliquo credis ut facias: nondum uides quod credis. Cum autem cepis uidē quod credidisti? educetur in lumen iustitia tua: qua iustitia tua erat fides tua. Iustus enim ex fide uiuit. & educet uelut lumen iustitiam tuam: & iudicium tuum sicut meridiem. Hoc ē clarum lumen. Clarum erat dicē ut lumen. Lumen enim tam diu nunus & cū albescit? lumen dicimus & cum sol oritur: si; numquam ē clarior lux. quam medio die. Non solum ḡ ut lumen educet iustitiam tuam: sed erit iudicium tuum tanqm meridies. Modo enim iudicat sequi xpm. Hoc proposuisti? hoc elegisti: hoc ē iudicium tuum. Nemo t ostendit quod promisit. Promissorem adhuc tenes: exhibitorem autem expectas. In iudicio ḡ fidei tue elegisti sequi quod non uides? in abscondito ē iudicium tuum: adhuc reprehenditur & irridetur ab infidelibus. Quid credidisti? Quid t xpc promisit? Quia immortal' eris: & dabit t uitam eternam. Vbi ē hoc? Quando dabit? Quando fieri potest? Iudicat tñ tu magis sequi xpm promittentē

qd non uides: quam impium reprehendentem
credidisse te quod non uides. Et hoc est iudi
cium tuum. Et quale sit iudicium tuum: ad
huc non apparet. In isto seculo quasi nox dic est.
Quando ergo educet iudicium tuum: uelut meri
diem? Cum xpc apparuerit uita uera: tunc et
uos cum ipso apparebitis in gloria. Cum uenerit
dies iudicii et uenerit xpc. et congregauerit omnes
gentes iudicandas: quid erit tunc? Impius
ubi abscondet perfidiam suam: cum uidero fi
dem meam? Ergo modo quid? Angustie et
tribulationes et temptationes. Et beatus qui per
durat: quia qui perseuerauerit usque in finem:
hic saluus erit. Non cedat insultatoribus:
ne eligat hic florere: ut ex arbore fenum
fiat. Quid ergo debeo? Quid debes audi. Sub
ditus esto domino: et obsecra eum. Hoc sit
uita tua: obedire preceptis eius. Hoc est enim
subditum illi esse: et obsecrare donec det quod
promisit. Perseuerat bonum opus: perseuerat oratio. Opor
tet enim semper orare: et non deficere. In quo
appares subditus? Faciendo quod iubet. Sed
mercedem nondum accipis: forte quia capere
nondum potes. Iam enim ille potest dare: sed tu
non potes capere. Exerce te operibus. Labora in ui
nea: finito die pete mercedem. Fidelis est: qui
te adduxit in uineam. Subditus esto domino:
et obsecra eum. Ecce facio. Subditus sum: et
obsecro eum. Sed quid tibi uidetur? Uicinus iste
nequam. male agens: et florens. Furta eius.
adulteria eius: rapinas eius ego noui. In
omnibus elatus. superbus: per iniquitatem exal
tatus: non me dignatur agnoscere. In his
quomodo durabo? Morbus ille est: bibe contra.
Ne subemuleris eum: qui prosperatur in
uia sua. Prosperatur sed in uia sua: laboras. sed in
uia dei. Illi prosperitas in uia est: in peruentione
infelicitas. Tibi labor in uia: in peruentione
felicitas: quoniam iter impiorum. peribit.
Nouit dominus uias iustorum: et iter impi
orum peribit. Has uias ambula: quas ~~nouit~~
dominus nouit. Et si ambulas in eis: non te
fallunt. Uia uero impiorum: felicitas transitoria.
Finita uia: peracta est felicitas. Quare? Quia
uia illa lata est: finis eius in profundum inferi

perducit. Uia uero tua angusta est. et pauci ingredi
untur per eam: sed ad quam latitudinem perueniat
debes cogitare. Ne subemuleris eum qui pros
peratur in uia sua: in homine faciente iniqui
tatem. Desine ab ira et derelinque furorem. Quid
stomacharis? Quid per iracundiam. et indigna
tionem istam aut blasphemas aut prope blas
phemas: in homine faciente iniquitatem?
Desine ab ira et derelinque indignationem:
quia nescis quo te prouocet ira ista. Dicturus es deo:
quia iniquus est. Illuc pergit. Ecce ille quare felix
est. et ille infelix est? Uide quid pariat. Suffoca
malam conceptionem: desine ab ira et dere
linque indignationem: ut iam resipiscens
dicas: turbatus est pre ira oculus meus. Quis oculus
in fidei? Interrogo oculum fidei tue. Credidisti
in xpm. Quare credidisti? Quid tibi promisit?
Si felicitatem huius seculi tibi promisit xpc: mur
mura aduersus illum. quando uides infidelem fe
licem. Quid tibi promisit felicitatis? Quid nisi in
resurrectione mortuorum? Quid autem in
hac uita pateris quod non ipse. in qua magis
indignaris serue discipule: quam dominus.
quam magister? Nonne ab ipso audis.
non est seruus maior domino suo: et non est
discipulus super magistrum? Ille pro te dolores
flagella. obprobria: crucem. mortem: quid
horum iusto debebatur? Quid non tibi pec
catori debetur? Ergo tene directum ocu
lum tuum: ne turbetur pre ira. Desine ab ira
et derelinque indignationem: ne subemule
ris ut maligne facias: quasi imitando eum
qui maligne faciendo floret ad tempus.
Ne subemuleris ut maligne facias: quoniam
qui maligne agunt exterminabuntur. Sed fe
licitatem eorum uideo. Crede illi qui dicit
exterminabuntur: quia ille melius uidet
quam tu: cuius oculum turbare ira non potest.
Quoniam qui maligne agunt exterminabun
tur: sustinentes autem dominum ipsi heredi
tabunt terram. Non enim aliquem fallacem:
sed utique ipsam ueritatem. Non enim aliquem
minus ualentem: sed utique omnipotentem.
Sustinentes ergo dominum: ipsi hereditate posside
bunt terram. Quam terram nisi illam iherusalem. cuius

amore qui exardescit. properet ad pacem?
S; quamdiu peccator floret? Quamdiu sustinebo? festinat. Ecce erit quod ↄ diu est. Infirmitas facit diu uicti: quod ecce ē. Quomodo inuenuntur desicia egrotorum? Nichil tam diu: quam ut calix sitiens temperetur. Vnde festinatur ā sitiē: ne offendatur infirmus. Quando fiet? Quando coequetur? Quando dabit? Celeritas est multi qui ↄ seruiunt: ſ; infirmitas tua diuturnum putat quod ecce agitur. Ergo uidere medicum nr̄m blandientem. infirmo dicentem. Quamdiu durabo? Quando erit? & adhuc pusillum & non erit peccator. Inter peccatores certe gemit: de peccatore gemit. Pusillum adhuc & non erit. Ne forte quia ↄ dyri sustinentes autem dn̄m ipsi possidebunt terram. sustinentiam istam longissimam putet? modicum sustine: sine fine accipiet qđ sustinet. Adhuc pusillum modicum: & non erit peccator. Recole annos ab adam usq; in hodiernū diem: certe sēptuag: bem pene adam ille de paradiso lapsus ē. Tot sęcula etiā. & euoluta sunt. Vbi sunt p̄terita tempora? Sic pauca que restant: utiq; transibunt. Si toto illo tempore uitę ex quo adam de paradiso emissus ē. usq; in hodiernum diem: certe uidēt uitam tuam n̄ fuisse diuturnam: quę sic auolasset. Vnius autem cuiusq; hominis uita quanta ē? Sede quamcunq; annos: duc longissimam senectutem. Quid ē? Nonne aura ē matutina? Ergo longe sit dies iudicij: quando erit retributio munerum & uitiorum? tunc certe ultimus dies longe abesse non potest: ad hunc te p̄para. Intende quid dicit. Qualis enim exieris de hac uita: talis redderis illi uitę. Post uitam istam paruam nondum erit ubi erunt sancti: quib; et dicetur. Venite benedicti patris mei: percipite regnum quod uob̄ patum ē: ab initio mūdi. Nondum ibi erit. quis nescit? S; iam poterit ibi esse: ubi illum quondam ulcerosū pauperem diues ille superb; & sterit. in medijs sunt tormenta uidit longe requiescentem. In illa requie positus certe securus. expectat diem iudicij. quando recipiat & corpus: quando immutetur & angelo equetur. Ergo quantum est quod festinamus & dicimus q̄ndo erit? Tardum erit: hoc dicturi filij nostri. hoc dicturi nepotes uri. Et cum singuli quiq; sibi succedentes hęc dicturi sunt: sic transiit quod adhuc pusillum futurum ē. quemadmodum transiit totum: qđ iam p̄teritum ē. Omfirme: adhuc pusillum & non erit peccator: & quęres locum eius & non inuenies. Ostendit quid dixerit non erit: non qua ad nullos usus erit. Si enim omnino non erit: nec torquebitur. Jam g̃ securitas data ē peccatori: ut dicat. Faciam quicquid uolo quamdiu uiuo. postea non ero. Non erit quid doleat: ñ erit quid torqueatur. Et ubi ē tre in ignem eternum: qui p̄paratus ē diabolo & angelis eius? S; forte missi in ignem illum non erunt: & consumentur. Non g̃ illis dicētur: tre in ignem ęternum: quia non futuris n̄ esset eternus. Et tamen quid illic futurum sit eis: utrum omnino consumptio. an dolor et cr̄ qđ illic futūm sit eis. utrū oīno consūptio. an dolor & cruciat. ñ tacuit dn̄s dicens. Ibi erit ploratus & stridor dentiū. Quomodo g̃ hic adhuc pusillum & non erit peccator. n quomodo in sequenti usu exponitur? & quęres locum eius & non inuenies? Quid ē locum eius? Usum eius. Habet enim aliquem usum peccator? Habet. Hic utitur illo dō ad probandum iustum: quom̄ usus ē diabolo ad probandum iob: quom̄ usus ē iuda ad tradendū xp̄m. Est g̃ in hac uita: quod agatur de peccatore. Hic ē locus eius: quomodo ē in fornace aurifices. locus palee. Ardet palea ut aurum purgetur: sic sepe impius ut iustus pbetur. S; cum transierit tempus pbationis uię. q̄ndo non erunt qui pbentur: non erunt p quos pbentur. Numquid quę diximus non erunt qui pbentur? non erunt ipsi? S; quia iam non opus erit peccatorib; p quos pbentur: et quęres locum eius & non inuenies. Modo quere locum peccatoris: inuenis possessionum uinearum. De peccatore fecit deus flagellum. Dedit ei honorem: dedit ei potestatem. Aliquando enim fecit hoc. Dat peccatori potestatem: flagellantur inde res humanę: et emendantur inde pij. Peccatori illi hoc

reddetur quod debetur? & tamen factum est de illo unde pficat puls: unde deficiat impius. Quere locum eius & non inuenies. Mansuetiq; autē hēditate possidebunt tram. Terra est illa de qua loquim sepe iamus iherlm sancta: que ubabitur de ista pēgratione? & in ēnum uuet cum dō. et de deo. Ergo hēditate possidebunt terram. Que erunt delicie ipsorum? Et delectabuntur in multitudine pacis. Delectetur hic impius ille in multitudine auri? in multitudine argenti? in multitudine manciporum: in multitudine postremo uariarum rosarum unolentie. lasciui morum & luxuriosorum conuiuiorum. Hec est potentia eius mundi. Ista tiosa ē: qui te delectat. Nonne & si semp sic esset? plangendus eēt? Que autem erunt delicie tue? Et delectabuntur in multitudine pacis. Aurum tuum pax. argentum tuum pax? predia tua pax. uita tua pax: ds tuus pax. Quicquid hic delectat non pax t erit: quia hic aurum quod t ē. non t potest esse argentum? quod unum ē non t potest esse pmis: quod t uxor ē. non t potest ēe potus. Deus tuus: totum t erit. Manducabis eum ne esurias? bibes eum ne sitias: illuminabis ab eo ne sis cecus? fulcieris ab eo: ne deficias. Possidebit te totum integrum: totus integer. Angustat ibi non parebis? cum eo cum quo possidet. Totum habebis totum habebit: quia & tu & ille unum eritis? quod unum totum & ille habebit qui nol possidet. Hec sunt reliquie hominu pacifico. Hoc cantauimus. Cui ūsus quidem longe ē adhuc in isto psalmo: ab his tractatis ūsibus. S; qua ipsum cantauimus? ad illum clauāe debemus. Tu tantum securus esto? custodi innocentiam: pcipia rei ē. furari uis aliquid credo ut adquiras? unde quo manum mittas: & unde tollis. Hac uis adquirē: hac pdis. adquiris pecuniam: pdis innocentiam. Cuiuiet potius cor tuum? qui uoluisti adquirē pecuniam & pdere innocentiam: pde potius pecuniam. custodi innocentiam? & unde directionem: quia diriget te ds. ut omnia quecumq; uelis: uelis & tu. Ipsa est enim directio. Nam si tu nolis quod ds uult. curuus eris? & prauitas tua ñ te pmittet planari recto. Custodi g innocentiam &

unde directionem? & noli putare qua finita ista uita finitus est homo: qua sunt reliquie hominum pacifico. Explicit tractat primus de psalmo tricesimo sexto. Incipit e psalmo secds eiusdem psalmi.

Isto loqui cantatu uestre uisi sumus: & obtempare debuim? Voluit enim dominus ihc ymbrium nimietate retardare pfectionem nostram: & impacium nob ē ne tacaret hic ega uoi lingua ñra: cum cordi ñri negotium semp sit: sicut & nos uestri. Cōmendauimus autem tam uoluntatem dei in psalmo isto quid nos uelit docē. quid ammonere: contra quid cautos esse. & quid tolāre & quid spare. Duo enim genā hominum uisorum & iniquoy. in hac ita. & in hac uita commixta sunt hinc singula ista genā. ipal intentionel cordis sui. Genus uisorum conatur in sublima p humilitatem: genus iniquorum ipondat ad inferiora p elationem. Hoc enī se deprimit ut surgat: illud se extollit ut cadat: & eo fit ut unum gen? tolēt. alterum tolēat? Apositum q; sit uisus etiam ipse iniquos in utram ēnam luctari. apositum autem iniquis reddē mala pbonis? et eos qui sibi uitam ēnam uolunt: si fieri pō etiam uita temporali puare. Egre enim fert et inuisus uisum: & uisus inuisum. Oneri sibi sunt. Nemo dubitat quod isti duo alterum oneri sibi sunt: s; dūsis intentionib. Ad hoc enim uisus inuisto oneri est. qua inuisum ēē eum non uult: s; eum uisum fieri. & optat uocis: & conatur facat. Inuisus autem sic odit uisum? ut nolit eum ēē bonum: ut uelit eum esse malum. Quanto enim bonus ē. tanto magis oneri ē iniquitati illius. & laborat q̄dem si fieri potest ut eum inuisum faciat? si autem non potest de medio tollat. & a suo tedio molestiaq; remouet. S; & si eum fecit inuisum: nichominus oneri illi erit. Non enim uisus tantum inuisto oneri ē: s; & duo inuisi uite pacuntur? & quando se uidentur diligere conscientiam sibi debent: non amicitiam. Tunc autem secum concordant? quando in pniciem uisti conspirant: non qua se amant. s; q eum qui amandus erat simul odiunt. Contra hoc gen?

hominum indicet nob̄ dominus noster coleranciā
et affectum ullum carnalē quem nonnulli in
euangelio p̄cipiente nob̄ domino & dicente:
diligite inimicos uř. bene facite his qui uos odē
tant: sicut & ap̄s dicit. Noli unci amalo: ſ;
unce in bono malum. Contende cum malo: ſ;
de bonitate. Ipsa est enim uera contencio. ut poſ
certamen salubre: ut sit bonus contra malum:
non ut sint duo mali. Ergo ad psalmum respicere.
Iremę parcel iam tractatę sunt: secuntur h. Obſer
uabit peccator iustum: & stridebit sup eum den
tibus suis. Dominus autem irridebit eum. Quē?
Utiq; peccatorem: stridentem sup iustum den
tib; suis. Unde autem dominus irridet eum.
Quoniam prospicit quod ueniat dies eius. Acerb;
uidetur cum minatur iusto: nescienti horam
sui exitum. Dominus autem uidet: & pros
picit diem eius. Quem diem? Quo reddet uni
cuiq; secūn opa sua. Thesaurizat enim sibi iram
in die ire: & reuelationis iusti iudicij dī. S; do
minus prospicit? tu autem non prospicis: indi
cabit ē qui prospicit. Tu diem nescis quo pe-
nae penal passurus est ignorabas: ſ; qui scit non
te celabit. Non parua pars scientię est: scientia
communi. Sile ūr oculos cognitionis: tu habeto
credulitatis. Quod uidet dūs: crede tu. Veniet
enim dies tuus: quem prospicit dūs. Qui dies?
Cumulq; iudicia. Necesse ē enim: ut iudice
tur impium. Vindicetur in iustum? siue
comitatur: siue non se comitat. Si enim se
comitat? hoc ipsum in illo iudicatur: quod
pīt iniquitas. Nonne iniuste dominus prof
piciens dies iniquorum duorum? & iude pdi
tous. & sauli p̄secutous? Unius diem pros
pexit ad penam: alterius ad iustitiam. In utrūq;
iudicatum ē. Sile est gehennę ignib; destina
tus: ille celesti uoce p̄hibitus. Ergo & tu quem
patis iniquum: p oculos fidei prospice cum
deo diei eius: & cum eum in te uidens se
uientem. dic ei. Iste aut correctus mecum
erit: aut p̄seuerans mecum non erit. Quid
enim? Iniustitia iniusti ei nocet? & illi non
nocet? Unde fieri potest. ut non iniqui
tas eius quę p eius indignationem & odium
p̄cedit ad ledendum te. non p̄ius ipsum uastet
malis? quam te tempter foris? Tuum corpus
p̄ius adūrat: illius animum putrefecit in
quitas. Nam quicquid in te p̄fert: in illum re
dit. Eius enim p̄secutio te facit purgatum:
illum reum. Qui g̃ plus nocet? Ecce sentendo:
expoliauit te. Quis grauiore dampno peruitur?
qui amittit pecuniam. an qui amittit fidem.
Non debent dolere dampna ista: qui habent
oculum interiorem. Aurum enim fulget aurum:
fides non fulget. Habent quippe oculos unde au
rum uideant? unde fidem uideant: ſi habent.
Nam si habēnt & uidēnt: utiq; plus amarent.
Et tamen quando eis frangitur fides. clamant:
multam faciunt & dicunt. Odies. Ubi ē fides?
Amas eam ut exigas: ama ut exhibeas. Ergo q
oīb; qui p̄secuntur iustos grauiore dampno feri
untur? & grauiore pene afflictantur. cum in eis
uastatur ipse animus? sequitur & ostendit
hoc psalmus. Gladium eduxerunt peccatores. 5.
intenderunt arcum suum: ut deiciant inopē 7.
et pauperem. ut trucident rectos corde. framea 8.
eorum: intret in corda ipsorum. facile est ut
framea eius id ē gladius eius. p̄uenit ad corpus
tuum? sicut p̄uenit gladius p̄secutorum ad cor
pora martyrum: ſ; peruso corpore cor permansit
illesum? illius autem cor qui gladium eduxit
in corpus iusti: non plane mansit illesum. Hoc
iste psalmus testatur. framea eorum non dixit
intret in corpus ipsorum: ſ; framea eorum intret
in cor ipsorum. In corpore occidē uoluerunt:
in anima morituri. Illos enim quorum corpora
interficere cupierunt? securos dominus fecit:
dicens eis. Nolite timē eos qui corpus occi
dunt: animam autem ni possunt occidere.
Quale ē autem seuire gladio nec posse occidē
h corpus inimici: & posse occidē animam suam?
Deliquunt contra se seuiunt? insaniunt. non se
uident: tamquam si uellet aliquis p corpus
suum ferrum trancē. ut conscidēt tuncam alte
rius. Attendit quo p̄uenisti: & ni attendis
quo transieris. Illud concidit uestem: tuam
carnem. Constat g̃ plus ei quod se ledunt
iniqui? & qs sibi nocent: quam quod sibi u
dentur nocē illis quos odiunt. framea g̃ eorum:
intret in cor ipsorum. Sententia domini est.

aliter fieri non potest. Et arcus eorum contrahatur.
Quid est arcus eorum contrahatur? Iudicie ipsorum
frustrentur. Supple enim dicit gladium edu
xerunt peccatores: intenderunt arcum suum.
Gladu educationem intelligi uolunt apertam
oppugnationem: arcus autem intentionem in
telligi uolunt occultas insidias. Ecce gladius
eius penitet eum: & dispositio insidiarum eius
frustratur. Quid ē frustratur? Nichil nocet iusto.
Quoniam ei nichil nocet. ubi ea quem sic expo
nunt? cui tollendo rel suas ad angustias poterit?
Habet quod cantet. Metus est modicum iusto:
sup diuitias peccatorum multas. S; potentes
sunt iniqui. & multa faciunt? & suppetit eis
rerum effectus. agendi celeritas iussionum obe
dientia: sequitur. Numquid semp sic? Quoniam
brachia peccatorum conterentur. Brachia eorum:
potentia eorum. Quid facturus ē in gehenna?
An quid fecit ille diues qui apud iudicem epulabat?
apud inferos torquebatur? Brachia ḡ eorum
conterentur: confirmat autem iustos dominus.
Quomodo eos confirmat? Quid eis dicit? Ad dictum
in alio psalmo. Sustine dñm uiriliter age. et
confortetur cor tuum & sustine dñm. Quid est
hoc sustine dñm? Ad tempus laborasti in eter
num non laborabis. Breuis est molestia tua: ppa
ratur beatitudo tua. Ad modicum dolebis: sine fine
gaudebis. S; int molestiarum initium labor: ppontur
et exemplum passionum xpi. Vide quid pre p
cutor: qui quare pferret non habebat. Quantacūq;
pactaris non pueniet ad illas insultationes. ad illa
flagella. ad illam ignominiosam uestem? ad illam
spineam coronam. ad illam postremo crucem ui
pueniet: quia iam & de pena generis humani sub
lata est. Cum enim antiqui sceleris cruciligeruntur:
in nullius crucifigitur. Honorata ē & finita.
finita est in pena: manet in gloria. Aliquis
supplicionum: fecit transitum ad frontes
imperatorum. Qui tantum honorem dedit pe
nitenti suis? quid seruat fidelibus suis? His ḡ reb;
bis ubis. his allocutionib. hoc tali exemplo con
firmat iustos dominus. Sciant quantum uolu
erunt? & quantum permissum fuerit peccatores:
confirmat iustos dominus. Quicquid accidit
iusto uoluntati diuine deputet: ñ potestati
inimici. Secure ille potest seruire si ille uoluerit
non potest. Et si ille uoluerit ut seruiat: uolue
runt quemadmodum excipiat. Quem enim
diligit dominus corripit: flagellat autem om
nem filium quem recipit. Quid sibi ḡ plaudit
iniquus? qua flagellum sibi de illo fecit pater
meus? Illum assumit ad ministerium: me
erudit ad patrimonium. Nec attendē debem? -
quantum puniatur iniustus: & quantum seruet
iustus. S; debemus optare etiam illis p quos fla
gellamur: ut conuertantur & flagellentur. Sic
enim suos fideles eruciebat: qui de saulo sibi
flagellum fecerat. S; postea conuertit & saulum:
et cum ananie sancto. Aquo baptizatus ē saulus
dicēte dominus illum suscipiendum ē saulum
quia uas ē electionis: respondit ananias: timens
et exhorrescens. audita fama sauli pssecutoris.
Domine inquit audiui ego de isto uiro? quantas
pssecutiones fecit sanctis tuis fecit in hierosolyma: &
nunc accepta litteris uadit. ubicumq; inuenit
inuocantes nomen tuum: trahat. ac ligat. &
ad potentes adducat. Et contra dominus. Sine
inquit. Ego illi ostendam: quē illum oporteat
pati p nomine meo. Reddam illi inquit? tum
diabo me de illo: & patietur p nomine meo:
qui fuit in nomen meum. Et uidi p illum
alios: eruditam & ipsum p alios. Factum ē hoc:
et nouimus quanta sustinuit saulus. multo
plura quam fecerat. Quasi auarus exactor.
cum usurii recepit quod dedit. S; uide utrum
in illo impletum sit: quomodo psalmus dicit.
Confirmat autem iustos dominus. Non solum
iniquis idem paulus cum multa mala patiatur?
& & gloriamur in tribulationibus: scientes quia
tribulatio patientiam operatur? patientia pba
tionem: pbatio spem. Spes autem ñ confundit?
quoniam caritas dei diffusa ē in cordibus nris?
p spm sanctum qui datus ē nob. Bene. Stare
iam iustus: iam confirmatus. Quoniam ḡ iustum
confirmato nichil nocebant qui illum insec
tabantur: sic nec ipse illis quos plequebatur.
Confirmat iniquit iustos dominus. Audi atta
uocesti confirmati iusti. Quis nos separabit a
caritate xpi? Tribulatio. an angustia. an fa
mes. an nuditas. an pssecutio? Quoniam pereabat

qui reb; talib; non spabatur? Confirmat autem iustos dominus. Descendant quidam ybccy de iherosolima: & implen spū sancto ysaiauerunt eidem paulo. quod multa passurus esset in iherlim: ita ut quidam eorum agab; nomine. soluta zona alligaret se quemadmodum solet fieri: ut his indicijs rerum futura demonstraret yba: dicens. Sicut alligatum me uidet: sic oportet alligari hominem hūc in iherosolimis. Frater autem responso ammonitum saluum. iam paulum. ne se tantis periculis committeret: cepunt deuere & monendo & rogando reuocare. ne iret in iherlim. Ille autem qui tam in eorum numero erat de quib; dictum ē. confirmat autem iustos dominus? quid inquit confringitis cor meum? Non facio animam meam pciosiorem me. quia tam dyāt eis quos pcurrierat in euangelio: & ipse impendebat animab; uēris. Ego enim inquit nō solum alligari: sed etiam mori paratus sum. p nomine domini ihu xpi. Confirmat autem iustos dominus. Quom̄ eos confirmat? Nouit dominus uias immaculatorum. Quando pacium malas uias malas ambulare creduntur ab ignorantibus: ab his qui non norunt uidere uias immaculatorum. Ille qui eas nouit: seit p ām recum tē ducat mansuetos suos. Unde dicit in alio psalmo. Diriget mites in iudicio: docebit mansuetos uias suas. Quomodo putatis detestatos homines transeuntes ulcerosum paupem: iacentem ante ciuitatis ianuam? Quomodo hunc forte obcusis naribus; conspuebant? Nouerat autem dominus illi seruari paradisum. Quom̄ autem sibi optabant uitam illius qui induebatur purpura & byso: & epulabatur cotidie splendide? Dominus autem qui prospiciebat dies illius? nouāt eius futura tormenta: & sine fine torquenta. Ergo nouit dominus diem immaculatorum. & hereditas eorum in ēternum erit. Hoc in fide habem̄? Deus quid in fide? Deus nouit illa in tanta manifestatione? in quanta nō possumus dicere: cum ut equas angelis erimus. Non enim tam nob manifesta erunt? quę erunt manifesta? quam sunt manifesta illi. qui nec commutari potest. Tamen & de nob. quod dictum est? Dilectissimi nunc filij dei sumus: & nōdum apparuit quid erimus. Scimus quia cum apparuerit similes ei erimus: quoniam uidebimus eum sicuti ē. Seruatur g nob nescio quod dulce spectaculum omnino? & si cogitari ex aliqua parte in enigmate & p speculum potest. dici tam nullomodo potest: pulcitudo illius dulcedinis. quam seruat deus amantib; se. pfecte autem sperantib; in se. Hinc parantur corda nra: in omnib; ante huiusc tribulationibus et temptationib. Non mirari qua in laboriosis paratis: ad magnum aliquid pararis. Unde ego illa iusti confirmat. Non sunt condignę passiones huius temporis ad futuram gloriam: quę reuelabitur in nob. Quę erit futa gla nra: nisi equari angelis. & uidere deum? Quantum pstat ceco qui illi oculos sanauit: ut uideat hanc lucem? Quam tenuis facta fuit ille: nec inuenit quid dignum rependat sanatori suo. Quantumlibet enim illi det. quid dabit tale quale ille pstitit? Ut plurimum det: aurum dabit. Et multum aurum dabit: ille lucem pstitit. Ut nouit ille qua meb dat: uideat in tenebris quod dat. Quid g nos dabimus medico illi oculos intrioris cordis nri sananti: ad uidendum quandam lucem ēnam quę ē ipse. Quid illi dabimus? Quęramus: inueniamus si possimus: & in angustijs inquisitionis nrę exclamemus. Quid retribuam domino p omnib; quę retribuit mi? & quid inuenit? Calicem salutaris accipiam: & nomen domini inuocabo. Potestis inquit bibe calicem quem ego bibiturus sum? Inde petro. amas me: pasce oues meas. Pro quib; bibit calicem dominus. Confirmat autem iustos dominus. Nouit dominus dies immaculatorum: & hereditas eorum in ēternum erit. Non confundentur in tempore malo. Quid ē non confundentur in tempore malo? In die tribulationis: in die angustiarum non confundentur: sicut confundatur quem fallit spes. Quis ē qui confundatur? Qui dicit ego hoc quod spabam: non inuēni. Non inuenio. Spabat enim dicere: aut spabat de homine amico tuo. Maledictus autem qui spem suam ponit in homine. Confunderis: quia fefellit te spes. fefellit spes in mendacio posita. Omnis

enim homo mendax. Si autem ponas spem in dō tuo: ñ confundis: quia ille in quo spem posuit fallere non potest. Unde & ille quem paulo ante commemorauī. iustus. confirmatus. positus in tempore malo in die tribulationis: quia non confundebatur. quid ait? Gloriamur in tribulationibus. quia scientes tribulatio patientiam operatur. patientia probationem: probatio spem: spes autem non confundit. Unde spes non confundit. Quia unde posita ē. Ideo sequitur. Quia caritas dei diffusa ē in cordib; nr̄is: p spīm sanctum qui datus ē nob. Iam datus ē nob ipe sanctus. Quomodo nos fallit? cuius tale pignus tenemus? Non confundemur in tempore malo: & in diebus famis saturabuntur. Est hic enim quedam saturitas eorum. Iam diues famis ure humus fuit. Alius esurientib; alius saturatur. Nam ille unde gloriatus dicens. gloriamur in tribulationibus? si egestatem unus patet. Videbantur foris angustie: huius latitudo erat. Quid autem facit malus homo? cum cepit tribulari? foris mihi habet ablata sunt omnia: in conscientia nullum solatium est. Non est quo exeat qua dura sunt: non ē quo utatur qua mala sunt. Merito ei fit quod sequitur. Quoniam peccatores pibunt. Quib; enim locus nusquam est ñ pibunt? Consolatio non est in exitus: non est in unctus. Cetera enim sunt alios: de quib; consolatio nulla ē. Et unusquisque qui dīm non habet. licet pecunia. amicitia. glā. facultates mundi. fletus. & quecunq; bona sunt corporalia non possunt consolari interiorem? quomodo consolabatur ille plenus fagina utre uiore. & de ipsa fagina ructans: dominus dedit dominus abstulit? sicut domino placuit ita factum est: sit nomen domini benedictum. Ergo illis peccatoribus non ē locus in his que sunt interius: quia ibi patiuntur tribulationes. Conscientia: illos non consolatur. Non ē ut bene illis sit secum: quia bene esse cum malo non potest. Quisquis autem malus ē: male secum est. Torqueatur necesse est: ad ybrido sibi se ipso tormento Ipse enim pena sua: quem torquet conscientia sua. fugit ab inimico quo potuit. Ad se quo fugiet? Ita quidam ex parte donata uenia ad nos. accusatus et excommunicatus a suis: hic quereris quod ibi peccauit. S; quia non potuit suscipi? ñ eo loco quo debuit: non enim dese ruit illam partem quasi integer apud ipsos ut appareret eum non necessitate. s; delectatione fecisse? quia g ibi habere non potuit quod que rebat. querebat autem uanam elationem et falsum honorem: & quia hic non inuenit quod ibi petebat. & ipse plet. Gemebat lacrimis: et non consolabatur. Erant enim in conscientia eius aculei horribiles facti. Temptauimus consolari eum in ubo dei: s; ille non erat de sapientibus formicis que sibi estate colligunt: unde hyeme utuantur. Cum enim sunt res tranquille: tunc homo sibi colligē debet ubum dei. & reconde in intimis cordis sui: quemadmodum formica abscondit in cauernosis penetralib; laboriosi status. Pestatem enim uocat hoc agē. Venit autem hyemps. to ē supuenit tribulatio: & ñ inuenerit quod erat necesse est ut fame depereat. Iste g sibi non collegerat ubum dei. Supuenit hyemps: non hic inuenit quod querebat: consolari unde non potuit. de ubo autem dei nullomodo. Inuenit apud se mihi habebat: foris quod querebat non inuenebat. Ardebat indignationum & dolorum facibus: agitabatur mens eius uiolenter. & tandiu occulte donec etiam erumpet in quosdam gemitus: ita inter fletus sonaret. & se audiri nesciret. Videbamus & dolebamus uehementer: deus fecit tantam penam anime tantas cruciatus ante gehennam: tanta tormenta. Qui pluribus impatiens loci humilis. cum saperet posset esse locus salubris: talis apparuit ut etiam precetur. Neq; hinc desperare debemus filios de aliis? qui forte eligunt unitatem: non secuta fuerunt necessitatem. Usq adeo enim de eis desperandum non ē: ut nec de uno desperemus quamdiu uiuit. De nullo enim inuenitur desperandum ē. hoc g filios ex occasione hac scire debuit caritas uestra: ne quis forte aliud nob dicat. Nam subtracto eorum qui cum ea nulla questio ibi commouebatur: elegit catholicam pacem & unitatem. & illis dimissis uenit. Venit reuera sicut eligens qd bonum est: non sicut repudiatus a malis. Sic acceptus est ut de eius conuersione gaudeamus: et cum utilis orationibus commendemus. Lorens

est enim dominus: qui illum faciat etiam atque
etiam meliorem. Certum de nullo pronuntiandum
est in aliquam partem: siue in bonam siue in
malam. Quamdiu enim hic uiuitur: crastinus
dies semper ignoratur. Non confundentur in tem-
pore malo: et in diebus famis saturabuntur: quoniam
peccatores peribunt. Inimici autem domini statim
ut glorificabuntur et exaltabuntur: deficientes
sicut fumus deficient. Ex ipsa similitudine. rem
quam insinuauit agnoscite. Fumus a loco ignis
erumpnens: in alta extollitur: et ipsa elatione
in globum magnum intumescit. Sed quanto fuerit
globus ille grandior: tanto fit uanior. Ab illa enim
magnitudine non fundata et solidata: sed penden-
te et inflata ita it in auras atque dilabitur: ut ui-
deas ipsam ei obfuisse magnitudinem. Quanto
enim plus erectus est. quanto distentus. quanto
diffusus undique in maiorem ambitum: tanto fit
exilior et deficiens et non apparens. Inimici autem
domini statim ut glorificabuntur. et exaltabuntur:
deficientes sicut fumus deficient. De talibus dictum est.
sicut iannes et mambres restiterunt moysi. sic
et isti resistunt ueritati: homines mente corrupti.
reprobi circa fidem. Unde autem resistunt ueri-
tati. nisi inflatione tumoris sui. euntes inuentos:
extollentes se quasi iustos et magnos? Quid
autem de illis sic ait: tanquam de fumo? Sed
ultra non proficient. Dementia eorum manifesta
erit omnibus: sicut et illorum fuit. Inimici ergo
domini statim ut glorificabuntur: et exaltabuntur:
deficientes sicut fumus deficient. Feneratur pec-
cator et non soluet: accipit et non reddet. Quid
non reddet? Gratiarum actionem. Quid enim ante
uult deus. aut quid exigit deus: nisi quod tibi
prosit? Et quanta accepit peccator. pro quibus non
soluit? Accepit ut sit. accepit ut homo sit: mul-
tumque intersit inter ipsum et pecus. Accepit cor-
poris formam: accepit in corpore distinctionem
sensuum: ad uidendum oculos. ad audiendum
aures. ad odorandum nares. ad gustandum pala-
tum. ad contrectandum manus. ad ambulan-
dum pedes: salutemque ipsam corporis. Sed adhuc
ista et cum pecore habemus communia. Acce-
pit autem amplius idem mentem quam possit intelligere. quam possit
capere ueritatem: que possit iustum ab iniusto dis-
cernere. que possit indagare. desiderare creatorem.
laudare et inherere illi. Hec omnia accepit et
peccator: sed non bene uiuendo non reddet quod
debet. Ergo feneratur peccator: et non soluet. Non
reddit ei a quo accepit: non agit gratias. Immo uero re-
pendet mala pro bonis. blasphemias. murmura.
aduersus deum indignationem. Ergo ille feneratur
et non soluet: iustus autem miseretur et commo-
dat. Ille ergo nichil habet: iste habet. Uidete egestatem: ui-
dete diuitias. Ille accepit et non soluet: iste mi-
seretur et commodat. Abundat illi. Quid. si
pauper est? Etiam sic diues est. tu tantum ad diuitias
eius pios oculos intende. Respicis enim archam
inanem: conscientiam deo plenam non res-
picis. Non habet extrinsecus facultatem: sed habet in-
trinsecus caritatem. De caritate quanta erogat: et
non finitur. Et enim si habet foris facultatem: dat
ipsa caritas: sed ex eo quod habet. Si autem non inue-
nit foris quod det: dat beniuolentia: prestat
consilium si potest: prestat auxilium si potest. Ad
extremum si nec auxilio. nec consilio adiuuare
potest: uel uoto adiuuat. uel orat pro contribulato:
et forte magis ipse exauditur: quam qui porri-
git panem. Habet semper unde det: cui plenum
pectus est caritate. Ipsa est caritas: que dicitur et
uoluntas bona. Nullus ante deus non exigit. quam
quod tibi intus dedit. Vacare enim non potest
uoluntas bona. Non enim habes uoluntatem bo-
nam: si nummus tibi supersit: et non porrigis pauperi.
Ipsi inter se pauperes: prestant sibi de bona uolun-
tate. Non sunt inter se infructuosi. Uides cecum
duci a uidente: quia nummos non habuit quos
daret egens. commendauit oculos non habenti.
Unde hoc factum est. ut membra sua commen-
daret ei qui non habet: nisi quia intus inerat uo-
luntas bona thesaurus pauperum? In quo thesauro
dulcissima requies erat: et uera securitas. Ad
ipsum amittendum nec latro admittitur: nec nau-
fragium metuitur. Seruat secum quod intus habet:
nudus euadit et plenus est. Iustus ergo miseretur
et commodat. Quoniam benedicentes eum. he-
reditate possidebunt terram. Sicut illum iustum
uere solum iustum et iustificantem: qui et pauper
hic fuit et diuitias magnas attulit: quibus faceret
diuites eos quos inuenit pauperes. Ipse est enim

qui spu sancto ditauit corda pauperum: & exi
nanitas animas confitendo peccata impleuit
opulentia iusticie: qui potuit diuitem facere pisca
torem. dimittendo retia sua: quod habebat
contempnendo. quod non habebat haurientem.
Infirma enim mundi elegit deus ut confunderet
fortia: & non de oratore piscatorem. sed de pisca
tore lucratus est oratorem. De piscatore lucratus est
senatorem: de piscatore lucratus est imperatorem.
Quoniam benedicentes eum. hereditate posside
bunt terram. Erunt eius coheredes. terre illius. terre
uiuentium: de qua dicitur in alio psalmo. Spes mea
es tu: portio mea in terra uiuentium. Tu es ipsa
portio mea inquit dominus: & non dubitauit deum
sibi facere portionem. Hereditate possidebunt ter
ram: maledicentes autem ei dispierent. Ut
autem benedicant qui benedicunt: prestitum est
eis. Nam uentum est ad maledicentes: & facti sunt
benedicentes. Etiam sic dispierunt maledicentes
eum: cum eius munere facti sunt benedicentes.
quem malo suo maledicebant. Malo enim suo
maledicebant: bono autem ipsius benedicunt.
Uidete quid sequitur. A domino egressus hominis
dirigetur: & uiam eius uolet. Ipse homo ut uelit
uiam domini: ab ipso domino diriguntur gressus
eius. Nam si dominus non dirigeret gressus hominis:
tam praui erant. ut semper praue irent: & semitas
curuas sequendo redire non possent. Uenit autem
ille: & uocauit & redemit: & sanguinem fudit.
Hoc precium dedit: hec bona fecit: & mala pas
sus est. Attende que fecit: deus est. Attende que
passus sit: homo est. Quis est iste deus? Homo.
Si tu homo non dimittes deum: non fieret pro
te deus homo. Parum enim tibi erat ad remuneratio
nem uel ad donum eius: quia hominem te fecit:
nisi & homo pro te fieret. Ipse est ergo qui direxit gressus
nostros: ut in uiam eius uellemus. A domino
gressus hominis dirigentur: & uiam eius uolet.
Iam cum sequeris uiam xpi: non tibi seculi pros
peritates promittas. Per dura ambulauit: sed magna
promisit. Sequere. Noli tantum attendere qua
iturus: sed & quo uenturus sis. Tolerabis dura
temporalia: sed ad leta peruenies sempiterna. Si uis
sustinere laborem: attende mercedem. Nam et
operarius in uinea deficeret: nisi attenderet quid

accepturus esset. Cum autem attenderis quid sis
accepturus: omnia tibi erunt uilia que pateris:
nec digna estimabis pro quibus illud accipias. Aura
bis tantum dari: pro tantillo labore. Nam utique
fratres: pro eterna requie labor eternus subeundus erat.
et eternam felicitatem accepturus: eternas penas
sustinere debes. Sed si eternum sustines laborem: quando
uenires ad eternam felicitatem? Ita fit ut neces
sario temporalis sit tribulatio tua: qua finita
uenias ad felicitatem infinitam. Sed plane fratres
posset esse longua tribulatio: pro eterna felicitate.
Ubi gratia: ut quoniam felicitas nostra finem non
habebit: miseria nostra & labor noster. & tribulationes
nostre diuturne essent. Nam & si mille annorum
essent: appende mille annos contra eternitatem
quid appendes contra infinitum quandocumque fi
niendum? Decem milia annorum: decies
centena milia si dicendum est. & milia milium
que finem habent: cum eternitate comparari non pos
sunt. Huc accedit quia non solum temporalem
deus esse uoluit laborem tuum: sed etiam bre
uem. Paucorum dierum est tota uita hominis
etiam si leta duris non miscentur: que plura
et longiora sunt certe quam dura: & ideo
breuiora & pauciora sunt dura. ut durare
possimus. Si ergo per totam uitam suam homo in
laboribus & in erumpnis esset: in doloribus.
in tormentis. in carcere. in plagis. in fame & siti.
omnibus diebus. horis omnibus. per totam uitam
suam usque ad etatem senectutis: pauci dies
sunt tota uita hominis. Quo labore transacto:
ueniet regnum eternum. ueniet sine fine felicitas:
ueniet equalitas angelorum: ueniet hereditas
xpi. ueniet coheres xpe. Pro quanto labore.
quantam mercedem accipimus. Ueterani ho
mines qui laborant in milicia. & uersantur inter
uulnera tot annos: incipiunt militare a iu
uentute exeunt senes. Et ut habeant paucos
dies quietos senectutis sue quando eos iam
ipsa etas incipit grauare quos bella non gra
uant. quanta dura tolerant: que itinera. que
frigora. quos soles. quantas necessitates. que
uulnera. que pericula. & non attendunt paci
entes hec omnia. nisi paucos dies illos quietos
senectutis: ad quos utrum perueniant nesciunt.

Ergo à domino ḡssus hominis dirigentur: et
uiam eius uolet. Hinc ut dicè cepam uiam xp̃i
si uis & uere xanus es. ipse ẽ enim xanus qui non
spernit uiam xp̃i: si; uult uiam xp̃i sequi per
passiones ipsius. noli p aliam uiam uelle ire. q̃m
p illam qua ipse uit. Dura uidetur: ipsa ẽ uia.
Alia uia forte delicias h̃t: si latrombi; plena est.
Et uiam eius uolet. Cum ceciderit non conturba
bitur: quia dominus confirmat manum eius.
Ecce quid est uelle uiam xp̃i. Contingat illi ut
aliquam tribulationem patiatur: exhortationem
aliquam. aliquam contumeliam. afflictionem.
aliqua dampna. & ceta quecumq; habundant
in uita ista generi humano: ponat sibi deum
suum quanta genera temptationum passus est.
et non conturbabitur cum ceciderit: quia dns
confirmat manum eius qui p nos passus ẽ. Quid
enim timebis o homo cuius directi sunt gressus.
ut uiam domini uelles? Quid timebis? Dolo
res? flagellatus est xp̃s. Contumelias timebis?
Audiunt demonium habes: qui demonia excu
debat. forte factionem & conspirationem malo
rum? Conspiratum ẽ: adiutus illum. Non po
tes ostendè forte conscientiam tuam bonam in
aliqua excusatione: & unum paterni quod aduer
sus te falsi testes audiunt. Contra ipsum p
unum falsum testimonium dixerunt: non so
lum ante mortem. si; etiam post resurrectionem.
Inducti sunt falsi testes: ut à iudicib; dampna
retur. Accesserunt falsi testes custodes ad sepul
chrum. Resurgente illo: cum tanto miraculo.
Commota tra: pdidit dñm resurgentem. Erat
ille & ipa custodiens iam: si; ea dum ista mu
tari non potuit. Mutauit uera: si; secluca est
à falsa. Dixerunt enim illi custodes uidete.
que uidit & quo facturus sit. Acceperunt pecu
niam: & dictum est eis. Dicite quod uobis dor
mientib; uenerunt discipuli eius: & abstulerũt
eum. Ecce falsi testes: & contra resurgentem.
Quanta autem cecitas in falsis testibus: q̃nta
cecitas ẽs. Solent hoc enim pati falsi testes ut
excecentur: & contra se dicant nescientes: unde
appareat quia falsi testes sunt. Quid enim illi
contra se dixerunt? Cum autem & nos
miremus uenerunt discipuli eius dormientes
eri hominis
et abstulerunt eum. Quid est hoc? Quis est qui
dicit testimonium? Qui dormiebat. Talibus ḡ
narrantib; non crederem: nec si somnia in iudica
rent. Stulta insania. Si ingulabas: quare pmi
sisti? Si dormiebat: unde scisti? Sic & isti fi
lii eorum usq; hucsicut meministi: & p̃mittendum ex
occasione non est. Tantomagis enim debemus
commemorare uanitatem eorum: quantomagis
querimus salutem eorum. Ecce corpus xp̃i pa
titur falsos testes. Sustinet corpus: qđ p̃cessit
in capite. Non mirum est. Et in non desunt
corpori xp̃i diffuso p orbem tarum qui dicant:
p gentes traditorum. falsum testimonium dicis.
Ibi te convinco falsum testem: secutus pauca uba.
Tu in dicis traditor es: ego dico te mendax es. Si; tu
traditionem meam nusquam & nunquam phas.
ego mendacium tuum hic in ipsis ubis tuis in
pbo. Certe ibi dixisti qua nos acuimus gladios.
recta gesta uiorum circumcellionum: certe
ibi dixisti: qua p̃ntes ablatum. Recta
gesta ubi pcurationem ad exigenda fecisti.
Certe ibi dixisti: nos sola offerimus euangelia.
Recta tot tussiones iudicum: quibus acte di
uisos psecutus es. Recta p̃cep ad apostatam im
peratorem: cui dixisti qua sola iustitia apud eũ
h̃t locum. An forte apostasia iustam parsceuan
gelij tibi uidetur? Ecce mendacem teneo te.
Quid de me dixisti: quod credi debeat? Etiam
si non inuenirem unde ostenderem: te falsum
dicerem. Sufficit ut ostendam te mendacem ẽ:
qui dicis. qua fil in talem & ceteri. Iam inito tota
uba omnib; insisti. Abundare uoluisti societate
mendacium: ne tu solus erubescès de mendacio.
Si; ualeat inquit in ecclianum iudicium patrũ
nr̃orum. Quare ualebit? Quia epi iudicauerũt.
Valeat & in te: quod maximiane iudicauerũt.
Primus enim quod credo nos nosse epi consenta
entes. cum maximiano adhuc draconio ipsius
uenerunt ad carthaginem: sicut se h̃t tracta
tus quam etiam gesta allegauerunt cum ita
garent de domo cum pcuratore illius: qui
p̃mium ablata. Miserunt g̃ primo tractatorẽ
de illo: miserunt conquerentes: quia nolit ad
illos exire. Hoc enim maxime conquesti sunt.
Dicle quoniam ut os reclusit. qđ de ceciliano

dixerunt. Mira similitudo. Voluit deus post tot
annos uoluere illi in faciem quod gestum est: ut
omnino unde dissimulent & quo effugiant. non
inueniant: ut oblitos se dicerent: que gesta sunt
ante. Non eos sciuit ds obliuisci. Atque utinam
ualeat eis: ad salutem. Nam misericordia sua fe
cit hoc deus: si considerent quid sit factum. Po
nite enim uob ante oculos frs unitatem tunc orb
terrarum unde se isti diuiserunt aduersus cecilianum:
ponite m & partem donati unde se maximianiste
diuiserunt aduersus primianum. Quod tunc illi ce
ciliano: hoc nunc isti fecerunt primiano. Propter
se & ueriores donatistis dicunt maximianiste: qui
et reuera facta maiorum suorum ipsi unitati
sunt. Sic enim erexerunt maximianum aduer
sus primianum: quom illi erexerunt maiorinum
aduersus cecilianum: & sic questi sunt isti de
primiano. quom illi de ceciliano. Nam si meministis
hoc dixerunt illi qd ad eos noluit exire ceci
lianus memor conscientie sue: ille autem no
uerat factionem eorum: s & isti conquerunt
quia uoluit ad illos exire primianus. Quare p
miano conceditur nosse factionem maximianis
tarum: & ceciliano non conceditur nosse facti
onem donatistarum? Nondum erat ordinatus
maximianus: crimina dicebantur de primiano.
Venerunt epi: uoluerunt ut ad eos exiret.
non est egressus sicut eorum indicat tractatoria
cartis in sexta. Non est egressus. Non improbo.
immo laudo. Si aliquam factionem uidisti.
non debuisti ad factiosos pcedere. Debuisti seruare
causam tuam: meliori iudicio partis tue. Resta
bat enim magna pars donati: ubi se posset pur
gare primianus. Propter ad illos qui iam factionem
conspirauerant: exire uoluit. Vides quomodo
laudemus consilium tuum: aduersus maximia
nistas? Bene. Attende & causam ceciliani.
Non uis ut frat: quomodo extraneus sic iudica.
Noluisti exire. Quid tibi dices? Isti factionem con
spirauerunt contra salutem meam: corrupti sunt
aduersum me. Si me illi commisero: facio preiudi
cium cause mee. Non ad eos exibo: seruetur
causa mea melioribus: & auctoritate grauioribus
Bonum consilium. Quid si hoc dixit cecilianus?
Quanquam laborabis tu ut ostendas qd aduer

sus te istos alia lucilla corrupit: & forte non
inuenturus: quod ille tunc usque adeo nouerat
ut postea gestis aperiretur. & uidisti nescio
quid occultum. renuntiatum est tibi aliquid me
tuendum: concedo timori tuo cautelam istam
recte fecisti ad tales non pcedere. Erant enim
alii qui de te poterant iudicare. Attende nunc
cecilianum. Tu tibi seruasti numidiam: ille orbem
terrarum. S; ualere uis aduersus illum sententias do
natistarum: ualeant aduersus te sententie nunc
maximianistarum. Epi illum dampnaue
runt: epi & te. Quare postea egisti causam
tuam. & obtinuisti ibi maximianistas: sicut
ille postea egit causam suam. & obtinuit ibi do
natistas? Quod g tunc factum est. uidetur
ante oculos miro & manifesto exemplo reuolutum:
talia maximianistas conqueri de primiano. qua
lia omnes isti conquesti sunt de ceciliano. Mi
rum est frs quom moueor: quom deo gras ago:
quia uere miscda dei ad istos si sapiant illu
minandos formauit exemplum. Proinde si
placet paululum frs: quia & hoc nob in ma
nus ds dedit: audite consilium maximianis
tarum. Et cum tractaret idem: recitauit con
cilium maximianistarum sanctissimis fratribus
atque collegis p uniuersam affricam. Et cum recita
ret idem dixit: tota unitas ipsorum p affricam.
S; hic cum illi est catholica: in aliis autem orb
partibus ipsi non sunt cum catholica. Et cum trac
taret idem sequentia: iterum recitauit. Sanc
tissimis fratribus atque collegis p uniuersam africam
hoc est pruitiam. pconsularem. numidiam. mau
retaneam. bizacenam. & tripolim constitutis: s;
prbris & diaconibus uniuersis plebibus in ueritate
euuangelii nobcum militantibus. Victorinus.
fortunatus. uictorianus. migginus. saturninus.
constantinus. candorius. innocentius. cresconius.
florentius. saluius. alius saluius: donatus gemi
nius pretaxatus. Et cum recitaret idem dixit. Ipse est
asaturianus quem postea receperunt. eum qui in se
dixit sententiam recepit postea. Et cum tracta
ret idem sequentia: recitauit. Maximianus
theodorus. [illegible] anastasius. donatianus. donatus.
alius [illegible] hec omnia donatus pomponius. pranca
[illegible]tus: ad c[illegible]tius. ianuarius. secundinus.

pascasius. cresconius. Rogatianus. aluus maximianus. benedictus. gaganus. uictoriauus. gumtasius. quintasius. felicianus. Et cum rectaret: idem dixit. Iste est multitudo: qui adhuc uiuit. Sed forte aliud est aliud unde: postea sublebentes dicunt & loca: unde quisq; erat. Et cum tractaret idem sequentia rectauit. Salus migg̃ procul a nob̃is: & ceteri qui in concilio erant sursu fremunt: in domino ẽtiam salutem. Nemo qui nesciat fr̃is dilectissimi de sacdotib; dñi non ꝓpe uoluntatis. sed diuine legis impulsu: tam in reos sententiam dicẽ: quam innocentib; iniustitiam iure ab eccl̃ie ministerio summouere. Non leue enim periculo subiacebit. quisquis aut reo pepercerit aut innocentem confictè premiserit: maxime cum sepius sit. Innocentem et iustum non occidet: & purgatione non purgatis reum. Hoc g̃ edicto legis admoniti. necesse nos fuerat ꝑmittam causam quem plebs sancta carthaginensis eccl̃ie epi fuerat in oculo dei contra. semulteros eiusdem eccl̃ie postulantib; audire atq; discutere sub eo: ut explanata omnib; aut innocentem quod opprobrium fuerat purgaremus. aut noxium ẽre ostenderemus cuius mali ẽ damnatum. Obtrectissimum enim nob̃is fuit: ut plebs carthaginensis eccl̃ie. eo se letaretur epo sublimatam: qui in omni sanctus & in nullo reprehensibilis habẽtur. Propria unq; talem ẽe oportet dominum sacdotem: ut quod pplus p se apud deum non ualuit. ipse p pplo mereatur quod populorum impetrare. quia sepium ẽ. Si peccauit pplus: orabit p eo sacerdos. Si autem peccauit sacdos: quis orabit p eo? Et cum legẽt idem tractans dixit. Etiam apli desperauerunt plebib; ut orarent p se: & apli orantes dicebant. Dimitte nob̃is debita nra. Et apls iohannes dixit. Aduocatum habemus apud patrem ihm xp̃m iustum: & ipse exoratio p peccatis nostris. Sed illud de sacdote illo scriptum est. quę isti non intelligunt: ut admoneretur pplus inpbia talem se debẽ admittere sacdotem. p quo nullus possit orare. Quis ẽ autem p quo nullus orat? ni ille qui p omnib; interpellat? Cui g̃ tunc sacdotum erat leuiticum. ubi in sancta sacdos intrabat. & offerebat hostias p pplo? habebat autem imaginem ni ueritatem futuri cuiusdam sacdotis: tunc autem & ipsi sacdotes erant peccatores sicut ceteri hominesi: no lens deus p pphiam ammonẽ pplm tam talem delictandum esse sacdotem qui impellaret p omnib; & p eo nullus oraret: designans talem ammonuit & dixit. Si peccauit pplus: orabit p eo sacdos. si autem sacdos peccauit: quis orabit p eo? Itaq; oppls talem elige sacdotem p quo non cogaris orare: si de cuius oratione p te securus esse possis. Ipse est dominus ñr ihc xp̃c unus sacdos & mediator dei & hominum: homo xp̃c ihc. Et cum tractaret idem sequentia: rectauit. Scandala g̃ primam & ipsa nequitia singularis. sic in se celeste iudicium prouocauit: ut horum criminũ auctorem necesse esset penitus amputare qui recens ordinatus ẽ. Et cum rectaret idem tractans dixit. Jam ẽnim ipsius dicuntur. Et cum rectaret idem sequentia: rectauit. Libros subducere plebis ad coniurationem impie conspirationis impellens: hoc ab eis uelut p̃cario iure postulauit: ut ad damnandos quattuor diaconos uros eccl̃ie. ac singularib; mihi approbatos maximianum scilicet. rogatianum. donatum. nec; gaganum conspuarent. Et cum rectaret idem tractans: dixit. In his quattuor erat ille auctor scismatis p̃cidens de fructu fructum: & non se dolens ab integritate p̃cisum. Et cum tractaret idem: sequentia rectauit. Ineuitanter ut promittent ei accommodare consensum. Et cum rectaret: idem tractans dixit. Hoc cum uti egit. Sui noluerunt expmere: si tacuerunt. Ille p se ipsum cogitatum seelus non dubitauit implere. Et cum tractaret idem: sequentia rectauit. Cuius illi mala ꝑsumptione stupefacta. cum silentio refelluissent: p se ipsum cogitatum scelus non [illegible] dubitauit implere: usq; adeo [illegible] ut in maximianum diaconum [illegible] ut in omnib; notum est innocentem. sine causa. sine accusatore sine teste absentem: ac lecto cubentem sententiam putaret esse ꝑmendam. Et cum rectaret idem tractans: dixit. Videre ẽnim. Et cum tractaret idem: sequentia rectauit. Quia tam p̃dem clericos non dissimuli furore dampnarat. Nam cum nuncios contra legem. decreta; omnium sacerdotum communioni sancte adiungẽt: cuiusq; obsistente maxima parte plebis etiam seniorum

nobilissimorum litteris conueniretur. ut ꝑse
corrigeret quod amisent: sua temeritate
possessus emendare contempsit. Hiſtraq; ꝑ
mota sen̄ores ecclē sup̄dicte. ad unuersum
choꝝ litteras legatosq; miserunt: quib; ñ
sine lac̄mis deꝑcati sunt. ut ad se ferueniatis
ueniremus: quo ꝑpenso ubrannne utrorum
bus exploratis. exstimatio ecclē purgaretur.
Ad hanc punde cum secundum memoratorum
litteras ueniremus: nota sua ille ratione ferue
cens. aduentum nostrum penitus declinauit.
Et cum recitaret idem tractans: dixit. Quid
illi obiciatis ferat: qua iam pars donati incesta
facta est. Hoc erat in regula: qualeſ fuerunt
cum quib; fuerit communicatum. talef dicunt
fieri omnef: & unusam massam. Itaq; si uerū
ita dicunt incesta iam est tota pars donati.
exeant plane numide & dicant ad nos non
pinet. Si illos incestos nescio quos ad commu
nionem suam admouisti: obesse potuit tam
longe positis? Si g̃ non uultis uob obesse qui
in numidia etis. quod carthagini fit. quod in
africa fit. potuit obesse orbi unusq; ꝑtium?
Semp inde se defendunt: inde se acculant:
et nos exculant. Et cum tractaret idem.
sequentia recitauit. Aduentum nostrum pe
nitus declinauit. & cum legēt: idem dixit.
Quod illi questi sunt de cecilliano. Et cum
tractaret idem: sequentia recitauit. Cui
usquequaq; rebelli animo recalcitrans in ma
lo ꝑmansit: ut conducta multitudine
ꝑditorum. Et cum recitaret idem dixit. Jam
hoc plus est. Hec de cecilliano non dixerunt
illi. Videte que. Et con- tractaret
idem sequentia recitauit. qui iam .
impetratis officialib; basilica -dem quon
iamual obsedissent. Et cum recitaret idem di
xit. Ne uiuarent epi. Et cum tractaret idem
sequentia recitauit. Cui ingredi nob atq;
agendi sollempnia inꝺicerent facultatem.
Hec si epos conuenit facere? si xp̃ianis licet
amittere? Si hoc euangl̃ia prestantur: plbet
aut iudicet quisquis amator aut assertor
ueritatis. Hoc enim nob mstrent finē aliquando
ꝑponi: quod nunquam facēt alicubi. Et
cum legēt: idem dixit. Quid pluribus? Dicunt
multa. & dampnant hominem. S; dampnato
nem ipsam iam legamus. Et cum tractaret: idem
recitauit. Decreuimus oēs sacēdotes dei ꝑsente spū
sancto hunc eundem ꝑmanum. ꝑmo quod sup
unios epos alios surrogarit quod incestos cum
secdum communione inuenerit. quod prbros ad
communionem meundam constringē ꝓemptarit.
quod fortunatum prbm in cloacam fecit mit
cum eg̃tatib; baptismo succurrisset. quod com
munionem demetrio prbo negauit. ut cogēt
filium abdicare: quod idem prbr oburgatus
sit: qd epos hospicio suscepisset. quod supradict
ꝑmanus multitudinem misit. que xp̃ianos
domos eiceret. quod obsessi sint epi simul et
clerici. & postea ab eius satellitib; lapidati: qd
in basilica cesi sunt seniores. quod indigne ferret
ad communionem claudianistas admitti. quod
innocentes clericos putauit condempnandos
quod se nob audiendum noluit exhibe. cum ba
silicarum foret ne ingrederentur multitudine &
eo inꝺuserit. quod legatos anob ad se missos in
uriose receꝑit. qd loca multa ui ꝑmo. debine
auctoritate iudiciaria usurpauit? quod prece
missos ablatorum: cum paulus apls dicat. Aude
quis uestrum adūsus alterum negotium hꝫ iu
dicari apud iniustos? & non apud sanctos? Ut
dece quale illi ēmen obiecerint? qua non apud
epos agē uoluit de locis: sꝫ apud iudicem. Et
cum tractaret idem: sequentia recitauit. Prop
terea alta illecebra eius animā que ꝑ honestate
filii nostri filiumus. & sacēdotali choro ꝓcuo
esse dampnatum: ne eo palpato di ecclā aut
contagione. aut aliquo ēmune maculetur. Ad
id ipsum paulus apls exhortat & ammonet.
Precepimus autem uob fis in nomine domini
ñri ihu xp̃i: ut discedatis ab omni fre inordi
nate ambulante. atq; adeo non immemores
puritatis ecclē conducibile exstimauimus oēs
conlacēdotes. & oēs clericos. & omnes ꝑtes qui
se xp̃ianos meminerunt hac ñra tractatoria com
monere. ut omnes cuius communionem utpo
te dampnati. diligenti cura horreant. Ipse enim
de suo mātu rationem reddet: qui hoc nēm de
creatum non audiendo temptauit uiolare.

placuit sane nob & spũ sancto . quod tardis
ad conuertendum reseruetur sub eo . ut quic
sacdotum suę uel clericoum saluati immemores
a die dampnationis supdicte p̃mam . id ẽ a die . viii
kl ianuarias unusquisq; a p̃mam dampnati communi
one recesserint . tali sentcia constringantur .
Laici quoq; inse a supdicto die dampnationis ullius
unq̃ clerici pacbe futuri ab eius consortio separa
tur : non posse quenquam in pp̃etuam si
quidem meminerint ecclę reformari . Victorinus
mutuciacensis ep̃s subscripsit . Fortunatus diony
siacensis ep̃c subscripsit . Victorianus carcabia
nensis ep̃c ss . Miggin ab elephantaria ep̃c ss .
Innocentius tebatensis ep̃c ss . Florentius ab adru
mento ep̃c ss . Miggin p collega meo saluio uebre
siano ss . Saluius auusatensis ep̃c ss . Donatus sa
bratensis ep̃c ss . Gemulus atambeis ep̃c ss . Et
cum legẽt : idem dixit . Ex ipsis dampnatoub;
subscribit & p̃restatus adurrumetanus . & felicianus
musticanus . Et cum tractaret sequentia recitauit .
Prętextatus adurrumetanus ep̃c ss . Maximianus
fabianensis ep̃c ss . Dacianus autumnitensis
ep̃c ss . Donatus tisianensis ep̃c ss . Theodorus
ussulensis ep̃c ss . Victorianus ulbense collega
agnasio ep̃c ss . Donatus cebresitanus ep̃c .
ss . Natalicius telensis ep̃c ss . Pomponius macri
anensis ep̃c ss . Francatus baianensis ep̃c ss .
Januarius aquensis ep̃c ss . Secundus uicen
sianensis ep̃c ss . Pascasius auuco augusti ep̃c
ss . Cresconius uciensis ep̃c ss . Rogatianus
ep̃c ss . Maximianus erumnianensis ep̃c ss .
Benenatus tugurgitanus ep̃c ss . Gagianus
tigualensis ep̃c ss . Victorianus leptiminensis ep̃c ss . Giuntasius benefensis ep̃c ss . Quin
tasius capsensis ep̃c ss . Felicianus musticanus
ep̃c ss . Victorianus ex delegatione miggensis
ep̃i ss . Latinus mutuensis ep̃c ss . Proculus cur
bitanus ep̃c ss . Clpidius cusdritanus ep̃c ss .
Donatus sabratensis ep̃c ss . Pro fratre & collega
meo gallonio subscripsi . Secundianus bussianensis
ep̃c ss . Donatus sanorbatensis ep̃c ss . Getuli
cus uictorianensis ep̃c ss . Ammonius taba
rnensis ep̃c ss . Item ammonius petrusacolle
ga meo augenciarensi ep̃c ss . Terentius habensis
ep̃c ss . Secundianus aurusitanensis ep̃c ss . Item
uianus ep̃c ss . Maximianus pudentianensis ep̃c ss .
Crescentianus marrensis ep̃c ss . Donatus be
nensis ep̃c ss . Faustinus binensis ep̃c ss . Vic
tor ataburritanus ep̃c ss . Omnes numero quin
quaginta tres . Et cum recitaret idem tractans :
dixit . Laudabilium dignamini audire . hęc est
dampnatio tua : dicimus tibi . Quid uis habeat
pondus ? an non habeat ? Ego tamen prorsus dico :
quia ish omnes falsa uice dixerunt : & audiunde
credam . Cum apud alios iudices obtinuisti causam
tuam : & ish dampnati sunt . Si & te apter ea
credo innocentem . quia non exieras ad facino
sos alibi ostendisti innocentiam tuam . ut tui q̃
te dampnauerunt dampnationem mererentur :
dignare acceptare cecilianum innocentem damp
natum . quia noluit exire ad maiores tuos : et
sic seruatur causam suam orbi tarum . q̃m tu
seruasti concilio numidanorum . Si innocentem
reddidit te sedes nagaitana ? quanto potius
illum sedes apostolica ? aut uis ut ualeant qui
p̃mo dampnarunt ? Si ualent : contra te ualent .
Nam ish contra cecilianum nec ualuerunt : nec
ualebunt . Tamen quid contra te iudices : attende .
Nam hic audent dicẽ . Si nos postea qui dampna
uimus maximianistas : plures eramus . Valeat &
sententia ista in felicianum : & ualebit eorum in
cecilianum . Ubi nagaico concilium fecerunt :
etiam felicianum dampnauerunt . Modo inuisti
felicianus aut nocens receptus est : aut innocens
dampnatus ẽ . Si & innocentem recepisti p pace
donati : cede omnib; gentib; p pace xp̃i . Si
autem per errorem uestrum innocens dampnat
est . errare potuerunt trecenti decem dampnan
tes felicianum : & non potuerunt errare . lxx .
dampnantes cecilianum ? Quid & dicta ss . ?
Cum auctoritas uob dicit . pores uos dampnaue
runt maximianistę : recurritis & dicitis . Si
nos plures eramus : qui dampnauimus maxi
mianistas . Ad utrumq; uob ego respondeam :
quia & illi iiii pores dampnauerunt cecilia
num . Si pores ualent cedant p̃mianistę con
cilio maximianistarum . Si plures ualent :
cedant donatistę orbi tarum . Nichil esse ar
bitror iustius . Laudatis maximianistę : si
pores sunt . Reus . reum non facit . Si hoc

putas? quomodo dampnatus dampnare potuisti? Quia & inter dampnatores: & ipse ꝛeptus est. Nec seruauerunt illi locum. causę dicentes. Inter autem cecilianum. Seruatus est illi locus nominis ciuilem dicentes. sicut hic ipsa sententia: quia nec in communione receptus est nisi purgatus. Iste autem inuentur hic auditibus dampnatus: Ille autem iudicem dampnans. Et; fuit ista equitas. uagantium contilij. Prositis totum concedimus. Male te dampnauerunt maximianiste: male dampnauerũt et illi ꝓces uiri cecilianum. Tu purgas te apud uagan: purgauit se ille in transmarino iudicio. Consensit huic iudicio: omnibus orbis tarum. Quid dicturus es? Plurel nos sumus: quam maximianiste. Ecce plurel. De numero g agam? Vide quantum mẽtit. Absentem te dampnauerunt maximianiste: cum ad eos ire noluisses. Hoc quidem simile. Sic & illi dampnauerunt absentem cecilianum: cum factionem eorum deuitasset. Tu rursus in absentes illos fecisti dici sententiam in concilio uagantano. Ac ũ cecilianus ꝑsent: aduersario ꝑsente purgatus ẽ. Deinde magna differentia. Iudices uum das apud quos te purgare tu adisti? tu consuluisti: maximianiste illos non petierunt. Ap eos autem a cecilianu ꝑsente? donatus uicit est: quod pars donati iudices postulabat. Respondent tibi ũ maximianiste: & iure dicunt. Nos ꝓmo uenimus ad te de ꝓuincia tua: de diocesi ad te ꝓnente epm: & uolumus audire causam tuam. Contempsisti nos: non ad nos existi. Si tu nisti nostrum iudicium uel simul iudices eligimus: non uis ad quos tu uelle. Quantum mẽtit iudere. Tunc autem ipsi donatiste literis suis imperatorem petierunt: ut decideret ut iudices. Improbarunt eos apud quos uicti sunt: quos antequam uincerent postulauerunt. Data sunt alij ad eorum petitũ: et ibi uicti sunt. Appellarunt imperatorem: et ibi uicti sunt. Semel uictus absens. maximianista tacet. Ter uictus ꝑsens donatista: non tacet. Et; de numero contendis cum maximianistis: ut dixi fauero t. Trecenti plurel sunt decem quam centum: uel quod fuerunt qui dampnauerunt a parte maximum ꝑmianum. Vbi a eorum ꝓbem tarum qui dampnauerunt a parte ceciliani donatum: mihi ponderis apud te habe putas. Et; dicturus es iñ. Sum ad donatistas multa eorum dampnarunt de toto orbe tarum? Optime non dampnarunt. Quare non dampnarunt? Quia iudicio non interfuerunt. Si iudicio non itẽ fuerunt? Apparet ĩ dampnauerunt? Quia causam ipsam penitus nescierit? ab innocentib; quare te sepatis? Uenit huc ad te de orbe tarum? quem uis rebaptizare: & tam mortale ministrium exercentem. & uolentem iterare quod semel datur & non amittitur audit. et cum magna uoce & gemitu: dicit t. Quid est qd uis facẽ. rebaptizare me? Aut nescio qui me sopotamenus. nescio qui tyrus. nescio qui ponticus: uel longus constrictus. Respondes: q non habes baptismum. Dicit ille. Quare? Lege eptas apli: ad me datas. Uenit nescio quis de galacia. de ponto? uenit nescio quis de philadelphia ad quas ecclas iohannes scribit. uenit a cholosis. uenit a philippis. a thessalonica et dicit. Ego non habeo baptismum. Ad quẽ scripsit apls p quem tu habes? Et audes legẽ eptam meam? quid detestaris pacem meam?

Explicit sermo secundus. Incipit tercius eiusdẽ psalm.

Ars nouissima psalmi huius. indiscussa uobiscum & intractata remanserat: proinde sicut iudico non quidem secundum dispensationem nãm: si; tamen non ꝑter dispositionem suam. ad reddendum debitum nos dominus reuocauit. In terra g estote fis: ut si possumus dõ adiuuante uel ũ soluamus. quod debe cognoscimus. Cuius est qui dicit quod ũ cantauimus? iuuenis fui et ecce senui. & non uidi iustum derelictum. nec; semen eius quere panem? Sic quasi unus homo loquatur. Quoniam multum tempus est etas unius hominis? Et quid magnum est ut homo potius in una aliqua parte tarum. p totam uitam suam tam breuem quam humana uita breuis est. quamuis ad se nectutem aduenerit puenit. non uidit iustum derelictum: nec semen eius quere panem.

Non est mirandum. Potuit enim fieri. ut ante
uitam ipsius fuisset aliquis iustus querens panem:
potuit fieri ut in alia parte terrarum. non ubi ipse
esset. Deinde aliud quod mouet audire. Ecce unus
quisque in uobis qui forte iam senuit. respiciens cur
sus etatis sue iam pactos: ubi cognitione uersatus
fuit in his quos nouit. forte non ei occurrit iustus
querens panem: aut filius iusti querens panem.
Sed tamen respicit ad scripturas diuinas: & inuenit
angustatum abraham iustum: famen passum in
regione sua mutasse aliam regionem: inuenit
et filium ipsius ysaac eiusdem famis causa in ali
as isse regiones querentem panem. Et quomodo
erit uerum numquam uidi iustum derelictum:
nec semen eius querens panem? Et si uerum hoc
inuenit in spacio uite sue: aliter tamen inuenit
in lectione diuina. que fidelior est quam uita
hominum. Quid ergo facimus? Adiuuent nos pia
studia uestra: ut inspiciamus in his uersibus psalmi
uoluntatem dei. quid nos intelligere uelit. Metus
est enim ne unus quisque infirmus non capiens spiritua
liter intelligere scripturas: eat in exempla humana:
uideat aliquando bonos seruos dei esse in necessita
te aliqua & inopia querendi panes: maxime &
paulum apostolum cogitet qui dicit. in fame &
siti. in frigore & nuditate: & scandalizetur
apud se ipsum dicens. Certe uerum est quod
cantaui. certe uerum est quod in ecclesia stans tam
deuota uoce psonui: numquam uidi iustum
derelictum. nec semen eius querens panem.
Fauiunt nos scripture. Dicat hec apud se: & dis
soluantur eius membra omnia ab opere bono:
quibus membris intrinsecus quod est grauius & in
interiore homine resolui iam desistat ab opere bo
no: & dicat sibi. Ut quid bene operor. ut quid
panem meum frango esurienti & nudum uestio.
et sine tecto induco in domum meam: atten
dens ad id quod scriptum est numquam uidi iustum
derelictum nec semen eius querens panem: cum
uideam tot homines bene uiuentes plerumque fa
me laborare? Sed si forte ego erro ut tam illum
qui bene uiuit. quam illum qui male uiuit.
putem bene uiuere. & aliter illum nouit deus
id est iniquum esse quem ego iustum puto:
quid facio de abraham quem iustum ipsa scrip
tura commendat? Quid facio de ipso apostolo paulo
qui dicit imitatores mei estote: sicut & ego xpi?
An etiam ut ego sim in malis que ille pertulit: in
fame & siti. in frigore & nuditate? Ita cogitantem
et ut dixi dissolutis omnibus interioribus membris a
facultate operis boni. possumus ne fratres tanquam pa
raliticum tollere. & aperire tectum scripture huius:
et eum submittere ad dominum? Uidetis enim quod
obscurum est. Porro si obscurum est. tectum est: & pa
raliticum quendam animo intueor: & hoc tecum
uideo: & sub hoc tecto xpm latere cognosco. Faciam
quantum possum quod laudatum est in illis qui
aperto tecto ad xpm paraliticum summiserunt.
ut dicerent illi. Constans esto fili: remissa sunt
enim tibi peccata. Sic enim fecit interiorem hominem
saluum a paralisi remittendo peccata: & constrin
gendo fidem. Sed erant ibi homines qui non habe
bant oculos ad uidendum interiorem paraliticum iam
esse sanatum: & medicum curantem putauerunt
blasphemantem. Quis est hic inquiunt. qui pec
cata dimittit? Blasphemat iste. Quis potest di
mittere peccata: nisi solus deus? Et quia ille erat deus:
talia cogitantes audiebat. Hoc uerbum de deo cogi
tabant: sed deum presentem non uidebant. Fecit ergo
ille medicus aliquid & in corpore paralitici: ut
et illorum qui talia dixerunt interiorem parali
sim sanaret. Fecit enim quod uiderent: & de
dit quod crederent. Heya ergo quisquis es tam in
firmus & languens corde: ut attendens huma
na exempla. uel a bonis operibus desistere: paralisi
quadam interiore dissolutus es. Hunc ergo si possu
mus: aperto isto tecto submittamus ad deum. Do
minus enim ipse in corpore suo quod est ecclesia:
iunior fuit primis temporibus: & ecce iam senuit.
Nostis & agnoscitis & intelligitis. quia in hoc
positi estis: & ita credidistis: quia caput nostrum
xpc est. & corpus capitis illius nos sumus. Nun
quid soli nos & non etiam illi qui fuerunt
ante nos? Omnes qui ab initio seculi fuerunt
iusti: caput xpm habent. Illum enim uenturum
esse crediderunt. quem nos uenisse iam credi
mus: & in eius fide & ipsi sanati sunt in ciuis
et nos. ut esset & ipse caput totius ciuitatis
iherusalem. omnibus connumeratis fidelibus ab
initio usque in finem: adiunctis etiam legionibus

qd xpc est caput ecclie

De feneratoribus malis et bonis.

et exercitibus angelorum: ut fiat illa una ciuitas sub uno rege. & una quedam prouincia sub uno imperatore: felix in perpetua pace & salute: laudans deum sine fine. beata sine fine. Corpus autem xpi quod est ecclesia tanquam unus quidam homo primo iunior fuit: & ecce iam in fine seculi in senecta pingui. quam de illa dictum est. adhuc multiplicabitur in senecta pingui. multiplicata est super omnes gentes: et ipsius uox est attendentis quasi unius hominis primam etatem suam & istam nouissimam respicientes per omnia: quia omnes etates notas habet per scripturas: & ait exultans & monens. Iunior fui primis temporibus seculi. & ecce senui iam nouissimis temporibus seculi: & numquam uidi iustum derelictum. neque semen eius querens panem. Agnouimus hominem iuniorem & senem: & tamquam aperto tecto peruenimus ad xpm. Sed quis est iustus qui non est iusus derelictus: nec semen eius querens panem? Si intelligas panem: intelliges illum. Panis est enim uerbum dei: quod numquam ab ore iusti discedit. Nam & in capite suo iustus iste temptatus. hoc respondit. Quando enim ipsi domino diabolus ait esurienti & famem patienti. dic lapidibus istis ut panes fiant: respondit. Non in pane solo uiuit homo: sed in omni uerbo dei. Deinde fratres mei attendite. quando faciat iustus uoluntatem dei. Semper enim facit: & secundum uoluntatem eius uiuit. Uoluntas dei de corde eius non recedit: quia uoluntas dei ipsa est lex dei. & quid dictum est de tali? Et in lege eius meditabitur die ac nocte. Panem istum manducas una hora: et dimittis panem illum uerbi die & nocte. Quando enim audis. aut quando legis: manducas. Quando inde cogitas ruminas: ut sis animal mundum non immundum: quod significat etiam sapientia per salomonem dicens. Thesaurus desiderabilis: requiescit in ore sapientis. Vir autem stultus glutit illud. Quid enim glutit? Ut non in illo appareat quod uorauit: oblitus est quod audiuit. Qui autem non est oblitus cogitat: & cogitando ruminat: ruminando delectatur. Unde dicitur. Cogitatio sancta seruabit te. Et ecce si seruat te in ruminatione panis huius sancta cogitatio: numquam uidi iustum derelictum. nec semen eius querens panem. Tota die miseretur & feneratur. Feneratur quidem latine dicitur: & qui dat mutuum: & qui accipit. Planius hoc autem dicitur: si dicamus fenerat. Quid ad nos quid gramatici uelint? Melius in barbarismo nostro uos intelligitis: quam in nostra disertitudine uos diserti eritis. Ergo iustus iste tota die miseretur & fenerat: sed non gaudeant feneratores. Inuenimus quendam feneratorem: sicut inuenimus quedam panem: ut ubique aperto tecto. peruenimus ad xpm. Nolo sitis feneratores. Sed ideo nolo: quia deus non uult. Nam si ego nolo. & deus uult: agite. Si autem deus non uult: etiam si ego uellem. malo suo ageret qui ageret. Unde apparet deum hoc nolle? Dictum est alio loco. Qui pecuniam suam non dedit ad usuram. Et quam detestabile sit quam odiosum. quam execrandum: puto quia & ipsi feneratores nouerunt. Rursus autem ego ipse immo deus noster qui te prohibet esse feneratorem: iubet te esse feneratorem: & dicitur tibi. Si feneraueris spem non habebis: sed rursus nisi feneraueris spem non habebis. Si feneraueris hominem. idem mutuam pecuniam tuam dedisti. a quo aliquid plusquam dedisti expectes accipere. non pecuniam solam sed aliquid plusquam dedisti. siue illud triticum sit. siue uinum. siue oleum. siue quod libet aliud: si plus quam dedisti expectes accipere. feneratores: et hoc improbandus non laudandus. Quid ergo faciam inquit: ut sim utiliter fenerator? Attende quid fenerator. Minus uult dare certe: & plus accipere. Hoc fac & tu. Da modica: & accipe magna. Vide quam late crescat fenus tuum. Da temporalia: et accipe eterna. Da terram: accipe celum. & cui dabo? Forte dicis. Ipse dominus procedit quem feneres: qui tibi iubebat ne fenerares. Audi scripturam quomodo feneres domino. Fenerat inquit domino: qui miseretur pauperi. Non enim eget ante dominus: sed habes alium qui ante egeat. Iui porrigis: ille accipit. Non enim habet pauper quod tibi retribuat: & tamen uult & ipse retribuere & non inuenit quid. Sola in illo remanet beniuolentia orandi pro te. Cum autem pauper orat pro te: tamquam deo dicit. Domine

accepi mutuum : fideiussorem do te. Proinde & si non uenes pauperem redditorem : sidoneum te uel fideiussorem. Ecce deus ꝛ de scptura sua dicit. Da securus : ego reddo. Quoñ solent dicere fideiussores? Quid dicam? Ego reddo : ego accipio : ih das. Putamus ne & hoc deus dicit : ego accipio ih das? Plane si deus xpc quod non dubitatur : ipse dixit. Exurui : & dedisti in manducare. & cum illi dicent quando te uidimus esurientem? ut ostenderet se pauperem fideiussorem . omnium membrorum suorum sponsorem . quia ille caput illi membra? & cum accipiunt membra caput accipit : cum unusquisque ex his minimis meis recipit. ih recipit. Hera auare fenerator : unde quid dedisti : unde quid accepturus es. Si dedisset paruam pecuniam & ille cui dedit paruam pecuniam . p parua pecunia tua daret ꝛ magnam uillam . incompabiliter ampliꝰ ualentem quam dedit tu pecuniam : quamalegre ageret. quanta lenocia tolleretur? audi quam possessionem det : cui fenerasti. Venite benedicti patris mei : percipite. Quid? Quod dedisti? Absit. Terrena dedisti : que si non daret in tua putrescerent. Quid enim inde faceturus esses : si non dedisses? Quod preparatum erat in tua : seruatum e in celo. Ergo quod seruatum e : hoc acceptaturi sumus. Seruatum e mihi : facius e thesaurus tuus mihi tuum. Nam unde quid sis acceptaturus. Percipite regnum : qđ uobis paratum e ab initio mundi. Contra illi qui fenerare noluerunt? quid audiunt? Ite in ignem eternum : qui preparatus e diabolo & angelis eius. & quid uocatur regnum quod accepturi sumus? Attende se quentia. Ibunt in combustionem eternam : iusti autem in uitam eternam . Ad hoc ambite : hoc emite : ad hoc fenerate. Habeat xpm in celo sedentem : in ua pereuntem . Inuenit quoñ fenet iustus. Totadie miseretur & commodat : & semen eius in benedictione erit. Et hic non occurrat carnalis cogitatio. Uidimus multos filios iustorum : fame morientes . Quoñ g semen eius in benedictione erit? Semen eius reliquie eius. Unde hic seminat : et postea metet . Nam qp apls dicit. Bonum autem facientes non deficiamus : tempore enim suo metemus infatigabiles. Itaq dum tempus habemus

operemur bonum ad omnes. Hoc est semen tuum : quod erit in benedictione. Terre commutus . & tanto amplius colligis? xpo committus & pdis? Unde ipsum semen excellentius nominatum ab apło : cum de elemosinis dicit. Hoc autem dic. qui parce seminat parce & metet? et qui seminat in benedictione : de benedictione & metet. Si laboras forte cum seminas? et doles cum miseris : quia miserol undes. Melius enim non habebimus aliquando quibus ista demus : cum oñs in incorruptione commutabimur. Nullus esuriet cui porrigas panem . nullus sitiet cui dederis potum : nullus nudus erit quem uestias : nullus peregrinus quem suscipias. Hic autem mr erumpnas . temptationes. dolores. gemitus. mittamus semen. Si respice ad psalmum alium. Euntes ibant & flebant : mittentes semina sua. Attende quia semen eius in benedictione erit. Uenientes autem uenient cum exultatione : portantes manipulos suos. Uide g quid sequitur : et noli ee piger. Declina a malo : & fac bonum. Noli putare sufficere : si non expoliaris uestrum . Non expoliando enim uestrum : declinasti a malo. Si noli arescere : & sterilis ee. Sic noli expoliare uestrum : ut uestias nudum . Hoc est enim declinare a malo : & facere bonum. & quid inde habebo dicturus es? Jam commendauit ille quem fenerasti. Quid e dabit? Utram etiam dabit e. Da illi securus : & audi & id quod sequitur . Declina a malo & fac bonum : et inhabita in seculum seculorum. & noli putare cum das quod nemo te uideat . aut quia te deserit deus . quando forte dedit pauperi . & consecutum fuit aliquod dampnum : ut aliqua rebus rei amisit : & dicas e. Quid prodest me fecisse bona opa? Putas non amat deus homines : qui bene faciunt. & unde ista uia sic murmuratio? Unde iste strepitus : in qua abundant iste uoces? Unus quisque in cognoscere potest uocem . aut in ore suo . aut in ore uicini sui : aut in ore amici sui. Deleat illas deus : et exterpet spinas de agro suo. Plantet ibi frugem bonam : & arborem fructiferam. Quid enim contristatus es o homo quia dedisti

de semine.

de elemosina.

pauperi. & aliquid perdidisti. Nonne
uides quia hoc perdidisti: quod non dedisti.
Quare non respicis ad deum tuum? Ubi est
fides? Quare sic dormit? Excita illam in corde
tuo: attende quid tibi dixerit dominus quando te ad
huiusmodi bona opera exortabatur. Facite uobis
sacculos non uetustescentes: thesaurum non defi-
cientem in celis: quo fur non accedit. Hoc ergo modo
commemora: quando plangis in dampno. Quid
ploras stulte preuii cordis: aut non sani cordis? Qua-
re perdidisti: nisi quia mihi non commendasti? Quare
perdidisti? Quis tibi abstulit? Respondebis. Fur.
Nonne hoc te premonueram: ne ibi ponerem quo
fur posset accedere? Si ergo dolet qui perdidit: hoc
doleat quia non ibi posuit. unde perire non potuit.
Quoniam dominus amat iudicium: & non de-
relinquet sanctos suos. Quando patiuntur la-
bores sancti: nolite putare quia non iudicat
deus: aut perverse iudicat. Qui te monet ut
iuste iudices: ipse perverse iudicaturus est?
Amat ille iudicium: & non derelinquet sanctos
suos. Sed quomodo sit abscondita apud illum ui-
ta sanctorum uide: ut qui modo laborant in terra
quasi tempore hiemis arbores non ferentes
fructum & folia. illo apparente tanquam
nouo sole exorto: illud quod in radice uiuebat:
in fructibus apparebat. Amat ergo ille iudicium: &
non derelinquet sanctos suos. Sed laborat sanctus
in fame. Non illum derelinquet deus. Flagellat
omnem filium quem recipit. Contempnis illum
quando flagellatur: & parcit illi quando ditatur.
Unde enim flagellatur? Pressuris temporalibus.
Quando ditabitur? Quando audiet uenite
benedicti patris mei percipite regnum: quod uobis
paratum est ab initio mundi. Noli ergo piger esse.
Flagellaris: ut sis inter eos qui merentur recipi.
Usque adeo ille amat iudicium: ut non derelin-
quat sanctos suos. quos flagellat ad tempus. Et
quoniam flagellat omnem filium quem recipit:
nec unico pepercit: in quo delictum non inuenit
Quoniam dominus amat iudicium: & non derelinquet
sanctos suos. Quia ergo non eos derelinquet: forte
hoc eis dabit quod hic amas: multos annos uiuere
senescere. Non attendis quia si senectutem optas
uenire: hanc optas de qua cum uenerit con-

queraris? Non tibi dicat ergo anima. uel mala. uel in-
firma. & paruula. Quomodo uerum est dominus amat
iudicium: & non derelinquet sanctos suos? Re-
uera non deliquet tres pueros in chamino lau-
dantes: non eos tetigit ignis. Numquid sancti
eius machabei non erant: qui ignibus defecerunt
carne non fide? Sed hoc inquit maiorem questio-
nem habet: quia cum fide illi non defecerint. ille
illos non dereliquit. Audi quod sequitur. In eternum
conseruabuntur. Tu paucos annos eis optabas:
quos eis si daret dominus non derelinquerent sanctos
suos. Visibiliter non deliquit tres pueros: occulte
non deliquit machabeos. Illis etiam dedit uitam
temporalem ad confundendos infideles: illos
autem occulte coronauit: ad iudicandam impie-
tatem persecutoris. Nec illos tamen nec illos reli-
quit: quia non derelinquet sanctos suos: & nichil
magnum acceperunt tres pueri. si non in eternum
conseruarentur. In eternum conseruabuntur.
Iniusti autem punientur: & semen impiorum
peribit. Quomodo semen illius in benedictione erit:
sic semen impiorum peribit. Semen impiorum:
opera impiorum. Nam inuenimus rursus filium
impii florere in seculo: & aliquando fieri
iustum: & florere in xpo. Vide ergo quomodo
accipias: ut tectum aperias: & ad xpm perue-
nias. Noli carnaliter: nam deciperis. Semen impi-
orum: omnia opera impiorum peribunt: fructum
non habebunt. Ad tempus enim aliquid ualent:
postea querent & non inuenient. quod operati sunt.
Nam perdentium quod operati sunt: uox erit illa.
Quid nobis profuit superbia: aut quid diuitiarum
iactantia contulit nobis? Transierunt omnia illa
tanquam umbra. Ergo semen impiorum peribit.
Iusti hereditate possidebunt terram. Rursus aua-
ricia non surrepat. nec tibi aliquam uillam mag-
nam promittat: ne quod hic uiberis contemp-
nere ibi speres. Terra est quedam illa uiuorum
regnum sanctorum: unde dicitur spes mea es tu: por-
tio mea in terra uiuentium. Nam & si uita tua
illa est: intellige qualem terram accepturus
sis. Illa est terra uiuentium. Hec autem est terra
morientium: receptura mortuos quos nutri-
uit uiuos. Qualis ergo illa terra? Qualis & ipsa uita.
Si eterna uita: eterna terra. Et quomodo eterna terra?

Et habitabunt in seculum seculi sup eam.
Alia g̃ ita erit: ubi inhabitabimus in seculum
seculi. Nam de ista dictum ē: celum & ita
transient. Oculus meditabitur sapientiam.
Ecce ē ille paul. Videte quam libenē man
ducet iustus iste: quos ñ ūlet in ore suo sapi
entiam. Et lingua eius loquetur iudicium.
Lex dei eius in corde ipsius. Ne forte putaret
eum in ore habē qđ in corde non habet: ne
forte eum putaret eum in illis de quib; dictum ē.
ppls hic labiis me honorat: cor autem eorum
longe ē a me. Et lingua eius loquetur iudicium.
Lex dī eius in corde ipsius. Et quid illi dest?
Et non supplantabunt gressus eius. Libat ala
queo ūbum dī in corde: libat alia praua ūbum
dī in corde: libat alapsu ūbum dī in corde. Te
cum ē: cuius ūbum ate non recedit. Quid autē
mali patietur quem custodit deus? Custodem
ponis in munea? & contra furem securus es: & po
test dormire custos ille. & ipse cadē & furem ad
mittē. Non autem dormit neq; dormitabit: qui
custodit isrl. Lex dī eius in corde ipsius: & non
supplantabuntur gressus eius. Viuat q̃ securus: &
inter malos viuat securus: & inē impios viuat
secur. Quid enim iusto malit? potest impius aut
iniustus facē? Ecce iude quo sequit. Confidat
peccator iustum: & quert mortificare eum.
Dicit enim quod in libro sapientie p̃dictum ē.
Gratus est nob̃ eram ad uidendum: quoniam
dissimil ē aliis uita ipsius. Quert q̃ mortificare.
Quem? Dominus qui custodit qui eum illo ha
bitat. qui de ore ipsius. qui de corde non recedit.
dimittet eum. Ubi ē qđ supius dictum ē. & non
delinquet sanctos suos? Ergo confidat pecca
tor iustum. & quert mortificare eum: dñs autem
non delinquet eum in manib; eius. Quare q̃ de
liquit marcarel in manib; impiorum? Quare
fecerunt illi quecumq; uoluerunt? Alios gladio
percusserunt. alios crucifixerunt? alios bestiis subie
cerunt? alios ignib; cremauerunt: alios in cae
mi ducentes tabe diuturna confecerunt. Certe ñ
delinquet sanctos suos. Dominus autem non dere
linquet eum in manib; eius. Postremo ipsum fili
um suum quare dimisit in manib; iudeoꝝ?
Et hic tecum agi. sicut omni mano membro
constringi: quem ad dñm? audi quid dicat alia
scriptura dñm p̃udens passurum ab impijs. Quid
aut? Terra tradita ē in manus impij. Quid est
ita tradita ē in manus impij? Caro tradita est: in
manus persequentis. Non ibi autem dimisit iustum
suum ds. De carne capta ducit animam ad uitam.
Dimittet deus iustum suum in manib; impij: si il
lum fecisset consentire impio. Contra qđ malum
orat in alio psalmo: & dicit. Ne tradas me domine
a desiderio meo peccatori. Quis ē ut a desiderio tuo ñ
tradaris peccatori: ne cum desiderat uitam p̃sentem
uitam alterius illam. & p̃dat cōnam. A quo desiderio ñ deb&
tradi peccatori? ab illo de q̃ta dr. Et diem ho
minis non concupisti tu scis. Qui enim desiderat
et concupiscit diem humanum? quando illi nocet
fuit aduersarius qđ tollit illi diem humanum q̃
occidet eum & p̃det hanc uitam: qui non spat
aliam uitam. deficit & consentiat inimico. Qui
autem audit dñm dicentem noli timē eos qui oc
cidunt corpus: animam autem non possunt oc
cidē: & si tradatur ita in manus impij capta
ita. spe euadet. Spu euadente: & ita resur
get. Spe mutatur ad dñm: ita mutabitur
in celum. Non enim aliquid de ipsa ita pte.
que ad tempus tradita est in manus impii. Ca
pilli capitis uri numerati sunt. Ergo ē securitas: si
simul sit deus. Si autem expellatur diabolus:
admittatur deus. Dominus autem non dere
linquet eum in [illegible] manib; eius: nec dāp
nabit eum cum [illegible] iudicabitur illi. Ha
bent aliqua exemplaria: & cum iudicabit
eum. Cum iudicabitur autem illi dictum ē:
cum iudicium sit de illo. Possumus enim sic
loqui ut dicamus homini iudicia in: id ē audi
causam meam. Cum q̃ cepit audire causam
iusti sui ds: q̃m oportet oēs exhiberi
ante tribunal x̃i & adstare: ut illic recipiat
unusquisq; q̃ p̃ corpus gessit siue bonum
siue malum: quando q̃ uenturus fuit ad illud
iudicium non cum dampnabit? & si ad temp?
iudicat dampnari ab homine. Et si dixerit
sententiam proconsul in cipanum: alia ē sella
ferrea. aliud ē tribunal celorum. Ab inferiore
accepit sententiam: a superiore coronam. Nec
dampnabit eū cū iudicabitur illi. Sz q̃ndo

erit. Noli ñ putare. Tempus laboris ē. temp⁹ seminis ē. tempus frigoris ē. Si ñ ē uentos & si ñ pluuias seminas noli ēē piger. estas uenit que te letificet: in qua te gaudeas seminasse. Quid g̃ facio m̃? Expecta dñm. Et cum eum expecto quid ago? & custodi uias ei. Et si custodiero. quid accipio? & exaltabit te ut hereditate possideas ter̃am. Quam ter̃am? Ne forte ne aliqua uilla occurrat animo? illam de qua dr uenire benedicti patris mei: percipite regnum qđ uob̃ paratum ē ab origine mundi. Quid de illr qui nos angustiauerunt mē quos gemimus. quorum scandala tolleramus. pro quib; seruientib; frustra oramus? qđ deus auertat. Sequitur. Cum pierint peccatores uidebis. Et quam de primo uidebis? Tu eris ad dexteram: illi ad sinistram. Hoc ad fidei oculos pertinet. Quos fidei oculos qui non habent. dolent felicia tē ipsor & putant & se sine causa ēē iustos: qui uident hic florē impios. Qui autem hr illum oculum fidei quid dicit? Vidi impium sup exaltatum: & eleuari sicut cedros libani. Et puta qua sup exaltatus est: puta qua eleuatus est. Quid sequitur? Et transiui & ecce non erat: & quesiui eum. & non ē inuentus locus eius. Quare non erat? & non ē inuentus locus eius? Quia transiuit. Si autem adhuc carnalit̃ cogitas. & ista terrena felicitas uera t uidetur felicitas: fidum transiuit. Aute equat illi est. aute infra est. Profice & transi. Et cum proficiendo transieris. attendis eum fide. unde nouissima ipsius: & dicas t. Ecce non ē iste qui sic fluxerat: quos̃ si transirem uexata fluxa. Iam & hunc dictum ē: in isto psalmo supius. Defecerunt ueluti fumus deficient. Cito grauis in altum fumus: & in globum cumulū pgit. Quanto magis attollitur: tanto amplius intumescit. Sed cum transieris attende post te. Post te enim fumus: si ē ante te dr. Noli posteriora ex desidio attendē: sicut attendit uxor loth & remansit in ua: & respice ex despectu. & uidebis nusquam impium ēē. & quereris locum ei? Qui ē locus eius? Quos̃ hr potestatem. hr diuicias. hr ordinem suum quendam in reb; humanis? ut multa ei obsequant̃: ut timeat & audeatur. Iste locus non erit si transieris: ut possis dicē. Transii & ecce non erat. Quid ē transii? Profeci: puenit ad spiritalia: intrauit in sanctuariū dei ut intendem in nouissima? & ecce si erat: et quesiui eum & non ē inuentus locus eius. Custodi innocentiam. Tene quos̃ cum auarus esset: sacellum tenebat. Quos̃ tenebat sacellum ne t extorqueatur a fure: sic custodi innocentiam ne t extorqueatur a diabolo. Sit illa cum patrimonium tuum: de qua sunt diuitie & paupes. Custodi innocentiam. Quid t p dest lucrum auri: et dampnum innocentie? Custodi innocentiam: et uide directionem. Habeto oculos directos ut uideas directionem: non pruos quib; malos uidet et distortos: ut distortus t & pruus uideatur dñs quia fauet impio: & psequitur fidelem. Non uidet quam distortum uideat? Corrige oculos tuos: & uide directionem: Quam directionem? Noli ad plenta attendē. Et quid uidebis? Cum sunt reliquie hominū pacifico. Quid ē sunt reliquie? Cum mortui fuis: non eris mortuus. Hoc ē sunt reliquie. Erit illi aliquid & post hanc uitam: hoc ē illud semen qđ in benedictione erit. Vñ dñs. Qui credit in me inquit licet moriatur uiuet: qui sunt reliquie hominū pacifico. Iniusti autem dispient: in id ipsum. Quid ē in id ipsum? In sempiternum: ut omnes simul in unum. Reliquie impiorum interibunt. Sunt autem reliquie hominū pacifico. Ergo qui non sunt pacifici: impii sunte. Beati enī pacifici: quia ipsi filii dei uocabunt. Salus autē iustorum a dño: & protector eorum ē in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dñs & eruet eos et eximet eos ex peccatoribus: & saluabit eos. qm̃ sperauerunt in eum. Tolerent g̃ in peccatore iusti. tolerent frumenta zizania. tolerent triticum paleam? quia uenit tempus separationis: & eximetur semen bonum ab eo qđ igne consumet. Illud in honorem meritum: illud autem in gehennam conflagrationem: quia ideo simul fuerunt primo iusti & iniusti. ut ille supplicaretur. ille pareret. pea autem ille dampnaretur. ille coronaretur. Dō gr̃as tibi: reddidimus debitum in nomine xpi: si nos carnalis debitor tenere. Illa enim una ē. que & sic odit reddatur semp

debeam. Multas dicimus aduersus donatistas: multa uob recitauimus. multas carta. multa pter canonem scripturarum ut cogentibus. Nam si reprehendent hec. quia talia uob legimus: nos reprehendamur. dum uos instruimus. Possumus enim eis & in hac parte sic respondere: Fecimus stulte insipienti uos me coegistis. Tamen fris amte omnia scripsore humilitatem mam. de qua securi sumus in testamto patris mi ee: non in aliqua carta triuiola alicuius hominis: sed in testamto patris. Inde securi sumus: quia qui fecit testamtum uiuit. Qui fecit testamtum heredi suo: ipse iudicabit de testamto suo. In rebus humanis aliud est testator aliud e iudex: et tam qui tenet testamtum. quam apud iudicem altum: non apud iudicem mortuum. Quam g secura e nra uictoria: cum iudicabit qui testatus e? Et si enim mortuus e xpc ad tempus: sed tam uiuit in cnum. Loquantur g ad usus nos quicquid uolunt: nos diligamus illos et nolentes. Nouimus enim fras. nouimus linguas eorum: xpi quas eis non transeamus: patienter ferre nobcum. Videant enim in causa mea se habe: & linguas conuitiantur in nos: & mepiunt de nob dice mala multa que nescunt. multa que nescunt. Que sciunt pcerta nra sunt. Fatemur enim aliquando sicut dicit apls stulta & mereduli: & ad omne opus bonum reprobi: uetrore pius desipientes & insanientes fatemur non negamus. Et quanto pcatum mum non negamus: tanto magis om qui nob ignoscit laudamus. Quid g hic dicimus causam: & ils ad hominem? Quid enim ego sum? Quid sum? Numquid catholica ego sum? Numquid hedera xpi diffusa pgentes ego sum? Sufficit mihi ut in ea sim. Vtquid mala mea pcata? quid magnum facis? Scelior sum ego in mala mea quam tu. qui tu uitia pasci: ego dampnatus. Vtinam uelles uindicari ut & error tuus fieret aliquando pcatus. Ista sunt mala pcata que nouerunt: maxime in ista ciuitate. Hic enim male uiximus quod ego confiteor: & quantum gaudeo de gia di. tantum de mea pcati mei. Quid dicam? Doleo. Dolerem: si adhuc sic eem. Sed quid dicam. Dicam. Gaudeo. Nec hoc possum dicere: uana enim niquam fuissem. Que ego tm fui: in nomine xpi pcatum e. Quod autem mi reprehendunt: si non sunt. Sunt que adhuc in me reprehendant: & tam multum e ad illos ut hi nouint. Multa enim ago in cogitationib; mee pugnans aduersus malas suggestiones meas: & hanc conflictationem diuturnam & xpe contrariam cum temptationib; inimici subitere me uolentis. Gemo apud dm in infirmitate mea: & nouit quod parturit cor meum: ille qui nouit paruum meum. Michi autem minimum e ut audiar uidicer aut ab humano die aut apls: nec ego me ipsum diiudico. Metuit enim me nouit quam illi: & melius dicit quam ego. Non g uob insultent de nob. Non faciat xpc. Dicunt enim. Et qui sunt. & unde sunt. Malos hic illos nouimus. Et ubi baptizati sunt. Si nos bene nouerunt. sciunt quia & nauigauimus aliquando: sciunt qa & peregrinati sum? scitt qa alii uenim? & alii reuenim? Si hic baptizati sumus: si ubi baptizati sumus ecclia e. Nota unusquisq; orbi fratrum. Et multi fres mi sunt qui & nouunt quia & baptizati sumus: & nobcum baptizati sunt. Facile e g hoc nosse si quis frem em de sollicitus: istis autem satis factum sumus. & demonstratum sumus aliquid de testimonio ecclie. cui non communicant. Vtrum non nos nouunt transmare baptizatos in xpo. quia & transmare non hnt xpm. Ille enim xpm transmare hbt. qui & transmare communionem unusquisq; ecclie tenet. Quomodo potest cognosci ubi sim ego baptizatus? Communio ipsius uix transit mare. Veruntamen fres mei. quid eis dicam? Suspicamur quid uultis de nob. Si boni sumus in ecclia ex frumento sumus? si mali sumus in ecclia ex palea sumus: tamen ab area non recedimus. Tu qui uento temptationis foras uolasti quid es? Triticum non tollit uentus ex area. ex eo g ubi es: agnosce quod es. Sed tu inquit quis es. qui contra nos dicis tanta? Quicunq; sis quod uir attende: si aliquis uir. Sed peccatum inquit dicit dns. Vt quod assumis testamti meum post tuum. Dicat hoc dns peccatum. forte e gen peccatum: cum hoc recte dicat dns. Sed in quemlibet

hoc dicat dn̄s: ideo dicit quia peccatori n̄ pdest.
quando legem dei loquitur. Numquid & audi
toribus non pdest. Utrumque genus habemus in
ecclesia domino dicente: & bonorum & malorum.
Boni cum pdicant quid dicunt. Imitatores mei
estote: sicut & ego xp̄i. De bonis quid dr̄. Sed for
ma esto fidelium. Hoc nos ēē laboramus. Quid
autem simus: ille nouit ad quem gemimus. De
mal tamē dictum ē aliud. Sup cathedram moy
si: sederunt scribe & pharisei. Que dicunt facite
que autem faciunt facē nolite. Vides quia in ca
thedra moysi cum successit cathedra xp̄i sedent
et mali & tamen dicendo bona non obsunt au
ditoribus. Quare tu ppt̄ malos. ipsam cathe
dram dimisisti. Redi ad pacem: redi ad con
cordiam: que te non offendit. Si bona loquor
et bona facio: imitare me. Si autem n̄ facio
que dico: habes consilium domini. Que dico fac.
que autem facio noli facē: tamen a cathedra ca
tholica noli discedē. Ecce in nomine xp̄i ituri
sumus: & multa dicturi sunt. Quis finis.
Cito contempnite causam nr̄am. Non illi dicatis:
nisi frat̄ ad rem responde. Hic augustinus ep̄s
est in ecclesia catholica: sarcinam suam portat:
rationem reddituris ē deo. In bonis eum noui:
si malus est ipse nouit. Si bonus ē: nec sic
spes mea est. Hoc ante omnia didici in catho
lica: ut spes mea non sit in homine. Merito
g̃ uos homines rep̄henditis: quia spem ues
tram in hominibus posuistis. Certe cum rep̄
henderint nos: contempnite & uos. Noui
mus enim qualem locum habemus in corde
uro: quia scimus qualem locum habeatis in
corde nr̄o. Nolite p nob̄ c̄tare aduersus illos.
Quicquid de nob̄ dixerint cito transite: ne la
borantes cura defensionis nr̄e dimittatis cau
sam ur̄am. Hoc enim agunt astute nolentes
et timentes: ut de ipsa causa dicamus. In
gerunt nob̄ quo nos auocent: ut cum in
tendimus purgare nos. sileamus ab ipsis
conuincendis. Non prorsus. Quid me dicis
malum? Dico & ego alia innumerabilia: cito
aufer de medio: fini causam meam. De re
age: ecclesie causam attende: ubi sis uide
Veritas tibi unde libet loquatur esuriens
accipe: ne numquam ad te peueniat panis. dū
semp quid rep̄hendas in uasculo: fastidiosus
et calumpniosus inquiris. Explicit psalm̄
tricesimus sextus. Incipit de
psalmo tricesimo septimo.

Oportune ad id qd̄ cantauimus
iniquitatem meam ego pnuntio:
et curam geram ppeccato meo.
respondit hec mulier de lectione euuangelij. Ini
quitates enim eius intuens dominus: canem
appellauit dicens. Non est bonum panem filiorum
mittē canibus. Et illa que nouerat iniquitatem
suam pnuntiare & curam gerere ppeccato suo:
n̄ negauit qd̄ ueritas dixit: sed miseriam confessa:
potius misericordiam impetrauit: curam gerens
ppeccato suo. Nam & curari petiuerat filiam suā:
fortassis in filia significans uitam suam. Psalmū
g̃ totum quantum possumus dum considera
mus & ptractamus: aduertite. Assit dominus in
cordibus nr̄is ut salubrit̄ hic inueniamus uoces
nr̄as: & quom̄ inuenimus pferamus: nec
difficulter inueniendo. nec impite proferendo.
Titulus eius ē ipsi dauid: in recordatione sabbi.
Querimus que nob̄ scripta sunt de sancto dauid
ppha ex cuius semine dominus nr̄ ihc xp̄c se
cundum carnem: & int̄ bona que de illo
nob̄ nota sunt p scripturas: non inuenimus
eum aliquando recordatum sabbatum. Quid enim
ita recordaretur secundum illam obseruationē
iudeorum: qua obseruabant sabbatum. Quid
enim ita recordaretur: quod int̄ septem dies
necessario ueniebat. Obseruandum g̃ erat:
non sic recordandum. Nemo autem recordat̄:
n̄ qd̄ in p̄sentia non ē positum. Vbi gr̄a. In hac
ciuitate recordaris carthaginem ubi fuisti aliqn̄
do: & hodierno die recordaris hesternum
diem: uel prioris anni. uel quemlibet anteriorem:
et aliquod factum tuum quod iam fecisti:
aut aliquid ubi fuisti: uel cui rei interfuisti.
Quid sibi uult ista recordatio sabbati fr̄s mei.
Que anima sic recordatur sabbatum. Quid ē
hoc sabbatum. Cum gemitu enim recordat̄.
Et cum psalmus legētur audistis. & m̄ cum re
texerimus audietis quantus sit meror: quant̄
sit gemitus. quantus sit fletus. que miseria:

felix est qui sic miser est. Unde & dñs in euangelio. beatos appellauit quosdam lugentes. Unde beatus si lugens? Unde beatus si miser? Immo miser esset: si lugens non esset. Talem & hic accipiamus sabbatum recordantem nescio quem lugentem: & utinam nos simus. ipse nescio quis. Est enim hic q̃dã dolẽs gemens lugens: recordans. sabbatum. Sabbatum: est requies. Sine dubio iste timescio qua inquietudine erat: qui tamen cum gemitu requiem recordabatur. Ipse itaq; inquietudinem quam patiebatur narrat & commendat deo: nescio quid grauius timens quam erat ubi erat. Nam quia in malo ẽ apte dicet: nec ĩprete opus est nec suspitione. nec coniectura in quo malo sit: non dubitatur. ex eius ũbis: nec opus est ut quæramus: sicut q̃d dicit intelligamus. Et ĩ per aliquid timẽt: quam erat illud quo tenebatur: non sic inuenit. Psalmus dauid in rememoratione sabbati.

Domine ne in indignatione tua arguas me: neq; in ira tua emendes me. Iracundum ẽ enim ut quidam in ira dei emendentur. & in indignatione arguantur: & forte ĩ omnes qui arguuntur emendabuntur: ĩ tamen iracundi sunt in emendatione quidam salui. Iracundum ẽ quidem quia emendatio nominata est: sic tamen tanquam p ignem. Iracundi autem quidam qui arguentur: & non emendabuntur. Nam utiq; arguet eos quibꝫ dicet. Discedite ã me maledicti in ignem ęternum. & non dedistis ĩ manducare. sitiui & non potastis me. & cetera quę ibi pſequens. quandam in humilitatem & tristitiam increpitat malis ad sinistram constitutis: quibꝫ dicet: ite in ignem ęternum qui ꝓparatus ẽ diabolo & angelis eius. Hęc iste grauiora formidans excepta ista ira in cuius malis plangit & gemit: rogat et dicit. Domine ne in indignatione tua arguas me. Non sim inter malos quibꝫ dicturus es. ite in ignem ęternum: qui ꝓparatus ẽ diabolo & angelis eius. Neq; in ira tua emendes me: Ut in hac ira purges me. & talem me reddas cui iam emendato ignis non opus sit: ꝓpter illos qui salui erunt. sic tamen tanquam ꝑ ignem. Quare: ĩ qua hic edificant supꝫ fundamentum ligna. fenum. stipulam. Si edificarent autem aurum. argentum. lapides ꝑciosos: & de utroq; igne securi essent: non solum de illo ęterno qui in ęternum cruciaturus est impios: sed etiam de illo qui emendabit eos: qui p ignem salui erunt. Dicetur enim. Ipse autem saluus erit: sic tamen quasi ꝑ ignem. Et quia dñs saluus erit: contemnitur ille ignis. Ita plane quamuis saluꝫ ꝑ ignem: grauior tamen erit ille ignis: quam quicquid potest homo pati in hac uita. Et nostis quanta hic passi sunt mali et possint pati: tamen tanta passi sunt: quanta potuerunt pati & boni. Quid enim quisq; maleficus. latro. adulter. sceleratus. sacrilegus pati ut legibus: quod non pauit martir in confessione xpi. Ista & quę hic sunt. multo facilliora sunt: & tamen uidete quemadmodum ex homines ne patiamur. quicquid iusseris faciam. Quanto melius faciam qđ iubet deus: ne illa grauiora patiamur. Quare autem petit iste ne in indignatione arguatur: neq; in ira emendetur: tanquam dicens dõ. Qm̃ ista quę patior multa sunt. magna sunt: quelo ut sufficiant. Et incipit ille numerare satisfaciens dõ: offerens illa quę patitur: ne peiora patiatur. Quoniã sagittę tuę infixę sunt ĩ me: & confirmasti sup me manum tuam. Non ẽ sanitas in carne mea: a facie ire tuę. Iam hęc dicebat quę hic patiebatur: & tamen hoc tam de ira domini: quia & de ira dicta domini. De qua iracundia: Quam excepte de adam. Non enim in illum non est iudicatum: aut frustra dixit deus morte morieris. Aut aliquid patimur in ista ira: ĩ ex illa morte quam meruimus ꝓmo peccato. Et enim portamus corpus mortale: qđ utiq; non esset mortale: plenum temptationibus: plenum sollicitudinibus: obnoxium doloribꝫ corporalibꝫ egrum indigentiis. mutabile. languidum. & cum sanum ẽ: quia utiq; ñ dum plene sanum. Nam unde dicebat ñ est sanitas in carne mea: ĩ qua ista quę uitiis ire dei sanitas. bene intelligentibꝫ et sabbatum recordantibꝫ non ẽ utiq; sanitas. Simon manducauis: inquietat fames. Ista fames naturalis quidam morbꝫ ẽ: qua natura nob facta est pena & iudicta. Primo hominu

qđ erat pena: nob natura est. Vnde dicit et
aplš. Ipsi & nos natura filij ire: sicut & ceteri.
Natura filij ire: id ē portantes undictam. S; ire
sumus dicit. Quia spe iam non sumus: nam
re adhuc sumus. S; illud melius dicimus qđ spe
sumus: quia ēt sumus de spe. Non enim mēta
ē spes nra: ut de illa dubitemus. Audi ipsam
gloriam in spe. In nob met ipsis inquit inge
musc[imus]: adoptionem expectantes redemp
tionem corpis nri. Quid enim? Nondum re
demptus est opulle? Nondum pro pcium pso
lutum est? Nonne sanguis ille tam fusus est?
Nonne ipsum ē pcium omnium nrm? Plane
ipsum. S; unde quo ait. Spe enim salui fac
ti sumus. Spes autem que uidetur: non ē
spes. Qđ enim uidet quis, quid sperat? Si
autem qđ non uidemus speramus: p patientiā
expectamus. Qđ autem expectat p patientiā?
Salutem. Cuius rei salutem? Ipsius corpis:
quia hoc dixit redemptionem corpis nri. Si
salutem corporis expectabat: non erat salus
ulla quam habebat. Cuiuscunq; sit, infirm: si
subuentum non fuit. Medicamentum enim
famis est cibus: medicamentum sitis ē potus:
et medicamentum fatigationis ē somnus. De
trahe ista medicamenta: unde si non interfi
unt ulla que exhibent: si sepositis ibi non
sunt morbida. In quib; si sanitas ē nondum
plena ē. quia etto deficere potest: immo ad
huc penat ē. Si autem habet aliquid quod te
possit infirmare. ñ manducauit: noli gloriari
de sanitate: si; gemens expecta redemptionem
corpis tui. Gaude te redemptum: si nondum
re. si; spe securus es. Et enim si non gemueris
in spe: non pueniet ad rem. Hoc ē sanitas ñ
est. Ait. non ē sanitas in carne mea: a multitu
dine tue. Vnde ē sagitte infixe? Ipsam pe
nam. ipsam undictam? & forte dolorem quo
bic necesse est pati & animi & corpis: ipsas
dicit sagittas. De his enim sagittis: & sanctus
Iob fecit commemorationem. Et cum esset in
ill' doloib; dixit sagittas dei infixas sibi.
Solemus tamen & uba di. sagittas accipere. S;
numquid ab his posset iste sic dolere te pcm?
cum uba dei tamquam sagitte excitant
amorem non dolorem? An qua & ipse amor
non potest esse sine dolore? Quicquid enim ama
mus & non habemus: necesse ē ut doleamus.
Nam ille amat & non dolet: qui hꝫ qđ amat.
Qui autem amat ut habeat & nondum hꝫ qđ
amat: necesse ē ut in dolore gemat. Inde illud
in psona ecclē sponse xpi in canticis canticorum:
quoniam uulnerata inquit caritate ego sum. Vul
nerata se dicit caritate. Amabat enim quidā:
et nondum tenebat. Dolebat: qua nondum
habebat. Ergo si dolebat. uulnerata erat: si hoc
uulnus ad ueram sanitatem tapiebat. Qui hoc
uulnē non fuit uulnerat[us]: ad ueram sanitatē
ñ potest puenire. Numquid g uulnerat[us]
semp erit in uulnē? Possumus etiam sic sa
gittas infixas accipe. id ē uba tua infixa cordi
meo. & ex ipsis ubis tuis. factum ut recorda
rer sabbatum: & ipsa recordatio sabbati &
nondum retentio. facit me nondum gaudere
et agnoscē nec sanitatem ēē in ipsa carne
nec; dici debe. qua cōparo istam sanitatem
illi sanitati quam habeo in requie semptna.
ubi corruptibile hoc induet incorruptionem. &
mortale hoc induet immortalitatem: & unde
qua in illius sanitatis comparatione. ista sanitas mōbus
ē. Non ē pax ossib; meis: a facie peccatorum
meorum. Queri solet cuius sit uox. Et aliqui
accipiunt xpi. pte quedam que hic dicunt
de passione xpi: atq; paulo post uenemus &
nos: & agnoscemus quia de passione xpi di
citur. S; non ē pax ossib; meis a facie pecca
torum meorum quoñ dicēt? qui nullum
peccatum habebat? Coartat g nos intelligen
di necessitas ad agnoscendum tanquam ple
num & totum xpm: id ē caput & corpus.
Cum enim xpc loquitur. aliquando ex plo
na sibi caput loquitur. quod est ipse saluator
natus ex maria uirgine: aliquando ex plona co
poris sui qđ est sancta ecclā diffusa toto orbe
terrarum: & nos in corpore ipsius sumus si tam fidei
nra sincera sit in illo & spes certa & caritas accen
sa: sumus in corpore ipsius. & membra ipsius
et inuenimus nos ibi loqui aplō dicente qm
membra sumus corporis eius: & mutua loci
dicit hoc aplš. Nam si diximus ñ ēē membra

xp̄i: non erunt & illa ūba xp̄i. Deus meus
deus meus: ut quid me dēliquisti? Et ibi
enim habes: deus meus. deus meus. ut quid
me dēliquisti: longe a salute mea uerba delic
torum meorum. Quom̄ hic habes a facie pec
catorum meorum: sic & ibi habes uerba de
lictorum meorum. Et si xp̄c utiq; sine peccato
et sine delicto: si incipimus non putare illa
ūba psalmi illius esse: & ualde durum et
contrarium ē ut ille psalmus non ꝑtineat ad
xp̄m. ubi habemus tam aptam passionem eius
tamquam ex euuangelio recitetur. Ibi enim ha
bemus: diuiserunt sibi uestimenta mea: et
sup uestem meam miserunt sortem. Quid quod
ipse dn̄s in cruce pendens p̄mum ūsum psal
mi ipsius ore suo ꝓtulit & dixit. deus meus.
deus meus ut quid me dēliquisti: quid uoluit
intelligi. n̄ illum psalmum totum ad se ꝑtinē:
quia caput ipsius in se. ipse pronuntiauit.
Ibi autem sequitur & dicit. Ūba delictorum meorū.
Non ē dubium: quia uox xp̄i est. Unde g̊ pec
cata n̄ de corpore: qd̄ ē eccl̄a. Quia corpus xp̄i
loquitur & caput. Quare tamquam unus lo
quitur? Quia erunt inquit duo in carne una.
Sacramentum hoc magnum ē ait apl̄s: ego
autem dico in xp̄o & in eccl̄a. Unde etiam
cum ipse loquētur in euuangelio respondens
eis qui questionem intulerant de uxore di
mittenda: ait. Non legistis qd̄ scriptum ē quia
deus ab initio masculum & feminam fecit eos:
et relinquet homo patrem & matrem. & adhē
bit uxori suę. & erunt duo in carne una. Igit̄
iam non duo: s; una caro. Si g̊ ipse dixit iam n̄
duo s; una caro ē. quid mirum si una caro una
lingua. eadem ūba tamquam unius carnis capitis
et corporis? Sic audiamus tamquam unum: s;
tamen caput tamquam caput: & corp̄ tamquam
corpus. Non diuiduntur ꝑsone: s; distinguitur
dignitas: quia caput saluat. corpus saluatur.
Caput exhibeat misericordiam: corpus defleat mise
riam. Caput ē ad purganda. corpus ad confiten
da peccata: una tamen uox: ubi non scriptum ē.
quando dicat corpus. quando caput. s; nos in au
diendo distinguimus: ille autem tamquam un̄
loquitur. Quare enim n̄ dicat peccatorum meorum

qui dixit. esuriui & non dedistis m̄ manducare:
sitiui. & non dedistis m̄ potum: hospes fui & n̄
suscepistis me. infirmus & in carcē & non ui
sitastis me? Certe dominus non fuit in carcere.
Quare non dicēt hoc cui cum dictum esset.
quando te uidimus esurientem & sitientem
aut in carcē & non ministrauimus t̄. respondit
sic ex ꝑsona corporis sui se dixisse indicans: cum
uni ex minimis meis non fecistis. m̄ non fecistis.
Quare non dicat a facie peccatorum meorum
qui dixit saulo: saule. saule. quid me ꝑsequeris?
Qui utiq; in celo iam neminem ꝑsecutorem
patiebatur. S; quom̄ ibi caput loquebatur ꝓ cor
pore: sic & hic caput dicit corporis uoces.
Cum uocib; capitis uoces corporis audietis.
S; neq; cum corporis uoces audieritis separe
tis caput: neq; cum capitis uoces audieri
tis separetis corpus: quia non iam duo s; una
caro. Non ē sanitas in carne mea: a uultu ire
tuę. S; fortasse iniuste t̄ deus iratus ē o adam.
o genus humanum. iniuste iratus ē deus: quia
dixisti iam agnoscens ipsam penam tuā iā in
corpore xp̄i constitutus homo. non ē sanitas
in carne mea a uultu ire tuę? Expone iusti
ciam ire dei: ne te debē uidearis illum accu
sare s; sequere: & dic unde ira domini. Non
est in carne mea sanitas a uultu ire tuę: non
est pax ossib; meis. Repetiuit id qd̄ dixit:
non est sanitas in carne mea. Hoc est enim
non est pax ossib; meis. Non autem repeti
uit a uultu ire tuę: s; causam dixit ire dei.
Non est pax inquit ossib; meis: a facie pec
catorum meorum. Qm̄ iniquitates meę subs
tulerunt caput meum: sicut fascis grauis
grauate sunt sup me. Et hic causam p̄misit.
et effectum subiecit. Quid unde contigerit.
dixit. Iniquitates meę substulerunt caput
meum. Nemo enim sup̄b; n̄ iniquus: cui
sustollitur caput sursum. qui erigit caput
adūsus deum. Audistis cum lectio legeretur
libri ecclesiastici. Inicium sup̄bie hominis
apostatare a deo. Ille qui p̄or noluit audire
p̄ceptum: sustulit iniquitas ipsius caput
adūsus deum. & quia iniquitates sustule
runt caput eius: quid illi fecit d̄s? Sicut

fascis grauis grauate sunt sup me. Leuitatis est
erigere caput. Quasi nichil portat qui erigit ca
put. Quia ergo leue est quod possit erigi: accipit
pondus unde possit comprimi. Conuertetur enim
labor eius in caput eius: et iniquitas eius in uerti
cem eius descendet: sicut fascis grauis grauate
sunt sup me. Computruerunt et putuerunt
liuores mei. Iam qui liuores habet: non est sanus.
Adde quia ipsi liuores computruerunt et pu
tuerunt. Unde putuerunt? Quia computruerunt.
Iam quomodo hoc explicetur? In uita humana quis
hoc non nouit? Habet aliquis sanum olfactum ani
me: sentit quomodo puteant peccata: cui pu
tori peccatorum contrarius erat odor ille de quo
dicit apostolus. Xpi bonus odor sumus in omni loco:
his qui salui fiunt. Sed unde hic odor flagrat. nisi de
spe? Unde peccatum putet: nisi de recordatione
sabbati. Aliud ergo plangimus in hac uita: aliud
presumimus in illa uita. Quod plangitur putet: quod
presumitur flagrat. Ergo nisi esset talis ille odor qui
nos inuitaret: numquam sabbatum recordaremur.
Sed quia habemus per spiritum ipsum odorem. ut
dicamus sponso nostro. post odorem unguentorum
tuorum curremus: auertimus a putoribus nostris olfac
tum: et conuertentes ad ipsum aliquantulum respi
ramus. Sed nisi ad nos oleant et mala nostra numquam
istis gemitibus confitemur: computruerunt et
putuerunt liuores mei. Unde? A facie insipi
entie mee. Unde dixit superius a facie peccatorum
meorum: inde nunc a facie insipientie mee. Mi
seriis afflictus sum: et curuatus sum usque in finem.
Unde curuatus est? Quia elatus erat. Si fueris hu
milis: erigeris. Si fueris elatus: curuaberis.
Non enim deerit deo pondus: unde te curuet.
Illud erit pondus fascis peccatorum tuorum: hoc
replicabitur in caput tuum et curuaberis. Quid
est autem curuari? Non se posse erigere. Talem in
uenit dominus mulierem per decem et octo annos
curuam: non potuit se erigere. Tales sunt qui in
terra cor habent. At uero quia inuenit mulier illa
dominum: et sanauit eam: habet sursum cor. Inquan
tum tamen curuatur: adhuc gemit. Curuatur
enim ille qui dicit. Corpus enim quod corrumpitur
aggrauat animam: et deprimit terrena inhabitatio
sensum multa cogitantem. In his gemat: ut illud
accipiat. Recordetur sabbatum: ut ad sabbatum
peruenire mereatur. Quod enim celebrant iudei:
signum erat. Cuius rei signum? Quam iste recor
datur qui dicit. Miseriis afflictus sum: et cur
uatus sum usque in finem. Quid est usque in finem?
Usque ad mortem. Tota die contristatus ambulabam.
Tota die: sine intermissione. Hoc dicit tota die:
tota uita. Sed ex quo cognouit? Ex quo sabbatum re
cordari cepit. Quamdiu enim recordatur quod
nondum habet: non uis ut contristatus incedat?
Tota die contristatus ambulabam. Quoniam ani
ma mea completa est illusionibus: et non est sanitas
in carne mea. Ubi est ergo totus homo: anima et ca
ro est. Anima completa est illusionibus: caro sani
tatem non habet. Quid remanet unde sit leticia?
Nonne oportet ut contristetur? Tota die contrista
tus ambulabam. Tristicia nobis sit donec et anima
nostra exuatur illusionibus: et corpus nostrum indu
atur sanitate. Illa est enim uera sanitas: que est
immortalis. Que sint autem illusiones anime
si uoluero dicere: tempus quando sufficit. Cuius
enim anima. ista non patitur? Breue est quod
ammoneo: quomodo anima nostra impleta sit illu
sionibus. A facie ipsarum illusionum: aliquando uix
orare permittitur. De corporibus cogitare non nouimus
nisi imagines: et sepe irruunt quas non querimus:
et uolumus ex hac in hanc ire: et ab illa in illam
transire. Et aliquando uis redire ad id quod
cogitabas: et dimittere unde cogitas: et ad il
lud tibi occurrit. Uis recordari quod oblitus eras: et
non tibi uenit in mentem: et uenit potius aliud
quod nolebas. Ibi erat: quod oblitus eras. Nam
quare post ea uenit in mentem: cum iam non
quereretur? Cum autem quereretur: occurrerunt
pro illo innumerabilia: que non querebantur.
Rem dixi breuem fratres. aspersi nescio quid uobis
quo accepto cetera uos ipsi cogitantes: inuenia
tis quid sit plangere illusiones anime nostre. Acce
pit ergo penam illusionis: amisit ueritatem. Sicut
enim pena est anime illusio: sic premium ani
me ueritas. Sed in his illusionibus constituti cum essem
us: uenit ad nos ueritas: et inuenit nos coopertos
illusionibus. Suscepit carnem nostram uel potius
a nobis: id est agenere humano. Apparuit oculis car
nis ut per fidem sanaret eos: quibus ueritatem

fuerat monstraturus: & sanato oculo uitas
patescet. Ipse est enim uitas quam nob' pmisit.
cum caro eius uidetur: ut fides inchoaretur:
cuius pmium uitas esset. Non enim se ipse xpc
demonstrauit in tra: sed demonstrauit carnem
suam. Nam si se ipsum demonstraret: uident
illum iudei & cognoscent. Sed si cognouissent.
nunquam dnm glorie crucifixissent. Sed forte
discipuli uiderunt: quando illi dicebant. Osten
de nob' patrem: & sufficit nob'. Et ille ut ab eis
se n uisum ee monstraret: subiecit. Tanto tempore
nob' cum sum. & non cognouistis me. Phylippe:
qui me uidet. uidet & patrem. Si g xpm uide
bant: quom adhuc patrem querebant. Qui
enim uideret xpm: uidet & patrem. Nondum
itaq xpm uidebant: qui patrem sibi ostendi cu
piebant. Audi quia nondum uidebant. In pmio
illud eis pmisit alio loco: dicens. Qui diligit me:
mandata mea custodit. Et qui diligit me. dili
getur a patre meo: & ego diligam eum. Et tanqm
dicetur ei quid illi dabis diligens eum: & osten
dam inquit me ipsum illi. Si g diligentib; eum
hoc in pmio pmisit quia ostendet se ipsum illi.
manifestum est quia illa uisio uitatis tal' nob' p
mittitur: qua uisa non iam dicamus: impleta
e anima nra illusionib'. Infirmatus sum & hu
miliatus sum: usq nimis. Qui recordatur alti
tudinem sabbi: ipse uidet quantum sit humilia
tus. Nam siquis non potest cogitare que sit
illa quietis altitudo: non uidet ubi nunc sit.
Propta psalmus alius dicit. Ego dixi in extasi
mea: piectus sum a facie oculorum tuorum. Assump
ta enim mente: uidit nescio quid sublime. Et
quod uidit: nondum ibi totus erat. Et quadam
si dici potest quasi choruscatione facta luminis
etni. ubi sensit non se ibi ee quod potuit utrumq
intelligere: uidit ubi esset. & quemadmodum
malis humanis infirmatus & coartatus eet: ait.
Ego dixi in extasi mea: piectus sum a facie oculorum
tuorum. Tale est nescio quid quod uidi in extasi
ut inde sentiam quam longe sum: qui nondum
ibi sum. Jam ibi erat qui dixit. assumptus sum
in tertium celum: & ibi audiebat ineffabilia
uba que non licet homini loqui: sed reuocatus est
ad nos ut gemeret pius pficiendus in infirmitate.

et sic postea inducetur uirtute. Animatus tam
quia uidit aliquid rerum illarum: p dis
pensatione sui officii: adiecit dicens. Audiui
ineffabilia uba: que non licet homini loqui.
Jam g quid opus e. ut aut a me aut a quoquam
queratis que non licet homini loqui: si illi non
licuit loqui. cui licuit audire. Plangamus ta
men & gemamus in confessione. agnoscamus
ubi sumus: recordemur sabbatum: & pacienter
expectemus quod ille pmisit. qui nob' & in
se ipso exemplum pacientie demonstrauit. In
firmatus sum & humiliatus sum usq nimis.
rugiebam a gemitu cordis mei. Attenditis ple
rumq interpellare gemitib; seruos dei: & queritur
causa & non apparet. Et in gemitu alicuius ser
ui dei. si tamen ad aures hominis circa illum posi
ti peruenit: est enim gemitus occultus qui ab
homine non auditur: tamen si tanta occu
pauit cor cogitatio desidii cuiusdam. ut uo
ce clariore exprimatur uulnus interioris hominis.
queritur causa: & dicet homo apud se
met ipsum. Forte illud e unde gemit: & forte
illud illi factum e. Quis potest intelligere: n ille
in cuius ocul' & auribus gemit. Propta inqt
rugiebam a gemitu cordis mei: quia homi
nes si quando audiunt gemitum hominis:
plerumq gemitum carnis audiunt: ge
mentem a gemitu cordis non audiunt:
Abstulit nescio quis huius res rugiebat.
sed non a gemitu cordis. Alius quia extulit fi
lium. alius quia uxorem: alius quia grandi
nata est uinea. quia cupa acuit. quia diripuit
iumentum ipsius nescio quis: alius quia
dampnum aliquod passus est. alius quia timet
hominem inimicum. Omnes isti a gemitu car
nis rugiunt. At u seruus dei. qa ex recordati
one sabbati rugit: ubi est regnum dei qd
caro & sanguis non possidebit: rugiebam
inquit a gemitu cordis mei. Et quis agnos
cebat unde rugiebas. Sequitur. Et ante te
omne desidium meum. Non enim ante ho
mines qui cor uidere n possunt: sed ante te e omne
desidium meum. Sit desidium tuum ante illum:
et pat qui uidet in occulto reddet t. Ipsum
enim desidium tuum oratio tua e. & si continuum

desiderium: continua oratio. Non enim frustra
apostolus dixit: sine intermissione orate. Numquid
sine intermissione genu flectimus. corpus pros-
ternimus. aut manus leuamus: ut dicat
sine intermissione orate? Aut si sic dicimus nos
orare: hoc puto sine intermissione non possumus
facere. Est et alia interior oratio: sine intermissione.
Oratio ista que est? Desiderium. Quicquid aliud
agas. si desideras illud sabbatum: non intermittis
orare. Si non uis intermittere orare: noli inter-
mittere desiderare. Continuum desiderium tuum:
continua uox tua est. Tacebis si amare destiteris:
quia tacuerunt de quibus dictum est. Quoniam abun-
dabit iniquitas: refrigescet caritas multorum.
Frigus caritatis silentium cordis est: flagrantia
caritatis. clamor cordis est. Si semper manet cari-
tas: semper clamas. Si semper clamas: semper desi-
deras. Si desidas: requiem recordaris: et rugi-
tus cordis tui ante quem sit oportet ut intel-
ligas. Iam quale desiderium debeat esse ante
oculos dei: considera. Numquid ut moriatur
inimicus noster: quod quasi iuste optant ho-
mines? Nam aliquando oramus: quod non de-
bemus. Illud quod quasi iuste orant homines:
uideamus. Non nulli orant ut moriatur ali-
quis: et ad illos hereditas ueniat. Sed et illi qui
orant ut moriantur aliqui. ut ad illos hereditas
ueniat: et illi qui orant ut moriantur ini-
mici: audiant dominum dicentem. Orate pro ini-
micis uestris. Non ergo hoc orent. ut moriantur:
sed hoc orent ut corrigantur. Corrigantur:
et mortui erunt inimici. Iam enim correcti:
non erunt inimici. Et ante te omne desideri-
um meum. Quid si desiderium ante illum est
et ipse gemitus non est ante illum? Unde fie-
ri potest: quando ipsum desiderium uocem
suam habet gemitum? Ideo sequitur. Et gemitus
meus: a te non est absconditus. A te non est abscon-
ditus: a multis autem hominibus absconditus
est. Videtur aliquando humilis seruus dei dicere.
gemitus meus non est absconditus a te: uidetur
aliquando et ridere seruus dei. Numquid desi-
derium illud mortuum est in corde? Si autem
inest desiderium: inest et gemitus. Non semper
uenit ad aures hominum: sed numquam rece-
dit ab auribus dei. Cor meum conturbatum
est. Unde conturbatum est? Deseruit me:
fortitudo mea. Plerumque irruit nescio quid re-
pentinum fit conturbatio cordis: et contre-
miscit terra: tonitruus datur de celo horribi-
lis: fit impetus: uel strepitus. Leo forte ui-
detur in uia: fit conturbatio. Latrones insi-
diantur: fit conturbatio cordis: pauetur
undique. sollicitudo incutitur. Unde hoc?
Quia deseruit me: fortitudo mea. Si enim ma-
neret illa fortitudo: quid timeretur? Quicquid
nuntiaretur. quicquid frenderet. quicquid
sonaret: quicquid caderet. quicquid hor-
reret: non terreret. Sed unde illa perturbatio?
Deseruit me: fortitudo mea. Unde deseruit
fortitudo? Et lumen oculorum meorum: non
est mecum. Habuerat ergo adam lumen oculorum
ipsius. Nam lumen oculorum ipsius: ipse
deus erat. Quem cum offendisset fugit ad um-
bram: et abscondit se inter ligna paradisi. Paue-
bat a facie dei: et quesiuit umbram arborum.
Iam inter arbores lumen oculorum non habebat:
ad quod gaudere consueuerat. Si ergo ille in origi-
ne: et nos de propagine. Sed redeunt ad illum
secundum uel nouissimum adam membra ista: quia
nouissimus adam in spiritu uiuificante: et cla-
mant de corpore eius in ista confessione.
Et lumen oculorum meorum: non est mecum.
Iam confitens. iam redemptus. iam in cor-
pore xpi est et lumen oculorum ipsius non est
cum ipso? Plane non est: sed est quidem tanquam
adhuc recordantium sabbatum tanquam
cernentium in spe: nondum est illud lumen
de quo dicitur. ostendam me ipsum illi. Est
quiddam luminis quia filii dei sumus. et
utique hoc in fide retinemus: sed nondum est
illud lumen quod uidebimus: nondum enim
apparuit quod erimus. Scimus quia cum ap-
paruerit similes ei erimus: quoniam uidebimus
eum sicuti est. Nam modo lumen fidei: et lumen
spei est. Quamdiu enim sumus in corpore: peregri-
namur a domino. Per fidem enim ambulamus.
et non per speciem: et quamdiu quod non
uidemus speramus. per pacientiam expectamus.
Voces ergo sunt iste peregrinantium: nondum in

patria constructorum. Et recte dicit. et uere dicit: & si non sit dolosus uerba eius confitetur: & lumen oculorum meorum non ē mecum. Hęc patitur homo male sibi se cum in se ipso. & ad se ipsum: de nemine ad memetipsum ꝑter se. Hęc sibi ipse pena sua esse merito: quecunq; supius enumerauit. Et numq̄d hoc solum ē quod patitur homo? Patitur ex se mīs: fortasse aut ex eis inter quos uiuit. Patitur mala sua: cogitat pari & aliena. Inde sunt ille due uoces: ab occultis meis munda me domine: & ab alienis parce seruo tuo. Jam de occultis suis confessus ē. a quib; se emundari: dicat & de alienis. a quib; sibi male parci. Amici mei. Quid dicam tam de inimicis meis? Amici mei & pximi mei adū sum me appropinquauerunt & steterunt. Hoc quod aut adūsum me steterunt: intellige. Si enim adūsum me steterunt: adūsum me ceciderunt. Amici mei & pximi mei: aduersum me appropinquauerunt & steterunt. Jam intelligamus capitis uocem: tam ineptam diluceſcē caput nostrum in passione. Et rursus cum cepit caput dicē: noli inde separe corpus. Si caput uoluit se separe a membris corporis? corpus se audet separe a passionib; capitis? Patere in xp̄o: quia tam quam peccauit in infirmitate tua xp̄e. Modo enim peccata tua tamquam ex ore suo dicebat: & ea dicebat sua. Dicebat enim a facie peccatorum meorum: que ñ erant ipsius. Quomodo g̈ peccata nra. sua esse uoluit ꝑter corpus suum: sic & nos passiones eius nras esse uelimus ꝑter caput nrm. Non enim ille ex amicis; ex ꝑximis passus est inimicos: & nos adhuc patemur in eodem conuiuari. Talem calicem non respuamus: celestiadmis eius desiderium p humilitatem eius inueniamus. Respondet enim celestiadmis eius bibere uolentibus? qui eius adhuc humilitatem ñ cogitabant. et ait illi. Potestis bibe calicem quem ego bibiturus sum? Ergo & ille passiones dñi? passiones nre sunt: & unus quisq; si bene seruat deo bene seruet fidem? exhibeat qđ debet. & usetur inter homines iuste. Volo uidē si non patatur: etiam quod hic enumerat in passione sua xp̄e. Amici mei & proximi mei adūsum me appropinquauerunt et steterunt: & proximi mei alonge steterūt. Qui proximi appropinquauerunt? & proximi alonge steterunt? Proximi erant iudei: quia cognati erant. appropinquauerunt: quando crucifixerunt. Proximi & apostoli? et tamen ipsi alonge steterunt: ne cum illo paterentur. Potest etiā hoc sic intelligi. Amici mei: id ē qui se finxerunt amicos meos. Amicos enim se finxerunt: quando dixerunt. Scimus quia in ueritate uiam dei docet? quando illum temptare uoluerunt: utrum soluendum esset tributum cesari. quando illos confutet ore ipsorum. Amici uidi uolebant: si; non illi opus erat ut quisquam ei testimonium phibēt de homine. Ipse enim quid esset in homine sciebat. adeo ut cum amicis & ūba dixissent? quid me inquit tēptatis hypocrite? Ergo amici mei & proximi mei adūsum me appropinquauerunt & steterunt: & proximi mei alonge steterunt. Notus quia dixi pximos? dixi appropinquauerunt: & tamen alonge steterunt. Appropinquauerunt enim corpore: sed longe steterunt corde. Quid tam ꝑximum corpore? quam qui in cruce leuauerunt. Quid tam longe corde? quam qui blasphemauerunt? Audite istam longinquitatem ab ysaia ꝑpha: audite istam ꝑximitatem et longinquitatem. Populus hic labiis me honorat. Ecce ꝑximant corpore: cor autē eorum longe est a me. Idem ꝑximi: idem longinqui. Proximi labiis: longinqui corde. Verumtamen quia longe steterunt timentes apli? absolute & plane de illis accipimus: ut alios ꝑximasse? alios longe steterisse intelligamus: quandoquidē et petrus qui audacius secutus fuerat. tamen adhuc longe erat? ut mīrogatus & pauebatus ter negaret dñm suum: cum quo se moriturum esse putauerat. Qui post ea ex longinquo ut ꝑximus fieret? audiunt

post resurrectionem amas me: & dicebat amo
et dicendo ꝓpinquabat: qui negando longe
factus erat: donec tr̄na uoce amoris. solueret tri
nam uocem timoris. Et ꝓximi mei alonge ste
terunt: & uim faciebant qui querebant ani
mam meam. Iam manifestum ē qui querebant
animam ipsius: qui non habebant animam
eius: quia non erant in corpore eius. Qui quere
bant animam eius: longe erant ab anima eius:
s; querebant ut occiderent eam. Queritur enim
anima eius & bene. Nam alio loco arguit quos
dam dicens. non est qui requirat animam
meam. Arguit quosdam non querentes
animam eius: & rursus arguit alios queren
tes animam eius. Quis est qui querit bene
animam ipsius: Qui eius passiones imitatur.
Qui sunt qui querebant male animam ipsius:
Qui ei uim faciebant: & crucifigebant eum.
Sequitur. Et qui querebant mala mea: lo
quuti sunt uanitatem. Quid ē qui querebant
mala mea: Multa querebant: et non
inueniebant. Forte hoc dixit: querebant cri
mina mea. Quesierunt enim que in illum
dicerent: & non inueniebant. Querebant enim
mala de bono: querebant scelera de innocente.
Quando inuenirent in eo: qui nullum pec
catum habebat. S; quia peccata querebant in eo
qui peccata non habebat: restabat ut fingerent:
quod n̄ inueniebant. Ideo qui querebant mala
mea loquuti sunt uanitatem: non ueritatem.
Et dolum tota die id ē fallaciam sine cessati
one meditabantur. Nostis quanta falsa testi
monia dicta sunt in dn̄m: antequam patere
tur. Nostis falsa testimonia dicta etiam cum re
surrexisset. Nam illi milites custodes sepulchri
de quib; ysaias dixit ponam malos ꝓ sepultura
eius: mali enim erant & ueritatem dicere no
luerunt. & corrupti mendacium seminarunt:
attende qualem uanitatem loquuti sunt. Interro
gati sunt etiam ipsi: & dixerunt. Cum dormi
remus: uenerunt discipuli eius: & abstule
runt eum. Hoc ē loqui uanitatem. Si dor
miebant: unde sciebant qd gestum erat. Ergo
ait. Ego autem uelut surdus non audiebam.
Qui ad ea que audiebat: n̄ respondebat:
tamquam non audiebat. Ego autem uelut sur
dus non audiebam: & sicut mutus non aperiens
os suum. & repetit eadem. & factus sum sicut
homo non audiens: & non hn̄s in ore suo re
dargutiones. Quasi non esset quod illi dicerent:
quasi non esset unde illos arguerent. Nonne iam
antea multa increpauerat: multa iam dixerat. Ecce si
dixerat ue uob scribe & pharisei hypochrite &
multa alia: tamen quando passus est nichil
horum dixit. Non quia non habebat qd dicerent:
s; expectabat ut complerent illi omnia. et
implerentur om̄s ꝓphie de illo: de quo dictum
erat. Et sicut ouis coram tondente se: sic n̄
aperuit os suum. Oportebat ḡ ut tacerent in pas
sione: non taciturus in iudicio. Iudicandus
enim uenerat: qui postea iudicaturus uenierat
et ideo cum magna potestate iudicaturus:
qui cum magna humilitate iudicatus. Qm̄
speraui in te domine: tu exaudies domine
deus meus. Tamquam si ei dicerentur. Quare
non aperuisti os tuum. quare non dixisti par
cite: quare non in cruce pendens iniquos
arguisti: Sequitur & dicit. Qm̄ in te dn̄e
speraui: tu exaudies domine deus meus. Mo
nuit te quid facias: si forte incurrerit tibi
tribulatio. Queris enim te defendere: & forte ne
mo accipit defensionem tuam. Iam perturbaris
et quasi perdidisti causam tuam: quia nullius
habes defensionem: aut testimonium. Custo
di intus innocentiam tuam: ubi nemo oppri
mit causam tuam. Preualuit in te falsum testi
monium: s; apud homines. Numquid apud
deum ualebit: ubi causa tua dicenda est:
Quando iudex deus erit: alius testis quam
conscientia tua non erit. Int̄ iudicem iustum
et conscientiam tuam: noli timere nisi causam
tuam. Si causam malam non habueris:
nullum accusatorem pertimesces: nullum
falsum testem refelles. nullum uerum re
quires. Tu tantum bonam conscientiam
affer: ut possis dicere: quoniam in te dn̄e
speraui: tu exaudies domine deus meus.
Quia dixi ne aliquando insultent in me
inimici mei: & dum commouerentur pedes
mei: in me magna loquuti sunt. Item

redit ad infirmitatem corporis sui: & rursus caput illud attendit pedes suos. Non sic est in celo: ut deferat qđ sit in ira. Attendite plane: et uideat nos. Aliquando enim ut ē ista uita commouentur pedes nri: & labuntur in aliquo peccato: ubi exurgunt lingue nequissime in uicorum. Hinc ḡ intelligimus: etiam cum tacebant quid quębant. Quębant tunc aspi mitter: gaudentes se inuenisse quod dolere debuerunt. Et dixi: ne aliquando insultent in me inimici mei. Dixi hoc: & tamen forte ad emendationem fecisti eos magna loqui de me. Commouębantur pedes mei: id ē elapsi sunt. Multa mala dixerunt: cum commouerer. Miserere enim debuerunt infirmi. non insultare: quoñ apls dicit. Frater. si pōcupat fuit homo in aliquo delicto: uos qui spāles estis instruite huiusmodi in spū mansuetudi nis. Et complectitur quare. Intendens inquit te ipsum: ne & tu tempteris. Non erant isti tales de quib; dicit: & dum commouębantur pedes mei sup me magna loquuti sunt: sed erant tales de quib; alibi dicit. qui pmunt me exultabunt si mouti fuero. Quoniam ego in flagella paratus sum. Omnino magnifice: tamquam dicēt. Ad hoc natus sum: ut flagella sufferam. Non enim nascētur. h de adam: cui flagella debēntur. Sz aliquando peccatores in hac uita: aut non aut minus flagellantur: quia iam defpata est ultio eorum. At ū illi quib; paratur uita sempt̄na: necesse ē ut hic flagellentur: quia uera ē illa sententia. Filii ne deficias in disciplina domini: neq; fatigeris: dum ab illo increparis. Quem enim diligit dominus corripit: flagellat omnem filium quem recipit. Ideo ḡ non insultent inimici: non magna loquantur. Et si flagellat pat meus: in flagella paratus sum: quia in bēdictas ꝓparatur. Non uis flagellum: non t datur bēdictas. Omnis enim filius: necesse ē ut flagelletur. Usq; adeo omnis flagellatur: ut nec illi pepercerit: qui peccatum non habuit. Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus ante me est semp. Quis dolor: forte de flagello. Et uere fis mei: uere dicam uob. Flagella sua dolent homines: quare flagellentur non dolent. Non erat iste sic. Audite fis. Nescio quis dampnum patitur proximi ē ut dicat indigne passus sum. quam ut consideret & dicat: quare passus sit: dolens dampnum pecunie. non dolens iustricie. Si peccasti: thesaurum tuum interiorem dole. Nichil habes in domo: si forte maior es corde. Si autem plenum ē cor bono suo deo tuo: quare non dicis dominus dedit dominus abstulit. sicut domino placuit ita factum est. sit nomen domini benedictum. Unde ḡ iste dolebat. De flagello quo flagellabatur. Absit. Et dolor meus in quit: ante me ē semp. & quasi dicēmus quis dolor. unde dolor: quoniam iniquitatem meam inquit ego pnuntio. & curam geram ꝓ peccato meo. Ecce unde dolor. Non de flagello dolor: non de uulnē: non de medicina. Nam flagellum medicamentum est: contra peccata. Audite fis. Xp̄iani sumus: & tamen plerumq; si filius cuiusquam moriatur plangit illum: si peccet non illum plangit. Tunc iratam plangēt. tunc doleret. cum peccantem uidēt: tunc modum imponēt tunc normam uiuendi docēt: disciplinam dare. Aut si fecit & ille non audiuit: tunc erat plangendus: tunc potius mortuus luxuriose uiuens qm monendo luxuriam timens. Tunc ḡ quando ista faciebat in domo tua. non solum mortuus erat: sz & putrebat. Hec dolenda sunt: ista sustinenda. Illa ferenda: ista plangenda. Plangenda autem quoñ. Quoñ audisti plangē istum: quoniam iniquitatem meam ego pnuntiabo: & curam gero ꝓ peccato meo. Ne securus sis. cum confessus fuis peccata tua. tamquam semp ꝑparatus ad confitendum & condetestandum peccatum: sic pnuntia iniquitatem tuam ut curam geras ꝓ peccato tuo. Quid est curam gerē ꝓ peccato tuo. Curam gerē p uulnē tuo. Si dicēs curam geram p uulnē meo. quid intelligētur: h dabo opam ut sanetur. Hoc ē enim curam gerē p delicto: semp uti semp intendē: semp studiose & sedulo agē ut sanes peccatum. Ecce de die in diē plangis peccatum tuū: si forte lacrime currunt: & manus cessant. Fiant elemosine: redimantur peccata. Gaudeat

indigens de dato tuo: ut & tu gaudeas de dato dei. Eget ille: egel tu. Eget ille ad te: egel tu ad deum. Tu contemptus egentem tu? deus non contemptit egentem suu. Ergo imple tu egenas mopiam: ut impleat deus uoia tua. Hoc est curam geram p peccato meo? faciam omnia quecumq; facienda sunt ad abolendum & sanandum peccatum meum: & curam gero p peccato meo. Inimici autem mei uiuunt. Bene est eis? gaudent in seculi felicitate ubi ego laboro: et rugio agemitu cordis mei. Quomodo uiuent inimici iuui? quia iam dixit de illi quomodo loquuti sunt uanitatem. Audio in alio psalmo. Quorum filij eorum: sicut nouelle constabilitate. S; supius dixat? quorum os loquutum e uanitatem: filie eor composite & ornate sicut simulitudo templi. cellaria eorum plena. eructantia ex hoc in hoc: boues eorum crasse. oues eorum fecunde: multiplicantes in exitib; suis. Non e ruina sepis: neq; clamor in plateis eorum. Viuent g inimici mei. Hec uita est hanc laudant? hanc amant: hanc malo suo habent. Quid enim sequitur. Beatum dixerunt populum cui hec sunt. Quid autem tu qui curam geris p peccato tuo? quid tu qui pmittas iniquitatem tuam? Beatus inquit ps: cuius est dominus deus ipsius. Inimici autem mei uiuunt: & confortati sunt sup me: & multiplicati sunt qui oduut me inique. Quid e ode runt me inique? Bona sibi uolentem oduut. Qui si reddent mala pmalis: bona non essent. Qui si reddent bona pbonis: ingrati essent. Reddunt autem mala p bonis: quia oduut inique. Tales fuerunt iudei. Venit ad illos xpc cum bonis: reddiderunt illi mala p bonis. Cauete hoc malum fis. Ctra subuertat. Quia diximus tales erant iudei: ne putet unus quisq; uim: longe se excepturn. Corripiat te aliquis frat unus bonu tibi uolens: oderis illum & talis es & iudee quam cito fiat: quam facile. Curate tam magnum malum: tam agile peccatum. Detrahebant in qui retribuunt mala p bonis: qm precutus sum iustitiam. Jdeo mala p bonis. Quid est precutus sum iustitiam? Non dimisi. Ne forte precutionem semp in malo intelligat? precutus dixit: precutus secutus. Quoniam precutus sum iustitiam & audi caput nim euidens in passione. Et precesserunt maledictum: tanquam mortuu abhominatum. Parum erat mortuum? acre et abhominatum? Cruci xum. Crenum hec mors crucis magna apud eos abhominatio erat: non intelligentes in pphetia dictum esse: maledictus omnis qui pendet in ligno. Non enim ipse attulit mortem? si; hic inuenit de maledicto pmi hominis pprigatam: & eam mortem nam suscipiens in ligno suspendit que uenit de peccato. Ergo ne putarent aliqui sicut putant quidam hetici dim ihm xpm fallam carnem habuisse? & non ueram mortem in cruce soluisse? intendit hoc pphetia & ait. Maledictus omnis qui pependit in ligno. Ostendit g quia filius di uera morte mortuus est que mortali carni debebatur: ne non maledictum putaret in uere mortuum. Qua u illa mors non erat falsi. si; ex illa pagine descendat que uenerat de maledicto cum deus dicet morte morieris? omnino & ad ipsum qua pueniet uera mors ut ad nos pueniret uera uita: eam ad ipsu pueniet mortis maledictio? ut ad nos pueniret uite benedictio. Et precesserunt maledictum: tanquam mortuum abhominatum. Ne derelinquas me domine deus meus: ne discesseris ame. Dicamus in illo: dicamus p illum. Ipse enim inpellat pnos? & dicamus: ne delinquas me domine deus meus. Et tam dixat deus meus. deus meus. ut quid me deliquisti? & dicet deus meus ne discesseris ame. Si a corpore non recedit? recessit a cte? Cuius g uox erat? in pmi hominis? Ex illo g ostendens ueram carnem se portare dixit. Deus meus. deus meus? ut quid me deliquisti? Non illum dimisit deus. Si ce non dimittit credentem in se. xpin dimittet pater & filius. & spiritus sanctus unus deus? Si; pionam in se transfiguraiat pmi hominis. Scimus dicente

apl̄o: quia uetus homo noster crucifixus
est cruci cum illo. Non autem careremus
uetustate: n̄ nos crucifigēt in infirmitate.
Ad hoc uenit ut renouemur in illo: q̄
desiderando eum & passionem eius imitan
do renouamur. Ergo uox infirmitatis erat:
uox erat nr̄a qua dictum est: quare me de
reliquisti. Inde ibi dictum est uerba delic
torum meorum: tamquam dicēt. Hec ūba
ex p̄sona peccatoris: in me transfigurata sunt.
Ne discesseris a me: intende in adiutorium
meum domine deus salutis meę. Ipsa ē salus
fr̄s mei: de qua salute exquisierunt ꝓphe:
sicut dicit apl̄s petrus. Et non acceperunt
qui inquisierunt: s̄ inquisierunt & pre
nuntiauerunt: & uenimus nos & inuenim⁹
qd̄ illi exquisierunt. Et ecce nos nondum
accepimus: & nascentur post nos. & inuen
ent quod nec ipsi accipient: & transibunt
ut omnes simul in fine diei. cum patriarchis
et ꝓphis. & apl̄is denarium salutis accipia
mus. Et enim nostis mercennarios uł operarios
diuersis temporib; ductos ad uineam: merced ē
tamen parit̄ acceperunt. Et ꝓphe g̊ & apl̄i
et martires & nos. & qui post nos erunt
usq; in finem seculi in ipso fine accepturi su
mus salutem sempiternam: ut contemplan
tes gl̄am dei & eius faciem intuentes. eum
laudemus in ęternum sine defectu: sine aliqua
pena iniquitatis: sine aliqua p̄uersitate peccati:
laudantes deum & non iam suspirantes. s̄ in
herentes illi cui usq; in finem suspirauimus:
et in spe letati sumus. In illa enim ciuitate eri
m⁹ ubi bonū nr̄m d̄s ē. lum̄ d̄s ē. panis d̄s ē. uita d̄s ē. q̄cq̄d ē bonū
nr̄m a quo p̄egnantes laboramus. in illo inue
niemus. In illo erit requies: quam m̄ recor
dantes: necesse ē ut doleam⁹. Illud enī sabbm̄
recordemur: in cuius recordatione tanta dic
ta sunt: & nos tanta dicē debemus: & dicentes
n̄quam tacē: n̄ ore s̄ corde. Q̄a sic ore tacem⁹:
ut corde clamare possimus;

In finem canticū dauid pro iditum.

Psalmi huius quem modo canta
uimus & tractandum suscepi
mus: titulus est. In finem pro
idithum: canticum ipsi dauid. Cuiusdam g̊
qui uocatur idithum uoces expectande & audi
ende sunt: & si esse unus quisq; nostrum po
tuit idithum: in eo quod cantat inuenit se
et audit se. Videris enim quis uocatus fuit
idithum: secundum hominum priscam na
tiuitatem. Nos autem audiamus quid inter
p̄tetur hoc nomen: & in ipsa int̄p̄tatione
nominis: queramus intelligentiam uitatis.
Sicut g̊ inquirentes reppire potuimus in eis
nominib; que nob̄ ab studiosis diuinarum
litt̄arum ex hebreo eloquio in latinum int̄
p̄tata sunt: idithum int̄p̄tatur transiliens
eos. Quis ē g̊ iste transiliens. uł quos transi
liet: quia transiliens non nude positum est. s̄
transiliens eos. Transiliendo enim cantat.
cantando transiliens. Siue transiliendo can
tet. siue cantando transiliat: transilientis
tamen canticum pauloante cantauimus.
utrum & nos transilientes uidit deus. cui
cantauimus. S; siquis transiliens cantauit: gau
deat se esse quod cantauit. Siquis autem t̄re
adhuc inherens cantauit: optet se ēē quod
cantauit. Quosdam enim inherentes humo.
curuatos in t̄ram. ea quę una sunt cogitan
tes: in reb; transeuntib; spem ponentes tran
siliuit iste: qui uocatur transiliens eos. Quos
enim transiliuit: n̄ remanentes: Nostis quos
dam psalmos inscribi canticum graduum: &
ibi quidem in g̊ca lingua satis euidens ē qui
dicit .m. anabathmon. Anabathmon enim g̊
dus ē: s̄ ascendentium non descen.. den
tium. Latinus quia non potuit ꝓpe .. dicē.
gen̄aliter dixit. Et q̄m gradus appellauit:
ambiguum reliquit: utrum ascendentium
essent: an descendentium. S; quia n̄ sunt
loquele neq; sermones. quorum non audi
antur uoces eorum: exponit sequentem
lingua p̄cedens: & fit c̄tum in alia. quod
ambiguum erat in alia. Quom̄ g̊ ibi ascen
dens quidam cantat: sic & hic transiliens.
Est autem hec ascensio & ista transilitio.
non pedibus. non scalis. non pennis. et
tamen si int̄iorem hominem attendas. et
pedib; & scalis & pennis. Nam si n̄ pedib;.

quomodo dicit homo interior: non veniat mihi
pes superbie. Si non scalis: quid sunt quas vi
dit iacob ubi erant ascendentes angeli et
descendentes. Si non pennis. quis est qui
dicit. quis dabit mihi pennas sicut columbe:
et volabo et requiescam. Sed in rebus corpora
libus aliud sunt pedes: aliud scale: aliud
penne. Intus autem et pedes et scale et penne
affectus sunt: et bone voluntates. His ambu
lemus. his ascendamus: his volemus. Cum ergo
audit quisque transilientem hunc. et imitari
eligit: non querat levitate corporis transili
re fossas. aut aliqua altiuscula prevolare
saliendo: sed quod ad corpora attinet dico.
Nam fossas enim transiliunt. Succensa igni
et suffossa: ab increpatione vultus tui peri
bunt. Que sunt enim succensa igni et effo
ssa. que ab increpatione domini peribunt:
nisi peccata. Succensa igni sunt que facit male
ardens cupiditas: et effossa sunt que facit male
iacens timiditas. Hinc enim peccata omnia:
aut cupiendo aut timendo. Transiliat ergo iste
omnia: quibus teneri posset in terra. Erigat
scalas suas: exerat pennas suas: videat utrum
quisquam agnoscat hic se. Immo vero in do
mini gratia multi se agnoscunt: qui forte iam
vilem habentes mundum. et omnia que de
lectant in mundo: eligunt vivere dum hic
vivunt in gaudiis quibusdam spiritualibus. Et
hec unde erunt adhuc ambulantibus super terram:
nisi ex divinis eloquiis et ex verbo dei. ex pa
rabo la aliqua scripturarum scruta
ta ed et investigata. ex dulcedine inventio
nis: quam precessit labor inquisitionis. Sunt que
dam delicie sancte et bone in libris: neque enim
sunt in auro et argento. in epulis atque lu
xuria: in venatibus et piscatibus. in ludo et ioco.
in theatricis nugis: in affectandis et apprehen
dendis ruinosis honoribus: neque enim vera sunt
gaudia in his omnibus et in his libris nulla sunt.
Immo vero anima illa una transiliens. et in his
delectata dicat: quia verum dicit: et secura
dicit. Narraverunt mihi iniqui delectationes
suas: sed non sicut lex tua domine. Veniat ad
huc iste idithum: transiliat eos qui delectantur

in imis: et delectetur in his. et gaudeat in ver
bo domini: in delectatione legis altissimi. Sed
quid dicemus. Et hinc transiliendum est in
aliud: an huc usque habet quo transiliat. qui
transilire desiderat. Voces potius eius audiamus.
Iam enim iste transiliens videtur mihi quod inha
bitat in eloquiis domini: et ibi didicit hec
que audituri sumus.

Psalmus tricesimus octavus.

Dixi custodiam vias
meas: ut non delin
quam in lingua mea.
Credas quod legendo
disserendo. predicando.
monendo. obiurgan
do. hortando: cum
usaretur in opere. cum exerceretur in difficulta
tibus quibusdam humanis: homo agens inter
homines quamvis iam transiliens eos qui non
delectantur his. quia difficile est ut quisque
lingua non labatur et peccet: et qui lingua
non peccavit ut scriptum est: hic perfectus est
vir. aliqua forte penitenda dixerat: et lapsa
erant ab ore que vellet revocare nec posset.
Nec enim lingua frustra in vido est: nisi quia
facile labitur. Videns ergo quam esset difficile
ut necessitatem loquendi haberet homo. et
in loquendo non aliquid diceret quod di
xisse nollet: et tedio affectus ex his peccatis
que sivit evitare talia patitur hanc dif
ficultatem transiliens. Non me iudicet:
qui non est transiliens. Transiliat et expe
riatur quod loquor: tunc enim erit et
testis. et filius veritatis. Cum ergo hec ei contigis
sent statuerat non loqui: ne aliquid diceret
quod locutum esse peniteret. Hoc indicant pri
ma verba eius. Dixi custodiam vias meas: ut
non delinquam in lingua mea. Custodi ergo
vias tuas o idithum: et noli delinquere in
lingua tua. Perpende quod dicturus es: exa
mina. consule interiorem veritatem: et sic profer
ad exteriorem auditorem. Quis ista conservet
plerumque in perturbatione rerum. in occupa
tione animorum: dum ipsa infirmitas anime
quam aggravat corpus quod corrumpitur

et audire uult & dicere: Audire intus: dicere foras.
Aliquando perturbata studio dicendi deficit in
diligentia cognoscendi: & in his dicit aliquid
quod forte dicendum non esset. Contra hoc re
medium: melius est silentium. Stat enim pec
cator: propria quadam nota peccati. Superbus quis
quam & inuidus audit loquentem transilien
tem: captat uerba: proponit laqueos. Difficile est
ut non inueniat aliquid non ita dictum ut
dici debuisset: nec audiendo ignoscit: sed ca
lumpniatur inuidendo. Contra hos iste idi
thum: transiliens eos silere elegerat. Unde ita
cantauit. Dixi custodiam uias meas: ut non
delinquam in lingua mea. Quamdiu capior
a calumpniosis. aut captor: & si non capior
custodiam uias meas: ut non delinquam in
lingua mea. Quamuis transilierim delectati
ones terrenas: quamuis non me capiant tem
poralium rerum uolatici affectus: quamuis
iam hec una despiciam & ad meliora consur
gam: in ipsis tamen melioribus sufficit michi
delectatio intelligentie coram deo. Quid mihi
opus est captanda loqui: & dare aditum ca
lumpniantibus: Dixi ergo custodiam uias meas
ut non delinquam in lingua mea. Posui ori
meo custodiam. Quare hoc: Propter pios.
propter studiosos: propter fideles & sanctos:
Absit. Illi sic audiunt ut. quod probant laudent:
quod autem improbant inter multa forte que
laudant ueniam dent potius quam calump
niam parent. Propter quos ergo uis custodire
uias tuas. ut non delinquas in lingua tua: &
ponis ori tuo custodiam: Audi. Dum consistit
peccator aduersus me. Non consistit ad me: sed con
sistit aduersus me. Quid dicturus: Postremo un
de satisfaciam carnali: De spiritalibus loquor fo
ris uidenti & audienti: intus surdo & ceco.
Animalis enim homo: non percipit que sunt
spiritus dei. Nisi autem animalis inueniretur: quam
calumpniaretur: Beatus qui narrat uerbum
auri audienti: non auri peccatoris adstantis
aduersus se. Tales enim multi circumstabant
et circumfremebant: quando ille uelut ouis
ad immolandum ductus est: & sicut agnus co
ram tondente se sine uoce sic non aperuit os suum.

Quid enim dicas turgidis. turbidis. calumpnio
sis: litigiosis. uerbosis: Quid dicas sancte & pie &
de religione transiliens eos: quando ipsis libenter
audientibus. discere cupientibus. ueritatis cibo inhian
tibus. auide accipientibus. & dominus ait: adhuc
multa habeo uobis dicere sed non potestis illa portare
modo. & apostolus. Non potui uobis loqui quasi spiritalibus.
sed quasi carnalibus: non tamen desperandis sed nutri
endis. Sequitur enim. Tamquam paruulis in
xpo lac uobis potum dedi non escam. Nondum
enim poteratis. Ergo uel nunc dic: sed neque ad
huc quidem potestis. Noli ergo festinare audire
quod non capis: sed cresce ut capias. Sic paruu
lum alloquimur in sinu matris ecclesie pio lacte
nutriendum: & ad escam mense dominice ido
neum faciendum. Quid autem uel tale dicam
peccatori adstanti aduersus me idoneum se putan
ti aut fingenti ad ea que non capit: ut cum
ego dixero & ille non ceperit. non se putet non
cepisse. sed me defecisse: Ergo propter hunc pec
catorem adstantem aduersum me: posui ori
meo custodiam. & quid secutum est: Obsur
dui & humiliatus sum: & silui abonis. Patitur
difficultatem iste transiliens in quodam gra
du in quo transiliuit: & querit inde transi
lire: ad euitandam hanc difficultatem. Pec
care timebam ut non loquerer: ut silen
tium mihi imponerem. Hoc enim dixeram: custo
diam uias meas ut non delinquam in lingua
mea. Et dum timeo loqui ne peccem: obsurdui
et humiliatus sum: & silui abonis. Dum nimis
timeo ne loquar aliqua mala: tacui omnia
bona. Obsurdui & humiliatus sum: & silui
abonis. Unde enim dicebam bona: nisi quia
audiebam: Auditui enim meo: dabis exulta
tionem & leticiam. Et amicus sponsi stat. et
audit eum: & gaudio gaudet propter uocem
non suam sed sponsi. Ut uera dicat: audit que
dicat. Nam qui loquitur mendacium: de suo
loquitur. Quiddam ergo triste & molestum passus
est iste: & hac sua confessione id quod passus est
cauendum ammonet non imitandum. Timen
do enim nimis ut dixi: ne diceret aliqua non
bona: statuit sibi nulla dicere uel bona. Et quam
statuit tacere: cepit non audire. Stans enim si

transiliens es: expectas adeo audire qd dicas
homini. Int diuitem dm & inopem querentē
quid audiat cur tu taceas transiliens: qui
posses hinc audire & hac dicē: Eligis hac
non dicē: non mēberis hinc audire. Contēp
nis pauperem: contempnis adiuite. Oblitus es
seruum te esse quem constituit dominus
sup familiam suam: dare conseruis cibaria.
Quid g queris accipe: qd piger es erogare.
Merito g qm qd accepas dicere noluisti: impe
dieris ne accipias: qd accipe cupiebas. Aliqd enim
uolebas: aliquid habebas. Da qd habes: ut me
rearis accipe quod non habes. Ergo quasi cū
posuissem ori meo custodiā mq indixissē silentiū:
quia uidebā ubiq piculosū eloquiū: factū ē inquit
ī me qd nolebā. Obsurdui: & humiliat sū. Ī me humiliaui:
s humiliat sū. Obsurdui & humiliat sū: & silui a bonis.
Cepi non dicē bona: cum timeo ne dicam aliqa
mala: & rep̄hendi consilium meum. Silui
enim a bonis: & dolor meus renouatus est.
A dolore quippe quodam: quem m inflixe
rant calumpniatores & rep̄hensores tanqm
requieueram in silentio: & cessauerat dolor ille
qui factus fuerat a calumpniantibus. S; ubi si
lui a bonis renouatus est dolor meus: cepi plus
dolere tacuisse me que dicē deberem: quam
dolueram dixisse que dicē non deberem.
Renouatus est dolor meus: & in meditatione
mea exardescet ignis. Cepit ēē inquietum cor
meum: uidebam insensatos. & tabescebam
non arguebam: & me sic tacentem. Zelus dom
tue comedebat me. Respexi enim ad dnm
meum: qui dixit. Serue nequam & piger
dares pecuniam meam nummulariis: & ego
ueniens cum usuris exigerem. Et qd sequitur
auertat deus a dispensatoribus suis. Proicitur in te
nebras exteriores ligatis manibus & pedibus: seruus
non euersor ad pdendum: s; piger ad erogandū.
Quid expectare debent qui cum luxuria
consumpserunt: si dampnantur qui cum pi
gricia seruauerunt. In meditatione mea ex
ardescet ignis. Et positus in hac fluctuatione
dicendi & tacendi: int eos qui calumpniari
parati sunt. & eos qui affectant instrui: inter
habundantes & inopes: factus opprobrium his
qui habundant & despectio sup bis: respici
ens eos beatos qui esuriunt & sitiunt iustitiā:
laborans in utroq. afflictus in utroq: pici
tans ne proiciat margaritas porcis. pici tans
ne eroget cibaria conseruis: in hoc estu que
siuit alium meliorem locum ab hac dispensa
tione in qua sic laborat homo & pici tatur:
et suspirans in finem quendam ubi ista non
erat passurus in illum in quam finem quo dic
turus ē bono p̄rogatori dominus. intra in gau
dium domini tui: locutus sum inquit in lin
gua mea. Int estus. int picula h. int difficul
tates. quia ita delectat lex dni: ut tam ppt habūdan
tiā scandalorum refrigescat caritas multorum:
int hos g estus locutus sum inquit in lingua
mea. Cui. Non auditori quem uolo erudire:
s; auditori a quo uolo erudiri. Locutus sum
in lingua mea illi a quo int audio: si qd bonum si
qd uerū audio. Qd locut es: Notū fac m dne finē meū.
Notū m inqt fac domine finem meum. Transili
ui enim quedam: & ueni ad quedā: & ea in que
ueni meliora sunt eis a quibus transiliui. S;
restat adhuc quo transiliendum sit: non
enim hic remanebimus. ubi temptationes.
ubi scandala. ubi auditores & calumpniato
res. Finem meum m notum fac. Finem q
m deest: non cursum qui m adest. Finem
illum dico quem currens intuebatur apls:
et de sua imp̄fectione confitebatur: aliud
in se intuens. aliud alibi querens. Ait enī.
Non quia iam accepim: aut iam pfectus sim.
Fratres. ego me ipsum non arbitror apprehen
disse. Et ne dicēs si non app̄hendit apostol
ego app̄hendi: si pfectus non ē apls. ego
pfectus sum: uide quid agat. attende quid
agat. attende quid dicat. Quid g agis o apls.
Nondum app̄hendisti: nondum pfectus es.
Quid agis. Ad quam actionem me horta
ris. Quid m imitandum sequendumq ppo
nis. Unum autem inquit que retro oblit:
in ea que ante sunt extentus: scdm inten
tionem sequor ad palmam sup̄ne uocatio
nis dī in xp̄o ihū. Scdm intentionem. n̄
dum scdm puentionem: n̄dū scdm app̄hen
sionem. Non relabamur unde iam transil

mus: nec remaneamus in illis in que iam ue
nimus. Curramus intendamus: in uita sumus:
nec tam sic securus ex eis que transiit. quam sol
licitus p hec ad que nondum puenit. Que re
tro inquit obliscis in ea que ante sunt extен
dis: secm intentionem sequor ad palmam sup
ne uocationis dī in xpō ihu: ipse est finis. Unum
autem. hoc ē illud unum: domine ostende nob̄
patrem & sufficit nob̄. Unum autem: que &
una dr in alio psalmo. Unam petij a domino
hanc requiram. Que retro obliscis: in ea que
ante sunt extendis. Unam petij a domino
hanc requiram: ut inhabitem in domo dn̄i p
omnes dies uite mee. Propē quid. Ut contempler
delectationem domini. Ibi enim gaudebo de
loco: non timebo ab aduersario. Ibi enim con
templator mecum erit amicus: non calumnia
tor inimicus. Hoc desiderauit iste iterum notum
sibi fieri cum hic esset ut sciret quid sibi deesset:
et non tam gauderet de his ad que puenerat.
quam desideraret ea ad que nondum puenerat:
et ex quibusdam tam transitis non remaneret
in ea. sed desiderio reparetur in supna: usque
ille qui quedam transiuerat omnia transiturē:
et ab irrorationē quarundam guttarum dom
icarum de repentinarum nube uenientium. ue
niret sicut ceruus ad fontem uite. & in illo
lumine uideret lumen: & absconderetur in uul
tu dei a conturbatione hominum: ubi dicet
bene est. ultra michi uolo: omnes hic amo.
neminem timeo. Bonum desiderium sanctum
desiderium. Qui iam hoc habes congaudete
nob̄: & orate ut perseuerantē habeamus: ne
inter scandala deficiamus. Iam & nos p
nob̄: hoc idem rogamus. Non enim nos
digni qui p nob̄: & nos indigni qui p nob̄ ore
tis. Auditoribus suis quib̄ p̄dicabat ūbum dī:
se commendabat apl̄s. Orationi instantes.
uigilantes in illa. Orantes simul & p nob̄: ut
deus aperiat nob̄ ostium ubi ad loquendum
mysterium eius: ut manifestum illum sicut
oportet me loqui. Orate g̃ p nob̄ fr̄s: ut &
quod tacendum est bene taceamus: & qd
dicendum est bene dicamus. Certum hoc
desiderium nouī in paucis ēe: nec me optime
intelligunt. in qui gustauerunt unde loquor:
loquimur tamen omnib̄: & habentib̄ tale desi
derium. & nondum habentib̄. Habentib̄ ut nobis
cum in illa subsistere: non hīrib̄ ut pigriam
exercuant. uma transiliant: ad dulcedinem legis
domini ueniant: non in delectationib̄ inquiet
remaneant. Narrant enim multa mira: et
laudant multa mira: inqua inquit. Et reuera
et illa inqua hīnt delectationem: sed non sicut lex
tua domine. Dicant & nobiscum qui credunt hec
dicē & nos. Negotium enim hoc intus est: nullī
ubi ostendi potest. Sed qui hoc agit: credat
esse & in alio: non solum se putet accepisse qd
dei ē. Dicat & in his iterum. Notum fac mihi
domine finem meum: & numerum dierum me
orum qui ē. Numerum dierum quero: qui est.
Sic possim dicē: sic possim intelligē numerum
sine numero: q̄m possunt dici anni sine annis.
Ubi enim anni. utiq; quasi numerus: sed tam
tu idem ipse es. & anni tui nō deficient. Nu
merum dierum meorum innotuit fac: sc qui ē.
Quid g̃: iste numerus in quo tu es non ē. Plane
si attendam bene: non ē. Si hieram quasi est:
si transiit non ē. Si ab isto me excutiens sup
na contempler: si transeuntia manentib̄ compa
rem: uideo quid uere sit. Quid autem magis
uideatur esse quam sunt. Dicturus sum ne esse
istos dies meos. Vel inquam dies esse dicuntur
sum. & tam magnum hoc ūbum huic cursui
rerum labentium temere dabo. Ita g̃ ipse defi
ciens pene non sum: ut excidit in qui dixit
ego sum qui sum. Est g̃ aliquis numerus die
rum. Vere est: & sine fine ē. In his autem dieb̄
dicam aliquid ēe. Si teneo de quo die inter
gat utrum sit. uel si interrogat me: tene unde me
interrogat. Teneo diem istum. Si teneam hesternum:
teneo & hodiernum. Sed hesternum in
quis non teneo: quia iam non est. Istum autem
teneo in quo sum: & qui mecum est. Iam de
isto excedit ē: iam quantum a prima luce transi
erit. Nonne iste dies: a prima hora cepit dies.
Vain primam horam eius: da ih & secundam ei.
quia forte & ipsa transiolauit. Terciam inquis
dabo ē. Forte enim in ipsa nunc sumus. Certe
g̃ sunt isti dies: & est tertia dies. Si terciam

dabis: non diem sed horam dabis. Verumtamen
nec hoc tibi quidem concedo: si mecum ista ut
cumque transilisti. Da mihi vel horam terciam: ipsam
mihi da in qua es. Si enim aliquid eius iam preteriit:
et aliquid eius restat adhuc. nec quod preteriit
mihi potes dare quia iam non est: nec quod restat
quia nondum est. Quid mihi et de hora ista que nunc
pagitur dabis? Quid mihi de illa dabis? Cui com
mittam hoc verbum: ut dicam est? Cum dicis ipsum
est. certe una sillaba est. et momentum unum est.
et tres litteras sillaba habet. in ipso ictu. Ad secundam
huius verbi litteram non pervenis: nisi prima finita
fuerit. Tercia non sonabit: nisi cum et secunda tran
sierit. Quid mihi de hac una sillaba dabis? Et te
nes dies: quia unam sillabam non tenes? Mo
mentis transvolantibus: cuncta rapiuntur. Torrens
rerum fluit: de quo torrente ille in via bibit pro nobis:
quia iam exaltavit caput. Isti ergo dies non sunt.
Ante abeunt pene quam veniunt: et cum ve
nerint stare non possunt. Iungunt se secuntur
se: et non se tenent. Nichil de preterito revoca
tur. Quod futurum est transiturum expectatur:
nondum habetur dum non venit: non tenetur
dum venit. Numerum ergo dierum meorum qui
est. non istum qui non est. et quo me difficilius
et periculosius perturbet: et est et non est. Nec esse
possum dicere quod non stat: nec non esse quod
venit et transit. Est illud simplex quero. est
verum quero: est germanum quero: est quod
est in illa ierusalem sponsa domini mei: ubi non
erit mors. non erit defectus: non erit dies
transiens sed manens: quia nec hesterno prece
ditur. nec crastino impellitur. Hunc inquam
numerum dierum meorum qui est. notum mihi
fac: ut sciam quid desit mihi. Hoc enim mihi deest
hic laboranti: et quamdiu mihi deest: non me
dico perfectum. Quamdiu hoc non accipio dico:
non quia iam accepi: aut iam perfectus sum.
Sequor autem ad palmam superne vocationis
dei: hanc accipiam pro mercede cursus mei. Man
sio quedam erit finis currendi: et in ipsa
mansione. patria sine peregrinatione sine sedici
one: sine temptatione. Ergo notum fac mihi
hunc numerum dierum meorum qui est ut
sciam quid desit mihi: quia nondum ibi sum

ne superbiam ex eo in quo iam sum: ut inveni
ar in illo non habens meam iusticiam. In compa
ratione enim illius boni quod est attendens ista
que non ita sunt: et plus mihi videns deesse quam
adesse: ero humilior ex eo quod deest: quam ela
tior ex eo quod adest. Nam qui putant se aliquid
habere cum hic vivunt superbiendo: non accipiunt
quod deest. quia magnum putant esse quod adest.
Qui enim putat se aliquid esse cum nichil sit.
se ipsum seducit. Nec isti ex hoc magni sunt.
Nam et inflatio et tumor imitatur magnitudi
nem: sed non habet sanitatem. Iam ergo iste transiliens
agens quiddam in corde occultum quod non no
vit nisi qui pariter agit: tamquam noto sibi fac
to fine suo impetrans quod rogavit. noto sibi
facto numero dierum suorum non qui transit
sed qui est: attendit ad hec que transiliuit. et com
paravit noticie superiori. Et tamquam diceres ei
quare desiderasti numerum dierum qui est. Quid
enim de diebus istis dicis? De illo alto atten
dens: hec ait. Ecce veteres posuisti dies meos.
Veterascunt enim. Ego novos volo. novos
numquam veterascentes: ut dicam vetera
transierunt ecce facta sunt nova: nunc in
spe. tunc in re. Innovati enim fide et spe.
quanta adhuc vetera agimus? Non enim sic
xpo induti sumus: ut ex adam iam nichil
portemus. Vide veterascentem adam: et
innovari xpm in nobis. Et si exterior inquit homo
noster corrumpitur: sed interior innovatur de die
in diem. Ergo ad peccatum ad mortalitatem.
ad pretervolantia tempora: ad gemitum et la
borem et sudorem ade: ad etates succedentes
non manentes. ab infantia usque ad senectutem
sine sensu transeuntes: ad hec attendentes videa
mus hic veterem hominem. veterem diem: vetus
canticum vetus testamentum. Conversi autem
ad interiora. ad ea que innovanda sunt pro his
que immutabuntur: inveniemus hominem
novum. canticum novum. testamentum no
vum. diem novum. et sic amemus istam no
vitatem: ut non ibi timeamus vetustatem.
Nunc ergo in hoc cursu: transimus a veteribus ad
nova. Ipse transitus agitur cum corrum
puntur exteriora et innovantur interiora: do

nec etiam hoc ipsum quod exteriuis corrum
pitur reddat debitum nature: ueniat in mor
tem. renouetur. & hoc in resurrectione. Tunc
fient reuera omnia noua reliqua que nunc sunt
in spe. Agis ergo aliquid nunc aueteribus te exuendo:
et innoua currendo. Innouatur ergo currens iste:
et in ea que ante sunt extentus: notum in
quit fac mihi domine finem meum: & numerum
dierum meorum qui est: ut sciam quid desit
mihi. Ecce trahit adhuc adam: & sic festinat ad
xpm. Ecce inquit ueteres posuisti dies meos. Ve
teres dies ex adam: ueteres illos posuisti: uete
rascunt cotidie & sic ueterascunt: ut aliquando
etiam consumantur. Et substantia mea tanquam
nichil ante te. Ante te domine tanquam
nichil substantia mea: colligen ante te qui uides hoc.
Et ego cum uideo: ante te uideo:
ante homines non uideo. Quid enim dicam:
quibus uerbis ostendam nichil esse quod sum. in
comparatione eius quod est. Si intus dicitur: intus ut
cumque sentitur. Ante te domine ubi oculi tui sunt:
non ubi oculi humani sunt. Quid ubi oculi tui sunt.
Substantia mea tanquam nichil. Veruntamen uniuersa
uanitas: omnis homo uiuens. Veruntamen. Quid
enim dicebat. Iam ecce transiliui mortalia omnia:
et una contempsi: calcaui terrena. ascendi ad de
lectationem legis domini: fluctuaui in dispensati
one numinorum dominicorum: desideraui etiam
finem illum cuius non est finis. Desideraui nume
rum dierum meorum qui est: quia numerus
istorum dierum non est. Ecce iam talis sum tanta
transiliui: in ea que stant sic in hio. Veruntamen
sicut mihi hic sum. quamdiu hic sum. quamdiu
in hoc seculo sum: quamdiu carnem mortalem
porto: quamdiu temptatio uita humana est super
terram. quamdiu inter scandala suspiro. quamdiu
timeo ne cadam qui sto. quamdiu mihi incerta
sunt & mala mea & bona mea: uniuersa uani
tas omnis homo uiuens. Omnis inquam & he
rens & transiliens: & ipse idithum ad uniuer
sam uanitatem ob hoc pertinet: quia omnia
uanitas. & uanitas uanitatum. Que habun
dantia homini in omni labore suo: quo ip
se laborat sub sole. Numquid & idithum
sub sole adhuc est: Habet aliquid sub sole:

aliquid habet ultra solem. Sub sole habet euigilare. dor
mire. manducare. bibere: esurire. sitire. iugere.
fatigari. saturari: puerescere. iuuenescere. senes
cere: incerta habere que optat & timet. Hec omnia
sub sole habet etiam ipse idithum: etiam ipse
transiliens eos. Unde ergo transiliens: Ex illo de
sidio: notum mihi fac domine finem meum. Hoc
enim desiderium ultra solem est: non est sub sole.
Sub sole omnia uisibilia. Quicquid uisibile
non est: sub sole non est. Non est uisibilis fi
des: non est uisibilis spes. non est uisibilis cari
tas. non est uisibilis benignitas: non est uisibilis
postremo timor ille castus permanens in seculum seculi.
In his omnibus dulcedinem habens consolationemque
idithum & ultra solem conuersans: quia con
uersatio eius in celis est: ex his que adhuc sub sole
habet gemit: & ista contempnit & dolet: in illa
mardescit eaque desiderat. Locutus est de illis:
loquatur & de istis. Audistis concupis
cenda: audite contempnenda. Veruntamen
uniuersa uanitas: omnis homo uiuens. Quamquam
in imagine ambulet homo. In qua imagine nisi
illius qui dixit: faciamus hominem ad imagi
nem & similitudinem nostram. Quamquam
in imagine ambulet homo. Ideo enim quam
quam: quia magnum aliquid imago hec. &
hoc quamquam secutum est tamen: ut illud quod
audistis quamquam ultra solem sit. hoc autem
quod sequitur tamen sub sole sit: & illud pertineat
ad uitatem. hoc ad uanitatem. Quamquam ergo
in imagine ambulet homo: tamen uane contur
batur. Audi conturbationem eius & uide si
non est uana ut calces eam. transilias eam: &
habites in excelsis: ubi non est ista uanitas. Que
uanitas: Thesaurizat & nescit cui congregabit
ea. Omnisana uanitas. Beatus cuius est dominus
spes eius: & non respexit in uanitatem et
insanias mendaces. Delirare tibi uideor auare
cum hec loquor: anicularia tibi uidentur hec
uerba. Tu enim uidelis homo magni consilii mag
neque prudentie. excogitas cotidie genera ad
quirende pecunie: de negotio. de agri cul
tura. fortassis & de eloquio: de iuris consul
tatione. de milicia: addis & de fenore: ho
mo cordatus nichil pretermittis omnino unde

nummul sup nummum ponatur: & in occulto diligentiul congregetur. Dep̃dat hominem: cuiel dep̃datorem. Quod facis: tamel tamen ne patiaris. Et in eo quod pateris: non te corrigis. S; non pateris. Prudens enim homo es. S; etiam bene seruas: non solum bene colligis: habel ubi ponas: cui committas: q̃m multul depereat ex eo qd congregasti. Interrogo conscium: discutio prudentiam tuam. Ecce collegisti: ecce tra seruasti: ut mel̃ possis amittere eorum que seruasti. Dic mihi: cui seruas? Non tecum ago. non commemoro. non exaggero. quicquid aliud mali hec auaricia inuitatis tuis: hoc unum ꝓpono hoc discutio: quod mihi dat occasio lectionis huius psalmi. Prouisul colligis thesaurizas. Non dico ne forte dum colligis colligatis: non dico ne forte cum uis esse p̃do sis p̃da. Hoc apud [illegible] eloquar: forsasse enim peculi auaritiam [illegible] non audisti. aut n̄ intellexisti. Non dico inquam ne forte cum uis esse p̃do minoris: sis p̃da maioris. Non enim seruis esse te in mari: nec cernis minores pisces a maioribus deuorari. S; non dico ista: non dico difficultates & pericula. in ista conquisitione pecunie: quanta patiantur qui eam colligunt: quam in omnibus periclitentur: quam in omnibus pene mortem uideant. Transeo hec omnia. Prouisul colligis nullo contradicente: seruas nullo auferente. Excute conscium ac prudentiam tuam tantam qua me deridel: qua me insipientem putas hec loquentem: & dic mihi. Thesaurizas: cui congregabis ea. Video q̃d uelis dicere: quasi q̃s uis dicat huic si occurreris. Dicitur et. filiis meis seruo. Hec est ingens precatio excusatio inuitatis: filiis inquis meis seruo. tua seruas filiis tuis. Itane hoc non nouat iudicibus. Nouat ea plane: si iudex uerbi gratia epulabatur & ideo crepabat. q̃ ad diem nouus festinabat. Illa ecce dicatur tibi filiis tuis. S seruas transire ad posteros: immo uero transiens transeuntibus. Nam transiturum te sic dixi: quasi nunc maneas. Ipse hodie ex quo loqui cepimus usq; ad hoc momentum: semper quia senuimus. Neq; enim cani & mutata capillorum tuorum: & nunc cum stas cum hic es. cum agis aliquid cum loqueris: in te crescunt capilli tui. Neq; enim repente creuerunt: ut consocem quereres. Agitur & erat transuolans & intelligentibus & non sentientibus: & aliud male occupans. Transi tu: et seruas transeunti filio tuo. Primo hoc ante quero. Scis eum possessurum cui seruas: aut si nondum natus es scis nasciturum. Seruas filiis mecum an futuris mecum an possessuris. nec reponis thesaurum ubi reponendus est. Non enim dominus tuus seruo suo tale consilium daret: ut peculium tuum p̃deret. Peculiosus seruus es. cuiusdam magni patris familias: quod amas & quod habes ipse te dedit: & non uult ut p̃das quod te dedit. qua & se ipsum te dabit. S; nec hoc inquam quod te ad tempus de[illegible]am ne dic: uult ut p̃das. Vtrum est ex su[illegible]tas: supple dicitur rei necessitatis tue: tam superfluum deputatur. Nec hoc uolo ut p̃das: aut dominus tuus. & quid facio. Vigila: ubi posuisti non est tuus locus. Certe seruare uis auaricie: uide ne forte & ipsi auaricie congruat consilium meum. Habe enim uis q̃ habes: & non p̃de. Ostendo tibi locum ubi ponas: ne thesaurizes in ira nesciens cui congregas ea: & postea quemadmodum consumptura sit: qui possidebit. qui tenebit. Forte enim possessor possidebitur: & quod ante habebit non tenebit. Forte cum ei seruas: an requam ille uenias tu p̃des. Sollicitudinem tue consilium deo. Thesaurizate uobis thesaurum in celo. Hic in ira si uelles seruare diutius: quereres horeum. Forte non crederes domui tue: ap̃e domesticos tuos. Commendares ad uicinum argentarium. Difficile est enim ibi casus: fur non facile accedit. bene omnia seruantur. Quare ista cogitas: hi quia non habes melius ubi seruet. Quid si dabo melius. Dicam tibi. Noli commendare huic minus idoneo: si est quidam idoneus illi commenda: ut magna horrea ubi pire non possint diutius tue: magnus sup omnes diuites est. Iam forte tu diceris es. Et quando audes tali commendare. Quid si ipse te hortatur. Agnosce

ullum. Non solum pecuniarias est: sed omnis
tuus est. Nolo inquit seruus meus pdas pe-
culium tuum: agnosce ubi ponas. Quare
ibi ponis: ubi possis amittere? Ubi & si non
amittas: ibi manere tu ppetuo non potes.
Est & alius locus: quo te transferam. Prece-
dat te quod habes: noli timere ne pdas. Bonus
ego eram: custos ego ero. Dicat tibi hoc: do-
minus tuus. Eadem tuam interroga: unde si
uelis illi credere. Dicturus es. Pactum habeo:
quod non uideo. Hic aliud uolo uidere.
Dum uis hic uidere nec hic uidebis: & ibi
nichil habebis. Nescio quos thesauros habes
absconditos in terra: cum procedis non eos
tecum portas. Venisti ad audiendum ser-
monem: ad colligendas unciones diuinas: co-
gitas de exactoribus. Numquid eas huc tecum
attulisti? Ecce nec nunc eas uides. Credis
te habere in domo: quod scis te posuisse.
Numquid scis non perdidisse. Quam multi redi-
erunt ad domos suas: & quod posuerant
non inuenerunt. Hic fortasse expauerunt
corda cupidorum. & quoniam dixi multos
sepe ad domum suam rediisse: & quod po-
suerunt non inuenisse: dixit quisq; in corde
suo. Absit episcope: bonum opta: ora pnobis.
Absit ut contingat: absit ut ita fiat. Credo
in deum quoniam qui posuit saluum inuenio.
Creditis in deum? & non creditis ipsi deo?
Credo in xpm: quia saluum erit qd posui.
Nemo accedit: nemo auferet. Securus uis esse
credendo in xpm? ut nichil perdas de domo tua:
securus eris potius credendo xpo. ut ibi po-
nas ubi consilium dedit. An securus es de ser-
uo tuo? & sollicitus es de domino tuo? Secu-
rus de domo? & sollicitus de celo? Ego in-
quis quomodo pono in celo? Dedi tibi consi-
lium: ubi dico pone. Quoniam perueniat ad ce-
lum: noli sicas. Pone in manibus pauperum:
da indigentibus. Quid ad te quomodo perueniat?
Non placuit quod ego accepi? An obtulisti
eum uni ex minimis meis fecisti: mihi fecisti?
Si habeat quispiam amicus tuus quosdam la-
cus & cisternas. & quecq; receptacula fabri-
carum. ad seruandum aliquem liquorem
uim uidelicet: quereres ubi absconderes ut
seruares fructus tuos. & dicet tibi ego tibi ser-
uo: haberetq; ille receptacula occulta aliqua
quam canales & transitus. ut photi clanculo
irent quod palam fundetur. & dicet tibi qd
habes hic funde? uideres autem tu non esse
illum locum ubi ponere cogitabas & timeres
fundere: ille qui sciret machinamenta que-
dam occulta locorum suorum. & dicet funde
securus: hinc illuc perueniet. Non uides qua:
si crede mihi quia fabricatus. fabricatus ergo per
quem facta sunt omnia: mansiones omni-
bus hic illuc uult preesse quod habemus: ne
hoc in via perdamus. Cum autem seruauis-
in via? dic mihi cui congregabis ea. Filios ha-
bes. unum plus numera: da aliquo & xpo.
Thesaurizat & nescit cui congregabit ea. via
ne conturbatur & nunc. Quoniam inquit
iste istibum respiciens uanitatem quandam.
suspiciens unitatem quandam: in medio po-
situs quoddam sub se habet: quoddam supra se.
Sub se habet unde transiluit: supra se habet quo se
extendit. Quale iste tam magnus? & nunc aut
quorundam transiluit. quorundam multa calca-
uit. quorundam temporalibus iam non tenetur. Non-
dum sum perfectus: nondum accepi. Spe enim
salui facti sumus. Spes autem que uidetur:
non est spes. Quod enim uidet quis quid sperat.
Si autem quod non uidemus speramus: per pa-
cientiam expectamus. Ergo & nunc que est
expectatio mea? Nonne dominus? Ipse est
expectatio mea: qui dedit ista omnia que
contempnam. Ipse mihi dabit & se. qui est super
omnia & per quem facta sunt omnia: & a quo
factus sum mihi omnia. Ipse est expectatio
mea dominus. Videtis istibum firi: videtis qui
non expecter. Nemo ergo se dicat perfectum. hic
decipit se. fallit se. seducit se: non potest hic
habere perfectionem. Et quid prodest qua prodet
humilitatem? & nunc que est expectatio
mea? Nonne dominus? Cum uenit: iam non
expectatur. Tunc erit illa perfectio. nunc
autem quantumcumq; transiit istibum
adhuc expectatur & iuba mea: ante te est
semper. Iam proficiens. iam ad ipsum tendens

et esse aliquantum incipiens: ante te ē semp
suba mea. Suba autem ista: & ante homines
est. Aurum habes. argentum habes. manci
pia. p̄dia. arbores. pecora: seruos. Hec uidi
et ab hominib; possunt: & esse quedam suba:
s; & suba mea ante te ē semp. Ab omnib; iniqui
tatib; meis erue me. Multa transiliui. Multa
quidem transiliui: s; si diximus quia peccatum
n̄ habemus. nos ipsos seducimus: & uitas in nob n̄
ē. Multa transiliui: s; ad huc tundo pectus et
dico. Dimitte nob debita n̄ra: sicut & nos di
mittimus debitorib; n̄ris. Tu g̊ expectatio mea:
finis meus. Finis enim legis xp̄c ad iustiam.
omni credenti. Ab omnib; non solum ab eis
ne reuoluar in ea que transiliui: s; ab omnib;
omnino ꝓpt̄ que m̄ m̄ pectus tundens dico:
dimitte nob debita n̄ra. Ab omnib; iniqui
tatib; meis erue me: ita sapientem & tenen
tem qd ait apl̄s. Quotquot g̊ pfecti sumus:
hoc sapiamus. Cum enim se dicēt nondum
ēē pfectum: ibi continuo secutus ait. Quot
quot g̊ pfecti sumus: hoc sapiamus. Quid est
quotquot pfecti? Iam dudum tu dixeras.
Non quia iam accepim: aut iam pfectus sim.
Sequere. dic totum. Vnum autem que retro obli
tus in ea que ante sunt extentus: secundum in
tentionem sequor ad palmam supne uocationis
dei in xp̄o ihu. Ideo nondum pfectus quia se
quitur ad palmam supne uocationis dei:
quam nondum inuenit: ad quam nondum
puenit. Si autem non est pfectus qui non
dum illuc puenit: quis n̄rm pfectus est.
Et tamen sequitur: & ait. Quotquot enim pfec
ti: hoc sapiamus. Tu non es pfectus o aplē.
et nos pfecti? S; excedit uob. quia & se m̄ pfec
tum dixit? Non enim ait quotquot estis pfec
ti hoc sapite: s; quotquot inquit pfecti hoc
sapiamus: cum pauloante dixisset: non q̄
iam accepim: aut iam pfectus sim. Aliter
g̊ hic non potes esse pfectus: nisi scias hic n̄
te esse posse pfectum. Hec erit pfectio tua:
sic te quedam transisse ut ad quedam ꝓperes:
sic quedam te transilisse ut restet aliud ad
quod omnib; transiliendum est. Hec tota fi
des est. Nam quisquis se iam puenisse putat:

in alto se ponit ut cadat. Quia g̊ ita sapio. q̄
me & imꝑfectum dico & pfectum: imꝑfectum
quidem quia nondum accepi aliquid qd uolo.
pfectum autem quia scio hoc ipsum quid m̄
desit: quia g̊ sic sapio quia humana contēp
no. quia letari in reb; peuntib; nolo: quia irri
deor ab auaro iactante se quod sit prudens. &
me irridente quod desipiam quia sic ago quia
hanc uiam carpo: opprobrium inquit insipi
enti dedisti me. Inter eos me uiuē uoluisti:
inter eos p̄dicare uitatem qui amant uani
tatem: & non possum n̄ irrideri ab eis: quia
spectaculum facti sumus huic mundo: et
angel & hominib. Angel laudantib;. hominib;
opprobrantib: immo & angel laudantib; &
uituperantibus: & hominib; uituperantib; & lau
dantibus. A dextris & a sinistris habemus ar
ma in quib; militamus p gloriam & ignobili
tatem: p infamiam & bonam famam: ut se
ductores & ueraces. Hec apud angelos. h̄ apud
homines: quia & apud angelos sunt sancti
angeli: quib; bene uiuendo placeamus: et
sunt p̄uaricatores angeli quib; bene uiuen
do displiceamus: & int̄ homines sunt sc̄i
uiri quib; placeat uita n̄ra: & sunt neq̄ssimi
homines qui irrideant bonam uitam nostram.
Et hec & h̄ arma sunt: illa dextra illa sinis
tra: utraq; tamen arma sunt. Vtrisq; armis
et dextris & sinistris utor: & laudantib; et
uituperantibus: & honorem deferentib; & igno
miniam irrogantibus. His utrisq; armis confli
go cum diabolo: utrisq; eum ferio: prosp̄is si
non corrumpar. aduersis si non frangar. Dedisti
g̊ me opprobrium insipienti. Obsurdui & non
apui os meum. S; contra insipientem obsur
dui: & non apui os meum. Cui enim dicerē
qd agitur in me? Audiam enim qd loquet̄
in me dominus deus q̄m loquetur pacem po
pulo suo: s; non est pax impiis dicit domin.
Obsurdui & non apui os meum: quoniam tu
es qui fecisti me. Ideo n̄ apuisti os tuum: q̄
deus est qui fecit te? Mirum. Os enim tibi
deus non fecit ad loquendum? Qui planta
uit aurem non audit: qui finxit oculum
non uidet? Os t̄ deus ad loquendum dedit:

et dicis obsurdui & non aperui os meum: quoniam tu
es qui fecisti me. An quoniam tu es qui fecisti
me. ad posteriorem versum pertinet. Quoniam tu
es qui fecisti me: amoue a me plagas tuas. Quoniam
tu es qui fecisti me: noli exterminare me. Tantum
cede ut proficiam: non ut deficiam. Tantum
tunde ut producar: non ut comminuar. Quoniam
tu es qui fecisti me: amoue a me flagella tua.
A fortitudine enim manus tue ego defeci in
argutionibus: hoc est cum arguisti me defeci.
Et arguere tuum quid est nisi quod sequitur. pro iniqui-
tate erudisti hominem: & tabescere fecisti sicut
araneam animam meam. Multum est quod
intelligit iste idithum: si quis cum illo intel-
ligat: si quis cum illo transiliat. Dicit enim
in argutionibus dei se defecisse: & uult a se amo-
ueri flagella. quoniam ipse est qui fecit illum.
Quod fecit ipse reficiat: & qui creauit ipse
recreet. Sed tamen quod ita defecit ut uelit se &
recreari & reformari: sine causa putamus fac-
tum fratris. Pro iniquitate inquit erudisti homi-
nem. Totum quod defeci. quod infirmus sum.
quod de imo clamo: hoc totum pro iniquitate:
et in hoc erudisti non dampnasti. Pro iniquitate
erudisti hominem. Audi hoc planius ex alio
psalmo. Bonum mihi est domine quod humiliasti me:
ut discam iustificationes tuas. Et humiliatus
sum & bonum est mihi: & pena est & gratia est. Quid
seruat post penam: qui per gratiam exhibet
penam. Ipse est enim de quo dictum est. Hu-
miliatus sum & saluum me fecit: & bonum
mihi quod humiliasti me: ut discam iustificationes
tuas. Pro iniquitate erudisti hominem. & quod
scriptum est qui fingis dolorem in precepto: domino
non nisi a transiliente dici potuit: quia non nisi
a transiliente iudici potuit. Fingis dolorem inquit
in precepto. De dolore preceptum mihi facis. Formas
ipsum dolorem meum. Non eum relinquis in-
formem: sed formas illum: & formatus dolor meus
inflictus a te. preceptum mihi erit ut liberer a te.
Fingis enim dictum est dolorem: formas dolorem:
plasmas dolorem non simulas. Dolorem quomodo
fingit. Quomodo artifex. Unde & figulus dicitur a fin-
gendo. Ergo pro iniquitate erudisti hominem.
Video me in malis: uideo me in pena: & apud te

non uideo iniquitatem. Si ergo ego in pena sum &
apud te iniquitas non est. nonne restat ut pro
iniquitate erudias hominem. & quomodo eru-
disti. Dic ipsam eruditionem. Oidithum quomodo
eruditus es. Et tabescere fecisti uelut araneam animam
meam. Hec est eruditio. Quid tabidius aranea.
Animal ipsum dico. Quamquam & ipsis telis
aranearum quid tabidius. Attende & ipsum
animal: quam tabidum est. Pone supra leuiter
digitum. Ruina est nichil omnino tabidius.
Talem fecisti animam meam inquit: erudien-
do me propter iniquitatem. Quando eruditio
infirmum fecit: quedam fortitudo erat uitium.
Video quosdam preuolasse & intellexisse: sed ace-
lerioribus non sunt discernendi tardiores: ut
pariter uiam sermonis carpant. Hoc dixi.
hoc intelligite. Si eruditio iusti dei hanc in-
firmitatem fecit: fortitudo quedam erat uitium.
Fortitudine quadam displicuit homo ut erudi-
retur infirmitate: quia superbia quadam dis-
plicuit ut erudiretur humilitate. Fortasse di-
cunt omnes superbi. Ideo uicerunt multi ab oriente
et occidente uenientes: ut recumbant cum
abraham. & ysaac & iacob: in regno celorum.
Quare uicerunt. Quia fortes esse noluerunt.
Quid est fortes esse noluerunt. De se presumere ti-
muerunt: iusticiam suam non constituerunt:
ut iusticie dei subicerentur. Denique quando dixit
dominus hoc. multi ab oriente & occidente ue-
nient & recumbent cum abraham & ysaac &
iacob in regno celorum: ait. Filii autem regni
id est iudei ignorantes dei iusticiam: & suam uo-
lentes constituere: ibunt in tenebras exteriores.
Recordamini fidem illam centurionis. unius
ex populo gentium: ita ~~ut~~ infirmi ita non fortis
ut diceret: non sum dignus ut sub tectum
meum intres. Non erat dignus qui xpm
domo reciperet: qui etiam corde receperat. Et
enim magister ille humilitatis filius homi-
nis: iam inuenerat in eius pectore ubi ca-
put inclinaret. Ad hoc uerbum centurionis
dominus respiciens: ad sequentes se dixit.
Amen dico uobis: in nullo inueni tantam fi-
dem in israel. Hunc infirmum inueni: israeli-
tas fortes inueni: ut inter utrosque dicerem: non

est opus medicus sanis: ꝯ male hñtibus. Propt̃ hoc ꝯ. ro ē ꝓpter hanc humiliratem multi ab oriente & occidente uenient & recumbent cum abraham & ysaac & iacob. in regno cꝝ lorum: filij autem regni ibunt in tenebras exteriores. Ecce mortalis es: ecce carnem putrescentem portas: & sicut unus ex ꝑncipib; cades. Et sicut homines morieris: et cades sicut diabolus. Quid uob ꝓdest medicina mortalitatis? Supb; diabolus tam quam angelus: non hꝫ carnem mortalem. Tu autem qui accepisti mortalem carnem et nec hoc ē ꝓdest ut tanta infirmitate humiliet: sicut unus ex ꝑnib; cadis. Ipsa ē ꝯ gra beneficij dei ꝑma redigē nos ad confessionem infirmitatis: ut quicquid bom possumus. quicquid potentes sumus nihil simus: ut qui gloriatur in domino glorietur. Quando infirmor inquit: tunc potens sum. Pro hac quidē eruditi hominem: & tabescē fecisti sicut aranea animam meam. Verumtamñ uane conturbatur omnis homo uiuens. Redit ad illud qđ paulo ante commemorauit. quamuis hic ꝓficiat: uane conturbaꝫ omnis homo uiuens. Viuens utiq; in mcto. Quis enim ut de ipso bono suo securus est? Uane conturbatur. Iacet in dñm curam suam: in illum iacet quicquid sollicitus ē: ipse enutriat. ipse custodiat. Quid enim in hac ꝛa cum est. n mors? Consicāte omnia omnino: ut bona ut mala uite huius: ut in ipsa iustitia. ut in ipsa iniquitate. Quid hic cum ē n mors? Profecisti? qui sis hodie scis: quid facturus sis crastino non scis. Peccator es: quid sis hodie scis: quid sis in crastino nescis. Spas pecuniam: incertum ē an habeas. Spas uxorem: incertum ē an accipias: ut qualem accipias. Spas filios: incertum ē an nascantur. Nati sunt: incertum ē an uiuant. Viuunt: incertum ē an ꝓficiant an deficiant. Quocumq; te uerteris. incerta omnia: sola mors certa. Lapis es: incertum ē an dirumpas. Indoctus: incertum ē an eruditus. Imbecillis es: incertum ē an conualescas. Natus es: certum ē quia morieris. Et in hoc ipso quia mortalia certa est: dies mortis incertus est. Itaq; hec incerta: ubi sola mors certa. Cuius etiam hora incerta: & solum multum cauetur: que nulloꝝ deuitatur. Omnis homo uiuens uane conturbatur. Ergo inter hec tam transitiens: tam in quibusdam supbis agens hec una contemptens: inter hec positus. exaudi inquit oratonem meam. De quib; gaudeam. de quib; gemam? De transactis gaudeo: ꝑtis que restant gemo. Exaudi oratonem meam & deprecationem meam: auribus ꝑcipe lacrimas meas. Num quid enim quia tanta transiluit? quia tanta transcendi iam non fleo? Nonne multomagis fleo? Quia qui apponit scientiam: apponit dolorem. Nonne quantomagis quod abest desidero. tantomagis donec ueniat gemo? tantomagis donec ueniat fleo? Nonne quantomagis crebrescunt scandala. quantomagis abundat iniquitas? tantomagis refrigescit caritas multorum? Dico. Quis dabit capiti meo aquam: et oculis meis fontem lacrimarum? Exaudi oratonem meam & deprecationem meam: auribus ꝑcipe lacrimas meas. Ne sileas ame? ne obsurdescam in gehennam. Ne sileas: audiam te. Occulte enim dicit deus. multis in corde loquitur? & magnus ibi sonus in magno silentio corporis quando magna uoce dicit: salus tua ego sum. Dic inquit anime mee salus tua ego sum. Ab hac uoce qua dicit dñs anime salus tua ego sum: optat ne sileatur ab illo. Ne sileas ame: quoniam inquilinus ego sum apud te. Sed; apud te inquilinus. apud diabolum cum essem: inquilinus eram: & malum dñm habebam. Nunc autem quia ē apud te tam: sed; adhuc inquilinus. Quid ē inquilinus? Unde migraturus sum? nonubi ꝑpetuo mansurus. Ubi ꝑpetuo mansurus: dicatur domus mea. Non migraturus sum. inquilinus sum. & tamen apud deum meum sum inquilinus: apud quem domo accepta mansurus sum. Sed; que domus ē quo migrandum ē ex hoc inquilinatu? Recognoscite illam domū: de qua dicit apls. Habitationem habemus ex deo. domum non manu factam:

ɡ̃nam in cel̃. Si domus ꝺ̃ ɡ̃na est in celis: cum ad eam uenimus inquilini ñ erimus. Quom̃ enim eris inquilinus in ɡ̃na domo? hic autem ubi discurus ẽ dominus domus migra: & quando discurus ẽ neseis: parat̃ esto. Desiꝺ̃ando autem domum ɡ̃nam paratus eris: nec succenseat ei quia cum uult dicet migra. Non enim cautionem tecum fecit. & placito quodam se obstrinxit: & conductor domus accessit certa depensione ad ẽtum tempus: quando uult deus migraturus est. Jo enim gratis manet: quia inquilinus ego sum apud te & pegrinus. Ergo ibi patria: ibi domus. Jnquilinus apud te & pegrinus. & hic subaudis apud te. Multi enim pegrini cum diabolo. Qui autem iam crediderunt & fideles sunt pegrini quidem sunt. quia fidem ad illam patr̃am domumq; ueneruntt: ꝯ tamen apud deum sunt. Quamdiu enim sumus in corpe: pegrinamur a domino. Et ambimus siue hic manentes. siue pegrinantes: placentes illi esse. Et pegrinus & inquilinus: sicut omnes patres mei. Si g̃ sicut oñs patres mei: discurus sum me non emigraturum cum illi migrauerunt: alia condicione mansurus sum. quam illi manserunt? Quid g̃ restat ut petam? qua hinc sine dubio migraturus sum? Di mitte m̃ ut refrigerem pusquam eam. Vide unde idrum quos nodos habeat remittendos ẽ: quib; remisit refrigerare ut prius quam eas. Habet enim aliquos estus a q̃b; ut refrigeram: & dicit remitte m̃. Quid remittet ẽ? ñ forte illud scrupulum ubi dicit et unde dicit dimitte nob̃ debita nra. Dimitte m̃ pusquam eam: & amplius non ero. Jmmunem me fac a peccatis pusquam eam: ne cum peccatis eam. Remitte m̃ ut requiescam in conscientia mea: ut exonerata sit estu sollicitudinis: qua sollicitudine cu ram geram ꝓpeccato meo. Remitte m̃ ut refrigerer ante omnia pusquam eam: & amplius non ero. Si enim m̃ non remiseris ut refrigerer pusquam eam: ibo & ñ ero. Quod si uero & iam non ero: remitte m̃ ut refrigerer. & questio oborta ẽ. Quom̃ iam non erit? Ecce non ut ad requiem: q̃d aiunt deus ab idrum. Jbi enim plane idrum ad requiem ibit. S; fac aliquem iniquum ñ idrum non transilientem. hic thesaurizantem. incubatorem. iniquum. superbum. iactantem. elatum. pauperiante tamquam iacentis contemptorem? nonne & ipse erit. Quid ẽ g̃ non ero? Si enim diues ille non erat? quis ẽ qui ardebat? Quis est qui guttam de digito lazari stillari in linguam suam desiderabat? Quis ẽ qui dicebat? pat̃ abraham mitte lazarum? Utiq; qui loquẽtur erat & qui ardebat erat? & qui resurgat in finem? & qui cum diabolo ɡ̃no igne dampnetur. Quid ẽ g̃ non ero? ñ respiciat ille idrum quid ẽ ẽe et non esse? Videbat enim finẽ illũ quo corde poterat. qua mentis acie ualebat? quem sibi ostendi desiderauerat? dicens. Notum fac m̃ domine finem meum. Videbat numerum dierum suorum qui est. antecedebat infra omnia que sunt in comparatione illius esse & ñ esse. Sua enim pmanent? ista sunt mutabilia. mortalia. fragilia? & dolor ipse ɡ̃nus plenus corruptionis? ad hoc non finitur? ut sine fine finatur. Respexit g̃ beatam illam regionem. beatam patr̃am. beatam domum: ubi participes sunt sancti utiq; sempit̃ne. atq; incommutabil̃ uitatis? & tamen exora re ubi ẽ ẽe. ibi desiderans ẽe: ubi ẽ summum ẽe. Propt̃ hanc g̃ compationem uterutrumq; consti tuit. adhuc timens dicit. Remitte m̃ ut refrigerer pusquam eam: & amplius non ero. Si enim non m̃ remiseris peccata: ibo in ɡ̃num abste. Et a quo ibo in eternum? Ab illo qui dixit: ego sum qui sum. Ab illo qui dixit die filijs isr̃l: qui ẽ misit me ad uos. Ab eo g̃ qui uere ẽ qui in contrarium pgit: ad non ẽe pgit. Jtaq; fis̃ mei & si onerosus fui labor corporis uestri: ceri stis quia & ego laboraui: & uere dico quia istum laborem uos uob̃ fecistis. Si enim semetipsos fastidire quod dicitur: certe tacerem;

In finem psalm̃ dauid. Psalmus tricesimus nonus.

mma que pdixit dominus noster ih̃c xp̃c: patriam facta cognoscamus.

partim futura sperauimus. Cuncta tamen com
plebuntur: quia ueritas hec dicit. Et quam fi
deliter dicit: tam fideliter inquirit. Qui cre
dit uenientibus letabitur: qui non credit ue
nientibus: confundetur. Venient tamen illa
siue uolentibus hominibus siue nolentibus:
siue credentibus siue non credentibus: sicut
dicit apostolus. Si negauimus: et ille nos negabit.
Si non credimus ille fidelis permanet: negare
se ipsum non potest. Pre ceteris tamen fratres
hoc mementote breue et hoc tenete: quod modo
ex euuangelio omnes audiuimus. Qui perseue
rauit usque in finem: hic saluus erit. Iam pa
tres nostri traditi sunt in concilia: dixerunt
causas apud inimicos tuos quos diligebant.
Prestiterunt eis et quantam potuerunt cor
reptionem: et quantam ualuerunt dilecti
onem. Et sparsus est sanguis iustus: et illo
sanguine tamquam seminatione per totum
mundum facta: seges surrexit ecclesie. Conse
quens autem tempus est scandalorum et
temptationum: et simulationis per eos qui
dicunt: ecce hic est xpc. ecce illic. Hostis ille
noster tunc leo fuit: cum aperte seuiebat: modo
draco est cum occulte insidiatur. Ille autem
cui dictum est conculcabis leonem et draco
nem: quoniam corpus eius et membra eius
sumus. sicut calcauit leonem pedibus patrum
nostrorum aperte seuientem. et ad passionem mar
tires attrahentem: ita modo draconem conculcet
ne nobis insidietur. De quo dracone nos cautos
faciens apostolus: ait. Aptaui uos uni uiro: uir
ginem castam exhibere xpo. Timeo autem ne
sicut serpens euam seduxit astucia sua: sic et
uestre mentes corrumpantur a castitate que est
in xpo. Serpens ergo iste adulter antiquus: uir
ginitatem corrumpendam non carnis sed cor
dis inquirit. Sicut autem adulter homo le
tatur in nequicia sua cum carnem corrum
pit: sic diabolus letatur: quando mentem
corrumpit. Sicut autem patribus nostris
aduersus leonem opus erat pacientia: sic nobis
aduersus draconem uigilantia. Persecutio tamen
siue a leone. siue a dracone numquam cessat
ecclesie: et magis metuendus est. cum fallit:
quam cum seuit. Illo tempore coegebat
xpianos negare xpm: isto autem tempore
docet xpianos negare xpm. Tunc cogebat.
nunc docet. Tunc uero ingerebat uiolentias:
nunc insidias. Videbatur tunc fremens:
lubricus nunc et oberrans: difficile uidetur.
Quomodo autem tunc cogebat xpianos negare
xpm: apertum est. Attrahebantur enim ut
negarent: confitentes xpm coronabantur.
Nunc autem docet negare xpm: et ideo fallit:
quia qui docetur negare xpm. quasi non sibi
uidetur recedere a xpo. Modo enim quid dicitur
ab hereticis homini xpiano catholico: Veni:
esto xpianus. Ad hoc dicitur esto: ut dicat non
sum. Aliud erat longe ueni nega xpm: aliud
ueni esto xpianus. Apertum malum. Fremitus
leonis a longe auditur: a longe cauetur.
Applicat se lubricus draco occultis lapsibus:
serpens leni tactu surrepens. astuto sibilo im
murmurans: et non dixit nega xpm. Nam
eum coronatis martiribus quis audiret. Sed dicit
esto xpianus. Et ille mirabili uoce percussus:
si nondum ueneno penetratus est: respondet
plane xpianus sum. Si autem mouetur. et
dente draconis captus est: respondet. Quare
mihi dicis esto xpianus? Quid enim? Non sum
xpianus? Et ille. Non. Ergo non sum? Non. Fac
me xpianum: si non sum. Veni. Sed cum in
terrogari ceperis ab epo quid sis. noli dicere xpianus
sum. aut fidelis sum: sed dic non te esse ut pos
sis esse. Cum enim audierit confessionem xpi
ani fidelis: rebaptizare non audet. Cum autem
audierit quod non sit. dat illi tamquam quod non
habebat: ut quasi ipse sit extra culpam. quia
secundum uocem eius facit. Ubi quero abs te here
tice: cur te extra culpam putes? Quid has uo
ces audio: quia non tu negas sed ille negat. Si
habet culpam qui negat: quid est qui docet
negare? Ita ne uere tu extra culpam es qui
facis docendo xpianos: quod faciebat minan
do paganus? Et quid agis? Numquid tollis
quod habet: quia negauit quod habet? Non facis
ut non habeat: sed ut ad penam habeat. Quod enim
habet: habet. Baptismus ille: tamquam
caracter infixus est. Ornabat militem: con
uincit desertorem. Quid enim facis? xpm
imponis super xpm. Si simplex esses: xpm

non duplicares. Deinde queso te oblitus es qd
lapis est xpc. Et lapidem quem reprobauerunt
edificantes: hic factus est in caput anguli. Si
g lapis est xpc. & xpm uis imponere sup xpm:
excidit t quod audisti in euuangelio. quia lapis
sup lapidem non stabit. Tantum autem ua-
let iunctura caritatis: ut quamuis multi la-
pides uiui in structuram templi dei conueniant:
unus lapis ex omnibus fiat. Tu autem discidisti
te. ab edificio reuocas: ad ruinam uocas. Et
abundant hee insidie: non quiescunt. Et ui-
demus & toleramus. & quantum possumus
reprimere conamur: disputando. conuincen-
do. conueniendo. terrendo: tamen in omnibus
diligendo. Et cum h nob agentibus pseuerant
in malo. & cor nrm de fraternis mortibus conta-
bescit. cum eos qui foris sunt dolet. & his qui
intus sunt timet: p angustias multiformes. &
incessabiles temptationes quibus abundat hec
uita: quid facturi sumus: Ex abundantia enim
iniquitatis: fit quidam torpor caritatis. Qm
abundauit iniquitas: refrigescet caritas mul-
torum. Et quid sumus facturi n qd sequitur:
si tamen ipso adiuuante possimus: Qui pse-
uerauerit usque in finem: hic saluus erit. Ergo
dicamus: quod dicit psalmus. Sustinens susti-
nui dnm. Sustinens sustinui. non quemlibet
hominem pmissorem: qui posset & fallere &
falli: non quemlibet hominem consolatorem:
qui posset tristicia sua ante tabescere: quam
me reficere. Consolatur me frs homo: cum
tristis est mecum. Simul gemamus. simul fle-
amus: simul oremus: simul sustineamus.
Quem n dnm: qui pmissa non aufert sed
differt. Exhibebit pfecto exhibebit qr
multa iam exhibuit: & nich de dei firmitate
formidare debem: etiam si nich adhuc exhi-
beret. Ecce ita putemus. Omnia promisit:
nondum aliquid dedit. Idoneus promissor
fidel redditor est: tu tantum esto pius ex-
actor. Et si paruulus & si paruulus. & si
infirmus: exige misericordiam. Non uides
p grges agnos capitibus pulsare uba matrum:
ut lacte sacientur. Sustinens inquit susti-
nui dnm. Sed quid ille: An auertit se a te:
An sustinentem contempsit: An forte non
uidit: Non plane ita. Sed quid: Attendit m:
et exauduit depcationem meam. Attendit
et exauduit. Ecce non frustra sustinuisti.
Sup te oculi eius: ad te aures eius. Oculi enim
dni sup iustos: & aures eius ad pces eorum.
Quid g: Cum mala faceres. cum cum blasphe-
mares. non uidebat: Non audiebat: Et ubi e
quod in ipso psalmo dictum e. uultus autem
domini sup facientes mala: Sed ut quid: Ut
pdat de tra memoriam eorum. Ergo & cum
malus esses attendebat te: sed non attendebat
t. Proinde iste qui sustinens sustinuit dnm
parum ei fuit dicere attendit me: attendit
inquit m. Idem consulendo attendit. ut m
prodesset: quod attendit. Et exauduit
depcationem meam. Et quid t pstitit: quid
t fecit: Et eduxit me de lacu miserie: &
de luto limi. Statuit supra petram pedes
meos: & direxit gressus meos. Et immisit in
os meum canticum nouum: hymnum do
nro. Magna bona pstitit: & adhuc debitor
est. Sed qui hec reddita iam tenet. de ceteris
credat: qui credere debuit & antequam
aliquid sumet. Rebus etiam ipsis psuasit
nob dominus nr se esse pmissorem fidelem:
largum datorem. Quid g nunc fecit: Eduxit
me de lacu miserie. Quid lacus miserie:
Profunditas iniquitatis: ex carnalibus concu-
piscentiis. Hoc est enim & de luto limi.
Unde te eduxit: De profundo quodam:
unde in alio psalmo clamabas. De profun-
dis clamaui ad te domine. Et qui iam de
profundo clamant non penitus in profun-
do sunt: clamor ipse iam leuat. Sunt alii pro-
fundius in profundo: qui nec sentiunt se ee
in profundo. Tales sunt supbi contemptores
non pii depcatores: non lacrimosi clamato-
res: sed tales quales alio loco scriptura designat.
Peccator cum uenit in profundo malorum:
contempnit. Cui enim parum e esse pec-
catorem: n etiam non sit peccatorum su-
orum confessor sed defensor: altius in pro-
fundo e. Ille autem qui de profundo ex-
clamauit: iam ab imo profundi caput
ut clamaret leuauit. Auditus e: eductus e
de lacu miserie & de luto limi. Iam habet

fidem quam non habebat: habet spem: sine
qua erat. In xpo ambulat: qui in diabolo
errabat. Ideo inquit posuit supra petram
pedes meos: & direxit gressus meos. Petra
autem erat xpc. Simus supra petram: diri
gantur gressus nri. Opus e tamen adhuc ut
ambulemus: ut ad aliquid pueniamus. Na
paulus apls iam supra petram iam directis
pedib; suis: quid dicebat? Non quia iam ac
cepim: aut iam pfectus sum. Fratres. ego me non
arbitror apphendisse. Quid t g pstitum est si
non apphendisti? Unde gras agis cum dicis: s;
misericordiam consecutus sum? Quia directi
sunt pedes: quia iam supra petram ambulat.
Quid enim ait? Unum autem que retro obli
tus. Que sunt retro? Lacus miserie. Quid e
retro? Limus luti: concupiscentie carnales:
tenebre iniquitatum. Que retro oblitus: in
ea que ante sunt extentus. Non se dicet ex
tentum: si iam puenisset. Extenditur enim
animus desiderio rei concupite: non leticia
consecute. In ea que ante sunt inquit extentus:
sequor ad palmam supne uocationis dei in xo
ihu. Currebat: sequebatur ad palmam.
Et alio loco iam proximus palme: ait.
Cursum consummaui. Quando g dicebat
sequor ad palmam supne uocationis: quia
iam pedes eius in petra directi erant.
iam uiam bonam ambulabant: habebat
unde gras aget. Habebat quod peteret:
gras agens de acceptis: petens dimitti sibi
debita. De quib; acceptis? De indulgentia
peccatorum: de illuminatione fidei: de ro
bore spei: de flamma caritatis. Unde autem
adhuc dnm debitorem tenebat? De cetero
inquit: supest mi corona iusticie. Adhuc g
mi aliquid debetur. Quid debetur? Coro
na iusticie quam reddet mi dominus in illo
die iustus iudex. Primo benignus pater ut
erueret de lacu miserie ut donaret peccata:
ut libaret de luto limi: postea iustus iudex
reddens bene ambulanti quod promisit. cui
primo ut bene ambularet donauit. Reddet
g iustus iudex. S; quibus? Qui pseuera
uit usq; in finem: hic saluus erit. Im
misit in os meum canticum nouum. Qd

canticum nouum? Hymnum do nro. Dice
bat forte hymnum dijs alienis. Uetes hymnos
quia uetus homo dicebat: non nouus homo.
Fiat nouus homo: dicat canticum nouum:
innouatus amet noua quib; renouatur. Nam
quid antiquius do qui e ante secula: & sine
fine sine initio? Tibi fit nouus redeunti: qr
discedendo factus eras uetus & dixeras: inue
teraui in omnib; inimicis meis. Dicimus ergo
hymnum do nro: & ipse hymnus libat nos.
Laudans enim inuocabo dnm: & ab inimicis
meis saluus ero. Hymnus e enim canticum lau
dis. Laudans inuoca: non rephendens. Qn
enim inuocas deum. ut pimat inimicum tu
um: quando de malo alieno gaude uis. &
adhuc malum inuocas deum: participem
eum facis malicie tue. Si participem facis
malicie tue: non g laudans inuocas: s; re
phendens. Talem enim putas deum: qualis
tues. Unde tibi alio loco dr. Hec fecisti: & tacui. Sus
picatus es iniquitatem: quod ero t similis. Lau
dans g inuoca dnm. Noli eum putare simi
lem t: ut similis fias illi. Estote enim sicut
pater uir pfecti: qui solem suum oriri facit sup
bonos & malos: & pluit sup iustos & iniustos.
Sic g lauda dnm: ut nolis male inimicis tuis.
Et quantum eis inquis uelim bonum? Quan
tum t. Non enim de tuo accepturi sunt. ut
boni sint: aut quod illis dabitur t minuetur.
Inimicus tuus quia malus e: inimicus e. Fit
bonus & amicus erit: & socius erit. & si simul
uel possidere quod amabas: iam frater erit.
Laudans g inuoca: hymnum dic deo tuo.
Sacrificium laudis ait: glorificauit me. Et
quid? Maior gloria erit deo: quia glorifica
mus eum? Aut quam adicimus gloriam
do quando ei dicimus: glorifico te ds meus?
Aut sanctiorem eum facimus quando dicimus:
benedico te deus meus? Ipse quando nos
benedicit. facit nos sanctiores: facit feliciores.
Quando nos glorificat: facit nos gloriosiores:
facit nos honoratiores. Quando eum glorifica
mus: nob pdest non illi. Quomodo enim eum
glorificamus? Gloriosum dicendo: non fa
ciendo. Proinde quid secutus ait: cum di
cet sacrificium laudis glorificauit me? Ne

putarel re aliquo ꝑtare deo: offerendo illi sac̃
ficium laudis: & ibi ē inquit via. ubi ostēn
dam illi salutare meum. Videl quia t̃ ꝑtinet
laudare deum non deos. Laudat deum: ambu
lat rual. Reꝑhendis deum: ꝑdicit uias. Et
immisit in os meum canticum nouum: hym
num deo nr̃o. Forte queret aliquis: quę ꝑsona
loquatur in hoc ps̃almo. Breuiter dicem⁹:
xp̃c ē. Sz sicut nosti fr̃es & sepe dicendum est.
xp̃s aliquando loquitur ex se: id ē ex capite
nr̃o. Est enim ipse saluator corpus caput
nr̃m filius d̃i: natus ex uirgine. passus p nob.
resurgens ad uit iustificandos: sedens ad dexte
ram d̃i ad int̃pellandum p nob: retributurus
omnia in iudicio bona bonis: mala mal. Cap
nr̃m ille caput dignatus ē corpus fieri carnē
assumendo a nob: in qua moreret p nobis:
quam etiam resuscitauit ꝑ nos. ut in illa
carne resurrectionis nob ꝑberet exemplū.
ut spare dicēmus quod desperabamus: & habē
mus iam pedes in petra: ambularemus in x̃o.
Loquitur g aliquando ex capite nr̃o: loqui
tur aliquando & ex nob id ē ex membris suis.
Qua etiam quando dixit esurui & dedistis
mihi manducare: ex membris suis loquebatur:
non ex se. Quando dixit saule saule quid me
ꝑsequeris: caput p membris clamabat. et
tamen non dixit quid ꝑsequeris membra
mea: sz quid me ꝑsequeris. Si in nob ipse pa
titur: & nos in ipso coronabimur. Hec carta
xp̃i. Quis huic comparari potest. Vnus rei
hymnum: immisit in os nr̃m: & dicit hoc
in membris suis. Videbunt
iusti & timebunt: & spabunt in d̃no.
Videbunt iusti. Qui iusti: fideles: quia
iustus ex fide uiuit. Et enim in eccl̃a iste or
do est. Alii ꝑcedunt: alii sequuntur. Et
qui ꝑcedunt exemplum se ꝑbent sequenti
bus: & qui sequuntur imitantur ꝑcedentes.
Sz & illi qui se exemplo ꝑbent sequentibus:
nunquid nemmem sequuntur: Si nemmem
sequuntur: errabunt. Sequuntur g & illi
aliquem: ipsum iam xp̃m. Meliores quiq
in eccl̃a quib; non remansit tam homo quē
imitentur: quia omnes proficiendo supe
rant: ipse xp̃s est remanet: quem usq;
in finem sequantur. & cartas ordinat
hos gradus: ꝑ paulum dicentem. Imita
tores mei estote: sicut & ego x̃pi. Ergo
iam qui directos gressus h̃nt in petra: for
ma sunt fidelibus. Sz forma estote inquit
fidelibus. Ipsi fideles sunt iusti: qui atten
dentes eos qui se in bono ꝑcedunt: imi
tando sequuntur. Quomodo sequuntur:
Videbunt iusti: & timebunt. Videbunt
iusti & timebunt sequi uias malas. cum vi
dent quosq; meliores iam elegisse uias bo
nas: & dicunt in animo suo quemadmo
dum solent dicē inuicem: attendentes
altos cum ꝑsumptione ambulantes in uia:
ipsi adhuc imbecilles & quasi fluctuantes q̃
eant dicunt sibi. Non frustra illi hac eunt:
quando illo eunt: quo nos ire uolumus.
Quare & cum magna fiducia hac eunt:
n̄ quia illac ire ꝑniciosum ē. Videbunt
g iusti: & timebunt. Angustam uiam vi
dent hac: latam uiam uident illac. Hac
uident paucos: illac multos. Sz si iustus es.
noli numerare sz appende: stateram affer
equalem non dolosam: qua iustus est appel
latus. Videbunt iusti & timebunt: dicum
ē de te. Noli g numerare turbas hominum
incedentes latas uias: implentes crastinum
circum cuntes. natalem clamando cele
brantes: cuntatem ipsam male uiuendo
turpantes. Noli g ad illos attendē: quia
multi sunt. Et quis numerat: Pauci autē
puta angustam. Proferunquam stateram:
appende. Vide contra pauca grana: quanta
paleam leuet. Hoc agunt fideles iusti: qui
sequuntur. Quid illi qui ꝑcedunt. Non
supbiant: non se extollant: non decipiant
sequentes. Quos̃ possunt decipe sequentes.
promittendo illi in se salutem. Quid g de
bent illi qui sequuntur. Videbunt iusti
et timebunt & spabunt in domino: non
in eos a quib; ꝑceduntur: sz attendendo ꝑce
dentes se. Sequuntur quidem: & imitant.
Sz cogitant a quo acceperunt illi. ut prece
dant: & in eum spant. Quamuis g isti
imitentur: spem suam tamen in illo po
nunt: a quo & isti acceperunt unde tales

sunt. Videbunt iusti & timebunt: & sperabunt
in domino: quemadmodum in illo psalmo.
Leuaui oculos meos in montes. Montes intel
ligimus claros quosque & magnos ecclesie spirituales
uiros: magnos soliditate non tumore. Per ipsos
nobis scriptura omnis dispensata est. Prophete sunt.
euuangeliste sunt. doctores boni sunt: illuc
leuaui oculos in montes. unde auxilium ueniet
mihi. Et ne humanum putares auxilium: sequi
tur & dicit. Auxilium meum a domino: qui
fecit celum & terram. Videbunt iusti & time
bunt: & sperabunt in domino. Heia qui uo
lunt sperare in domino. qui uident & timent:
timent ambulare uias malas. uias latas. eligunt
uiam angustam ubi iam supra petram quorun
dam directi sunt gressus: quid facere debeant au
diant modo. Beatus uir cuius est nomen domini
spes eius: & non respexit in uanitatem. & insa
nias mendaces. Ecce qua uolebas ire. Ecce tur
ba: uie late. Non frustra ipsa ducit ad amphite
atrum: non frustra ipsa ducit ad mortem. Via
lata: mortifera est. Latitudo eius delectat ad
tempus: finis eius angustus in eternum. Sed turpe
strepunt. turbe festinant: turbe colluctantur:
turbe concurrunt. Noli mutari: noli auerti. Va
nitates sunt: & insanie mendaces. Noli respicere:
sit dominus tuus spes tua: non aliud aliquid
a domino tuo speres. sed ipse dominus tuus sit spes
tua. Namque multi de deo sperant pecuniam:
multi de deo sperant honores caducos & perituros:
et aliud quodlibet a deo: preter ipsum deum. Sed
tu ipsum deum pete. Immo uero contemptis
aliis perge in illum: obliuiscens alia memento
ipsius: relinquens retro alia extendere in illum:
ipse certe aduersum correxit: ipse ducit rectum:
ipse perducit. Ergo sit ipse spes tua: qui ducit
et perducit. Quo ducit & quo perducit terrenam
auariciam: Fundos querebas: terram possidere
cupiebas: uicinos excludebas: illis exclusis
aliis uicinis inhiabas: & tam diu tenebas aua
riciam. donec ad littora peruenires. Perueniens
ad littora insulas concupiscis: possessa terra:
celum forte uis prendere. Relinque omnes
amores: pulcior est ille qui fecit celum &
terram. Beatus uir cuius est dominus deus spes
ipsius: & non respexit in uanitates & insa

nias falsas. Unde enim insanie ueraces: Insania
mendax: sanitas uerax. Que uides bona falle
ris: sanus non es: nimia febre freneticus factus
es. Verum non est quod amas. Laudas aurigam:
clamas aurige: insanis in aurigam. Vanitas est.
et insania mendax est. Non est ait. Nichil melius.
nichil delectabilius. Quid facio febrienti: Si est
in uobis misericordia: orate pro talibus: quia &
ipse medicus plerumque in desperatione conuerti
tur ad eos qui circumstant lacrimantes in domo:
qui pendent ex ore eius audire sententiam:
de egroto & periclitante. Stat anceps medicus:
non uidet bonum quod promittat: timet ma
lum pronuntiare ne terreat. Modestam tamen iste
concipit sententiam. Bonus est deus: omnia
potest: orate pro illo. Quem itaque comprehendam
istorum insanorum: Quis me audiat: Quis
in eorum nos non miseros dicat: Quia cum
eis non insanimus amisisse nos putant mag
na: sed uarias uoluptates in quibus ipsi insani
unt: nec uident quia mendaces sunt. Quando
illi do uinum inuito: calicem salutarem porrigo
saucio: Et quomodo reficiam non inuenio: ne in
edia deficiat: & ad sanitatem non perueniat.
Hortor ut reficiat: & ad sanitatem perueniat.
Pugnos parat: seuire uult in medicum. Et
si percusserit diligatur: & si iniuriam fecerit non
relinquatur: rediturus est ad mentem gratias
acturus. Quam multi hic cognoscunt se: Ui
dent se inuicem & loquuntur de se in ecclesia
dei: in ecclesie sancte gremio attendunt studia
sua iam bona circa uerbum dei circa officia &
obsequia cari[illegible]tatis ad frequentan
dum gregem christi. non recedere de ecclesia:
uident & loquuntur ad inuicem de inuicem.
Quis est iste circissarius: Quis iste est amator
et laudator illius uenatoris: illius histrionis:
De alio loquitur: & ille de ipso. Certe ita
sunt: certe gaudemus de talibus. Si gaude
mus de talibus: non desperemus de talibus: ore
mus pro ipsis. Fratres karissimi: inde crescit numerus
sanctorum: de numero qui erat impiorum.
Et non respexit in uanitates: & insanias men
daces. Ille uincit talem & cum uincit pronun
ciat. quasi diuinus uult esse: affectat diuini
tatem amittendo fontem diuinitatis: & se

pe pnuntiat & sepe fallitur. Quare hoc? Quia
insanie mendaces sunt. Quare autem aliqn
pueniunt que dicunt? Ut adducant insanos?
et amando ibi speciem uitatis: incurrant la
queum falsitatis. Retro sunt. relinquantur
amputentur: si membra nra erant mortifi
centur. Mortificate inquit membra uia que
sunt sup tram. Sit spes nra: deus nr. Qui fecit
hec omnia: melior est omnib;. Qui pulchra fe
cit: pulcior e. Qui fortia: fortior e. Qui magna:
maior e. Quicquid amauis: ille t erit. Disce
amare in creatura creatorem. & in factura
factorem? ne teneat te quod ab illo factum e:
et amitas eum a quo & ipse factus es. Ergo
beatus uir cuius est nomen domini spes eius:
et non respexit in uanitates & insanias men
daces. Forte nob dicturus e qui usu isto p
cussus corrigi uoluit. quem occupauit timor
ille iusticie fidi? & uolens cepit ambulare an
gustam uiam: dicturus e nob. Ambulare non
durabo: si nich expectabo. Quid g facimus
frs? Dimissuri eum sumus. sine spectaculo?
Morietur. non subsistet: non nos sequetur.
Quid g faciemus? Demus p spectacul spec
tacula. Et que expectacula daturi sumus xpi
ano homini? quem uolumus ab ill spectacul
reuocare? Gras ago dno deo nro. Sequenti
usu psalmi ostendit nob? que spectatorib;
spectare uolentib; spectacula pbere: & osten
dere debeamus. Ecce adusus fuit a circo. athe
atro. ab amphiteatro: querat quod spectet?
prorsus querat: non eum relinquimus sine
spectaculo. Quid p ill dabimus? Audi qd se
quitur. Multa fecisti tu domine deus meus
mirabilia tua. Mirabilia hominum intuebat:
intendat mirabilia di. Multa fecit dominus
mirabilia sua: h respiciat. Quare illi uiluerit?
Aurigam laudas regentem quattuor equos:
et sine labe atq offensione currentes. Forte
talia miracula spualia non fecit dominus?
Regat luxuriam. regat ignauiam. regat
iniusticiam: regat imprudentiam. Motus
istos qui nimium lapsi h uicia faciunt. re
gat & subdat sibi? & teneat habenas & non
rapiatur. ducat quo uult. n trahatur
quo non uult. Aurigam laudabat: aurigam
laudabit. Clamabat ut auriga ueste coopire
tur: immortalitate uestietur. Hec munera. h
spectacula: edidit deus. Clamat de celo. Spec
to uos. Luctamini. adiuuabo? uincite: coro
nabo. Multa fecisti tu domine deus meus mira
bilia tua: & cogitationib; tuis non est qui
simil sit t. Nunc expecta histrionem. Didi
cit enim homo magno studio in fune am
bulare: & pendens te suspendit. Illum at
tende editorem: maiorum speculatorum.
Didicit iste in fune ambulare. Numquid fecit
in mare ambulare? Obliuisce theatrum
tuum. & attende petrum nrm non funi
ambulum: s; ut ita dicam mari ambulum.
Ambula & tu non in ill aquis ubi petrus ali
quid significans ambulauit: s; in aliis. quia
hoc seculum mare e. Habet amaritudinem
noxiam? ht fluctus tribulationum: tempes
tates temptationum. Habet homines uelut
pisces de suo malo gaudentes: & tamquam
se inuicem deuorantes. Hic ambula: hoc
calca. Spectare uis: & tu esto spectaculum.
Ne deficias: uide pcedentem & dicentem.
Spectaculum facti sumus huic mundo: &
angel & hominib;. Calca mare: ne mer
garis in mari. Non ibis. non calcabis: n
ille iusserit qui pior in mari ambulauit.
Sic enim ait petrus. Si tu es: iube me ue
nire ad te sup aquam. Et quia ipse erat
audiuit petentem? tribuit desideranti.
uocauit ambulantem. erexit mergentem.
Hec mirabilia fecit dominus. Ipsa intuere.
Oculi spectantis fides sit. & fac tu talia quia
et si uenti turbauint? & si fluctus infremuint:
et te humana fragilitas ad aliquam dubitati
onem tue salutis adduxit. habes clamare. Dicis.
Domine peo. Non sunt ille pire: qui te iussit
ambulare. Quia enim iam in petra ambulas:
non in mari times. Si sine petra fuis. & in ma
ri mergeris: quia in tali petra ambulandum
e. que in mari non mersa e. Vide mirabilia
di. Annuntiaui & loquutus sum: multipli
cati sunt sup numerum. Est numerus: sup
numerum. Numerus certus est: ptinens ad
illam celestem ierusalem. Nouit dominus qui
sunt eius. Xpianos timentes xpianos fideles?

Xpianos precepta seruantes dei uias ambulantes: a
peccatis abstinentes. Si crediderint confitentes: ipsi
ad numerum pertinent. Sed numquid soli sunt? Sunt
et super numerum. Nam et si modo pauci assunt. pauci
in comparatione multitudinis malarum frequenta
tionum. quantis turbis implentur ecclesie: stipan
tur parietes? Pressuris se urgent: prope se suffocant
a multitudine: rursus ab eis ipsis si munus est
curritur ad amphiteatrum: isti super numerum
sunt. Sed ad eos ista dicimus: ut in numerum sint.
Quia non assunt. non audiunt a nobis: sed cum hinc
exieritis audiant a nobis. Annuntiaui inquit et lo
cutus sum. Xpc dicit. Annuntiauit ipse ex ca
pite nostro: ipse annuntiauit ex membris suis: ip
se misit annuntiatores. ipse misit apostolos. In omnem
terram exiuit sonus eorum: et in fines orbis terre
uerba eorum. Quanti fideles adglomerantur: quante
turbe concurrunt. Multi uere conuersi. multi
falso conuersi: et pauciores uere conuersi. plures
falso conuersi: quia multiplicati sunt super numerum.
Sacrificium et oblationem noluisti. Hec mira
bilia dei sunt. hec cogitationes dei sunt quibus
nemo est similis: ut spectator ille adducatur
ad curiositatem: et querat ista nobiscum.
meliora fructuosiora de quibus inuentis gau
debit: et sic gaudebit ut non timeat ne
uincatur quem amat. Amat enim aurigam
quo uicto insultationes ferat. Quando uincit
auriga: ipse uestitur. Numquid pauper qui
illi clamat? Uictor ipse uestitur: pro uicto illi
insultatur. Quare pro illo percipis reprehensionem:
cum quo non diuidis uestem? Hic aliud est in
spectaculis nostris. Omnes quidem currunt dixit
in illo stadio: in illo expectaculo: unus ta
men accipit brauium. Ceteri uicti disce
dunt: et perseuerauerunt incurrendo. Sed cum ac
ceperit unus: remanent alii qui similiter la
borauerunt. Hac non est sic. Quotquot cur
runt et perseueranter currunt: omnes acci
piunt. Et qui prior peruenerit: expectat ut cum
posteriore coronetur. Agonem quippe istum
non cupiditas: sed caritas facit. Omnes curren
tes amant se: et ipse amor cursus est. Sacrifi
cium et oblationem noluisti: ait deo. Anti
qui enim quando adhuc sacrificium uerum
quod fideles norunt in figuris pronunciabatur:

celebrabant figuras future rei multi scientes:
sed plures ignorantes. Nam prophete et sancti pa
triarche nouerant quod celebrabant: cetera
autem multitudo ignorabat: que carnalis
sic erat. ut fieret de illa quod significaret
posteriora uentura. Et postquam uenit ille:
sublato illo sacrificio primo. sublatis holocaustis
arietum. hircorum. uitulorum. ceterarumque
uictimarum: noluit illa deus. Quare illa no
luit? Quare primo noluit? Quia illa omnia quasi
uerba erant promittentis: et uerba promissiua cum ue
nerit quod promittunt: iam non enuntiantur. Tam
diu quisque promissor est: donec det. Cum dederit
mutat uerba: non dicit adhuc dabo quod se
daturum dicebat: sed dicit dedi. Mutauit ue
rbum. Quare illi placuit primo hoc uerbum: et
quare illud mutauit? Quia temporis sui uer
bum fuit: et pro suo tempore placuit. Quando
promittebatur: tunc dicebatur. Cum autem da
tum est quod promissum est. ablata sunt uerba
promissiua: data sunt completiua. Sacrificia ergo illa:
tamquam uerba promissiua ablata sunt. Quid da
tum est completiuum? Corpus quod nostis. quod non
omnes nostis: quod utinam qui nostis: non ad
iudicium nouerit. Uidete quando dictum est.
Xpc enim ille dominus noster modo loquens ex mem
bris suis: modo loquens ex persona sua. Sacrificium
inquit et oblationem noluisti. Quid ergo? Nos iam
hoc tempore sine sacrificio dimissi sumus? Absit.
Corpus autem perfecisti mihi. Ideo illa noluisti: ut
hoc perficeres. Illa uoluisti: antequam hoc perficeres.
Perfectio promissorum: abstulit uerba promittentia.
Nam si adhuc sunt promittentia: nondum est
impletum quod promissum est. Hoc promittebatur
quibusdam signis. Ablata sunt signa promitten
tia: quia exhibita est ueritas promissa. In hoc cor
pore sumus: huius corporis participes sumus.
Quod accepimus nouimus: et qui non nostis
nouerit: et utinam cum didiceritis non ad iudicium
accipiatis. Qui enim manducat et bibit indig
ne: iudicium sibi manducat et bibit. Perfec
tum est nobis corpus: proficiamur in corpore.
Sacrificium et oblationem noluisti: corpus
autem perfecisti mihi. Holocaustum et pro delicto
non petisti: tunc dixi ecce uenio. Numquid
exponendum est sacrificium et oblationem

noluisti corpus autem ꝑfecisti mi: holocausta
etiam ꝑ delicto non postulasti que petebantur
antea. tunc dixi ecce uenio. Tempus est ut
ueniant que ꝑmittebantur: quia auferentur
ea que ꝑmittebantur. Et uere fr̄s mei: atten
dite illa ablata: hec impleta. Det mi gens iu
daica mi sacerdotem. Ubi sunt sacrificia illorum:
Certe perierunt: certe ablata sunt. Numquid
tunc reprobaremus ea? Reprobamus mi: quia
si mi uelis facere intemporale est. non est oportunum:
non congruit. Adhuc ꝑmittis? Jam accipe.
Remansit illis quiddam quod celebrent: ne
omnino sine signo remanerent. Chain enim
maior frater qui occidit minorem fratrem:
accepit signum ne quis eum occideret. Sic
scriptum est in genesi. Et posuit ds chain sig
num: ut nemo eum occideret. Proinde et ipsa
gens iudea manet ꝑ omnes gentes: subdita
uiri romano: in ius romanum con[illegible]
fluxerunt: superstitiones communica[illegible]n ue
uerunt. Postea inde ceperunt ꝑ gratiam domini nr̄i
ihu xp̄i separari. Illa uero sic mansit cum signo suo:
cum signo circumsionis: cum signo azimorum.
Sic mansit. Non est occisus chain: non est occi
sus. habet signum suum. Maledictus est a terra:
que aperuit os suum: excipe sanguinem fr̄is
eius de manu eius. Ille enim fudit sanguinem:
non excepit. Ille fudit: alia terra excepit. Et
ab ea terra que os aperuit et excepit: ille ma
dictus est: et ipsa terra que ore excepit san
guinem. ecclesia est. Ab hac ergo ille maledictus est:
ille sanguis clamat a terra ad me. De hac enim terra:
dixit deus. Vox sanguinis fr̄is tui clamat ad me
de terra. Clamat inquit ad me de terra: clamat
ad dn̄m. Sed surdus est qui sanguinem fudit:
quia non bibit. Illi ergo ita sunt: tamquam cha
in cum signo. Sacrificia uero que ibi fiebant: ab
lata sunt. Et quod eis remansit ad signum
chain. iam apertum est: et nesciunt. Agnum
occidunt: azima comedunt: pascha nostrum
immolatus est xp̄c. Ecce agnosco agnum
occisum: quia immolatus est xp̄c. Quid de
azimis? Itaque inquit diem festum celebremus:
non in fermento ueteri: neque in fermento ma
licie et malignitatis. Ostendit quid sit uetus.
Si uetus farina est acuit: sed in azimis sinceritatis uiri

tatis. In umbra remanserunt: solem glorie fer
re non possunt. Jam nos in luce sumus: tene
mus corpus xp̄i: tenemus sanguinem xp̄i. Si
habemus nouam uitam: cantemus canticum
nouum: hymnum deo nr̄o. holocausta ꝑ de
licto non petisti. Tunc dixi. Ecce uenio. In ca
pite libri scriptum est de me. ut faciam uolun
tatem tuam deus meus uolui: et legem tuam
in medio cordis mei. Ecce ad membra respexit:
ecce et ipse fecit uoluntatem patris. Sed in quo
capite libri scriptum est de illo? Fortasse in ca
pite libri huius psalmorum. Quid enim lon
ge petamus: aut alios libros inquiramus?
Ecce in capite libri huius psalmorum scrip
tum est. Beatus uir qui non abiit in consilio
impiorum et in uia peccatorum non stetit:
et in cathedra pestilentie non sedit: sed in lege
domini uoluntas eius. Hoc est deus meus uo
lui: et legem tuam in medio cordis mei.
Hoc est et in lege eius meditabitur die ac noc
te. Bene nuntiaui iusticiam tuam: in ecclesia
magna. Alloquitur membra sua: hortatur
quod fecit ut faciant: annuntiauit annun
tiemus. Passus est compatiamur: glorificatus
est glorificabimur. Annuntiaui iusticiam in
ecclesia magna. Quam magna? toto orbe terra
rum. Quam magna? In omnibus gentibus.
Quare in omnibus gentibus? Quia semen
est abrahe: in quo benedicentur omnes gen
tes. Quare in omnibus gentibus? Quia in
omnem terram exiuit sonus eorum. In ecclesia
magna. Ecce labia mea non ꝓhibebo domine:
tu cognouisti. Labia mea non ꝓhibebo: tu
cognouisti. Labia mea loquuntur: non ea
ꝓhibebo loqui. Sonant quidem labia mea
ad aures hominum: sed tu cognouisti cor meum.
Labia mea non ꝓhibebo domine tu cogno
uisti. Aliud audit homo: aliud cognoscit
deus: ne in labiis solis esset annunciatio et
dicentur de nobis: que dicunt facite. que autem
faciunt facere nolite: aut ipsi ꝓplo laudanti
deum ore non corde dicentur: ꝓpls hic labiis
me honorat: cor autem eorum longe est a me.
Sona labiis: ꝓpinqua corde. Corde enim
creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad sa
lutem. Qualis ille latro inuentus est pendens

in cruce cum domino: agnoscens in cruce do
minum: alii non agnouerunt miracula facien
tem: agnouit ille in ligno pendentem. Erat
ille confixus omnibus membris: manus clauis
inherebant: pedes transfixi erant: totum cor
pus adiungebatur ligno. Corpus illud non ua
cabat ceteris menbris: lingua uacabat & cor.
Corde credidit: ore confessus est. Memento
mei inquit: cum ueneris in regnum tuum.
Salutem suam longe futuram sperabat: &
post longum tempus accipere contemptus erat.
In longum sperabat: dies non est dilatus. Ille
dixit memento mei cum ueneris in regnum tuum:
ille respondit. Amen dico tibi: hodie mecum eris
in paradiso. Hodie inquit mecum in paradiso.
Paradisus habet ligna felicia. Hodie mecum in
ligno crucis: hodie mecum in ligno salutis.
Ecce labia mea non prohibebo. domine tu cogno
uisti: ne credat corde & per timorem labia pro
hibeat annuntiare quod credidit. Sunt enim
xpiani: qui habent fidem in corde. Et si inter
paganos amaros misere urbanos. sordidos. in
fideles. ineptos. insultatores. si inexagitari ce pe
rint quia xpiani sunt: habent in corde fidem:
et timent confiteri per labia. Prohibent labia sua
sonare quod norunt: sonare quod intus habent.
Sed reprehendit hoc dominus. Qui me con
fessus non fuit coram hominibus: confun
dar de illo coram patre meo: idem non eum
agnoscam. Quia erubuit me confiteri coram
hominibus: non eum confitebor coram pa
tre meo. Dicant ergo labia: quod habet cor.
Hoc contra timorem. Habeat cor: quod di
cunt labia. Hoc contra simulationem. Ali
quando enim timor est & non audes dicere quod nosti:
quod credis. Aliquando simulatio est: dicis & non
habes in corde. Consentiant labia tua cordi
tuo. Querens pacem adeo: tibi ipsi esto pa
catus. Non sit os tuum & cor tuum: in mala
rixa. Ecce labia mea non prohibebo: domine
tu cognouisti. Quomodo ille? Quid cognouit?
Dominus intus in corde: ubi non uidet homo.
Ideo & ille: credidi inquit. Ecce cor habet:
iam habet quod uideat dominus: non pro
hibeat labia sua. Non prohibet. Quid enim
dicit? Credidi propter quod loquutus sum.

Et quia loquutus est quod credidit: que
rens quid retribuat domino pro omnibus que re
tribuit ei: adiungit. Calicem salutaris accipiam:
et nomen domini inuocabo. Non exhorruit
dominum dicentem: potestis bibere calicem quem
ego bibiturus sum? Confitetur enim per labia quod
habebat in corde: peruenit ad passionem. Et
quia peruenit ad passionem: hostis quid nocuit?
Nempe preciosa in conspectu domini mors sanc
torum eius. Morte in qua pagani seuierunt:
in illa hodie reficimur. Natalem martyris ce
lebramus: exempla martirum nobis proponimus.
Attendimus fidem quomodo inuenti quomodo attrac
ti: quomodo steterunt ante iudices in ecclesia catho
lica nichil habentes simulationis: compaginati
iunctura unitatis. Confessi sunt xpm caput
quod precesserat: sicut membra sequi concupi
erunt. Sed qui concupierunt? In tormentis
[illegible] patientes: in confessione fideles: in
[illegible]um est sermone ueraces. Iaculabantur enim
in ora interrogantium se sagittas sancti dei: &
uulnerabant ad iram: sed & multos uulnera
uerunt ad salutem. Hec omnia proponamus nobis:
intueamur illa: & optemus imitari. Hec sunt
spectacula xpiana: hec uidet desuper deus:
ad hec hortatur. ad hec adiuuat: his certa
minibus premia proponit & donat. Ecce labia mea
non prohibebo. Vide ne timeas: & prohibeas labia
tua. Domine tu cognouisti: quia est & in corde
quod sonat in labiis. Iusticiam meam non abscondi in corde
meo. Quid est iusticiam meam? Fidem meam:
quia iustus ex fide uiuit. Vt puta interrogat
sub pena persecutor: quod eis licuit aliquando.
Quid es? Paganus an xpianus? Xpianus.
Ipsa est iusticia eius. Credidit: ex fide uiuit.
Non abscondit in corde suo iusticiam suam.
Non dixit apud se credo quidem in xpm:
sed huic persecutori meo seuienti & minanti non
dicam quod credidi. Nouit deus in corde
meo quia credo: scit ipse quia non illi re
nuntio. Ecce hoc dicis te habere in corde: in
labiis quid? Non sum xpianus. Contra hoc
cor tuum: testimonium dicunt labia tua.
Iusticiam tuam non abscondi in corde meo:
ueritatem tuam & salutare tuum dixi. Xpm
tuum dixi: hoc est ueritatem tuam & salutare

tuum dixi. Unde uitas xpc? Ego sum ueritas.
Unde salutare ipsius xpc? Symeon agnouit
infantem in manib; matris in templo: & dixit.
Quia uiderunt oculi mei salutare tuum.
Agnouit infantem senex: factus in puero
puer: innouatus in fide. Acceperat enim res
ponsum: & hoc dixit. Dixerat ei deus. Quia non
exiturus erat de hac uita: priusquam uideret
salutare dei. Hoc salutare dei bonum est: ut
ostendatur hominib; & clament. Ostende nob
domine misericordiam tuam: & salutare tuum da
nob. Salutare autem domini in omnib; gen
tibus: quia cum dixisset quodam loco.
deus misereatur nri & benedicat nos: illumi
net uultum suum sup nos. ut cognoscamus in
terra uiam tuam: adiecit. In omnib; gentib; sa
lutare tuum. Primo dixit ut cognoscamus in
terra uiam tuam: & secutus est in omnib; gentib;
salutare tuum. Quasi dicetur ei. Que est uia
quam cupis agnoscere? Homines ad uiam ue
niunt. Numquid uia uenit ad homines? Uia
nra uenit ad homines: inuenit errantes: uo
cauit ad se extra ambulantes. In me ambula
te inquit: & non errabitis. Ego sum uia. uitas
et uita: ne dicens ubi est uia dei: ad quam regi
onem ibo. quem montem ascendam: quos
campos exquiram. Uiam dei queris: saluta
re dei est uia dei. & ubi est hec? In omnib; gentib;
salutare tuum. Uitatem tuam & salutare
tuum dixi. Non celaui misericordiam tuam. & ue
ritatem tuam: a congregatione multa. Ibi su
mus in hoc corpore numerentur & nos: non ce
lemus misericordiam dni & uitatem domini. Uis
audire misericordiam domini? Recede a peccatis:
donabit peccata. Uis audire uitatem domini?
Tene iusticiam: coronabitur enim iusticia.
Modo enim misericordia tibi predicatur: postea ue
ritas exhibebitur. Non enim sic est deus mise
ricors. ut iniustus sit: nec sic iustus ut mise
ricors non sit. Parua ne tibi misericordia est? Non
imputabit priora omnia peccata. Male uixisti
usque in hodiernum diem: adhuc uiuis. Hodie
bene uiue: hanc misericordiam non celabis. Si
hec est misericordia. que uitas? Congregabuntur
ante eum omnes gentes: & diuidet eas sicut
pastor diuidit oues ab hedis. Oues ponet
ad dexteram: hedos ad sinistram. Ouib; quid?
Uenite benedicti patris mei: percipite regnum.
Hedis quid? Ite in ignem eternum. Ibi pe
nitentie locus non est. Quia misericordiam con
tempsisti: uitatem senties. Si autem non con
tempsisti misericordiam: de uitate gaudebis. Tu
autem domine ne elongaueris misericordias tuas a me.
Respexit ad membra saucia. Quia misericordiam
tuam & uitatem tuam non celaui a congregatione
multa. ab ecclesia unitatis orbis terrarum: attende
membra saucia. attende delictores & peccatores.
et noli remouere misericordias tuas. Misericordia tua et
uitas tua: semper susceperunt me. Non auderem
conuerti: nisi securus de remissione. Non durarem
perseuerare: nisi securus de promissione. Misericordia
tua & uitas tua semper susceperunt me. Attendo
quia bonus es: attendo quia iustus es. Amo
bonum: timeo iustum. Amor & timor perdu
cunt me: quia misericordia tua & uitas tua semper
susceperunt me. Quare ipsa suscipiunt: & ab
eis oculus auertendus non est? Quoniam circum
dederunt me mala: quorum non est nume
rus. Quis numerat peccata? Quis numerat mi
quitates alienas & proprias? Sub quo cumulo ge
mebat: qui dicebat. Ab occultis meis munda
me domine: & ab alienis parce seruo tuo. Par
ua erant nra: imponuntur aliena. Timeo mihi:
timeo bono fratri: tolerare malum fratrem. Et
sub isto cumulo quid erimus: nisi esset misericordia
dei? Tu autem domine ne elongaueris: sed prope
esto. Cui prope est deus? His qui obtriuerunt
cor. Longe a superbis: prope ad humiles. Excel
sus enim dominus: & humilia respicit. Sed
se non putent latere qui sunt superbi: excel
sa enim alonge cognoscit. Cognoscebat
alonge iactantem se phariseum: subueniebat
de proximo confitenti publicano. Iactabat
ille merita sua: & tegebat uulnera sua.
Non iactabat ille merita: sed offerebat uulnera.
Ad medicum uenerat: sciebat se esse languidum:
sciebat se sanandum. Oculos ad celum leuare
non audebat: percutiebat pectus. Sibi non
parcebat: ut ille parceret. Se agnoscebat.
ut ille ignosceret. Se puniebat: ut ille li
beraret. Tales hic uoces sunt: audiamus
eas pie & amemus pie. Corde. lingua. omnib;

medullis nostris: hec dicamus. Nemo se pu-
tet iustum dum hic uiuit: adhuc cum morte
uiuit. Et si spc uita est ꝓpter iusticiam:
corpus tam̄ mortuum est ꝓpter peccatum.
Et corpus quod corrumpitur aggrauat ani-
mam: & deprimit terrena inhabitatio sensum
multa cogitantem. Ꝑtinet g̊ ad te clamare.
ꝑtinet gemere. ꝑtinet confiteri: non te exal-
tare non te iactare: non de tuis meritis gloria-
ri. Quia & si habes aliquid gloriandum: q̄d
est quod non accepisti? Quoniam circum-
dederunt me mala quorum non ē numerus:
comprehenderunt me iniquitates meę. et
non potui ut uiderem. Est aliquid quod ui-
deamus. Quid premit ut non uideamus?
Nonne iniquitas oculum tuum. ne istam
lucem uidē posses premebat? Fortasse humor
irruens premebat: fortasse fumus. puluis. ali-
quid iniectum: eleuare oculum saucium n̄
poteras ad istam lucem. Quid g̊? Cor saucium
leuabis ad deum? Nonne prius sanandum ē
ut uideas? Nonne superbus inueniris cum di-
cis: primo uideam & sic credam? Quis dicit?
Quis enim uisurus dicit: uideam & sic cre-
dam? Lucem ostensurus sum: immo uero
ipsa se lux ostendē uult. Cui? Ceco non
potest. Non uidet. Vnde non uidet? Graua-
to oculo multis peccatis. Quid enim ait?
Comprehenderunt me iniquitates meę: & n̄
potui ut uiderem. Remoueantur g̊ iniqui-
tates dimittantur peccata: leuetur pondus
ab oculo. sanetur quod saucium est: adhibe-
atur modax preceptum quasi collirium. Pu-
rus efficē. Quod tibi precipitur fac. Sana cor.
munda cor: dilige inimicum tuum. Et
quis diligit inimicum? Hoc iubet medicus.
Amarum est: sed salubre. Quid tibi faciam in-
quit? Ita uexatus es: ut inde saneris. Et
si plus dicit: sanato non erit onerosum. Vo-
luptuose diligis inimicum sanatus. Conare
tu: ut saneris. In tribulationibus. in angustiis:
in temptationibus fortis esto: ꝑdura. Medi-
ci manus est: non latronis. Ecce inquit pre-
ceptis acceptis & fide retenta: prius sicut iubes
sanabo cor: ut dicis. Sanato corde. & mun-
dato corde quid uidebo? Beati mundo cor-

de: quoniam ipsi deum uidebunt. Hoc inquit non
possum. Comprehenderunt me iniquitates meę: &
non potui ut uiderem. Multiplicate sunt sup
capillos capitis mei. Capillos capitis ad nu-
meri multitudinem reuocat. Quis numerat
capillos capitis sui? Multo minus peccata.
quę excedunt numerum capillorum. Minu-
ta uidentur: sed multa sunt. Precauisti magna.
Iam non facis adulterium. iam non facis ho-
micidium: non rapis res alienas. non blas-
phemas: non dicis falsum testimonium.
Moles iste sunt peccatorum. Magna precauisti:
de minutis quid agis? An non times minuta?
Proiecisti molem: uide ne ab haranea ob-
ruaris. Multiplicate sunt sup capillos capi-
tis mei: & cor meum dereliquit me. Quid
mirum si cor tuum desertum ē a deo tuo:
quando se ipsum deseruit? Quid ē cor meum
dereliquit me? Non est idoneum cor meum:
ad cognoscendum se. Hoc dixit: cor meum
dereliquit me. Corde meo deum uolo uidere:
et non possum. Quare? Pre multitudine pec-
catorum meorum. Parum ne est cor meum
ut se comprehendat? Nemo enim se comprehen-
dit: nemo de se presumit. Numquid comp-
hendit corde suo cor suum petrus qui dixit:
tecum sum usque ad mortem? In corde erat
presumptio falsa: in corde latebat timor
uerus: & non erat idoneum cor ad comp-
hendendum. Cor egrotum latebat: sed me-
dico patebat. Quod de illo latebat pronuntiatum
est: hoc impletum est. Nouerat in illo deus quod
in se ipse non nouerat: quia cor eius dereliquerat
eum. Cor eius latebat eum. & cor meum de-
reliquit me. Quid g̊? Quid clamamus? Quid
dicimus? Placeat tibi domine eruere me. Tan-
quam diceret. Si uis: potes me mundare. Pla-
ceat tibi domine erue me. Domine ad adiuuan-
dum me respice. Respice membra peniten-
tia. membra in doloribus posita: membra sub
ferramentis medici clamantia: sed sperantia. Dñe
ad adiuuandum me respice. Confundantur
et reuereantur simul: qui querunt animam
meam: ut auferant eam. Quodam enim lo-
co accusat: & dicit. Aspiciebam in dexteram
et uidebam: & non erat qui requireret

animam meam. Id ē non erat qui me imitare
tur. Xp̄c in passione loquitur. Et attendebam
in dexteram. id ē non ad impios iudeos: s; ad ip
sam dexteram ad ipsos ap̄los: & non est qui re
quireret animam meam. Usq; adeo non erat
qui requireret animam meam: ut qui pre
sumpserat: negaret animam meam. S; quia
duob; modis queritur homo. aut quo fruaris
aut quem p̄sequaris: ideo hic alios dicit quos
uult confundi & reuereri: qui querunt ani
mam eius. S; ne sic intelligēs quom̄ conqueritur
de non nullis non querentib; animam suam ut
auferant eam: id ē ad mortem non querunt
animam suam: adiecit. Confundantur & re
uereantur. Et uere multi quesierunt animā
ipsius: & confusi & reueriti sunt. Quesierunt
animam ipsius: & sicut ill̄ uisum est: abstule
runt animam ipsius. S; ille potestatem habuit
ponendi animam suam: & potestatem reci
piendi animam suam habuit. Ergo illi gauisi
sunt cum posuit: confusi sunt cum recepit.
Confundantur & reuereantur simul: qui
querunt animam meam: ut auferant eam.
Confundantur retrorsum & reuereantur:
qui uolunt m̄ mala. Conu̅tantur retrorsum:
ne hoc in malum accipiamus. Bene ill̄ optauit:
et uox illius est qui dixit de cruce. Pat̄ ignosce
ill̄: quia nesciunt quid faciunt. Quare g̅ illos
dicit. ut retrorsum redeant? Qui ante sup̄bi
erant ut caderent retro: humiles facti sunt
ut resurgant. Quando enim ante sunt p̄cedere
uolunt dn̄m: meliores uolunt esse quam
dominus. Si autem retro sunt ipsum agnos
cunt meliorem. ipsum p̄iorem: se posteriores ut
ille p̄cedat: illi sequantur. Proinde petrum
male sibi dantem consilium: sic redarguit.
Passurus enim dominus erat p̄ salute nr̄a: &
de ipsa passione que futura erat p̄dicabat.
Et ait petrus. Absit domine: p̄picius esto t̄:
non fiet hoc. Precedē uolebat dn̄m: & con
silium dare magistro. Dominus autem ut non
eum facēt p̄cedentem. s; sequentem: redi inq̄t
retro sathanas. Ideo sathanas: quia uis antecedē
eum quem debes sequi. Si autem retro fuis. &
secutus fuis: iam non eris sathanas. Quid g̅?
Sup̄ hanc petram: edificabo ecc̄lam meam.

Conu̅tantur retrorsum & reuereantur: qui uo
lunt m̄ mala. Maliuoli sunt. qui etiam cum be
nedicunt: quantum in corde eorum ē maledicunt.
Dicis alicui. Esto xp̄ianus: sis xp̄ianus. S; tu bonā
rem dixisti. S; non ei imputatur quod dixit: s;
quo animo dixit: quom̄ imputatum ē iudeis.
quando ille ex ceco nato factus uidens. cum eū
p̄merent insultationib; & urgerent ait ill̄. Num
quid & uos discipuli eius uultis esse? Et illi ma
ledixerunt illi. Hoc ait euuangelista. Male
dixerunt ei dicentes: tu sis discipulus eius. Ill̄
maledicentib; dominus benedixit. Fecit qd̄ illi
dixerunt: retribuit autem ill̄ quod maledixe
runt. Conu̅tantur retrorsum & reuereantur:
qui uolunt m̄ mala. Sunt autem alii qui bo
na uolunt: & ipsi cauendi. Quom̄ enim illi
maledicunt & dicunt bona nr̄a. s; malo ani
mo: sic multi mala nr̄a bono animo. Hoc di
co: quia qui dixit t̄ tu sis xp̄ianus: bonum
tuum dicit animo malo. Qui autem dixit
t̄ melior te nemo sit in factis malis: quoniam
laudatur peccator in desideriis anime sue. &
qui iniqua gerit benedicitur: mala tua dicit
laudans. Quom̄ ille bona tua dicebat maledi
cens: sic iste mala tua benedicens. S; utrumq;
genus hostis fuge: utrumq; caue. Ille seuit:
iste blanditur. Uterq; malus. Ille iracundus est:
iste dolosus. Ille rep̄hensor est: iste laudator.
S; & ille in rep̄hensione inimicus est: & ille
in laude subdolus. Caue utrumq; contra
utrumq; ora. Quia enim orauit conu̅tantur
retrorsum. & confundantur qui uolunt m̄
mala: respexit ad aliud genus dolose mali
uolum. & falso benedicum. Ferant confestim
confusionem suam qui dicunt m̄ euge eu
ge. Laudant falsa. Magnus uir. bonus
uir: litteratus doctus. S; quare xp̄ianus?
Ea tua laudant que nolles laudari: illud
rep̄hendunt unde gaudes. S; forte dicis.
Quid in me laudas homo? quia uir bonus
sum. quia iustus sum? Si hoc putas xp̄c
me hoc fecit: ipsum lauda. At ille. Absit.
Noli t̄ iniuriam facē: tu te talem ipse fe
cisti. Confundantur qui dicunt m̄ euge
euge. Et quid sequitur? Exultent & io
cundentur omnes qui te querunt dn̄e.

Non querunt me: sed querunt te. Non michi euge euge dicunt: sed in illo & in te me glorificare uidentur: si quid habet glorie. Qui enim gloriatur: in domino glorietur. Exultent et iocundentur omnes qui te querunt domine: et dicant semper magnificetur dominus. Quia et si ex peccatore fit iustus: det gloriam illi qui iustificat impium. Siue ergo peccator sit: laudetur qui ad indulgentiam uocat. Siue quis iam ambulat in uia iusticie: laudetur qui ad coronam uocat. Semper magnificetur dominus: ab his qui diligunt salutare eius. Ego autem cui querebant mala: ego autem cuius animam querebant ut auferrent. Sed conuertere ad aliud genus hominum. Ego autem cui dicebant euge euge: egenus & pauper sum. Non est quod in me meum laudetur. Discindat ille saccum meum: cooperiat me stola sua. Viuo enim iam non ego: uiuit autem in me xpc. Si uiuit in te xpc & totum quod boni habes xpi est: totum quod uiues xpi erit. Tu per te ipsum quid es? Ego egenus & pauper. Ego autem non diues: quia non sum superbus. Diues erat ille qui dicebat. Gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri homines. Publicanus autem pauper erat: qui dicebat. Domine propicius esto mihi peccatori. Ille de saturitate ructabat: ille de fame plorabat. Egenus & pauper sum. Et quid facturus es o egene? et pauper mendice? Ante ianuam dei pulsa: et aperietur tibi. Ego autem egenus & pauper sum: dominus curam habebit mihi. Iacta in dominum curam tuam. & spera in eum: & ipse faciet. Quid tibi curaturus est? Quid tibi prouisurus? Habet tui curam: qui fecit te. Qui habuit tui curam antequam esses: quomodo non habebit curam cum iam hoc es quod uoluit ut esses? Iam enim tu fidelis es: iam ambulas in uia iusticie. Curam tui non habebit qui facit solem suum oriri super bonos & malos: & pluit super iustos et iniustos? Te iam iustum ex fide uiuentem negliget: deseret dimittet? Immo uero & hic fouet & hic adiuuat: & hic necessaria sum ministrat: & noxia resecat. Dando consolatur ut permaneas: auferendo corripit ne pereas. Dominus curam habebit tui: securus esto: ille te portet qui te fecit: ab artificis tui manu noli cadere. Si cecideris a manu artificis: frangeris. Ut autem permaneas in manu artificis: bona uoluntas facit. Dic deus meus uolui: & portabit ipse & tenebit ipse. Iacta te in illum: noli putare mane esse ut quasi precipiteris. Non ita tibi uideatur. Ille dixit: celum & terram ego impleo. Nusquam tibi deest. tu illi noli deesse: tu tibi noli deesse. Dominus curam habebit mei. Adiutor meus & protector meus tu es: deus meus ne tardaueris. Inuocat. implorat: timet ne deficiat. Ne tardaueris. Quid est ne tardaueris? Nisi breuiati essent dies illi. modo lectum est: de diebus tribulationum. Quasi enim unus homo rogat deum. membra xpi corpus xpi ubique diffusum: unus mendicus unus pauper: quia & ille pauper qui diues. pauper factus est de quo ait paulus. Cum diues esset pauper factus est: ut ipsius paupertate uos ditaremini. Veros pauperes ditat: falsos diuites pauperat. Pauper clamat ad eum: a finibus terre ad te clamaui cum tederet animam meam. Venient dies tribulationum: & malarum tribulationum. Venient sicut dicit scriptura: & quantum accedunt dies: augentur tribulationes. Nemo sibi promittat: quod euuangelium non promittit. Fratres mei obsecro uos attendite scripturas nostras. si aliquid fefellerunt: si aliquid dixerunt: & aliter accidit quam dixerunt. Necesse est ut usque in finem sic fiant omnia: quemadmodum dixerant. Non uobis promittunt scripture nostre in hoc seculo nisi tribulationes. pressuras. angustias. augmenta dolorum: abundantiam temptationum. Ad ista precipue nos paremus: ne imparati deficiamus. Ve pregnantibus & mammantibus: modo audistis. Pregnantes sunt qui sepe intumescunt: mammantes autem id est lactantes qui iam adepti sunt quod concupierant. Et enim mulier pregnans in spe tumet filii: non uidet filium. Que autem lactat: amplectitur quod sperabat. Ergo similitudinem uerbi gratia ponamus. Bona est ista uilla uicini. O si mea esset: o adiungerem illam & facerem de isto fundo & de illo: unitatem. Amat & auaricia unitatem. Quod amat

bonum est: ſ; ubi amandum sit nescit. Ecce
concepit in utero & peperit iniquitatem: & parturiunt
dolorem & pepererunt iniquitatem. Aperuit & effodit
foueam: & incidit in foueam quam fecit. Conuertetur
dolor eius in uerticem eius: & iniquitas eius in cerebrum
eius descendet. Confitebor domino secundum iustitiam
eius: & psallam nomini domini altissimi. Psalmus
Dauid. Quoniam dixit inimicus meus non gaudebit
super me: & cum infirmatus fuero non dolebo. Quoniam
tu domine adiutor meus es: & refugium meum es tu.
Quoniam deus meus es tu: & misericordia mea es tu.
Deus meus misericordia mea

mala michi. Quando morietur. & peribit
nomen eius. Persona est hec domini nostri ihe
su xpi: sed videte si non ibi intelliguntur
et membra. Dictum est hoc: cum ipse do
minus nr hic in terra in carne ambularet.
Cum enim viderent multitudinem sequi
auctoritatem eius & diuinitatem. & maiesta
tem miraculis presentatam: cum hunc viderent
iudei de quibus ipse dominus similitudinem
posuit: quia dixerunt hic est heres: venite
occidamus eum & nra erit hereditas: dixe
runt apud semetipsos. id est inter se. Vnde
pontificis illius caiphe vox e. Videtis quia
multa turba eum sequitur: & seculum post
illum abiit. Si dimiserimus eum viuere:
venient romani & tollent nobis locum et
gentem. Expedit ut unus moriatur ho:
quam tota gens pereat. Euuangelista autem
verba nescientis quid diceret exposuit nobis:
et ait. Hoc autem non a se dixit: sed cum
esset pontifex prophetauit: quia oportebat
ihm mori pro populo & gente. Tamen
illi cum viderent populum post illum
ire: dixerunt. Quando morietur
et peribit nomen eius. Id e cum occidi
mus eum iam nomen eius non erit in
terra: nec seducet aliquos mortuus: sed ipsa
eius interfectione intelligent homines. quia
hominem sequebantur: quia in eo spes
salutis non erat: & deserent nomen eius
et non erit. Mortuus est & non periit nomen
eius: sed seminatum est nomen eius. Mortu
us est sed granum fuit: quo mortificato
seges continuo exurgeret. Glorificato ergo
domino ihu xpo: ceperunt multo magis
multoque numerosius credere in illum. & ce
perunt membra eius audire: quod caput
audiebat. Iam ergo domino nostro ihu xpo
in celo constituto: & ipso in nobis in terra
laborante: dixerunt adhuc inimici eius.
Quando morietur & peribit nomen eius.
Hinc enim persecutiones in ecclesia diabolus
concitauit: ad perdendum nomen xpi.
Nisi forte putatis fratres quia illi pagani quan
seuiebant in xpianos. non hoc sibi dice
bant delere nomen xpi de terra ut more

retur iterum xpc: non in capite sed in cor
pore suo. Occisi sunt & martires. Ad mu
tiplicandam ecclesiam ualuit sanctus sanguis
effusus seminatione. Accessit & mors mar
tirum: preciosa in conspectu domini
mors sanctorum eius. Multiplicati sunt
magis magisque xpiani: & non e impletum
quod dixerunt inimici: quando morie
tur & peribit nomen eius. Adhuc & modo
dicit. Sedent pagani. & computant sibi
annos: audiunt fanaticos suos dicentes.
Aliquando xpiani non erunt: & ydola
illa coli habent quemadmodum antea
colebantur. Adhuc dicunt. Quando
morietur & peribit nomen eius. Bis
uicti: ut tercio sapite. Mortuus e xpc:
non periit nomen eius. Mortui martires
multiplicata est magis ecclesia: crescit per
omnes gentes nomen xpi. Qui de morte
sua & resurrectione predixit: qui de
mortibus martirum suorum & de corona
predixit: ipse & de ecclesia sua futura pre
dixit. Si uerum bis dixit: tercio menti
tus est. Vanum est ergo: quod creditis
contra illum. Melius est ut credatis
in illum: ut intelligatis super egenum
et pauperem: quam pauper factus est cum di
ues esset. ut ipsius inquit paupertate uos
ditaremini. Nunc autem quia pauper fac
tus est contempnitur: & dicitur. Homo erat.
Quid erat? Mortuus est. crucifixus est. Ho
minem colitis: in homine spem habetis:
mortuum adoratis. Falleris. Intellige super
egenum & pauperem: ut illius paupertate
diues efficiaris. Quid est intellige super ege
num & pauperem? Vt ipsum xpm egenum pauperem
accipias: dicentem in alio psalmo. Ego autem egenus &
pauper sum: dominus curam habet mei. Ed e intellige super egenum
pauperem: quia semetipsum exinaniuit formam serui acci
piens: in similitudine hominum factus. & habitu inuentus ut
homo. Diues apud patrem: pauper apud nos. Diues in celo: pauper
in terra. Diues dominus: pauper homo. Hoc te ergo turbat
quod hominem uides. quod carnem intueris. quod mortem respi
cis. quod crucem irrides? hoc te turbat? Intel
lige super egenum et pauperem. Quid est hoc
intellige? Ea ubi tibi exposita est

nostram: & ideo
solute culpam nām. Nec g̃ in adam omnes
moriuntur: in xp̃o autem oēs uiuificantur.
Unum hominem enim aīt apls peccatum
in hunc mundum introisse: & p peccatum
mors: & tā in oēs homines ptransiit in quo
oēs peccauerunt. Definita sententia ē. In adā
inquit oēs peccauerunt. Solus ē innocens
infans potuit: qui de ope adam non natꝰ ē.
Ecce enim ueritatem dilexisti: mēta & occulta
sapientie tue manifestasti mi. Veritatem dilexisti:
id ē ap̃r impunita peccata etiam eorum quib;
ignoscis non reliquisti. Veritatem dilexisti. Sic
misericordiam p̃rogasti: ut seruaret & ueritatem.
Ignoscis confitenti ignoscis: si se ipsum pu-
nit. Sic seruatur misericordia & ueritas. Misericordia:
quia homo liberatur. Veritas: quia peccatum
punitur. Ecce enim ueritatem dilexisti in
certa & occulta sapientie tue manifestasti mi.
Que mēta? Que occulta? Quia deus ignorat
et talibus. Nichil tam occultum: nichil tam
mētum. Ad hoc mētum nimirum penitentiā
egerunt. Dixerunt enim quamuis p̃mimas
ap̃hē: quamuis p̃illam uocem triduo, nimirū
euitarunt: dixerunt apud se pertendam esse
misericordiam: & dixerunt ita disceptantes.
Quis nouit si deus flectat in melius sententiam
suam. & miserear? Jnētum erat: cum dr quis
nouit. De mēto penitentiam egerunt: cer-
tam misericordiam meruerunt. Prostrauerunt se
in lacrimis: in ieiuniis. in cilicio. in cinere.
Prostrauerunt se. gemuerunt. fleuerunt:
pepercit deus. Secat nimirū. an cūsa ē nimi
rū? Alīt quidem uidetur hominibus: et
aliter uisum ē deo. Ego autem puto im-
plendum fuisse: qd ap̃heta p̃dixerat. Respi-
ce que fuit nimirū: & unde qua cūsa est.
Cūsa amalo. edificata in bono: sicut cūsus
saulus p̃secutor: edificatur p̃dicator paulus.
Quis non dicēt ciuitatem istam in qua
nunc sumus feliciē cūsam, si oīs illi insa-
nus gregis sui deserat ad ecclīam compun-
to corde concurrerent: si misericordiam de
suis facis p̃tertat inuocarent? Nonne dicē
mus ubi ē illa carthago? Quia non ē qd
erat: cūsa ē. Si; si est quod non erat: edifica
ta ē. Ista dr ieremie. Ecce dabo t̃ eradicare
suffodē. euertere. dispdē. & rursus edificare:
et plantare. Inde ē ugr illa domini. Ego pcu
tiam: & ego sanabo. Pcutit putredinem fa
cinoris: sanat dolorem uulnis. Faciunt hoc
medici cum secant. Pcutiunt & sanant: ar-
mant se ut ferant. ferrum gestant: & eu
tare uetuunt. Si; quia peccata magna erant
murmurantium: dixerunt. Quis nouit? Hoc
mētum pateficerat ds̃ seruo suo dauid. Cum
enim dixisset stantē & se arguente ap̃heta
peccasse, statim audiuit a ap̃ha: id ē aspiu
di qui erat in ap̃ha. Dimissum ē t̃ peccatum
tuum. Jnēta & occulta sapientie tue mani-
festasti mi. Asperges me inquit hysopo et
mundabor. Hysopum herbam nouimus
humilem si; medicinalem: sxo herere
radicib; dr. Inde in ministrio mundandi
corporis: similitudo assumpta ē. Apphende &
tu radicem dilectionis: petram tuam. Esto
humil in humili deo tuo: ut sic excelsus
in glorificato domino deo tuo. Aspergeris
hysopo: humilitas xp̃i te mundabit. Noli
herbam contemnē: uim medicamenti at-
tende. Aliquo etiam dicam qd amedicis so-
lemus audire: ut expire in egrotis. Hyso-
pum dicunt in purgandis pulmonibus ap-
tum ē. In pulmone solet notari superbia.
Illic enim inflatio: illic hanelitus. Dicebat
autem de saulo p̃secutore: tamquam saulo
superbo qd ibat ad uincendum xp̃ianos
spirans cedem. Anhelabat cedes. anhelabat
sanguinem: nondum purgato pulmone.
Auch & hic humiliatum: quia hysopo pur-
gatum. Asperges me hysopo & mundabor: ℣.
lauabis me. id ē mundabis me. & super ni- ℣.
uem dealbabor. Et si fuerint inquit pecca-
ta ua sicut fenicium: tamquam niuem
dealbabo. De talib; sibi exhibet uestrem xp̃c:
sine macula & ruga. Pronde uestis eius in
monte que tamquam nix dealbata effulsit: significauit ecclīam omni macula pec-
cati mundatam. Si; ubi humilitas? Et hy-
sopo? Auch sequentia. Auditui meo dabis

exultationem & leticiam: & exultabunt ossa
humiliata. Auditui meo inquit dabis exul
tationem & leticiam. Gaudebo audiendo te:
non loquendo contra te. Peccasti. Quid te de
fendis? Loqui uis: pater audi. Cede diuinis uo
cibus: ne perturbis: & amplius uulnereris. Com
missum est: non defendatur. In confessionem
ueniat: non in defensionem. Adhibes te de
fensorem peccati tui: uinceris. Non innocen
tem patronum adhibuisti: non est tibi utilis de
fensio tua. Quis es enim ut te defendas?
Idoneus esto: ad accusandum te. Noli dicere.
Aut nichil feci: aut quid magnum feci: aut
fecerunt alii. Si faciendo peccatum nichil te di
cis fecisse: nichil eris: nichil accipies. Paratus est
deus dare indulgentiam. Claudis contra te:
ille paratus est dare. Noli opponere obicem defen
sionis: sed aperi sinum confessionis. Auditui meo
dabis exultationem & leticiam. Ipse donec
ut dicam quod sentio. Feliciores sunt qui audi
unt: quam qui loquuntur. Qui enim dis
cit humilis est: qui autem docet laborat ut
non sit superbus: ne male placendi affectus
increpat: ne deo displiceat qui uult pla
cere hominibus. Magnus tremor est in docente
fratres: magnus tremor est nostri: in his uocibus nostris
Credite cordi nostro: quod uidere non potestis. Scit
ipse qui mitescat nobis. qui propicius sit nobis.
cum quanto sub illo tremore ad uos loquimur.
Cum autem ipsum aliquid suggerentem
et docentem intus audimus securi sumus. se
curi gaudemus: ~~sumus gaudemus~~: sub ma
gistro enim sumus: illius gloriam querimus.
illum docentem laudamus. Delectat nos ueritas
eius intus: ubi nemo facit ut audit strepitum.
Ibi dixit esse iste leticiam suam: & exultatio
nem suam. Auditui inquit meo dabis exulta
tionem & leticiam: & ideo quia humilis audit.
Qui audit. qui uere audit: & bene audit: hu
milis audit. Gloria enim in illo est: a quo audit.
Post ea quam dixit auditui meo dabis exulta
tionem & leticiam: continuo demonstrauit
quid faciat audicio. Exultabunt ossa humili
ata. Humiliata sunt ossa audientis: non
habent fastum. non habent tumorem.

[illegible] quem ipse uix
uincit qui loquitur. Inde & ille humilis magis
quo in natis mulierum nemo maior surrexit:
ille qui ita se humiliauit ut se indignum diceret
soluere corrigiam calciamenti domini sui: Iohannes ille
baptista dans gloriam magistro suo & ideo ami
co suo: cum xpc putaretur: & ex eo superbire
posset & se extendere: non enim ipse se
dixerat xpm. sed accipere poterat hominum
errorem hoc putantium ultro istum honorem
deferre uolentium: sed respuit falsum honorem:
ut inueniret ueram gratiam. Et uide humilita
tem eius. De auditu ait. Qui habet sponsam:
sponsus est. Amicus autem sponsi stat: & au
dit eum. Stantem se fecit & audientem: non
cadentem & loquentem. Stat inquit: &
audit eum. Audisti auditum. Ubi est exul
tacio & leticia? Continuo sequitur. Stat &
audit eum: & gaudio gaudet propter uocem
sponsi. Auditui meo dabis exultationem & le
tiam: exultabunt ossa humiliata. Auerte fa
ciem tuam a peccatis meis: & omnes iniquitates
meas dele. Iam enim exultant ossa humiliata:
iam hysopo mundatus: humilis factus sum.
Auerte faciem tuam non a me: sed a peccatis meis.
Alibi quippe orans dicit. Ne auertas faciem
tuam a me. Qui non uult a se auerti faciem dei:
uult auerti faciem dei a peccatis suis. Peccatum
enim unde se deus non auertit. aduertit: si
aduertit animaduertit. Auerte faciem tuam a pecca
tis meis: & omnes iniquitates meas dele. Sa
tagit de illo grandi peccato. plus presumit:
omnes deleri uult iniquitates suas. Presumit
de medici manu: de magna miscedia illa:
quam in principio psalmi inuocauit. Omnes
iniquitates meas dele. Auertit faciem deus: et
sic delet. Auertendo faciem peccata delet: aduer
tendo scribit. Audisti auertendo delentem: audi
aduertendo quid facientem. Vultus autem domini
super facientes mala: ut perdat de terra memoriam
eorum. Perdet de terra memoriam eorum: non
delendo peccata eorum. Hic autem quid ro
gat? Auerte faciem tuam a peccatis meis. Bene
rogat. Ipse enim non auertit faciem suam a
peccatis suis: quam peccatum meum ait. ego

infirmitas: ibi latet diuinitas. Vides quia
sic est pauper: quia tu sic eras. Sed tamen pau
pertas ipsius diuitie nostre sunt. quomodo infirmi
tas ipsius fortitudo nostra est: quomodo stultum ip
sius sapientia nostra est: quomodo mortalitas ip
sius immortalitas nostra est. Qui sit pauper atten
de: non eum ex aliorum paupertate metia
ris. Impletur uenit pauperes: quia pauper effec
tus est. Propterea aperi sinum fidei: suscipe
pauperem ne pauper remaneas. Beatus qui in
telligit super egenum & pauperem: in die
mala liberabit illum dominus. Ueniet enim
dies mala. Velis nolis: ueniet. Dies iudicii
aderit: mala dies si non intellexeris super ege
num & pauperem. Quod enim modo non uis cre
dere: manifestum erit in fine. Sed non fugies
cum fuerit manifestum: quia non credidisti
cum est occultum. Inuitaris quod non uides
ut credas: ne cum uideris erubescas. Intel
lige ergo super egenum & pauperem: id est super
xpm. Intellige in eo occultas diuitias: quem
pauperem uides. In eo sunt enim omnes the
sauri sapientie & scientie absconditi. Hinc
enim te in die mala liberabit: ex eo quod deus
est. Ex eo autem quod homo est. & illud quod
in illo humanum erat resuscitabit te. & in
melius conuertet: & in celum leuabit. Ille autem
qui deus est qui unam personam habere in ho
mine & cum homine uoluit: nec decrescere
nec crescere potuit: nec mori nec resurgere.
Mortuus est ex infirmitate hominis: ceterum
deus non moritur. Nam quod uerbum dei non
moritur ne mireris: quando non moritur
anima in martire. Modo non audiebamus
ipsum dominum dicentem. nolite timere eos qui
corpus occidunt: animam autem non possunt
occidere. Ergo morientibus martiribus anime
martirum mortue non sunt. & moriente
xpo moriturum erat uerbum. Utique uerbum
dei multo amplius est quam anima hominis:
quia anima hominis facta est adeo. Et si fac
ta est adeo. per uerbum facta est: quia omnia
per ipsum facta sunt. Ergo ne moritur uer
bum: cum non moriatur anima facta per
uerbum. Sed quomodo recte dicimus mortuus
est homo. & si anima ipsius non moriatur:
sic recte dicimus mortuus est xpc: & si diui
nitas eius non moriatur. Mortuus unde:
Quia egenus & pauper. Non te perstringat mors
ipsius: & auertat te a contuenda diuinitate.
Beatus qui intelligit super egenum & pauperem.
Respice & pauperes. egentes. esurientes. siti
entes. peregrinantes. nudos. egrotos. in carcere
constitutos: intellige & super talem pauperem:
quia & si super talem intelligis. super illum intel
ligis qui dixit. Esuriui. sitiui. nudus. peregri
nus. eger. in carcere fui. Ita in die maligna eru
et te dominus: & uide beatitudinem tuam.
Dominus conseruet eum. Propheta bene op
tat: homini intelligenti super egenum & pau
perem. Ista optatio promissio est: securi expec
tent qui hoc agunt. Dominus conseruet
eum & uiuificet eum. Quid est conseruet
eum: & uiuificet eum. Quo pertinet uiuifi
cet eum. Ad futuram uitam. Viuificatur
enim: qui mortuus erat. Numquid autem
potest mortuus intelligere super egenum & pau
perem. Sed uiuificationem nobis illam promittit:
de qua apostolus dicit. Corpus quidem mor
tuum est propter peccatum: spiritus autem uita
est propter iusticiam. Si autem qui suscitauit
xpm a mortuis habitat in uobis: qui susci
tauit xpm a mortuis: uiuificabit & morta
lia corpora uestra: per inhabitantem spiritum eius
in uobis. Hec est ergo uiuificatio: que promittitur
intelligenti super egenum & pauperem. Sed quia
dicit apostolus ad timotheum promissionem habens
uite presentis & future: ne putarent illi qui
intelligunt super egenum & pauperem. re
cipiendos quidem se esse in celum sed negli
gi in terra: & non sperarent nisi quod futurum
est in eternum: quod autem ad presens est
putarent deum non curare in sanctis & fi
delibus suis: a tubi dixit quod maxime ex
pectare debemus: dominus conseruet eum
et uiuificet eum: repexit ad istam uitam.
Et beatum faciat inquit eum in terra.
Erige ergo oculos: in hec promissa xpiane
fidei. Non te deserit deus in terra: & ali
quid promittit in celo. Multi enim mali

xpiani inspectores rationum effemeridarum
et inquisitores. atque observatores temporum
et dierum: cum ceperint obiurgari a nob. uel
a quibusdam bonis melioribusque xpianis quare
ista faciant: respondent. Hec propter tempus
necessaria sunt: xpiani autem sumus propter
uitam eternam. Propterea in xpm credimus: ut
det nob uitam eternam. Nam uita ista tempo
ralis in qua uersamur: ad curam ipsius non pertinet.
Relinquitur ut hoc breuiter dicam: ut
propter uitam eternam deus: propter uitam presentem
diabolus colatur. Respondet illi ipse xpc.
Non potestis duobus dominis seruire. Alium co
lis propter id quod spectas in celo. et alium co
lis propter id quod spectas in terra: quanto me
lius colis unum qui fecit celum et terram. Qui
curauit ut esset terra: imaginem suam negli
git in terra. Ergo conseruet eum dominus et
uiuificet: intelligentem super egenum et
pauperem. Insuper quamuis in eternum uiuificet:
beatum faciat eum in terra. Et non tradat eum
in manus inimici eius. Inimicus ille: diabolus
est. Nemo attendat inimicum suum hominem:
quando audit uerba ista. Iam forte de uicino
suo cogitabat. de illo qui cum illo litem in
foro habebat: de illo qui illi uult auferre
possessionem: qui illum uult premere. ut
uendat illi domum suam. Nolite ista cogitare:
sed illum inimicum cogitate: de quo dicit
ipse dominus. Inimicus homo hoc fecit.
Ipse est enim qui suggerit ut propter res terrenas
colatur: quia non potest euertere nomen
xpianum inimicus iste. Videt enim se uic
tum fama et laudibus xpi: uidet in eo quod
occidit martires xpi. illos coronatos et
se triumphatum: et cepit non posse hoc persu
adere hominibus quod nichil sit xpc: et
quia uituperando xpm iam difficile decipit.
laudando xpm conatur decipere. Antea quid
dicebat: Quem colitis: Iudeum mortuum
crucifixum. nullius momenti hominem: qui
non potuit mortem a se depellere: Ubi in no
mine eius uidit currere genus humanum.
uidet quia nomine crucifixi templa euertun
tur: idola franguntur. sacrificia extinguntur.

et hec omnia predicta in prophetis attenduntur
ab hominibus. ammiratione stupentibus. et
laudantibus: iam cessauit aduersus uituperatio
nem xpi. et induit se laudibus xpi: et cepit
a fide alio modo deterrere. Magna lex est xpiana:
potens illa lex diuina: ineffabilis. Sed quis illam
implet: Implet hec in nomine saluatoris nostri:
conculcantis leonem et draconem. Aperte rep
hendendo fremebat leo: astutte laudando in
sidiatur draco. Veniant ad fidem qui dubi
tant: non dicant quis hoc implet. Si de
uiribus suis presumunt: non implebunt. Presu
mendo de gratia xpi credant: presumendo ue
niant: adiuuandi ueniant non iudicandi.
Viuunt omnes fideles: in nomine xpi. Quisque
pro gradu suo implens precepta xpi. siue con
iuges. siue celibes et uirgines. uiuunt quan
tum donat dominus eis uiuere: neque de suis
uiribus presumunt: sed nouerunt se in illo debere
gloriari. Quid enim habes quod non acce
pisti: Si autem accepisti: quid gloriaris quasi
non acceperis? Noli dicere mihi. Quis illud implet:
Iue in me implet: qui uenit diues pauper ad
pauperem. Pauper quidem ad pauperem: sed plenus
ad inanem. Hec cogitans quia intelligit super
egenum et pauperem. et non aspernatur pau
pertatem xpi intelligit diuitias xpi: fit beatus
in terra: et non tradetur in manibus inimici.
sui. Volentis ei persuadere ut deus colatur propter celestia. diabo
lus colatur propter terrena. Non tradet eum in manus ini
mici eius. Dominus opem ferat illi. Sed ubi:
Forte in celo. forte in uita eterna. ut restet co
lendus diabolus propter inopiam terrenam: propter
necessitates huius uite: Absit. Promissionem
habens uite presentis et future ille ad te uenit in
terram: per quem factum est celum et terra.
Denique attende quid dicat. Dominus opem
ferat illi super lectum doloris eius. Lectus do
loris: infirmitas est carnis. Ne dicas non pos
sum tenere et frenare: et portare carnem
meam: adiuuaris ut possis. Dominus opem
ferat tibi super lectum doloris tui. Portabat lec
tus te non portabas lectum: sed paraliticus in
tus erat: adest qui tibi dicat. Tolle grabbatum
tuum: et uade in domum tuam. Dominus

opem ferat illi sup̄ lectum doloris eius. Et ad ipsum dñm conuertat se: tamquam quereretur. Quare ḡ cum opem nob̄ ferat deus. tanta mala patimur in ista uita. tanta scandala. tantos labores: tantam inquietudinem carnis & seculi. Conuertat se ad deum. & tanquam consilium medicine eius nob̄ exponens: totum stratum eius inquit uersasti in infirmitate ei⁹. Quid est totum stratum eius uersasti in infirmitate eius. p stratum intelligitur. aliquid terrenum. Omnis anima infirma in hac uita: querit sibi aliquid terrenum ubi requiescat. quoniam intentionem laboris & mentis extendit in deum. difficile potest pp̄ter onus tolerare. aliquid sibi in ea conquirit ubi requiescat. & quodammodo pausatione quadam recumbat. uelut sunt ista que diligunt & innocentes. Nec enim de cupiditatib; malorum nunc loquendum est. quia multa adquiescunt in theatris. multa adquiescunt mercede in amphitheatro. multa adquiescunt aleis. multa adquiescunt in luxuria popinarum. multa in libidine adulteriorum: multa in uiolentis rapinarum. multa in dolo et in insidiis fraudium. Adquiescunt in his omnib; homines. Quid est adquiescunt. Delectantur illic. Si; removeamus hec omnia. et ad innocentem hominem ueniamus. Adquiescit in domo sua. in familia sua. in coniuge. in filiis. in pauperate. in predio suo. in noualia manib; suis consita. in edificio aliquo suo studio fabricato. adquiescunt innocentes in his. si tamen dicendum est nos amorem non habere in ulla re huius. & istis uelut innocentib; delectationib; misceamur fraudulentis. ut & in his patiamur tribulationes. et unusquisque stratum suum uertat in infirmitate sua. Unusquisque stratum eius uersasti in infirmitate eius. Non ḡ conquerantur. quando in his que innocenter hic patiuntur aliquas tribulationes. Docetur amare meliora p amaritudinem inferiorum. ne uiator tendens ad patriam. stabulum amet p domo sua. Universum stratum eius uersasti in infirmitate eius. Si; quare ista. Quia flagellat filium quem recipit. Quare ista. Quia peccatori homini dictum est. in labore uultus tui edes panem tuum. Ergo quia istas correptiones in quib; unusquisque stratum suum uertitur in infirmitate sua. agnoscere debet homo pp̄ter peccata se patiens. conuertat se & dicat quod sequitur. Ego dixi domine miserere mei. sana animam meam quia peccaui tibi. O domine in tribulationib; me exercens. flagellandum iudicas omnem filium quem recepturus es. qui nec unico pepercisti. Iste quidem sine peccato flagellatus est. ego autem dico miserere mei sana animam meam quia peccaui tibi. Siccatus est qui putredinem non habebat. si medicina ipsa mea ignem medicinalem non respuit. impatienter ferre debemus urentem medicum & secantem. ad omnib; nos tribulationib; exercentem & a peccato sanantem. Plane committamus nos medici manui. non enim erat ut sanum p putare secaret. Nouit quod inspicit. nouit uicium. quia ipse fecit naturam. Quid ipse condidit. quid de mea cupiditate accessit: dicunt. Sed se sano homini p̄ceptum dedisse ne langorem incurreret. dedisse in paradiso. hoc manduca & hoc noli. Non audiuit sanus medici p̄ceptum. ut non caderet: audiat ut egrotus ut surgat. Ego dixi domine miserere mei. sana animam meam quia peccaui tibi. In factis meis. in peccatis meis non accuso fortunam. non dico hoc in me factum. non dico adulterium fecit me uenus & latronem fecit mars. & alia horum fecit saturnus. Ego dixi domine miserere mei. sana animam meam quia peccaui tibi. Numquid hoc x̄pc. Numquid hoc caput illud nisi sine peccato. Numquid ille qui ea que non rapuit exsoluebat. Numquid ille solus inter mortuos liber. Liber enim in mortuis qui sine peccato. quoniam omnis qui facit peccatum. seruus est peccati. Numquid ḡ ipse. Immo ipse ex membris suis. quia uox membrorum ipsius uox ipsius. quia & uox capitis mei uox mea. In illo enim clamamus quando dicimus est anima mea usq; ad mortem. Non enim timebat mori qui uenerat mori.

aut recusabat mori qui potestatem habe
bat ponendi animam suam: & potestatem
habebat iterum sumendi eam. Sz loque
bantur membra in capite: & loquebatur
caput p membris. In illo g uocem nrām
inueniamus: sana animam meam qm
peccaui tibi. In illo enim eramus: cum
dixit: Deus meus deus meus: ut quid me
dereliquisti? In ipso enim psalmo ubi in
capite hic usus est: consequent dicitur
uba delictorum meorum. Quorum delic
torum in illo, nisi quia uetus homo nr
simul crucifixus e cum illo. ut euacuetur
corpus peccati: ut ultra non seruiamus pec
cato? Ad illum & in illo dicamus: ego dixi
domine miserē mei: sana animam meam
quia peccaui t. Inimici mei dixerunt mala
m: quando morietur & pibit nomen ei.
Iam ista diximus & hinc cepimus: & ut alia
dicamus non e opus iterare: quod tam recen
ti sermone impssum est auribz & cordibz
uris. & ingdiebantur ut uident. Quod pa
titur xpc: patitur & eccla. Quod passum
e caput: patiuntur membra. Numquid
enim seruus maior est domino suo: aut
discipulus sup magistrum? Si me inquit
psecuti sunt: & uos psequentur. Si patrem fa
milias beelzebub uocauerunt: quanto magis
domesticos eius? Ingdiebantur ut uiderēt.
Iudas ille erat ad caput nostrum: ingredie
batur ut uidēt id e ut exploraret. non ut
habēt quod credēt: sz ut inueniret qd pderet.
Ecce ingdiebatur ut uidēt ille: & hoc exem
plum in capite nro ppositum e. Quid illa mē
bra post assumptionem capitis nri? Nonne
dicit apls paulus ppt sub introductos falsos
frs. qui subintroierunt pscrutari libtatem
nrām? Ergo & isti ingdiebantur: ut uidēnt.
Sunt enim hipocte simulatores mali: adiun
gentes se ficta caritate: captantes omnes
motus. omnia uba sanctorum. in omnibus
laqueos inquirentes. & quid illi fit? Uidete
quod sequitur. Uana loquutum est cor
eorum. Id e loquuntur quasi ficta dilectione
Uanum est quod loquuntur: uerum non e:

solidum non est. Et quia captant unde in
ueniant accusationem: quid ait? Congga
uerunt iniquitatem sibi. Parantes enim ca
lumpnias inimici: quasi magni sibi uiden
tur quia hnt quod accusent: sibi congrega
uerunt iniquitatem. Sibi inquit: non m.
Quomodo iudas sibi non xpo: sic & simula
tores eccle sibi non nob: quia de illi & alibi
dr. & mentita e iniquitas sibi. Congrega
uerunt iniquitatem sibi. Et quia intrarant
ut uiderent: egdiebantur foras & loqueban
tur. Ille qui intrauit ut uideret: egredie
batur foras: & loquebatur. Utinam intus eēt:
et uera loquētur. Non exiret foras: ubi falsa
loquitur. Traditor e: & psecutor e. Egressus
foras loquitur. Si ad membra xpi ptines:
ueni intro: here capiti. Tolera zizaniam si tri
ticum es: tolera paleam si frumentum es. To
lera pisces malos intra retia: si piscis bonus
es. Quare ante tempus uentilationis auolasti?
Quare ante tempus messis: etiam frumentum
eradicasti tecum? Quare antequam ad litus ue
nires: retia dirupisti? Congguauerunt iniqui
tatem sibi. Egdiebantur foras: & loquebant
in id ipsum. Adusum me susurrabant oms
inimici mei. Adusum me in id ipsum. Quā
to melius mecum in id ipsum. Quid e in
id ipsum? Uno consilio: una conspiratio
ne. Xpc g loquitur eis. Consentitis aduer
sum me: consentite m. Quod adusum me
quare non mecum? In id ipsum si semp ha
beretis: non uos in scismata diuidētis. Apls
enim dicit. Obsecro uos frs ut id ipsum
dicatis omnes: & non sint in uob scismata.
Id ipsum adusum me susurrabant omnes
inimici mei: adusum me cogitabant mala
m. Sibi potius quia congguauerunt iniqui
tatem sibi: sz ideo m quia ex animo suo pen
dendi sunt. Non enim quia nich facē uo
luerunt: xpm crucifixerunt. Nam &
diabolus xpm extinguē concupiuit: &
iudas xpm occidē uoluit. Occiso autem
xpo & resurgente nos uiuificati sumus:
diabolo tamen & iude merces male uo
luntatis redditur: non nre salutis. Nam

ut nouitas quemquam ex animo pendendum
ad retributionem uel premii uel pene: inuenimus
homines bonum dixisse cuidam. & tale bo
num quale nos optamus: & tamen maledi
cos appellatos. Quando ceco illo quondam
iam illuminato & corpore & corde conuicia
bantur iudei: uidentes corpore ceci corde:
ait illi idem iam uidens. Numquid & uos disci
puli ipsius uultis esse? & illi inquit euuange
lium: maledixerunt ei dicentes. Tu sis dis
cipulus eius. Hoc nobis omnibus eueniat: quod
illi maledicendo dixerunt. Maledictio ista
appellata est ex maliuolo errore dicenti
um: non ex aliquo malo uerborum. Quo
animo dixerunt: non quod dixerint at
tendit: qui eos maledixisse narrauit. Aduer
sum me cogitabant mala mihi. & que mala
xpo: que mala martiribus? Omnia in bo
num uertit deus. Verbum iniquum disposue
runt aduersum me. Quale uerbum iniquum?
Ipsum caput attende. Occidamus eum: &
nostra erit hereditas. Stulti quomodo uestra erit here
ditas: quia occidistis eum? Ecce & occidistis
eum: & uestra non erit hereditas. Numquid
qui dormit non adiciet ut resurgat? Quando
uos exultastis occidisse eum: ille dormiuit.
Dicit enim & in alio psalmo. Ego dormiui.
Illi seuierunt: & occidere uoluerunt: ego dor
miui. Nam si noluissem: non dormissem.
Ego dormiui: quia potestatem habeo po
nendi animam meam: & potestatem habeo
iterum sumendi eam. Ego dormiui & som
num cepi: & exsurrexi. Seuiant ergo iudei:
terra tradatur in manus impii: caro permitta
tur in manus persequentium: suspendant
in ligno: clauis transfigant: lancea perfodiant.
Numquid qui dormit non adiciet ut resur
gat? Ut quid dormiuit? Quia adam forma
erat futuri: & adam dormiuit quando de
latere eius eua facta est. Adam in figura xpi:
eua in figura ecclesie. Unde est appellata mater
uiuorum. Quando fabricata est eua? Dum
dormiret adam. quia de latere xpi sacramenta
ecclesie profluxerunt: dum dormiret in cruce.
Numquid qui dormit non adiciet ut resur
gat? Et unde dormiuit? Ex illo qui ingressus
est ut uideret: & congregauit iniquitatem
sibi. Etenim homo pacis mee in quem speraui
qui edebat panes meos: ampliauit super me
calcaneum. Erexit super me pedem: concul
care me uoluit. Quis est iste homo pacis ip
sius? Iudas: & in illum xpc speraui. Quare
dixit in quem speraui? Nonne illum ab initio
nouerat? Nonne antequam nasceretur futurum
sciebat? Nonne omnibus discipulis suis dixerat.
ego uos duodecim elegi: & unus ex uobis
diabolus est? Quomodo ergo in illum speraui?
nisi quia in membris suis ipse est. & quod
multi fideles de iuda speraverunt: hoc in se
transfigurauit dominus? Quando enim uide
bant iudam multi qui credidissent in xpm am
bulare inter duodecim discipulos: sperabant in
illum aliqui: quia talis erat quales & ceteri.
Xpc autem quia in membris suis erat hoc
sperantibus: quomodo in illis est esurientibus & si
tientibus: quomodo dixit esuriui. sic dixit
speraui. Proinde si sic illi dicamus. domine quando
sperasti: quomodo illi dictum est. domine quando
esuristi. quomodo nobis ibi dixit. cum uni ex
minimis meis fecistis mihi fecistis: sic potest
dicere. Cum unus ex minimis meis speraui:
ego speraui. In quem speraui. Homo pacis mee
in quem speraui: qui edebat panes meos. Quo
modo ipsum ostendit in passione de istis
uerbis prophetie: per bucellam illum designa
uit: ut appareret de illo dictum qui ede
bat panes meos. Rursus quando uenit ut
traderet eum: osculum dedit illi: ut appa
reret de illo dictum. homo pacis mee. Tu
autem domine miserere mei. Hoc ex forma
serui: hoc ex forma inopis & pauperis. Be
atus enim qui intelligit super egenum & pau
perem. Miserere mei & resuscita me: et
reddam illis. Uidete quando dictum est.
Iam factum est. Occiderunt enim xpm
iudei ne perderent locum: illo occiso perdi
derunt locum: eradicato regno dispersi
sunt. Suscitatus reddidit illis: reddidit
ad ammonitionem: nondum ad damp
nationem. Ciuitas illa in qua fremuit

ppls tamquam leo rapiens & rugiens & ex-
clamans crucifige crucifige: eradicatis in-
de iudeis xpianos hēt: a iudeo nullo inhabi-
tatur. Plantata est ibi ecclia xpi: unde era-
dicate sunt spine synagoge. Proinde u̅
ignis eorum exarsit: sicut in spinis. Domin⁹
autem tamquam lignum uiride erat. Hoc
ipse ait: quando plangebant quedam mu-
lieres uelut moriturum xp̄m. Nolite flere
sup me: sz sup uos ipsas flete & sup filios
ur̄os. Ex hoc p̄dicens suscita me: & reddam
illi. Si enim in uiridi ligno hec faciunt: in
arido quid facient: Quando posset uiride
lignum consumi ab igne spinarum: Exar-
serunt enim uelut ignis in spinis. Ignis qui
spinas consumit: & cuicumq; uiridi ligno
adhibetur difficile accendit. Humor enim
ligni resistit flamme lente & marcide: tn̄
idonee ad consumendas spinas. & suscita me
et reddam illi. Ne forte sane fr̄s minus po-
tentem filium quam patrem putetis ex eo
quia dixit suscita me quod ipse se susci-
tare non posset: hoc autem suscitauit qd̄
mori poterat: id ē caro mortua ē. caro sus-
citata ē. Ne putetis tamen quia deus pater
xpi. potuit suscitare xp̄m. id ē carnem filij
sui: & ipse xp̄c cum sit u̅bum dei equale
pat̄ non poterat carnem suam suscitare:
audite ex euuangelio. Soluite templum
hoc: & in t̄duo suscitabo illud. Hoc autem
euuangelista ne etiam inde dubitaremus:
dicebat inquit: de templo corporis sui. Et
suscita me: & reddam illi. In hoc cognoui
quoniam uoluisti me: q̄m non gaudebit
inimicus meus sup me. Quia gauisi sunt iu-
dei quando uiderunt xp̄m crucifixum.
implesse se arbitrati sunt uoluntatem suam
nocendi: effectum fructum seuicie sue. Vi-
derunt xp̄m in cruce pendentem: agita-
uerunt caput: si filius dei est descendat
de cruce. Non descendebat qui poterat:
non impotentiam demonstrabat: sz pacien-
tiam docebat. Si enim hec illi dicentib; de
cruce descendēt: quasi insultantib; cessisse
uidētur: & uictus opprobria tolerare non
potuisse credētur. Magis mansit in cruce illi
insultantibus: fixus illi nutantibus. Idō enim
et caput agitabant: quia uero capiti non
herebant. Docuit nos plane ille pacientiam.
Nam quod ē fortius fecit: qui noluit facere
quod iudei p̄uocabant. Multo est enim po-
tentius de sepulchro resurgē: quam de cru-
ce descendē. Quoniam non gaudebit inimi-
cus meus sup me. Gauisi sunt g̅ tunc. Resur-
rexit xp̄c: glorificatus est xp̄c. Vident m̄ in
nomine ipsius conuīti genus humanum.
Modo insultent. m̄ caput agitent: immo
iam caput figant: aut si agitant caput
stupendo & mirando agitent. Modo enim
dicunt. Numquid forte ille est quem dixe-
runt moyses & pphe: De illo enim dixerūt.
Sicut ouis ad immolandum ductus est. &
sicut agnus coram tondente se sine uoce
sic non aperuit os suum: uulneribz eius sa-
nati sumus. Videmus enim quia crucifixus
iste ducit post se genus humanum: & sine
causa dixerunt patres nr̄i occidamus eum:
ne seculum post eum pgat. forte non post
eum pgēt: si non esset occisus. In hoc cogno-
ui quoniam n̄ gaudebit inimicus meus sup
me. Ne autem propter innocentiam meam
suscepisti. Vere innocentia ubi integritas sine
peccato: redditio est sine debito: flagellum
sine mīto. Propt̄ innocentiam meam susce-
pisti: & confirmasti me in conspectu tuo in
ēternum. Confirmasti me in ēternum: infirmasti
ad tempus. Confirmasti in conspectu tuo in
ēternum: infirmasti in conspectu hominum.
Quid g̅: Laudes illi: gloria illi. Benedic-
tus dominus deus isrl. Ille est enim ds isrl.
ds noster. ds iacob. ds minoris filij: ds mi-
noris ppli. Nemo dicat de iudeis hoc dixit:
non sum ego isrl. Magis iudei non sunt isrl.
Maior enim filius: ipse ē maior ppls repro-
batus. Minor ppls dilectus: maior seruiet
minori. Modo impletum est. Modo fratres
nob̄ seruiunt iudei: tamquam capsarij nr̄i
sunt. Scientib; nobis codices portant. Au-
dite in quo nob̄ iudei seruiant: & non si-
ne causa. Cham ille maior fr̄ qui occidit

minorem fratrem: accepit signum ne occi
deretur: id est ut maneat ipse populus. Apud illos
sunt prophete: lex. In qua lege et in quibus
prophetis: xpc predictus est. Quando agimus
cum paganis: et ostendimus hoc euenire
modo in ecclesia xpi quod ante predictum est de
nomine xpi. de capite et de corpore xpi: ne
deputent nos finxisse illas predicationes. ex his
rebus que acciderunt quasi future essent nos
conscripsisse: proferimus codices iudeorum. Nem
pe iudei inimici nostri sunt. De cartis inimici:
coniuncitur aduersarius. Omnia ergo dominus
distribuit: omnia pro salute nostra ordinauit.
Predixit ante annos. impleuit hoc tempore.
et que nondum impleuit impleturus est.
Ita tenemus redditorem ut credamus debi
torem: quia et illa que nondum dedit
dabit: sicut ea que nondum dederat de
dit. Siquis probare uult ubi sint scripta: le
gat moysen et prophetas. Si aliquis prestrepit
inimicus et dicit. uos uobis prophetias finxistis:
proferantur codices iudeorum: quia maior
seruiet minori. Ibi legant ista predicta que modo
uidemus impleta: et dicamus omnes. Bene
dictus dominus deus israel a seculo et in seculum:
fiat fiat amen.

In finem intellectus filiis chore.

Cum est ut desiderat anima nostra in
uerbo dei gaudere uobiscum: et
in illo uos saluare qui est nostrum
adiutorium et salutare. Quod ergo dominus dat
audite pro nos: et in illo exultate nobiscum in ser
mone eius et ueritate et caritate. Psalmum enim
suscepimus de quo loquendum est uobis: con
gruum desiderio nostro. Cepit enim ipse psalmus
a sancto quodam desiderio: qui sic cantatur.

Psalmus quadragesimus primus.

Quemadmodum ceruus
desiderat ad fontes aquarum.
ita desiderat anima mea ad te
deus. Quis est ergo iste
qui hec dicit: Si uolumus.
nos sumus. Et quid queras extra quisnam
sit cum in tua potestate sit esse quod queris.
Tamen non unus homo est: sed unum corpus est.
Corpus autem xpi: ecclesia est. Nec in omnibus
qui intrant ecclesiam: inuenitur tale desiderium.
Sed tamen quicumque suauitatem domini gusta
uerunt. et quod eis sapit agnoscunt in canti
co. non putent se solos esse: sed talia semina spar
sa credant in agro dominico toto orbe terra
rum: et cuiusdam unitatis xpiane esse uocem
hanc. Quemadmodum ceruus desiderat ad
fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad
te deus. Et quidem non male intelligitur uo
cem esse eorum: qui cum sint cathicumini
ad gratiam sancti lauacri festinant. Unde et sol
lempniter cantatur iste psalmus: ut ita desi
derent fontem remissionis peccatorum: quemad
modum desiderat ceruus ad fontes aquarum.
Sit hoc hanc locum intellectus iste in ecclesia.
et ueracem et sollempnem. Verumtamen fratres
uidetur mihi etiam in baptismate fidelibus
nondum esse satiatum tale desiderium: sed for
tassis si norunt ubi peregrinentur: et quo eis
transeundum sit etiam ardentius inflamman
tur. Denique titulus eius est. In finem in in
tellectum filiis chore psalmus. filiis chore in
uenimus et in aliis psalmorum titulis: et
iam tractasse nos meminimus: et locutos
esse quid sibi hoc nomen uelit. Ita tamen
nunc commemorandus est iste titulus: ut
non nobis quasi preiudicet quod iam diximus.
ut deinceps non dicamus. Non enim ubi
cumque diximus omnes affuerunt. Chore fuit
aliquis homo sicut fuit: habueritque filios
qui appellarentur filii chore. Nos tamen ar
chanum sacramenti scrutemur: ut nomen
hoc in misterio quod grauidum est pariat.
Magni enim sacramenti res est: ut xpiani
appellentur filii chore. Unde filii chore:
Filii sponsi: filii xpi. Dicti sunt enim xpiani
filii sponsi. Quare ergo chore xpc: Quia cho
re interpretatur caluaria. Multo remotius est
hoc. Querebam quare chore xpc: intentius
quero quare xpc ad caluariam pertinere
uideatur. Nonne iam occurrit in loco
caluarie crucifixus: Occurrit omnino.
Ergo filii sponsi filii passionis illius. filii
redempti sanguine illius. filii crucis illius:

portantes in fronte quod inimici in caluarie
loco fixerunt. appellantur filij chore: ille can
tatur iste psalmus. In intellectum itaq; exci
temur: & si nob cantatur intelligamus. Quid
intellecturi sumus? In quem intellectum iste
psalmus cantatur? Audeo dicere: inuisibilia
enim eius a creatura mundi per ea que facta
sunt intellecta conspiciuntur. Eia fratres
auiditatem meam capite: desiderium hoc me
cum communicate. Simul amemus: simul
in hac siti exardescamus: simul ad fontem in
telligendi curramus. Desideremus ergo uelut cer
uus fontem aque. Excepto illo fonte quem
propter remissionem peccatorum desiderant bapti
zandi etiam baptizati desideremus illum fon
tem: de quo scriptura alias dicit. Quoniam
apud te est fons uite. Ipse enim fons & lumen
est: quoniam in lumine tuo uidebimus lumen.
Si & fons est & lumen est. merito intellectus est:
quia & saciat animam auidam sciendi: et
omnis qui intelligit luce quadam non corpo
rali. non carnali. non exteriore: sed interiore
illustratur. Est ergo fratres quedam lux intus: quam
non habent qui non intelligunt. Vnde iam eos
qui desiderant hunc fontem uite. & inde ali
quid carpunt. alloquitur apostolus obsecrans &
dixit: ut non iam ambuletis sicut & gentes
ambulant in uanitate mentis sue obscurati
intelligentia: alienati auia dei per ignorantiam
que est in eis. propter cecitatem cordis eorum. Si ergo
illi obscurati sunt intelligentia: id est quia non
intelligunt obscurantur: ergo qui intelligunt
illuminantur. Curre ad fontes: desidera aqua
rum fontes: apud dominum est fons uite. & insicca
bilis fons. In illius luce: lumen inobscurabile.
Lumen hoc desidera: quendam fontem quod
dam lumen quare non norunt oculi tui: cui
lumini uidendo oculus interior preparatur: cui
fonti hauriendo sitis interior inardescit. Curre
ad fontem. desidera fontem: sed noli ut cerqui: noli ut quale
cumque animal curre: ut ceruus curre. Quid
est ut ceruus curre? Non sit tarditas in cur
rendo: impigre curre: impigre desidera.
Inuenimus enim insigne uelocitatis in ceruo.
Sed forte non hoc scriptura solum nos in ceruo
considerare uoluit: sed & aliud. Audi quid
aliud est in ceruo. Serpentes necat: & post
serpentium interemptionem maiore siti inar
descit. Peremptis serpentibus: ad fontes acrius
currit. Serpentes: uicia tua sunt. Consume
serpentes iniquitatis: tunc amplius desidera
bis fontem ueritatis. Auaricia forte in te tene
brosum aliquid sibilat: & sibilat aduersus uer
bum dei: sibilat aduersus preceptum dei. Et quia
tibi dicitur contempne aliquid ne facias iniquitatem:
amabis magis facere iniquitatem quam aliquod
commodum temporale contempnere? Morderi
eligis magis a serpente: quam perimere serpen
tem. Cum ergo adhuc faueas uicio tuo. cupidi
tati tue. auaricie tue. serpenti tuo: quando
in te inuenio tale desiderium quo curras ad
fontes aquarum? Quando concupisces fontem
sapientie: cum adhuc labores in ueneno ma
licie? Interfice in te quicquid est contrarium ueritati:
et cum te uideris tamquam uacare a cupidi
tatibus perversis: noli remanere quasi non sit quod
desideres. Est enim aliquid quo te tollas: si
iam egisti in te: ut non sit impeditor contra
te. Dicturus enim es forte iam mihi: si ceruus
es. Deus nouit non me iam auarum. non me
iam cuiusquam rem concupiscere: non adulterij
cupiditate flagrare: non cuiusquam odio in
uidiaque tabescere: & cetera huiusmodi dicturus
es non hec habeo: & queris forte unde
delecteris. Desidera ad fontes aquarum: habet
deus unde te reficiat & impleat uenientem ad
se: sitientem post interemptionem serpentium
tamquam uelocem ceruum. Est aliud quod
animaduertas in ceruo. Traduntur cerui: et a
quibusdam etiam uisi sunt. Non enim de illis tale
aliquid scribetur: nisi ante uideretur. Dicuntur ergo
cerui uel quando in agmine suo ambulant. uel
quando natando alias terrarum partes petunt:
onera capitum suorum super inuicem ponere: ita ut
unus precedat. & sequantur qui supra eum ca
pita ponunt: & supra illos alij consequentes:
et deinde alij donec agmen finiatur. Ille
autem unus qui pondus capitis in primatum
portabat. fatigatus redit ad posteriora: ut alter
ei succedat qui portet quod portabat: atque

ille fatigationem suam recreat. posito capite sic
et ceci ponebant. Sta uectissim portando qd graue
te q uiam pagunt: et se inuicem non deserunt.
Nonne quotidiani cerui alloquitur aplis dicens.
inuicem onera ura portate: et sic adimplebis
legem xpi. Tat g cerui in fide constituti.
nondum uidens quid credit cupiens intelligē
quod diligit: patitur et contrarios non cerui
obscuratos intelligentia. in tenebris ignorantie
constitutos: uitiorum cupiditate cecatos: in
sup insultantes et dicentes hominu credenti
et quod credit non ostendenti. Ubi est deus
tuus? Quid g iste cerui fecit contra hec
audiamus: ut et si possimus faciamus. Primo
exhibit fram suam. Quemadmodum inquit
cerui ad fontes aquarum: ita desiderat anima
mea ad te deus. Quid si cerui ad fontes aq
rum lauandi causa desiderat? Utrum g biben
di an lauandi: nescimus. Sitio in peregrinatione:
audi quod sequitur. & noli querere. Sitiuit
anima mea ad deum uiuum. Quod dico quem
admodum cerui desiderat ad fontes aquarum.
ita desiderat anima mea ad te deus: hoc dico.
sitiuit anima una ad deum uiuum. Quo sitiuit?
Quando ueniam et apparebo ante faciem di?
Hoc est quod sitio: uenire et apparere. Sitio
in peregrinatione: sitio in cursu: satiabor in ad
uentu. Sed quando ueniam? Quod etiam e
deo: tardum est desiderio. Quando ueniam et
apparebo ante faciem dei? Ex illo desiderio est et
hoc: ex quo clamat alibi. Unam petii a dño hanc
requiram: ut inhabitē in domo dñi omnis dies
uite mee. Quare hoc? Ut contēpler in q delec
tatione dñi. Quido ueniā et apparebo ante faciē
di. Interim dū in medio. dū curro. dū in uia sū.
aliqm ueniā. aliqm apparebā: fuerūt mihi lacrime mee
panes die ac nocte: ēt dū p singlos dies ubi ē ds
tuus fuerūt in mihi lacrime mee: ñ amaricando sed
panes. Suaues erant ipse lacrime mee eorum illum
fontē: quē q bibē ñ dū poterā. auditus meus lacrimas
manducabā. Quem dixi facere se in lacrimis meis por-
ne ipsas desiderasse unde ē ille fontes aquarū? Si seruata
illa sitis q rapiebat seruata illa sitis q marcebat ad fontes
aquarū: panes in facie se lacrimis meis dū differebat. Et
quotidie manducando lacrimas suas: sine dubio plorauit ad fontes.

Die qppe

et nocte facte sunt mihi lacrime mee panes. Cibum istum qui panis dr die homines comedūt:
nocte dormiunt. Panis lacrimarum et die et noc
te comedatur: siue totum tempus accipias
diem et noctem: siue diem intelligas p huius
seculi prosperitate: noctem ut p huius seculi ad
uersitate. Siue inquit in prosperis rebus seculi siue
in aduersis rebus seculi. ego desiderii mei lacrimas
fundo? ego desiderii mei amaritatem ñ desero?
et cum in mundo bene ē mihi: male est michi
antequam apparebo ante faciem dei. Quid g
dicis? Diei quasi gratulari me cogis? Si ali
qua bona seculi prosperas arriserint, nonne
deceptoria est. nonne fluxa. caduca. mor
talis? nonne temporalis. uolatica. transitoria?
Nonne plus habet deceptionis quam delec
tationis? Cur g non et ipse fiant mihi lacrime mee.
panes die ac nocte? Siquidem et cum felici
tas seculi circumfulget: quamdiu simul in
corpore peregrinamur a domino. Et dicitur mihi
quotidie ubi est deus tuus? qua paganus si mihi
hoc dicit non illi et ego possim dicere ubi est
deus tuus: deum quippe suum digito ostendit.
Intendit enim digitum ad aliquem la
pidem: et dicit. Ecce deus meus. Ubi est
deus tuus? Cum lapidem irrisero et eru
buerit qui demonstrauit tollit oculos a la
pide: suspicit ad celum: et forte in solem
digitum intendens rerum dicit. Ecce ds
meus. Ubi est deus tuus? Immemor ille quod
ostendere oculi carnis: ego autem non quasi
non habeam quem ostendam: si non ille
oculos quibus ostendam. Potuit enim ille oculi
corporis mei ostendere deum suum: solem.
Quibus ego oculis ostendam solis creatorem?
Verumtamen audiendo quotidie ubi est deus
tuus. & in lacrimis meis quotidianis pastus die
ac nocte: meditatus sum quod audiui:
ubi est deus tuus. Quetiam etiam ego ipse dñm
meum? ut si possem non tantum credēm:
si & aliquid uidēm. Video enim quę fecit
deus meus: non autem uideo ipsum dñm meum
qui fecit hec. Si qñ sicut cerui desiderio
ad fontes aquarum: & est apud eum fons
uite & intellectus. sepius est psalmus

filijs chore. & inuisibilia dei p ea que facta
sunt. intellecta conspiciuntur? quid agam ut
inueniam deum meum? Conficiabo enim ter
tam? facta est ūa. Est magna pulcitudo ter
rarum? ⁊ habet artificem. Magna mirabilia
sunt seminum atq; gignentium? ⁊ habent
ista omnia creatorem. Ostendo magnitudinē
circumfusi maris? stupeo miror? artificem
quero. Celum suspicio. pulcitudinem syde
rum admiror? splendorem sol' exercendo diei
sufficientem? lunam nocturnas tenebras con
solantem. Ama sunt hec. laudanda sunt ū?
stupenda sunt ū. Neq; enim ūena? ⁊ etiam
celestia sunt ū. Nondum ibi stat sensus ista mea.
Hec miror. hec laudo? ⁊ eum qui fecit hec
amo. Redeo ad me ipsum? & qui sum etiam
ipse qui talia quero p̄spicio. Inuenio me
habē corpus & animam? unum q̄ regam
aliud quo regar? corpus seruire animam
impare. Diiudico aliquid melius ē animam
quam corpus? ipsumq; inquisitorem talium
rerum non corpus ⁊ animum video? & tam
ū oīa q̄ colluxerau p corpus ea me ~~colluxerau~~
~~ut p corp̄ ea me~~ collustrasse cognosco. Terrā laudabā?
oculis cognouerā. Mare laudabā? oculis cognouerā. Celū
da. solē. lunāq; laudabā? oculis cognouerā. Oculis umbra fe
rarum? fenestre fēmine? Inuisibilē? q̄ habundet. Quodo aliq̄ cogi
tatione absens ē? tutus? parēr. Dīme q̄ fec hec que oculis
uidentur? non ē ishc oculis inquirendus. Ali
quid etiam p se ipsum animus ipse conspici
at? utrum sit aliquid quod non p oculos sen
tiat quasi colorem & lucem? non p aures qua
si cantus & sonum? non p nares quasi odo
rum suauitatem? non p palatum & linguā
quasi saporem? non p totum corpus quasi
duriciam & molliciem. frigorem atq; fer
uorem? asperitatem lenitatemq; p̄tractem?
⁊ utrum sit aliquid intus quod uideam. Qd
est intus uideam? Quod neq; color sit. neq;
odor. neq; sapor. neq; sonus? neq; calor aut
frigus? aut duricia aut molliciudo. Dica
tur q̄ in quem colorem hāt sapientia. Cum
cogitamus iusticiam. cuius intus in ipsa co
gitatione pulcitudine fruimur? quis sonus
ad aures? Quid tamquam uaporeum surgit
ad nares? Quid ori inferatur? quid manu trac
tatur? & delectat & intus est. & pulchra est.
et laudatur & uidetur. Est in tenebris sint
oculi ish? animus ultus luce p̄fruitur. Quid
ē illud quod tobias uidebat? quando uidem
filio. cecus consilium utq; dabat? Est g̃ ali
quid quod animus ipse corporis dominator.
rector. habitator uideat? quod non p oculos
corporis sentiat? non p aures. non p nares.
non p palatum. non p corpus tactum? ⁊
p se ipsum? & utq; melius quod p se ipsum
quam quod p seruum suum. Est profecto.
Se ipsum enim? p se ipsum uidet. & animus
ipse ut nouit se. uidet se? nec utq; ut uideat
se corporalium oculorum querit auxilium?
immo ū ab omnib; corporis sensib; tang̃
impedientib; & strepentib; abstrahit se ad
se? ut uideat se in se. ut nouit se apud se.
⁊ numquid aliquid tale deus ipsius est.
qualis ē animus? Non quidem uidi deus
in animo potest? nec tamen ita ut animus
uidi potest. Aliquid enim querit animus
iste quod deus est? de quo illi non insul
tent qui dicunt ubi ē deus tuus. Aliquam
querit incommutabilem uitatem? sine de
fectu subām. Non est tal' ipse animus. de
ficit. p̄fecit. nouit. ignorat. meminit. obli
uiscitur? in illud uult? in non uult. Ista
mutabilitas? non cadit in deum. Si igitur
mutabil' est deus? insultabunt in qui dicunt
ubi est deus tuus. Querens g̃ deum meum
in reb; inuisibilib; & corporalib; & non inue
niens? querens eius subām in me ipso quasi
aliquis sit quat ego sum. neq; hoc inueniens?
aliquid sup animam meam esse sentio oīm
meum. Ergo ut eum intellectu animi tan
gerem? h̄ meditatus sum? & effudi sup me
animam meam. Quando anima mea con
tingēt quod sup animam meam quereret?
nisi anima mea sup se ipsam effunderetur?
Si enim in se ipsa remanēt? nichil aliud
quam se uidēt? & cum se uidēt. non utiq;
deum suum uidēt. Dicant tam insultatores
mei ubi ē deus tuus? dicant. Ego q̃diu ñ
uideo? quandiu differor? manduco die &

nocte lacrimas meas. Dicant illi adhuc. Ubi ē
deus tuus? Quero ḡ deum meum in omni
corpore siue terrestri. siue celesti: & non inue-
nio. Quero substam eius in anima mea: & non
inuenio. Meditatus sum tamen inquisitionem
dei mei: & ꝑ ea que facta sunt inuisibilia dei
mei cupiens intellecta conspicere: effudi sup
me animam meam: & non iam restat quem
tangam nisi deum meum. Ibi ē enim domus
dei mei sup animam meam. ibi habitat. inde
prospicit: inde me creauit: inde me gub-
nat. inde mi consulit. inde me excitat: inde
me euocat. inde erigit: inde deducit inde
ꝓducit. Iuc enim qui hꝫ altissimam in se-
creto domum: hꝫ etiam in terra tabernaculum.
Tabernaculum eius in terra ecclesia eius est: adhuc pe-
gna. Sz hic querendus ē. quia in tabernaculo in-
uenitur uia: qua ꝑuenitur ad domum. Et
enim cum effunderem sup me animam meam.
ad attingendum deum meum: quare hoc frei?
Quoniam ingrediebar in locum tabernaculi. Nam
extra locum tabernaculi errabo querens dm̄ meum:
quoniam ingrediebar in locum tabernaculi ammi-
rabilis: usq ad domum dei. Iam enim ammi-
ror multa in tabernaculo. Tabernaculum enim
dei mei in terra: homines sunt fideles. Ammiror
in eis ipsorum membrorum obsequium: quia
non in eis regnat peccatum ad obediendum
desiderijs eius: nec exhibent membra sua arma
iniquitatis peccato: sz exhibent se deo uiuo
in bonis opibus. Anime seruienti deo: mem-
bra corporalia militare ammiror. Respicio &
ipsam animam obedientem deo: distribuentem
opa actus sui: frenantem cupiditates: pellen-
tem ignorantiam: extendentem se ad omnia
aspa & dura toleranda: iusticiam & carita-
tem impendentem ceteris. Miror & istas uir-
tutes in anima: sz adhuc in loco tabernaculi
ambulo. Transeo & hec. Et quamuis ammira-
bile sit tabernaculum: stupeo cum ꝑuenio
usq ad domum dei. De qua domo dicitur
in alio psalmo: cum ꝓposuisset sibi quandam
duram & difficilem questionem. quare in
hac terra plerumq bene est malis. & male ē
bonis: ait. Suscepi cognoscere: hoc labor ē
ante me: donec intream in scuarium dei. & intel-
ligam in nouissima. Ibi ē enim fons intellectus: in scua-
rio dei. in domo dei. Ibi intellexit iste in nouis-
sima: & soluit questionem de felicitate ini-
quorum: & labore iustorum. Quomodo
soluit? Quia mali cum hic differuntur: ad
penas sine fine seruantur: & boni cum hic
laborant exercentur. ut in fine hereditatem
consequantur. Hoc ille in sanctuario dei
cognouit: in nouissima intellexit: ascen-
dens tabernaculum. ꝑuenit usq ad domum
dei. Tamen dum miratur membra taberna-
culi. ita ꝑductus est ad domum dei quan-
dam dulcedinem sequendo interiorem:
nescio quam & occultam uoluptatem.
tamquam de domo dei sonaret suauiter
aliquod organum. Et cum ille ambularet
in tabernaculo: audito quodam interiore so-
no ductus dulcedine. sequens qd sonabat.
abstrahens se ab omni strepitu carnis & san-
guinis: ꝑuenit usq ad domum dei. Nam
uiam suam & ductum suum sic ipse com-
memorat quasi dicemus ei: miraris taber-
naculum in hac terra. quomodo ꝑuenisti ad se-
cretum domus dei: in uoce inquit exul-
tationis & confessionis soni festiuitatem cele-
brantis. Festa cum hic celebrant homines
sue quoq luxurie. consuetudinem hnt
constituere organa ante domos suas. aut
ponere symphoniacos. ut queq musica ad lu-
xuriam seruientia: & illicentia. Et ubi audita
fuerint hec. quid dicemus qui transimus? Quid
hic agitur? Et respondetur nobis: aliqua ēē
festa. Natalicia inquit celebrant: nuptie
hic sunt: ut non uideantur illa inepta can-
tica sz excusetur festiuitate luxuria. In domo
dei festiuitas sempiterna ē. Non enim aliquid
ibi celebratur & transit. Festum sempiter-
num. chorus angelorum: uultus presens dei:
leticia sine defectu. Et dies hic festus ita ē.
ut nec apiatur initio. nec fine claudatur.
De illa eterna & ꝑpetua festiuitate sonat
nescio quid canorum & dulce auribus cor-
dis: sz si non ꝑstrepat mundus. Ambulanti
in hoc tabernaculo ammirabili dei & redemp-
tionem fidelium considerantis: mulcet aures

sonus festiuitatis illius: & rapit ceruum ad fon
tes aquarum. Sz quia frs quandiu sumus
in hoc corpore peregrinamur a domino: & corpus
quod corrumpitur aggrauat animam. & de
primit terrena inhabitatio sensum multa cogi
tantem: & si utcumque nebulis diffugatis am
bulando per desiderium adhuc sonum peruene
rimus interdum ut aliquid de illa domo dei
intendendo capiamus: onere tamen quo
dam infirmitatis nre ad consueta recidimus:
et ad solita ista dilabimur. Et quomodo ibi in
ueneramus unde gaudemus: sic hic non de
erit quod gemamus. Quenim ceruus iste
manducans die ac nocte lacrimas suas: raptus
desiderio ad fontes aquarum. interiorem scilicet
dulcedinem dei: effundens super se animam
suam ut tangeret quod est super animam suam:
ambulans in loco tabernaculi admirabilis usque ad do
mum dei: & ductus interioris & intelligibilis
soni iocunditate. ut omnia exteriora contemp
neret & in interiora raperetur: adhuc tamen homo
est: adhuc gemit: adhuc carnem fragilem
portat: adhuc inter scandala huius mundi
periclitatur. Respexit ergo & ad se tamquam
inde ueniens & ait sibi constituto inter has
tristicias: & comparans hec illis ad que ui
denda ingressus est. & post que uisa egressus
est: quare inquit tristis es anima mea: &
quare conturbas me? Ecce iam quadam inte
riore dulcedine letati sumus. ecce acie mentis
aliquid incommutabile & si perstrictim & rap
tim perspicere potuimus: quare adhuc contur
bas me? Quare adhuc tristis es? Non enim
dubitas de deo tuo. Non enim non est quod
tibi dicas contra illos qui dicunt ubi est deus
tuus iam aliquid incommutabile persensi. Qua
re adhuc conturbas me? Spera in deo. Et
quasi respondet illi anima eius in silentio
quare conturbo te nisi quia nondum ibi sum
ubi est dulce illud. quod si rapta sum quasi
per transitum: numquid iam bibo de fonte
illo nichil metuens? Iam nullum scanda
lum pertimesco? Iam de cupiditatibus omnibus
tamquam edomitis uictisque secura sum.
Nonne aduersus me diabolus uigilat hostis
meus? Nonne laqueos mihi cotidie deceptio
nis intendit? Non uis conturbem te posita
in seculo: & peregrina adhuc a domo dei mei?
Sz spera in deo respondit conturbanti se anime
sue: & quasi rationem reddenti perturbatio
nis sue: propter mala quibus habundat hic mun
dus. Interim habita in spe. Spes enim que ui
detur non est spes. Si autem quod non uidemus
speramus: per pacientiam expectamus. Spera in
domino. Quare spera? Quoniam confitebor illi.
Quid ei confiteberis? Salutare uultus mei
deus meus. Ame mihi salus esse non potest
hoc dicam: hoc confitebor: salutare uultus
mei deus meus. Quenim ut metuat in his
que utcumque intellecta cognoscit: respexit
iterum sollicitus ne obrepat inimicus: non
dum dicit saluus sum ex omni parte. Quenim
primitias habentes spiritus in nobis met ipsis ingemiscimus:
adoptionem expectantes redemptionem cor
poris nri. Illa perfecta in nobis salute. erimus in
domo domini: uidentes sine fine: & sine fine
laudantes eum cui dictum est. Beati qui habi
tant in domo tua domine: in secula seculorum
laudabunt te. Hoc nondum est quia nondum
est salus que promittitur: sz confitebor deo
meo in spe: & dico illi salus uultus mei deus
meus. Spe enim salui facti sumus. Spes enim
que uidetur non est spes. Perseuera ergo ut peruenias:
perseuera donec ueniat salus: Audi ipsum dominum
tuum: de interiore tibi loquentem. Sustine do
minum uiriliter age: & confortetur cor tuum
et sustine dominum: quoniam qui perseuerauerit
usque in finem hic saluus erit. Quare ergo tristis
es anima mea: & quare conturbas me.
Spera in domino quoniam confitebor illi.
Hec est confessio mea: salutare uultus
mei deus meus. Ad me ipsum anima mea
conturbata est. Numquid ad deum turba
tur? Ad me turbata est. Ad incommutabile
reficiebatur: ad mutabile perturbabatur.
Noui quia iusticia dei mei manet: utrum
mea maneat nescio. Terret enim me apostolus
dicens. Qui se putat stare: uideat ne ca
dat. Ergo quia non est in me firmitas. nec
est mihi spes de me: ad me ipsum anima

mea turbata est. Vis non turbetur? Non
remaneat in te ipso: & dic. Ad te domine
leuaui animam meam. Hoc planius audi.
Noli spare de te: sed de deo. Nam si spas de te
anima tua conturbatur ad te: quia non
inuenit unde sit secura de te. Ergo quam
ad me turbata est anima mea. quid restat nisi
humilitas: ut de se ipsa anima non presu
mat? Quid restat nisi ut omnino minimam se
faciat. nisi ut se humiliet: ut exaltari mere
atur? Nichil sibi tribuat: ut ei ab illo quod
utile est tribuatur. Ergo quia ad me turbata
est anima mea. & hanc perturbationem facit
superbia: propterea memoratus sum tui domine
de terra iordanis & hermonijm: a monte par
uo. Vnde memoratus sum tui? A monte
paruo: & de terra iordanis. Forte de baptismo.
ubi est remissio peccatorum. Quem enim nemo
currit ad remissionem peccatorum: nisi qui
displicet sibi. Nemo currit ad remissionem
peccatorum: nisi qui se confitetur peccatorem.
Nemo se confitetur peccatorem: nisi humilian
do se ipsum deo. Ergo de terra iordanis me
moratus sum tui. & de monte paruo non de
monte magno: ut de monte paruo tu faci
as magnum. quam qui se exaltat humiliabitur:
et qui se humiliat exaltabitur. Si ergo & inter
pretationes nominum queras: iordanis est
descensio eorum. Descende ergo ut leueris: noli
extolli ne elidaris. & hermonijm a monte par
uo. Hermonijm anathematizatio interpretatur.
Anathematiza te ipsum: displicendo tibi. Dis
plicebis enim deo: si placueris tibi. Ergo quia
deus nobis omnia bona prestat quia ipse bonus
est. non quia nos digni sumus. quia ille mise
ricors est. non quia in aliquo promeruimus: de
terra iordanis & hermonijm commemoratus
sum dei: & quia qui humiliter commemo
ratur exaltatus perfrui merebitur: quia non
in se exaltabitur: qui in domino gloria
tur. Abyssus abyssum inuocat: in uoce ca
tharactarum tuarum. Pagere psalmum
possum fortasse aduitus studio uestro: cuius
feruorem uideo. De labore autem uestro non
satis curo ut audiatis: quando & me qui
loquor. ita in his laboribus sudare cernitis.
aspicientes me laborantem cum laboratis.
Non enim mihi laboro: sed uobis. Ergo audite.
quia uelle uos uideo. Abyssus abyssum inuo
cat: in uoce catharactarum tuarum. Deo
dixit ille: qui eius commemoratus est de terra
iordanis & hermonijm. Hoc mirando dixit:
abyssus abyssum inuocat: in uoce catharac
tarum tuarum. Que abyssus. quam abys
sum inuocat? Vere quia intellectus iste.
abyssus est. Abyssus enim est profunditas que
dam impenetrabilis. incomprehensibilis: & maxi
me solet dici in aquarum multitudinem. Ibi
enim altitudo: ibi profunditas que penetrari
usque ad profundum non potest. Denique quo
dam loco dictum est iudicia tua abyssus
multa: hoc uolente scriptura commenda
re: quia iudicia dei non comprehenduntur.
Que ergo abyssus quam inuocat abyssum?
Si profunditas est abyssus: putamus ne cor
hominis abyssus est? Quid enim profundius
hac abysso? Loqui homines possunt:
uidi possunt per operationem membrorum.
audiri in sermone. Sed cuius cogitatio pene
tratur: cuius cor inspicitur? Quid intus
gerat. quid intus possit. quid intus agat.
quid intus disponat. quid intus uelit. quid
intus nolit: quis comprehendit? Puto non
absurde intelligi abyssum hominem: de
quo alibi dictum est. Accedet homo ad cor al
tum: & exaltabitur deus. Si ergo homo est
abyssus: quomodo abyssus inuocat abyssum?
Homo inuocat hominem. Inuocat quasi
quomodo deus inuocatur? Non. Sed inuo
cans uocat. Nam dictum est de quodam.
Mortem inuocat. Id est sic uiuit: ut mortem
ad se uocet. Nam nemo hominum est qui
orationem faciat: & in uoce mortem: sed
male uiuendo homines mortem inuocant.
Abyssus abyssum inuocat: homo hominem.
Sic discitur sapientia: sic discitur fides:
cum abyssus abyssum inuocat. Abyssum in
uocant sancti predicatores uerbi dei. Numquid
et ipsi non abyssus? Vt noueris quia abys
sus & ipsi: apostolus ait. Minimum est ut

a uob diuidicer: aut ab humano die. Quan
ta autem abyssus sit: audite amplius. Neq;
enim me ipsum ego diuidico. Tantam ne pro
funditatem creditis ee in homine: que late
at ipsum hominem in quo e? Quanta pro
funditas infirmitatis latebat in petro: qndo
quid in se agetur intus nesciebat: & se mori
turum cum domino ul p dno temere
pmittebat. Quanta abyssus erat: que tam
abyssus nuda erat oculis dei. Nam hoc illi xpc
pnuntiabat: quod in se ipse ignorabat. Ergo
omnis homo licet sanctus. licet iustus. licet
in multis pficiens abyssus est: & abyssum in
uocat quando homini aliquid fidei. aliquid
uitatis. ppt uitam etnam pdicat. S; tunc e
utilis abyssus abysso uocante: qndo fit in uo
ce chataractarum tuarum. Abyssus abyssu
inuocat: homo hominem lucratur. Non tam
in uoce sua: s; in uoce chataractarum tua
rum. Alium accipite intellectum. Abyssus
abyssum inuocat: in uoce chatharactarum
tuarum. Ego qui contremisco cum ad me
pturbata est anima mea: a iudiciis tuis ti
mui uehement. Iudicia enim tua abyssus
multa: & abyssus abyssum inuocat. Nam sub
hac carne mortali. laboriosa. peccatrice. mo
lestiis & scandalis plena. concupiscentiis ob
noxia: dampnatio quedam est de iudicio
tuo: quia tu dixisti peccatori. Morte morie
ris: & in sudore uultus tui edes panem tuu.
Hec abyssus pma iudicii tui. S; si male hic
uixerint homines abyssus abyssum inuocat: q
de pena ad penam transeunt. & de tenebris
ad tenebras: & de pfunditate ad pfunditate.
& de supplicio ad supplicium: & de ardore cu
piditatis in flammas gehennarum. Ergo hoc
timuit fortassis homo iste: cum ait. Ad me ip
sum anima mea conturbata e: ppterea memora
bor tui domine de tra iordanis & hermonijm.
Humil ee debeo. Exhorrui enim iudicia tua:
uehementer timui iudicia tua: ideo ad me ani
ma mea conturbata e. & que iudicia tua ti
mui? Parua ne iudicia sunt ista? Magna
sunt dura sunt. molesta sunt: s; utinam sola
essent. Abyssus abyssum inuocat in uoce ca
tharactarum tuarum: quia tu minaris. tu
dicis. & post istos labores restare alteram
dampnationem. In uoce catharactarum tu
arum: abissus abissum inuocat. Quo g abi
bo a facie tua. & a spu tuo quo fugiam: si
abissus abissum inuocat. si post istos labores
timentur grauiores? Omis suspensiones tue &
fluctus tui: sup me ingssi sunt. Fluctus in his
que sentio: suspensure in his que minaris.
Omnis ppessio mea fluctus e tuus: omnis
comminatio tua suspensura tua e. In fluctib;
abissus e. Abissus ista in suspensuris: inuocat
alteram abissum. In eo qd laboro omis fluctus
tui: in eo qd minaris grauius omis suspen
siones tue sup me ingsse sunt. Qui enim mina
tur non pmit: s; suspendit. S; quia liberas:
hoc dixi anime mee. Spa in domino qm
confitebor illi: salutare uultus mei deus me.
Magis quia crebra sunt mala: dulcior erit
miscdia tua: ideo sequitur. In die manda
uit dominus miscdiam suam: & nocte de
clarauit. Nulli uacat audire in tribulatione.
Attendite cum bene uob e. audite cum bene
uob est: discite cum tranquilli estis sapien
tie disciplinam. & ubi dei cibum colligite.
Quando enim quisq; & in tribulatione e:
pdesse illi debet qd securus audiuit. Et
enim in reb; prospis mandat t deus mise
ricordiam suam: si fideliter ei seruieris:
quia libat te de tribulatione. S; non t decla
rat ipsam miscdiam: quam t p diem man
dauit: n p nocte. Cum uenit ipsa tribula
tio tunc adiutorio te non deserit: ostendet t
uerum fuisse: quod t p diem mandauit.
Et enim scptum e quodam loco. Speciosa
miscdia domini in tempore tribulationis:
sicut in tempore siccitatis nubes pluuie. In
die mandauit dns miscdiam suam: & nocte
declarauit. Non t ostendet quia subuenit
t n ueniat tribulatio: unde eruaris ab illo
qui t p diem pmisit miscdiam. Ideo ammo
nemur imitari formicam. Sicut prospitas scli
significatur die: adusitas scli significatur nocte:
ita alio m prospitas scli significatur estate.
adusitas seculi significatur hieme. & quid

facit formica: Per estatem colligit: quod ei per hiemem prosit. Ergo cum estas est. cum bene est uobis: cum tranquilli estis: audite uerbum dei. Unde enim fieri potest. ut in hac tempestate seculi huius: sine tribulatione totum hoc mare transeatis: Unde fieri potest: Cui hoc hominum contigit: Si contigit alicui: plus metuenda est ipsa tranquillitas. In die mandauit dominus misericordiam suam: et nocte declarauit. Quid ergo agas in ista peregrinatione. Quid ergo agas: Apud me oratio deo uite mee. Hoc hic ago. ceruus sitiens et desiderans ad fontes aquarum: recordans dulcedinem uocis illius qua ductus sum per tabernaculum usque ad domum dei. quamdiu corpus quod corrumpitur aggrauat animam: apud me oratio deo uite mee. Non enim ut supplicem deo empturus sum de transmarinis locis: aut ut exaudiat me deus meus nauigabo. et de longinquo afferam thura aut aromata: aut de gregge adducam uitulum uel arietem. Apud me oratio deo uite mee. Intus habeo uictimam quam immolem: intus habeo thus quod imponam: intus habeo sacrificium quo flectam dominum meum. Sacrificium deo spiritus contribulatus. Quod sacrificium contribulati spiritus intus habeam: audi. Dicam deo susceptor meus es. Quare mei oblitus es: Sic enim hic laboro quasi tu oblitus sis mei: tu exerces me et noui quia differs mihi: non mihi aufers quod mihi promisisti. Sed tamen. quare mei oblitus es: Tanquam de uoce nostra clamauit et caput nostrum. Deus deus meus quare me dereliquisti: Dicam deo meo susceptor meus es. Quare mei oblitus es: Ut quid me repulisti ex illa altitudine fontis intelligentie incommutabilis ueritatis: ut quid me reppulisti: Quare grauedine et pondere iniquitatis mee iam illuc inhians: ad ista deiectus sum: Dicit alio loco ista uox. Ego dixi in extasi mea: ubi uidit nescio quid magnum excessu mentis. Ego dixi in extasi mea: proiectus sum a facie oculorum tuorum. Comparauit enim hec in quibus esset illi in que erectus erat: et uidit se longe proiectum a facie oculorum dei: sicut et hic. Ut quid me reppulisti: et ut quid contristatus incedo dum affligit me inimicus: dum confringit ossa mea: Temptator ille diabolus scandalis ubique crebrescens. quorum abundantia refrigescet caritas multorum: cum uideat fortes ecclesie plerumque scandalis cedere. nonne dicit corpus xpi confringit inimicus ossa mea: Ossa enim fortes sunt: et aliquando ipsi fortes temptationibus cedunt. Hec cum quisque desiderat ex corpore xpi. hec uoce corporis xpi nonne clamat quid me reppulisti: ut quid tristis incedo dum affligit me inimicus meus. dum confringit ossa mea: Non carnes meas tantum sed etiam ossa mea: ut in quibus putabatur esse aliqua fortitudo uideas cedere in temptationibus: ut ceteri infirmi desperent quando fortes succumbere uident. Quanta ista pericula fratres mei. Exprobrauerunt mihi qui tribulant me. Iterum uox illa. Dum dicunt mihi per singulos dies ubi est deus tuus: Et maxime ista dicunt in temptationibus ecclesie: ubi est deus tuus. Quantum hec martires audierunt: pro nomine xpi fortes et patientes. Quantum illi dictum est. ubi est deus uester: liberet uos si potest. Tormenta enim ipsorum extrinsecus homines uidebant: coronas intrinsecus non uidebant. Exprobrauerunt mihi qui tribulant me: dum dicunt mihi per singulos dies ubi est deus tuus. Et ego propter hec quam ad me turbata est anima mea. quid ei aliud quam illud dicam: quare tristis es anima mea et quare conturbas me: Et quasi respondenti non uis ut conturbem te hic posita in tantis malis suspirans ad bona sitiens et laborans: non uis ut conturbem te: ait. Spera in domino: confitebor illi. Dicit. Ipsam confessionem repetit spei confirmationem: salus uultus mei deus meus.

Psalmus dauid.

Psalmus breuis est. Sic satisfaciat mentibus auditorum. ut molestus non sit uentribus ieiunorum. Pascatur ex hoc anima nostra: quam tristem esse dicit qui cantat in hoc psalmo. Tristem credo ex aliquo ieiunio suo: uel potius ex aliqua fame sua. Nam ieiunium uoluntatis est: fames necessitatis.

Esurit ecclia : esurit corpus xpi. Et homo ille
ubique diffusus cuius caput sursum e menbra
deorsum : eius uocem in omnibus psalmis. uel
psallentem. uel gementem. uel letantem in spe.
uel suspirantem in re. notissimam iam & fa
miliarissimam habe debemus : tamquam nos
tram. Non g diu est immorandum : ut insi
nuemus uob quis loquatur. Sit unus quisque
in xpi corpore : & loquetur hic. Nostis autem
omnes qui pficiunt. & qui celesti illi ciuitati
ingemiscunt qui pegrinationem suam norunt.
qui uiam tenent. qui in desidio tre illius sta
bilissime spem tanquam anchoram prefixe
runt : nostis g quia genus hoc hominum.
hoc semen bonum. hoc frumentum xpi int
zizania gemit : & hoc donec ueniat messis :
id e usque in finem seculi : sicut exponit que n
fallitur uitas. Gemens g int zizania. id e int
malos homines. int dolosos & seductores : aut
ira turbulentos. aut insidijs uenenatos : cir
cumspiciens simul cum illis se tanquam in
uno agro p totum mundum unam pluuiam
excipe. pariter pflari. pariterque secum inter
aduersa nutriri : habe simul ista communia do
na dei mal bonisque concessa communiter
ab illo qui facit solem suum oriri sup bonos &
malos. & pluit sup iustos & iniustos : uidens
g semen abrahe semen sanctum. quanta cum
mal a quibus quandoque separandum e. nunc
hat communia : equaliter nasci. eadem con
ditione generis humani sortiri. pariter mor
talia ferre corpora : simul uti luce. fontib.
fructib. prosperitatib atque aduersitatib seculi.
siue fame. siue abundantia. siue pace. siue bel
lo. siue salute. siue peste : uidens quanta hat
communia cum malis : cum quibus tamen n hat
causam communem. erumpit in hanc uocem.

Psalmus quadragesimus secundus.

Iudica me deus & discerne causam meam de
gente non sancta. Iudica inquit me deus. Non
timebo iudicium tuum : quia noui miseri
cordiam tuam. Iudica me deus : & discerne cau
sam meam de gente non sancta. Nunc inte
rim in hac pegrinatione non discernis locu
meum : quia simul cum zizanijs uiuo usque
ad tempus messis. Nondum discernis plu
uiam meam : discerne causam meam. Distet
inter eum qui in te credit : & eum qui in te
non credit. Par infirmitas : sed dispar conscien
tia. Par labor : sed dispar desiderium. Desideriu
impiorum pibit : desiderium autem iustorum n
pibit. Desidio autem iustorum n certus eet
pollicitator : dubitare debemus. Finis deside
rij nri : ipse promissor. Se ipsum dabit :
quia se ipsum dedit. Se ipsum dabit immor
talibus immortalem : quia se ipsum dedit mor
talibus mortalem. Iudica me ds & discerne cau
sam meam de gente non sancta. Ab homine
iniquo & doloso erue me. Hoc e de gente n
sancta. Ab homine aquodam gene hominum :
quia quidam homo & quidam homo : & in his
duobus unus assumetur & unus relinquetur.
Et quoniam pacientia opus e ferendi usque
ad messem : quandam si dici potest indis
cretam discretionem. Simul enim sunt : &
ideo discreta nondum sunt. Zizania autem
zizania sunt. & frumenta frumenta sunt :
et ideo discreta iam sunt. Quia g fortitudine
opus e imploranda e ab illo qui iussit ut for
tes simus : & n fortes ipse fecit : non erimus.
Quod ut simus ab illo erimus qui dixit : qui
pseuerauit usque in finem hic saluus erit. &
ne sibi ipsa anima arrogando fortitudine
debilitetur : adiungit continuo. Quia tu es
deus fortitudo mea. Ut quid me reppulisti :
et ut quid tristis incedo dum affligit me
inimicus : Causam querit tristicie sue. Quare
inquit tristis incedo : dum affligit me inimi
cus : Tristis ambulo : inimicus affligit me
cotidianis temptationibus. immittens uel qd
male amemus : uel qd male timeamus. &
contra utrumque pugnans anima & si non
capta tamen pielitans : contrahitur tristicia
et dicit deo. Ut quid tristis incedo : Querat g
ab ipso : & audiat ut quid. Querit enim in
psalmo causam tristicie sue dicens. Ut quid me
reppulisti : & ut quid tristis incedo : Audiat er
ysaia : succurrat illi lectio que modo recitata
est. Spe inquit ame prodiet : & omnem fla
tum ego feci. Propter peccatum modicum qd

psalmus quadragesimus secundus.

contristau illum : & aiti faciem meam ab illo : et contristatus est . & abiit tristis in uisu suus. Quid g querebas : ut quid me repulisti : & ut quid tristis incedo : dum affligit me inimicus. Causa tristicie aie : peccatum est. Causa letic aie : iustitia sit. Peccare uolebas & laborare nolebas : ut parum t esset quod esses iniustus : n & cum esse iniustum uoluisses : a quo iudicari noluisses. Respice uocem meliorem in alio psalmo. Bonum m qm humiliasti me : ut discam iustificationes tuas. Dixeram elatus in quietem meam : discam humiliatus iustificationes tuas. Ut quid tristis incedo : dum affligit me inimicus. De inimico quereris : Recte affligit. Si recte locum dedisti . Si nunc tabes quid agas. Fuge consilium . Regem admitte : tirannum exclude. Si ut hoc faciat quid dicit : quid supplicat . quid orat : Attende. Ora qs audis : ora cum audis. Omnium nostrum : sic ista uox. Emitte lucem tuam & ueritatem tuam : ipsa me deduxerunt & pduxerunt me in montem sanctum tuum & in tabernacula tua. Quia ipse lux tua & uita tua : hec nomina duo : res una. Quid enim aliud lux dei : nisi uita dei. Aut quid uita dei : nisi lux dei. & hoc utrumq unus xpc. Ego sum lux mundi. Qui credit in me : non ambulabit in tenebris. Ego sum uia : & ueritas & uita. Ipse lux : ipse uita. Uenias g & eruat nos discernens modo causam nram agente non sancta : eruat ab homine iniquo & doloso . Separet frumentum a zizaniis : quia ipse mittet angelos suos messis tempore ut colligant de regno omnia scandala : & mittant in ignem ardentem : frumentum autem eius congregent in horreum . & mittat lucem suam & ueritatem suam : quia iam nos ipse deduxerunt in montem sanctum & in tabernacula eius. Signis habemus : primum dei pamus : Sanctus mons eius : sancta ecclia eius. Mons ille e qui creuit ex minimo lapide secdm uisionem dambelis confringens regna terarum : & in tantum excrescens : ut impleret uniuersam faciem re. In hoc monte se exaudiam dicit : qui dicit. Voce mea ad dnm clamaui : & exaudiuit me de monte scō suo. Quisquis p ipsum montem orat : non se putet exaudiri ad uitam eternam. Exaudiuntur enim multi ad multa : nec sibi plaudant quod exaudiuntur. Exaudiri sunt demones : ut in porcos mittantur. Exaudiri ad uitam eternam concupiscamus : pp desiderium quo dicimus. Emitte lucem tuam & ueritatem tuam. Ista lux oculum cordis inquirit. Beati enim mundo corde : quoniam ipsi deum uidebunt. Modo enim in monte eius sumus : id e in ecclia eius : in tabernaculo eius. Nam tabernaculum pegrinantium e : domus cohabitantium e. & tabernaculum pegrinantium : i militantium. Cum audis tabernaculum : bellum intelligas : hostem caue. Domus autem quid erit : Beati qui habitant in domo tua domine : in secla seculorum laudabunt te. Jam g peduci ad tabernaculum & positi in monte sancto eius : quam spem gerimus : & introibo ad altare dei. Est quoddam sublime altare inuisibile : quo non accedit iniustus. Ad illud altare ille solus accedit : qui ad istud securus accedit. Illic inueniet ueritatem suam : qui in isto discernit causam suam . & introibo ad altare dei. De monte sancto eius. et de tabernaculo eius : de sancta ecclia eius : introibo ad altare dei sublime. Quale ibi sacrificium est : Ipse qui intrat assumetur in holocaustum . Introibo ad altare dei. Quid e quod dicis ad altare dei : Ad deum qui lenificat iuuenatem meam. Iuuentus nouitatem significat. Tamquam diceret. Ad deum qui letificat nouitatem meam . Letificat nouitatem meam : qui constituit uetustatem meam. Inueteratus enim in uitis in uetustate : te autem habo gaudens in nouitate. Confitebor in cythara : deus deus meus. Quid e in cythara confiteri : & in psalterio confiteri : Non enim semp in cythara : nec semp in psalterio. Duo hec organa musicorum hinc inter se distinctam discretamq racionem : dignam consideratione & commendatione memorie. Verumq hoc manib; portatur & tangitur :

et significat opa quedam nr̄a corporalia.
Utraq; bona siquis norit psallere: siquis no
rit citharizare. S; quia psalterium illud or
ganum dr̄ quod de supiore parte habet tes
tudinem. illud scil' timpanum & concauum
lignum. cui corde innitentes resonant: citha
ra u̅ id ipsum lignum concauum & sonorum
ex inferiore parte habet: discrnenda sunt opa
nr̄a quando in psalterio sint quando in citha
ra: utraq; tamen placita deo: & suauia eius
auditui. Quando g̅ ex p̄ceptis dei aliquid
agimus. iussis eius obtemp̄antes & obaudien
tes adimplenda p̄cepta eius: ubi facimus
et non patimur: psalterium ē. Faciunt enim
ita & angeli. Non enim aliquid patiuntur.
Cum autem aliquid patimur tribulationum
scandalorum. temptationum in hac t̄ra. q̄
non patimur n̄ ex inferiore parte id ē ex eo
quod mortales sumus. ex eo q̄d p̄me nr̄e cau
se quiddam t̄bulationum debetur: & quia
patimur multa ab eis qui non sunt desup̄:
cithara ē. Uenit enim sonus suauis ex inferiore
parte: patimur & psallimus: ul' potius canta
mus ul' citharizamus. Quando dicebat apl's
euuangelizare. p̄dicare se euuangl'ium toto orbe
t̄rarum ex p̄cepto dei: quia illud euuangeliū
se non ab hominib; neq; p hominem. s; p ih̄m
xp̄m accepisse dicebat: desup̄ sonabant corde.
Cum u̅ dicebat gloriamur in t̄bulationibus.
scientes quia tribulatio pacientiam opatur:
pacientia p̄bationem. p̄batio u̅ spem: cithara
sonabat ex inferiore parte s; tamen dulciter.
Omnis enim pacientia dulcis ē deo. Si autem
in ipsis tribulationib; defecis: citharam fre
gisti. Quare g̅ m̅ dixit: confitebor t̄ in cithara?
Propter illud quod dixat ut quid tristis in ce
do: dum affligit me inimicus. Patiebatur
enim quiddam ex inferiore afflictione: & in
eo ipso tamen uolebat placere deo: & gestie
bat gr̄as agē deo fortis in tribulationib; & &
quia sine tribulatione ēē non poterat: paci
entiam deo debebat. Confitebor t̄ in citha
ra deus deus meus. Et rursus ad animam
suam ut ex inferiore illo ligno capiat sonum:
ut quid inquit tristis es anima mea & ut
quid conturbas me? In t̄bulationib; sum. in lan
goribus. in meroribus: ut quid me conturbas
ō anima? Quis dicit? Cui dicit? Anime dici
omnes nouimus. Planum est enim. Ad illam direc
tus ē sermo. ut quid t̄stis es anima mea: ut
quid conturbas me? Queritur p̄sona loquens.
Numquid caro anime loquitur: cum caro sine
anima non loquatur? Proprium enim magis
ē ut anima carnem alloquatur: quam ut caro
alloquatur animam. S; non dixit quare doles
caro: s; ait quare t̄stis es anima mea. Si car
nem alloquētur: fortasse non dicēt quare
t̄stis es: s; quare doles. Dolor enim anime
t̄sticia dr̄: molestia u̅ que fit in corpore do
lor dici potest t̄sticia non potest: s; ex dolore
corporis plerumq; anima contristatur: intest ta
men quid doleat & quid contristetur. dolet
enim caro t̄stis est anima: & apta ista uox est
ut quid t̄stis es anima mea: non enim anima
carnem alloquitur. quia non dixit ut quid
t̄stis es caro mea: nec caro animam quia ab
surdum est ut inferior alloquatur supiorem:
g̅ intelligimus habē nos aliquid ubi imago dei
est mentem scil' atq; racionem. Ipsa mens inuo
cabat lucem dei: & ueritatem dei. Ipsa ē qua capi
mus iustum & iniustum: ipsa ē qua discrnimus
uerum a falso: ipsa est que uocatur intellect⁹
quo intellectu carent bestie: quem intellectum
quisquis in se negligit & postponit ceteris.
et ita abicit quasi non hāt: audit ex psalmo.
Nolite esse sicut equus & mulus: quib; non ē
intellectus. Intellectus g̅ nr̄: alloquitur ani
mam nr̄am. Ista in t̄bulationib; marcida est.
fessa in langorib;. contracta in temptationib;.
egra in laborib;: erigit eam mens desup̄ ca
piens ueritatem: & dicit. Ut quid tristis es
anima mea: & ut quid conturbas me? Ui
dete si non est ista alloquutio in illo conflic
tu apl'i. in se p̄figurantis quosdam: & forte
nos. & dicentis. Condelector enim legi dī
secd̄m interiorem hominem: uideo autem aliam
legem in membris meis repugnantem legi
mentis mee: id ē motus quosdam carnales.
& in quadam lucta & quasi desp̄atione in
uocat gr̄am dei. Miser ego homo: quis me

liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei per
ihm xpm dnm nostrum. Tales ita pugnan
tes etiam in se ipse deus prefigurare dignatus est:
cum ait. Tristis est anima mea: usque ad mor
tem. Ille enim non nouerat ad quod uenerat?
Ille enim passione pauebat qui dixerat potes
tatem habeo ponendi animam meam. & po
testatem habeo iterum sumendi eam: nemo
tollit illam a me sed ego ipse pono eam. & ite
rum sumo eam? Sed tristis est anima mea usque ad
mortem qui dixit: quedam membra sua in
se figurauit. Plerumque enim iam mens bene cre
dit: & bene nouit futurum hominem secundum fi
dem suam in gremio abrahe. Credit hoc: & tamen
cum uenerit aliquis articulus mortis turbatur
ex familiaritate quadam seculi huius. Erigit audi
tum in illam uocem dei internam: audit ratio
nabile carmen intrinsecus. Ita enim desuper in
silentio sonat quiddam non auribus sed mentibus:
ut quicumque illud audit melos. tedio afficiatur
ab strepitu corporali. & tota uita ista humana
tumultus ei quidam sit impediens auditum super
ni cuiusdam soni nimium delectabilis: & in
comparabilis & ineffabilis. & reuera cum ita
contingit ex aliqua perturbatione uim patitur
homo: alloquens animam suam. Ut quid tris
tis es anima? & ut quid conturbas me? An
forte ideo quia difficile purgata uita inue
nitur: cum ille iudicat qui nouit ad purum
et liquidum iudicare? Quia & si probabilis
iam uita est inter homines. ita ut homines
quid iam reprehendant iuste non habeant: prece
dit examen ab illius oculis: precedit regula
exequans non fallaciter: & inuenit in homine
quedam que reprehendat deus. que homines
reprehendenda non uidebant: nec ille ipse intus
qui iudicandus est. Hec timens anima forte
conturbatur: alloquitur eam mens quasi
dicens. Quid times de peccatis? quia non potes
omnia deuitare? Spera in deo: quoniam confi
tebor illi. Quedam sanat presens alloquutio: re
liqua purgat fidelis confessio. Plane time si
iustum te dicis? si non habes illam uocem ex
alio psalmo: ne intres in iudicium cum seruo
tuo. Quare ne intres in iudicium? Quia mise
ricordia tua in opus est. Nam si iudicium
exhibueris? sine misericordia quo ibo? Si
iniquitates obseruaberis domine? domine quis
sustinebit? Ne intres in iudicium cum seruo
tuo: quoniam non iustificabitur in conspec
tu tuo omnis uiuens. Ergo si non iustificabitur
omnis uiuens. quia quicumque hic uiuit quan
tumlibet iuste uiuat. ue illi si cum illo in
trauerit in iudicium deus: nam ex alio propheta
arrogantes & superbos idem sic obiurgat. ut
quid uultis mecum iudicio contendere.
omnes deliquistis me dicit dominus: noli
iudicio contendere da operam esse iustus: et
quantumcumque fueris confitere te peccatorem:
semper spera misericordiam: & in ista humili
confessione securus alloquere turbantem
te & tumultuantem aduersus te animam tuam.
Ut quid tristis es anima mea? & ut quid con
turbas me? Forte in te uolebas sperare. Spera
in domino noli in te. Quid enim es in te?
Quid es de te? Ille sit sanitas in te: qui susce
pit uulnera propter te. Spera in domino inquit
quoniam confitebor illi. Quid illi confitebis?
Salutare uultus mei & deus meus. Tu es salu
tare uultus mei: tu sanabis me. Eger ad te
clamo: agnosco te medicum: non me iacto
sanum. Quid est agnosco medicum? non
me iacto sanum? Quod in alio psalmo dicit.
Ego dixi domine miserere mei: sana ani
mam meam quoniam peccaui tibi. Hec uox
fratris tuta est: sed uigilate in operibus bonis. Tan
gite psalterium obaudiendo preceptis: tangite
citharam tolerando passiones. Frange esurienti
panem tuum: audisti ab ysaia. Noli ieiu
nium putare sufficere. Ieiunium te castigat:
non alterum reficit. Fructuose erunt an
gustie tue: si alteri prestiteris latitudinem. Ecce
fraudasti animam tuam: cui dabis quod tibi
abstulisti? Ubi pones. quod tibi denegasti?
Quam multos pauperes saginare potest inter
missum hodie prandium uestrum? Ita ieiuna
ut in alio manducante prandisse te gau
deas: propter orationes ut exaudiaris. Ibi enim
ait. Adhuc loquente te dicam ecce ad
sum. si fregeris ex animo esurienti panem?

quia plerumq; hic atristib; & murmurantib; ut careant tedio impellantur: non ut uiscera reficiant indigentis. Hilarem enim datorem diligit deus. Si panem dederis tristi: & panem & mitum p̄cidisti. Ergo ex animo fac. ut ille qui iubet adhuc loquente te dicat: ecce assum. Quam celeriter accipiuntur: orationes bene operantium. & hec iustitia hominis in hac uita: ieiunium, elemosina, oratio. Vis orationē tuam uolare ad deum: fac illi duas alas: ieiunium & elemosinam. Tales nos inueniat. ut securos inueniat lux dei. & uitas dei: cum uenit liberare nos a morte: q̄ iam uenit subire p̄ nobis mortem.

In finem filiis chore ad uitel

Inscriptio psalmi iste filiis chore dr: sicut eius titulus p̄fert. Int̄pretatur autem chore calui: ut caluaria. Et inuenimus in euangelio dñm nr̄m xp̄m in loco caluarie crucifixum. Ergo clarum ē quod filiis passionis eius cantetur hic psalmus. Habemus autem hic euidentissimum & firmissimum testimonium apti pauli: quia cum in psecutionib; gentium laboraret ecclia. hinc sumpsit ūsum quem int̄ponēt ad exhortationem & consolationē patientium. Hinc enim dictum ē. q̄ ille in epla sua posuit. Propter te mortificamur tota die: deputati sumus uelut oues occisionis. Vocem q̄ martirum audiamus in psalmo: & uox martirum uidete quam bonam causam hab̄t cum dicit p̄pter te. Nam et dominus ideo addidit p̄pter iustitiam: cum diceret. Beati qui psecutionem patiuntur p̄pter iustitiam: ne quisquam psecutionem patiens: ex ipsa pena quereretur gloriam: non bonam hūs causam. & hinc exhortatus suos: ait. Beati eritis cum uob̄ illa & illa dixerint ut fecerint homines: p̄pter me. Hinc q̄ uox: p̄pter te mortificamur tota die. Est autem magne considerationis: & magne p̄fundite sapientis consilium dei: quo cause fuit ut cum patres nr̄os patarebat. & totam illum p̄plm iust' educit in manu fortissima de egypto. & psequentes inimicos eorum in mare demersit. diuersasq; p̄ contrariis gentes: debellatisq; hostib; in ter̄a promissionis posuit. uictoriasq; magnas ex paucitate suorum. in magna inimicorum multitudine fecit: postea placuit ei quasi deserere se apl̄o suo. ut stragem occisionis & mortis paterentur sancti eius & nemo resisteret. nemo defenderet. nemo phibēret: quasi aīt̄ facies suam agentib; eorum. quasi obliuisc̄ eos. quasi non ipse sit d̄s qui in manu ualida & brachio excelso. cum dementissima q; potentia patres nr̄os. id est illum p̄plm sicut dixerat ab egypto liberauit. ut eos pulsisq; de ter̄a sua gentib; constituit in regno: tutantib; omnib; q̄d sepe apparuit multa uicta essent. Hoc q̄ in gemitu confessionis: incipit cantari in psalmo isto. Non frustra enim ista facta sunt: sed ut intelligatur quare facta sunt. Proinde quia facta sunt manifestum ē: quare sunt facta altius querendum ē. Ideo titulus non hīt tantum filiis chore: sed intellectum filiis chore. Hoc & in illo psalmo ē: cuius primum ūsum ipse dominus de cruce dixit. Deus deus meus respice in me. quare me dereliquisti: Transfigurans enim nos in id quod dicebat. & in corpus suum quia & nos sumus corpus eius: ipse caput nr̄m uocem de cruce non dixit suam: sed nr̄am. Non enim unquam eum deliquit deus: nec ipse a patre unquam recessit: sed p̄pter nos dixit hec. deus deus meus ut quid me dereliquisti: nam sequitur ibi. longe a salute mea uba delictorum meorum: et ostendit ex quorum p̄sona hoc dixerit. Non enim in ipso delictum potuit inueniri. Clamabo inquit ad te ipso potuit inuenire psalmo p̄ diem & non exaudies: et nocte. subaudiatur utiq; & n̄ exaudies. & addidit. & non ad insipientiam m̄: id ē hoc ipsum q̄d non exaudies non ad insipientiam m̄: sed ad intellectum. Quid ē ad intellectum non exaudies: id ē ideo

me non exaudies ad temporalia: ut intelligam a te desidanda sempiterna. Non ergo reliquit deus. Et cum uidetur relinquere tollit quod male desidasti: et docet quod bene debeas desiderare. Si enim deus semper in istis prosperitatibus faueret nobis. ut omnia nobis abundarent nullamque in tempore isto mortalitatis nostre tribulationem. nullasque pressuras angustiasque paterentur: non diceremus nisi ista esse summa bona que prestat deus seruis suis: et maiora ab illo non desideraremus. Ideo autem huic uite male dulci miscet amaritudines tribulationum: ut alia que salubriter dulcis est requiratur. Hoc est intellectum filiis chore. Denique audiamus psalmum: et ibi potius hoc uideamus.

Psalmus quadragesimus. Deus auribus nostris audiuimus patres nostri annuntiauerunt nobis: opus quod operatus es in diebus eorum. et in diebus antiquis. Ammirans quare istis diebus tanquam deseruerit eos quos in passionibus exercere uoluerit: recolit preterita que audierint a patribus tanquam dicens. Non ea que patimur: nobis retulerunt patres nostri. Nam et in alio psalmo hoc dixit: in te speauerunt patres nostri: speauerunt et eruisti eos. Ego autem sum uermis et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. Illi autem speauerunt: et liberasti eos. Ego ne speraui et reliquisti me. et sine causa credidi in te. et sine causa nomen meum scriptum est apud te. et sine causa nomen tuum est scriptum in me. Hec ergo nobis indicauerunt patres nostri. Manus tua gentes disperdit et plantasti eos: infirmasti populos et expulisti eos. Id est populos expulisti de terra sua ut istos introducens atque plantares: eorumque regnum tua misericordia confirmares. Hec audiuimus: a patribus nostris. Sed forte ideo illi ista potuerunt quia fortes erant. quia preliatores. quia inuicti. quia exercitati: quia bellicosi. Absit. Non hoc indicauerunt nobis patres nostri: non habet scriptura. Sed quid habet: nisi quod sequitur. Non enim in gladio suo hereditate possederunt terram. et brachium eorum non saluos fecit eos: sed dextera tua et brachium tuum. et illuminatio uultus tui. Dextera tua. potentia tua. brachium tuum. ipse filius tuus: et illuminatio uultus tui. Sed quid est hoc quia talibus signis eis affuisti: ut presens intelligereris? Numquid enim quando nobis aliquo miraculo dicitur adesse: faciem ipsius oculis nostris uidemus? Sed effectu miraculi suam presentiam insinuat hominibus. Denique omnes qui mirantur ab huiusmodi facto quid dicunt? Uidi deum presentem. Sed dextera tua et brachium tuum et illuminatio uultus tui: quoniam complacuisti in eis. Hoc est sic cum eis egisti ut bene placeres in eis: ut quisquis eos attenderet quomodo cum eis agerentur diceret. quia uere deus est cum illis: et deus illos agit. Quid ergo? Alter erat tunc. et alter est nunc? Absit. Quid enim sequitur? Tu es ipse rex meus. Tu es ipse: non enim mutatus es. Tempora mutata uideo: creator temporum non mutatur. Tu es ipse rex meus: et deus meus. Tu me soles ducere: tu me soles regere: tu mihi soles subuenire. Qui mandas salutem iacob. Quid est qui mandas? Etiam si tu per tuam prorsus substantiam atque naturam qua es. quicquid es occultus es. nec per hoc quod es interfuisti patribus ut facie ad faciem te uiderent: tamen per quamlibet creaturam tu mandas salutem iacob. Et enim illa uisio facie ad faciem: liberatis in resurrectione seruatur. Et illi patres etiam noui testamenti quamuis reuelatores misterii tui fuerint: quamuis reuelata secreta annuntiauerint: tamen in speculo se uidere dixerunt et in enigmate: seruari autem uisionem in futurum facie ad faciem: quando uenerit quod ipse apostolus ait. Mortui enim estis: et uita uestra abscondita est cum xpo in deo. Cum enim xpc apparuerit uita uestra: tunc et uos cum ipso apparebitis in gloria. Tunc nobis ergo seruatur uisio illa facie ad faciem: de qua et iohannes dicit. Dilectissimi filii dei sumus: et nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus: quoniam

uidebimus eum sicuti est. Et si ergo tunc patres
nostri non te uiderunt facie ad faciem secundum
quod es. aut etiam si ista uisio seruatur in resur
rectione: tamen et si angeli affuerint: tu man
das salutem iacob. Non solum si per te ades. sed per
quamcumque creaturam tuam affuis tu man
das: ut hoc fiat pro salute seruorum tuorum:
quod tu ipse per te facis. Aut hoc fit pro salute
seruorum tuorum: quod faciunt quibus man
das. Cum ergo tu ipse sis rex meus et deus meus
et tu mandas salutem iacob. quare nunc ista
patimur: Sed forte preterita tantum narrata
sunt nobis. de futuro autem non est aliquid
tale sperandum: Immo uero sperandum. In te
inimicos nostros uentilabimus. Ergo patres
nostri indicauerunt nobis. opus quod operatus es
in diebus eorum in diebus antiquis: quia manus
tua gentes disperdidit. eiecisti populos et plantasti
eos. Ista preterita sunt. De futuro quid erit:
In te inimicos nostros uentilabimus. Veniet
tempus quando omnes inimici christianorum sicut
palea uentilentur: et sicut puluis uentilentur:
et de terra proiciantur. Ergo et preterita sic nobis
sunt narrata: et futura talia prenunciata. In
medio presentium quare laboramus: nisi in
intellectum filiis chore: In te inimicos
nostros uentilabimus: et in nomine tuo sperne
mus insurgentes in nos. Hoc de futuro.
Non enim in arcu meo sperabo. quomodo nec
patres in gladio suo: et gladius meus non sal
uum faciet me. Saluos enim fecisti nos: ex
affligentibus nos. Et hec figura preteriti: de fu
turo dicitur. Sed ideo tamquam preteritum dicitur:
quia tam certum est quasi factum sit. Intendi
te quare pleraque prophete ita dicunt tamquam
preterita sint: cum prenuntientur futura non
facta. Nam et de ipso domino futura passio
prenunciabatur: et tamen foderunt inquit manus
meas et pedes. dinumerauerunt omnia ossa
mea: non dixit fodient et dinumerabunt.
ipsi uero considerauerunt et conspexerunt me:
non dixit considerabunt et aspicient. Diuise
runt sibi uestimenta mea: non dixit diui
dent. Omnia ista tamquam preterita dicun
tur cum futura sint: quia deo et futura

tam certa sunt tamquam preterita sint. Nobis
enim ea que preterierunt certa sunt: que futura
incerta sunt. Nouimus enim aliquid accidisse:
et non potest fieri ut non accidit quod accidit.
Da prophetam cui tam certum sit futurum quam
tibi preteritum: et quam tibi quod meministi factum
non potest fieri ut non sit factum: tam illi
quod nouit futurum: non potest fieri: ut non
fiat. Ideo de securitate dicuntur tamquam preterita: que ad
huc futura sunt. Hec ergo speramus. Saluos enim fecisti nos ex affli
gentibus nos: et eos qui oderunt nos confudisti. In deo laudabi
mur totadie. Videte quemadmodum miscet etiam uerba futuri
temporis: ut intelligas et preterita que dicta sunt de futuro esse
predicta. In deo laudabimur totadie: et in nomine tuo confi
tebimur in secula. Quid laudabimus quid confitebimur. Quia ex
omnibus affligentibus nos eruisti nos. quia regnum perpetuum
dabis nobis: quia complebitur in nobis beati
qui habitant in domo tua. in secula seculorum lauda
bunt te. Hec ergo futura cum certa sint nobis. et
illa preterita cum a patribus nostris audierimus:
quid modo: Nunc autem reppulisti et confu
disti nos. Confudisti non in conscientia nostra: sed
in facie hominum. Erat enim tempus quo
affligerentur christiani: cum utique fugerent. cum
ubicumque dicerentur christianus est: tamquam
ad insultationem et ad opprobrium pertinet.
Ubi est ergo ille deus noster rex noster: qui mandat
salutem iacob: Ubi est ille qui fecit omnia:
que nobis narrauerunt patres nostri: Ubi est
qui facturus est omnia: que nobis reuelauit
per spiritum sanctum: Numquid mutatus est: Sed per
intellectum filiis chore: fiunt hec. Aliquid
enim intelligere debemus quare nos ista omnia
in medio tempore pati uoluit. Que omnia:
Nunc autem reppulisti et confudisti nos: et
non egredieris deus in uirtutibus nostris. Procedi
mus ad inimicos nostros: et tu nobiscum non proce
dis. Videmus eos. preualent illi: et nos mua
lidi sumus. Ubi est illa uirtus tua: ubi est
dextera et potentia tua: Ubi est mare sicca
tum: ubi egiptii persequentes fluctibus obruti:
Ubi amalech resistens: in crucis signo superatus:
Et non egredieris deus in uirtutibus nostris.
Auertisti autem nos retrorsum post inimicos
nostros: ut quasi illi ante sint: nos retro. Illi

uicerunt: nos uicti deputemur. Et qui ode
runt nos: diripiebant sibi. Quid in nos? De
disti nos tamquam oues escarum: & in gen
tibus dispersisti nos. Ad nationib; manducari fe
mus. Vis significatur qui sic passi sunt.
ut in corpus gentium ĩtrerentur. Plangit enim
ecclesia tamquam membra sua deuorata. Ven
didisti pplm tuum sine pcio. Vidimus enim
quos dedisti: non uidemus quid acceperis.
Et non fuit multitudo in tribulationib; eorum.
Numquid enim quando fugiebant xpianam ple
quentib; numeri idolatrie? fiebant congrega
tiones & tribulationes deo? Numquid conuene
bantur hmoi de ecclia dei qui solent in pace
conuenire? duleq; conuentu fraternitatis deo au
ribus plonare? Et non fuit multitudo in tribu
lationib; eorum. Posuisti nos opprobrium uici
nis nris: sublannationem & derisum his qui in
circuitu nro sunt. Posuisti nos in similitudinem
in nationibus. Quid est in similitudinem.
Quando maledicentes hominem similitudinem
dant de eo quem detestantur? sic moriaris:
sic punaris. Quanta tunc dicta sunt talia
sic crucifigaris: hodieq; non desunt hostes
xpi. illi ipsi uidel: contra quos quando de
fendimus xpm dicunt nob: sic moriaris
quom & ille. Non enim illam mortem timu
issent: nisi eo modo mori uehementer exhor
ruissent: aut quid misterii habet. si intel
ligere potuissent. Cecus quando mungitur:
colliriu in manu medici non uidet. Nam
erux ipsa. & p ipsis plequentib; facta. Inde
sunt postea sanati: & in eum crediderunt
quem ipsi occiderunt. Posuisti nos in similitu
dinem in nationibus: commotionem capitis
in pplis. Commotionem capitis ad insultan
dum. & loquuti sunt labiis: & mouerunt
caput. Hoc domino: hoc omnib; etiam
sanctis eius: quos plequi. quos tenere. quos
illudere. quos tradere. quos affligere.
quos occidere potuerunt. Tota die uerecundia
mea contra me e. & confusio uultus mei oper
me: a uoce exprobrantis & obloquentis. Id e
a uoce insultantium & inimici in obscientium:
qua colo te. qua confiteor te: & inimici in obi
cientium de illo nomine. unde mea oia e
mina delebuntur. A uoce exprobrantis & ob
loquentis: id e contra me loquentis. A facie
inimici & plequentis. Et quis hic intellectus.
Que preterita dicta sunt non in nob fient.
que futura speramus non apparent. Que preterita?
In magna gria eduxisti pplm de egypto: liberas
aplequentib; ducis pgentes: expulsis gentib;
collocatus in regno. Que futura? Educendo
pplm de ista egypto seculi duce xpo appa
rente in gloria sua. ponendi sunt sancti ad
dexteram iniqui ad sinistram: damnandi
iniqui cum diabolo in eterna pena: accipi
endum regnum a xpo. cum sanctis in
sempiternum. Hec futura: illa preterita. In
medio quid? tribulationes. Quare? Ut
appareat animus colentis dm quantum colat
dm: ut uideatur utrum gratis colat dm.
a quo salutem gratis accipit. Si enim dicat
ei deus quid in dedisti ut faciam te. ete si
factus promeruisti me. non me promeruerat
aliquam faciem te: quid dicturi sumus ei
qui primo gratis nos fecit: qui bonus e. non qa
aliquid ab illo meruimus. Itemde de ipsa
reparatione: de secunda natiuitate quid dic
turi sumus? Vita nra fecisse ut nob illa sal
perpetuam mitteret a dno? Absit. Si mita nra
aliquid faciunt: ad damnationem nram
ueniret. Non uenit ille ad inspectionem
meritorum: sed ad remissionem peccatorum.
Non fuisti & factus es: malus fuisti & liberat
es. Quid deo dedisti? Quid non ab eo gratis ac
cepisti? Ideo & gia nominat: qua gratis dat.
Exigitur & agere ut & tu gratis eum colas.
non qua dat temporalia: sed qua pstat
eterna. Ipsa eterna unde ne aliter cogitet: &
cogitando eterna carnaliter? nichominus
dm gratis non colas. Quid enim? Si ideo
colis deum qua dat terram: non eum
culturus es. qua tollit terram? Forte
tu dicis. Ideo eum colam: qua dabit mihi
uillam: non tamen temporalem. Nichilo
minus corruptam adhuc mentem geris.
A more enim casto non colis: adhuc mercedem
expetis. Ea enim uis habere in futuro seculo.

que hic necesse est relinquas. Mutare uis uoluptatem carnalem: non amputare. Non laudatur in illo ieiunium: qui ad luxuriosam cenam seruat uentrem suum. Inuitantur enim aliquando homines ad cenam magnam: et cum ad eam uolunt auide uenire ieiunant. Numquid hoc ieiunium continentie: non potius luxurie deputandum est? Noli ergo talia sperare tibi danda adeo: qualia hic iubet contempnere te. Hec enim sperabant iudei: ideo turbabantur in illa questione. Nam resurrectionem et ipsi sperabant: sed ad tales uoluptates corporis se sperant resurrecturos: quales hic amant. Ideo cum eis proponeretur questio illa a saduceis qui non credunt resurrectionem: de illa muliere que nupsit septem fratribus sibimet succedentibus. cuius eorum in resurrectione erit uxor: deficiebant et respondere non poterant. At uero domino quando est proposita: quia nobis resurrectio talis promittitur. non qua repetantur huiusmodi uoluptates: sed qua eterna de ipso deo gaudia comparentur: respondit dominus et ait. Erratis nescientes scripturas: neque uirtutem dei. In resurrectione autem neque nubunt: neque uxores ducunt. Non enim incipient mori. Id est non ibi queritur successor: ubi non erit decessor. Et quid erit? Sed erunt inquit equales angelis dei. Nisi forte putas quod angeli epulis cotidianis: et uino quo te inebrias gaudeant: aut hoc forte arbitraris quod angeli uxores habeant. Nichil horum est apud angelos. Unde gaudent angeli. nisi unde dominus ait: nescitis quia angeli eorum uident faciem semper patris? Si ergo ad faciem patris gaudent angeli: ad tale gaudium te preparа. Aut si inuenis melius quam uidere faciem dei: ue tali amori tuo. Si uel suspicaris aliquid pulcrius quam est ille a quo est omne pulchrum: quod te teneat: ne illud cogitare merearis. Dominus in carne erat: et apparebat homo hominibus. Qualis apparebat: iam dixi. Homo hominibus. Quid magnum apparebat caro carnis? Quid magnum apparebat de quo dictum est. uidimus eum et non habebat speciem neque decorem? Quis non habebat speciem neque decorem? De quo item dicitur. Speciosus forma prefilijs hominum.

Ut homo non habebat speciem neque decorem: sed speciosus forma ex eo quod est prefilijs hominum. Ideo formam illam de forma carnis ostendens oculis intuentium quid ait? Qui diligit me mandata mea custodit. Et qui diligit me diligetur a patre meo: et ego diligam eum: et ostendam illi me ipsum. Quem uidebant ostensurum se illis promittebat. Sed quid est hoc? Quasi diceret. Uidetis formam serui: occulta est forma dei. Hac uobis blandior: illam uobis seruo. Hac uos paruulos nutrio: illa grandeuos pasco. Ergo ut hec fides nostra qua purgamur: ad inuisibilia preparetur: hoc est quod in intellectum filijs chore facta sunt ista omnia. ut detraherentur sanctis ea que habebant: detraheretur et ipsa uita temporalis. ut non propter hec temporalia colerent illum eternum: sed amore illius casto tolerarent hec omnia que pro tempore patientur. Denique quia hoc intellexerunt filij chore. quid dicunt? Hec omnia uenerunt super nos: et obliti non sumus te. Quid est et obliti non sumus te? Et inique non egimus in testamento tuo. et non recessit retro cor nostrum: et declinasti semitas nostras de uia tua. Ecce est intellectus: quia non recessit retro cor nostrum. quia obliti non sumus te: quia inique non egimus in testamento tuo. Positi in magnis tribulationibus et persecutionibus gentium: declinasti semitas nostras a uia tua. Semite enim nostre erant in uoluptatibus seculi: in prosperitatibus temporalium. Tulisti semitas nostras de uia tua: et ostendisti nobis quam arta et angusta uia est que ducit ad uitam. Et declinasti semitas nostras de uia tua. Quid est declinasti semitas nostras a uia tua? Tamquam dicens nobis. In tribulatione positi estis: multa patimini: multa que amabatis in hoc seculo amisistis: sed non uos dimisi in uia quam angustam uos docui. Latas semitas querebatis. Quid uobis dico? Ac itur: ad uitam sempiternam. Qua uultis ambulare? Ad mortem pergitis. Quam lata et spaciosa uia est que ducit ad interitum: et multi sunt qui ambulant per eam. Quam arta et angusta uia est que ducit ad uitam: et pauci qui ambulant in

illam. Qui sunt pauci? Qui tolerant tribulationes.
qui tolerant temptationes: qui in istis molestiis
omnibus non deficiunt? qui non ad horam gau
dent ad verbum. & in tempore tribulationis tam
quam orto sole arescunt: sed habent radicem carita
tis sicut audiuimus quod modo lectum est in euan
gelio. Radicem inquam caritatis habent: ut
cum sol exortus fuerit non eos urat sed nutriat. Hec
omnia uenerunt super nos & obliti non sumus te:
et inique non egimus in testamento tuo: & non
recessit retro cor nostrum. Sed quia hec omnia inter
tribulationes patimur iam in angusta uia am
bulantes: declinasti semitas nostras de uia tua:
quoniam humiliasti nos in loco infirmitatis. Ergo
exaltabis nos in loco fortitudinis: & cooperuit
nos umbra mortis. Hec enim mortalitas um
bra mortis est: uera mors est dampnatio cum di
abolo. Si obliti sumus nomen dei nostri. Iste est in
tellectus filiorum chore. Et si expandimus
manus nostras ad deum alienum. Nonne deus re
quiret ista? Ipse enim nouit: occulta cordis.
Nouit & requirit. Si nouit occulta cordis: quid
ibi facit? Nonne deus requiret ista? Nouit in
se: requiret propter nos. Et enim ideo requiret
aliquando deus: & dicit sibi innotescere: quod tamen
facit innotescere. Opus suum dicit: non cog
nitionem suam. Dicimus plerumque letus dies:
quando serenus est. Numquid ipse dies gaudet?
Sed gaudentem dicimus: quia gaudentes
nos facit. & dicimus triste celum. Non enim
illius talis sensus in nubibus: sed quia homines uidentes
huiusmodi celi faciem contristantur. Triste dicitur:
quod tristes facit. Sic & deus cognoscere dicitur:
quando cognoscentes facit. Deus dicit ad abra
ham. Nunc cognoui: quia times deum. Ante
non cognouerat? Sed ipse abraham se non cogno
uit: quia in ipsa temptatione ipse sibi inno
tuit. Plerumque enim homo putat se posse quod
non potest: aut putat se non posse quod potest.
Accedit ad illum interrogatio ex diuina dis
pensatione: & per interrogationem notus fit si
bi: & dicitur deus cognouisse quod illum fecit
nosse. Numquid petrus nouerat se: quando
dixit medico: tecum paratus sum usque ad
mortem? Medicus nouerat uena inspecta quid

agetur in egroto: egrotus non nouerat. Venit
accessio temptationis: & probauit medicus sen
tentiam suam: perdidit eger presumptionem
suam. Sic ergo & nouit dominus: & requirit.
Nouit quomodo ipse requirit. Propter te ut tu inue
nias te: & gratias agas ei qui fecit te. Nonne deus
requiret ista? Ipse enim nouit occulta cordis.
Quid est nouit occulta? Que occulta? Quoniam
propter te mortificamur tota die: deputati su
mus uelut oues occisionis. Potes enim uidere
mortificari hominem: quare mortificetur nes
cis. Deus hoc nouit: res in occulto est. Sed dicit
mihi aliquis. Ecce pro nomine christi detinetur: no
men christi confitetur. Quare? Num & heretici
nomen christi confitentur? & non tamen propter ip
sum moriuntur. Prorsus in ipsa ecclesia dicam
catholicos putatis defuisse aut deesse posse:
qui causa humane glorie patientur? Si deessent
huiusmodi homines: non diceret apostolus. Si tradi
dero corpus meum ut ardeam: caritatem
autem non habeam: nichil mihi prodest. Sciebat ergo
posse esse quosdam: qui hoc iactatione face
rent: non dilectione. Ideo obscurum est. Deus
hoc solus uidet: nos non possumus. Ipse so
lus potest iudicare: qui nouit occulta cor
dis. Quoniam propter te mortificamur tota die: de
putati sumus uelut oues occisionis. Ideo dixi
hinc apostolum paulum etiam testimonium po
suisse ad exhortandos martires: ne deficerent
in tribulationibus pro nomine christi susceptis.
Exurge quare obdormis domine? Cui dicit.
et quis dicit? Nonne magis uidetur ille dor
mire. & uela reuelare qui ista dicit: exurge
quare obdormis domine? Respondet tibi.
Noui quid dicam. Scio quia non dormit
qui custodit israel: sed tamen martires clamant.
Exurge quare obdormis domine? O domine
ihesu occisus es. dormisti in passione: iam nobis re
surrexisti. Nouimus enim quia nobis resurrexisti. Gentes quoque nos
persequuntur mortuum te putant: resurrexisse non credunt.
Exurge ergo & illis. Quare dormis? Non nobis.
sed illis. Si enim iam te illi crederent resurrexisse:
numquid eos qui in te credunt persequi pote
rant? Sed quare persequuntur? Dele. occide.
nescio quos: qui crediderunt in nescio quem

male mortuum. Ad hoc eis dormis. Exur-
ge. intelligant quia resurrexisti: & quies-
cant. Denique factum ē. Dum moriuntur
martires: & ista dicunt & dormiunt: & ex-
citant xp̄m uere mortuum. Dormicionibus
eorum surrex̄ xp̄c quodammō in gentibus.
id ē creditus ē resurrexisse. Ita paulatim et
ipsi credendo conuersi ad xp̄m fecerunt. nu-
merum magnum quem timēnt p̄secutores:
et cessauerunt p̄secutiones. Unde? Quia sur-
rexit xp̄c in gentib̄. qui ill̄ non credentibus
ante dormiebat. Exurge domine: & ne re-
pellas usq; in finem. Quare faciem tuam
auertis? Quasi non assis: quasi oblitus sis
nr̄i. Obliuisceris inopiam nostram: & tri-
bulationem nostram. Qm̄ humiliata est in
puluere anima nr̄a. Ubi humiliata ē? In pul-
uere. Id ē puluis nos p̄sequitur. Illi nos p̄secun-
tur: de quib; dixisti. Non sic impij non sic:
s; tamquam puluis quem p̄icit uentus a facie
t̄re. Humiliata ē in puluere anima nr̄a: ad-
hesit in t̄ra uenter nr̄. Penam nimie humili-
tatis m̄ uidetur exp̄ssisse: quia quisq; q̄ndo
p̄sternit se heret in t̄ra uent̄ eius. Quisquis
enim ita humiliatur ut genua figat: adhuc
h̄t quo humilietur. Quisquis autem sic hu-
miliatur ut hereat in t̄ra uent̄ eius: ultra
quo humilietur non h̄t. Si enim ultra uo-
luit: iam non erit humiliare s; obruere.
Hoc ḡ forsitan dixerint nimium humiliati
sumus in hoc puluere: ultra qd̄ humilietur
non habemus: iam si p̄uenit usq; ad sum-
mum humiliatio: ueniat & miseratio. An
forte fr̄s eos plangit ecclā uoce ista. quib; illi
qui p̄sequebantur p̄suaserunt impietatem
ut illi qui p̄durarunt hoc dicant: humilia-
ta ē in puluē anima nr̄a? Id ē int̄ manus
puluis huius. int̄ manus impiorum & p̄seq̄n-
tium humiliata ē anima nr̄a: ad hoc ut te inuo-
caremus: & dares auxilium de tribulatione. Ven-
ter autem nr̄ hesit in t̄ra: id ē consensit impie-
tati puluerisi huius. Hoc ē enim dictum hesit.
Si enim cum diligis & ardes caritate: recte di-
cis deo adhesit anima mea post te. & michi
autem adherere deo bonum ē. tunc autem
adheres deo q̄ndo consentis deo: non sine
causa dictum ē de uentre isto quod hesit in
t̄ra: nisi quia illi significantur qui p̄secutio-
nem non tolerantes. consenserunt iniquis.
Sic enim heserunt in t̄ra. S; quare dicti sunt
uenter? n̄ quia carnales sunt ut os ecclesie
in sanctis sit. in sp̄alib; sit. uent̄ ecclē in car-
nalib; sit? Itaq; os ecclē eminet: uent̄ abscon-
ditus ē: tamquam mollior & infirmior. Hoc
significat quodam loco scriptura: ubi dicit
quidam se accepisse librum: & lib̄ ipse dul-
cis erat inquit in ore meo. & amarus in uentre
meo. Quid ē hoc n̄ quia p̄cepta summa que
accipiunt sp̄ales non capiunt carnales: & de
quib; gaudent sp̄ales contristantur carnales?
Lib̄ iste fr̄s quid h̄t? Uende om̄a que habes:
et da pauperibus. Quam dulcis est: in ore ecclē.
Ab hominib; sp̄alib; factum ē. At u̅ carnali cui-
cumq; dixis fac hoc facilius ate tristis recedit:
sicut diues ille a domino cui dictum ē: uende
omnia que habes. & da pauperibus. Quare autē
tristis recessit: n̄ quia liber ille dulcis est in ore
et in uentre amarus? Dedisti nescio quid
auri & argenti: uentum ē ad hunc articulū
ut p̄das illud forte n̄ aliquod peccatum com-
mittas: n̄ forte iniuriam ingeras ecclē: n̄
blasphemare cogaris. Positus itaq; in angustijs.
aut dampno pecunie: aut dampno iusti-
cie: dicitur t̄. P̄de potius pecuniam: ne p̄das
iusticiam. Tu autem cui n̄ dulcis ē in ore ius-
ticia. si adhuc in illis membris infirmus es.
quales in uentre deputat ecclā. contristatus
eligis aliq̄ndo magis amittē aliquid de iusti-
cia. quam ul̄ nummum de pecunia: & p̄cu-
tis te dampno grauiore: implens sacellum
tuum: exinaniens cor tuum. Fortassis ḡ de
illis dixit: hesit in t̄ra uent̄ nr̄. Exurge do-
mine adiuua nos. & uere km̄i: exsurrexit
et adiuuit. Namq; cum exsurgēt id ē resur-
gēt. & gentib; se innotescēt: cessantib; p̄se-
cutionib; etiam illi qui heserant in terra
eruti sunt de t̄ra: & agentes penitentiam
redditi sunt corpori xp̄i. quamuis infir-
mi: quamuis imp̄fecti: ut complētur in
eis: imp̄fectum meum uiderunt oc̄li tui:

et in libro tuo omnes scribentur. Exurge domine adiuua nos: & redime nos propter nomen tuum. Hoc est gratis. Propter nomen tuum non propter meritum meum: quia tu dignatus es facere: non quia ego dignus sum cui facias. Nam et hoc ipsum quod non sumus obliti te & non recessit retro cor nostrum. quod non expandimus nostras manus ad deum alienum. nisi te adiuuante unde possemus: nisi te intus alloquente et exhortante. non deserente unde ualeremus: Ergo siue pacientes in tribulationibus siue gaudentes in prosperitatibus: redime nos non propter meritum nostrum: sed propter nomen tuum.

In finem pro his qui commutabuntur filiis chore ad intellectum canticum pro dilecto;

Hunc psalmum sicut uobiscum cum exultatione cantauimus: ita nobiscum cum attentione considerentis peto. Cantatur enim de sanctis nuptiis: de sponso & sponsa. de rege & plebe: de saluatore & his qui saluandi sunt. Qui cum ueste nuptiali uenit ad nuptias. gloriam querens sponsi non suam: non solum audit libenter. quod solum etiam esse hominum spectacula querentium non facta exhibentium: sed etiam mandat cordi quod non ibi uacet: sed germinet. erumpnat. crescat: perficiatur: assumatur. Oportet enim nos esse quibus hoc cantetur filios chore: quod habet titulus psalmi. Erant enim isti quidam homines. Veruntamen omnis inscriptio diuinarum litterarum: aliquid innuit intelligentibus: & non tantum auditorem uerum etiam cognitorem desiderat. Interrogamus enim uim hebrei uerbi quid sit chore: & sicut se interpretationes habent omnium uerborum in scriptura positorum: renuntiatur nobis filios chore interpretari filios calui. Quod nomen non ad irrisionem accipiatis. ne inueniamini in sensu puerili: quales pueros legimus in libro regnorum insultantes heliseo sancto prophete: & clamantes post ipsum: ascende calue: ascende calue.

Tales enim pueros stulte garrulos: & in suam perniciem maledicaces: exeuntes de silua bestie comederunt. Hoc scriptum. & ubi sit scriptum: commemorauimus. Qui meminerunt recognoscant: qui non meminerunt legant: qui non legerunt credant. Quod ergo illud factum figurauit in futurum: nos non debet apprehendere. Significati sunt enim in illis pueris stulti homines: habentes signum ignorantie: quales non uult esse nos apostolus ubi dicit. Nolite pueri esse mentibus. & quia dominus inuitauerat nos ad imitationem puerorum. quando ante se paruulum posuit & ait: nisi quis fuerit ut puer iste non intrabit in regnum celorum: ibi quoque apostolus cautus ubi reuocat a mente puerili. uocat rursus ad imitationem puerilem. Nolite inquit pueri effici mentibus: sed malicia paruuli estote: ut mentibus perfecti sitis. Quem delectat imitari puerum: non delectet imperitia: sed innocentia. Illi uero ex imperitia insultabant sancto dei caluo: & clamabant post eum calue calue. Factum est ut a bestiis consumerentur: & figurauerunt homines in eadem mente puerili: stulte irridentes quendam caluum: qui in caluarie loco crucifixus est. Possessi sunt ergo tales uelut a bestiis. Hoc est a demoniis: a diabolo & angelis eius: qui operantur in filios diffidentie. Tales pueri erant: qui ante sacratum lignum stantes: caput agitabant & dicebant. Si filius dei est: descendat de cruce. Huius nos filii sumus: quia filii sponsi sumus: & nobis scriptus est psalmus iste: cuius titulus dicit filiis chore: pro his qui commutabuntur. Quid ergo exponam quid sit. qui commutabuntur? Quid ergo dicam? Hoc omnis mutatus cognoscit. Qui audit hec pro his qui commutabuntur uideat quid erat: & quid nunc sit. & primo ipsum mundum uideat commutatum: nuper adorantem idola. modo adorantem deum: nuper seruientem his que fecit: modo ei a quo factus est. Pro his qui immutabuntur: uidete quomodo dictum sit. Modo iam residui pagani mutata expauescunt. & qui nolunt mutari: uident refertas ecclesias: templa deserta.

hac celebritatem: ibi solitudinem. Miran
tur mutata legant p̄dicta: aurem accom
modent p̄missori: credant exhibitori.
S; unusquisq; nr̄m fr̄s ex uetere homine
in nouum mutatus: ex infideli fidelis
fit. ex raptore largitor: castus ex adul
tero. beneficus ex maleficio. Ergo cante
tur nob̄ p̄ his qui commutabuntur: &
incipiat describi p̄ quem commutati sūt.
Sequitur enim. Pro his qui commutabun
tur filijs chore: in intellectum canticum
p̄ dilecto. Nam dilectus ille uisus ē & a p̄se
cutoribus suis: s; non in intellectum. Si enī
cognouissent: numquam dn̄m glorie
crucifixissent. Ad hunc intellectum alios
oculos ille querebat: cum dicēt. Qui uidet
me: uidet & patrem. Sonet eum iam psal
mus: gaudeamus in nuptijs: & nos erimus
cum his qui fiunt nuptie: qui inuitantur
ad nuptias: & ipsi inuitati sponsa ē. Et enim
sponsa ecclā ē: xp̄c sponsus. Solent dici
ab scolasticis carmina quedam: uxores du
centibus & nubentibus: que uocantur epi
thalamia. Quicquid ibi cantatur: ad ho
norem cantatur sponsi & sponse. An forte
et in nuptijs istis quo inuitati sumus:
thalamus non est: Et unde dicit alius
psalmus. in sole posuit tabnaculum suum:
et ipse tamquam sponsus p̄cedens de tha
lamo suo: Coniunctio nuptialis: ūbum &
caro. Huius coniunctionis thalamus: uir
ginis uterus. Et enim caro ipsa: uerbo con
iuncta. Unde etiam dr̄: iam non duo s;
una caro. Assumpta ē ecclā ex genē huma
no: ut caput esset ecclē ipsa caro uerbo
coniuncta: & ceteri credentes membra
essent illius capitis. Nam uis uidē quis ue
nit ad nuptias: In p̄ncipio erat ūbum. &
ūbum erat apud deum: & deus erat ūbū.
Gaudeat sponsa: amata a deo. Quando
amata: Dum adhuc feda. Omnes enim
peccauerunt ait apl̄s: & egent gloria dei.
Et iterum. Et enim xp̄c: p̄ impijs mortuus
est. Amata est feda: ne remaneret feda.
Non enim uera feda amata est: quia non
feditas amata est. Nam si hoc amaret.
hoc seruaret. Euitit feditatem: formauit
pulcritudinem. Ad qualem uenit: & qualē
facit: Ueniat iam ipse in ūbis p̄pheticis.
ecce ipse sponsus p̄cedat nob̄. Amemus
illum: aut si inuenimus in eo aliquid fedi
non amemus. Ecce ipse inuenit multa fe
da: & amauit nos. Si aliquid fedi inueni
mus in eo: non amemus. Quia & hoc ipsū
quod carne indutus est: ut de illo etiam
dicētur. uidimus eum & non habebat spe
ciem neq; decorem: si considēmus miseri
cordiam qua factum est & ubi pulcher ē.
s; iudeorum p̄sonam gerebat p̄pha cum
dicēt: uidimus eum & n̄ habebat spe
ciem: neq; decorem. Quare: Quia non
in intellectum. Intelligentibus autem & uer
bum caro factum ē: magna pulchritudo.
Michi autem absit gloriari: dixit unus
amicorum sponsi: n̄ in cruce domini nr̄i
ih̄u xp̄i. Parum est ut non inde erubes
cas: nisi etiam glorieris. Quare g̊ non
habuit speciem neq; decorem: Quia xp̄c
crucifixus. iudeis scandalum: gentibus
stulticia. Quare autem & in cruce ha
buit decorem: Quia quod stultū est dei:
sapientius est quam homines: & quod
infirmum ē dei. fortius ē quam homines.
Nob̄ iam credentibus: ubiq; sponsus
pulcher occurrat. Pulcher deus ūbum
apud deum: pulcher in utero uirginis
ubi non amisit diuinitatem & sumpsit
humanitatem: pulcher natus infans
ūbum: quia cum esset infans. cum
suggēt. cum manibus portaretur. celi
loquuti sunt. angli laudes dixerunt:
magos stella direxit: adoratus ē in p̄se
pio cibaria mansuetorum. Pulcher g̊ in
celo: pulcher in t̄ra: pulcher in manibus
parentum. pulcher in ultero: pulcher
in miracul̄: pulcher in flagell̄. Pulcher
inuitans ad uitam: pulcher non curans
mortem. Pulcher deponens animam:
pulcher recipiens. Pulcher in ligno
pulcher in sepulchro: pulcher in celo:

pulcher in intellectum. Audite canticum: neq; oculos vr̄os ab splendore pulc̄tudinis illius: auertat carnis infirmitas. Summa & uera pulc̄tudo: iusticia est. Ibi illum non uidebis pulchrum: ubi deprehenderis iniustum. Si ubiq; iustus: ubiq; decorus. Ueniat g̊ nob̄ inspiciendus oculis mentis: descriptus a quodam laudatore suo ꝓpheta.

Psalmus quadragesimus quartus.

Eructauit cor meum ūbum bonum. Quis dicit? Pater an ꝓpha? Intellexerunt enim quidam patris ꝑsonam dicentis: eructauit cor meum ūbum bonum: commendantis nob̄ natiuitatem quandam ineffabilem: ne forte tu putares aliquid assumptum unde filium generaret d̄s. quemadmodum homo sibi assumit aliquid unde genēt filios. coniugium scil̄: sine quo homo prolem ꝓcreare n̄ potest. Ne g̊ putares aliquo coniugio indiguisse d̄m unde filium generaret: eructauit inquit cor meum ūbum bonum. Hodie cor tuum o homo genāt consilium: nec querit uxorem. P̄ consilium natum ex corde tuo edificas aliquid: & illa fabrica antequam stet in ope stat in consilio: & est iam quod facturus es. in eo ꝑ qd̄ facturꝰ es: & laudas fabricam nondum existentem in specie edificij. s; in prolatione consilij. Nec laudat aliquis consilium tuum: n̄ aut indicauerīs: aut uidīt quod fecisti. Ergo si ꝑ ūbum omnia & ūbum de deo: inspice fabricam factam ꝑ ūbum: & ex isto edificio mirare consilium. Quale ūbum ē ꝑ quod factum ē celum & t̄ra: omnis ornatus celi. omnis fecunditas t̄re: diffusio maris. distensio aeris: fulgor syderum claritas sol̄ et lune. Videntur hec. Transcende & h̄. cogita angelos. p̄ncipatꝰ sedes dn̄ationes. potestates: omnia ꝑ ipsum facta sunt. Unde g̊ ista bona facta s̄t: Qa eructuatū ē ꝑ qd̄ fiēnt ūbū bon̄. Ergo ūbū bon̄. & ipsi ūbo dictū ē. Magist̄ bone. Et ipsū ūbū respondit. Qd me int̄rogas de bono? Nemo bonus: n̄ unus d̄s. dictū ē magist̄ bone: & dic̄. Qd me int̄rogas de bono? Nemo bonus: n̄ unus d̄s. Quomodo g̊ & ipse bonus: nisi quia deus? Non solum autem d̄s: s; cum patre unus deus. Non enim dicendo. nemo bonus n̄ unus deus discreuit se: s; uniuit. Eructauit cor meum ūbum bonum. Dixerit hoc pat̄ de ūbo suo bono: atq; beneficio bono nr̄o: ꝑ qd̄ solum bonum utcumq; boni esse possumus. Sequitur. Dico ego opa mea regi. Adhuc pater loquitur. Si adhuc pat̄ loquitur: queramus & hoc. quom̄ scd̄m fidem ueram catholicam intelligamus. Dico ego opa mea regi Si enim pat̄ dicit opa sua filio suo: regi nr̄o dicit. Que opa pat̄ dicturus ē filio: cum omnia opa patris ꝑ filium facta sunt? An forte dico ego opa mea regi: ipsum dico genātionem filij significat? Uereor. ne hoc aliquanto atardioribꝫ n̄ possit intelligi. Ueruntam̄ dicam. Sequatur qui potest. ne non dicto: non sequatur & qui potest. Legimus in alio psalmo dictum: semel locutus ē deus. Tociens locutus ē ꝑ ꝓphas. tociens ꝑ aplos: hodieq; loquitur ꝑ sanctos suos: et ait semel locutus ē deus. Unde semel locutus ē nisi ꝓpter ūbum bonum? Si autē eructauit cor meum ūbum bonum intelleximus ibi generationem filij: ueluti repeticio m̄ uidetur facta in consequenti sentencia: ut illud quod dictum erat eructauit cor meum ūbum bonum. repeteretur in eo qd̄ ait dico. Quid ē enim dico? Uerbū ꝓfero. & unde ꝓfert deus ūbum. n̄ ex corde suo: ex intimo suo? Tu non dicis n̄ qd̄ ex corde tuo ꝓfers ūbum tuum qd̄ sonat & transit aliunde non ꝓfertur: & miraris quia ita dicit deus? S; dicere dei ēternum ē. Tu dicis aliquid m̄. qui tacebas pauloante: ut ecce nunc nondum ūbum ꝓfers. Cum autem ꝓferre cepis rumpis silentium quodam m̄: et generas ūbum qd̄ antea non erat. Non sic deus genuit ūbum. Dicere dei sine initio ē & sine fine: & tamen unum ūbum dicit. Dicat alterum: si qd̄ dixit transierit. Cum ū & a quo d̄r manet & quod dicitꝰ manet: & semel dicitur & non finitur.

et ipsum semel sine initio dr̄. nec bis dr̄ quod
non transit quod semel dr̄. Hoc ē g̊ eructauit
cor meum ūbum bonum. quod ē dico ego opa
mea regi. Quare g̊ opa mea dico? Quia in ipso
ūbo omnia opa dei. Quicquid enim facturꝰ
erat deus in creatura. iam in ūbo erat. Nec
esset in rebꝫ n̄ esset in ūbo. quom̄ & in te n̄
esset in fabrica n̄ esset in consilio. sicut in
euuangl̄io dr̄. Quod factum est. in illo uita
erat. Ergo erat quod factum ē. s; in ūbo erat.
Et omnia opa dī ibi erant. & opa nondum
erant. S; ūbum erat. & ūbum hoc ds̄ erat.
et apud deum erat. & filius dei erat. &
cum patre unus deus erat. Dico ego opa mea
regi. Audiat dicentem qui ūbum intelligit.
et uideat cum patre sempit̄num ūbum. in
quo sunt etiam que futura sunt. in quo n̄
abierunt. & que transierunt. Hec opa dī
in ūbo. tamquam in ūbo. tamquam in
unigenito. tamquam in dei ūbo. Quid g̊
sequitur? Lingua mea calamus scribe. uelo
citer scribentis. Quid simile fr̄s mei? quid h̄t
simile lingua dei cum calamo scribe? Quid
habet simile petra cum xp̄o? Quid h̄t simile
agnus cum saluatore? Quid h̄t simile leo?
cum unigeniti fortitudine? Dicta sunt hec
tamen & n̄ dicentur non aliquom̄ p h̄ uisibilia
ad inuisibilem informaremur. Sic g̊ humilē
similitudinem calami huius nec comparemꝰ
illi excellentie. nec tamen respuamus. Quero
enim. quare linguam suam calamum dixit
esse scribe uelocit̄ scribentis. Aut ū quantum
uis uelocit̄ scribat scriba. comparatur illi uelo
citati de qua dicit alius psalmus. usq; in ue
locitate currit ūbum eius? S; m̄ uidetur
quantum audet humana intelligentia.
ad hoc accipi posse ex psona patris dictum
lingua mea calamus scribe. quia quod lin
gua dr̄ sonat & transit. quod scribitur ma
net. Cum g̊ dicat deus ūbum. & ūbum
quod dr̄ non sonet & transeat. s; & dicatur
& maneat. scriptis hoc maluit deus compare
quam sonis. Quod autem addit uelociter
scribentis. impulit mentem ad intelligen
tiam. s; non pigra remaneat. respiciendo

antiquarios. aut respiciendo quales libet s;
ueloces notarios. Si autem hoc attenderit.
remanebit ibi. Ipsum uelocit̄ cogita uelo
citer. & uideat quare dictum sit uelociter.
Velociter dī tale ē. ut uelocius nichil sit.
In scriptis enim scribitur littera post litteram
sillaba post sillabam. ūbum post ūbum. nec
ad secundum transitur n̄ p̄mo prescripto.
Ibi autem nichil uelocius. ubi non multa
sunt ūba. nec tamen aliquid p̄termissum
ē. cum in uno sint omnia. Ecce iam uer
bum illud sic platum eternum ab eterno
coeternum. ueniet sponsus. Speciosus for
ma p̄ filijs hominum. Pre filijs hominum
quare? & non p̄ angelis? Quid uoluit dicē
pre filijs hominum? n̄ quia homo? Ne ho
minem xp̄m quemlibet hominem putares.
ait p̄ filijs hominum speciosus forma. Etiā
homo p̄ filijs hominum. etiam int̄ filios
hominum p̄ filijs hominum. etiam ex filijs
hominum. p̄ filijs hominum. Diffusa est
gr̄a in labijs tuis. Lex p moysen data est.
gr̄a & ueritas p ih̄m xp̄m facta ē. Diffusa ē
gr̄a in labijs tuis. Merito m̄ subuentum ē.
quia condelector legi dei sc̄dm interiorem
hominem. s; alia lex in menbris meis repug
nat legi mentis mee. & captiuum me du
cit in lege peccati que ē in menbris meis.
Miser ego homo. quis me libabit de cor
pore mortis huius? Gr̄a dī p ih̄m xp̄m
dn̄m nr̄m. Diffusa ē g̊ gr̄a in labijs tuis.
Venit nobcum ūbo gr̄e dei. cum osculo gr̄e.
Quid ista gr̄a dulcius? Quo ptinet ista
gr̄a? Beati quorum remisse sunt iniquita
tes. & quorum tecta sunt peccata. Si se
uerus iudex ueniret. nec afferret istam gra
tiam diffusam in labijs suis. quis de salute
aliquid sparet? Quis non sibi hoc timeret?
quod peccatori debebatur? Ille ueniens cū
gr̄a non exegit quod debebatur. soluit
qd̄ non debebat. Non enim non peccator
debebat mortem. Aut ū t̄ peccatori de
bebatur n̄ supplicium? Debita tua dimi
sit. & indebita sua exsoluit. Magna gr̄a.
Quare gr̄a? Quia gratis datur. Propterea t̄

agere grãs licet: referre non licet. Non enim
potes. Quẽbat ille quid retribuẽt: & dixit.
Quid retribuam domino ꝑ omnib; que retri
buit m̃: & inuenit quasi aliquid. Calicem
salutaris accipiam: & nomen domini inuo
cabo: Hoc illi rependis quia calicem saluta
ris accipis: & nomen domini inuocas: Quis
tibi dedit ipsum calicem salutarem? Re
mansit in actione grãrum: nam in relatione
defecit. Inueni quid dõ des. quod ab illo non
accepis: & retuleris grãm. S; caue nedum
queris quid illi retribuas: quod ab illo non acce
pis inuenias: s; peccatum tuum. Hoc plane ab
illo non accepisti: s; nec ei dare debes. Hoc de
derunt iudei: retribuerunt mala ꝑ bonis.
Acceperunt ab eo pluuiam: & fructum non de
derunt: s; spinas dolorum. Ergo bonum
quicquid uolueris in te dare deo: non te in
uenis accepisse n̄ a dõ. Ipsa ẽ grã dei diffusa
in labiis. Fecit te: gratis te fecit. Non enim
erat cui p̃staret: antequam faceret. Perie
ras quesiuit te: inuentum reuocauit te. Pre
terita non imputauit: futura ꝓmisit. Vere
diffusa ẽ grã in labiis eius. Propterea inquit
benedixit te ds̃ in ęt̃num. Laboratur ut hoc
possit intelligi: adhuc a patre deo dici.
Propterea benedixit te deus in ęternum.
Accommodatius uidetur hoc accipi: ex
ꝑsona ꝓphete. & mutationes ꝑsonarum repen
tine & omnino ex improuiso inueniuntur in
sanctis scripturarum libris: & si quis auertat
plene sunt pagine diuine. Domine liba me
a labiis iniquis: & a lingua dolosa. & statim.
Quid detur t̃ aut quid apponatur t̃ aduersus
linguam subdolam? Alia illic ꝑsona erat: alia
hic. Ibi petentis: hic subuenientis. Sagitte
potentis acute: cum carbonib; uastatoriis.
Alia ꝑsona est quid detur tibi: alia hoc detur
tibi. & in consequentib; fit alia. Heu me quod
incolatus meus longinquus factus est. Et in pau
cis u̇sib; tam crebra mutatio ꝑsonarum: in
tellectum ammonet. Non exp̃mit locum ubi
mutatur: non dicitur hoc dixit homo:
hoc dixit deus. S; ex ipsis u̇bis fit nobis in
telligere quid ad hominem ꝑtineat: quid
ad deum. Homo autem dicebat. Eructauit
cor meum u̇bum bonum: dico ego opa mea
regi. Homo dicebat: ille dicebat qui scripsit
psalmum: s; ex ꝑsona dei dicebat. Incipit
dicere & ex sua. Propterea quia benedixit
te deus in ęt̃num. Dixãt enim deus. diffusa ẽ
grã in labiis tuis ei quem fecerat speciosum
p̃ filiis hominum: & iam hominem quem
deum ante omnia p̃tulerat ęt̃nus ęt̃num
coęt̃num. Impletus ẽ g̃ iste ꝓpha gaudio q̃
dam ineffabili: & attendens quid ds̃ pater
de filio suo homini reuelauit: qui potuit
dicẽ ista ex ꝑsona dei potuit & ex sua: ꝓp
terea inquit benedixit te ds̃ in ęt̃num.
Quare? Propt̃ grãm. Illa enim grã quo
ꝑtinet? Ad regnum cęlorum. Primum enim
testamentum t̃ram ꝓmiserat. & aliud fuit p̃
mium: ut ꝓmissio sub lege positorum: aliud
sub grã. Terra chananeorum iudeis sub lege
positis: regnum cęlorum xp̃ianis sub gratia
positis. Itaq; quod ꝑtinebat ad eos qui sub le
ge erant positi regnum: t̃ra illa transiit. Reg
num cęlorum quod ꝑtinet sub grã positis: n̄
transiit. Propterea hic benedixit te deus n̄
ad tempus: s; in ęt̃num. Non defuerunt
qui omnia etiam supiora u̇ba ex ꝓphete
ꝑsona accipi mallent: & hoc qd̃ dictum ẽ
eructauit cor meum u̇bum bonum: ex
ꝓpha uoluerunt intelligi: ueluti dicentẽ
hymnum. Quisquis enim dicit hymnũ
dõ: eructat cor eius u̇bum bonum: q̃m
qui blasphemat deum eructat cor eius u̇
bum malum: ut & illud qd̃ adiunctum ẽ
dico ego opa mea regi: significare uoluit
summum hominis opus non esse n̄ deum
laudare. Illius est specie sua placere t̃: ad te
ꝑtinet eum in grãrum actione laudare. Opa
tua si non fuerint laus dei: incipis te ipsum
amare: & ꝑtinebis ad illos de quib; dicit
apls̃. erunt enim homines se ipsos amantes.
Displice tu tibi & placeat t̃ qui te fecit:
quia in eo t̃ displices quod in te ipse fecisti.
Opus g̃ tuum sit laus dei: eructuet cor
tuum u̇bum bonum. Dic g̃ opa tua regi:
quia & ut diceres rex fecit: & ipse donauit

quod offeras. Redde illi de suo: ne uelis ac
cepta parte patrimonii tui ire longius prodige.
et perdere in meretrices: & porcos pascere. Hoc
recordamini ex euuangelio: sed iam de nobis dic
tum est mortuus erat & reuixit. perierat &
inuentus est. Et quod dictum est lingua mea
calamus scribe uelociter scribentis: non defuerunt
qui intelligerent prophetam ea dixisse que scri
beret: & ideo linguam suam calamo scribe
comparasse. Velociter autem scribentis uoluisse
dicere: ut significaret ea se scribere que uelociter
uentura erant: ut uelociter scribere: uelocia
scribere intelligatur: id est scribere non tarda
tura. Non enim tardauit deus exhibere
xpm. Quam cito euolutum sentitur: quod
pactum agnoscitur. Recordare generationes
ante te: inuenis adam tamquam hesterna
die factum. Ita gesta legimus omnia ab
ipso principio. Ergo uelociter facta sunt: ue
lociter erit & dies iudicii. Preueni uelocitatem
ipsius. Velociter ueniet: uelocius tu mutare.
Aderit facies iudicis: sed uide quid dicit propheta.
Preueniamus faciem eius in confessione. Dif
fusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit
te deus in eternum. Accingere gladio tuo cir
ca femur tuum: potentissime. Gladium tuum
quid. nisi uerbum tuum? Ille gladio strauit ini
micos: illo gladio diuisit filium a patre:
filiam a matre: nurum a socru. Legimus hec
in euuangelio. Non ueni pacem mittere: sed gla
dium. Et erunt in una domo quinque diuisi ad
uersus se. duo aduersus tres. & tres aduersus duos
erunt diuisi: id est filius aduersus patrem: fi
lia aduersus matrem: nurus aduersus socrum
suam. Hec diuisio quo gladio facta est. nisi
quem xpc attulit? Et reuera fratres: etiam coti
dianis exemplis uidemus hec. Placet iuueni
alicui seruire deo: displicet patri: diuisi sunt
aduersus se. Ille promittit terrenam hereditatem
ille amat celestem. Aliud iste pollicetur: ali
ud ille eligit. Non sibi putet pater factam
iniuriam: deus solus illi prefertur: & tamen
litigat cum filio uolente seruire deo. Sed for
tior est ille gladius spiritualis separans: quam co
pulans natura carnalis. Fit hoc & de filia ad
uersus matrem: multo magis & de nuru aduer
sus socrum. Nam aliquando in una domo
nurus & socrus inueniuntur: heretica & ca
tholica. Et ubi fortiter recipitur iste gladius:
rebaptizationem non timemus. Potuit diui
di filia aduersus matrem suam: & non potest
nurus aduersus socrum suam? Factum hoc
generaliter etiam in genere humano. Diuisus
est filius aduersus patrem. Fuimus enim ali
quando filii diaboli: adhuc infidelibus dic
tum est. Vos a patre diabolo estis. Et omnis
infidelitas nostra unde: nisi a patre diabolo.
Non ille creando pater: sed nos illum imitan
do filii. Iam modo uidetis filium diuisum:
aduersus patrem. Venit gladius ille: renun
ciat diabolo. Inuenit alium patrem: in
uenit aliam matrem. Ille ad imitationem se
prebens. generabat in exitium: parentes
nos quos inuenimus in uitam eternam gene
rant. Diuisus est filius aduersus patrem: diui
sa est filia aduersus matrem suam. plebs illa
que de iudeis credidit diuisa est aduersus syna
gogam: diuisa est & nurus aduersus socrum suam.
Plebs de gentibus ueniens nurus dicitur: quia
sponsus xpc filius synagoge. Unde enim
natus est filius dei secundum carnem? Ex illa
synagoga. Ille dimisit patrem & matrem
et adhesit uxori sue: ut essent duo in car
ne una: non coniectura nostra. sed attestante
apostolo & dicente. Sacramentum hoc magnum
est. Ego autem dico in xpo & in ecclesia. Dimi
sit enim patrem quodammodo. Non omnino
dimisit ueluti ad separationem: sed ad sus
ceptionem humane carnis. Quomodo di
misit? Quia cum esset in forma dei: non
rapinam arbitratus est esse se equalem deo:
sed semet ipsum exinaniuit formam serui ac
cipiens. Quomodo dimisit & matrem iude
orum gentem synagogam illam: heren
tem ueteribus sacramentis? Ad ipsam fi
guram pertinet quod ait. Que mater est mihi
aut qui fratres? Ille enim intus docebat: illi
foris stabant. Videte si non modo ita sunt
iudei. Docet xpc in ecclesia: illi foris stant.
Socrus ergo quid est? Mater sponsi. Mater

sponsi domini nostri ihu xpi: synagoga est.
Proinde nurus eius ecclia: que ueniens de gen
tib: non consensit in circumcisionem carna
lem: diuisa ē aduersus socrum suam. Accingē
gladium tuum. De potentia huius gladij
loquebamur cum ista dicēmus: accingē gla
dium tuum sermonem tuum: circa femur
potentissime. Circa femur hns gladium. Quid
est circa femur: Quid significat de femore.
Carnem. Vnde illud ē. Non deficiet pnceps
ex iuda: & dixit de femorib: eius. Et ipse abra
ham cui pmissum erat semen in quo bene
dicēntur omnes gentes: quando misit seruū
suum ad querendam & ducendam yxorem fi
lio suo. unde ueniret illud semen sanctum in
quo benedicēntur oms gentes: fidem tenens
in illa ueluti humilitate seminis ēē magnitudi
nem nominis: id ē filium dei uenturum ex
filijs hominum p semen abrahe: fecit ipsum
seruum suum quem mittebat ita sibi iurare.
Pone inquit manum tuam sub femore meo:
et sic iura. Quasi dicēt. Pone manum ad alta
re: aut ad euuangelium. aut ad pphetam.
aut ad aliquid sanctum. Sub femore meo
inquit pone manum hns fiduciam: nec re
uerens turpitudinem: sz intelligens uerita
tem. Proptā accingere gladium tuum circa
femur: potentissime. Potentissime etiam
circa femur quia quod infirmum est dei for
tius ē hominibus. Potentissime. Specie tua
& pulcritudine tua. Iusticiam accipe: qua
semp ē speciosus & pulcher. Et intende prospe
procede & regna. Nonne uidemus: Certe
iam factum ē. Attende orbem trarum. Inten
dit prospe: pcessit & regnat. Subdite sunt
omnes gentes. Quid erat illud uidē in spu:
Quod nunc ē expiri in uitate. Quando di
cebantur hec. nondum ita regnabat xpc:
nondum intenderat: nondum processerat.
Predicabantur: exhibita sunt. Iam ea tenea
mus. In multis redditorem habemus deum:
in paucis debitorem. Intende pspe procede &
regna. Propt uitatem & mansuetudinem &
iusticiam. Reddita ē uitas: quando de tra
orta ē uitas. Presentatus ē xpc expectationi

generis humani: ut in semine abrahe bene
rin dicēntur oms gentes. Predicatum ē eu
uanglium: uitas ē. Quid mansuetudo:
Passi sunt martires: & inde multum pcessit:
et pmouit p omnes gentes regnum dei: quia
patiebantur martires: nec deficiebant. nec
resistebant: dicentes omnia: nichil occultan
tes parati ad omnia: nichil recusantes. Mag
na mansuetudo. Corpus xpi hoc fec: in capite
suo didicit. Ille prior sicut ouis ad uictimam
ductus ē. & sicut agnus coram tondente se n
apuit os suum: usq; adeo mansuetus: ut
pendens in cruce dicēt. Pat ignosce illis: quia
nesciunt quid faciunt. Quid ppt iusticiam:
Veniet etiam ut iudicet: & retribuat unicu
iq; sedm opa sua. Dixit uitatem ptulit man
suetudinem: ptulit iniquitatem: allaturus
ē equitatem. Et deducet te mirabilit dexte
ra tua. Nos dextera ipsius: ipse dextera sua.
Ille enim deus: nos homines. Dextera sua de
ductus ē: id ē potentia sua. Et enim potentiā
quam pat ht. ht & ipse: & immortalitatem
patris ht & ipse. Diuinitatem patris habet:
eternitatem patris ht: uirtutem patris ht.
Deducet eum mirabilit dextera eius: faciens
diuina. patiens humana: malicias homi
num sternens bonitate sua. Adhuc deducitur.
Et ubi nondum ē: dextā eius deducet eū.
Hoc enim eum ducit: quod ipse donauit
sanctis suis. Deducet te mirabilit dextera tua.
Sagitte tue acute potentissime: uba cor
transfigentia: amorem excitantia. Vnde
dicitur in canticis canticorum: quoniam
uulnerata caritate ego sum. Dicit enim uul
nerata caritate ego sum. Dicit enim uulne
ratam se ēē caritate: id ē amare se dicit.
estuare se dicit suspirare sponso: unde ac
cepit sagittam ubi. Sagitte tue acute po
tentissime: & transfigentes & efficientes
acute potentissime: ppli sub te cadent.
Qui ceciderunt: Qui pcussi sunt: & ceci
derunt. Populos uidemus subditos xpo:
cadentes non uidemus. Exponit ubi cadent.
In corde. Vbi se erigebant aduersus xpm:
ibi cadent ante xpm. Blasphemabat saulus

xp̄m : erectus erat. Supplicabat xp̄o : ceci-
dit. ꝓstratus ē. Occisus est inimicus xp̄i :
ut uiuat discipulus xp̄i. De celo emissa
sagitta : corde ꝑcussus ē saulus nondum pau-
lus. Adhuc saulus : adhuc erectus : nondum
ꝓstratus. Accepit sagittam : cecidit in corde.
Non enim quando ꝓstratus ē in facie ibi ce-
cidit : ꝫ ubi ait. Domine quid me iubes facē?
Modo ibas ad xanos alligandos & ꝑducendos ad
penam : & m̄o dicis xp̄o quid me iubes facere?
O sagittam acutam potentissimam. qua accepta
cecidit saulus : ut esset paulus. & ille ita. Populi
sub te cadent. Gentes attendite : eas uidete sub-
ditas xp̄o. Ergo ꝑpli sub te cadent : in corde
inimicorum regis. Hoc ē in corde inimicorum
tuorum. Ipsum enim appellat regem : ipsum
nouit regem. Populi sub te cadent : in corda ini-
micorum regis. Inimici erant : acceperunt sagit-
tas tuas : ceciderunt ante te. Ex inimicis amici facti
sunt. Inimici mortui sunt : amici uiuunt. Hoc
ē ꝑ his : qui immutabuntur. Querimus intelli-
gere uba singula : uersus singulos. Ita tamen que-
rimus : ut de xp̄o dici nemo dubitet. Popli
sub te cadent in corda inimicorum regis. Se-
des tua ds̄ in secula seculorum : quia benedi-
xit te deus in eternum : ꝓpter diffusam grām in
labiis tuis. Erat autem sedes regni iudaici
temporalis ꝑtinens ad eos qui sub lege erant :
non ad eos qui sub gra erant. Uenit ille ut li-
beraret eos qui sub lege erant : & sub gra constitu-
eret. & sedes huius in secula seculorum. Quare?
Quia sedes illa pma : regni temporalis fuit.
Unde nunc sedes in secula seculorum. Quare?
Quia dei sedes tua deus in secula seculorum.
O eternitas diuinitatis. Non enim posset deus :
sedem habē temporalem. Sedes tua deus in se-
cula seculorum : uirga directionis uirga regni
tui. Directionis uirga ē : que dirigit homines.
Curui erant : distorti erant : sibi regnare
cupiebant : se amabant : facta sua mala dilige-
bant : non uoluntatem suam dō subdebant :
ꝫ uoluntatem dī ad suas concupiscentias flectē
uolebant. Irascitur enim peccator & iniquus
plerumq; dō quia non pluit : & non uult
sibi deum irasci quia fluit. & ad hoc ꝓpe mo-
dum sedent cotidie homines : ut disputent
contra deum. Hoc facē debuit : hoc bene fe-
cit. Tu uidelicet uides quod facias : ille nescit?
Distortus tu es : ille rectus est. Distortum ad rec-
tum quando coniungis : cum liniari n̄ potest :
tamquam si in pauimento equali ponas lignū
curuum non adiungitur non coheret. non
coaptatur. Pauimentum ubiq; equale ē. ꝫ illud
curuum ē : non coaptatur equali. Ergo dei
uoluntas equalis ē : uia tua curua ē. Propter
tibi curua uidetur illa : quia tu illi coaptari
non potes. Dirigē ad illam : tene illam : non
uelis illam curuare ad te. quia non potes.
Frustra conaris : illa semꝑ directa ē. Uis illi he-
rere? Corrigere. Erit uirga ipsius qui te regit :
uirga directionis. Inde & rex a regendo dicitur.
Non autem regit : qui non corrigit. Ad hoc est
rex n̄r : rectorum rex. Quom̄o & sacdos ad sanc-
tificandos nos : ita & rex ad regendos nos. Sꝫ
quid ait alio loco? Cum sancto sanctus eris.
et cum uiro innocente innocens eris : & cum
electo electus eris. & cum ꝑuerso ꝑuersus eris.
Non quia ꝑuersus deus : ꝫ quia ꝑuersi ꝑuersum
eum putant. Placet t̄ bonum : bonus est ds̄.
Displicet t̄ : quia paruus ē deus. Curuus ē ad
te deus : tua curuatura facit hec. Nam illius
rectitudo semꝑ manet. Audi in alio psalmo.
Quam bonus deus isrl̄ : rectis corde. Uirga
directionis uirga regni tui. Dilexisti iusticiam :
et odisti iniquitatem. Uide uirgam directio-
nis : dilexisti iusticiam & odisti iniquitatem.
Accede ad istā uirgam. sit t̄ rex xp̄c : regat
te uirga ista ne frangat te. Uirga enim ferrea
est : illa inflexibilis. & quid dictum est? Re-
ges eos in uirga ferrea : & tamquam uas fi-
guli conteres eos. Alios regit : alios conterit.
Regit spūales : conterit carnales. Ergo ac-
cede ad istam uirgam. Quid in ea times?
Hec est tuta uita. Dilexisti iusticiam : & odisti
iniquitatem. Quid times? Sꝫ forte iniquus
eras. Audis enim regem tuum quia odit
iniquitatem : & times. Est quod facias. Qui
odit iniquitatem : numquid te? Sꝫ in te ē
iniquitas. Odit illam deus : oderis & tu : &
unam rem ambo oderitis. Eris enim deo

amicus: si odisti quod odit. Ita & amabis qđ amat: si displiceat in te ipso ꝺ iniquitas tua: et placeat creatura ipsius. Homo es enim iniquus. Duo dixi nomina: homo & iniquus. In istis duobꝫ nominibꝰ unum ꝺ nature: alterum culpe. Unum ꝺ deus fecit: alterum tu fecisti. Ama quod deus fecit: odieris qđ tu fecisti: quia & ipse hoc odit. Vide quoꝰ tam illi incipias communicare: cum odisti quod odit. Peccatum punitorus est: quia virga directionis ẽ. virga regni ipsius. Vt non punat peccatum: non potest. Puniendum est peccatum. Si puniendum non esset: nec peccatum esset. Preuenit illum. Non uis ut ipse punat: tu pun. Ideo enim adhuc ipse parcit. differt. tenet manum: ut cum intendit: hoc ẽ punas. Quamdiu tantum ferturum se: si noluerit ferire. Differt g manum a peccatis tuis: tu noli differre. Conuerte te ad punienda peccata tua: quia impunita esse peccata non possunt. Puniendum g erit: aut ate: aut ab ipso deo. Tu agnosce: ut ille cognoscat. Attende exemplum in illo psalmo penitentie. Auerte faciem tuam a peccatis meis. Numquid dixit ame? Alio enim loco apte dicit. Ne auertas faciem tuam ame. Ergo aute a peccatis meis: nolo uideas peccata mea. quia uidẽ dei animaduertere ẽ: id ẽ animum illuc aduertere. Ido & iudex quod punit animaduertere dr. id ẽ animum illuc aduertere: intendẽ utiq; ad puniendum quia iudex ẽ: sic est & iudex ds. Auerte faciem tuam a peccatis meis. Tu ab ipsis faciem noli auertere: si uult ut deus ab ipsius auertat faciem suam. Vide quoꝰ hoc offert deo in ipso psalmo. Iniquitatem meam ego agnosco: & peccatum meum ante me ẽ semp. Hoc non uult esse ante dñm: quod uult esse ante se. Virga directionis virga regni tui. Nemo sibi multum de misericordia dei blandiatur: virga directionis ẽ. Numquid dicimus non esse misericordem deum? Quid misericordius eo qui parcit tantum peccatoribus? eo quod in omnibus consilit ad se non curat preterita? Sic eum diligc misericordem: ut uelis esse ueracem. Non enim misericordia potest illi auferre iustitiam: neq; iustitia misericordiam. Interim quamdiu ille differt: tu noli differre. qm̃ virga directionis virga regni ipsius. Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem: propterea unxit te deus deus tuus. Propterea te unxit: ut diligeres iustitiam: & odires iniquitatem. Et unde quoꝰ ait. Propterea unxit te ds ds tuus. Ita deus: unxit te deus tuus. Deus ungitur a deo. Et enim in latino putatur idem esse nomen repetitum. In gr̃co autem euidentissima distinctio ẽ. quia unum nomen ẽ quod compellatur: & alterum ab eo qui compellat. Unxit te deus. O tu deus: unxit te deus tuus. Quomodo si diceret propterea unxit te o tu deus: ds tuus. Sic accipite: sic intelligite: sic in gr̃co euidentissimum ẽ. Ergo quis ẽ deus unctus a deo? Dicant nobꝭ iudei. Scripture iste communes sunt. Unctus deus est a deo. Unctum audis. xp̃m intellige. Et enim xp̃s a&lcirc;latur. Hoc nomen quod appellatur xp̃s: unctionis ẽ. Nec in aliquo alibi ungebantur reges & sacerdotes: ñ in illo regno ubi xp̃s prophetabatur: & unde uenturum erat xp̃i nomen. Vsquam ẽ alibi omnino. in nulla gente: in nullo regno. Unctꝰ g est deus a deo. Quo oleo: ñ spũali? Oleum enim uisibile in signo ẽ. oleum inuisibile in sacramento ẽ: oleum spũale unctus ẽ. Unctus est nobꝭ deus: & missus ẽ nobꝭ deus: & ipse deus ut ungeretur homo erat: & ita homo erat ut deus esset: ita deus erat. ut homo esse ñ dedignaretur. Verus homo: uerus deus. In nullo fallax. in nullo falsus: quia ubiq; uerax. ubiq; uitat. Deus g homo. & ideo unctus deus: quia homo deus: & factus ẽ xp̃s. Hoc figurabat quod iacob lapidem sibi ad caput posuerat: & dormierat. Iacob patriarcha lapidem sibi ad caput posuerat dormiens: illo autem lapide ad caput posito. uidit apertis cęlis scalas a celo in ter̃am: & angelos descendentes et ascendentes. hoc uiso euigilauit: unxit lapidem & discessit. In illo lapide intellexit xp̃m: ideo unxit. Videte ex quo prediceatur xp̃s. Quid sibi uult illa unctio lapidis ps̃entata apud patriarchas: qui unum deum colebant? Factum est enim in figura

et discessum est. Non enim unxit lapidem &
uenit illuc semp orare : & sacrificia ibi facere.
Expressum est misterium : non inchoatum sacri-
legium. & uidete lapidem. Lapidem quem
reprobauerunt edificantes : hic factus est in
caput anguli. & quia caput uiri xpc : ꝓpterea
lapis ad caput. Attendite magnum sacramentū.
Lapis xpc. Lapidem uiuum ait petrus : ab ho-
minibꝫ reprobatum : a deo autem electum.
Et lapis ad caput : quia caput uiri xpc. Et
unctus lapis : quia acrismate dictus ē xpc. Et
uidentur scale reuelante xpo a terra in celum :
uel a celo in terram : & ascendentes & descenden-
tes angeli. Quid hoc sit melius uidebimus :
cum testimonium euuangelicum : ab ipso do-
mino commemorauimus. Nostis quia iacob
ipse ē isrl. Illi enim cum angelo luctanti & p̄-
ualenti. & benedicto ab eo cui p̄ualuit : no-
men mutatum ē ut appellaretur isrl : sicut
ꝓpls isrl p̄ualuit xpo ut crucifigeret eum.
et tamen in his qui xpo crediderunt ab ip-
so cui p̄ualuit benedictus ē. Sꝫ multi non
crediderunt. Inde claudicatio iacob. Bene-
dictio & claudicatio. Benedictio in his qui
crediderunt. Nam postea nouimus ex illo ꝓplo
multos credidisse. Claudicatio autem in his
qui non crediderunt. & quia plures non cre-
diderunt & pauci crediderunt : ideo ut fie-
ret claudicatio tetigit latitudinem femoris
eius. Quid ē latitudo femoris : Multitudo
generis. Videte ergo scalas illas. Dominus quando
uidit nathanaelem : in euuangelio ait.
Ecce uere israhelita : in quo dolus non ē.
Sic enim dr̄ de ipso iacob. & erat iacob sine
dolo : habitans in domo. Hoc recolens do-
minus uidens nathanaelem sine dolo de gen-
te illa & de ꝓplo illo : ecce uere inquit
isrlita in quo dolus non ē. Appellauit isra-
helitam in quo dolus non esset : ꝓpter iacob.
Et ille nathanael. Unde me nosti : Et dns.
Cum esses sub arbore fici : uidi te. Id ē cum
esses in illo ꝓplo sub lege constituto : que
carnali umbra illum protegebat : ibi te
uidi. Quid ē ibi te uidi : Ibi tui misertus
sum. Ille autem recordatus qd fuit etiam
sub arbore fici in ueritate : ammiratus qꝫ
putabat se a nemine uisum cum ibi esset :
confitetur & dicit. Tu es filius dei : tu es
rex isrl. Quis hoc dicit : Qui audierat quod
uerus esset israhelita : & dolus in illo non
esset. & dominus. Quia dixi tibi uidi te sub
arbore fici credidisti : maiora horum uidebis.
Loquitur cum isrl. cum iacob. cum illo
qui sibi lapidem ad caput posuerat : ma-
iora horum uidebis. Que maiora : Quia iam
lapis ille ad caput ē. Amen dico uob : uide-
bitis celum apertum : & angelos dei ascenden-
tes & descendentes sup filium hominis. An-
geli dei ascendant & descendant p scalas
illas : fiat hoc in ecclia. Angeli dei annun-
ciatores sunt ueritatis : ascendant & uideant
in principio erat uerbum : & uerbum erat apud
deum : & ds erat uerbum. Descendant & ui-
deant quia uerbum caro factum est : & habi-
tauit in nob. Ascendant ut erigant mag-
nos : descendant ut nutriant paruos. Vide
ascendentem paulum. Siue enim mente
excessimus deo. Vide descendentem : siue
temperantes sumus uob. Vide ascendentem :
sapientiam loquimur inter pfectos. Vide des-
cendentem : lac uob potum dedi n̄ escam.
Hoc fit in ecclia. Ascendunt & descendunt
angeli dei sup filium hominis : quia ē sursum
filius hominis ad quem ascendant corde : &
deorsum filius hominis id ē corpus eius. Mem-
bra eius hic sunt : caput eius sursum ē. As-
cenditur ad caput : descenditur ad mem-
bra. Xpc ibi : xpc hic. Nam si ibi tantum &
hic non. unde uox illa : saule saule quid me
psequeris : Quis enim illi in celo molestus fu-
it : Nemo. Nec iudei nec saulus : nec diabo-
lus temptator : nemo ibi molestus illi. Sꝫ sic
in compage corporis humani : pede calcato
lingua clamat. Dilexisti iusticiam & odisti
iniquitatem : ꝓpterea unxit te deus deus tuus.
Loquuti sumus de uncto deo hoc ē de xpo :
non potuit apertius dici nomen xpi : quam ut
dicetur unctus deus. Quomodo speciosus forma
p filijs hominum : sic unctus oleo exulta-
tionis p participibꝫ tuis. Qui enim participes

eius: filij hominum quia & ipse filius homi
nis: particeps factus mortalitatis illorum: ut
faceret participes immortalitatis sue. Mirra et
gutta & casia a uestimentis tuis. Odores bo
ni a uestimentis tuis. Vestimenta eius sancti
eius. electi eius. tota ecclesia eius: quam sibi
sicut uestem exhibet: sine macula & ruga.
Propter maculam abluens in sanguine:
propter rugam extendens in cruce. Inde bonus
odor: qui significatur nominatis quibus
dam aromatibus. Audi paulum illam mini
mam fimbriam de uestimento quod tetigit
mulier in fluxu sanguinis. & sanata est:
audi illum dicentem: xpi bonus odor su
mus in omni loco: & in his qui salui fiunt
et in his qui pereunt. Non dixit bonus in his
qui salui fiunt: & in his qui pereunt: sed quod
ad nos attinet bonus odor sumus: & in his qui
salui fiunt: & in his qui pereunt. Saluum fieri ho
minem bono odore non est improbabile neque
incredibile: perire autem hominem bono odore
que ratio est: Magna uis. magna ueritas: & si ca
pi non potest ita est. Nam ut nouitas quia difficile
capitur: statim subiecit. & ad hec quis ido
neus: Quid est ad hec quis idoneus: Quis intelli
gat homines mori bono odore: Tamen aliquid
dicam fratres. Ecce ipse paulus predicabat euuan
gelium: multi illum amabant predicatorem
euuangelij: multi illum inuidebant. Qui
illum amabant bono odore saluabantur: qui
illi inuidebant bono odore peribant. Ideo & pe
reuntibus non malus odor: sed bonus odor. Ideo
enim illi magis inuidebant: quia tam bona
in illo gratia preualebat. Nemo enim inuidet mise
ro. Erat ergo gloriosus in predicatione uerbi dei: &
uiuens secundum regulam uirge illius directionis:
et diligebant eum qui in illo diligebant xpm.
Que sequebatur bonum odorem: diligebat
amicum sponsi sui ipsa sponsa: que dicit in
canticis canticorum. Post odorem unguen
torum tuorum curremus. Illi autem quan
tomagis eum uidebant in gloria predicationis
euuangelij & in uita inculpabili: tantomagis
inuidia torquebantur: & occidebantur bono
odore. Mirra & gutta & casia a uestimentis

tuis a domibus eburneis: ex quibus delecta
uerunt te filie regum. Domos eburneas.
domos magnas. domos regales. quas uis elige:
delectauerunt inde xpm filie regum. Vis
domos eburneas specialiter accipere: Magnas
domos & magna tabernacula dei: corda
sanctorum sunt. Ipsosque reges regentes car
nem. subiugantes sibi turbas humanarum
affectionum: castigantes corpus & seruituti
subicientes accipe: quia inde delectauerunt
eum filie regum. Et anime enim omnes
que illis predicantibus & euuangelizantibus
nate sunt. filie regum sunt: & ecclesie filie
apostolorum filie regum sunt. Ille enim rex re
gum. Illi autem reges: de quibus dictum est.
Sedebitis super duodecim sedes: iudicantes
duodecim tribus israel. Predicauerunt uerbum
ueritatis: & genuerunt ecclesias: non sibi: sed illi.
Ad hoc sacramentum pertinet quod scriptum est
in lege. Si mortuus fuerit frater: accipiat uxo
rem eius frater eius: & suscitet semen non sibi
sed fratri suo. Accipiat uxorem: & suscitet semen
non sibi: sed fratri suo. Dixit xpc: dic fratribus
meis. Dixit in psalmo: enarrabo nomen
tuum fratribus meis. Mortuus est xpc: resur
rexit ascendit in celum: absentauit se
corpore. Susceperunt fratres eius uxorem eius.
predicatione euuangelij generaturi filios:
non per se ipsos sed per euuangelium: propter nomen
fratris. In xpo enim ihesu inquit per euuange
lium. propter nomen fratris: ego uos genui. Itaque
suscitantes propter nomen fratris semen fratri suo:
quotquot genuerunt non paulianos aut
petrianos: sed xpianos nominauerunt. Vi
dete si non iste sensus uigilat & in his uersibus.
Cum enim diceret a domibus eburneis: ~~dixit~~
dixit de regalibus. amplis. pulcris. lenibus.
qualia sunt corda sanctorum: subiecit. Ex
quibus delectauerunt te filie regum in ho
nore tuo. Filie quidem regum: filie aposto
lorum tuorum: sed in honore tuo: quia semen
illi suscitauerunt fratri suo. Ideo ipsos quos
suscitauerat fratri suo paulus cum uideret cur
rere ad nomen suum: exclamauit. Nunquid
paulus crucifixus est pro uobis: Quid enim ait

lex. Et habeat natus nomen defuncti. Hāt
inquit natus nomen defuncti. Defuncto nas
catur: defuncti nomine appelletur. Seruat
hoc legitimum paulus. Volentes appellari
ex nomine suo: reuocat. Numquid paulus
pro uob crucifixus ē. Ad defunctum aspicite.
Numquid paulus pro uob crucifixus est. Quid g̃.
Quando illos generasti: quid si nomen tuum
illis imposuisti. Non. Ait enim. Aut in nomi
ne pauli baptizati estis. Delectauerunt te fi
lie regum in honore tuo. Tenete seruate: in
honore tuo. Hoc ē habere uestem nuptialem:
illius honorem illius gloriam querere. In
tellige etiam filias regum. ciuitates que
crediderunt in xp̄m & a regib; condite sūt.
et a domib; eburneis diuitib; sup̄bis elatis.
Filie regum delectauerunt te in honore
tuo: quia non quesierunt honorem patrum
suorum: s; quesierunt honorem tuum. Os
tendatur m̄ rome in honore tanto templum
romuli: in quanto ibi ostendo memoriam
petri. In petro quis honoratur: nisi ille de
functus pro nob. Sumus enim xp̄iani: non
petriani. Et si nati p fratrem defuncti: tam̄
cognominati nomine defuncti. Ꝑ illum nati:
s; illi nati. Ecce roma. ecce carthago. ecce
alie & alie ciuitates filie regum sunt: & de
lectauerunt regem suum in honore ipsius. &
ex omnib; fit una quedam regina. Quale car
men nuptiale. Ecce int̄ carmina hilaritatis
plena: pcedit & ipsa sponsa. Sponsus enim ue
niebat: ipse describebatur: in illum erat om
nis intentio nr̄a. Procedit & ista. Astitit regina
a dextris tuis: Que a sinistris: non regina. Sta
bit enim quedam & a sinistris. cui dicetur:
uade in ignem et̄num. A dextris autem sta
bit cui dicetur: uenite benedicti patris mei
pcipite regnum: quod uob paratum est ab
initio mundi. Astitit regina a dextris tuis in
uestitu deaurato: circumdata uarietate. Vesti
tus regine huius quis ē. Et p̄ciosus est: et
uarius ē. Sacramenta doctrine: in linguis om
nibus uariis. Alia lingua affra. alia syra. alia
g̃ca: alia hebrea: alia illa & illa. Faciunt iste
lingue: uarietatem uestis regine huius. Quo

modo autem omnis uarietas uestis in unitate
concordat: sic & omnes lingue ad unam fi
dem. In ueste ista uarietas sit: scissura non sit.
Ecce uarietatem intelleximus de diuisitate lin
guarum: & uestem intelleximus ꝓpter unita
tem in ipsa uarietate. Aurum quod est: Ipsa
sapientia. Quelibet uarietas sit linguarum:
unum aurum p̄dicatur: non diuisum aurum:
s; uarietates de auro. Eandam quippe sapi
entiam. eandem doctrinam & disciplinam:
om̄s lingue p̄dicant. Varietas in linguis: au
rum in sentenciis. Alloquatur propheta re
ginam istam: libent̄ enim ei cantat. Et unus
quisq; nr̄m audiat. si tamen nouimus ubi
sumus: & ad illud corpus ꝑtinere conemur:
et fide & spe ꝑtineamus uniti membris
xp̄i. Nos enim alloquitur. Audi filia & uide.
Alloquitur eam tamquam unus de patribus.
quia filie regum sunt. Et si alloquatur ꝓpha:
et si alloquatur apl̄s: tamquam filiam allo
quuti sunt. Sic enim dicimus. Patres nostri
ꝓphete: patres nr̄i apl̄i. Si nos illos ut patres.
illi nos ut filios: & uox una patrna alloquitur:
unicam filiam. Audi filia & uide. Prius audi:
postea uide. Ventum ē enim ad nos cum euan
gelio: & p̄dicatum ē nob quod nondum uide
mus: audiendo credidimus: credendo uide
bimus: sicut dicit ipse sponsus apud ꝓphe
tam. Populus quem non cognoui seruiuit m̄:
ob auditu auris obediuit m̄. Quid ē in obau
ditu auris. Quia non uidit. Viderunt iudei
et crucifixerunt: non uiderunt gentes &
crediderunt. Veniat regina de gentib; in
uestitu deaurato: circumamicta uarietate
Veniat ex gentib; ueniat circumamicta
omnib; lingis: in unitate sapientie. Dicatur ei. Au
di filia & uide. Si non audieris: non uide
bis. Audi ut mundes cor fide. sicut apl̄s
ait in actib; apl̄orum. Fide mundans corda
eorum. Ad hoc enim audiuim̄ quod creda
mus antequam uideamus: ut credendo cor
mundemus: unde uidē possimus. Audi ut
credas: munda cor fide. Et cum cor mun
dauero: quid uidebo. Beati mundo corde.
qm̄ ipsi deum uidebunt. Audi filia & uide

et inclina aurem tuam. Parum est audi: hu
militer audi. Inclina aurem tuam: & obli
uiscere ppl'm tuum & domum patris tui. Erat
ppl's quidam & domus patris quedam: in
qua natus ē ppl's babilonie: habens regem
diabolum. Vndecumq; uenerunt gentes:
a patre diabolo uenerunt: s; patri diabolo
renunciauerunt. Obliuiscere ppl'm tuum:
et domum patris tui. Fedam te ille genuit:
cum peccatricem fecit. Pulchram te iste re
generat: qui iustificat impium. Obliuiscē
ppl'm tuum & domum pa
tris tui: quoniam concupiuit rex
speciem tuā. Quam speciem: nisi
quam ipse fecit? Concupiuit speciem. Cu
ius speciem? Peccatricis inique. impie? Qualis
erat apud patrem diabolum: & apud po
pulum suum? Non. s; de qua dr̄. Que ē ista
que ascendit dealbata? Antea ḡ non alba.
postea dealbata: quia si fuerint peccata uēra
sicut fenicum. tamquam niuem dealbabo.
Concupiuit rex speciem tuam. Quis rex?
Quia ipse ē dominus deus tuus. Jam uide si
non debes dimittē patrem illum tuum: & po
pulum illum tuum: & uenire ad regem istū
deum tuum. Deus tuus deus tuus ē: rex tuus
ē. ipse ē sponsus tuus. Regi nubis deo. ab
illo donata: ab illo decorata: ab illo redempta
ab illo sanata. Quicquid habes unde illi pla
ceas: ab illo habes. Et adorabunt eum filie
tyri in muneribus. Ipsum regem tuum. dm̄
tuū adorabunt filie tiri: in muneribus. filie
tyri. filie gentium: a parte totum. P tyrum
uicinam tunc huic t̄re. ubi pphetia erat.
significabat gentes credituras in xp̄o. Inde erat
illa chananea: que p̄mo canis appellata ē.
Nam ut nouitis quia inde erat: euuangl'ium
sic loquitur. Secessit in partes tyri & sydonis:
et ecce mulier chananea de finib; illis egressa.
et cetā que ibi narrantur. Quia p̄mo canis
erat apud patrem suum & in ppl'o suo. s; cla
mando & ueniendo ad istum regem decoram
facientem credendo in illum: quid meruit
audire? O mulier magna ē fides tua. Concu
piuit rex speciem tuam: & adorabunt eum
filie tyri in muneribus. Adorabunt eum in
muneribus. Quib; muneribus? Sic ad se uult
uenire rex iste. Thesauros suos impleri uult:
et ipse donauit unde impleant̄. & uob̄ im
plentur. Veniant in muneribus inquit: adorent
eum. Quid ē in muneribus? Nolite uob̄ con
dere thesauros in t̄ra. ubi tinea & rubigo ext̄
minat. & ubi fures effodiunt & furantur: s;
thesaurizate uob̄ thesauros in celo: ubi neq;
fur neq; tinea corrumpit. Vbi enim fuit the
saurus tuus: illic erit & cor tuum. Venite
cum muneribus: date elemosinam: & om̄a
munda sunt uob̄. Uenite cum muneribus ad
eum qui dicit: misericordiam magis uolo q̄m
sacrificium. Ad illud templum quod erat
antea umbra futuri: ueniebatur cum tau
ris. cum arietibus. cum hyrcis: cum diu
sis quibusq; animalib; aptis ad sacrificium:
ut illo sanguine aliud fieret aliud signifi
caretur. Modo iam ipse sanguis quem fi
gurabant illa omnia: uenit. Venit rex
ipse. Et ipse munera uult. Que munera?
Elemosinas. Ipse ē enim iudicaturus: & ipse
munera imputabit quibusdam. Venite
inquit benedicti patris mei: pcipite reg
num quod uob̄ patum est ab origine mun
di. Quare? Esuriui: & dedistis m̄ man
ducare. sitiui: & dedistis bibē: nudus: &
uestistis. hospes & adduxistis me. infirmus &
in carcere: & uisitastis me. Hec sunt mu
nera quib; adorant filie tyri regem: quia
cum dicēnt quando te uidimus. ille qui &
sursum ē & deorsum ppt̄ ascendentes & des
cendentes: cum uni inquit ex minimis meis
fecistis: m̄ fecistis. Adorabunt eum filie
tyri in muneribus. & que sunt filie tyri?
& quom̄ adorabunt illum in muneribus?
Psalmus illud uoluit dicere. Vultum tuum
deprecabuntur diuites plebis. He filie tyri
adorantes in muneribus: diuites sunt plebis.
quos ille alloquitur amicus sponsi. Precipe
diuitib; huius mundi non supbe sape: neq;
spare in incerto diuitiarum: s; in deo uiuo qui
p̄stat nob̄ omnia abundant̄ ad fruendum.
Diuites sint in opib; bonis: facile tribuant:

communicent: adorent in muneribus s;
non pdant. Securi ponant ubi semp inue
niant. Thesaurizent sibi fundamentum bo
num in futurum: ut apphendant ueram
uitam adorando in muneribus: uultum tu
um depcabuntur. Ad ecclesiam enim concur
rant: & ibi elemosinas faciant: ne extra fi
ant. Id ē ne extra positi fiant: in ecclesia fa
ciant. Vultus enim sponse huius & regine:
pderit facientibus. Propta illi qui res suas uen
debant: uultum regine huius depcantes in
muneribus ueniebant: & ea que portabant
ad pedes aplorum ponebant. & feruebat
dilectio in ecclesia uultus erat regine: ecclia
uultus erat regine. obsequium filiarum tyri:
id ē diuitum adorantium in muneribus.
Vultum tuum depcabuntur diuites plebis.
Et qui depcabuntur uultum: & cuius
uultum depcabuntur: omnes una sponsa.
omnes una regina. mat & filij. simul totū
ad xpm ptinens: ad caput ptinens.
S; quia fiunt ista opa. & iste elemosine &
ad iactantiam hominum: inde dicit
ipse dominus. Cauete facē iusticiam ues
tram coram hominibus: ut uideamini ab
eis. & cuius uultum depcabuntur: Quo
modo autem & publice ab his debent fie
ri ppter uultum sponse: ait. Luceant
opa ura coram hominibus: ut uideant
bona facta ura. & glorificent patrem
urm qui in celis ē: non ut gloriam ues
tram queratis in opibus bonis que publice
facitis. s; ut gloriam di. S; quis nouit in
quis utrum gloriam di quero: an gliam
meam: Quia do paupi: uideor. Quo
animo dem quis uidet: Sufficiat t qui
uidet. Ille uidet: qui retribuet que uidet.
Sufficiat t qui uidet. Intus amat: qui ui
det intus. Intus amat. ut intus ametur:
qui interiorem facit & ipsam pulcitudinem.
Noli quasi oculis exterioribus delectari: quia ui
deris & laudaris: attende quid hic sequitur.
Omnis gloria eius filie regis intrinsecus. Ex
trinsecus non solum uestis ē aurea & uaria
ta: s; intus pulchram nouit: qui speciem
eius amauit. Que sunt interiora pulcitudinis:
Conscientia. Ibi uidet xpc. ibi amat xpc.
ibi alloquitur xpc. ibi ponit xpc: ibi co
ronat xpc. Sit g elemosina tua in occulto:
quia omnis gloria eius filie regis intrinsecus.
Circumamicta uarietate. Pulcitudo intrinsec.
In fimbriis autem aureis uarietas lingua
rum. doctrine decus. Ista quid prosunt: si
non sit pulcitudo illa intrinsecus: Afferentur
regi uirgines post eam. Vere factum ē. Cre
didit ecclia: facta est ecclia p omnes gentes.
Modo quemadmodum con
cupiscunt uirgines placere illi regi:
Unde inuitantur. Quia pre
cessit ecclia. Afferentur regi uirgines post
eam: proxime eius afferentur t. Non enī
afferentur que aliene sunt. s; pxime ei
ad eam ptinentes: & quia dixit regi: ad
eum conuersus dixit pxime afferentur tibi.
Afferentur in leticia & exultacione: addu
centur in templum regis. Templum regis
ipsa ecclia: intrat in templum ipsa ecclia.
Unde construitur templum: De hominibus
qui intrant in templum. Lapides uiui. qui
sunt n fideles dei: Adducentur in templum
regis. Sunt enim uirgines extra templum
regis: heretice. sanctimoniales. Sunt qui
dem uirgines: s; quid pderit eis nisi addu
cantur in templum regis: In unitate est
templum regis: non est ruinosum: non
discissum: non diuisum. Iunctura lapidū
uiuentium: caritas ē. Adducentur in tem
plum regis. Pro patribus tuis nati sunt tibi
filij. Nichil euidentius. Attendite iam ip
sum templum regis quia inde loquitur
ppter unitatem diffusam toto orbe terra
rum: quia ille que uirgines ēē uoluerunt
n adducantur in templum regis: sponso
placere non possunt. Pro patribus tuis nati
sunt t filij. Genuerunt te apli. Ipsi missi
sunt. ipsi pdicauerunt: ipsi patres. S;
numquid nobcum corporaliter semp ēē
potuerunt: Et si unus ipsorum dixit cu
pio dissolui & esse cum xpo. multoma
gis optimū ē manē in carne necessarium ppt

uos. dixit hoc quidem: sed quamdiu hic manere potuit? Numquid usque ad hoc tempus? Numquid usque in posterum? Ergo illorum abscessu deserta est ecclesia? Absit. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. Quid est pro patribus tuis nati sunt tibi filii? Patres missi sunt apostoli. Pro apostolis filii nati sunt: constituti sunt episcopi. Hodie enim episcopi qui sunt per totum mundum: unde nati sunt? Ipsa ecclesia patres illos appellat. Ipsa illos genuit: et ipsa illos constituit in sedibus patrum. Non te ergo putes desertam quia non uides petrum. non uides paulum: quia non uides illos per quos nata es: de prole tua tibi creuit paternitas. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. Constitues eos principes super omnem terram. Vide templum regis quam late diffusum est. ut nouerint uirgines que non adducuntur in templum regis: non se ad istas nuptias pertinere. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: constitues eos principes super omnem terram. Hec est catholica ecclesia: filii eius constituti super omnem terram: filii eius constituti pro patribus. Agnoscant qui precisi sunt. ueniant ad unitatem: adducantur in templum regis. Templum suum deus ubique collocauit: fundamenta prophetarum et apostolorum ubique firmauit. Filios genuit ecclesia: constituit eos pro patribus suis principes super omnem terram. Memores enim eius nominis tui in omni generatione et generationem. Propterea populi confitebuntur tibi. Quid ergo prodest confiteri: et extra templum confiteri? Quid prodest precari: et in monte non precari? Voce mea inquit ad dominum clamaui: et exaudiuit me de monte sancto suo. De quo monte? De quo dictum est. Non potest ciuitas abscondi: supra montem constituta. De quo monte? Quem uidit daniel ex paruo lapide creuisse et fregisse omnia regna terrarum: et impleuisse omnem faciem terre. Ibi adoret qui uult accipere: ibi petat qui uult exaudiri: ibi confiteatur qui uult sibi ignosci. Propterea populi confitebuntur tibi in eternum et in seculum seculi: quia et in illa uita eterna non erit iam quidem gemitus peccatorum: sed tamen in diuinis laudibus superne illius ac perpetue ciuitatis. non deerit superna confessio: tante felicitatis. Ipsi enim ciuitati cui alius psalmus cantat. gloriosissima dicta sunt de te ciuitas dei: ipsi sponse xpi. ipsi regine filie regis et coniugi regis: quia principes eius memores sunt nominis eius in omni generatione et generationem. Quamdiu transeat hoc seculum quod multis generationibus agitur: gentes pro illa caritatis curam ut de isto seculo liberata in eternum cum deo regnet. Propterea hoc idem ipsi confitebuntur populi in eternum conspicuis et manifestis illic cordibus omnium perfecta caritate luminosis: ut se uniuersam plenissime nouerit: que hic in suis multis partibus occulta sibi est. Vnde ammonemur ab apostolo nichil ante tempus iudicare: donec ueniat dominus et illuminet abscondita tenebrarum. et manifestet cogitationes cordis: et sit laus unicuique a deo. Ipsa enim sancta ciuitas sibi quodammodo confitebitur: cum populi eius quibus constat. ipsi ciuitati confitebuntur in eternum: ut ex nulla parte se lateat. nullo in se existente cuius aliquid lateat.

In finem filiis chore pro arcani

Iam caritati uestre quedam notissima loquimur: in quibus immorari non debemus: quia ea que scitis. breuiter commemorari debent. Filios chore nos esse intelligamus. Commemoro enim uos scientes chore interpretari caluitium: dominumque nostrum significari qui in caluarie loco crucifixus est: adduxisse sibi multos tamquam illud granum: quod nisi mortificatum esset solum remaneret: et eos qui adducti sunt appellatos filios chore. Hoc in misterio. Ceterum fuerunt nescio qui filii chore illo tempore: quando ista cantabantur. Sed spiritus nos uiuificare debet: non littera uelare. Nos ergo hic intelligamus: et uidete si ea que sequuntur id est que habet psalmi ipse contextus congruunt nobis: et inuenimus hic nos. si tamen inhereamus membris eius cuius

corporis caput est in celo: ex illa passione
ascendens. ut eos qui in humilitate iacebant
secum in libertate adducat: fructum fe
rentes in tolerancia. Dictum ē autem. In fi
nem autem pro occultis filiis chore psalmus.
Occultum ē ḡ. Sz ille ipse qui in caluarie
loco crucifixus ē. nostis quia uelum disci
dit: ut templi secreta patescerent. Pro
inde quia crux domini nr̄i clauis fuit qua
clausa aperirentur: credamus ad futurum
eum nob̄: ut & ista occulta reuelentur.
In finem enim qd̄ habet: semp̄ xp̄m intel
ligere debemus. Finis enim legis xp̄c est
ad iusticiam omni credenti. Finis autem
dr̄ non quia consumit: sz quia pficit. Nam
et finitum cibum dicimus qui manduca
batur: & finitam tunicam que texabatur:
illud ad consumptionem hoc ad pfectionē.
Quia ḡ ultra quo tendamus non habemus:
cum ad xp̄m puenimus: ipse cursus noster
finis dr̄. Nec putare debemus: quia cum
ad illum puenimus aliquid amplius debea
mus niti: ut & ad patrem pueniamus.
Hoc enim putauit & phylippus: cum ei
dixit. Domine ostende nob̄ patrem: et
sufficit nob̄. Cum dicit sufficit nobis:
finem querit sacietatis & pfectionis. Et ille:
tanto inquit tempore uob̄cum sum et
non cognouistis me? Phylippe: qui me
uidet uidet & patrem. In illo ḡ habemus
patrem: quia ipse in patre & pater in ipso:
et ipse & pat̄ unum sunt. Quid hic igitur
ammonet qui cantat. ubi uocem nostram
agnoscē debemus: si tamen huius uocis
affectum habemus. Psalmus quadrage
eus noster simus quintus.
refugium & uirtus. Sunt
quedam refugia ubi non ē
uirtus: quo quisq; cum
fugit magis infirmatur
quam confirmatur. Confugis ubi gr̄a ad
aliquem in seculo magnum: ut facias tibi
potentem amicum: refugium uidetur.
Tanta tamen huius seculi incerta sunt. &
ita potentium ruine cotidie crebrescunt:

ut cum ad tale refugium confugeris. plus
ibi timere incipias. Antea enim cause tue
tantum timebas: cum ad talem refugeris:
et de illo t̄ timebis. Multi enim cum ad talia
refugia confugissent: cadentib; illis ad q̄s
confugerant & ipsi quesiti sunt: quos nemo
quereret si non ad talia confugissent. Non ē
refugium nr̄m tale: sz refugium nr̄m uir
tus ē. Cum enim illuc confugerimus: firmi
erimus. Adiutor in tribulationibus: que in
uenerunt nos nimis. Multe sunt tribulatio
nes: & in omni tribulatione ad deum con
fugiendum est. Siue sit tribulatio in re fa
miliari. siue sit in salute corporis. siue de
periculo carissimorum. siue de aliqua re ad hu
ius uite sustentaculum necessaria: omnino
aliud refugium non debet ēē xp̄iano. quam
saluator eius quam deus eius: quo cum fu
gerit fortis sit. Non enim in se fortis erit: aut
sibi ipse fortitudo erit: sz qui refugium ei⁹
factus ē. Veruntamen km̄i int̄ omnes tri
bulationes anime humane nulla ē maior
tribulatio: quam conscientia delictorum.
Namq; si ibi uulnus non sit. sanq; sit int⁹ hominis
quod conscientia uocatur: ubicumq; ali
quas passus tribulationes fuit: illuc con
fugiet: & ibi inueniet dn̄m. Si autem ibi
requies non est ppt̄ abundantiam iniqui
tatis: qm̄ & deus ibi non ē quid facturus
ē homo? Quo fugiet cum cepit pati tribu
lationes? Fugiet ab agro ad ciuitatem. a pu
blico ad domum: a domo in cubiculum: &
sequitur tribulatio. A cubiculo iam quo
fugiat non h̄t: n̄ in interius cubile suum.
Porro si ibi tumultus ē. si fumus iniquitatis:
si flamma sceleris: non illuc potest confugere.
Pellitur enim inde. Et cum inde pellitur a se
ipso pellitur: & ecce hostem suum inuenit
quo fugēt. Se ipsum quo fugiturus ē? Quo
cumq; fugit se talem trahit post se: & quo
cumq; talem traxit se cruciat de se. Sz a se
ipso sunt tribulationes: que inueniunt ho
minem uimis. Acerbiores enim non sunt.
Tanto non sunt acerbiores: quanto n̄ sunt
interiores. Videte km̄i: cum ligna deiciuntur

et pbantur a fabris: aliquando in supficie
uidentur quasi lesa & putrida. Faber autem
inspicit tamquam medullam interiorem ligni:
et si sana interius ligna cognouit pmittit ea
in edificio duratura: nec ualde erit de sup
ficie lesa sollicitus: quando id quod interius
est sanum renunciat. Porro homini interius
conscientia sana non inuenitur. Quid g pdest
si quod exterius e sanum e & putrefactum est
medulla conscientie? Arte iste & uehementer
omnino. & sicut ipse psalmus ait: nimie tri
bulationes sunt: tamen & in his adiutor fact
e m dominus dimittendo peccata. In quorum
enim conscientias non sanat: n indulgentia.
Si enim magnas tribulationes habe se dicit
debitor fisci confossus. & intuens angustias
rei familiaris sue. cum se uidet non posse
esse soluendum ppt imminentes omni an
no compulsores. tribulationes magnas se pati
dicit. nec umquam respirat. n in spe indul
gentie rerum terrenarum: quanto magis
debitor penarum de abundantia delictorum.
quando reddet quod debet de mala cons
cientia: quando si reddidit ipse pit? Hoc
enim debitum redde: penas soluere e. Restat
g ut de ipsius indulgentia securi esse possi
mus. si tamen accepta indul[illegible]cti: o gen
tia non rursus ad debita contrahenda rede
amus. Isti g filij chore fortasse intelliguntur
esse illi quibus locutus e petrus in actibus
aplorum: cum intenti facti fuissent ad mi
rabilia aduentus spc sancti. cum omnes in
quos uenerat linguis omnibus loquerentur:
annunciauit enim illis xpm: eumque tanta
potuisse mittendo spm sanctum quem ma
nibus suis ipsi crucifixerant: cogitantes quam
contemptibilis esset cum ab eis occideretur:
quam altus & excelsus apud deum factus
esset. qui spu sancto idiotas impleret: et
linguas infantium faceret disertas: com
puncti corde dixerunt. Quid faciemus? Iste
erant nimie tribulationes: que illos inuenerunt.
Non enim ipsi inuenerunt peccata sua: s in
uenta in eis sunt: commemoratione aplorum.
Ideo inuenerunt illos tribulationes: non ipsi
inuenerunt tribulationes. Nam quando
sine alicuius ammonitione: ipse homo
considat factum suum & rogat dm: qd
dicit? Tribulationem & dolorem inueni:
et nomen domini inuocaui. Alia e g tribu
latio quam tu inuenis: alia que te inue
nit. In utraque tamen siue quam inuenis.
siue que te inuenit: ille rogandus qui est
adiutor in tribulationibus. Nam & ille cu
inueniret hoc dixit: & nomen domini
inuocaui: & hij in tribulationibus a quibus se
inuentos esse dixerunt. hoc dixerunt.
Deus nr refugium & uirtus: adiutor in tribulaciona
bus que inuenerunt nos nimis. S quia
adiutor factus e. unde factus e? Compuncti
inquit corde dixerunt. quid facimus: tan
quam magna desperatione. Ille tantus est
quem nos occidimus: nos ubi erimus? &
petrus. Agite penitentiam: & baptizetur
unusquisque urm in nomine ihu xpi: &
dimittentur uob peccata ura. Nichil hoc
peccato grauius cogitare potuerunt. Quid
grauius peccatori egro: quam medici inter
fectio? Quid grauius eger potest facere:
quam si medicum suum occidat? Cum
hoc dimittitur: quid non dimittitur? Ab
illo g cui dictum e refugium & uirtus.
acceperunt magnam securitatem. Baptize
tur unusquisque urm in nomine domini
ihu xpi. In illius nomine quem occidistis
baptizamini: & dimittuntur uob peccata
ura. Quid dixit? Medicum ul post ea cog
nouistis: iam securi bibite sanguinem quem
fudistis. Denique accepta tanta securitate qd
dicunt? Propterea non timebimus cum
turbabitur tra. Pauloante solliciti. subito
securi: ex tribulationibus nimis. in magna
sunt tranquillitate positi. Dormiebat enim
xpc illis. ideo turbabantur: excitatus est
xpc illis sicut modo audiuimus in euuan
gelio. Imperauit uentis & quieuerunt: qm
xpc in cuiusque corde e p fidem significatum
est nob. quia eius cor tamquam nauis in
huius seculi tempestate turbatur. Qui fide
suam obliuiscitur: tamquam xpo dormiente

turbatur: excitato autem xp̃o fit tranquillitas. Denique & ipse dominus dr̃ ait.
Vbi ē fides ūra: xp̃e excitatus excitat fidem: ut quod factum erat in nauicula fieret in cordibus eorum. Aduersis in tribulationib; que inuenerunt nos nimis to egre: ut esset ibi tranquillitas magna. Vide ipsam tranquillitatem. Propterea non timebimus cum turbabitur tra: & transferentur montes in cor maris. Tunc non timebimus. Queramus montes translatos: & si inuenire poterimus manifestum est quia ipsa ē securitas ūra. Dominus quippe dicere discipulis suis. Si habueritis fidem sicut granum sinapis: dicetis monti huic tollere & mittē in mare: & fiet. Forte monti huic de se ipso dicit. Dictus ē enim mons. Erit in nouissimis temporibus manifestus mons domus. Iste mons super alios montes collocatus est. quia & apostoli montes: portantes montem hunc. Idō sequitur. Erit in nouissimis temporibus manifestus mons domus: paratus in cacumine montium. Transcendit & cacumina montium omnium: & in cacumine omnium montium collocatus ē: quoniam montes sunt annunciantes montem. Mare autem significat hoc seculum: in cuius maris compatione tanquam tra uidebatur gens iudeorum. Non enim idolatrie amaritudine regebatur: & erat tamquam arida: ipsa amaritudine gentium tamq̃m mari circumdata. Futurum erat ut turbaretur tra. id ē ipsa gens iudea: & transferretur montes in cor maris. id ē primo ipse mons magnus paratus in cacumine montium. Deseruit enim gentem iudeam: et facta ē in gentibus. Translatus est de tra ad mare: a transferentibus. Quibus: a pl̄is quib; dr̃at. Si habueritis fidem in uob̄ tamquam granum sinapis: dicetis huic monti tollere & mittē in mare & fiet. Idē p uram fidelissimam p̄dicationem fiet. ut mons iste id ē ego glorificer in gentibus: p̄dicer in gentibus: agnoscar in gentibus: et fiat quod de me p̄dictum ē. Populus quem non cognoui seruuit m̄i. Quando autem & illi montes translati sunt: Et hoc indicet nob̄ scriptura dī. Quando apl̄s p̄dicabat iudeis: respuerunt ūbum: et ait apl̄s paulus. Ad uos missi eramus: s; qr respuistis ūbum dei: imus ad gentes. Translati sunt montes in cor maris. Vere enim gentes crediderunt montibus: ut in corde maris essent montes illi: non sicut iudei de quib; dictum ē. Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe ē a me. Hoc enim de nouo testamento promittit dominus p ysaiam dicens. Dabo leges meas in cordib; eorum. Hęc leges. hec precepta p apl̄os indita omnium gentium fidei & credulitati montes dicti sunt: translati in cor maris. Tunc nos non timebimus. Qui non timebimus: sui: non. S; qui compuncti sumus corde. ne fieremus de numero reproborum iudeorum: tanq̃m tamorum fractorum. Crediderunt enim quidam illorum: apl̄is p̄dicantibus. Timeant & illi quos deseruerunt montes: nos amontib; non recessimus: & quando translati sit in cor maris secuti sumus. Quid tam sequit: ex eo - - quod tam translati sunt in cor maris montes: Attendite autem: & uidete uitatem. Hęc enim quando dicebantur obscura erant: quia nondum corrigerant. Nunc autem quis iam non facta cognoscat: Liber ē sit pagina diuina: ut hęc audiat. Lb̄ ē sit orbis t̄rarum: ut hęc uideat. In ista codicib; non legunt: ii qui literas nouerunt: in toto mundo legat & idiota. Quid & factum ē. dum translati sunt montes in cor maris: Sonuerunt & turbate sunt aque eius: quando p̄dicabat euangelium. Quid ē hoc: Regnorum demoniorum: uidetur iste annunciator esse. Hoc athenienses. Ephesii autem quo tumultu occidē apl̄os uoluerunt: quando in theatro p diana sua tantum strepitum fecerunt ut clamarent: magna diana ephesiorum. Inter quos fluctus & fontus maris non

mebant: qui ad refugium illud confu
gerant. Denq; apostolus paulus uolebat
migrare in theatrum: & adiscipulus reuo
catus est: quia necessarium erat adhuc in
carne ut maneret ꝓpter ipsos. Et tamen so
luerunt & turbate sunt aque eius. Contur
bata sunt montes in fortitudine eius. Cuius?
Numquid nam maris? An potius dei de quo
dictum est refugium & uirtus: adiutor in
tribulationib; que inuenerunt nos nimis?
Turbati sunt enim montes: id ē potestates
huius seculi. Alij sunt enim montes dei: alij
sunt montes seculi. Montes seculi quibus
caput diabolus: montes dei quib; caput
xp̄s. Et ꝓ istos montes: turbati sunt illi
montes. Tunc dederunt uoces contra ianos:
quando turbati sunt montes sonantib; tuc
tibus. & montes turbati: & factus ē magn⁹
tremotus: cum motu aque. Et cui hoc:
Ciuitati illi fundate sup petram. Sonent
aque turbentur montes: annunciato euuan
gelio. Quid tu ciuitas dei? Audi qd̄ sequitur.
Fluminis impetus letificat ciuitatem dei.
Cum conturbantur montes. cum seuit
mare: non deserit deus ciuitatem suam:
ꝓ impetus fluminis. Qui sunt isti impetus
fluminis? Inundatio illa spūs sancti: de q̄
dominus dicebat. Si quis sitit ueniat & bi
bat: qui credit in me flumina aque uiue
fluent de uentre eius. Ergo hec flumina
fluebant de uentre pauli. petri. iohannis.
aliorum apl̄orum: aliorum euuangelistarū
fidelium. Hec flumina cum fluerent ab uno
flumine: multi impetus fluminis letificabāt
ciuitatem dī. Nam ut nouīt hoc de spū
sancto dictum: in eodem euuangelio con
sequenter dicit euuangelista. Hoc autem
dicebat de spū. quem acceperi erant:
hi qui in eum erant credituri. Spūs autem
nondum erat datus: quia ih̄s nondum erat
glorificatus. Glorificato ih̄u post resurrec
tionem: glorificato post ascensionem: die
pentecostes uenit spūs sanctus impleuit
credentes. Locuti sunt linguis: predicare
euuangelium ceperunt gentibus. Hinc ciui

tas dei letificabatur: dum mare turba
retur contra aquarum suarum: dum
montes conturbarentur querentes quid
agēnt? q̄m nouam doctrinam repellerent:
quoꝝ genus ianorum de tra eradicarent.
Contra quem? Contra flumnis impetus
letificantis ciuitatem dei. Hinc etiam os
tendit de quo flumine dicēt: quia spūm
sanctum significabat. Fluminis impetus
letificat ciuitatem dī. & quid sequitur?
Sanctificauit tabernaculum suum altissi
mus. Si q̄ sequitur sanctificationis no
men: manifestum ē flumnis illos impe
tus de spū sancto intelligendos: quo sc̄i
ficatur omnis pia anima credens in xp̄m:
ut fiat ciuis ciuitatis dei. Deus in medio
eius: & non commouebitur. Seuiat mare:
conturbentur montes. Deus in medio ei⁹
non commouebitur. Quid ē in medio eius?
Tamquam deus in uno loco sit: & circum
dent eum qui credunt in eum. Ergo am
bitus loco deus. & lata sunt que circum
dant: in angusto ē qui circumdatur?
Absit. Nichil tale cogitetis de deo q̄ nullo
capitur loco: cui sedes ē conscientia pi
orum. & ita sedes dei ē in cordibus ho
minum: ut si homo ceciderit a deo. ds
in se maneat: non quasi cadat non inue
niendo ubi sit. Magis enim te subleuat
ut in illo sis. quam in te incumbat: ut
si te subduxis cadat. Ille si se subduxit
cadet ut: tu te si subduxis non cadet ille.
Quid q̄ ē deus in medio eius? Hoc signi
ficat quod equus est omnibus ds: & ꝓsona
non accepit. Quomodo enim illud quod
in medio ē parta hīt spacia ad omnes fi
nes: ita deus medius esse dr. equaliter
omnib; consulens. Deus in medio eius:
et non commouebitur. Vnde ū commo
uebitur? Quia in medio eius ds. Adiu
uabit eam deus uultu suo. Ille ē adiutor
in tribulationib; que inuenerunt nos
nimis. Adiuuabit eam deus uultu suo.
Quid ē uultu suo? Demonstratione sua.
Quomodo se demonstrat ds? ut uultum

eius uideamus? Iam sicut commemoro di-
dicistis. Presentem deum dicimus p opa.
quando ab illo aliquid adiutorij accipimus.
ita ut omnino non dubitemus a domino
nob' esse concessum. uultus dni nobcum e. Ad-
iuuabit eam deus uultu suo. Conturbate sunt
gentes. Et quomodo conturbate? Ut quid
conturbate? Ut deiecerent ciuitatem dei
in cuius medio deus: ut euerterent taber-
naculum sanctificatum qd' adiuuat ds uultu
suo? Non. Sz iam salubrit' conturbate sunt
gentes. Quid enim sequitur? Inclinata
sunt regna. Inclinata inquit sunt regna:
non iam erecta ut seuirent. sz inclinata
ut adorarent. Quando inclinata sunt
regna? Quando factum e qd' pdictum est
in alio psalmo. Adorabunt eum omes reges
tre: omnes gentes seruient ei. Que res fecit
ut inclinarentur regna? Que res? Audi.
Dedit uocem suam altissimus: et mota
est tra. Arrepticij idolorum tamquam
rane de paludib; psonabant: tanto tu-
multuosius quanto sordidius: de luto. de
ceno. Et quid strepitus ranarum. ad toni-
trua nubium? Inde enim dedit uocem
suam altissimus: et mota e tra. Tonuit
de nubib; suis. Que sunt nubes eius?
Apli eius. pdicatores eius: de quib; into-
nabat pceptis: choruscabat miraculis.
Ipse nubes: qui et montes. Montes ppter
altitudinem et firmitatem. Nubes ppter
pluuiam et ubtatem. Irrigauerunt enim
tram nubes iste: de quib; dictum e. Dedit
uocem suam altissimus: et mota est terra.
De his enim nubib; minatur uinee cuidam
sterili: unde translati sunt montes in cor
maris. Mandabo inquit nubib; meis: ne
pluant sup eam imbrem. Hoc impletum
in eo e quod commemorauimus: quando
translati sunt montes in corde maris. Quan-
do dictum e ad uos missi eramus: sz quia
respuistis uerbum dei imus ad gentes: imple-
tum e mandabo nubib' meis ne pluant sup eam
pluuiam. Deniq; ipsa gens iudea modo sic re-
mansit: tamquam uellus siccum in area.

Nam et hoc nostis contigisse in quodam
miraculo. Area sicca erat: uellus solum
madebat: sz pluuia in uellere non appare-
bat. Sic et sacramentum noui testamenti:
non apparebat in gente iudeorum. Qd' illic
uellus: hic uelum. Velatum enim erat sacra-
mentum in uellere. In area u' ro e in omnib;
gentib; ubi patet euuangelium xpi: pluuia
manifestata est: nuda e area xpi. Non enim
tegitur uelamento. Ut autem exiret inde
pluuia: expssum est uellus. P pressuram
enim excluserat a se xpm: et dominus iam
de nubib; suis compluit aream: uellus siccu
remansit. Inde g dedit altissimus uocem suam
de istis nubibus: p quam uocem regna incli-
narentur: et adorarent. Dominus uirtutum
nobcum: susceptor nr deus iacob. Non qui-
cumq; homo non potestas quelibet n ange-
lus: deniq; non aliqua creatura siue terrena
siue celestis: sz dominus uirtutum nobcum:
susceptor nr deus iacob. Qui misit angelos:
uenit post angelos. Venit ut ei seruirent
angeli: uenit ut homines facet equales an-
gelis. Magna gra. Si deus p nob. quis contra
nos? Dominus uirtutum nobcum. Quis?
Dominus uirtutum nobcum. Si deus p nob inqt
quis contra nos? Qui etiam filio suo pprio
non pepcit: sz p nob omnib; tradidit illum.
Quomodo non et cum illo omnia nob do-
nauit? Ergo securi sumus. In tranquillitate
cordis nutriamus bonam conscientiam: de
pane domini. Dominus uirtutum nobiscum:
susceptor nr deus iacob. Quantacumq; sit
infirmitas tua: uide quis te suscipiat. Egro-
tat nescio quis: adhibetur medicus. Suscep-
tum suum dicit medicus egrotum. Quis
eum suscepit? Ille magna spes salutis: mag-
nus medicus. Medicus eum suscepit. Quis
medicus? Omnis medicus pter illum: ho-
mo est. Omnis homo medicus qui uenit ad
infirmum: alia die infirmari potest. Sus-
ceptor nr deus iacob. Fac te omnino infantem
paruulum: quales aparentib; suscipiunt.
Qui enim non suscipiuntur: exponuntur.
Qui suscipiuntur: nutriuntur. Putamus

ne sic te suscepit deus: quomodo infantem suscepit mater tua? Non sic: sed in eternum. Tua enim uox est in illo psalmo. Cum pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. Susceptor noster dominus iacob. Venite et uidete opera domini. Iam de hac susceptione quid fecit dominus? Animaduerte orbem terrarum. Veni et uide. Si enim non uenis non uides: si non uides non credis. Si non credis: longe stas. Si credis: uenis. Si credis: uides. Quomodo enim uenitur ad montem istum? Numquid pedibus? Numquid nauibus? Numquid pennis? Numquid equis? Quantum attinet ad locorum spacia ne satagas: ne te conturbes. Ipse ad te ueniet. Et enim ex lapide paruo creuit et factus est mons magnus: ita ut impleret uniuersam faciem terre. Quid uis ergo per terras uenire ad eum qui terras impleuit? Ecce iam uenit. euigila credendo: et dormientes pulsat: si tamen non tantus in illis somnus est. quia etiam contra montem uenientem obdurescant. Sed audiant. Surge qui dormis exurge a mortuis: et illuminabit te xpc. Multum enim erat iudeis: uidere lapidem. Lapis enim ille super quem uenerit conteret eum: adhuc paruus erat. Merito et paruum contempserunt. contempnendo offenderunt: et offendendo quassati sunt: restat ut et conterantur. Hoc enim de lapide illo dictum est. qui offenderit in lapidem illum conquassabit eum: et super quem uenerit conteret eum. Aliud est conquassari: aliud conteri. Conquassari minus est quam conteri. Sed neminem conterit excelsus ueniens: nisi quem quassauit humilis iacens. Modo enim antequam ueniat dominus noster humiliter iacuit iudeis: et offenderunt in illum: et conquassati sunt. Veniet post ea in iudicio suo clarus atque altus magnus et potens. non infirmus ut iudicetur: sed fortis ut iudicet: et conteret eos qui quassati sunt in eum offendendo. Lapis enim offensionis et petra scandali: non credentibus ipse est. Ergo karissimi non est mirum si iudei illum non agnouerunt: quem tamquam paruum lapidem ante pedes suos iacentem contempserunt. Illi mirandi sunt: qui adhuc tam magnum montem nolunt agnoscere. Iudei in lapidem paruum non uidendo offenderunt: heretici in montem offendunt. Iam enim creuit lapis: iam dicimus illis: ecce impleta est prophetia danielis. Lapis ille paruus qui erat. factus est mons magnus: et impleuit uniuersam terram. Quare in illum offenditis: et non in illum ascenditis? Quis tam cecus est. ut offendat in montem? Quasi ideo ad te ueniret ut habeas in quem offendas: et non habeas in quem ascendas. Uenite ascendamus in montem domini: ysaias hoc dicit. Venite ascendamus. Quid est uenite ascendamus? Uenite est credite: ascendamus. proficiamus. Uenite ascendamus: credite proficiamus. Isti autem nec uenire uoluerunt. nec ascendere. nec credere: nec proficere. Latrant contra montem: iam in illum tociens offendendo quassati sunt: et nolunt ascendere. semper eligentes offendere. Dicamus illis. Uenite et uidete opera domini: que posuit prodigia super terram. Prodigia dicuntur quod aliquid portendant: signa illa miraculorum que facta sunt quando mundus credidit. Et quid inde factum est? Et quid portendebant? Auferens bella usque ad fines terre. Hoc nondum uidemus esse completum. Sunt adhuc bella: sunt inter gentes pro regno secte: inter iudeos. paganos. xpianos. hereticos. sunt bella: crebrescunt bella: aliis pro ueritate. aliis pro falsitate certantibus. Nondum ergo completum est auferens bella usque ad finem terre: sed fortasse complebitur. An et modo completum est? In quibusdam completum est. In tritico completum est: et in zizaniis nondum completum est. Quid est hoc ergo auferens bella usque ad fines terre? Bella dicit quibus bellatur aduersus deum. Quis enim bellat aduersus deum? Impietas. Et quid potest deo facere impietas? Nichil. Quid facit uas fictile elisum ad petram: quamuis uehementer

elidatur. Tanto maiore malo suo uenit. quanto maiore impetu uenit. Hec bella magna erant. crebra erant. Contra dm̄ impietas dimicabat. & uasa fictilia conterebantur. p̄sumendo de se homines. & de uirtute sua multum p̄ualendo. Cuius rei scutum etiam iob dixit. de quodam impio. Cucurrit aduersus dm̄. in crassa ceruice scuti sui. Quid ē in crassa ceruice scuti sui. Nimium p̄sumendo de ꝓtectione sua. Numquid nam isti tales erant qui dicebant deus n̄r refugium et uirtus adiutor in tribulationib; que inuenerunt nos nimis. aut in alio psalmo non enim in arcu meo sp̄abo & gladius meus n̄ saluabit me. Quando quisq; cognoscit quia in se ipso nichil ē & adiutorium de se nullum h̄t. arma in illo confracta sunt. bella sedata sunt. Talia ḡ bella deleuit uox illa altissimi de nubib; sanctis. qua t̄ra commota est & inclinata sunt regna. Abstulit hec bella. usq; ad fines t̄re. Arcum conteret & confringet arma. & scuta comburet igni. Arcus. arma. scuta. ignis. Arcus ē insidie. arma publica oppugnatio. scutum uana p̄sumptionis ꝓtectio. ignis quo ista comburuntur est de quo dominus ait. Ignem ueni mittē in t̄ram. De quo igne dicit psalmus. & non est qui se abscondat. a calore eius. Feruente igne isto. nulla in uob̄ arma impietatis remanebunt. Necesse est ut omnia confringantur. omnia conterantur. comburantur. remaneas inermis. non habens ullum adiutorium tuum. Et quo magis infirmus es nulla tua arma h̄ns. tanto magis te suscipit de quo dictum ē. Susceptor n̄r deus iacob. Valebas enim quasi ꝑ te. conturbaris in te. Ꝑde arma quib; p̄sumis. audi deum dicentem. Sufficit tibi gr̄a mea. Dic & tu. Quando infirmor. tunc fortis sum. Apl̄i uox est. Omnia arma ꝑdiderat tamquam fortitudinis sue. qui dicebat. Ego autem non gloriabor. nisi in infirmitatib; meis. Velut si diceret. Non curro aduersus dn̄m in crassa ceruice scuti mei. qui p̄us fui blasphemus & ꝑsecutor & iniuriosus. s; ideo misericordiam consecutus sum. ut in me ostenderet xp̄c ih̄c omnem longanimitatem in eos qui credituri sunt illi in uitam ęt̄nam. Auferens bella usq; ad fines t̄re. Quando autem nos dominus suscipit. numquid inermes dimittit. Armat nos s; aliis armis euuangelicis. ueritatis. continentie. salutis. spei. fidei. caritatis. Hec arma habebimus. s; non a nob̄. Arma autem que a nob̄ habuimus arserunt. si tamen igne illo sp̄c sancti accensi sumus de quo dicitur. Et scuta comburet igni. Qui potens in te esse cupiebas. infirmum te fecit deus ut fortem facēt de se. quia infirmabaris de te. Quid ḡ sequitur. Yacate. Ad quā rē. Vacate & uidete qm̄ ego sū ds̄. Hoc ē non uos s; ego sū ds̄. Ego creaui ego recreo. ego formaui ego reformo. ego feci ego reficio. Si non potuisti facere te. quomodo potes reficere te. Hoc n̄ uidet tumultus contentiosus animi humani. cui tumultui contentioso dr̄. Yacate id ē reprimite amicos u̅ros a contradictionibus. nolite argumentari & tamquam armari contra dm̄. Alioquin uiuunt arma. nondum illo igne combusta. Si autem combusta sunt uacate. quia non habebitis unde pugnetis. Si autem uacauerit in uob̄. & a me petieritis omnia qui p̄mo de uob̄ p̄sumebatis. uacate & uidebitis qm̄ ego sum deus. Exaltabor in gentibus. & exaltabor in terra. Paulo ante dixeram t̄re nomine significari gentē iudeorum. maris nomine ceteras gentes. Translati sunt montes in cor maris. turbate sunt gentes & inclinata sunt regna. dedit uocem suam altissimus & mota est t̄ra. Dominus uirtutum nob̄cum. susceptor n̄r deus iacob. Facta sunt ista miracula in gentibus. impletur fides gentium. ardent arma p̄sumptionis humane. uacatur in tranquillitate cordis. ut cognoscatur deus auctor omnium munerum suorum. Et post istam clarificationem. numquid deserit plebem iudeorum. De qua dicit

apls. Vico enim nob ut non sint uob sapientes: qua cecitas ex parte isti facta ē donec plenitudo gentium intraret. Jo ē montes huc transferrentur. nubes hic pluerent: hic dominus tonitruo suo regna mutarent: donec plenitudo gentium intraret. Et quid post ea? & sic omnis isti saluus fiet. Et ideo hic ipsum ordinem seruans. exaltabor inquit in gentib; & exaltabor ī tra ide ī mari ēītia. Vtinā os dicant: quod sequitur. Dñs uirtutum nob cum: susceptor nr deus iacob.

In finem p filijs chore psalm omnis deus nr fi dauid. dem in qua nutamus & ex qua nutamus. p libros suos. p sanctas septuras. multaplicem nob uarietq; diffudit. sacramenta quidem ubertum uariant: fidem tamen unam commendant. Vna enim eademq; res ideo multimodis dr: ut modus ipse dicendi pp fastidium uarietur: si pp ē concordiam una teneatur fides. Itaq; in hoc psalmo quē cantando audiuimus. cui cantando respondimus? ea sumus dicturi que nostis. si tamen fortassis aliquam adiuuante & donante domino suauitatem oblaturi sumus nob? quando ea que alibi & alibi nouerates: etiam commonita ruminatis. Nam & ipsa rumination in qua significat deus munda animalia hoc uolunt insinuare? qua omnis homo qs audit. sic debet in corde ire ut non piget sit postea inde cogitare: ut quando audit sit simil manducatio: cum autem audita in memoriam reuocat. & cogitatione dulcissima recolit: fiat simil rumination. Tam alto q; in eadem dicuntur & faciunt nos dulce cogitare que nouimus? et eadem ipsa libent audire. qua modus dicendi uariatur: & res antiqua ipso in dicendi renouatur. Titulus psalmi: sic se hr. In finem p filijs chore: psalmus ipsi dct. filios istos chore hūt tituli psalmorum etiā alij non nulli: & indicant dulce mistium: insinuant magnum sacramentum. Vbi & nos ipsos libent intelligam? & agnoscam? in titulo nos. qui audimus & legimus: & tamquam speculo apposita qui sumus intuemur. filij chore qui sunt? Fuit homo quidam chore nomine: sic enim uocabatur aliquis homo. Verumtamen cum leguntur que scripta sunt. & inuenitur sermo dominus loqui ad quosdam qui non malde intelliguntur filij ē illius unius hominis q uocabatur chore: recurrit animus ad mistium ut queat quid significet chore. Quia enim hebreum ubum ē dr utraque. & interpretatur in greca lingua & in latinam linguam: & factum ē tam & multa nomina hebrea interpretata sunt nob: & inspicimus & inuenimus chore interpretari saltuum. Multo magis attendistis. Obscurum erat cum dicēbatur filij chore. Nonne obscurus ē cum dicuntur filij saltui? Qui sunt isti filij saltui? An forte filij sponsi? qua sponsus in loco saltuario crucifixus ē? Recolite euuangelium ubi dīm crucifixerunt. & inuenietis eum in loco saltuario crucifixum. Proinde qui crucem eius irrident: ademonib; tamquam abestis deuorant. Nam significant et hoc quedam scripta. Cum ascenderet pphā dei heliseus clamabant post eum pueri irridentes atq; dicentes: ascende calue ascende calue. Ille autem ñ tam crudelit quam mistice: fecit illos pueros ab ursis exeuntib; de saltu deuorari. Si non deuorarent illi pueri: numquid adhuc usq; uiuerent? Aut non possunt mortales nasci? etiam febre incipi? Mistium tamen in eis ñ ostendebatur: ubi posteri trahuntur. Nemo q irrideat crucem domini: uidet sunt possessi ademonibus. & deuorati. Nam in caluarie loco crucifigentes xpm & leuantes in cruce? tamquam ipsi dicebant sensu puerili non intelligentes quid loquerentur: ascende calue. Quid ē enim ascende? Crucifige crucifige. Proponitur enim puericia ad imitandum humilitatem: & rem pponitur puericia ad cauendam fatuitatem. Proposita puericia ad imitandum humilitatem a dño est: quando uocauit ad se pueros. & cum phiberentur ab illo: dic.

Sinite eos uenire ad me: talium ē enim reg
num celorum. Propositum exemplum pue
ricie ad cauendam fatuitatem: ab apostolo ē.
Fr̄s nolite esse pueri sensibus: & rursus ꝓpo
nit ad imitandum. Sꝫ malicia infantes estote:
ut mentibꝫ ꝑfecti sitis. Pro filijs chore psal
mus cantatur. Ergo ꝓ xp̄ianis cantatus ē. Au
diamus eum tamquam filij sponsi illius:
quem pueri insensati in caluarie loco crucifi
xerunt. Illi enim meruerunt á bestijs
deuorari: nos ab angelis coronari. Agnosci
mus enim humilitatem domini nr̄i: & non
de illa erubescimus. Non erubescimus de
illo appellato mistice caluo: ꝓpter caluarie
locum. Ipsa enim cruce in qua illi insulta
tum ē. non ꝑmisit caluam ēē frontem nr̄am:
qui eam ligno suo signauit. Denique ut noue
ritis q̄m nob̄ dicuntur hec: uidete q̄d dr̄.

In finem ꝓ filijs chore ps̄ dd̄.

Omnes gentes plaudite ma
nibus. Numquid ꝓpl̄s iu
deorum omnes gentes erant?
Sꝫ cecitas ex parte isrl̄ facta
est. ut pueri insensati clamarent calue calue:
atque ita dominus crucifigeretur in caluarie lo
co. & sanguine fuso gentes redimeret: &
et impleretur q̄d ait apl̄s. Cecitas ex par
te isrl̄ facta est: ut plenitudo gentium in
traret. Insultent g̊ uani & hebetes. & in
sensati: & dicant calue calue. Vos autem
sanguine illius redempte qui fusus ē in cal
uarie loco: omnes gentes plaudite manib̄:
ꝑuenisse ad uos gr̄am d̄i. Plaudite manibus.
Quid ē plaudite? Gaudete. Sꝫ quare manib̄?
Q̄a bonis opib̄. Ne gaudeatis ore: & cessetis manib̄.
Si gaudetis: plaudite manib̄. Man̄ gentium uideat:
qui gaudia donare dignatus ē. Quid ē ma
nus gentium? Facta bene opantium. Om̄s
gentes plaudite manib̄. iubilate d̄o in uoce
exultationis. & uoce & manibus. Si tantum
uoce non bene: quia pigre sunt manus. Si
tantum manibus: nec hoc bene: quia muta
est lingua. Concordet manus & lingua. Illa
confiteatur: illa opetur. Iubilate d̄o in uoce
exultationis. Q̄m d̄ns excelsus terribilis.

Excelsus ille quasi irrisibilis descendendo: sꝫ
ascendendo in celum factus ē terribil̄. Rex
magnus sup̄ omnem t̄ram. Non tantum sup̄
iudeos: nam & sup̄ illos rex. Inde enim et
apl̄i crediderunt: inde multa milia hominum
res suas uendiderunt: & p̄cia ad pedes apl̄orum
posuerunt: & impletum ē in ill̄ q̄d erat in ti
tulo crucis conscriptum: rex iudeorum. Rex ē
enim & iudeorum. Sꝫ parum ē iudeorum:
om̄s gentes plaudite manibus: q̄m non solum
rex iudeorum. sꝫ rex omnis t̄re d̄s. Non illi suf
ficit unam gentem habē sub se. Ideo tantum
p̄cium ex latere dedit: ut emeret orbem
t̄rarum. Rex magnus sup̄ omnem t̄ram.
Subiecit ꝓpl̄os nob̄: & gentes sub pedibus
nostris. Quas subiecit: & quibꝫ subiecit?
Qui sunt qui loquuntur? Forte iudei. Plane
si apl̄i: plane si sancti. Quis enim d̄s subiecit
plebes & gentes ut hodie honorentur in
gentibꝫ qui a suis ciuibꝫ occidi meruerunt:
quom̄ dominus ipsorum occisus ē a ciuibꝫ &
honoratur a gentibus? Crucifixus a suis:
adoratur ab alienis: sꝫ p̄cio sanguinis factis
suis. Ille enim emit nos: ut alieni ab eo n̄
essemus. Putate g̊ uoces ēē apl̄orum: subie
cit plebes nob̄ & gentes sub pedibus nr̄is.
Nescio mirum si apl̄i tam sup̄be loquerentur
ut gaudent gentes ēē sub pedibꝫ suis positas:
id ē xp̄ianos sub pedibꝫ apl̄orum. Venim apl̄i
gaudent nos ēē secum sub pedibꝫ illius: qui
mortuus ē ꝓ nob̄. Nam sub pedibꝫ pauli
currebant qui uolebant ēē pauli: & dice
bat eis. Numquid paulus ꝓ nob̄ crucifixus
ē? Quid g̊ hic quid accepturi sumus sub
iecit plebes nob̄: & gentes sub pedibꝫ nr̄is?
Omnes ꝑtinentes ad hereditatem xp̄i: in
omnibꝫ gentibꝫ sunt. & uidetis sic exaltari
in nomine xp̄i ecclīam xp̄i: ut omnes non
dum credentes in xp̄o sub pedibꝫ iaceant
xp̄ianorum. Quanti enim m̄o currunt ad ec
clesiam nondum xp̄iani. rogant auxilium
ecclesie subueniri sibi temporalit̄ uolunt.
etiam si in ęt̄num nob̄cum regnare adhuc
nolunt. Cum omnes querunt auxilium ec
clesie. & qui nondum sunt in ecclīa: nonne

subiecit plebes nob' & gentes sub pedib; nr̄is.
Elegit nob' hereditatem suam: speciem ia
cob quem dilexit. Pulcritudinem quandam
iacob elegit nob': hereditatem suam iacob.
Duo fr̄s erant esau & iacob: in utero matris
ambo confligebant: & conflictu uiscera ma
tr̄na quatiebantur: & ibi cum duo essent elec
tus ē minor: & p̄positus ē maiori: & dictum
ē duo ppl̄i sunt in utero tuo. & maior ser
uiet minori. P oīs gentes maior. p oīs gen
tes minor. S; minor in bonis xr̄anis. electis.
piis. fidelibus: maior in sup̄bis. indignis.
peccatoribus. contumacibus. sua peccata de
fendentibus. magis quam confitentibus: q̄lis
etiam ipse ppl̄s iudeorum fuit: ignorans d̄i
iusticiam. & suam uolens constituere. S; q̄
dictum ē maior seruiet minori: manifestum
ē quia piis subdentur impij: & humilib; sub
dentur sup̄bi. P̄or natus ē esau: & posterior nat'
ē iacob. S; qui posterius natus ē. p̄latus ē p̄ori na
to: & p gulam p̄didit p̄mogenita sua. Sic ha
bes scr̄ptum. Desidauit lenticulam: & ait
illi frat̄ eius. Si uis ut dem t̄: da m̄ p̄moge
nita tua. Ille plus amauit q̄d corp̄aliter con
cupierat: quam q̄d sp̄ualiter p̄ius nascendo
meruerat: & deposuit p̄mogenita sua ut
manducaret lenticulam. Lenticulam autē
inuenimus cibum ēē egiptiorum: nam ibi
abundat in egipto. Vnde magnificatur lenti
cula alexandrina: & uenit usq; ad t̄ras nr̄as:
quasi hic non nascatur lenticula. Ergo desi
derando cibum egiptium: p̄didit p̄matum.
Sic & ppl̄s iudeorum de quo dictum ē conu
si sunt corde in egiptum: lenticulam quo
dammodo desidauerunt: & p̄matum p̄di
derunt. Elegit nob' hēditatem suam: speciē
iacob quem dilexit. Ascendit d̄s in iubilatio
ne: ipse ille deus nr̄ dominus xp̄c ascendit
in iubilatione: dominus in uoce tube ascen
dit. Quo. n̄ quo scimus: Quo eum iudei non
sunt secuti: nec oculis. In cruce enim exalta
tum irriserunt: in celum ascendentem n̄
uiderunt. Ascendit deus in iubilatione. Q̄d
ē iubilatio. n̄ ammiratio gaudij: que u̇bis
non potest explicari: Quom̄ ammirati sunt
gaudentes discipuli: uidentes ire in celum
quem planxerunt mortuum. Reuera gau
dio quia huic non u̇ba sufficēnt restabat
iubilare: q̄d nemo poterat explicare. Ibi erat
et uox tube: uox illa angl̄orum. Dictum est
enim. Sicut tuba exalta uocem tuam. Predi
cauerunt angeli ascensionem domini: uide
runt discipulos ascendente domino herentes.
ammirantes. stupentes: nichil dicentes s; corde
iubilantes: & uox iam tube in clara uoce an
gelorum: uiri galilei inquit quid hic statis:
Hic ē ih̄c. Quasi illi non sciebant: quia ipse
esset ih̄c. Ante se pauloante eum n̄ uiderant:
secum loquentem non audierant: Nempe n̄
solum speciem uiderunt p̄sentis: s; & menbra
contrectauerunt. Ipsi g̊ nesciebant: q̄d ille
esset ih̄c: S; ammiratione ipsa p̄ gaudio iubi
lationis tamquam mente alienatis loquuntur
angeli: ipse ē ih̄c. Q̄si dicerent. Si creditis ille
est: quo crucifixo nutauerunt uob' pedes.
quo occiso & sepulto spem uos p̄didisse pu
tabatis. Ecce ipse ē ih̄c. Ascendit ante uos: sic
ueniet quemadmodum eum uidetis ascen
dentem in celum. Tollitur quidem corpus
ab oculis u̇r̄is: s; non separatur d̄s a cordibus
u̇r̄is. Videte ascendentem credite inabsen
tem: sp̄ate uenientem: s; tamen p̄misc̄diam
occultam etiam sentite p̄sentem. Ille enim
qui ascendit in celum ut tolleretur ab oculis
nr̄is: p̄misit nob' dicens. Ecce ego uob'cum
sum: usq; in consummationem sc̄li. Merito
et apl̄s. sic nos alloquebatur. Dominus in
p̄ximo ē: nichil solliciti fueritis. S; & sup̄
celos xp̄c: & longe sunt celi: & ipse q̄ ibi
sedet p̄pe ē. Dominus in uoce tube. Ergo
uos filij chore. iam si intellexistis uos et
inspicitis hic uos. & gaudetis quia uidetis
hic uos: psallite deo nr̄o psallite. Quem tan
quam hominē irriserūt q̄ a d̄o alienati sunt
psallite d̄o nr̄o: non enim homo tantum s;
et d̄s: homo ex semine dauid. d̄s d̄n̄s dauid.
ex iudeis carnem habens. Quorum patres
ait apl̄s: & ex quib; xp̄c sc̄dm carnem.
Ex iudeis g̊ xp̄c: s; sc̄dm carnem. Quis
autem iste xp̄c: qui ē ex iudeis sc̄dm carnē:

Qui est sup omnia deus benedictus in scla.
Deus ante carnem ē. deus in carne: deus
cum carne. Nec solum ante carnem deus:
s; ante t̄ram deus: unde caro facta ē. Nec
tantum ante t̄ram deus: unde caro facta
ē: s; etiam ante celum deus: quod p̄ius fac
tum ē. Ante diem d̄s qui p̄ius factus ē: ante
omnes angelos d̄s ipse xp̄c deus: q̄m in p̄n
cipio erat ūbum. & ūbum erat apud deum:
et d̄s erat ūbum. Omnia p ipsum facta sunt:
et sine ipso factum ē nich. Ille ē ante omnia:
p quem facta sunt omnia. Psallite g̊ deo n̄ro
psallite: q̄m rex omnis t̄re deus. Quid enim?
Et ante non omnis t̄re deus? Nonne celi &
t̄re deus: cum utiq; p illum facta sunt omnia?
Quis posset dicere non esse d̄m suum? s; n̄
om̄s homines agnouerunt d̄m suum: & ubi
agnoscebatur quasi ibi tantum d̄s erat. Notus
in iudea d̄s. Nondum filijs chore dicebatur:
om̄s gentes plaudite manibus. Ille enim d̄s
notus in iudea rex omnis t̄re deus ē: iam ab
omnib; agnoscitur: quia impletum ē qd̄
dicit ysaias: ipse deus tuus qui eruit te. d̄s
uniūse t̄re uocabitur. Q̄m rex omnis terre d̄s:
psallite intelligent̄. Docet nos & ammonet
nos. ut psallamus intelligent̄: non queram⁹
sonum auris: s; lumen cordis. Psallite inquit
intelligenter. Gentes unde uocati estis ut
xp̄iani essetis: adorabant deos manu factos: et
psallebant illis: s; non intelligent̄. Si intelligent̄
cantarent: lapides non adorarent. Quando h̄o
sensatus cantabat lapidi insensato: numquid
intelligenter cantabat? Modo autem fr̄s n̄
uidemus ocul' quem adoramus: & tamen cor
repti adoramus. Multo magis nob' d̄s commenda
tur maior: q̄a eū ocul' non uidemus. Si eum
ocul' uidēmus: forte contempnēmus. Nam et
xp̄m uisum uidei contempserunt: non uisum
gentes adorauerunt. Ill' enim dictum ē: psallite
intelligenter. Nolite ēē sic equus & mulus esse:
quib; non ē intellect⁹. Regnabit dominus sup
om̄s gentes. Qui regnabat sup unam gentem:
regnabit inquit sup om̄s gentes. Quando di
cebantur ista: sup unam gentem regnabat
deus. Prophetia erat: nondum res demonstra
batur. Deo grās: iam uidemus impleri:
quod ante ꝓphabatur. Cyrographum d̄s
ante tempus scripsit nob': impleto tempore red
didit nob'. Regnabit deus sup om̄s gentes:
ꝓmissio ē. Deus sedet sup sedem sanctam suā.
Quod tunc futurum ꝓmittebatur: nunc
impletum agnoscitur & tenetur. D̄s sedet
sup sedem sanctam suam. Que sedes ei⁹ sancta?
Forsitan celi? & bene intelligitur. Ascendit
enim xp̄c sicut nouimus cum corpore in q̊
crucifixus ē. sedet ad dexteram patris: in
de eum expectamus uenturum ad iudican
dos uiuos & mortuos. Sedet sup sedem sanctā
suam. Celi sunt sedes sancta eius. Vis & tu sedes
ēē eius? Noli putare te esse non posse. Para
illi locum in corde tuo: ueniet & libenter
sedet. Ipse ē certe d̄i uirtus: & d̄i sapientia.
Et quid dicit in scriptura. ipsa sapientia.
Anima iusti: sedes ē sapientie. Si g̊ anima
iusti sedes ē sapientie: sit anima tua iusta.
et eris regalis sella sapientie. & reuera fr̄s
om̄s hoīes qui bene uiuunt. bene agunt se
cundum caritatem piam conuersantur: nonne
d̄s in illis sedet? & ipse iubet obtempare
animam sedenti in se d̄o: & ipsa iubet mem
bris. Anima enim tua iubet membro tuo.
quo moueatur pes. quo manus. quo oculus.
quo auris: iubet ipsa membris tamquam
famul' suis: s; & ipsa seruit interius insidienti
sibi d̄no suo. Non potest inferiori se bene
impare: n̄ supiori se non fuit dedignata
seruire. Deus sedet sup sedem sanctam suā.
Principes ꝓplorum conuenerunt cum deo
abraham. Deus abraham. & deus ysaac. & d̄s
iacob: uerum ē. Dixit hoc deus: & supbierūt
inde iudei: & dixerunt. Nos filij abrahe sum⁹.
Supbientes de nomine patrno gerentes eius
carnem: non tenentes fidē ei⁹: semine adhe
rentes. morib; degenerantes. Denique domin⁹
quid eis ait. ita supbientibus? Si filij abrahe
estis: facta abrahe facite. Item quid illis dicit
iohannes uenientibus & contremiscentibus
quibusdam ipsorum: qui se penitendo corri
gere uoluerunt? Progenies uiparum. Erant
enim iniqui. erant ꝑditi. erant peccatores:

erant impii. Venerunt ad baptismum iohannis.
Et quid eis dicit? Progenies uiparum. Illi se
dicebant filios abrahe: et ipse illos dicebat filios
uiparum. Numquid abraham uipa erat? Sed
quia male uiuendo demones imitati erant: et
eorum filii facti erant: quos imitando male
uiuebant: progenies inquit uiparum. quis
uobis ostendit fugere ab ira uentura? Facite ergo
fructus dignos penitentie: et nolite dicere
apud uosmet ipsos patrem habemus abraham:
et quasi superbire de genere abrahe. Potens est
enim deus: de lapidibus istis suscitare filios
abrahe. Non enim remansurus est abraham
sine filiis: si uos dampnauit deus. Potens est
eum et dampnare quos odit: et illi reddere
quos promisit. Et unde illi redditurus est filios:
si dampnet hebreos de carne eius progenitos?
De lapidibus istis. Ostendebat illis lapides in
heremo. Qui erant lapides nisi gentes: qui
lapides adorabant? Lapides quare? Ado
rando lapides dicti erant lapides: quia psalmus
predixerat: similes illis fiant qui faciunt ea
et omnes qui confidunt in eis. Tamen de
ipsis lapidibus reddit filios abrahe. Modo
omnes qui lapides adorabamus conuersi ad dominum
filii abrahe facti sumus: non ducendo ab
illo carnem: sed imitando fidem. Principes
ergo populorum conuenerunt cum domino abraham.
Principes populorum: gentium principes.
Non unius populi principes: sed principes po
pulorum omnium: conuenerunt cum domino
abraham. Ex ipsis principibus erat et iste cen
turio: de quo modo cum legeretur euuan
gelium audistis. Erat enim centurio habens
honorem et potestatem inter homines. Prin
ceps erat: de principibus populorum. Venienti
ad se xpo obuiam misit amicos: immo uero
transituro xpo misit amicos: et rogauit
ut curaret puerum eius qui periculose in
firmabatur: et cum uellet ipse dominus
uenire. hoc ei mandauit. Non sum dignus
ut sub tectum meum intres: sed tantum
dic uerbo et sanabitur puer meus. Nam et
ego homo sum sub potestate constitutus:
habens sub me milites. Uidete quemadmodum

tenuit ordinem. Prius commemorauit quod
sub alio esset: et post ea quod alii sub illo essent.
Sub potestate sum et in potestate sum. et
sub aliquo sum. et sub aliquos sum: et dico
huic uade et uadit: et alio ueni et uenit:
et seruo meo fac hoc et facit. Tamquam diceret.
Si ego sub potestate constitutus. iubeo illis
qui sub me sunt. tu qui sub nullius positus
es potestate. non potes iubere creature
tue quando omnia per te facta sunt. et sine
te factum est nichil? Dic ergo uerbo inquit: et
sanabitur puer meus. Nam ut in domum
meam intres non sum dignus. Trepidabat
xpm mittere intra parietes suos: et iam
intus erat in corde eius: iam erat anima eius
sedes illius: iam ibi sedebat ille qui humi
les requirebat. Conuersus denique xpc miratus
est: et ait sequentibus se. Amen dico uobis: non
inueni tantam fidem in israel. Et sicut alius
euuangelista eandem rem narrat: sequitur
dominus et dicit. Ideo dico uobis quia
multi ab oriente et occidente uenient: et
recumbent cum abraham et ysaac et iacob
in regno celorum. Iste enim centurio non
erat de populo israel. Nam in populo israel superbi
repellebant a se dominum: in principibus gen
tium inuentus est humilis qui ad se inuita
ret dominum. Ammirans ihc fidem ipsius: re
probat perfidiam iudeorum. Sani enim sibi
uidebantur cum periculosius egrotarent:
quando medicum non agnoscentes occide
bant. Cum ergo reprobaret et repudiaret
illorum superbiam? quid ait? Ideo dico uobis
quia multi ab oriente et occidente ueni
ent: non pertinentes ad cognationem israel.
Uenient multi quibus dixit. omnes gentes
plaudite manibus: et recumbent cum
abraham in regno celorum. Non illos ge
nuit carne sua abraham: et uenientes
recumbent cum illo in regno celorum et filii
ipsius erunt. Quare filii ipsius? Non nati
de carne: sed sequendo fidem ipsius. Filii autem
regni id est iudei ibunt in tenebras exteriores:
illic erit ploratio et stridor dentium. Dam
nabuntur in tenebras exteriores. qui nati

sunt de carne abrahe: & recumbent cum
eo in regno celorum. qui imitati sunt fidem
abrahe. Merito ergo & hic principes populorum
conuenerunt cum deo abraham. Et quid illi
qui non pertinebant ad deum abraham.
Quoniam dii fortes terre ualde eleuati
sunt. Qui erant dii? Populus ille dei: uitis
illa dei: de qua dicitur. Iudicate inter me: & inter
uineam meam. Ibunt in tenebras exteriores:
non recumbent cum abraham & ysaac &
iacob: non conuenient cum deo abraham.
Quare? Quoniam dii fortes terre. Illi qui erant dii
fortes terre presumentes de terra: superbi presumentes
de terra. De qua terra? De se ipsis: quia omnis
homo terra. Homini enim dictum est. Terra es:
et in terram ibis. Debet autem homo de deo
presumere: & inde sperare auxilium: non de se.
Non enim terra pluit sibi: aut lucet sibi. Quo
modo autem terra de celo expectat pluuiam
et lucem: sic homo de deo debet expectare
misericordiam & ueritatem. Illi ergo dii fortes terre
ualde eleuati sunt: id est ualde superbierunt:
non sibi medicum necessarium putauerunt:
et ideo in sua egritudine remanserunt. &
ipsa egritudine ad mortem perducti sunt.
Precisi sunt rami naturales: ut humilis inse-
reretur oleaster. Quoniam dii fortes terre ualde ele-
uati sunt. Teneamus ergo fratres humilitatem. cari-
tatem. pietatem: qui uocati sumus illis re-
probatis: ut illorum exemplo superbire time-
amus ammoniti.

Psalmus cantici filiis chore secunda sabbati.

Titulus psalmi est.
Laus cantici filiis chore.
secunda sabbati. De hoc quod
dominus donare dignabitur
excipite: tamquam filii firmamenti. Se-
cunda enim sabbati id est post diem primum
quem dominicum dicimus qui etiam secun-
da feria dicitur: factum est firmamentum celi.
immo firmamentum celum. Celum enim
uocauit deus firmamentum. Primo autem die
lucem fecerat: & a tenebris diuiserat: &
uocauerat lucem diem. & tenebras noctem.
Sicut autem indicat psalmi huius contextio.
aliquid etiam prelocutus est deus in illo opere
suo quod completur cum gaudio in nobis:
et secundum huius creature conditionem
secula cucurrerunt. Non frustra enim dominus
ait de moyse. de me enim ille scripsit: nisi
quia omnia que scripta sunt. etiam cum
deus conderet creaturam: possunt inter-
pretari ad significationem futurorum: ut
intelligas dominum fecisse lucem cum xpc amor-
tuus resurrexit. Tunc enim reuera illa lux
diuisa est a tenebris: quando immortalitas
a mortalitate discreta est. Quid ergo sequitur nisi
ut capiti etiam corpus fieret: quod est ecclesia.
Denique etiam est psalmus de prima sabbati:
in quo apertissime resurrectio domini de-
claratur. Ibi enim dicitur. Tollite portas princi-
pes uestras: & eleuamini porte eternales & in-
troibit rex glorie. Quid euidentius quam
xpm esse regem glorie? De quo dictum est.
Si cognouissent: numquam dominum glorie
crucifixissent. Secunda ergo sabbati non debemus
intelligere nisi ecclesiam xpi: sed ecclesiam xpi in
sanctis: ecclesiam xpi in his qui scripti sunt
in celo: ecclesiam xpi & in his qui mundi
temptationibus non cedunt. Ipsi enim dig-
ni sunt nomine firmamenti. Ergo ecclesia
xpi in his qui firmi sunt de quibus dicit
apostolus: debemus autem nos firmi infirmi-
tates infirmorum sustinere: appellata est
firmamentum. De hoc cantatur in hoc
psalmo. Audiamus. agnoscamus. sociemur.
gloriemur: regnemus. Namque etiam eam
firmamentum apostolicis litteris appellatam
audi: & agnosce. Que est inquit ecclesia
dei uiui columna: & firmamentum ueri-
tatis. De hoc firmamento cantatur filiis
chore: quos nostis esse filios sponsi cru-
cifixi in caluarie loco. Chore namque calui-
tium interpretatur. Sequitur in hoc psalmo:
qui inscribitur in secunda sabbati.

Psalmus quadragesimus septimus.

Magnus
dominus & laudabilis
ualde. Ecce magnus do-
minus & laudabilis

Psalmus cantici filiis chore secunda sabbati.

ualde. S; numquid infideles laudant dominum? Numquid etiam qui credunt & male uiuunt laudabunt dñm? P quos fit ut nomen domini blasphematur? numquid laudant dñm? Aut ů si etiam laudant acceptatur laus eorum cum sēptuma sit. non est speciosa laus in ore peccatoris? Dyrsh g magnus dominus & laudabilis ualde: s; die ubi. In ciuitate dei nr̄i: in monte scō eius. De hoc alibi dr. Quis ascendet in montem domini? Innocens manib; & mundo corde. In his magnus dominus & laudabilis ualde: hoc ē in ciuitate dei nr̄i in monte sancto eius. Hec ē ciuitas in monte posita. que abscondi non potest. Hec ē lucerna que sub modio non occultatur: omnib; nota. omnib; diffamata. Non autem omnibus eius sunt: s; illi in quib; dominus magnus & laudabilis ualde. Que est g ciuitas ista uideamus? ne forte qua dicamus ē in ciuitate dei nr̄i in monte sancto eius: debeam⁹ querere istum montem: ubi exaudiri etiam possimus. Non enim frustra dr in alio psalmo: uoce mea ad dñm clamaui: & exaudiuit me de monte sancto suo. Adiuuat g te mons iste ut exaudiaris? nam si in eum non ascenderes miserabilis? clamare posses: exaudiri non posses. Quis est g mons iste fis? Magna cura inquirenda: magna sollicitudine inuestiganda: labore etiam occupanda: & ascendenda. S; si in aliqua parte tuarum est quo faciemus? Pegnabimur de tua nia. ut ad illum montem puenire possimus? Immo tunc pegnamur: s; in illo non sumus. Ipsa ē enim ciuitas nia: si membra regis sumus q caput est ciuitatis ipsius. Ubi ē g iste mons? Si regionem aliquam tenuit: laborandum ē ut ad eum pueniatur. S; quid segnis? Noli enim non sis piger ascendere in montem. quoniam mons non fuit tardus uenire ad dominicum. fuit enim quidam lapis angularis contemptibilis: in quem iudei offenderunt: p̄cisus de quodam monte sine manibus: hoc ē de regno iudeorum uenerit sine manibus: quia humanum opus non accessit ad mariam: de qua natus ē xp̄c. S; si lapis iste ubi in eum offenderunt iudei ibi remaneret: tu quo ascenderes non habes. Quid autem factum est? Quid dicit ꝓphia danielis? Quod in quia creuit lapis ille: & factus ē mons magnus? Quam magnus? Ita ut impleret uniuersam faciem tre. Ergo crescendo mons iste & implendo uniuersam faciem tre: uenit ad nos. Quid ergo montem quasi absentem querimus? et non in psentem iam ascendimus? ut sit in nob⁹ magnus dominus & laudabilis ualde? Denique ne istum montem ñ agnoscerent in hoc psalmo: & in aliqua parte tua rum querendum existimarent: inde q̄d sequitur. Cum diuisset in ciuitate dei nr̄i in monte sancto eius: quid addidit? Dilatans exultationis uniuse tre montes ſ.
syon. Mons syon: unus mons ē. Quid ergo montes? An quia ad syon ꝓuenerunt etiam qui de diuso uenerunt. ut sibi occurrerent in lapidem angularem: & fierent illi duo parietes tamquam duo montes. unus ex circumcisione alt̄ ex preputio. unus ex iudeis. alt̄ ex gentibus: non iam adusti & dusi. qua ex diuso iam in angulo nec dusi? Ipse est enim inquit pax nia: qui fecit utraq; unum. Ipse ille angularis lapis quem reprobauerunt edificantes: factus est in caput anguli. Duos unxit in se mons. Gens & montes. Una domus: & due dom⁹. Due ꝓpt̄ ex diuso uenientes: una ꝓpt̄ lapidem angularem in quo sibi ambe copulantur. Audiet hoc. Montes syon latera aquilonis: ciuitas regis ſ.
magni. Intendat enim tu syon tamquam ſ.
unum locum: ubi cōtra ē ihrlm: & in ea t̄ non occurrebat ñ ꝓpls ex circumcisione qui quidem ex reliquiis a xp̄o collect̄ ē. Ex magna autem parte tamquam palea in area uentilatur. Et enim scriptum ē: reliquie salue fient. S; attende & gentes. inde & oleastrum insertum in pinguedinem olue. Ecce gentes. Latera aquilonis adiuncta

sunt ciuitati regis magni. Contrarius
solet ee aquilo syon. Syon quippe in me
ridie: aquilo contra meridiem. Quis est
iste aquilo n qui dixit ponam sedem meam
ad aquilonem: & ero similis altissimo. Te
nuerat regnum diabolus impiorum: &
possedat gentes seruientes simulacris adoran
tes demonia: & totum quecquid generis
humani erat ubiq; p mundum inherendo
illi. aquilo factum erat. S; qm ille qui alli
gat fortem. aufert uasa ei & fac uasa sua:
ubati homines ab infidelitate & superstitione
demoniorum credentes in xpm. collum
ati sunt illi ciuitati: occurrerunt in an
gulo parietis de circumcisione uenientes: &
facta e ciuitas regis magni: que fuerat la
tera aquilonis. Ideo & in alia scptura dr.
Ab aquilone nubes colonis auree: in his e
magna gloria & honor omnipotentis.
O magna enim gloria medici e: quando ex
desperatione conualescit egrotus. Ab aqui
lone nubes & non nigre nubes: non cali
gose non tetre: s; colonis auree. Vnde:
nisi gra illuminante p xpm: Ecce latera
aquilonis: ciuitas regis magni. Latera ura
que: quia inheserunt diabolo. Quicq;
enim alicui coherent: latera ipsius di
cuntur. Nam & de aliquibus hominibus
solemus ita loqui. Bonus homo est: s; ma
la latera hnt: id e ipse quidem probitate
pstat: s; malignis sunt qui ei connumerati sunt.
Latera g aquilonis: qui diabolo cohere
bant. Inde uenit & iste filius. de quo m au
diebamus: quia mortuus erat & reuixit.
Pierat & inuentus e. Proficiscendo enim in
longinquam regionem etiam ad aquilone
uenerat: & ibi sicut audistis um ex pnci
pib; regionis illius adhesit. Factus e g
latus aquilonis: adherendo pncipi illius
regionis. S; quia ciuitas regis magni ex la
tere aquilonis colligitur: reuisus ad se dix.
Surgam & ibo ad patrem meum. & occur
rit ei pater: & dicit de illo. Mortuus erat
et reuixit: pierat & inuentus est. Vitulus
ille saginatus: lapis angularis fuit. Demq;
et malor filius qui epulari nolebat: exhortat
a patre ingressus e: & duo iam parietes tamqm
illi duo filii ad uitulum puenerunt. ciuitate
regis magni fecerunt. Sequatur g psalmus
iste: & dicat. Deus in domibus eius cog
noscetur. Iam domib; ppe duos parietes: s.
ppter duos montes: ppe duos filios. Deus
in domib; eius cognoscetur. S; gratiam com
mendat: ideo addidit cum susceperit eam.
Nam quid esset ipsa ciuitas: n ille susce
pisset eam: Nonne ruinam caderet: in tale
fundamentum habet: Fundamentum enim
aliud nemo potest ponere. ptter id quod po
situm e: quod e xpc ihc. Nemo g de suis
meritis glorietur: s; qui gloriatur in dno
glorietur: quia tunc e illa magna ciui
tas: tunc in ea cognoscetur dominus dum
susceperit eam: quom susceptr medicus
egrotum curandum. non sicut e amandu.
Crenum febrem odit medicus. Non amat
medicus egrotum: & amat medicus egro
tum. Si egrotum amaret: semp egrotum
optaret. Rursus si egrotum n amaret:
ad egrotum non ueniret. S; amat egrotu:
ut faciat sanum. Susceptr g hanc ciuitate
dominus & agnitus e in ea: id e gia ipsius
cognita e in illa ciuitate: quia quecquid
he illa ciuitas que gloriatur in domino.
non he de se. Propte hoc enim dr. Quid enim
habes quod non accepisti: Si autem & ac
cepisti: quid gloriaris quasi non accepis:
Deus in domib; eius cognoscetur: dum sus s.
cepiet eam. Cm ecce reges re collecti sunt. s.
Sa ecce illa latera aquilonis uidete qm ue
niant: uidete quomodo dicant. Venite
ascendamus in montem domini. Annuncia
uit enim nobis uia suam: ut mgdiamur
in ea. Ecce reges re collecti sunt: conue
nerunt in unum. In quem unum: n in la
pidem illum angularem: Ipsi uidentes s.
ta amutati st. Pamutatione miraculoq; & glie s.
xpi: quid secutum e: Conturbati sunt s.
et commoti sunt: tremor apprehendit eos.
Vnde tremor apprehendit eos: n de cons
cientia delictorum: Currant g reges

post regem: agnoscant reges regem. Inde alibi.
Ego autem inquit constitutus sum rex ab
eo sup syon montem sanctum eius: predi
cans p̄ceptum domini. Dominus dixit ad
me filius meus es tu: ego hodie genui te. Pos
tula a me & dabo t̄ gentes hereditatem tuam:
et possessionem tuam t̄minos t̄re. Reges eos
in virga ferrea: & tamquam vas figuli con
teres eos. Auditus g̊ ē rex constitutus in syon.
tradita ē illi possessio usq; ad t̄minos orbis
t̄re: & metuere non debent reges ne regnū
p̄dant. ne illis auferatur regnum sicut ti
muit miser herodes: & p̄ parvulo occidit
parvulos. Timens autem regnum amittere:
non meruit regem agnoscere. Utinam &
ipse regem cum magis adoraret: non male
regnum querendo innocentes p̄deret:
et nocens p̄iret. Nam qd̄ ad illum attine
bat p̄didit innocentes: quantum autem
ad xp̄m etiam parvus p̄ se morientes par
vulos coronavit. Ergo debuerunt timere
reges quando dictum ē. ego autem constitut⁹
sum rex ab eo: & hereditatem usq; ad fines
t̄re dabit m̄ qui me constituit regem. Sed
quid invidetis reges? Videte: n̄ invidete.
Longe enim iste alit̄ rex: qui dixit. Reg
num meum: non ē de hoc mundo. Nolite
g̊ timere: ne vob̄ auferatur regnum mun
di huius. Dabitur vob̄ regnum. s; celorum:
ubi ille rex ē. Ideo quid ibi sequitur? &
nunc reges intelligite. Iam invidere vos
parabatis. Intelligite. De alio rege dicitur:
cuius regnum non ē de hoc mundo. Me
rito g̊ collecti sunt reges in unum: con
turbati sunt: timor app̄hendit eos. Inde
et illis d̄r. & nunc reges intelligite: eru
dimini omnes qui iudicatis t̄ram. Ser
vite domino in timore: & exultate ei
cum tremore. & quid fecerunt? Ibi do
lores sicut parturientis. Quid sunt do
lores parturientis? n̄ dolores penitentis?
Vide ipsam conceptionem doloris: & par
turitionis. A timore tuo inquit ysaias con
cepimus: & parturivimus sp̄m salutis.
Sic g̊ concep̄unt reges de timore xp̄i:
ut parturiendo salutem parerent. cre
dendo in eum quem timuerunt. Ibi dolo
res sicut parturientis. Ubi parturientem
audis: fetum expecta. Parturit vetus
homo: s; nascitur novus homo. Ibi do
lores sicut parturientis. In sp̄u violenti:
conteres naves tharsis. Breviter intelligitur:
evertens sup̄biam gentium. S; unde ex hac
historia d̄r conversio gentium? Propter
naves tharsis. Tharsis civitatem quesierunt
docti: hoc est que nam civitas hoc nomine
significaretur: & aliquib; visum ē cili
ciam dictam esse tharsis: ex eo qd̄ metro
polis eius tharsus d̄r. De qua civitate
erat etiam paulus apl̄s. Natus inquit thar
so cilicie. Aliqui eam autem carthaginē
intellexerunt: fortassis aliquando ita
nominatam: aut aliqua locutione ita sig
nificatam. Namq; apud ꝓphām ysaiam sic
invenitur. Ululate naves carthaginis. Apud
iezechielem autem diversis int̄pretib; ab aliis
carthago: ab aliis tharsis int̄pretata ē. &
hac diversitate int̄p̄tum posita potest intelli
gi hanc appellari tharsis: que carthago di
cebatur. Manifestum ē autem qd̄ p̄mordia
regni carthaginis navib; floruerunt: & ita
floruerunt: ut int̄ ceteras gentes excellent
negociationib; & navigationibus. Nam q̄n
dido fugiens fratrem delapsa ē ad t̄ras africe
ubi carthaginem condidit: naves que pa
rate erant ad mercationem in eius regionē
assumpserat ad fugam: consentientib; sibi
regionis eius p̄ncipib;: & ipse naves etiam
condita carthagine ad negociandum non
defecerunt: atq; hinc nimium sup̄ba facta
ē illa civitas: ut digne p̄ eius naves intel
ligatur sup̄bia gentium. p̄sumens in incertis
tamquam inflatib; ventorum. Iam nunc
p̄sumatur de edificatione: non de prosp̄i
tate seculi huius tamquam maris: funda
mentum nr̄m in syon sit. Ibi stabiliri de
bemus: non p̄flari omni vento doctrine.
Quicumq; g̊ ex incertis huius vite timu
erunt evertantur: & subiciatur xp̄o omnis
sup̄bia gentium. conterenti in sp̄u violento

nauel charis: non cuiuscunq; cuitatis sed charis. Quomodo in spū uiolento? timore fortissimo. Sic enim cum tremuit omnis superbia iudicaturum: ut in humilem crederetur: ne excelsum expauescēret. Sicut audiuimus: ita & uidimus. Obeata ecclesia. Quodam tempore audisti: quodam tempore uidisti. Audiuit in promissionibus: uidet in exhibitionibus. Audiuit in pheta: uidet in euangelium. Omnia enim que modo complentur: ante phetata sunt. Erige oculos & circumde p mundum: uide iam hereditatem usq; ad ultimos tres. Vide iam impleri qd dictū ē. Adorabunt eum omnes reges terre: omnes gentes seruient ei. Vide impletum esse quod dictum ē: exaltare sup celos ds. & sup omnem tram gloria tua. Vide illum cuius pedes & manus fixe sunt clauis: cuius ossa in ligno pendentia numerata sunt: super cuius uestimenta sors missa ē. Vide regnantem: quem illi uiderunt pedentem. Vide in celo sedentem: quem contempserē in tra ambulantem. Vide unde impleri. commemorabuntur & conuertentur ad dnm universi fines tre: & adorabunt in conspectu eius universe patrie gentium. Hec uidens ecclesia cum gaudio: sicut audiuimus & uidimus. Mira sic uocatur ipsa eccla. de gentibus. Audi filia & uide. & obliuiscē ppm tuum: & domum patris tui. Pater tuus aquilo fuit? uenit ad montem syon. audi & uide. Non uide & audi: sed audi & uide. Prius audi: postea uide. Audi primo qd nondum uides: uidebis postea quod audisti. Populus enim inquit quem non cognoui seruiuit mi: in auditu auris obediuit mi. Si in obauditum auris obaudiuit: q non uidit. Et ubi est quib; non ē nuntiatum de eo uidebunt? & qui non audierunt intelligent? Ad quos non missi sunt phe ipsi primo audierunt? & non intellexerunt phas: illi qui primo non audierunt. postea uidentes admirati sunt. Remanserunt illi ad quos missi sunt codices ferentes ueritatem non intelligentes? testamenti tabulas habentes: & hereditatem non tenentes. Sed nos sicut audiuimus: ita & uidimus. In ciuitate domini uirtutum: in ciuitate dei nri. Ibi audiuimus: ibi uidimus. Extra illam qui ē: nec audit nec uidet. In illa qui ē nec surdus est: nec cecus ē. Sicut audiuimus: ita & uidimus. & ubi audis. ubi uidet? In ciuitate domini uirtutum: in ciuitate dei nri. Deus fundauit eā in eternū. Non insultent hereditati ppter partes consilii. ne se extollant qui dicunt ecce hic ē xps: ecce illic. Qui dicit ecce hic. ecce illic: ad partes inducit. Vnitatem precepit deus: regnet in unū colleca sunt. non pcisa sunt dissipati. Sed forte ista ciuitas que mundum tenuit aliquando euertetur? Absit. Deus fundauit eam in eternum. Si q deus fundauit eam in eternum: quid times ne cadat firmamentum? Suscepimus deus misericordiam tuam: in medio populi tui. Quia suscepisti? & ubi suscepisti? Nonne ipse pls tuus suscepit misericordiam tuam? Si pls tuus suscepit misericordiam tuam: quom & suscepimus misericordiam tuam & in medio pli tui? Quasi alii sint qui suscepit: alii in quorum medio suscepit. Magnum sacramentum: sed tamen notum. Cum & hinc. hoc ē ex his obscuritatib; fuit scriptum: fuerit & certum qd nostis: non erit eruditus sed dulcis. Nunc quippe pli dei censentur? oēs qui portant sacramentum eius: sed non omnes pertinent ad misericordiam eius. Omnis quippe sacramentum baptismi xpi accipientes xpiani uocantur: sed non omnis digne illo sacramento utuntur. Sunt enim quidam de quib; dicit aplus? habentes formam pietatis: uirtutem autē eius abnegantes. Tamen ppter ipsam speciem pietatis pls dei nominantur? qm ad aream quamdiu triturantur: non solum gna sed etiam palea patet. Numquid & ad horreum ueniet? In hoc autem medio pli mali ē pls bonus qui suscepit misericordiam dei? unus digne misericordia dei: qui audit & tacet & facit qd ait aplus. Precipientes q rogamus: ne in uacuum gram dei recipiatis. Qui q in uacuum recipit gram dei: ipse tam sacra

mentum quam etiam misericordiam dei susceperit. Et
quid ibi obest quia in medio ppli inobedientes
est. donec area ista uentiletur? donec bona a malis
separentur? Quid ei obest in medio ppli habi
tare? Sic de illis qui appellantur firmamentum.
suscipiens misericordiam dei? sic lilium in medio
spinarum. Nam & ipse spine quomodo ad po
nitendum si panem uis audire? Ita posita e ipa si
militudo. Sicut lilium inquit in medio spina
rum? ita proxima mea in medio filiarum. Num
quid dixit in medio alienarum? Sz in medio
filiarum. Sunt g filie male? & int illas est
lilium in medio spinarum. Itaq illi qui sac
menta bnt & mores bonos non bnt? & dei di
cuntur & non dei? & eius dicuntur & alieni.
Eius ppter ipsius sacramentum? alieni ppter ppm
meum? ita filie & aliene. Filie ppe formam
pietatis? aliene ppe amissionem uirtutis. Sic
ibi lilium. susceperat misericordiam di? teneat ta
lem bonum florem? non sic ingratum pluuie dulci
de celo uenienti. Ingrate sunt spine? crescant
de imbribus? ad ignem crescunt nad bonum.
Suscepimus deus misericordiam tuam? in medio
ppli tui. In medio ppli tui non suscipientes
misericordiam tuam? nos suscepimus misericordiam
tuam. In sua enim ppa uenit? & sui eum non
receperunt. In medio tamen eorum quotquot
receperunt eum? dedit eis potestatem filios di
fieri. Jam hic occurrit unicuiq cogitanti. Et
quid iste ppls? qui in medio ppli di suscepit
misericordiam dei? Quantum numerum habet?
Quam pauci sunt. Vtre inueniatur aliquis. Illis
ne contempta deus erit? & pdet tantam
multitudinem? Dicunt hoc qui sibi promittunt?
qd adeo promittentes non audierunt. & uere si
male uiuamus. si huius mundi delicias pferamus
mus. si turpis ubicumq seruiamus? pdturus
est nos deus? Quot enim sunt illi? qui uidentes
seruare pcepta dei? Vtre inueniatur unus uel
duo? ut paucissimi. Ipsos solos liberatus est? &
ceteros dampnaturus? Absit inquiunt. Cum
uenit uidebit tantam multitudinem ad si
nistram? & misebitur & dabit indulgentia.
Hoc plane quam serpens ille promisit primo ho
mini. Nam minatus deus erat mortem? si
gustaret. Sive autem absit inquit: non morte
morieminī. Crediderunt serpenti? inuenerit
uerum e quod minatus est deus? falsum qd
promiserat diabolus. Ita & nunc fit? ponite
nob ecclam aute oculos ad instar similitu
dinem q paradisi? non cessat serpens suggere
quod tunc suggessit. Sz casus primi hominis ad
experimentum cauendi nob debet ualere? ni
ad imitationem peccandi. Ideo ille cecidit?
ut nos surgamus. Respondeamus talibus
suggestionibus? qd respondit Iob. Nam et
ipsum p feminam tamquam penam temp
tauit? & uicit in stercore? uincat in paradiso.
Ergo non audiamus tales uoces. Ne putemus
paucos e istos? multi sunt si inter plures
latent. Non possumus enim negare plures
esse malos? & tam plures ut int eos prorsus
boni non appareant? quoni n apparent gna
in area. Nam quisquis aream uidet? potest
putare quod palea sola sit. Da hominem in
expertum? & putat manifestum fieri quod boues
inuitentur? quod ibi homines sub estu de
sudant ut conterant paleam? si ibi est et
massa uentilatione purganda. Tunc pro
dibit copia frumenti? que latebat in co
pia palearum. & in uentilatione? Bonus
esto. & inuenies. Contra istam g desperatio
nem uide quid sequatur in psalmo isto?
qm cum dixisset suscepimus deus misericor
diam tuam in medio ppli tui? significa
ut esse ppm non suscipientem misericordiam dei.
in cuius medio quidam susceperunt miseri
cordiam dei? si ne occurrat hominib tam
paucos e. ut ppe nulli sint. quomodo conso
latus e consequentib ubis? Sed in nomen
tuum deus? tra laudem finem dre. Quid est
hoc? Cm magnus dominus & laudabilis
ualde? in ciuitate dei ri in monte sancto
eius. Nec potest esse laus eius? i in sanctis ei.
Nam qui male uiuunt non eum laudant?
quia & si pdicant lingua blasphemant uita.
Qua g laus eius non e in sanctis? non sibi
dicant hereses. In nob remansit laus eius?
quia pauci sumus? & turba separata. Nos
iuste uiuimus? nos laudamus deum? non

solum loquendo uerumetiam conuersando.
Respondetur eis: ex hoc psalmo. Quid uos
dicitis in parte laudare deum? cui dictum
est secundum nomen tuum deus ita et laus
tua in fines terre? Idē quomodo nominatus
es p omnes terras? sic laudaris p omnes terras:
nec desunt qui te laudant p omnes terras.
Illi autem laudant: qui bene uiuunt. Se
cundum enim nomen tuum deus ita et
laus tua: non in parte sed in fines terre. Justi
cia plena ē dextera tua. Idē multi sunt et
illi qui stabunt ad dexteram. Non solum illi
multi erunt qui stabunt ad sinistram: sed et
ibi erit plenitudo masse ad dexteram
constitute. Justicia plena ē dextera tua.
Letetur mons syon et exultent filie iude.
propter iudicia tua domine. O mons sion. o fi
lie iude: laboratis m̄ int̄ zizania inter pa
leam. inter spinas laboratis: sed exultate
propter iudicia dei. Non errat deus in iudi
cando. Discrete uiuite: et si concrete nate
estis. Non frustra uox exiit de ore et de
corde uro: ne pdas cum impiis ds animam
meam: nec cum uiris sanguinum uitam
meam. Ille uentilabit. tantus artifex in
manu uentilabrum portabit: ut unum g̃
num tritici non cadat in aceruum palee
comburendum: nec una arista palee tran
seat ad massam in horreo condendam. Exul
tate filie iude propter iudicia dei non errantis:
et nolite modo temere iudicare. Ad uos pti
neat colligere: ad illum ptineat separe. Lete
tur mons syon et exultent filie iude: propter
iudicia tua deus. Ne autem putetis filias iu
de iudeas esse. Juda confessio ē. Omnes filij
confessionis: filie iude sunt. Quoniam
salus ex iudeis nichil ē aliud: quam xp̄c ex
iudeis. Hoc ait et apls. Non enim qui in
manifesto iudeus est: neq; que in manifesto
in carne circumcisio. Sed qui in abscondito
iudeus est. et circumcisio cordis que spū
non littera: cuius laus non ex hominib; sed
ex deo est. Talis iudeus esto. Gloriare de cir
cumcisione cordis: et si non habes circum
cisionem carnis. Exultent filie iude: propter
iudicia tua domine. Circumdate syon: et
completimini eam. Dicatur eis qui male
uiuunt: in quorum medio ē ppls ille
qui suscepit misedīam dī. In medio uīm
ē ppls bene uiuens: circumdate syon.
Sed quomodo? Complectimini eam. No
lite scandalis circumdare syon. sed caritate
circumdate: ut qui uiuunt bene in me
dio uestrum eos imitemini: et eorum imi
tatione xp̄o cuius membra sunt in corpo
remini. Circumdate syon et complectimini
eam: narrate in turrib; eius. In altitudi
ne munitionum eius: p̄dicate laudes ei⁹.
Ponite corda uīa: in uirtute eius. Non
ut hn̄tes formam pietatis: uirtutem ei⁹
negetis: sed in uirtute eius ponite corda
uīa. Que ē uirtus ciuitatis huius? Qui
uult intelligē uirtutem huius ciuitatis:
intelligat uim caritatis. Ipsa ē uirtus.
quam nemo uincit. Huius ignem nulli
fluctus seculi: nulla flumina temptationis
extinguunt. De hac dictum ē. Valida ē:
sicut mors dilectio. Quom̄ enim mors q̄ndo
uenit resisti ei non potest: quibuslibet artib;
quibuslibet medicamentis occurras. uiolen
tiam mortis uitare non potes, qui mortal
natus es: sic cont̄ uiolentiam caritatis mun
dus nich̄ potest. Econtrario enim similitudo
data ē de morte. Quomodo enim mors
ad auferendum uiolentissima ē: sic caritas
ad saluandum uiolenta ē. Per caritatem enim
multi mortui sunt seculo: ut uiuerent dō.
Hac caritate accensi martires n̄ simulata
non uana gloria uentilati: non tales de
quib; dictum ē. si tradidō corpus meum
ut ardeam. caritatem autem non habeā
nich̄ m̄ pdest: sed tales quos uere xp̄i et
uitatis caritas pduceret ad passionem:
quid eis fecerunt temptationes seuientium?
Maiorem uiolentiam habuerunt oculis
flentium suorum: quam psecutione in
sectantium. Quam multos enim tene
bant filij ne paterentur: quam multorum
genib; prouoluebantur uxores ne iudue
relinquerentur: quam multos parentes

filii prohibebant mori. sicut nouimus et
legimus in passione beate perpetue. Facta sunt
ista: sed lacrime quantelibet et quantolibet
impetu fluerent: quando ardorem carita-
tis extinguerent? Hec est uirtus syon: cui
et alibi dicitur. Fiat pax in uirtute tua: et
abundantia in turribus tuis. Annunciate in
turribus eius. Ponite corda uestra in uirtute eius.
et distribuite domos eius. Quid hic intelli-
gimus? Ponite corda uestra in uirtute eius. et
distribuite domos eius: idem distinguite do-
mum a domo. nolite confundere. Domus est
enim formam habens: et pietatem non habens.
Est autem domus: et formam et pietatem
habens. Distribuite: nolite confundere. Tunc
autem distribuitis et non confunditis: quando
corda uestra in uirtute eius ponitis. Idem cum
facti fueritis per caritatem spirituales: tunc te-
mere non iudicabitis: tunc uidebitis nichil
obesse bonis malos. Quamdiu sumus in hac
area: distribuite domus eius. Potest et
alius esse intellectus. Domos illas duas unam
ex circumcisione: alteram ex preputio ue-
nientem: apostolis dictum est ut distribuerent.
Cum enim uocatus esset saulus. et factus
esset apostolus paulus: conueniens in unitatem
coapostolorum suorum. sic cum eis habuit placi-
tum: ut illi irent in circumcisionem. iste
in preputium. Ista dispensatione apostolatus
sui distribuerunt domus ciuitatis magni
regis: et concordantes in angulo euuange-
lium dispensatione diuiserunt. caritate
iunxerunt. Et reuera hoc magis intelligen-
dum est. Nam sequitur: et ostendit quod
hoc predicatoribus dictum sit. Et distribui-
te domos eius: ut enarretis in progeniem
alteram. Idem ut etiam ad nos post futuros:
illorum euuangelii dispensatio perueniret.
Non enim illis tantum laborauerunt cum
quibus in hac terra uixerunt: nec dominus
illis tamquam apostolis quibus etiam se uiuum
post resurrectionem dignatus est ostendere.
sed et nobis. Tamquam illis loquebatur: et nos
significabat cum diceret. Ecce ego uobiscum
sum omnibus diebus: usque ad consummationem

seculi. Numquid illi hic futuri erant:
usque in consummationem seculi? Item di-
cit. Non pro his rogo tantum: sed et pro his
qui credituri sunt per uerbum eorum in me.
Ergo attendit nos: quia passus est propter
nos. Merito ita dicitur: ut enarretis in pro-
geniem alteram. Quid est enarretis? Quoniam
hic est deus noster. Terra uidebatur: terre
conditor non uidebatur. Caro tenebatur:
sed deus in carne non agnoscebatur. Teneba-
tur caro ab eis: a quibus fuerat sumpta
ipsa caro. Ex semine enim abraham uirgo
maria. Ad carnem remanserunt: diui-
nitatem non intellexerunt. O apostoli. o ma-
gna ciuitas: in turribus tuis predica: et dic.
Hic est deus noster. Sic sic quomodo contemptus est
quomodo lapis ante pedes iacuit offendentium:
ut humiliaret corda confitentium: sic
hic est deus noster. Certe uisus est: sicut dictum
est. Post hec in terris uisus est: et cum homini-
bus conuersatus est. Hic est deus noster. Et homo est.
et quis cognoscet eum? Quoniam hic est
deus noster. Sed forte ad tempus: quomodo dii
falsi. Quia enim uocari possunt dii: esse
autem non possunt: ad tempus uel uo-
cantur. Nam quid eis dicit propheta. uel
quid monet ut eis dicatur? Hec dicetis
eis. Quid? Dii qui celum et terram non fe-
cerunt: pereant de terra: et de his qui sub
celo sunt. Non est iste talis deus: quoniam deus
noster super omnes deos. Super quos omnes deus
dominus? Quoniam dii gentium demonia: dominus
autem celos fecit. Ipse est ergo deus noster.
hic deus noster. Quo usque? In eternum et in
seculum seculi: ipse reget nos in secula.
Si deus noster est: et rex noster est. Proteget nos
quia deus est ne moriamur: reget nos quia
rex est ne cadamus: regendo autem nos
non frangit nos. Nam quos non regit.
frangit. Reges eos inquit in uirga ferrea:
et tamquam uas figuli conteres eos. Sed sunt
quos non regit: ipsis non parcit: sed tamquam
uas figuli conteret eos. Ab illo optemus ergo
regi et liberari: quia hic est deus noster in eter-
num et in seculum seculi: ipse reget nos in secula.

In fine pro filiis chore psalmus dauid.

Omnia diuina eloquia salubria sunt bene intelligentibus: periculosa uero his qui ea uolunt ad sui cordis peruersitatem detorquere: potius quam suum cor ad eorum rectitudinem corrigere. Hec est enim in hominibus magna et usitata peruersitas: quia cum debeant ipsi uiuere secundum uoluntatem dei. deum uolunt uiuere secundum uoluntatem suam: et cum ipsi uolunt corrigi illum uolunt depreuari: rectum non arbitrantes quod ille uult sed quod ipsi uolunt. Solemus autem audire homines murmurantes aduersus deum: quod malis in hac uita bene sit. et laborent boni: quasi ille peruersus sit et nesciat quid agat: aut omnino auerterit oculos a rebus humanis uel securitatem suam perturbari nolit ut hec non attendat: quia cum labore ista deus aut uidet aut corrigit. Murmurant ergo homines qui propterea deum uolunt colere ut hic illis bene sit: quando uiderint eos qui deum non colunt pollere atque florere felicitate terrena: se autem deum colentes laborare in angustiis. in necessitatibus erumpna: ceterisque difficultatibus mortalitatis humane. Contra istam uocem et contra blasphemias has murmurantium: incantat semper sermo diuinus: curans a morbo serpentis. Venenati enim cordis est ista sanies eructantis in deum putor est blasphemie: et quod peius est manus curantis repellens: morsum serpentis non repellens. Hoc dixi. Repellit a se cor hominis uerbi dei seueritatem: et admittit ad se male serpentis suadentis blandicias. Contra hos ergo cantat sermo diuinus. Et in isto psalmo loquitur nobis. Ad quem psalmum quomodo intentam ego facerem sanctitatem uestram: nisi ipse faceret omnes intentos? Nec nos solos sed totum orbem terrarum. Audite enim quemadmodum cepit.

Psalmus quadragesimus octauus.

Audite hec omnes gentes. Non ergo uos soli qui hic estis. Et uox nostra quanta est ut sic clamemus: ut audiant omnes gentes? Clamauit enim per apostolos dominus noster ihesus christus: clamauit tot linguis quot misit. Et uidemus hunc psalmum qui ante non recitabatur nisi in una gente et synagoga iudeorum. recitari per totum orbem terrarum. per omnes ecclesias: impletumque esse quod hic dictum est: audite hec omnes gentes. Ad hoc solum uolo intentos facere animos uestros: ne propter laborem corporalem non erigatis animum: terrente uos longitudine psalmi huius. Si potuerit: finietur hodie. Si non: restabit uobis aliquid in crastinum diem. Tamen uos semper intenti estote. Tantum enim audietis si dominus uoluerit: quantum uos non grauet sed releuet. Audite hec omnes gentes. Inde estis et uos. Auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Hoc iterum uidetur repetisse: quasi parum fuerit quod dixit: audite. Quod dico inquit audite auribus percipite: hoc est nolite transeunter audire. Quid est auribus percipite? Quod dominus dicebat. Qui habet aures audiendi audiat. Cum omnes qui in conspectu eius erant utique haberent aures: quas ille aures querebat nisi cordis cum diceret. qui habet aures audiendi audiat? Has et iste psalmus aures pulsat auribus percipite omnes: qui habitatis orbem. Forte et hic est aliqua distinctio. Non quidem nos coartari debemus: sed nichil mali est etiam istam explicare sententiam. Fortasse aliquid distat inter id quod dixit. omnes gentes: et quod dixit omnes qui habitatis orbem. Significantius enim uoluit intelligere quod dixit habitatis: ut gentes intelligamus omnes iniquos: habitatores autem orbis omnes iustos. Ille enim habitat: qui non tenetur. Nam qui tenetur habitatur: non habitat. Quomodo ille possidet quecumque habet qui dominus est rerum suarum: dominus est autem qui non est irretitus cupiditate. Qui autem cupiditate tenetur: possessus est non possessor. Habemus enim quoddam uerbum habitatione signatum in scriptura dei: ubi ait. Elegi abici in domo domini: magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Quid enim? Si abiciaris in domo domini: non ibi habitas?

Dolunt significare habitationem: nisi in eis
qui regunt & tenent: & dominantur & gub
nant. Qui autem contemnuntur ñ quasi
inhabitant: ſ; subiecti sunt. Ista autem dicit.
Subtrahi nolo esse in domo dei: magis q̃m
regnare in tabernaculis peccatorum. Itaq; si ẽ
aliqua distinctio int̃ omnes gentes & habita
tores orb. sicut ẽ distinctio int̃ audire & au
rib; patere: hoc quidem uidetur repetisse:
ſ; tamen aliud ẽ. Quid sane uoluit significa
re? Quia ista eloquia audituri erant. non so
lum peccatores & impij: ſ; & iusti. Patere
n̄ audiunt omnes. S; cum uentum fuit ad
reddendam rationem: separabuntur qui sine
causa audierunt: ab illis qui auribus pceperunt. Audiant g̃ & peccatores: audire hec
omnes gentes. Audiant & iusti qui non sine
causa audiunt: & regunt potius ꝺam q̃m
reguntur aĉa. Auribus patere: omnes qui
habitatis orbem. & rursum dicit. Quicq; ter
rigene & filij hominum. Quod aut ẽrigene
ad peccatores retulit: quod aut filij hominũ
ad fideles & iustos. Videte g̃ qua seruatur
ista distinctio. Qui sunt g̃ ẽrigene? filij ẽre.
Qui sunt filij ẽre? Qui hereditates ẽrenas
requirunt. Qui sunt filij hominum? Qui
panem ad filium hominis. Aliquando iam
ista distinxerimus sanctitatis uĉe: & inueni
mus quia adam homo erat filius hominis
non erat: xp̃c autem filius hominis erat:
et deus erat. Quicunq; g̃ panent ad adam:
ẽrigene sunt. Quicunq; panent ad xp̃m:
filij hominum. Omnes tamen audiant.
ego nulli subtraho sermonem meum. Terrigena ẽ: audiat pp̃ iudicium. filius hominis est: audiat pp̃ regnum. Simul in
unum: diues & paup. Iterum ipsa sunt re
petita. Quod aut diues ad ẽrigenas panet.
qd aut paup ad filios hominum. Diuites
intelligi supbos: pauperes humiles. Habeat
diues multas facultates pecuniarum: sim
eis non extollitur pauper. Non hãt aliquid
pauper & cupiditate inflectur: int̃ diuites re
probos eum deputat deus. & diues et
pauper in corde mirogat deus: non in area
et domo. Nonne pauperes sunt qui accepi
unt mandatum apli dicentis timotheo:
Pcipe diuitib; huius seculi: non supbe sapere.
Quomodo eos qui diuites erant fecit pau
peres? Tulit illis quare querumtur diuites.
Nemo enim uult esse diues ñ ut inflectur
inter eos int̃ quos uiuit: & supior illis uide
atur. Cum autem dixit. non supbe sapere
equales eos fecit non bñ habitibus: & forsitan
paucis nummis mendicus plus exultat
tur: quam ille diues qui audit apli
dicentem. Precipe diuitib; huius seculi:
non supbe sapere. Unde non supbe sapere?
Si faciant quod sequitur. Neq; spare in in
certo diuitiarum: ſ; in deo uiuo: q̃ pstat
nob omnia abundanter ad fruendum. Non
dixit qui pstat illis: ſ; qui pstat nobis.
Numquid ipse paulus habebat diuicias?
Habebat plane. Quas diuicias? De quib;
dicit alio loco scptura. fideli homini tot
mundus diuitiarum ẽ. Audite & ipsum
confitentem. Quasi nichil habentes: &
omnia possidentes. Qui uult g̃ esse diues
non inhiet parie: & totum possidebit.
illi inhiet qui totum creauit. Simul in
unum diues & pauper. Dicit in alio psalmo.
Edent pauperes & saturabuntur. Quos
commendauit pauperes. Edent pauperes & sa
turabuntur. Quid edent? Quod sciunt fi
deles. Quos saturabuntur? Imitando
passiones domini sui: & non sine causa
accipiendo pcium suum. Edent pauperes
et saturabuntur: & laudabunt dñm qui
requirunt eum. Diuites quid? Etiam ipsi
edunt. S; quos edunt? Manducauerũt
et adorauerunt omnes diites ẽre. Non
dixit manducauerunt & saturati sunt.
ſ; manducauerunt & adorauerunt. Ado
rant quidem deum: ſ; humanitatem no
luunt exhibẽ fratrem. Manducant illi &
adorant: manducant isti & saturantur.
Tamen omnes manducant. Exigitur
de manducante qd manducat: non pro
hibeat manducare a dispensatore: sed
moneatur timere grauedinem. Audiant g̃

ista peccatores & iusti. gentes & qui habi
tant orbem: terrigene & filij hominum:
simul in unum diues & paup. Non diuisi:
non separati. Tempus messis hoc faciet:
manus uentilatoris hoc poterit. Nunc si
mul in unum: audiant diues & paup:
simul in unum pascantur hedi & agni:
donec ueniat qui segreget alios ad dexte
ram alios ad sinistram. Simul in unum
audiant docentem: ne segregati ab inuicem:
audiant iudicantem. & quid est qd nunc
audituri sunt: Os meum loquetur sapi
entiam: & meditatio cordis mei intelli
gentiam. & hec repetita potius accipe:
ne forte cum dixisset os meum. intelli
geres cum tibi loqui in labiis qui in corde
non haberet sapientiam. Multi enim habent in
labiis: & non habent in corde. De quibus dicit
scriptura. Populus iste labiis me honorat:
cor autem eorum longe est a me. Quid ergo ait:
Iue tibi loquitur: qui cum dixit os meum
loquetur sapientiam: intelligas quia illud
quod ex ore funditur de uena cordis ema
nat que intus est. Et meditatio cordis mei
intelligentiam. Inclinabo in parabolam
aurem meam: aperiam in psalterio propositi
onem meam. Quis est hic cuius meditatio
cordis loquitur intelligentiam ut non sit in
sola superficie labiorum: sed hominis interiora
possideat: Quis est iste qui audit & sic loqui
tur: Multi enim loquuntur: qd non audi
unt. Qui sunt qui loquuntur quod non
audiunt: Qui non faciunt que dicunt.
Quales dicit dominus phariseos sedere in
cathedra moysi. Voluit tibi loqui in ca
thedra moysi per eos qui ea loquuntur &
non faciunt: & tibi securitatem uoluit dns
dare. Noli timere. Que dicunt inquit facite:
que autem faciunt facere nolite. Dicunt
enim & non faciunt. Non audiunt qd
dicunt. Qui uero faciunt & sic dicunt: au
diunt quod dicunt. Et ideo fructuose
dicunt: quia audiunt. Qui ergo dictor &
non auditor est: alteri prodest sibi non pro
dest. Iste ergo qui & auditor uolebat esse &

dictor & qui tibi loquitur: antequam dicet
aperiam in psalterio propositionem meam:
qd est iam loqui per corpus: sic enim utitur
anima corpore. quomodo utitur citharista
psalterio: dixit. Inclinabo in parabolam
aurem meam: aperiam in psalterio propositio
nem meam. Antequam loquar tibi inquit per
corpus & sonet: primo ego inclinabo in para
bolam aurem meam: id est audiam quod tibi
dicam. Quare in parabolam? Quia uide
mus nunc per speculum in enigmate: sicut
dicit apls. Quandiu sumus in corpore: peregri
namur a domino. Quia nondum est illa ui
sio nostra facie ad faciem: ubi iam non sunt
parabole: ubi iam non sunt enigmata &
similitudines. Quicquid modo intelligimus:
per enigmata conspicimus. Enigma est ob
scura parabola: que difficile intelligitur.
Quantum uis excolat homo cor suum et
ad interiora intelligenda refugiat: quan
diu per corruptibilitatem carnis huius uide
mus. ex parte uidemus. Assumpta in cor
ruptione in resurrectione mortuorum:
cum apparuerit filius hominis iudicaturus
uiuos & mortuos. tunc uidebitur filius
hominis qui primo iudicatus est iudicans:
discernens malos a bonis: ponens malos a si
nistris: bonos a dextris. Uidebunt illum
boni & mali: sed malis dicet ite in ignem
eternum. Bonis autem dicet: uenite bene
dicti patris mei percipite regnum. Abibunt
mali in ambustionem eternam: ibunt iusti
in uitam eternam. & ibi erit illa uisio fa
cie ad faciem: qua illi non sunt digni.
Attendite quid dicam. Filium enim ho
minis sicut hic cum esset adhuc iudican
dus: & mali uiderunt & boni. Uiderunt
enim apli qui sequuti sunt. uiderunt iu
dei qui crucifixerunt: sic cum uenerit
iudicaturus: & boni illum uidebunt &
mali. Boni ut percipiant mercedem quia
sequuti sunt: mali ut percipiant penam
quia crucifixerunt. Soli ergo illi dampna
buntur: qui crucifixerunt: Audeo di
cere soli. Ergo nos inquiunt peccatores

huius temporis: securi sumus. Si n̄ animum
interrogat deus: securi estis. Quid ē hoc quod
dixi: Intelligat caritas uēra. Nec hoc dicant
in iudicio dei: quia non intellexerunt. Iu
dei quia uiderunt xp̄m crucifixerunt:
tu quia non uides xp̄m: ūbo ipsius resistis.
Qui ūbo resistis: carnem non crucifigeres
si uideres: Contempsit iudeus in ligno
pendentem: contempnis tu in celo sedentē.
Ergo uidebunt. Ambo genera uiderunt
dum hic esset: ambo genera uidebunt et
cum uenerit. Filius enim hominis ueniet ut
iudicet: quia filius hominis uenit ut iudi
caretur. Ideo quia pat̄ non ē incarnatus.
pater non ē passus: & ꝑ filium hominis iu
dicat: sicut ipse dixit in euuangl̄io. Pater
n̄ iudicat quenquam: s; omne iudicium de
dit filio. Secutus paulo post: ait. Et dedit
ei potestatem iudicium faciendi: quoniam
filius hominis ē. Secūdm enim qd̄ filius dei ē.
ūbum ē semꝑ cum patre: & quia semꝑ cum
patre: cum patre semꝑ iudicat. Secundum
autem quod filius hominis ē: & iudicat⁹
ē. & iudicaturus ē. Quomodo autem uisus ē
et ab eis qui crediderunt & ab eis qui cruci
fixerunt: quando ē iudicatus: sic uidebit̄
cum cepit esse iudex: & ab eis quos dampna
bit: & ab eis quos coronabit. Visionem autem
illam diuinitatis quam ꝓmisit dilectoribus
suis quando ait. qui diligit me diligetur
a patre meo: & qui diligit me mandata mea
custodit. & ego diligam eum & ostendam
me ipsum illi: iam impij non uidebunt. Ista
demonstratio: quodammodo familiaris ē.
Suis illam seruat: non illam ostendet
impijs. Qualis ē ipsa uisio: Qualis xp̄s:
Equalis patri. Qualis est xp̄c: In principio
erat ūbum: & ūbum erat apud deum: &
deus erat ūbum. Huic uisioni suspiramus
m̄ & gemimus: quamdiu ꝑegrini sum⁹. Huic
uisioni in fine reddemur: hanc uisionem
m̄ in enigmate uidemus. Si enim in enig
mate uidemus inclinemus in parabolam au
rem nr̄am: & sic apiamus in psalterio ꝓposi
tionem nr̄am. Audiamus quod dicim⁹: faci
am⁹ qd̄ p̄cipimus. Et q̄d dix̄: Ut q̄d timebo i die
mala: Iniq̄tas calcanei mei circūdab̄ me. Cep̄ obscuri⁹.
Ut q̄d timebo inq̄t i die mala: Iniquitas calcanei
mei circumdabit me. Magis ḡ debet timere:
si iniquitas calcanei eius circumdabit eum.
Non inquit timeat homo quod non habet in
potestate deuitare. Verbi gr̄a. Qui timet mor
tem: quid facturus est ut non moriatur:
Dicat m̄ qua euadat: quod debet adam:
qui natus ē ex adam. S; cogitet ut qui nat⁹
ē ex adam & secutus ē xp̄m: quia oportet
eum soluere quod debet adam: & consequi
quod promisit xp̄c. Qui ḡ timet mortem:
non ē qua euadat. Qui autem timet dampna
tionem quam audient impij. ite in ignem
ēternum: est qua euadat. Non ḡ timeat. Ut
quid enim timeat: Iniquitas calcanei ipsius
illum circumdatura ē. Si ḡ uitet iniquitatē
calcanei sui. & ambulet ꝑ uias dei: n̄ ꝑuenit
ad diem malum. Dies mala. dies nouissima:
non illi erit mala. Et
enim dies nouissima mala erit quibusdam:
bona erit quibusdam. Numquid mala erit eis
quib; dicetur: uenite benedicti patris mei
ꝑcipite regnum: S; mala erit illis q̄b; dicetur:
ite in ignem ēternum. Quod si iniquitas calca
nei sui circumdabit eum: ut quid ḡ timet
in die mala: Modo cum uiuunt: proui
deant sibi. Tollant iniquitatem a calcaneo
suo: ambulent illam uiam. ambulent ꝑ
uiam de qua dixit ipse. ego sū uia & ueri
tas & uita: & non timeant in die mala
quia dat illis securitatem qui factus ē uia.
Ut quid timebo in die mala: Iniquitas cal
canei mei circumdabit me. Ergo uitet
iniquitatem calcanei sui. In calcaneo quisq;
labitur. Intendat caritas uēra. A deo quid
dictum est serpenti: Ipsa tuum obseruabit
caput: & tu eius obseruabis calcaneum.
Diabolus calcaneum tuum obseruat. q̄ndo
labaris: ut decipiat te. Ille obseruat calca
neum tuum: tu obserua caput eius. Qd̄
ē caput ipsius: Initium male suggestio
nis. Quando incipit mala suggerere. tunc
repelle: antequam surgat delectatio &
sequatur assensio: & tunc uitabis caput

eius: & n̄ app̄hendet ille calcaneum tuum.
Quare autem hoc eue dixit? Quia ꝑ carnem
labitur homo. Eua nob̄ interior caro n̄ra est.
Qui diligit inquit yxorem suam: se ipsum
diligit. Quid ē se ipsum? Sequitur & dicit.
Nemo enim carnem suam unquam odio ha
buit: s; nutrit & fouet eam. Quia ḡ quom̄
illum hominem adam ꝑ euam supplantauit:
sic diabolus ꝑ carnem nos uult supplantare:
p̄ceptum ē eue ut obseruet caput diaboli.
quia diabolus calcaneum ipsius obseruat. Si
ḡ iniquitas calcanei circumdabit nos. ut
quid timebimus in die mala: cum habeam⁹
in potestate ut non faciamus iniquitatem &
non erit quod nos circumdet: & gaudebim⁹
in die nouissima non plangemus? Qui sunt
autem quos circumdabit iniquitas calcanei?
Qui confidunt in uirtute sua: & in habun
dantia diuitiarum suarum gloriantur.
Ergo uitabo ista: &
non iniquitas calcanei mei circumdabit
me. Quid ē uitare ista? Ut non confidam⁹
in uirtute n̄ra: non gloriemur in habun
dantia diuitiarum n̄rarum: s; gloriemur
in eo qui nob̄ promisit humilib; altitudi
nem. & minatus ē elatis dampnationem.
et non nos iniquitas calcanei circumdabit.
Qui confidunt in uirtute sua: & in habun
dantia diuitiarum suarum gloriantur. Sunt
qui p̄sumunt in amicis suis. Alij p̄sumunt
in uirtute sua: alij in diuitijs. Ista est pre
sumptio generis humani: non p̄sumentis
in d̄o. Dixit de uirtute: dixit de diuitijs.
dicit de amicis. Frater non redimet: redi
met homo? Expectas ut homo te redimat
ab ira uentura? Si te frat̄ non redimet: ho
mo te redempturus est? Quis ē frat̄ qui si n̄
redemerit: nullus homo redempturus est?
Qui post resurrectionem dixit: uade dic
fratrib; meis. Frater n̄r uoluit esse: & cum
d̄o dicimus pater n̄r: hoc manifestatur
in nob̄. Qui enim d̄o dicit pater n̄r: xp̄o
dicit frat̄. Ergo qui patrem d̄m & xp̄m
fratrem h̄t: non timeat in die mala: non
eum circumdabit iniquitas calcanei eius:

quia non p̄sumit de uirtute sua. nec in habun
dantia diuitiarum suarum gloriatur: nec de
amicis suis potentib; se iactat. In illo ḡ p̄sumat q̄
ꝓp̄t illū mortuus ē. ut ille non in sempiternum
moreretur: qui ꝓp̄t illum humiliatus ē. ut ille
exaltaretur: qui quesiuit impium ut a fideli
quereretur. Ergo si ipse non redimet: homo
redempturus ē? Aliquis homo redimet: si filius
hominis non redimet? Si xp̄c non redimet:
adam redimet? Frater non redimet: redimet
homo? Non dabit d̄o dep̄cationem suam: &
p̄cium redemptionis anime sue. Ille confidit
in uirtute sue & in habundantia diuiciarum
suarum gloriatur. qui non dabit deo depre
cationem suam: id ē placationem qua placet
d̄m ꝓ peccatis: nec p̄cium redemptionis ani
me sue qui p̄sumit de uirtute sua & de amicis
et de diuitijs suis. Qui sunt autem qui dant
p̄cium redemptionis anime sue? Quib; d̄ns
ait. Facite uob̄ amicos de mammona iniquita
tis: ut & ipsi recipiant uos in et̄na tab̄nacula.
Illi dant p̄cium redemptionis anime sue.
qui non cessant elemosinas facere. Ideo illos q̄s
monet ꝑ timotheum apl̄s: noluit ēē sup̄bos.
ne in habundantia diuiciarum suarum glo
riarentur. Deinde quod possidebant noluit
apud illos ueterascere: s; aliquid ex eo fieri.
ut esset p̄cium redemptionis anime eorum.
Ait enim. Diuitib; huius seculi p̄cipe non
sup̄be sape: neq; sp̄are in incerto diuiciarum.
s; in deo uiuo qui p̄stat nob̄ omnia habun
danter ad fruendum. & quasi dicerent
quid ḡ facturi sumus de diuicijs n̄ris: diuites
sint inquit op̄ib; bonis. facile t̄buant com
municent: & non illud ꝑdituri sunt. Unde
scimus? Audi quid sequitur. Thesaurizent
sibi fundamentum bonum in futurum: ut
app̄hendant ueram uitam: sic dabunt pre
cium redemptionis anime sue. & dominus
hoc monet: facite uob̄ sacellos non ueteras
centes. thesaurum non deficientem in cel̄.
quo fur non accedit neq; tinea corrumpit.
Noluit deus ut ꝑdas diuicias tuas: s; ut
locum illis mutes. Consilium tibi dedit.
Intelligat caritas u̅ra. Modo si amicus

tuus intraret in domum tuam & inueniret
te in loco humido frumenta posuisse: qui for
te sciret naturam corruptionis frumentorum
quam tu nescires daret tibi huiusmodi consi
lium dicens. Frater perdes quod cum magno la
bore collegisti. In loco humido posuisti: pau
cis diebus ista putrescunt. Et quid facio fra
ter? Leua in superiora. Audires amicum sug
gerentem ut frumenta leuares de inferiori
bus in superiora: & non audis xpm monentem
ut thesaurum tuum leues de terra in celum.
ubi non hoc tibi reddatur quod seruas. sed serues
terram accipias celum. serues mortalia acci
pias sempiterna: fenereris xpm. Accipiat in
terra parua: ut reddat tibi in celo multa.
Verumptamen illi quos circundabit iniquitas
calcanei sui. qui confidunt in uirtute sua. &
in habundantia diuitiarum suarum gloriantur.
et de amicis hominibus nichil ualentibus prestare
presumunt: non dabunt deo deprecationem suam:
nec precium redemptionis anime sue. Et
quid dixit de tali homine? Et laborabit in eter
num: & uiuet in finem. Labor eius sine fine
erit: uita ipsius habebit finem. Quare hoc
dixit: & uiuet in finem? Vitam quippe non
ponunt isti: nisi in delicias cotidianas. Adeo
multi inopes & pauperes nostri parum firmi. &
non intuentes quid illis promittat deus pro istis
laboribus: cum uiderint diuites in epulis coti
dianis. in splendore & nitore auri & argen
ti quid dicunt? Soli sunt isti: isti uere ui
uunt. Dicitur. iam non dicatur: & mone
mus ut & si dici habet: uel a paucioribus di
catur: quam dicetur si non moneremus.
Nam nec nos presumimus ista dicere. ut non di
cantur: sed uel a paucioribus dicantur. Nam
dicentur: usque in finem seculi. Parum est.
quia dicit eum uiuere. Adiungit etiam &
dicit. Putas eum tot annis solum uiuere.
Viuat: finietur uita ipsius: quia non dat
precium redemptionis anime sue. Finietur uita:
labor non finitur. Laborabit in eternum: &
uiuet in finem. Quomodo uiuet in finem.
Quomodo uiuebat ille qui induebatur purpu
ra & bysso: & epulabatur cotidie splendide:

et iacentem ulcerosum ante ianuam cuius
ulcera canes lingebant: & desiderantem mi
cas que cadebant de mensa eius: superbus & ti
midus contempnebat. Quid profuerunt illi ille
diuicie? Mutauerunt uices ambo. Ille aia
nua diuitis sublatus est ad sinum abrahe: ille
ab epulis splendidis missus est in ignem. Ille re
quiescebat: ille ardebat. Saciabatur ille:
sitiebat ille. Ille laborauerat in finem ui
uebat in eternum: ille uixerat in finem: la
borabat in eternum. Et quid profuit diuiti qui
quesiuit apud inferos in tormentis positus.
stillari sibi guttam aque in linguam suam
de digito lazari dicens: quoniam ardeo hic in hac
flamma? Non illi concessum est. Sic desi
derauit guttam de digito: quomodo ille micas
diuitis de mensa. Sed illius labor finitus est:
et illius uita finita est. Labor huius in eter
num: uita illius in eternum. Non hic ha
bemus uitam qui forte hic laboramus in
terram: & non ibi sic erimus. Erit enim uita
nostra xpc in eternum postea. Illi autem qui
hic uolunt habere uitam laborabunt in
eternum: & uiuent in finem. Quoniam non uide
bit interitum: cum uiderit sapientes mo
rientes. Iste qui laborabit in eternum. & ui
uet in finem. non uidebit interitum: cum uiderit
sapientes morientes? Quid est hoc? Non
intelliget quid sit interitus: quando uiderit sa
pientes morientes. Dicet enim sibi. Iste qui
sapiens erat. & cum sapientia inhabitat &
cum pietate deum coluit: numquid non est
mortuus? Faciam ergo mihi bene cum uiuo.
Nam si aliquid possent qui aliud sapiunt:
non morerentur. Videt illum mori: & non
uidet que sit mors. Non uidebit interitum
cum uiderit sapientes morientes. Quomodo iu
dei uiderunt xpm pendentem in cruce &
contempserunt dicentes: iste si filius dei esset
descenderet de cruce: non uidentes quid
sit interitus. Si uiderent quid sit interitus: se
uiderent. Ille moriebatur temporaliter
ut reuiuisceret in eternum: illi uiuebant tem
poraliter: ut morerentur in eternum. Sed quia
illum uidebant morientem: non uidebant

intitum: id ē non intelligebant quis esset
uerus intitus. Quid dicunt etiam in sapien-
tiam. Morte turpissima condempnemus
eum. Erit enim respectus ex sermonib; illi⁹.
Si enim uere filius dei ē: liberabit illum de
manib; contrariorum. Non pmittet mori filium
suum: si uere filius ipsius ē. Atubi uiderūt
illum in cruce: insultantes ei illo n̄ descenden-
te de cruce dixerunt. Vere homo fuit. Dic-
tum ē hoc. & utiq; poterat descendē de cruce:
qui potuit de sepulchro resurgere. S; do-
cuit nos ferre insultantes: docuit nos aduersus
linguas hominum esse patientes: bibere m̄
calicem amaritudinis: & postea accipe sem-
piternam salutem. Bibe eger amarum calicem.
ut sanus sis. cuius non sunt sana uiscera.
Noli trepidare: quia ne trepidares p̄or bibit
medicus: id ē passionis amaritudinem bibit
p̄or dominus. Bibit qui peccatum n̄ habebat.
qui quod in eo sanaretur non habebat. Bibe
donec transeat amaritudo huius seculi: &
ueniat seculum ubi nullum scandalum:
nulla ira nulla tabes: nulla amaritudo
nulla febris: nullus dolus nulle inimici-
tie: nulla senectus. nulla mors. nulla
contentio. Labora hic: uenturus ad finē.
Labora: ne cum non uis hic laborare. ue-
nias ad fontem uite & numquam uenias
ad finem laborum: qm̄ non uidebit inte-
ritum cum uidit sapientes morientes. Si-
mul imprudens & insipiens p̄ibunt. Quis
ē imprudens? Qui non sibi prospicit
in futurum. Quis ē insipiens? Qui non
intelligit in quo malo sit. Tu u̅ intellige
in quo malo sis m̄: & prospice ut in bo-
nis sis in posterum. Intelligendo in quo
malo sis: non eris insipiens. Prospiciendo
t̄ in futurum: non eris imprudens. Quis
est qui sibi prospicit? Seruus ille cui de-
dit dominus ipsius quod erogaret: & p⁹ ea
dixit ei. Non m̄ potes agere: redde ratio-
nem actus tui. & ille. Quid facio? Fodere
non possum: mendicare confundor. S; de
re domini sui fecit sibi amicos: qui illum
recipent: cum de actu p̄icētur. & ille fraudē
fecit domino suo: ut comparet sibi ami-
cos qui illum suscipent: tu noli timere
ne fraudem facias. ipse dominus hortatur
ut facias. Ipse t̄ dicit. Fac t̄ amicos de mam-
mona iniquitatis. Fortassis ea que adquisisti
de iniquitate adquisisti: aut fortasse ea ipsa
ē iniquitas. quia tu habes & alt̄ non habet:
tu habundas: & alt̄ eget. De ista mammona
iniquitatis: de diuiciis istis quas iniqui uo-
cant diuicias fac t̄ amicos: & prudens eris.
Comparas t̄ regnum dī: non fraudaris ani-
me tue. Modo enim uideris p̄dere. Nunq̄d
p̄des in thesauro xp̄i ponens? Nam pueri
frs unde sibi emant nescio quid. simul inue-
niunt nummos: & ponunt in thesaurario.
et non apient n̄ postea. Numquid quia non
uident quod colligunt: ideo p̄diderunt?
Noli timere. Ponent pueri in thesaurario
et securi sunt. pones tu in manu xp̄i & ti-
mes? Esto prudens: & prospice tibi in pos-
terum in celo. Esto g̅ prudens: imitare
formicam: sicut dicit scriptura. Reconde
in estate: ne esurias in hyeme. Hyemps est.
nouissimus dies tribulationis. Hyemps est.
dies scandalorum & amaritudinis. Collige
hic: quod t̄ prosit in posterum. Si ita n̄
facis: simul imprudens & insipiens p̄ibis.
S; mortuus est ille diues: & tale funus illi
factum est. Ecce quo se conuerterunt homines
Non attendunt quam malam uitam habuit
cum uiueret: s; quam pompam cum mo-
reretur. O felix quem tanti plangunt. Ita u̅
hic uixit: ut pauci plangant. Om̄s enim
deberent plangere: tam male uiuentem.
S; pompa ē funeris. Excipitur sepulchro
p̄cioso: inuoluitur p̄ciosis uestibus: sepelit̄
unguentis & aromatibus. Deinde memo-
riam qualem habet? Marmoratam. Viuit̄
in ipsa memoria ille: ubi mortuus est.
Homines ista putantes bona aberrauerunt
adeo: nec quesierunt uera & decepti sunt
a falsis: ideo uide quid sequitur. Ille qui n̄
dedit p̄cium redemptionis anime sue: qui
non intellexit intitum. quia uidit sapien-
tes morientes. factus ē imprudens & insi-

piens: ut simul periret. Et quomodo peribunt:
qui derelinquent alienis diuitias suas.
Simul imprudens & insipiens peribunt.
Attendite fratres. Et relinquent alienis
diuicias suas. Quasi eos posuit in maledic
to: qui cum mortui fuerint alieni pos
sidebunt res ipsorum. Ergo felices illi qui
relinquunt filios in possessione sua: quibus
sui succedunt. Habuit filios: non est mortuus.
Quid filij ipsius faciunt? & ipsi seruant
quod eis reliquerunt parentes sui. Parum est
quia seruant: & augent. Quibus? Et ipsi
seruant filijs suis. Illi filijs & illi filijs: & tercij
filijs. Quid xpo? Quid anime tue? Omnia
filijs. Sed inter filios suos quos habent in terra.
computent unum fratrem: quem habent
in celo. Cui totum dare debebant: uel di
uidant cum illo. Sed tamen ait mihi aliquis.
Ecce quos maledictos dixit scriptura. quos
dixit perire: & relinquere alienis diuicias suas.
Ille autem beatus: qui suis relinquit. Ego
discucio sensum istum: quia inclinabo
in parabolam aurem meam: & uideo non
frustra sic loqui scripturam. Video enim
multos iniquos mori: quibus successores
sunt filij: nec potuit sic loqui scriptura ista:
ut separaret eos a miseria: quorum uitam
improbat. Et quid putatis intelligere
fratres. nisi quia omnes tales alienis relinquunt
diuicias suas? Quomodo alieni sunt filij.
Filij iniquorum: filij alieni sunt. Nam in
uenimus quendam extraneum propinquum
factum: quia profuit. Sic quisquis tuorum
tibi nichil prodest: alienus est. Ubi inuenimus
nescio quem exterum propinquum factum:
quia profuit? In euuangelio. Jacebat qui
dam uulneratus a latronibus. Dominus autem
dixerat cuidam. Diliges proximum tuum:
tamquam te ipsum. & ille respondebat: & quis
est mihi proximus? Et narrauit dominus.
Homo quidam descendebat ab ierusalem in ieri
cho. & incidit in latrones: qui eum uulnera
uerunt: & semiuiuum in uia reliquerunt.
Transierunt propinqui. Judeus enim erat.
Ideo de ierusalem descendebat in iericho. Tran
sijt sacerdos: & preterijt. Transijt leuites:
et preterijt etiam ipse. Transijt quidam
samaritanus. Samaritanus nescio quis erat
extraneus. Ipse ad illum accessit: & inspe
xit miseriam eius: & misericordia motus cura
uit uulnera eius. Leuauit in iumentum:
et duxit in stabulum: commendauit sta
bulario. Quia in misterio dicta sunt. & ad
discutiendum nunc prolixiora uidentur:
tamen propter quod proposui fratres: ait dominus.
Quis est illorum illi sauciato proximus? Res
pondit ille. Credo: qui cum illo fecit misericordiam. Vade
inquit: & tu fac similiter. Cui misericordiam facis: pro
ximus tibi est. Si ergo extraneus samaritaneus
faciendo misericordiam & subueniendo proxi
mus factus est. quicumque tibi in tribulatione
subuenire non possunt: alieni a te facti
sunt. Jam attendamus illos diuites qui
male uixerunt: qui superbe egerunt. Mor
tui sunt & reliquerunt non dico extraneis:
sed filijs suis reliquerunt suas diuicias: & fi
lij ipsorum uiam parentum suorum se
quuntur. Sicut illi superbi & isti. sicut illi
rapaces ita & isti: ut illi auari ita & isti:
alieni ab illis sunt. Nam ut noueritis quia
alieni sunt. subuenirent illi diuiti qui arde
bat in flamma: successores diuitiarum
ipsius. Sed forte non habuit qui illi succe
derent: & alieni possederunt diuitias
ipsius. Inuenimus in ipso euuangelio.
quia habuit. Ait enim. Habeo quinque fratres.
Et fratres ipsius subuenire illi ardenti in
flamma non potuerunt. Quid tibi dicerent diues?
Habeo quinque fratres: sed unum fratrem michi
amicum non feci: quia iacebat ante ia
nuam. Illi mihi fratres subuenire non possunt:
qui possident diuicias meas. Alieni a me
facti sunt. Videtis quia omnes qui male
uiuunt: alienis relinquunt diuicias suas.
Sed plane prestant illis ipsi alieni: qui uo
cantur sui. Audite quid illis prestant.
Attendite quomodo irrideantur. Simul
imprudens & insipiens peribunt: & relin
quent alienis diuicias suas. Quare dixit
alienis? Quia nichil eis prodesse possunt.

Et tamen in quo sibi uidentur prodesse?
Et sepulchra eorum. domus illorum in
eternum. Jam quia ista instructa sunt sepul
chra: domus sunt sepulchra. Nam plerumque
audis diuitem dicentem. Habeo marmora
tam domum: quam relicturus sum et
non cogito in eternam domum ubi semper ero?
Quando cogitat sibi memoriam marmora
tam: aut exculptam facere quasi de domo
eterna cogitat: quasi ibi maneat ille diues.
Si ibi maneret: non arderet apud inferos.
Ubi maneat spiritus male agentis: non ubi po
natur corpus mortale cogitandum est. Sed
domus eorum sepulchra eorum in eternum. Ta
bernacula eorum in generatione & generatio
ne. Tabernacula in quibus temporaliter manserunt:
domus in quibus quasi in eternum manebunt.
id est sepulchra. Tabernacula ergo suis dimit
tunt ubi manebant cum uiuerent: tran
seunt quasi ad domos eternas ad sepulchra.
Quid illi prosunt tabernacula eorum: in ge
neratione & generatione? Nam generatio
et generatio puta filii sunt: nepotes eorum
et pronepotes. Quid faciunt? Quid prosunt
tabernacula eorum? Quid? Audi. Inuocabunt
nomina eorum: in terra ipsorum. Quid est hoc?
Tollunt panem & uinum ad sepulchra: et
inuocabunt ibi nomina mortuorum. Putas
quantum uocatum est nomen illius diuitis
postea: quando inebriabant se homines
in memoria ipsius: nec descendebat una
gutta super linguam ipsius ardentem. Ven
tri suo seruiunt homines: non spiritibus
suorum. Ad spiritus mortuorum non peruenit: nisi
quod secum uiui fecerunt. Si autem uiui
secum non fecerunt: ad mortuos nichil peru
enit. Sed quid faciunt illi? Solum inuoca
bunt nomina eorum: in terris ipsorum. Et
homo cum in honore esset non intellexit:
comparatus est iumentis insensatis. & simi
lis factus est illis. Quomodo insultatum est
hominibus qui non intellexerunt quid fa
cerent de diuiciis cum uiuerent: & puta
uerunt se beatos futuros si haberent me
moriam marmoratam quasi eternam domum

et si sui quibus reliquissent substantiam suam
inuocarent nomina eorum in terris ipsorum.
Debuerunt autem contra preparare sibi do
mum eternam in bonis operibus: preparare sibi
uitam immortalem: mittere ante se sumptus.
sequi opera sua: attendere comitem egentem:
dare ei cum quo ambulant: non contemp
nere xpm ante ianuam ulcerosum. qui di
xit. Cum uni ex minimis meis fecistis: mihi
fecistis. Quia ergo non intellexit homo in ho
nore positus. Quid est in honore positus? Factus
ad imaginem & similitudinem dei. Homo
prelatus est iumentis. Non enim sic fecit deus
hominem quomodo fecit iumentum: sed fecit
deus hominem: cui seruirent iumenta.
Numquid eius uiribus: & non intellectui?
Ille autem non intellexit. Et qui factus erat
ad imaginem dei: comparatus est iumentis
insensatis: & similis factus est illis. Unde alibi
dicit. Nolite esse sicut equus & mulus: qui
bus non est intellectus. Hec uia ipsorum
scandalum ipsis. Ipsis sit scandalum: non
tibi. Quando autem erit & tibi? Si putes quod
beati sint tales. Intelligas quia non sunt
beati. Ipsis erit scandalum uia ipsorum
non xpo: non corpori eius: non membris
eius. & postea in ore suo benedicent. Quid
est postea in ore suo benedicent? Cum facti
fuerint tales ut non querant nisi bona tempo
ralia fiunt hypocrite: & quando benedicunt
deum: labiis benedicunt dominum non corde.
Tales facti christiani quando illis laudatur uita
eterna: & dicitur illis contemptores diuiciarum
esse debere in nomine xpi: torquentur in
corde suo. & si non audent in facie non
erubescant coram hominibus aut ne cor
ripiantur: in corde id faciunt et con
tempnunt. & remanet illis in ore bene
dictio: & in corde maledictio: et postea in
ore suo benedicent. Longum est: ut psalmum fi
niamus. Sufficiat caritati uestre
quod audistis interim hodie: cras
quod domino placuerit audietis:
esterno Item de eodem psalmo.
die cepto psalmo terminus

debebatur: sicut meminit caritas uera. Pue
neramus autem usque ad istum uersum. ubi
designat spc dei homines non attendentes
nisi ad presentia secularia terrena: & in posterum
post hanc uitam nichil cogitantes. neque ullam
felicitatem esse arbitrantes. nisi diuicias & huius
seculi honores & transitoriam uirtutem. post
obitum autem suum non attendentes. nisi
quemadmodum eis procurentur funera pom
posa. & sepeliantur in monumentis ope
mirabili extructis: & inuocentur nomina
eorum in terris ipsorum a domibus eorum: non
autem sibi comparant ubi sit spc post hanc
uitam. stulti non contremiscentes uocem
xpi dicentis: stulte hac nocte aufertur a te
anima tua que preparasti cuius erunt: nec
attendentes post epulas cotidianas splen
didas. & purpuram & byssum. diuitem
dampnatum ad tormenta in infernum: &
post labores & ulcera & famem. pauperem re
quiescentem in sinu abrahe: ista non curantes:
sed attendentes ad id quod presens est: & post
hanc mortem non prouidentes nisi quem
admodum nomen eorum quod reprobatur in
celo inuocetur in terra. Describens ergo tales spc
sanctus: ait: Hec uia illorum scandalum
ipsis: & postea in ore suo benedicent. Sicut
dicit dominus ihc de quibusdam. qui primo
accedunt ad fidem mundati uerbo dei. & exor
cismis in nomine xpi. ut accipiant gratiam
dei ut baptizentur: & postea redeuntes ad pei
ora mala quam antea commiserant: fient
illis inquit posteriora deteriora prioribus. Hoc
petrus apls dicit. Dominus autem: et
erunt posteriora inquit illius hominis pei
ora quam erant priora. Quare? Quia primo
uel apertus paganus erat: postea palliatur nomi
ne xpiano sub uelamine religionis occultus ma
lus: & erit deterior quia occultus est sicut
ait. & postea in ore suo benedicent. Id est
nomen dei & nomen xpi. audis in labiis: in
corde non inuenis. De quibus dictum est. Po
pulus iste labiis me honorat: cor autem
eorum longe est a me. Huc usque ergo psalmus tra
ctatus erat. Deinde incipiuntur uersus ho

die discutiendi: atque tractandi. Sicut
oues in inferno posite: mors pastor est eis.
Quibus? Illis quorum uia scandalum illis.
Quibus? Illis qui presentia sola attendunt:
dum futura non cogitant. Illis qui uitam
non putant: nisi istam que mors dicenda est.
Non ergo immerito tamquam oues in inferno:
mortem habent pastorem. Quid est mortem habent
pastorem? Mors enim aliqua res. aut aliqua
potestas est? Mors nempe ista: separatio est
anime a corpore. Mors equidem quam ti
ment homines: separatio est anime a corpore.
mors autem uera quam non timent ho
mines separatio est anime a deo. Et plerumque
cum timent homines istam que separat
animam a corpore: incidunt in illam ubi ani
ma separatur a deo. Hec est ergo mors. Quomodo autem
mors pastor est istis? Si uita xpc est: mors
diabolus. Habemus autem multis locis
in scriptura. quia uita est xpc. Mors autem est dia
bolus. non quia ipse mors est: sed quia per illum
mors. Siue enim illa in quam in lapsus est adam
que ipsius persuasione homini propinata est. siue ista
in qua separatur anima a corpore. ipsum habet
auctorem. qui primo per superbiam cadens inuidit
stanti. & morte inuisibili deiecit stantem: ut etiam
morte uisibili perderet. Ad eum pertinentes: pasto
rem mortem habent. Nos autem qui de futura immor
talitate cogitamus: & non sine causa in fronte sig
num crucis xpi portamus. non habemus pastorem
nisi uitam. fidelium pastor uita: infidelium
pastor mors. Si ergo in inferno sunt oues quibus pastor
mors est: in celo sunt oues. quibus pastor uita
est. Quid ergo? Iam in celo sumus? In celo se
cundum fidem. Si enim non in celo:
ubi sursum cor? Si non in celo. unde apls
paulus dicit: nostra enim conuersatio in celis
est? Corpore ambulamus in terra: corde
habitamus in celo. Habitamus ibi si illuc
aliquando aliquid mittimus quod ibi
nos teneat. Nemo enim habitat corde: nisi
unde cogitat. Inde enim cogitat: ubi the
saurizat. Thesaurizauit in terra: cor ipsius
a terra non recedit. Thesaurizauit in celo: cor
ipsius de celo non descendit: domino aperte

dicente. Ubi est thesaurus tuus: illic erit et
cor tuum. Isti ergo quibus mors pastor est uidentur
florere ad tempus: et iusti laborare. Sed quare?
Quia nox est adhuc. Quid est nox est? Non appa-
rent merita iustorum: et quasi nominatur
felicitas impiorum. Tandiu uidetur herba
letior: quamdiu arbor tristior: quamdiu hy-
emps est. Herba enim per hyemem uiget.
Arbor per hymem quasi arida est. Cum sol exi-
erit feruentior tempore estatis: arbor que
per hyemem arida uidebatur repletur foliis:
profert fructus. Herba autem arescit. Uides
honorem arboris: herba arida est. Sic et modo
iusti laborant: antequam ueniat estas. Est
uita in radice: nondum apparet in ramis.
Radix autem nostra caritas est. Et quid ait
apostolus ut sursum debeamus habere radicem
ut uita sit pastor noster: quia habitatio nostra
non debet recedere de celo: quia in hac ter-
ra debemus sicut mortui ambulare. ut
supra uiuentes infra mortui simus: ut non
supra mortui infra uiuamus? Quia ergo non
debet recedere uita nostra et cor nostrum de superni-
s. quid ait apostolus? Mortui enim estis. Et ne ti-
meres: uita uestra abscondita est ait cum xpo
in deo. Ecce ubi est radix nostra. Quando autem
apparebit honor noster: tamquam in foliis
et fructibus? Sequitur et dicit. Cum xpc
apparuerit uita uestra: tunc et uos cum illo
apparebitis in gloria: et erit mane. Nam
modo non est mane. Tumeant modo superbi
et diuites huius seculi: impii bonis insul-
tent: infideles fidelibus et dicant. Quid
uobis prodest quia credidistis? Quid plus
habetis. quia xpm habetis? Respon-
deant fideles: si uere fideles sunt. Nox
est: nondum uidetur quod tenemus. Non
quiescant manus: in bonis operibus. Unde
alibi dicitur. In die tribulationis mee dominum exqui-
siui manibus contra eum nocte: et non sum
deceptus. Apparebit labor noster mane. et erit
fructus mane: ut illi qui modo laborant postea
dominentur. et illi qui modo se iactant et super-
biunt: postea subiciantur. Quid enim sequitur? Sicut
oues in inferno posite sunt: mors pastor est

eis. Et dominabuntur eis recti mane.
Puto iam planum istum esse uersum: quia
preloquuti sumus: dominabuntur eis recti
mane. Tolera noctem: desidera mane. Ne
putes quia nox habet uitam: et mane non habet
uitam. Ergo qui dormit uiuit: et qui sur-
git non uiuit? Nonne qui dormit. morti
similior est? Et qui sunt qui dormiunt. Quos
excitat apostolus paulus: si tamen uelint eui-
gilare. Quibusdam enim dicit. Surge qui
dormis. et exurge a mortuis: et illumina-
bit te xpc. Qui ergo illuminantur a xpo iam
uigilant: sed nondum apparet fructus uigi-
liarum. Mane apparebit: id est cum seculi
huius incerta transierint. Ipsa est enim nox.
Nunc tamen enim uidentur quasi tenebre. Fa-
cit male: uiuit. floret. terret: honoratur.
Facit bene: reprehenditur. blasphematur.
accusatur. laborat. terretur: quasi tenebre
sunt. In radice autem est uigor. fructus.
opulentia. uita: nondum est in ramis. Sed ra-
dix non aruit: similis arescenti est. Sed cum
tempus uenit. uestitur honore suo: fecundatur
fructibus suis. Tunc illi de quibus dictum est. ut non
eos zelemus: quid enim ait de illis psalmus: quoniam
sicut fenum cito arescent. et sicut olera prati
cito cadent. cadent cum uidebunt ad dexte-
ram sanctos. quibus laborantibus insultabant:
et dicent inter se penitenciam agentes. Sed pe-
nitenciam seram et infructuosam. Qui noluerunt
modo agere fructuosam: agent tunc infruc-
tuosam. Quid ergo dicunt iam in penitencia
infructuosa? Hii sunt quos aliquando in ri-
sum habuimus: et in similitudinem impro-
perii. Uerba dico libri de sapientia: cognos-
cunt qui ea solent audire. Uerba enim malorum
futura quando uidebunt iudicem. etiam omnes
fideles ad dexteram eius: et omnes sanctos eius
cum illo iudicantes: hoc habent dicere. Uba
ipsorum dixit scriptura. Hii sunt quos aliquando
habuimus in derisum: et in similitudinem impro-
perii. Nos insensati uitam illorum estimaba-
mus insaniam. Cum enim ceperit deo quisque
uiuere. mundum contempnere. iniurias suas
nolle ulcisci: nolle hic diuitias. non hic querere.

felicitatem terrenam: omnia contempnere.
deum solum cogitare: uiam xpi non deserere.
non solum a paganis dicitur insanis: sed quod
magis dolendum est quia et intus multi dor
miunt et uigilare nolunt: a suis xpianis
audiunt. Quid pateris? fratres mei homini
uiuenti secundum uiam xpi qui dicunt quid
pateris: putamus quid dicit? Horremus iudeos:
quia dixerunt domino ihu xpo demonium
habes: et quando audimus recitari euuan
gelium. tundimus pectora. Sceleratam
rem dixerunt iudei xpo: demonium habes.
Age tu xpiane: quando uideris de corde ho
minis expulsum diabolum et inhabitare
xpm: et dicis quid pateris: demonium tibi
uidetur habere. Dictum est et de ipso domino
quod insaniret: quando loquebatur uerba
que illi non capent. Dictum est insanit
demonium habet: et tamen aliqui euigilabant
a somno et dicebant. Non sunt ista uerba
demonium habentis. Sic et modo fratres quam
diu ista uerba audiunt et gentes. et qui inha
bitant orbem terrigene et filij hominum et
diues et pauper. idem qui pertinent ad adam
et qui pertinent ad xpm: alij dicunt de
monium habet: alij dicunt non sunt uerba
ista demonium habentis. Alij enim tenent
uiam seculi et ista ad tempus audiunt: alij
non frustra audiunt sed faciunt quod dictum
auribus percipite qui inhabitatis orbem. Et
cum agunt ista: incertus est fructus. Sed qui
male agunt. et uiam seculi eligunt.
mors pastor est eis. Qui autem eligunt uiam
dei: uita pastor est eis. Ueniet ipsa uita iudi
catura et dampnatura cum pastore suo eos
quibus dicetur: ite in ignem eternum: qui
preparatus est diabolo et angelis eius. Illi autem
quibus insultatum est. et qui irrisi sunt
quia credebant: audient ab ipsa uita quam
habent pastorem. Uenite benedicti patris mei:
percipite regnum quod uobis paratum est ab
origine mundi. Dominabuntur ergo eis recti:
non modo sed mane. Nemo dicat. Quare sum xpia
nus improperium iniquis? Noli festinare:
dominabis: sed mane. Et auxilium eorum

ueterescet in inferno a gloria eorum. Modo
habent gloriam: in inferno ueterescent. Quod
auxilium eorum? Auxilium de pecunia:
auxilium de amicis: auxilium de uirtute
sua. Sed cum mortuus fuerit homo: in illa die
perient omnes cogitationes eius. Quantum uisus est
gloriam habere inter homines cum uiueret:
tantam uetustatem et corruptionem supplici
orum habebit cum mortuus fuerit apud inferos.
Verumptamen deus redimet animam meam.
Uidete uocem sperantis de futuro. Verumpta
men deus redimet animam meam. Forte uox est
adhuc uolentis liberari de pressura. Nescio quis
in carcere est: et dicit. Deus redimet animam
meam. Nescio quis in cathena: et dicit. Deus
redimet animam meam. Nescio quis periculum
patitur in mari. iactatur fluctibus: et seuien
tibus tempestatibus quid dicit? Deus redimet
animam meam. Liberari uolunt ad istam ui
tam: non est autem ista uox huius. Audi quid
sequitur. Deus redimet animam meam de
manu inferi: cum acceperit me. Hanc redemp
tionem dicit: quam xpc in se ostendit. Des
cendit enim ad inferos: et ascendit in celum.
Quod uidimus in capite: inuenimus in cor
pore. Quod enim credimus in capite: qui
uiderunt ipsi nobis annunciauerunt. et per ip
sos uidemus quia unum corpus omnes sumus.
Sed meliores illi qui uiderunt: nos deteriores
quibus annunciatum est? Non hoc dicit ipsa
uita: ipse pastor noster. Insultat enim cuidam
discipulo suo dubitanti: et cicatrices pal
pare cupienti. Et cum palpasset cicatrices
et exclamasset dicens: dominus meus et deus
meus: uidens dubitantem discipulum. et
intuens totum orbem terrarum crediturum:
quia uidisti ait credidisti: beati qui non ui
dent et credunt. Verumptamen deus redimet a
nimam meam de manu inferi: cum acceperit me.
Hic ergo quid? Labor. pressura. tribulatio. temp
tatio: nichil aliud speres. Et ubi gaudium?
Inspe futura. Nam dixit apostolus. Semper gauden
tes. In tantis tribulationibus semper gaudeamus.
Semper tristes. semper gaudentes: quia ipse dixit.
Quasi tristes: semper autem gaudentes. Tristicia

nr̃a quasi habet: gaudium nr̃m non habet
quasi: quia in spe certa ē. Quare tristicia nr̃a
quasi habet? Quia sicut sompnus transit. et
dominabuntur recti mane. Nouit enim ca
ritas uera: quia q̄sonnium indicat: addit
quasi. Quasi sedebam. quasi loquebar: quasi
prandebam. quasi equitabam: quasi disputa
bam. Totum quasi: quia cum euigilauit. non
inuenit quod uidebat. Quasi thesaurum inue
neram: dicit mendicus. Si quasi non esset.
mendicus non esset. S; quia quasi erat: mendicꝰ
ē. Itaq; m̄ qui ad leticias singulares oculos api
unt & cor claudunt: transit quasi eorum.
et uenit uerum ipsorum. Quasi ipsorum fe
licitas ē seculi: uerum ipsorum pena ē. Nr̃m
autem quasi. quasi tristicia est: gaudium non
est quasi. Non enim ait apl̄s quasi gaudentes
semp autem tristes: aut quasi tristes & quasi
gaudentes: s; ait quasi tristes semp autem
gaudentes. Sicut egem. Et ibi sicut hoc ē q̄si
posuit: multos autem ditantes. Et cum
hoc diceret nichil habebat apl̄s: oīa sua di
miserat: diuicias nullas possidebat. Et quid
secutus ait? Quasi nichil h̄ntes. Et ipsum ni
chil habere apl̄i: quasi erat: & omnia possi
dentes. Ibi non dixit quasi. Quasi egebat.
Non autem quasi s; uere: multos ditabat.
Quasi nichil habebat: non autem quasi s;
omnia possidebat. Vnde uere omnia posside
bat? Q̄m omnium conditori adherebat. Ve
rum tamen deus redimet inquit animam
meam de manu inferi: cum accepit me. Quid
hic agitur? Quid hic uolūt florere? Tu uisu
rus es hominem florentem malum. & forte ti
tubabunt pedes tui: & dicturus es in animo
tuo: deus. ego noui facta huius hominis:
que scelā fecit iste homo: & ecce floret. t̄ret.
dominatur. extollitur: caput illi n̄ dolet.
nich̄ in domo eius diminutum ē: & timebis
quia credidisti. & forte dicit cor tuum. Me
miserum: puto sine causa credidi: deus non
respicit res humanas. Excitat g̊ nos deus. &
quid dicit? Ne timueris cum diues facꝰ fuit
homo. Quare enim timebas? Quia diues
factus fuerat homo. Timebas ne sine causa cre

deres: ne forte pdidisses laborem fidi tue & spē
conuersationis tue. quia forte incurrit tibi lu
chrum cum fraude. & potuisti facere ipsum
lucrum cum fraude diues esse & non laborare?
& attendens quid minatꝰ ē ds. tempasti a frau
de & contempsisti luchrum. Vides alium fecis
se luchrum de fraude & nichil mali pati: & ti
mes esse bonꝰ. Ne timueris ait tibi spiritꝰ dei:
cū diues factus fuerit homo. Oculos non uis
habere. nisi ad p̄sentia: Futura pmisit qui resur
rexit. Pacem in hac t̄ra & req̄em in hac uita: non
pmisit. Omīs homo requiem querit: bonā rem
querit: s; n̄ in regione sua illam querit. Non est
pax in hac uita. In celo nob̄ pmissum ē: quod in
terra querimꝰ. In futuro scl̄o pmissum ē: quod in
isto scl̄o querimus. Ne timeas cum diues factus
fuerit homo. & cū multiplicata fuerit gl̄a do
mus eiꝰ. Quare ne timueris? Q̄m n̄ cū morietur
accipiet omnia. Vides uiuentē: cogita morien
tem. Q̄d hic habeat attendis: quid secum tollat
attende. Quid secum tollit? Multum auri habet
multum argenti habet. multū prediorꝫ manci
piorum: moritur. remanent illa: nescit quib;.
Et si enī dimittit q̄bus uult: non seruat quib;
uult. Multi enī & non sibi dimissa adquisierūt:
& multi sibi dimissa pdiderunt. Remanent e
nī illa omnia: & tulit secum. Quid? forte di
cit aliquis. Illud secum tulit unde inuoluitur:
et quod illi erogatur ad p̄ciosum & marmo
ratum sepulchrum ad instruendam memoriā:
hoc secum tollit. Ego dico: nec hoc. Exhibentur
enim ista non sentienti. Si dormientem & non
uigilantem ornes in lecto. secum illa habet
forte ornamenta: insunt in corpore iacentis:
et forte ille in somnis in pannis se uidet. Q̄d
sentit ei plus ē. quam quod non sentit: quā
quam & illud cum euigilauit non erit: tam̄
dormienti magis illud erat quod in sompnis
uidebat: quam illud quod non sentiebat. Q̄d
ergo fratres dicunt sibi homines: Erogetur
ad mortē meā. Quare dimitto heredes meos
diuites? Multa habebunt de meo: habeam &
ego aliquid de meo in corpore meo. Quid habe
bit corpus mortuū? Quid habebit caro putres
cens? Quid habebit caro non sentiens? Si aliq̄d

habuit diues ille cuius lingua siccauerat: tc̄
habet homo aliquid de suo. Fratres. numquid
sic legimus in euuangelio? quia diues ille cum
sericis & bissinis tegumentis apparebat in
igne? Numquid qualis erat in epulis ad men
sam. tal erat & apud inferos cum sitiret? et
stillam desiderāret aque? Non ibi erant illa
om̄a. Non ḡ secum accipit homo omnia? nec
quod tollit sepultura: tollit secum mortuus.
Vbi enim sensus: ibi homo. Vbi nullus sensus
non ē homo. Iacet uas quod continebat homi
nem: domus que habebat hominem. ~~domus
que habebat hominem~~. Corpus dicam⁹ domū:
spm̄ dicamus habitatorem domus. Spc̄ tor
quetur apud inferos. Quid illi pdest quia
corpus iacet in cinamomis & aromatib; inuo
lutum p̄ciosis linteis? tamquam si dominus
domus mittatur in exilium. & tu ornes pa
rietes ipsius? Ille in exilio eget. fame defi
cit. uix sibi unam cellam inuenit ubi som
num capiat? & tu dicis felix est? Nam or
nata ē domus illius. Quis te non aut iocari?
aut insanire arbitretur? Ornas corpus.
torquetur spc̄. Da aliquid spm̄: & dedisti ali
quid mortuo. S; quid illi dabis? quando unam
guttam desiderauit & non accepit? Hic enim
contempsit mittere ante se aliquid. Quare
contempsit? Quia hec uia illorum scandalū
ē illi. Non putauit uitam n̄ p̄sentem: non
cogitauit nisi quemadmodū p̄ciosis uestib;
obuolutus sepeliretur. Ablata est ab illo ani
ma eius: sicut dominus dicit. Stulte. hac
nocte auferetur anima tua? que p̄parasti cuius
erunt? Et impletum ē in illo: quod iste psal
mus dicit. Ne timueris cum diues factus fuit
homo. & cum multiplicata fuit gloria domus
eius: q̄m non cū morietur accipiet omnia?
neq; simul descendet cum eo gloria domus ei⁹:
q̄m anima eius in uita ipsius benedicetur.
Intendat caritas uīra. Q̄m anima eius in ui
ta ipsius benedicetur. Quamdiu uixit: bene
sibi fecit. Hoc dicunt omnes: s; falso dicunt.
Benedictio ē ab animo benedicentis: non
ab ipsa ueritate. Quid enim dicis tu? Quia
manducauit & bibit. quia fecit qd̄ uoluit?

q̄m splendide epulatus est. ideo secum fecit
bene? Ego dico secum fecit male? non ego di
co s; xp̄c: fecit secum male. Et enim diues
ille quando cotidie epulabatur splendide?
bene secum facere putabatur. Cum autem ce
pit ardē apud inferos? tunc inuentum ē male:
quod putabatur bene. Quod enim manduca
uerat apud supos: hoc digerebat apud inferos.
Iniquitatem dico frs: quam epulabat. Man
ducabat p̄ciosas epulas ore carnis: ore cordis
manducabat iniquitatem. Quod apud supos
ore cordis manducauerat: hoc apud inferos
in illis suppliciis digerebat. Equidem tempo
raliter manducauerat: in eternum male dige
bat. Manducatur ḡ iniquitas: forte aliquis
hoc dicit. Quid ē qd̄ loquitur? Manducatur
iniquitas? Non ego dico: audi scripturam.
Sicut uua acerba dentib; uexatio ē. & fumus
oculis: sic iniquitas utentib; ea. Qui man
ducauit enim iniquitatem? id ē qui libent̄
habuit iniquitatem: non poterit mandu
care iusticiam. Panis enim iusticia ē. Quis ē
panis? Dominus ego sum inquit panis ui
uus qui de celo descendi: ipse ē panis cordis
nr̄i. Quom̄ qui manducat ore corporis uuas
acerbas. obrigescunt & obstupescunt den
tes eius. & minus idoneus fit ad mandu
candum panem? & remanet illi laudare
quod uidet & manducare non posse: sic
et qui iniquitate usus ē. & pastus peccatis
in corde? incipit non posse manducare pa
nem: laudat uerbum dī & non facit. Vnde
non facit? Quia cum cepit facere laborat?
quom̄ sentimus dentes post uuas acerbas.
cum cepimus panem manducare. S; quid
faciunt illi. quib; obstupuerunt dentes?
Temp̄ant se aliquantum ab his acerbis?
et redeunt dentes ad stabilitatem suam: &
incumbunt pani. Sic & nos laudamus iusti
ciam. S; si uolumus manducare iusticiam?
temp̄emus nos ab iniquitatibus: & nascit⁹
in corde non solum delectatio laudandi iusti
ciam. s; etiam facilitas manducandi. Nam
sic dicit xanus. Deus nouit quia delectat
me: s; non possum facere. Quassatos dentes

habet: dui manducauit iniquitatem. Ergo
et iusticia manducatur. Si non manducaret:
non dicet dominus. Beati qui esuriunt &
sitiunt iusticiam. Ergo quoniam anima
illius in uita ipsius benedicetur: & in uita be
nedicetur: in morte torquebitur. Confitebitur
tibi: cum benefeceris ei. Attendite & pasci
mini. Hereat in cordibus uestris: manducate. Vi
dete tales: & nolite esse tales. Cauete talia uerba.
Confitebitur tibi: cum benefeceris ei. Quam multi
sunt xpiani fratres: qui tunc deo gratias agunt.
quando illis accidit luchrum. Hoc est confitebitur
tibi: laudabit te & dicet. Vere quia tu es
deus meus. Liberauit me de carcere: confite
bor illi. Venit illi luchrum: confitetur.
Venit hereditas: confitetur. Patitur damp
num: blasphemat. Qualis filius es qui quando
te pater emendat: tunc tibi displicet: Non
emendaret nisi displicerem: aut si sic displicerem
ut odisset: nollet te emendare. Gratias age
ergo emendatori: ut accipias hereditatem a
deo: qui te emendat. Erudiris: cum emen
daris. Sed multum emendat: quia mag
num est quod habes accipere. Nam si appen
das quod emendaris cum eo quod accepturus
es: inuenies quia nichil est quod emendaris.
Apostolus paulus hoc dicit. Et enim quod ad pre
sens est temporale leue: & tribulationis nostre:
iuxta incredibilem modum eternum glorie
pondus operatur in nobis. Sed quando? Non
respicientibus inquit que uidentur: sed que
non uidentur: non que temporalia sed
que eterna. Que enim uidentur temporalia
sunt: que autem non uidentur eterna sunt.
Et iterum. Non sunt condigne passiones
huius temporis: ad futuram gloriam que
reuelabitur in nobis. Quid est ergo quod pateris?
Sed semper patieris. Concedo. Ex quo natus es
per omnes etates tuas usque ad senectam tuam:
quo usque morieris: quia hoc pateris puta
quod est passus iob. Quod ille passus est aliquot
diebus si aliquis patiatur ab ipsa infantia:
quod pateris transit finitur: quod accep
turus es finem non habebit. Nolo iam eques
penam cum premio. Tempora equa eternitati:

si potes. Confitebitur tibi: cum benefeceris ei.
Nolite esse tales fratres. Videte quia propterea
dicimus hec. Propterea cantamus: propterea tractatur:
propterea subdatur. Nolite facere ista: negocia
uestra uos probent. Aliquando in negocio uestro
auditis uerum: & blasphematis ecclesiam. Blas
phematis quare? Quia xpiani estis. Si sic est:
duco me in partem donati. Paganus uolo
esse. Quare? Quia momordisti panem: &
dolent dentes. Quando uidebas ipsum pa
nem: laudabas. Cepisti manducare & dolent
dentes: hoc est quando audiebas sermonem
dei collaudabas: cum dicitur tibi fac hoc. blasphe
mas. Noli uelle sic. Vel hoc dic. Bonus est pa
nis: sed ego non possum manducare. Nunc
autem oculis uides. laudas: cum ceperis
dentes premere dicis. Malus est panis iste. Et
qualis est ille qui illum fecit? Ita fit ut confi
tearis deum: quando tibi benefacit deus: et
mentiaris quando cantas: benedicam dominum
in omni tempore: semper laus eius in ore meo.
Exigitur de corde tuo: cantatio labiorum
tuorum. Cantasti in ecclesia: benedicam do
minum in omni tempore. Quomodo in omni
tempore? Si in omni tempore luchrum:
in omni tempore benedicis. Si aliquando est
dampnum: non benedicitur sed blasphematur.
Certe quia non benedicis in omni tempore:
certe quia non semper laus eius in ore tuo est:
eris talis qualem modo descripsit. Confitebitur
tibi: cum benefeceris ei. Introibit usque in pro
geniem patrum suorum. Idem imitabitur
patres suos: quia iniqui qui modo sunt non
habent patres uel fratres? Antiqui iniqui: patres
sunt presentium. Et modo qui iniqui sunt. patres sunt
posterorum iniquorum: quo modo patres iustorum
antiqui iusti: patres sunt iustorum qui modo sunt:
et qui modo sunt. patres sunt eorum qui futu
ri erunt. Ostendere uoluit spiritus sanctus quia non est
mala equitas quando ad illum murmuratur:
sed hii ab origine usque ad progeniem patrum.
patrem suum habent. Duos genuit adam:
& in uno iniquitas. in uno iusticia. Iniquitas
in chayn: iusticia in abel. Preualuisse uidetur
iniquitas super iusticiam: quia occidit chayn in

iustus abel iustum in nocte. Numquid
mane? Si dominabuntur recti mane eis.
Veniet mane? & uidebitur ubi sit abel.
et ubi chayn. Sic omnes qui secdm chain.
et sic omnes qui secdm abel: usque in finem
seculi. Introibit usque in progeniem pa
trum eius: usque in eternum non uidebit lu
men. Quia & hic cum esset in tenebris erat.
gaudens falsis bonis? & non amans uera
bona? & ideo hinc ad tartharum ibit.
A tenebris sonniorum: excipient eum te
nebre tormentorum. Ergo usque in eternum
non uidebit lumen. Sed quare hoc? Quod
posuit in medio psalmo: & hoc in finem.
Homo cum in honore esset non intellexit:
comparatus est iumentis insensatis & similis
factus est illis. Uos autem frs considerate uos
homines factos ad imaginem & similitudi
nem dei. Imago dei uitus est: non est in cor
pore. non est in auribus istis quas uidetis? &
oculis & naribus. & palato. & manibus. & pe
dibus? sed est facta mens ubi est intellectus?
ubi mens. ubi ratio inuestigande ueritatis.
ubi est fides. ubi est spes uera. ubi est caritas uera.
ibi habet deus imaginem suam? ut ubi in
telligitis & uidetis quia ista transeunt.
quia sic dixit in alio psalmo. Quanquam
in imaginem dei ambulet homo: tamen
uane conturbatur. Thesaurizat. & nescit
cui congregabit ea. Non turbemini quia
qualiacumque sunt ista. transitura sunt: si
homines estis in honore positi & intelligitis.
Nam si homines in honore positi non intelli
gitis? comparamini iumentis insensatis: et
similes efficimini illis.

Psalmus quadragesimus nonus. Psalmus asaph.

Quantum nobis ualeat sermo
dei ad correptionem uite
nre & ad speranda premia
eius. penasque metuendas?
unusquisque in se metiatur: & conscientiam
suam ante oculos eius sine dolo ponat? nec
sibi blandiatur in tanto periculo: quam et
ipse dominus nr uidetis quia nulli blanditur.
Et si consolatur nos promittendo bona sua.
et confirmando spem nram? male uiuen
tibus tamen & contempnentibus uerbum suum:
omnino non parcit. Interroget se unusquisque
quomodo est cum tempus est & uideat ubi sit.
et aut perseueret in bono: aut mutetur a
malo. Sicut enim dicit in hoc psalmo? non
quicumque homo aut quicumque angelus.
sed deus deorum dominus locutus est. Loquen
do autem quid egit? Uocauit terram:
a solis ortu usque ad occasum. Qui uocauit ter
ram a solis ortu usque ad occasum? Dominus nr
et saluator ihc xpc? uerbum caro factum:
ut habitaret in nobis. Dominus ergo noster
ihc xpc deus deorum est. quia per ipsum
facta sunt omnia: & sine ipso factum est
nichil. Verbum deus. Si deus est: utique
deus deorum est. Utrum autem sit deus.
euuangelium respondet. In principio erat
uerbum? & uerbum erat apud deum: & ds
erat uerbum. Et si omnia per ipsum facta
sunt sicut consequenter dicit? & dii qui
facti sunt: per ipsum facti sunt. Unus enim
deus non factus: & uere deus ipse solus.
Ipse autem solus deus. pater. & filius. et
spc sanctus: unus deus. Dii ergo quorum ds
est uerus deus. qui sunt. aut ubi sunt? Di
cit alius psalmus. Deus stetit in synagoga
deorum: in medio autem deos discernit.
Adhuc nescimus. ne forte dii aliqui in celo
congregati sunt: & in eorum congregatione
hoc est enim in synagoga stetit ds discernere
illos. Videte in eodem psalmo quibus dicat. Ego
dixi dii estis: & filii excelsi omnes. Uos autem
ut homines moriemini: & sicut unus ex principi
bus cadetis. Manifestum est ergo quod homines
dixit deos ex gra sua dificatos: non de substan
tia sua natos. Ille enim iustificat qui per se ipsum
non ex alio iustus est: & ipse deificat qui per se ip
sum non alterius participatione ds est. Qui
autem iustificat ipse dificat: quia iustifican
do filios di facit. Dedit enim eis potestatem filios
dei fieri. Si filii dei facti sumus. & dii facti
sumus: sed hoc gre est adoptantis. non nature
generantis. Unicus enim di filius deus. & ds

unus cum patre. dominus et saluator nr̄
ihc xp̄c. a principio ūbum. et ūbum apud
deum ūbum deus: ceteri qui fiunt dij grā
ipsius fiunt. non de substantia eius nas
cuntur: non ut hoc sint quod ille: sz ut
p beneficium pueniant ad deum. et sint
coheredes xp̄i. Tanta enim caritas in illo
herede: ut uoluit habere coheredes. Quis
hic auarus homo uelit habere choeredes?
Sz et qui inuenitur uelle: diuidet cum eis
hereditatem: minus habebit ipse diuidens
quam si solus possideret. Hereditas autem
in qua coheredes xp̄i sumus. non minuitur
copia possessorum. nec fit angustior nume
rositate coheredum: sz tanta ē multis q̄nta
paucis: tanta singulis. quanta omnibus.
Videte inquit apl̄s qualem dilectionem de
dit deus nob̄: ut filij dei uocemur et si
mus. et alio loco. Dilectissimi filij dei sum⁹:
et nondum apparuit quid erimus. Ergo
sumus in spe: nondum in re. Scimus autē
inquit. quia cum apparuerit similes ei
erimus: q̄m uidebimus eum sicuti ē. Unic⁹
simil nascendo: nos similes uidendo. Non
enim ita similes ut ille: qui hoc ē quod ille
a quo genitus ē. Hos enim similes: non
equales. Ille quia equal: ideo simil. Audi
uimus qui sunt dij facti. iustificati: quia
filij dei dicuntur: et dij qui non sunt dij.
quib; ille deus deorum t̄ribil ē. Dicit enim
alius psalmus. Terribil sup omnes deos.
Et quasi quereres quos deos: quoniam dij
gentium demonia. Dij gentium demonijs
t̄ribilis: dijs a se factis filijs amabilis. Pro
inde confitentes maiestatem dei: utrosq;
inuenio. Et demonia confessa sunt xp̄m:
et fideles confessi sunt xp̄m. Tu es xp̄c fi
lius dei uiui: dixit petrus; et scimus
qui sis. tu es filius dei: dixerunt demones.
Parem audio confessionem: sz non parem
inuenio dilectionem. Immo u° hic dilec
tionem: ibi timorem. Quib; g° amabil
filij sunt: quib; t̄ribil filij non sunt.
Quib; amabil. deos illos fecit: quibus
t̄ribil non esse deos conuincit. Hij enim dij
fiunt: illi dij putantur. Hos deos facit
ueritas: illos error existimat. Deus g°
deorum dominus locutus ē. Locutus mul
tis modis. P angelos ipse locutus ē. p pro
phetas ipse locutus est. p os ꝓpium ipse lo
cutus ē. p apl̄os suos ipse locutus est: p
fideles suos ipse loquitur: p humilitatem
nr̄am cum aliquid uerum dicimus: ipse
loquitur. Videte itaq; loquendo multiplici
ter. multis modis p multa uasa. p multa
organa: ipse tamen sonat ubiq; tangendo:
modificando. inspirando. Videte quid egit.
Locutus est enim: et uocauit t̄ram. Quam
t̄ram? An forte affricam? Propter eos qui
dicunt: ecclia xp̄i pars donati ē. Solam q̄
dem affricam non uocauit: sz affricam non
separauit. Qui enim uocauit t̄ram a sol ortu
usq; ad occasum: nullas relinquens partes
quas non uocauit: in sua uocatione et
affricam inuenit. Gaudeat g° in unitate: non
supbiat in diuisione. Benedicimus quia uox
dei deorum et in affricam uenit: non in affrica
remansit. Vocauit enī terram: a solis ortu usq;
ad occasum. Non est ubi lateant insidie here
ticorum: non habent in qua se umbra falsitatis
abscondant. Nec enī ē: qui se abscondat a calo
re eius. Q t̄ram uocauit: totam terrā uocauit.
Qui t̄ram uocauit: tantam uocauit quantā
fabricauit. Quid michi exsurgunt pseudo xi
et pseudo ꝓphete? Quid est quod me uerbis cap
tiosis illaqueare moliuntur dicentes: ecce hic
est xp̄c. ecce illic ē? Non audio ostendentes par
tes: d̄s deorum totum michi ostendit. Q uocau
terram a solis ortu usq; ad occasum. totum rede
mit: partes autem id est calumpniantes condēp
nauit. Sz cum audierim⁹ a solis ortu usq; ad oc
casum uocauit terram. unde cepit uocare qui
uocauit? et hoc audite. Ex syon species decoris
eius. Certe concordat psalmus euuangelio di
centi: p omnes gentes incipientib; ab ihrlm.
Audi p omnes gentes uocauit terram a solis
ortu usq; ad occasum. Audi incipientib; ab
iherlm: ex syon species decoris eius. Ergo
uocauit t̄ram a sol ortu usq; ad occasum:
concordat ūbis domini dicentis. Oportebat

xpm̄ pati & resurgere a mortuis tercia die: &
p̄dicari in nomine eius penitentiam & re-
missionem peccatorum p omnes gentes. Omnes
enim gentes sunt: a sol ortu usq; ad occasū.
Quod ū ex syon species decoris eius: quod inde
cep̄ dec' euuangelij eius: qd inde annunciari
cepit speciosus forma p̄ filijs hominum: con-
cordat ūbis domini dicentis: incipientib; ab
iherlm. Concinunt noua ueteribus: uetera
nouis. Dicunt ad inuicem seraphim duo.
Scs. scs. scs. dominus deus sabaoth. Hec
consonant duo testamenta: & unam uocē
habent duo testamenta. Audiatur uox
concinentium testamentorum: non ca-
lumpniantium exheredatorum. Fecit g ista
deus deorum: uocauit tram a sol ortu usq;
ad occasum: ex syon pcedente specie sua.
Ibi enim erant discipuli qui acceperunt spm̄
sanctum: quinquagesimo p' resurrectionē
eius die missum de celo. Inde euuangelium.
inde p̄dicatio: inde impletur orb' trarum.
Et hoc in gra fidei. Dum cum ipse dominus
uenisset. quia passurus uenit. occultus ue-
nit: & cum esset fortis in se. infirmus in
carne apparuit: oportebat enim eum uidi
ut non intelligētur: contempni: ut occi-
dētur. Erat glorie species in diuinitate:
s; hec latebat in carne. Si enim cognouissēt:
numquam dnm̄ glorie crucifixissent. Sic
g inter iudeos. inter inimicos ambulauit
occultus: mira faciens. mala patiens. do-
nec suspendētur in ligno: uidentesq; pen-
dentem iudei magis magisq; contempnēnt:
et ante crucem caput agitantes dicerent:
si filius dei ē descendat de cruce. Occultus
g erat deus deorum: & uoces magis edebat
ex compassione nra quam ex maiestate sua.
Unde enim ille uoces nisi ex nob assumpte
ds ds meus: ut quid me dereliquisti: Qn̄
autem pat filium reliquit. aut fili patrē:
Nonne unus ds pat & filius: Nonne ueris-
simum ē. ego & pat unum sumus: Unde g
ds ds ms ut quid me dereliquisti: nisi quia
in carne infirmitatis agnoscebat uox pecca-
toris: Qui enī similitudinem carnis peccati
suscepit. cur non susciperet similitudinē uocis
peccati: Occultus g ds deorum & cum inter ho-
mines ambulauit. et cum esuriuit. & sitiuit:
et cum fatigatus sedit. & cum lassato corpore
dormiuit: & cum apprehensus. & cum flagel-
latus. & cum ante iudicē positus. et cū supbiē-
ti respondit. non haberes in me potestatem n̄
data tibi fuisset desup: & quod ductus ad
uictimam coram tondente se non aperuit os
suum: & quod crucifixus & quod sepult'.
semp occultus deus deorum. Quid p'ea q̄m
resurrexit: Mirati discipuli & p̄mo non cre-
diderunt: donec tangerent: atq; palpa-
rent. S; caro resurrexerat: quia caro mor-
tua erat. Diuinitas que mori non poterat:
adhuc etiam in carne resurgentis latebat.
Uidi forma potuit: teneri membra: pal-
pari cicatrices. Verbum p quod facta sunt
omnia. quis uidet. quis tenet. quis palpat:
Et tam̄ caro uerbum factum ē. & habitauit
in nobis. Et qui tenebat hominē thomas in-
telligebat ut poterat dm̄: palpatis enī cicatri-
cibus exclamauit dns meus & deus ms. Ostē-
debat tam̄ dominus eam formam eamq; car-
nem quam in cruce uiderant: que in sepultura
posita erat. Fuit cum eis quadraginta dies.
Impiis iudeis non se demonstrauit. Illis de-
monstrauit se qui in eum crediderant an̄q̄
crucifigeret: ut quos crucifixus dimiserat
titubantes. resurgens faceret fortes. Deinde
quadragesimo die commendans ecclīam
suam. id ē uocatam tram a sol ortu usq;
ad occasum: ne habent excusationem
qui uolunt in scimate depire: ascendit
in celum: dicens eis. Eritis michi testes in
iherlm. Unde species decoris eius: & in
totam iudeam & samariam: & usq; in to-
tam tram. His dictis: nubes suscepit
eum. Intuebantur illi quem nouerant.
Nouerant tamen in humilitatem: non-
dum in claritate. Et cum ab eis iret in
celum: ammoniti sunt uoce angelica di-
cente. Quid statis uiri galilei: Hic ihc
quem uidetis ire: sic ueniet quemadmo-
dum eum uidetis euntem in celum. Ascēdit

ergo: regressi illi letantes manserunt in ciui
tate secundum eius preceptum: donec im
plerentur spiritu sancto. Quid autem dictum
erat thome palpanti? Quia uidisti credi
disti: beati qui non uiderunt & cre
dunt. Predicti sumus. Terra illa uocata
a sol' ortu usque ad occasum non uidet & cre
dit. Occultus ergo deus deorum. & eis inter
quos ambulauit: & eis a quibus crucifixus
est: & eis ante quorum occulos resurrexit:
et nos qui credimus in celo sedentem.
quem non uidimus in terra ambulantem.
Sed & si uideremus: nonne hoc uideremus
quod & uidei uiderunt & crucifixerunt?
Plus est quod non uidentes xpm credimus
deum: quam quod illi uidentes non nisi
hominem putauerunt. Illi denique male
putando se mortificauerunt: nos bene
credendo uiuificamur. Quid ergo fratres? Ille
deus deorum. & tunc occultus: & modo
occultus. Numquid semper occultus? Non pla
ne. Audi sequentia. Deus manifeste ueniet.
Qui uenit occultus: ueniet manifestus.
Venit occultus iudicandus: ueniet mani
festus iudicaturus. Venit occultus ut
ante iudicem staret: ueniet manifestus
ut etiam de iudicibus iudicet. Veniet
manifestus: & non silebit. Quid enim?
Modo silet? Et unde sunt que dicimus?
Unde ista precepta: unde ista monita? Unde
ista turba terroris? Non silet: & silet. Non
silet monendo: silet a uindicando. Non silet
a precepto: silet a iudicio. Patitur enim coti
die peccatores mala facientes: deum non
curantes. non in conscientia sua. non in ce
lo. non in terra: non eum latent hec omnia
et uniuersaliter omnes ammonet. & quando
aliquos flagellat in terra: ammonitio est
nondum dampnatio. Silet ergo a iudicio:
occultus in celo est. adhuc interpellat pro nobis:
patiens super peccatores. Non exercens
iram: sed expectans penitentiam. Dicit
alio loco. Tacui. Numquid semper tacebo?
Quando ergo non tacebit? Deus manifestus
ueniet. Quis deus? Deus noster. & ipse deus:
qui deus noster. Non enim deus est: qui non
est deus noster. Dii enim gentium demonia. Deus
xianorum: uerus deus. Ipse ueniet sed manifestus:
non adhuc illudendus. non adhuc exalapan
dus: & flagellandus. Non adhuc calamo capite
percutiendus: non adhuc crucifigendus. oc
cidendus. sepeliendus: quia hec omnia oc
cultus deus pati potuit: ueniet manifestus:
et non silebit. Quia uero ad iudicium ueniet: se
quentia docent. Ignis ante eum preibit. Ti
memus: mutemur & non timebimus. Ignem
palea timeat. Auro quid faciet? Est autem
nunc in potestate quid facias: ne illud quod
et te nolente uenturum est non correptus
expiaris. Si enim possemus facere fratres ut
dies iudicii non ueniret: puto quia nec
sic erat male uiuendum. Si non ueniret
ignis diei iudicii. & sola peccatoribus immi
neret separatio a facie dei: in qualibet essent
affluentia deliciarum non uidentes a quo
creati sunt: & separati ab illa dulcedine ineffa
bilis uultus eius: in qualibet eternitate & im
punitate peccati: plangere se deberent. Sed
quid loquar: aut quibus loquar? Hec aman
tibus pena est: non contempnentibus. Qui
dulcedinem sapientie & ueritatis utcumque sen
tire ceperunt nouerunt quod dico: quanta pena
sit: tantummodo a dei facie separari. Qui
autem illam dulcedinem nondum gusta
uerunt: si nondum desiderant dei faciem:
timeant uel ignem. Supplicia terreant: quem
premia non inuitant. Vile tibi est quod deus
pollicetur: contremisce quod minatur.
Veniet dulcedo presentie. Non mutaris. non
excitaris. non suspiras: non desideras: ample
xaris peccata tua & delicias carnis tue: sti
pulam ad te congeris: ueniet ignis. Ignis in
conspectu eius ardebit. Non erit iste ignis
ut focus tuus: quo tamen si manum mittere
cogaris: facies quicquid uoluerit qui hoc
minatur. Si tibi dicat scribe contra caput pa
tris tui. scribe contra capita filiorum tuorum.
nam manum tuam si non feceris mitto in fo
cum tuum: facies ne ardeat manus tua.
ne ardeat ad tempus membrum tuum.

non semp in dolore futurum. Minatur ergo inimicus tam leue malum & facis malum: minatur deus eternum malum & non facis bonum. Ad malum faciendum nec mine te complere debent: a bono faciendo nec mine te terrere debent. Minis enim dei minis eternum ignis prohibis a malo: inuitaris ad bonum. Vnde piget: nisi quia non credis. Excitiat ergo unusquisque cor suum: & uideat quid ibi fides teneat. Si credimus futurum iudicium fratres: bene uiuamus. Tempus misericordie nunc est tempus iudicii tunc erit. Nemo dicet: reuoca me ad priores annos. Penitebit & tunc: sed frustra penitebit. Modo peniteat cum fructus est penitendi: modo adhibeatur ad radices arboris cophinus stercoris: id est cordis luctus et lacrimarum: ne ueniat uentus & eradicet. Cum enim eradicauerit: iam ignis expectatur. Modo & si fracti sunt rami: possunt rursus inseri. Tunc omnis arbor que non facit fructum bonum: excidetur: & in ignem mittetur. Ignis in conspectu eius ardebit: & in circuitu eius tempestas ualida. Valida tempestas: uentilatura tam magnam aream. Hac tempestate erit illa uentilatio. qua separabitur a sanctis omne immundum: a fidelibus omnis simulatio: a piis & trementibus uerbum dei. omnis contemptor & superbus. Modo enim mixtura quedam iacet: a solis ortu usque ad occasum. Videamus ergo quomodo faciet qui uenturus est tempestatem illam. Quid facturus? Que erit in circuitu tempestas ualida? Proculdubio ista tempestas quandam separationem factura est. Ista est illa separatio: quam non expectauerunt qui antequam ad litus uenirent recta dirupunt. In illa uero separatione: fit bonorum & malorum quedam distinctio. Alii sunt enim sequentes nunc xpm expeditis humeris: sine sarcina curarum secularium: qui non frustra audierunt. si uis esse perfectus uade uende omnia que habes & da pauperibus & habebis thesaurum in celo: & ueni sequere me: qualibus dicitur. Sedebitis super duodecim sedes: iudicantes duodecim tribus israel. Alii ergo erunt iudicantes cum domino: alii uero iudicandi: sed ad dexteram ponendi.

Nam quia erunt quidam iudicantes cum domino: habemus apertissimum testimonium: quod modo commemoraui. Sedebitis super duodecim sedes: iudicantes duodecim tribus israel. Sed dicit aliquis. Duodecim apostoli illic consedebunt non amplius. Vbi erit ergo apostolus paulus? Numquid inde separatus est? Absit: ut hoc dicamus. Absit: ut hoc uel tacite cogitemus. Quid ergo si in loco iude ipse sedebit? Sed manifestauit scriptura diuina: quis in loco iude sit ordinatus. Mathias enim est expresse nominatus in actibus apostolorum: ut de illo dubitare non possimus. Cadente ergo iuda: impletus est numerus duodenarius. Cum ergo ille numerus duodenarius occupauerit duodecim sedes: non iudicabit paulus apostolus? An forte stans iudicabit? Non ita est: non facie hoc ille iusticie retributor. Non omnino stans iudicabit: qui plus omnibus illis laborauit. Certe ergo uel iste unus apostolus paulus cogit nos diligentius cogitare & perscrutari: quare dicte sint duodecim sedes. Inuenimus enim & alios numeros in scripturis: multitudinem significantes. Quinque uirgines admittuntur: quinque excluduntur. Vbi libet intellige uirgines. siue in integritate atque in castitate cordis. ubi debet esse uirgo tota ecclesia cui dicitur. desponsaui uos uni uiro uirginem castam exhibere xpo: siue in his feminis: que etiam integritatem carnis dicatam habent deo. Numquid in tot milibus sole quinque sunt? Sed in quinario numero intelligitur continentia: a quinque sensibus carnis. Et enim multis uenit corruptio per oculos: multis per aurem. multis per illicitum olfactum: multis per nefarium gustum: multis per adulterinum amplexum. Ab his omnibus quinque ianuis corruptionis quicumque se continent: & sic continent ut in sua conscientia gloriam habeant dei. non laudem ab hominibus expectent: quinque sunt uirgines sapientes habentes oleum secum. Quid est oleum habentes secum? Gloria nostra hec est: testimonium conscientie nostre. Rursus ille qui apud inferos torquebatur: habeo inquit quinque fratres. Intelligitur populus iudeorum hic sub lege positus: quia moyses lator legis quinque libros

conscripsit. Item dominus post resurrectionem iubet mitti recia in dexteram partem: leuantur pisces centum quinquaginta tres. Et cum tam magni essent: ait euuangelista: recia non sunt dirupta. Et enim ante passionem iussit mitti recia. non dicens in dexteram partem neq; in sinistram: quia si in dexteram dicet solos bonos significaret: si in sinistram solos malos. Ubi autem tacetur dextera & sinistra: mixti accipiuntur boni et mali. Capti sunt autem tunc sicut euuangelii ueritas attestatur tam multi: ut recia rumperentur. Significabat enim illa captura: hoc tempus. Recia rupta significant conscisiones & conscissuras hereticorum: et scismaticorum. Quod autem post resurrectionem suam dns fecit: post resurrectionem nram nob futurum significauit in illo numero regnum celorum: ubi nullus erit malus. Propterea recia que in dexteram partem missa sunt dextros expsserunt: remoti sunt sinistri. Numquid tamen in illis dextris centum quinquaginta tres soli iusti erunt: Milia milium scptura significat. Legite apocalypsin. Duodecies duodena milia fortasse sicut ibi intelligitur ex solo pplo iudeorum futura sunt. Attendite martirum numerositatem: sola in proximo que dr massa candida plus habet quam centum quinquaginta tres martires. Postremo septem milia illa de quib; respondetur helye: reliqui m septem milia uirorum qui non incurua uerunt genua ante baal: longe istum piscium numerum supant. Centum g quinquaginta tres pisces non tantum numerum sanctorum significant: s; uniuersam sanctorum et iustorum numerositatem. Certam causam tanto numero significat scptura: ut oms intelligantur in illis centum quinquaginta tribus: ptinentes ad resurrectionem etne uite. Et enim lex habet decem pcepta. Spc autem gre p quam sola lex impletur: septiformis legitur. Discutiendus e g numerus: quid sibi uelint decem & septem. Decem in pceptis: septem in gra spiritus: p quam gratiam implentur pcepta. Decem g & septem tenent oms ptinentes ad resurrectionem ad dexteram: ad regnum celorum ad uitam etnam: id e legem implentes p gratiam spc: non qsi p opus suum aut p meritum suum. Decem autem & septem si numeres ab uno usq; ad decem & septem. addendo numeros omnes gradatim: ut ad unum addas duo. ad duo addas tres. ad tres addas quattuor ut fiant decem: addendo quinq; ut fiant qndecim. addendo sex ut fiant uiginti unum: addendo septem ut fiant uiginti octo. addendo octo ut fiant triginta sex. addendo nouem ut fiant quadraginta quinque: addendo decem ut fiant quinquaginta quinque addendo undecim ut fiant sexaginta sex: addendo duodecim ut fiant septuaginta octo: addendo tredecim ut fiant nonaginta unum: addendo quatuordecim ut fiant centum quinque: addendo quindecim ut fiant centum uiginti. addendo sexdecim ut fiant centum triginta sex. addendo decem & octo. efficiuntur centum quinquaginta tres: inuenies ingentem numerum omnium sanctorum ptinere ad hunc numerum piscium paucorum. Quomodo g in quinq; uirginib; innumerabiles uirgines: quomodo in quinq; fribus illius qui torquebatur apud inferos milia populi iudeorum: quomodo in numero centum quinquaginta trium piscium milia miliu sanctorum: sic in duodecim sedib; non duodecim homines: s; magnus numerus pfectorum e. S; uideo quid consequenter requiratur a nob. quomodo de quinq; uirginib; reddita e ratio quare ad quinq; multe ptineant. & quare ad quinq; illos multi iudei: & quare ad centum quinquaginta tres multi pfecti: ostende quare. & quomodo ad duodecim sedes: non duodecim homines: s; multi ptineant. Quid sibi uolunt duodecim sedes: que significant oms undiq; qui tam pfecti esse potuerunt quam pfectis dictum e. sedebitis sup duodecim sedes: iudicantes duodecim tribus

israhel. Et quare omnes undique ad duode-
narium numerum pertinent. Quia ipsum
undique quod dicimus: de toto mundo di-
cimus. Orbis autem terrarum quattuor de-
signatis partibus continetur: oriente occiden-
te: meridiano et aquilone. Ab his omnibus
partibus uocati in trinitate. et perfecti fide
et precepto trinitatis. quam ter quaterni duode-
cim fiunt: agnoscetis quare ad totum or-
bem pertineant sancti qui sedebunt super
duodecim sedes. iudicaturi duodecim tribus
israel: quia et duodecim tribus israel. totius israel.
duodecim tribus sunt. Sicut enim iudicaturi
ex toto mundo: sic et iudicandi sunt ex toto
mundo. Apostolus de se paulus cum argueret
fideles laicos. quia iudicia sua non ad eccle-
siam deferebant: sed ad publicum protra-
hebant eos cum quibus habeant negocia.
ait. Nescitis quia angelos iudicabimus.
Videte quemadmodum se iudicem fecit:
non solum se sed et omnes qui recte iudicant
in ecclesia. Cum ergo manifestum sit multos
cum domino iudicaturos: alios uero non tamen
exequo. sed pro meritis iudicandos: cum om-
nibus angelis suis ueniet. quando ante eum
congregabuntur omnes gentes: et inter omnes
angelos deputandi erunt illi qui tam perfec-
ti fuerint: ut sedentes super duodecim sedes
iudicent duodecim tribus israel. Et enim ho-
mines dicti sunt angeli. Apostolus de se dicit.
Sicut angelum dei suscepistis me. De iohanne
baptista dicitur. Ecce mitto angelum meum ante
faciem tuam: qui parauit uiam tuam ante
te. Ergo cum omnibus angelis ueniens. si-
mul secum habebit et sanctos. Aperte enim di-
cit ysaias: ueniet ad iudicium cum senioribus
populi. Isti ergo seniores populi. isti iam angeli nominati:
ista milia multorum perfectorum de toto orbe
uenientium: celum uocantur. Illa uero terra sed
fructuosa terra: que terra fructuosa in dextra po-
nenda: cui dicetur. Esuriui: et dedistis mihi
manducare. Vere terra fructuosa cui congaudet
apostolus: quando ei miserunt ad necessitates eius.
non quia quero datum inquit sed requiro fruc-
tum. Et gratias agit dicens: quia tandem

aliquando repullulastis sapere pro me. Repullu-
lastis ut arboribus dicit: que sterilitate quadam
aruerant. Ueniens itaque dominus ad iudicium.
ut iam psalmum fratres audiamus: quid facturus
est. Aduocabit celum sursum: celum omnes
sanctos perfectos iudicaturos: aduocauit eos
sursum sessuros: secum iudicaturos duodecim
tribus israel. Quomodo enim aduocabit ce-
lum sursum: cum semper sit sursum celum.
Sed quos celum dicit: eosdem celos alibi ap-
pellat. Quos celos. Qui enarrant gloriam
dei. Celi enim enarrant gloriam dei: de
quibus dicitur. In omnem terram exiuit sonus
eorum: et in fines orbis terre uerba eorum. Videte
enim discernentem dominum in iudicio. Aduoca-
bit celum sursum: et terram discernere popu-
lum suum. A quibus: nisi a malis. De quibus
hic postea non fit mentio: iam tamquam de
iudicatis ad penam. Istos bonos uide: et
distingue. Aduocauit celum sursum: et ter-
ram discernere populum suum. Vocat et terram:
non tamen concernendam: sed discernendam.
Primo enim concretos uocauit quando locutus
est deus deorum: et uocauit terram a solis ortu
usque ad occasum: nondum discreuerant ser-
ui illi qui missi fuerant inuitare ad nuptias
qui congregauerant bonos et malos. Cum uero deus
deorum manifestus ueniet et non silebit: sic
aduocabit celum sursum ut iudicet cum illo. Quod
enim celum ipsi celi: sicut que terra ipse terre:
sicut que ecclesia ipse ecclesie. Aduocauit celum
sursum: et terram discernere populum suum. Iam
cum celo terram discernit: id est celum cum illo
terram discernit. Quomodo discernit terram. Ut
alios ponat ad dexteram: alios ad sinistram.
Terre autem discrete quid dicet. Uenite
benedicti patris mei percipite regnum: quod
uobis paratum est ab origine mundi. Esuri-
ui enim et dedistis michi manducare: et
cetera. Illi autem: quando te uidimus in-
quiunt esurientem. Et ille. Cum uni ex
minimis meis fecistis: mihi fecistis. Celum.
terre ostendit minimos suos iam sursum uoca-
tos: ab humilitate exaltatos. Cum uni ex
minimis meis fecistis: mihi fecistis. Aduocabit

ꝯ celum sursum: & terram discernere populum
suum. Congregate illi sanctos eius. Vox divi
na & prophetica videns futura tamquam presentia:
exhortatur angelos congregantes. Mittet enim
angelos suos: & congregabuntur ante eum omnes
gentes. Congregate illi iustos eius. Quos iustos
nisi viventes ex fide: facientes opera misericordie. Et
enim opera illa: iusticie opera sunt. Habes
euuangelium. Cauete iusticiam vestram facere
coram hominibus: ut videamini ab eis. Et
quasi quereretur quam iusticiam: cum ꝯ facis
elemosinas inquit. Ergo elemosinas opera iusticie
esse significauit. Ipsos congregate iustos eius.
congregate qui compassi sunt inopi: qui intel
lexerunt super egenum & pauperem. Congregate
illos ut conseruet eos dominus: & viuificet eos.
Congregate illi iustos eius: qui disponunt tes
tamentum eius super sacrificia: id est qui cogitant
de promissis eius super illa que operantur. Ipsa sunt
enim sacrificia deo dicente: misericordiam volo &
non sacrificium. Qui disponunt testamentum
eius super sacrificia. Et annuntiabunt celi ius
ticiam eius. Vere hanc iusticiam dei: celi
nobis annuntiauerunt: euuangeliste predixe
runt. Per illos audiuimus futuros quosdam
ad dexteram: quibus dicet patrifamilias. Ve
nite benedicti patris mei: percipite. Quid percipite?
Regnum. Pro qua re? Esuriui: & dedistis
mihi manducare. Quid tam vile. quid tam terre
num: quam frangere panem esurienti?
Tanti valet regnum celorum. Frange esurienti
panem tuum: & egenum sine tecto induc
in domum tuam. Si videris nudum: vesti.
Sed non habes facultatem frangendi panem.
non habes domum quo inducas. non habes
vestem qua cooperias: da calicem aque fri
gide. Mitte duo minuta in gazophilacium.
Tantum emit vidua duobus minutis: quan
tum emit petrus relinquens recta: & za
cheus quantum emit dando dimidium
patrimonium. Regnum dei tanti valet.
quantum habueris. Annunciabunt celi
iusticiam eius: quoniam deus iudex est. Vere iu
dex: non concernens: sed discernens. No
uit enim dominus qui sunt eius. Et si grana
latent in palea: agricole nota sunt. Nemo
timeat esse granum etiam inter paleam:
non falluntur oculi ventilatoris nostri. Noli
timere ne illa tempestas que erit in cir
cuitu eius: cum cernat te cum palea.
Certe valida erit tempestas. tamen nul
lum granum aparte tollit tritici ad paleam:
quia non quilibet rusticus cum tridente.
sed deus trinitas iudex est. & annuntiabunt
celi iusticiam eius: quoniam iudex est. Eant celi
annuntient celi: in omnem terram exeat
sonus eorum. & in fines orbis terre verba eorum:
et dicat illud corpus: de finibus terre ad te
clamaui: cum angeretur cor meum. Modo
enim concretum gemit: discretum gaude
bit. Clamet ꝯ & dicat. Ne perdas cum impiis
animam meam: & cum viris sanguinum
vitam meam. Non comperdit: quoniam deus iudex
est. Clamet ille: & dicat. Iudica me domine &
discerne causam meam de gente non sancta.
Dicat hic: faciet ille. Congregabuntur ei ius
ti eius. Vocabit terram: ut discernat populum
suum. Audi populus meus: & loquar te
cum. Ille qui veniet & non qui silebit: vi
dete quia quomodo si audistis non silet: audi po
pulus meus & loquar tibi. Nam si non audis ~~tu~~
~~audis~~ non loquar tibi: audi & loquar tibi. Nam
si non audis: & si loquar. non tibi. Quando ꝯ
tibi loquar? Si audis. Quando audis? Si po
pulus meus. Audi enim populus meus: non au
dis si populus alienus. Audi populus & loquar tibi.
israel & testificabor tibi. Israel audi: populus meus
audi. Israel nomen electionis est. non vocabis
ait iacob: sed vocabis israel. Ergo audi sicut
israel sicut videns deum: & si nondum spe
cie: sed iam fide. Hoc enim interpretatur
israel: videns deum. Qui habet aures audi
endi audiat. Qui habet oculos videndi: vi
deat. Audi israel: & testificabor tibi. Quod sur
sum dixit populus meus: hoc inconsequenti
israel. & quod dixit sursum loquar tibi: hoc
inconsequenti testificabor tibi. Quid loquetur
dominus deus noster populo suo: israeli suo.
Quid testificabitur? Audiamus. Deus deus
tuus ego sum. Deus ego sum: & deus tuus

sum. Quomodo deus ego sum? Sicut moysi
dictum ē. Ego sum qui sum. Quomō deus tuus
sum? Ego sum deus abraham. & deus ysaac:
et deus iacob. Sum deus. & tuus sum deus?
et si tuus non sum deus: sum deus. Bono meo
sum deus: malo tuo non sum deus tuus. Et enī
deus tuus ei ꝓprie dr̄: quem familiarius habe
deus: tamquam in mancipio suo. tamquam
in peculio suo. Deus deus tuus sum ego? quid
uis amplius? Premium queris adeo ut ali
quid tibi deus det. ut quod ī dedit tuum
sit? Ecce ipse deus qui dabit tuus ē. Quid
te ditius? Dona querebas: en ipsum donato
rem habes. Deus deus tuus sum ego. Quid
querit ab homine deus nr̄: imperator & rex
nr̄? Quod uectigal nob̄ indicit. qm̄ uoluit
esse rex nr̄: & uoluit nos esse prouinciam
suam? Audiamus indictiones eius. Non tre
pidet pauꝑ sub indictione dei. Quod sibi
dari deus indicit non indiget: ipse ꝑius do
nat qui indicit. Vos tantū deuoti estote.
Non exigit deus qd̄ non dedit: & omnib; de
dit quod exigit. Quid enim exigit? Audiamꝰ
iam. Non suꝑ sacrificia tua arguā te: non tibi
dicam. Quare non m̄ pinguem taurum mac
tasti? Quare non de grege tuo optimum
hyrcum elegisti? Quare aries ille ambulat
in ouib; tuis? & in area mea non ponitur?
Non dicam inspice agros tuos & curtem
tuam: & parietes tuos: querendo quid m̄
des. Non suꝑ sacrificia tua arguam te. Quid
ḡ? Non acceptas sacrificia mea? Holocausta
autem tua in conspectu meo sunt semꝑ. Ho
locausta quedam: de quib; in alio psalmo
dr̄. Si uoluisses sacrificium dedissem: utique
holocaustis non delectabis. & rursus conu
tit se. Sacrificium deo spc̄ contribulatus: cor
contritum & humiliatum deus non spnit.
Que sunt ḡ holocausta que non spnit?
Que holocausta in conspectu eius sunt semꝑ?
Benigne inquit fac domine in bona uolun
tate tua syon: & edificentur muri ierlm̄.
Tunc acceptabis sacrificium iusticie: oblatio
nes & holocausta. Dicit quedam holocaus
ta deum accepturum. Quid ē autem ho
locaustum? Totum igne absumptum. Caustis
incensio ē: holon totum ē. Holocaustum autem:
totum igne absumptum ē. Est quidam ignis
fl grantissime caritatis. Animus inflammetur
caritate: arripiat eadem caritas membra in
usum suum: non ea ꝑmittat militare cupi
ditati: ut totus exardescat igne amoris diuini
qui uult offerre dō holocaustum. Talia holo
causta tua in conspectu meo sunt semꝑ. Ad
huc iste isrl̄ forte non intelligit: que holocausta
eius in conspectu suo habeat semꝑ: & ad
huc de bub; de ouib; de hyrcis cogitat. Non
cogitet. Non accipiam de domo tua uitulos.
Holocausta nominauit. Iam animo & cogi
tatione ad t̄renos ḡges currebas: inde pingue
m̄ aliquid eligebas: non accipiam de domo
tua uitulos. Prenuntiat testamentum nouum:
ubi omnia illa sacrificia uetera cessauerunt.
Erant enim tunc p̄nuntiantia futurum q̄d
dam sacrificium: cuius sanguine mundare
mur. Non accipiam de domo tua uitulos:
neq; de ḡgib; tuis hyrcos: qm̄ mee sunt om̄s
bestie silue. Quid a te queram quod ego
condidi? Magis ne est hoc tuum cui possidē
dedi? quam meum qui feci? Quoniam
mee sunt om̄s bestie silue. S; forte ait ille
isrl̄. Bestie dei sunt ille: bestie fere quas
non includo in curte mea: quas non alligo ad
p̄sepe meum. Ceterum bos ille & ouis et
hyrcus: mea sunt hec. Pecora in montib; &
boues. Mea st̄ illa que possides: mea sunt
ista que non possides. Si enim seruus meus
es tu: totum peculium tuum meum ē. Neq;
enim non ē peculium domini: qd̄ sibi seruus
compauit. Et non erit peculium domini?
quod ipse dominus seruo creauit? Ergo
mee sunt bestie silue quas tu non cepisti?
mea sunt & pecora in montib; que sunt
tua? Et boues qui sunt ad p̄sepe tuum
omnia mea sunt: quia ego creaui ea. Cogno
ui omnia uolatilia celi. Quomodo cogno
uit? Appendit: numerauit. Quis uīm
nouit omnia uolatilia celi? S; & si alicui
deus det noticiam omnium uolatilium
celi: non sic ipse nouit ut dat nosse

homini. Alia ē noticia dei. alia hominis: sicut
ē alia possessio dei alia hominis. Idē aliud ē
possidē dei: aliud possidē hominis. Non enī
quod tu possides totum habes in potestate:
aut quamdiu uiuat bos tuus in tua potesta
te ē: aut ut non peat aut non pascatur.
Apud quem summa potestas ē: summa &
secreta cognitio ē. & tribuamus hoc dō: lau
dantes deum. Non audeamus dicē. quom
nouit deus: ne forte hoc ame frs expectetis:
ut explicem uob quomodo cognoscat
ds. Hoc solum dico. Non sic cognoscit ut
homo: non sic cognoscit ut angelus. Et q
modo cognoscit dicere non audeo: qm &
scire non possum. Vnum tantum scio: quia
et antequam essent omnia uolatilia celi: noue
rat deus que fuerat creaturus. Que ē illa
noticia? O homo uidē cepisti uolatilia pea
quam plasmatus es. postea quam sensum
uidendi accepisti: hec uolatilia de aqua
nata sunt ad uerbum dī dicentis. producant
aque uolatilia. Vbi nouerat deus que impa
bat: ut aqua proferret? Iam certe noue
rat qd crearat: & antequam crearet noue
rat. Tanta ē g noticia dei ut apud ipsum
essent quodam ineffabili m antequam crea
ta essent: & ate expectat ut accipiat. quod
antequam crearet habebat? Cognoui oma
uolatilia celi. Que tu mi non potes dare:
que tu mi mactaturus es: ego cognoui oma.
Non quia feci cognoui: sz ut facerem. Et
species agri mecum ē. Pulcritudo agri liber
tas omniū in tra gignentium: mecum est in
quit. Quomodo cum illo? Vtrum & anteq
fierent? Cum illo enim erant oma futura:
et cum illo sunt omnia psentia: non ei de
trahuntur oma pterita. Cum illo sunt oma.
cognitione quadam ineffabilis sapientie dei
in uerbo constituta: & in ipso uerbo omnia. An
aliquo m cum illo ē agri species. quia ipse
ubiq ē & ipse dixit: celum & tram ego
impleo? Quid cum illo non ē de quo dr:
si ascendero in celum tu ibi es. si descendero
in infernum ades? Cum illo ē totum: sz
non sic cum illo ē ut aliquam ex his que cre

auit contagionem. aut eorum indigentiam
patiatur. Nam tecum ē forte columpna uix
ta quam stas: & cum fueris fatigatus incumbis
in eam. Indiges eo quod tecum ē: non indiget
ds agro qui cum illo ē. Cum illo ager cum illo
species tre: cum illo species celi. cum illo oma
uolatilia: quia ipse ubiq. Et quare apud
ipsum omnia? Quia & antequam essent oma
aut crearentur: ei nota erant omnia. Quis ex
plicat quis exponit. illud qd dr in alio psalmo:
qm bonorum meorum non eges? Non se egere
a nob aliquo necessario dixit. Si esuriero non
dicam t. Non esuriet neq sitiet. neq labora
bit: neq obdormiet: qui custodit isrl. Sed
ut loquar ecce scdm carnalitatem tuam. qr
tu cum non manducauis famem patieris:
forte putas deum esurire ut manducet. & si
esurierit: non t dicet. Omnia ante illum sunt.
Vnde uult tollit qd necessarium ē illi. Dicta
sunt hec ad conuincendum paruulum sensū:
non quia professus sz esuriem suam: quanqm
ppter nos ille deus deorum & esurire dignat
ē. Venit esurire & saginare: uenit sitire &
potum dare. Venit uestiri mortalitate: et
uestire immortalitatem: uenit paup diuites
facturus. Et enim non pdidit diuitias suas
assumendo paupertatem nram: quia in illo
sunt omnes thesauri sapientie & scientie ab
sconditi. Si esuriero non dicam t: meus ē enī
orb tre: & plenitudo eius. Noli g laborare qd
m des: sine labore habeo quod uolo. Quid g
adhuc de ggib; tuis cogitas? Numquid man
ducabo carnes taurorum: aut sanguinem
hyrcorum potabo? Audistis quid a nob non
querat: qui nescio quid nob uult indicere.
De talib; si cogitabatis: iam auferte cogita
tiones uras a talib; rebus: nich tale dō offerre
cogitetis. Si habes taurum pinguem occide
pauperibus: manducent ipsi carnes taurorū:
et si non bibunt sanguinem hyrcorum. Qd
cum feceris: imputabit ille tibi qui dixit.
Si esuriero non dicam t: & dicet t. Esuri
ui: & dedistis m manducare. Numquid
manducabo carnes taurorum: aut sang
nem hyrcorum potabo? Dic g. Domine ds

ūr quid mdicēs ꝑ̄ṗ̄ō tuo ꝫ & ſpīti tuo. Immola
dō ſacꝛificium laudiſ. Dicamuſ illi & noſ. In me ſꝛ
deus uota tua: quę reddam laudes t. Expaue
ram ne aliquid mdicēs qđ eſſet extra me. qđ
computabam mcurte mea: & aſure tam forte
ablatum erat. Quid ih mdicēs? Immola dō ſac̄
ficium laudiſ. Ad me redeam ubi muenam qđ
immolem ꝫ ad me redeam: in me muenam
laudiſ immolationem. Sit ara tua conſcientia
mea. Immola dō ſacꝛificium laudiſ. Securi ſu
muſ ꝫ non imuſ in arabiam thuſ querere:
non ſarcinaſ auarī negociationiſ excutimus.
Sacꝛificium laudiſ querit an ob ds: habebat
hoc ſacꝛificium zacheus in pāmonio ſuo: ha
bebat uidua in ſacello ſuo: habebat neſcio
quiſ paup hoſpes in dolio ſuo. Aliuſ nec in
pāmonio nec in ſacello nec in dolio aliq̄d
habebat: totum habebat in animo ſuo. Sa
luſ domui zacheo: & pluſ miſit uidua quam
illi diuites. Iſte calicem aquę frigide pori
gens: non pdet mercedem ſuam. S; & pax
in ūra hominib; bone uoluntatiſ. Immola dō
ſacꝛificium laudiſ. O ſacꝛificium gratuitum: gra
datum. Non quidem hoc eni q̄d offerem:
ſi tu donaſti. Nam nec hoc haberem. Immo
la dō ſacꝛificium laudiſ. Et hęc immolatio
ſacꝛificii laudiſ eſt gr̄aſ agere illi a quo habe
quicquid bni habeſ ꝫ & cuiuſ miſericordia tibi
mittitur: quicquid tuum mali habeſ. Im
mola deo ſacꝛificium laudiſ: & redde altiſſi
mo ꝓmiſſa tuaſ. Hoc odore dominuſ delectatur.
Redde altiſſimo ꝓmiſſa tuaſ: & inuoca me in
die tribulationiſ: & eximam te. & glorifi
cabiſ me. Non enim ꝓſumere debeſ: de u
ribꝫ tuiſ. Omnia auxilia tua: mendacia ſꝛ.
Me inuoca in die tribulationiſ ꝫ & eruam te:
et glificabiſ me. Ad hoc g ꝓmiſi diem tribu
lationiſ t fieri: qua forte ſi non tribulare
ris non inuocares me. Cum tribularis autē
inuocaſ me. cum inuocaſ me eximam te.
cum eximam te glificabiſ me: ut iam non
diſcedaſ a me. Obtorpuerat quidem & fri
guerat aferuore orationiſ: & dixit. Tribu
lationem & dolorem inueni: & nomen do
mini inuocaui. Inuenit tribulationem tanq̄
aliquid utile: putruerat tabe peccatoꝝ
ſuorum: iam ſine ſenſu remanſerat. Inue
nit tribulationem tamquam uſtionem &
ſectionem. Inueni inquit tribulationem
et dolorem: & nomen domini inuocaui.
Et quedam fi ſunt tribulationes omib; notę ſecc
iſte que habundant in genere humano. Alt
dampno affectuſ plangit: aliuſ orbitate
peruſſuſ luget: aliuſ a patria exulatuſ mere
et redire cupit intolerabilem pegrinatio
nem deputans: alteri umea grandinata ē:
attendit ad laboreſ ſuoſ ꝫ & conſumptam
omnem opam meſſium: quando poteſt ñ
conſolari? Qui inimicum patitur ex amico:
que maior miſeria in genere humano? Plan
gunt hę oēſ & dolent: & tribulationeſ ſunt
iſte: & in hiſ omnib; inuocant dñm: & recte
faciunt. Inuocent dñm: poteſt ē ut docere
tolerandum: ut ſanare tollatum. Nouit ille
ñ ſinere temptari noſ: ſup quam poſſimus
ferre. Inuocemuſ dñm etiam in iſtiſ tribula
tionibuſ ꝫ hę tribulationeſ inueniunt noſ:
ſicut in alio pſalmo ſeptim ē. Aduitor in
tribulationib; que inuenerunt noſ nimiſ. Eſt
quedam quam noſ debemuſ inuenire. In
ueniant iſte tribulationeſ. Eſt quedam tri
bulatio: quam noſ debemuſ querere & in
uenire. Que ē iſta? Ea ipſa in hoc mundo
felicitaſ. affluentia rerum temporalium.
non quidem ipſa tribulatio ē: ſolacia ſunt tri
bulationiſ. Cuiuſ tribulationiſ? Noſtre pegri
nationiſ. Hoc enim ipſum qđ eum dō [illegible]
ſumuſ ꝫ hoc ipſum qđ inter temptationeſ mo
leſtiaſq; ūlamur. qđ ſine timore ē non poſſu
muſ: tribulatio ē. Non enim ē illa ſecuritaſ:
que nob ꝓmiſſa ē. Hanc tribulationem pegri
nationiſ ſuę qui non inuenerit: ad patriam
redire non cogitat. Tribulatio illa eſt
fi . Certe in facimuſ opa bona quando
porrigimuſ panem eſurienti ꝫ domum pe
grino & cetera: tribulatio ē & hęc. Inue
nimuſ enim miſeroſ: ſup quoſ miſericordiam
facimuſ. Et ſi miſerorum miſeria facit noſ
compatientes ꝫ quanto metuſ ibi iam ē
muſ ubi non inueniſ eſurientem quē paſcaſ.

ubi non peregrinum quem suscipias: non nu
dum quem uestias. non egrum quem ui
sites: non litigantem quem concordes.
Omnia enim ibi summa sunt uera sunt:
sancta eterna sunt. Panis nr̄ ibi iusticia est.
potus nr̄ ibi sapientia ē. uestis nr̄a immor
talitas ē: domus nr̄a eterna in celis. firmitas
nr̄a immortalitas. Numquid egritudo surri
pit? Numquid lassitudo ad sonnum tra
hit? Ibi nulla mors. nulla lis: ibi pax.
quies. gaudium. iusticia. Nullus intrat im
micus: nullus labitur amicus. Que ibi q̄es?
Si cogitemus & attendimus ubi sumus: &
ubi nos futuros pmisit qui mentiri nescit:
ex ipsa eius pmissione inuenimus in qua
sumus tribulatione. Hanc tribulationem
nemo inuenit: nisi qui eam quesierit.
Sanus es: uide si miser es. Nam facile est.
ut qui egrotat sentiat se miserum. Quan
do sanus es: uide si miser es. Sine mise
ria esse non potes: quia cum dō nondum es.
Tribulationem & dolorem inueni: & nom̄
dn̄i inuocaui. Immola g̊ deo sacrificium lau
dis. Lauda pmittentem. lauda uocantem.
lauda exhortantem: lauda adiuuantem:
et intellige in qua tribulatione positus es.
Inuoca eruēris: glorificabis: pmanebis. Ui
dete autem qd̄ sequitur fr̄s mei. Iam enī
nescio quis quia dixerat illi deus immola
deo sacrificium laudis: & hoc quodammodo
uectigal indixerat: meditabatur sibi & di
cebat. ig̊ Surgam cotidie pgam ad ec
clesiam: dicam unum hymnum matutinū.
alium uespertinum. tercium aut quartum in
domo mea: cotidie sacrifico sacrificium laudis
et immolo deo meo. Benefacis quidem:
si hec facis. Sz uide ne iam securus sis. q̄
iam hoc facis: & forte lingua tua deum
benedicat: & uita tua deo maledicat. O po
pule meus dicit t̄ deus deorum dominus
qui locutus ē uocans t̄ram a solis ortu usq̄
ad occasum: quamuis adhuc int̄ zizania
constitutus sis: immola sacrificium laudis dō
tuo: & redde illi p̄ces tuas: sz uide ne
uiuas male & cantes bene. Quare hoc?

Peccatori enim dicit deus. Ut quid tu enar
ras iusticias meas: & assumis testamentum
meum p os tuum? Uidete fr̄s cum q̄
tremore ista dicamus: assumimus testam̄
tum dei p os nr̄m: & p̄dicamus uob̄ eru
diciones & iusticias domini. Et quid dic̄
peccatori dominus? Ut quid tu? Prohi
bet g̊ p̄dicatores peccatores. Et ubi ē illud
que dicunt facite: que autem faciunt
facere nolite? Ubi ē illud: siue ueritate
siue occasione xp̄c annuncietur? Sz hec
dicta sunt. ne timeant qui audiunt &
a quocūq̄ audiunt: non ut securi sint
qui dicunt bona & faciunt mala. Modo g̊
uos fr̄s securi estis: si bona auditis. Dei
sunt ūba que auditis: p quemlibet au
diatis. Sz noluit deus sine correptione di
mittē illos qui dicunt: ne hoc solo quod
dicunt securi sibi obdormiscant in mala
uita: & dicant sibi. Neq̄ enim pdet nos d̄s:
p quorum os uoluit tanta bona dici pplō
suo. Immo ů audi quod dicit. Quicumq̄
dicis & qui uis te audiri: p̄or te audi: &
dic qd̄ dicit in alio psalmo quidam. Au
diam quid loquetur in me dominus deus:
qm̄ loquetur pacem sup plebem suam. Qua
lis g̊ ego qui non audio qd̄ in me loquitur:
et uolo ut alij audiant qd̄ p me loquitur?
Audiam p̄or audiam maxime que audiā:
qd̄ loquetur in me dominus deus: qm̄ lo
quetur pacem pplō suo. Audiam ut casti
gem corpus meum: & seruituti subiciam:
ne forte alijs p̄dicans ipse reprob; inueni
ar. Ut quid tu enarras iusticias meas?
Ut quid tu quod t̄ non prodest? Ammo
net illum ut audiat: non ut ponat p̄dica
tionem sz assumat obedientiam. Tu uero
ut quid assumis testamentum meum p
os tuum? Tu ů odisti eruditionē: odisti
disciplinam. Quando parco cantas & lau
das: quando castigo murmuras: quasi q̄n
do parco sim deus tuus: & q̄ndo castigo
non sim deus tuus. Ego quos amo: arguo
et castigo. Tu ů odisti erudicionem: & pro
iecisti sermones meos post te. Que dicuntur

p te: proicis post te. Et proiecisti sermones
meos post te. ubi non uideantur a te: s;
onerent te. Et proiecisti sermones meos
post te. Si uidebas furem concurrebas ei:
et cum adulteris portionem tuam ponebas.
Ne forte dicēs non feci furtum: non feci ad
ulterium. Quid si placuit t̄ qui fecit? Nonne
ipso placito concurristi? Nonne portionem
tuam cum illo qui fecit laudando posuisti?
Hoc ē enim frs concurrere cum fure: & po
nere cum adultero partem suam: quia &
si non facis & laudas quod fit. ad stipulator
es facti: q̄m quidem laudatur peccator in desi
deriis anime sue: & qui iniqua gerit bene
dicitur. Non facis mala: laudas mala facientes?
Hoc enim paruum malum non ē. Cum adul
teris portionem tuam ponebas. Os tuum ha
bundauit malicia: & lingua tua amplexata ē
dolositatem. Maliuolentiam istam & dolosi
tatem frs quorumdam hominum dicit: qui
p adulationem quamuis sciant mala esse que
audiunt: ne offendant eos a quib; audiunt:
non solum non rep̄hendendo s; tacendo con
sentiunt. Parum ē quia non dicunt male fe
cisti: s; dicunt bene fecisti. Et norunt ma
lum esse: s; habundant malicia: & lingua
eorum amplexatur dolositatem. Dolositas ē
fraus quedam in ūbis: aliud promendi: aliud
sentiendi. Non ait lingua tua admisit dolo
sitatem aut ꝓpetrauit dolositatem: s; ut osten
deret t̄ quandam delectationem in ipso malo
facto: amplexata ē dixit. Parum ē quia fa
cis: & delectaris. Laudas in promptu: ir
rides apud te. Precipitas hominem incaute
uicia sua proferentem: & an sint uicia nes
cientem. Tu qui scis uicium esse non dicis.
Quo irruis? Si illum uideres ambulantem
incautum in tenebris ubi tu puteum ēē scires.
et taceres: qualis esses? Nonne inimicus de
putareris anime eius? & tamen si in pu
teum caderet: non anima s; corpore moreret.
Precipitat se in uita sua: p̄dicat apud te
mala facta sua: tu nosti mala sua esse & lau
das: & irrides apud te. O si conuitatur aliq̄n
do ad dm̄ ille quem irrides. & quem cor
ripe noluisti: & dicat. Confundantur q̄ m̄
dicunt euge euge. Et lingua tua amplexa
ta ē dolositatem. Sedens aduersus fratrem tu
um detrahebas. Et ipsum sedens ad hoc pti
net qd̄ supius dixit: amplexata ē. Qui enī
stans aut transiens facit: non cum uolun
tate facit. Qui u̅ ad hoc sedet: quantum
ocium querit ut faciat. Sedens aduersus
fratrem tuum detrahebas. Ipsam detracti
onem malam diligenter faciebas: sedendo
faciebas. Uolebas illic occupari: amplexabaris
malum tuum: osculabaris dolum tuum. Se
dens aduersus fratrem tuum detrahebas: &
aduersus filium matris tue ponebas scandalū.
Quis ē filius matris? Nonne frat̄? Hoc g̅
repetere uoluit quod supius dixerat fratrem
tuum: an aliquam distinctionem nob intelli
gendam insinuauit? Plane frs: puto esse dis
tinguendum. Frater aduersus fratrem detrahit
ūbi gr̄a: ut puta quasi firmus & alicuius
iam momenti doctor: & doctus dethrait
fratri suo forte bene docenti & bene ambu
lanti. Est autem alius infirmus: aduersus
illum ponit scandalum huic detrahendo.
Et enim cum detrahitur bonis. ab his qui
uidentur alicuius momenti ēē & docti esse:
in scandalum cadunt infirmi: qui adhuc
nesciunt iudicare. Ideo infirmus ille filius
matris dictus ē. nondum patris: adhuc
lacte indigens: & uberib; adherens. Porta
tur adhuc sinu matris ecclē: non ualet ad
huc accedē ad solidum cibum mense patris
sui: s; de ubē matris uictum trahit ignarus
iudicandi: q̄m adhuc animal atq; carnal ē.
Spūal enim omnia diiudicat: animalis
autem homo non ꝑcipit que sunt spc dī:
q̄m stulticia ē illi. Talib; dicit apls. Non po
tui uob loqui quasi spūalib; s; quasi carna
libus: tamquam paruulis in xp̄o: lac uob
potum dedi non escam. Neq; enim poteratis:
s; neq; adhuc quidem potestis. Mater uobis
fui: quom̄ dicit alio loco. Factus sum par
uulus in medio uestrum: tamquam si nutrix
fouens filios suos. Non nutrix nutriens filios
alienos: s; nutrix fouens filios suos. Sunt

enim matres: que cum peperint dant nutri-
cibus. Ille que peperunt non fouent filios:
quia nutriendos dederunt. Ille autem que
fouent non suos fouent: sed alienos. Iste uero ipse
peperat. ipse fouebat: nulli nutrici quem
peperat committebat. Dixerat enim. Quos
iterum parturio: donec xpc formetur in uobis.
Fouebat ergo et lactabat. Erant autem quidam
quasi docti et spirituales: qui paulo detraherent.
Epistole quidem aiunt graues et fortes sunt:
presentia autem corporis infirma et sermo con-
temptibilis. Dicit ipse in epistola sua: quosdam
detractores suos ita dixisse. Sedebant. et aduer-
sum fratrem suum detrahebant: et aduersus lac-
tandum illum filium matris sue ponebant
scandalum. Merito fecerunt ipsi matri: ut
iterum parturiret. Et aduersus filium matris
tue ponebas scandalum: hec fecisti et tacui.
Ideo ueniet dominus deus noster: et non silebit.
Modo hec fecisti: et tacui. Quid est tacui? A
uindicta super sedi: seueritatem meam distuli:
pacientiam tibi prolongaui: penitentiam tuam
diu expectaui. Hec fecisti et tacui. Ego autem
cum ad hoc te expectarem ut te peniteret
secundum apostolum dicentem: tu autem secundum
duriciam cordis tui et cor impenitens thesau-
rizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iu-
dicii dei: suspicatus es iniquitatem quod ero tibi
similis. Parum est quia mala facta tua placent tibi:
placere putas et mihi. Deum quia non pateris
ultorem: uis tenere participem: et tamquam
corruptum iudicem pro de socium uis habere.
Suspicatus es iniquitatem: quod ero tibi
similis. Suspicatus es quia ero tibi similis: dum
non uis tu mihi esse similis. Estote enim inquit
perfecti sicut et pater uester qui in celis est: qui
facit solem suum oriri super bonos et malos.
Hunc tu imitari noluisti qui donat bona et
malis: ut sedens detrahas et bonis. Suspicatus
es iniquitatem: quod tibi similis ero. Arguam te.
Quando deus manifestus ueniet. deus noster et
non silebit: arguam te. Et quid tibi faciam ar-
guendo te? Quid tibi faciam? Modo te non ui-
des: facio ut uideas te. Quia si uideres te. et
si displiceres tibi: placeres mihi. Quia uero non te

uidens

placuisti tibi: displicebis et mihi et tibi. Michi.
cum iudicabis: tibi cum ardebis. Quid enim tibi
faciam inquit? Constituam te ante faciam
tuam. Quid enim uis latere te ipsum in dorso
tuo? Ibi es non te uides: faciam ut te uideas.
Quod post dorsum posuisti: ante faciem po-
nam. Videbis feditatem tuam: ut non corrigas:
sed ut erubescas. Iam quia dicit ista fratris: despe-
randus est ille cui dicitur: Nam illa ciuitas de qua
dictum est. post triduum et ninue euertetur
intra triduum idonea fuit conuerti. orare. plan-
gere: de pena imminenti misericordiam promereri.
Audiant ergo qui tales sunt: dum licet audire et
tacentem. Veniet enim et non silebit. et arguet:
quando correptioni locus nullus erit. Sta
tuam te inquit ante faciem tuam. Modo ergo
tu fac quisquis talis es: quod tibi minatur facere
deus. Tolle te a tergo tuo. ubi te uidere non uis
dissimulans a factis tuis: et constitue te ante te.
Ascende tribunal mentis tue: esto tibi iudex:
torqueat te timor: erumpat confessio a te:
et dic deo tuo. Quoniam iniquitatem meam
ego agnosco: et delictum meum ante me
est semper. Quod erat postea fiat ante te. ne tu
ipse post ea a deo iudice fias ante te: et non
sit quo fugias a te. Intelligite autem hec: qui
obliuiscimini deum. Videte quia clamat
et non tacet: cum parcit. Oblitus eras dominum:
non cogitabas de uita tua mala. Intellige
quia oblitus es deum: ne quando rapiat sicut
leo: et non sit qui eruat. Quid est sicut leo?
Sicut potens sicut fortis: sicut ille cui resistere
nemo potest. Ad hoc retulit: ut diceret leo.
Ponitur enim in laude: ponitur in uituperatione.
Dictus est leo diabolus. Aduersarius uester
diabolus tamquam leo rugiens circuit: que-
rens quem deuoret. Numquid quia leo dictus
est propter immanem seuiciam: xpc non dicitur leo
propter ingentem fortitudinem? Et ubi est illud:
uicit leo de tribu iuda? Intendat paululum
caritas uestra: adhuc modicum quod restat. Ob-
secro uos excutiatis fatigationem: aderit ille
qui uobis usque ad hanc horam uires dedit.
Paulo ante dixerat tamquam indicens nobis
ut audistis: uectigal quoddam laudis sue.

Jmmola deo sacr̃ficium laudis: & redde al
tissimo ꝓces tuas. Post ea peccatou autem di
cit deus. Vt quid tu enarras iustitias meas:
et assumis testamentum meum ꝑ os tuum:
Tamquam diceret ei. Mihi ꝯ ꝓdest qđ laudas.
Ego mihi laudis sacr̃ficium illi qui bene u
uunt: eis enim ꝓdest qđ laudant. Tu autem
si laudas: in mihi ꝯ ꝓdest. Vt quid me laudas:
Non ē speciosa laus: in ore peccatoris. Postea
concludit quasi ad utrumq; & arguens ma
los qui obliuiscuntur deum: ait. Jntelligite
hec qui obliuiscimini deum: ne quando ra
piat sicut leo & non sit qui eruat. Sacrifi
cium laudis glorificabit me. Quomodo sacri
cium laudis glorificabit te: Certe mihi pro
dest malus sacr̃ficium laudis: qui assumunt
testamentū tuū ꝑ os suum. & faciunt damp
nanda que displicent oculis tuis. Prosiluit in
quit & illi hoc dico. Sacr̃ficium laudis ho
norificabit me. Jam putabat ꝯ laudem non
ꝓdesse: lauda: ꝓdesse ꝯ. Si enim male uiuis
et bona dicis: nondum laudas. Sꝫ rursus
si cum ceperis bene uiuere meritis tuis tribu
is qđ bene uiuis: nondum laudas. Volo te
ē latronem: insultantem cruci domini. Sꝫ nec
te illum uolo esse in templo iactantem mira
cula sua: & occultantem uulnera sua. Si fueris
imquis & ꝑseueraris in illa iniquitate: dico ꝯ
non ꝓdesse laus: ſꝫ me non laudas. Laudem
istam esse non deputo. Rursus si fueris quasi
iustus, iam nemo iustus in humilis & pius: ſꝫ
de iustitia tua inflatus messeris. & alios in tua
comparatione contempseris. & sup exteleris
te tamquam glorians de meritis tuis: non me
laudas. Nec ille me laudat qui male uiuit:
nec ille me laudat: qui quasi de suo bene
uiuit. Sꝫ numquid ille pharisseus quasi de suo
talis erat cum diceꝫ: gr̃as ꝯ ago qua ñ sum
sicut ceteri homines: Gratias đ agebat: ex
eo qđ bonum in se habebat. Quamuis ergo
bonum aliquod in te sit. quamuis tam in
telligas non ex te esse quod bonum ē ſꝫ a đo
te accepisse: tamen in eo ipso si te exteleris
supra alium non būtem inuidus teneris:
nondum laudator meus eris. Primo ꝙ corri
gere alia pessima: incipe bene uiuere: mœl
ligere qua non corrigeris in dono dei. A đño
enim gressus hominis dirigent. Hoc enim in
tellexit saue & alius: ut sint qđ & tu es: qꝫ
hoc erat & tu qđ & illi sunt. Esse quantum
potes & noli desperare: non enim usq; ad te
deus. Non ꝙ laudat: qui male uiuen
do offendit dñm. Non laudat qui cum tam
cepit bene uiuere: de suo putat esse quod
bene uiuit: non accepit a đo. Nec ille
laudat qui cum sciat se qđ bene uiuit ac
cepisse a đo: tamen usq; ad se uult esse di
uitem dñm. Ille itaq; qui dicebat gr̃as ago
ꝯ deus qđ non sum sicut ceteri homines.
iniusti. raptores. adulteri. sicut & publican⁹
iste: nonne ibi habebat unde diceret dona
et publicano huic quod in donasti: supple
et in que nondum dedisti. Sꝫ tam quasi sa
tiatus iactabat: non dicebat ego egenus
et pauꝑ qđ dicebat publicanus ille. Dñe
ꝓpicius esto in peccatou. Jdeo descendit
iustificatus publicanus: magis quam ille
pharisseus. Ergo audite qui bene uiuitis:
audite qui male uiuitis: sacr̃ficium laudis gli
ficabit me. Nemo in offert hoc sacr̃ficium:
et malus ē. Non dico. non in offerat mal⁹:
ſꝫ nemo hoc in offert malus. Qui enim
laudat bonus ē: quia si laudat etiam be
ne uiuit. Qua si laudat non sola lingua
laudat: ſꝫ & uita cum lingua consentit.
Sacr̃ficium laudis glorificabit me: & ibi uia ē
qua ostendam illi salutare đi. Jn sacr̃ficio lau
dis uia ē: qua ostendam illi salutare đi. Qđ
ē salutare đi: xp̃e ihc. Et quoñ in sacri
cio laudis noꝫ ostenditur xp̃e: Quia xp̃e
cum gr̃a uenit ad nos. Hoc dicit apls. Viuo
autem iam non ego: uiuit ū in me xp̃e.
Quod autem uiuo in carne: in fide uiuo
filii đi: qui me dilexit & tradidit se ipsum
ꝓme. Agnoscant ꝙ peccatores: quia non op⁹
esset medicus si sani essent. Etenim xp̃e ꝓ
impiis mortuus ē. Cum ꝙ agnoscant impi
etates suas, & ꝓmo uulnerantur publicanū
illum dicentem. dñe ꝓpicius esto in pecca
tou: ostendunt uulnera: implorant

medicum. & qua non se laudant ſ; se rep̄
hendunt. ut qui gloriatur non in se ſ; in
domino glorietur? agnoscunt causam ad
uentus xp̄i: qua ideo uenit ut peccato
res saluos faceꝛ? qua xp̄s ihc uenit in
quit in hunc mundum peccatores saluos
facere: quorum p̄mus ego sum. Unde illos
iudeos de ope suo gloriantes sic arguit
idem ap̄s: ut eos ducꝛ ad gr̄am non p̄ne.
qui mitas & opib; suis mercedem debet ar
bitrantur. Qui g̃ se ad gr̄am sert p̄ne qđ ē
xp̄e. & qđ est xp̄i: nouit qua indiget gr̄a.
Si gr̄a uocatur: gratis datur. Si gratis da
tur: nulla mita tua p̄cesserunt ut deꝛ
Nam si p̄cesserunt mita tua? merces non
imputatur secm̄ gr̄am: ſ; secm̄ debitum.
Si g̃ dicis p̄cessisse mita tua: te uis lau
dare non dm̄: ideo non agnoscis xp̄m
qui uenit cum gr̄a di. Comitte g̃ te ad mita
tua: unde illa mala fuisse: ut non t̄ debeꝛ
n̄ supplicium non p̄mium. Et cum u
dis quid t̄ p̄ mitum debebatur? agnosces
quid p gr̄am donetur. & facilius laudis
glorificas dm̄. Ibi ē enim ura: in qua
nouis xp̄m salutare di. amen———e.

Psalm̄ dauid cū uenisset
ad eū nathan ꝓpha q̄ndo m
ulieꝛ ingressus est ad bethsa
bee. fraudanda ē: nec infir
mitas oneranda. Silentiū
petimus & quietem:
ut hec uox n̄ra post hesternum laborem
possit aliquantis utrib; p̄ualere. Cre
dendum ē carnalem uesham non ob
aliud hodierno die copiosius conuenisse?
n̄ ut oratis p̄ eis quos absentia facit alie
nos: & p̄ximos affectus. Neq; enim lo qui
mur de paganis. neq; de iudeis: ſ; de
xp̄ianis. Neq; de his adhuc catheczumi
nis ſ; de multis etiam baptizatis? a quoꝝ
lauacro nichil distatis: & eorum ta
men cordi dissimiles estis. Quam mul
tos enim hodie fr̄s n̄ros cogitamus? et
plangimus ne in uanitates & insanias
mendaces? & negligē qđ uocati sunt. Qui
si forte in ipso circo aliqua ex causa expauef
cant? continuo se signant: & stant illic po
tantes in fronte unde abscedent si hoc in cor
de portarent. Depcanda ē misericordia dei ut
donet intellectum ad ista damnanda? &
affectum ad fugienda: & misericordiam ad ignos
cenda. Opportune g̃ de penitentia. psalm̄
hodie cantatis ē. Loquamur & cum ab
sentib; ? erit ad eos uox n̄ra memoria ura:
nec ut uos fauciores & languidos negligatis
ſ; ut facilius sanetis. sam̄ p̄mane debetis. Co
rrigite arguendo. consolamini alloquen
do? exemplum p̄bete bene uiuendo.
adsunt eis qui affuit & uob. Non enim
uob tam ista pericula p̄terḡlitis: sonis musicis
dei p̄sulis ē. Qua uenistis uenient: qua
transistis transibunt. Molestum ē quidem
et minimum periculosum? immo pernitiosum
et p certo execrabile: qđ scientes peccant.
Alter enim ad basilicas currit qui uo
cem xp̄i contempnit: alter ille qui nouit q̄d
fugiat. ſ; nec de talib; desperari debet: iste
psalmus ostendit. Inscribitur enim tituli ei?
psalmus ipsi dauid cum uenit ad eum na
than ꝓpha? quando intrauit ad bethsabee.
Bethsabee erat mulier uxor aliena? cum
dolore quidem dicimus et tremore: ſ; tam
deus noluit tacere qđ uoluit scribi. Dicam
g̃ non quod uolo: ſ; quod cogor. Dicam. non
exhortans ad imitationem: ſ; instruens ad
amorem. Huius mulieris uxoris aliene pul
chritudine captus rex & ꝓpha dauid. ex eius
semine secm̄ carnem dominus uenturus erat:
adulterauit ille hoc in isto psalmo non legitur.
ſ; in titulo eius apparet. In libro autem regno
rum: plen̄ legitur. Utraq; scriptura canonica ē:
utriq; sine ulla dubitatione a fidelis fides
habenda ē. Commissum atq; conscriptum ē:
quod huius etiam maritum in bello oc
cidendum curauit. Homicidio auxit
adulterium. & post hoc factum missus ē ad
eum nathan ꝓpha: missus ē a domino:
qui eum argueret de tanto commisso.
Quid caueant homines dicimus: quid

ū si lapsi fuerint imitentur audiamus. Multi enim cadē uolunt cum dauid: & nolunt surgere cum dauid. Non ḡ cadendi exemplum ꝓpositum ē: s; si cecidis resurgendi. Attende ne cadas. Non sit delectatio minoꝝ. lapsus maiorum: s; sit casus maiorum tremor minorum. Ad hoc ꝓpositum ē. ad hoc scriptum ē: ad hoc in ecclia sepe lectum ad hoc cantatum. Audiant qui non ceciderunt ne cadant: audiant qui ceciderunt ut surgant. Tanti uiri peccatum non tacetur: p̄dicatur in ecclia. Audiunt male uiuentes: & querūt sibi patrocinia peccandi. Attendunt unde defendant qd̄ committē pauerunt: non unde caueant qd̄ non commiserunt: & dicunt sibi. Si dauid. cur non & ego? Inde anima iniquior que cum ꝓpterea fecit quia dauid fecit: ideo peius quam dauid fecit. Dicam hoc ipsum si potuero planius. Dauid nullum sibi ita ad exemplum ꝓposuerat ut tu: cecidat lapsu cupiditatis: non patrocinio sanctitatis: tu t̄ tamquam sanctum ꝓponis ut pecces. Non imitaris eius sanctitatem: s; imitaris eius ruinam. Hoc amas in dauid: qd̄ in se odit dauid. Preparas te ad peccandum: disponis peccare. Librum dī ut pecces inspicis: scripturas dī ad hoc audis: ut facias qd̄ displicet dō. Hoc non fecit dauid. Correptus ē p ꝓphām: non lapsus ē in ꝓpheta. Alii ū audientes salubrit̄ casum fortis metiuntur infirmitatem suam: & qd̄ dampnat deus deuitare cupientes. ab aspectu securo. abstinent oculos. Non eos defigunt in pulcritudine carnis aliene: nec se ipsos faciunt de p̄uisa simplicitate securos. Non dicunt. Bono animo attendi. benigne attendi: de caritate diu aspexi. Proponunt enim sibi casum dauid. & ad hoc illum magnum uidēt cecidisse: ut parui nolint uidē unde possint cadē. Reprimunt ḡ oculos apetulantia: non se facile adiungunt non miscent se mulieribꝫ alienis: non leuant oculos facile ad aliena menia: ad aliena solaria. Delonge enim uidit dauid illam: in qua captus est. Mulier longe: libido ꝓpe. Alibi erat quod uidēt: in illo erat unde cadēt. Attendenda ḡ hec infirmitas carnis: recordanda sunt ūba apli. Non ḡ regnet peccatum in uro mortali corpore. Non dixit non sit: s; non regnet. Inest peccatum cum delectaris: regnat si consenseris. Carnalis delectatio p̄sertim usq; ad illicita & aliena ꝓgdiens frenanda ē: non relaxanda. Impio domanda: non impio collocanda. Attende securus: si non habes unde mouearis. S; respondes. Fortiter teneo. Numquid tu fortior quam dauid? Ammonet etiam tale hoc exemplum: n̄ se quenquam debē extollē in prospis rebus. Multi enim res aduersas timent: res prospas non timent. Periculosior ē res prospa animo: quam aduersa corpori. Prius corrumpit prospa: ut inueniat quod frangat aduersa. Fratres mei: aduersus felicitatem acrius inuigilandum ē. Propterea uidete quemadmodum eloquium dei in nr̄a felicitate tollat nob̄ securitatem. Seruite inquit domino in timore: & exultate ei cum tremore. Exultatio ut gr̄as agam⁹: tremor ne cadamus. Hoc peccatum non fecit dauid: cum ꝑsecutorem saulem patētur. Quando dauid sanctus saulem inimicum patiebatur: quando illius ꝑsecutionibꝫ agitabatur: quando ꝑ diuersa fugiebat ne in manus eius incidēt. non concupiuit alienam. non adulterauit uxorem: non occidit uirum. Erat in infirmitate tribulationis sue: tanto in deum intentior: quanto miserior uidebatur. Utile quid dā ē tribulatio. utile medici ferramentum: tamquam ferramentum: tamquam cont̄ diaboli temptamentum. Factus ē securus deuictis hostibꝫ: p̄ssura caruit: tumor excreuit. Valet ḡ hoc exemplum: ad id ut timeamus felicitatem. Tribulationem inquit inueni & dolorem: & nomen domini inuocaui. S; factum ē. Dixim hec eis qui non commiserunt: ut uigilent custodire integritatem suam: & cum attendunt magnum cecidisse parui timeant. Si ū aliquis iam lapsus hec audit: & aliquid mali in conscientia

tenet: uerba psalmi huius aduertat. Attendat quidem uulneris magnitudinem: sed non desperet medici maiestatem. Peccatum cum desperatione: certa mors. Nemo ergo dicat. Si iam aliquid male feci iam dampnandus sum: deus talibus malis non ignoscit. Cur non addo peccata peccatis? Fruar hoc seculo in uoluptate lasciua: in cupiditate nefaria. Iam perdita spe reparationis. uel hoc habeam quod uideo: si non possum habere quod credo. Iste ergo psalmus sic cautos fecit eos qui non ceciderunt: sic desperatos non uult qui ceciderunt. Quisquis peccasti et dubitas agere penitentiam pro peccato tuo: desperando salutem tuam: audi dauid gementem. Ad te nathan propheta non est missus: ipse dauid ad te missus est. Audi eum clamantem: et simul clama. Audi gementem: et congemisce. Audi flentem: et lacrimas iunge. Audi correctum: et condelectare. Si tibi non potuit intercludi peccatum: spes uenie intercludatur. Missus est ad istum uirum nathan propheta. Attende regis humilitatem. Non respuit uerba precipientis: non dixit. Audes mihi loqui regi? Res sublimis propheta audiuit: plebs eius humilis xpm audiat. Audi ergo hec: et dic cum illo. Psalmus quinquagesimus.

Miserere mei deus: secundum magnam misericordiam tuam. Qui magnam misericordiam deprecatur: magnam miseriam confitetur. Querant paruam misericordiam tuam: qui nesciendo peccauerunt. Miserere inquit mei deus: secundum magnam misericordiam tuam. Subueni graui uulneri: secundum magnam medicinam tuam. Graue est quod habeo: sed ad omnipotentem confugio. De meo tam letali uulnere desperarem: nisi tantum medicum reperirem. Miserere mei deus: secundum magnam misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam. Quod ait dele iniquitatem meam: hoc est miserere mei. Et quod ait secundum multitudinem miserationum tuarum: hoc est secundum magnam misericordiam tuam. Magna est misericordia tua: et de magna misericordia tua multe sunt miserationes tue. Attendis contemptores ut corrigas: attendis nescientes ut doceas: attendis confitentes ut ignoscas. Fecit hoc nesciens. Et quid ait? Fecerat aliqua: et multa mala fecerat. Misericordiam inquit consecutus sum: quia ignorans feci in incredulitatem. Iste dauid non posset dicere: ignorans feci. Non enim ignorabat quantum mali esset contrectatio coniugis aliene: et quantum mali esset interfectio mariti nescientis: et nec saltem irascentis. Consecuntur ergo misericordiam dei qui ignorantes fecerunt: et qui scientes consecuntur non qualemlibet misericordiam: sed magnam misericordiam. Magis magisque laua me ab iniquitate mea. Quid est magis magisque? Multum inquinatus sum. Magis magisque laua peccata scientis: qui abluisti peccata ignorantis. Nec sic desperandum de misericordia tua. Et a delicto meo munda me. Quo merito? Medicus est: offer mercedem. Deus est: offer sacrificium. Quid dabis. ut munderis? Uide enim quem inuoces. Iustum inuocas: odit peccata. Si iustus est: uindicat in peccata. Si iustus est: non poteris auferre a domino deo iusticiam eius. Implora misericordiam: sed attende iusticiam. Misericordia est ut ignoscat peccanti: iusticia est ut puniat peccatum. Quid ergo? Queris misericordiam: peccatum impunitum remanebit? Respondeat dauid. respondeant lapsi: respondeant cum dauid. ut misericordiam mereantur sicut dauid: et dicant. Non domine: non erit impunitum peccatum meum. Noui iusticiam cuius quero misericordiam: non impunitum erit. Sed ideo nolo ut tu me punias: quia ego punio peccatum meum. Ideo peto ut ignoscas: quia ego agnosco. Quoniam iniquitatem meam ego agnosco: et delictum meum ante me est semper. Non posui post dorsum quod feci: non intueor alios oblitus mei. Non affecto stipulam eicere

de oculo fr̄is mei: cum sit trabes in oc̄lo meo.
Peccatum meum ante ē: non post me. Fu
it enim post me quando ad me missus ē
ꝓpha: & de oue pauꝑis similitudinem in
ꝓposuit. Ait enim nathan ꝓpha ad dauid.
Erat diues quidam hn̄s plurimas oues:
pauꝑ autem uicinus eius habebat unam
ouiculam: quam in sinu suo & de suo cibo
nutriebat. Venit hospes diuiti: nich̄ de g̃ge
suo abstulit: ouiculam de sinu pauꝑis con
cupiuit: ipsam suo hospiti occidit. Quid
dignus ē? Profert ille iratus sentenciam
plane tunc rex: nesciens ubi captus esset.
Morte dignum diuitem dixit: & ouem red
dendam in quadruplum: seuerissime atq;
iustissime: s; peccatum eius nondum erat
coram eo. Post dorsum erat qd̄ fecerat. Suam
iniquitatem nondum agnoscebat: & ideo
aliene non ignoscebat. S; ꝓpha ad hoc mis
sus abstulit adorso peccatum: & ante oculos
posuit: ut uideret illam sentenciam tam se
ueram in se esse ꝓlatam. Ad secandum & sa
nandum uulnus cordis eius: ferramentum
fecit de lingua eius. Hoc fecit dominus iu
deis. quando ad eum adulteram mulierē
adduxerunt: ꝓponentes laqueum tempta
tionis: & in id qd̄ posuerant incidentes.
In adultio inquiunt: hec mulier de pre
hensa ē. Moyses huiusmodi lapidari iussit.
Tu de illa quid censes? Tamquam bicipiti musci
pula temptantes capere sapientiam dei: ut si
iuberet occidi: ꝑderet mansuetudinis famam.
Si autem iuberet dimitti: incurreret tamq̄.
rep̄hensor legis calumpniam. Quid g̃ respon
dit? Non ait occidite: non ait dimittite: s;
ait. Qui se scit sine peccato esse: p̄mus in illam
lapidem iaciat. Iusta lex que iubet adulteram
occidi: s; hec lex iusta ministros hāt innocentes.
Attenditis quam adducitis: attendite & qui
estis. Illi hoc audito: unus post alterum dis
cesserunt. Remansit adultera & dominus:
remansit uulnerata & medicus. remansit
magna miseria: & magna miscdia. Addu
centes erubuerunt: nec ueniam petierunt.
adducta confusa ē & sanata. Ait illi dominus.

Mulier. nemo te condempnauit? & illa. Ne
mo domine. & ille. Nec ego te condempnabo.
Vade: & deinceps noli peccare. Numquid
xp̄c fecit contra legem suam? Neq; enim pat̄
eius sine filio declāt legem. Si celum & terra
et omnia que in eis sunt ꝑ ipsum facta sunt.
lex sine ūbo d̄i quom̄ conscripta ē? Non g̃ d̄s
contra legem suam: quia nec imꝑator cont̄
leges suas facit: quando confessis dat indul
gentiam. Moyses minister legis: xp̄c pro
mulgator legis. Moyses lapidat ut iudex:
xp̄c indulget ut rex. Misertus est g̃ eius
deus: scd̄m magnam miscd̄iam suam: si
cut hic rogat. sicut hic petit. sicut hic ex
clamat & dolet: qd̄ illi adulteram offeren
tes facē noluerunt. Vulnera sua ostendente
medico cognouerunt: medicinam a medico
non quesierunt. Ita sunt multi quos pec
care non pudet: agē penitentiam pudet.
O incredibilis insania. De uulnere ipso n̄
erubescis: de ligatura uulneris erubesces?
Nonne nudum fedius. & putridius ē? Con
fuge g̃ ad medicum: age penitentiam: &
dic. Iniquitatem meam ego agnosco: et
peccatum meum ante me ē semꝑ. Tibi soli
peccaui & malum coram te feci. Quid ē hoc?
Coram hominib; non erat adulterata uxor
aliena: & maritus occisus? Nonne omnes no
uerant quod dauid fecerat? Quid ē t̄ soli
peccaui: & malignum coram te feci? Quia
tu solus sine peccato. Ille iustus punitor:
qui non habet qd̄ in illo puniatur. Ille iust⁹
rep̄hensor: qui non habet qd̄ in illo repre
hendatur. Tibi inquit soli peccaui. & ma
lignum coram te feci: ut iustificeris in ser
monib; tuis & uincas cum iudicaris. Cui di
cat fr̄s. cui dicat: difficile ē aduertere. D̄o utiq;
loquitur: & manifestum ē: quom̄ deus pat̄
non ē iudicatus. Quid ē t̄ soli peccaui & ma
lignum coram te feci: ut iustificeris in ser
monib; tuis. & uincas cum iudicaris? Videte
futurum iudicem iudicandum: iudicatum
a peccatorib; iustum: & in eo uincentem
quia qd̄ in illo iudicaret̄ n̄ erat. Solus enī
uerum in hominib; dicere potuit homo d̄s:

si inuenistis in me peccatum dicite. Sz forte
erat qd homines latebat: & non inuenie
bant illi: qd erat quidem sz manifestum
non erat. Alio loco ait. Ecce ueniet pnceps
mundi: acutus inspector omnium peccatorum.
Ecce inquit uenit pnceps mundi huius
morte affligens peccatores: ppositus mortis:
inuidia enim diaboli mors intrauit in or
bem terrarum. Ecce inquit uenit pnceps
mundi huius: dixit hec pximus passioni:
et in me nichil inueniet. Nichil peccati: nichil
morte dignum: nichil dampnatione dignum.
Et tamquam ei dicetur. cur ergo morieris?
Sequitur & dicit. Sz ut sciant omnes quia
uoluntatem patris mei facio: surgite eamus
hinc. Patior inquit dignus pro indignis: ut
eos dignos faciam uita mea: pro quibus indigne
patior mortem illorum. Huic itaque nullum
habenti peccatum: dicit in pscientia ppha
dauid. Tibi soli peccaui & malignum coram
te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis et
uincas cum iudicaris. Supas enim omnes homines
omnes iudices: & qui se putat iustum coram te
iniustus est. Tu solus iuste iudicas. iniuste iu
dicaris: qui potestatem habes ponendi ani
mam tuam: & potestatem habes iterum su
mendi eam. Vincis ergo: cum iudicaris. Omnes
homines supas: quia plus es quam homines:
et pte facti sunt homines. Tibi soli peccaui
et malignum coram te feci: ut iustificeris in
sermonibus tuis: & uincas cum iudicaris. Ecce
enim in iniquitatibus conceptus sum. Tam
quam dicetur. Vincuntur illi qui fecerunt:
qd & tu dauid. Non enim hoc paruum ma
lum: paruumque peccatum: adulterium
et homicidium. Quid illi qui ex quo nati
sunt de uentre matris sue: nichil tale fece
runt? Etiam ipsis imputas aliqua peccata:
ut ille omnes uincat cum cepit iudicari?
Suscepit psonam humani generis dauid. et
attendit omnium uincula: ppaginem mor
tis considauit. originem iniquitatis aduertit:
et ait. Ecce enim in iniquitatibus conceptus
sum. Numquid dauid de adulterio natus
erat: de iesse uiro iusto & coniuge ipsius?

Quid est qd se dicit in iniquitatem conceptum:
nisi quia trahitur iniquitas ex adam? Etiam
ipsum uinculum mortis: cum ipsa iniqui
tate concretum est. Nemo nascitur nisi trahens
penam: trahens meritum pene. Dicit & in
alio loco ppha. Nemo mundus in conspectu
tuo: nec infans cuius est unius diei uita sup ter
ram. Nouimus enim ex baptismo xpi solui
peccata: baptismum xpi ualere ad remissio
nem peccatorum. Si infantes omnimodo
innocentes sunt. cur matres ad ecclesiam cum
languentibus currunt? Quid illo baptismo:
quid illa dimissione dimittitur? Innocentem
magis uideo flentem: quam irascentem.
Quid abluit baptismus? Quid soluit illa
gra? Soluitur ppago peccati: quia si tibi loqui
posset infans dicet: & si iam intellectum
habet quem habebat dauid: respondet
tibi. Quid me attendis infantem? Numquid
uides facinora mea: si ego in iniquitate con
ceptus sum. & in peccatis mater mea me in
utero aluit? Preter hoc uinculum concupis
centie mortalis. carnalis natus est xpc sine
masculo: ex uirgine concipiente de spu sco.
Non potest iste in iniquitate conceptus
dici: non potest dici in peccatis mater eius
in utero eum aluit: cui dictum est. spc sanctus
superueniet in te: & uirtus altissimi obum
brabit tibi. Non ergo ideo in iniquitate concipi
untur homines & in peccatis in utero ama
tribus aluntur: quia peccatum est misceri
coniugibus: sz quia illud qd fit. utique fit
de carne penali. Pena enim carnis mors est:
inest utique ipsa mortalitas. Vnde apls non
moriturum corpus dixit: sz mortuum.
Corpus quidem mortuum est inquit ppter
peccatum: spc autem uita est ppter iusticiam.
Quomodo ergo sine uinculo peccati nascitur: qui
concipitur & seminatur de corpore mortuo
ppter peccatum? Opus hoc castum in coniuge
non habet culpam: sz origo peccati trahit
secum debitam penam. Non enim maritus
quia maritus est. mortalis est: aut aliunde nisi
peccato mortalis est. Erat enim & dominus
mortalis: sz non de peccato. Suscepit penam

agnosco. Aliter rogas & bene rogas: ut deus auertat faciem a peccato tuo: si tu inde non auteris faciem. Si tu peccatum tuum in dorso ponis: deus ibi faciem ponit. Tu peccatum tuum ante faciem tuam conuerte. si uis ut inde deus faciem suam auertat: & securus roga: exaudiet. Cor mundum crea in me ds. Crea: quasi nouum aliquid institue. Quid dicere uoluit? Sz quia penitens orabat: qui commiserat aliquid quod priusquam committeret innocentior erat: ostendit quemadmodum dixerat crea. & spm rectum innoua in uisceribz meis. Perfectum inquit in me spm fac esse. Inueterata erat atqz curuata: rectitudo spc eius. Dicit enim ex alio psalmo. Incuruauerunt animam meam. Et quando se homo pronum facit ad terrenas concupiscentias: incuruatur cor quodammodo. Cum autem erigitur in superna: rectum fit cor eius: ut bonus illi sit deus. Quam bonus enim deus israel rectis corde. Proinde frs audite. Aliquando ds cui ignoscit in futuro seculo: corripit eum de peccato in isto seculo. Nam ipsi dauid cui iam dictum fuerat per prophetam: dimissum est peccatum tuum: euenerunt quedam que minatus erat ds. Propter ipsum peccatum. Nam filius eius absalon aduersus eum cruentum bellum gessit: & in multis humiliauit patrem suum. Ambulauit ille in dolore: in tribulatione humiliationis sue. ita subditus do. ut omnia iusta ei tribuens confiteretur quod nichil pateretur indigne: habens iam rectum cor: cui non displicet ds. Iniuriosum quendam et in os sibi dura maledicta iacientem patienter audiuit ex aduersa parte: unum ex militibz qui erant cum filio eius impio. Et cum ille iaceret maledicta in regem: iratus unus ex comitibz dd uoluit ire & percutere eum: prohibetur add. & quomodo prohibetur? Ut diceret. Deus illum misit: ut mihi maledicerent. Agnoscens culpam suam: amplexus est penam suam. querens gloriam non suam: dnm laudans in eo qd boni habebat. dnm laudans in eo qd patiebatur: benedicens dnm in omni tempore: semper laus eius in ore eius. Tales omnes

sunt recti corde: non hii perusi qui se rectos putant & perusum deum: qui quando aliquid faciunt mali gaudent. quando mali aliquid patiuntur blasphemant: insuper positi in tribulatione & flagello dicunt do. quid tibi feci corde distorto? Uere quia nichil do fecerunt: omnia omnia sibi fecerunt. & spm rectum innoua in uisceribz meis. Ne proicias me a facie tua. Auerte faciem tuam a peccatis meis: & ne proicias me a facie tua. Cuius faciem timet: ipsius faciem inuocat. Ne proicias me a facie tua: & spm scm tuum ne auferas a me. Est enim sps sanctus in confitente. Iam ad donum sps sancti pertinet: quia tibi displicet qd fecisti. Immundo spui peccata placent: sancto displicent. Quamuis ergo adhuc ueniam deprecaris: tamen ex ea parte qua tibi displicet malum qd commisisti do coniungeris. Hoc enim & tibi displicet: qd & illi. Iam duo estis ad expugnandam febrem tuam: tu & medicus. Quia ergo non potest esse confessio peccati & punitio peccati in homine a se ipso: eum quisqz sibi irascitur & sibi displicet sine dono spc sancti non est. Ne ait spm sanctum tuum da mihi: sz ne auferas a me. Et spm sanctum tuum ne auferas a me: redde mihi exultationem salutaris tui. Redde quam habebam: quam peccando amiseram: redde mihi exultationem salutaris tui. Utiqz xpi tui. Quis enim sine illo sanari potuit? Quia & antequam de maria nasceretur: in principio erat uerbum & uerbum erat apud deum & deus erat uerbum: & ita a sanctis patribz dispensatio suscepte carnis futura credebatur. sicut a nobis facta creditur. Tempora uariata sunt: non fides. Redde mihi exultationem salutaris tui: & spu principali confirma me. Non nulli intellexerunt hic trinitatem. in deo ipsum deum excepta dispensatione carnis: qm scriptum est deus spc est. Quod enim non est corpus & aliud tamen est: uidetur restare ut spc sit. Intelligunt ergo hic nonnulli trinitatem dictam. In spu recto filium. in spu sancto spm sanctum: in spu principali patrem. Siue ergo hoc ita sit. siue spm rectum ipsius hominis accipi uoluit dicens:

spm̄ rectum innoua in uisceribꝫ meis: quem
curuaui & distorsi peccando: ut etiam sp̄s
sanctus ipse sit sp̄s p̄ncipal': quem & auferri
a se noluit & eo se uoluit confirmari: non est
heretica quelibet sententia. Sꝫ uidete quid
adiungat. Sp̄u inquit p̄ncipali confirma me.
In quo confirma? Quia ignouisti m̄ quia secur⁹
sum non m̄ imputari quod donasti. Ex hoc fac
tus securus. atq; in ista gr̄a confirmatus: n̄ ero
ingratus. Quid enim faciam? Doceam iniquos
uias tuas. Doceam iniquos ex iniquo: id ē qui
fueram & ego iniquus. iam non iniquus non
a me ablato sp̄u sancto: & sp̄u p̄ncipali con
firmatus: doceam iniquos uias tuas. Quas uias
iniquos docebis? & impij ad te conuertentur.
Si peccatum dauid impietati deputatur: non de
se desp̄ent impij quia pep̄cit deus impio: sꝫ si
ad eum conu̅tantur si uias ipsius discant. Si
autem impietati non deputatur factum dd̄. sꝫ
illa ꝓp̄ia impietas d̄r apostatare a deo: unum
dm̄ non colē aut numquam coluisse: aut quē
colebat dimisisse. ad cumulum ualet q̄d ait:
et impij ad te conu̅tētur. Ita plenus es adipe
misc̄die: ut ad te conu̅sis non solum q̄busl̄ibꝫ &
peccatoribꝫ sꝫ etiam impijs non sit desp̄andū.
Et impij ad te conu̅tentur. Ut quid? Ut cre
dentes in eum qui iustificat impium: depu
tetur fides eorum ad iusticiam. Erue me de
sanguinibꝫ deus: deus salutis mee. Ex p̄ssit
latinus int̄pres u̅bo minus latino: ꝓprietatem
tamen ex g̅co. Nam omnes nouimus latine n̄
dici sang̅nes: nec sang̅na. Tamen quia ita g̅cus
posuit plurali numero. non sine causa n̄ q̄
hoc inuenit in p̄ma lingua hebrea: maluit
potius int̄pres minus latine aliquid dicē: q̄m
minus ꝓp̄e. Quare g̅ pluralit̄ dixit de san
guinibus? In multis sanguinibꝫ tamquam
in origine carnis peccati: multa peccata in
telligi uoluit. Ad ipsa peccata respiciens apl̄s:
que ueniunt de corruptione carnis & san
guinis: ait. Caro & sanguis regnū dei non
possidebunt. Nam utiq; secundum fidem ue
ram eiusdem apl̄i caro ista resurget: & ip
sa merebitur incorruptionē: ipso dicente; Opor
tet corruptibile hoc induere incorruptionē: &
mortale hoc induere immortalitatem. Q̄a g̅ corrup

tio ista de peccato ē. ipsius nomine
appellantur & peccata: quemadmodum d̄r
lingua & illud carnis frustum. q̄d in ore moue
tur cum u̅ba distinguimus: & lingua q̄d p̄
linguam fit. sicut dicimus aliam g̅cam lin
guam. aliam latinam. Non enim caro diu̅sa ē
sꝫ sonus. Quom̄ g̅ d̄r lingua locutio que fit p̄
linguam: sic d̄r & sanguis iniquitas: que fit
p̄ sang̅nem. Attendens g̅ multas iniquitates
suas. & illud sup̄ius omnes iniquitates meas
dele: & eas t̄buens corruptioni carnis et
sanguinis: lib̄a me inquit de sang̅nib⁹.
Hoc ē lib̄a me ab iniquitatibus: munda me
ab omni corruptione. In corruptionem
enim desid̄at qui dicit: lib̄a me de san
guinibus: quia caro & sanguis regnum
dei non possidebunt. neq; corruptio incor
ruptionem. Erue me a sang̅nib; deus.
d̄s salutis mee. Ostendit quia cum fuit salus p̄
fecta in isto corp̄e corruptio in eo non erit:
que intelligitur nomine carnis & sanguinis.
Ipsa ē enim p̄fecta sanitas corp̄is. Nam m̄ quo
m̄ sanum ē q̄d labitur q̄d indiget: q̄d habet
ꝓpetuam quandam eg̅tudinem famis & sitis:
Hec & tunc non erunt: quia esca uentri &
uent̄ escis: deus autem & hunc & has eua
cuabit. Erit forma corp̄is p̄fecta ex deo ab
sorta morte in uictoria: nulla remanente
corruptione. nulla surrepente defectione:
nullis mutata etatibꝫ nullo labore lassata ut
ullo cibo fulciatur: & aliqua esca reficiatur.
Sꝫ non erimus sine esca & potu. Ipse erit
d̄s cibꝫ n̄r: & potus n̄r solus. Ille cibꝫ reficit:
nec deficit. Lib̄a me de sang̅nibꝫ d̄s: deus sa
lutis mee. Modo enim iam in ipsa salute su
mus. Audi apl̄m. Spe enim salui facti su
mus. Et uide quia de ipsa salute corp̄is dice
bat. In nob̄ met ipsis inquit ingemiscimus: ad
optionem expectantes redemptionem corp̄is
n̄ri. Spe enim salui facti sumus. Spes autem
que uidetur: non ē spes. Q̄d enim uidet quis q̄d
sp̄at? Si autem q̄d non uidemus sp̄amus: p̄
pacientiam expectamus. Qui p̄seuerauit usq;
in finem: ipsa ē illa pacientia: hic saluus erit.
Ipsa ē salus quam nondum habemus: sꝫ habitū

sumus. Nondum res est: sed certa spes. Exulta
bit lingua mea iusticiam tuam. Domine la
bia mea aperies: et os meum annuntiabit
laudem tuam. Laudem tuam quia creatus
sum. laudem tuam quia peccans non dere
lictus sum. laudem tuam quia ut confiterer
ammonitus sum: laudem tuam quia ut securus
essem mundatus sum. Labia mea aperies: et os
meum annuntiabit laudem tuam. Quam si
uoluisses: sacrificium dedissem utique. In illo
tempore erat dauid. quando sacrificia uicti
marum animalium offerebantur deo: et uide
bat hec futura tempora. Nonne in his uocibus
nos agnoscimus? Erant illa sacrificia figura
ta: pronunciantia unum salutare sacrificium.
Nec nos dimissi sine sacrificio sumus: quod deo
offeramus. Audi enim quid dicat curam
gerens pro peccato suo: et ignosci sibi uolens
malum quod fecit. Si uoluisses inquit: sacrifi
cium dedissem utique. Holocaustis autem:
non delectabis. Nichil ei offeremus? Sic uenie
mus ad deum? Et unde illum placabimus?
Offer. Sane in te habes quod offeras. Noli extrin
secus thura comparare: sed dic. In me sunt deus
uota tua: que reddam laudationes tibi. Noli
extrinsecus pecus quod mactes inquirere: ha
bes in te quod occidas. Sacrificium deo spiritus contri
bulatus: cor contritum et humiliatum deus non
spernit. Prorsus spernit taurum: hyrcum arie
tem. Iam non est tempus: ut hec offerantur.
Oblata sunt cum aliquid indicarent. cum ali
quid promittent: uenientibus rebus promissis pro
missiones ablate sunt. Cor contritum et
humiliatum deus non spernit. Nostis quia est
excelsus deus. Si te excelsum feceris: longin
quabitur a te. Si te humiliaueris: propinquabit
ad te. Videte quis iste sit. Unus uidebatur
de precari dauid. Videte hic imaginem nostram:
et typum ecclesie. Benigne fac domine in bona
uoluntate tua syon. Huic syon benigne fac
Que est syon? Ciuitas sancta. Que est ciuitas
sancta? Que abscondi non potest: super
montem constituta. Syon in speculatione:
quia aliquid spectat quod sperat. Interpretatur
enim syon speculatio: et ierusalem uisio pacis.

Agnoscetis ergo uos in syon et in ierusalem. si certa ex
pectatis spem futuram: et si pacem habebitis
cum deo. Et edificentur muri ierusalem. Non
enim sibi tribuit syon aliqua merita sua: tu cum
illa benigne fac. Edificentur muri ierusalem. Mu
nimenta construantur immortalitatis nostre: in
fide et spe et caritate. Tunc acceptabis sacrifi
cium iusticie. Modo autem sacrificium pro ini
quitate spiritum contribulatum: cor contritum et
humiliatum: tunc sacrificium iusticie solius.
Beati qui habitant in domo tua: in secula
seculorum laudabunt te. Hoc est enim sacrificium
iusticie. Oblationes et holocausta. Que sunt
holocausta? Tota igne consumpta. Quando
totum pecus imponebatur in ara dei tunc
igne consumendum: holocaustum dice
batur. Totos nos ignis diuinus assumat:
et feruor ille totus arripiat. Quis feruor?
Nec est qui se abscondat a calore eius. Quis feruor?
De quo dicit apostolus. Spiritu feruentes. Non tantum
anima nostra assumatur ab illo diuino igne sapi
entie: sed et corpus nostrum: ut mereatur ibi immor
talitatem. Sic leuetur holocaustum: ut absor
beatur mors in uictoria. Oblationes et holo
causta: tunc imponent super altare tuum ui
tulos. Unde uitulos? Quid tibi eliges? Inno
centiam noue etatis: an libera colla a iugo legis?
Psalmus in nomine xpi. et si forte non ut uo
lumus: uerumtamen ut potuimus explanatus
est. Restat paucis alloqui uos fratres: propter
multa mala inter que uiuimus. Neque enim ui
uentes in rebus humanis: migrare possumus a rebus
humanis. Cum tolerantia uiuendum est nobis inter
malos: quia cum mali essemus: cum tolerantia
boni inter nos uixerunt. Non obliuiscentes quid
fuimus: non desperabimus de his qui nunc
sunt quod fuimus. Verumtamen karissimi in tanta
morum diuersitate et tam detestabili corrup
tela. regite domos uestras: regite filios uestros:
regite filias uestras. Quomodo ad nos pertinet in ecclesia
loqui uobis: sic ad uos pertinet in domibus uestris
agere: ut bonam rationem reddatis de his
qui uobis sunt subditi. Amat deus discipli
nam. Perversa et falsa innocentia est: habenas
laxare peccatis. Valde inutiliter ualde pernitiose

sentit filius patris lenitatem: ut postea dei
sentiat seuitatem: & hoc non solus. s; cum
dissoluto patre suo. Quid enim? Si ipse non
peccat & non facit qd filius eius: ideo non hit
ab ipsa nequicia filium prohibe? An ut
forte uideatur filio eius: quia & pat talia
facet n senuisset? Peccatum qd t non dis
plicet in filio tuo delectat te: s; etas dese
ruit non cupiditas. Maxime frs mei filios
uros fideles attendite: quos fide duxistis
ut baptizarent. S; forte negligit malus
filius ut monita patris. ut obiurgationē
ut seuitatem: tu imple psonam tuam:
deus de illo exigit suam; ORATIO.

Conuersi ad dnm deum patrem
omnipotentem. puro corde ei
quantum potest paruitas nra maximas
atq; ueras gras agamus: pcantes toto ani
mo singlarem mansuetudinem eius. ut
pces nras in beneplacito suo exaudire dig
netur: inimicum quoq; a nris actib; &
cogitationib; sua uirtute expellat: nob
multiplicit fidem & mentem gubnet. spu
ales cogitaciones concedat: & ad beatitu
dinem suam pducat: p ihm xpm filium
suum dnm nostrum. qui cum eo uiuit et
regnat in uirtute sps sancti deus: p omia
secula seculorum amen.

BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ DE FRANCE

AUGUSTINUS
IN PSALMOS
M.S.
27